Huss-Postilla/

EDUR

EINFALLDAR PREDIK-ANER

Yfer øll Hatijda og Suñudaga Gudspiøll.

Giørdar

Af

Vel-Edla og Vel-Eruverdugum Saal. Byskupenum
Yfer Skalhollts Stifte/
MAG. JONE THORKELS-SYNE
VIDALIN.

Aññar Parturenn.

Fraa Trinitatis Suñudeige/ til Adventu.

EDITIO. V.

Prentud a Hoolum i Hialltadal/ Af Marteine Arnodda-Syne/ Anno 1743.

A Trinitatis Hatijd.

Gudspialled/ Joh III. Cap.

J Þañ Tijma/ Var þar eirn Madur af Pharisæunum/ Nicodemus ad Nafne/ eirn Høfdinge Gydinga. Hañ kom til JEsu a Nattarþele og sagde til hañs: Rabbi/ Vier vitum ad þu ert eirn Læremeistare komeñ af Gude/ þvi eingeñ gietur giørt þau Teikn sem þu giører/ utañ Gud sie med hønum. JEsus svarade og sagde til hañs: Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ þad eingeñ nema hañ/ sæ ed fædest ad nyiu/ fær ad siæ Guds Ryke. Nicodemus sagde til hañs: Hvørneñ mæ Madureñ Endurfædast þa hañ er gamall? Hvørt gietur hañ horfed aptur i sijnar Moodur Kvid/ og fædst so ad nyiu? JEsus svarade: Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ nema þad nockur verde Endurfæddur ut af Vatne og Anda/ þa kañ hañ ecke iñ ad ganga i Guds Ryke. Hvad af Hollde er fædt/ þad er Holld/ Eñ hvad af Andanum er fædt/ þad er Ande. Undrast þu ecke/ ad eg sagde þier/ ad ydur byriar ad fædast ad nyiu. Vindureñ blæs hvar er hañ vill/ og þu heyrer hañs Þyt/ eñ eige veitst þu hvadañ hañ kiemur/ eda hvørt hañ fer. So er og sierhvør af Andanum fæddur. Nicodemus svarade og sagde til hañs: Hvørneñ mæ þetta skie? JEsus svarade hønum/ og sagde: Ertu eirn Meistare i Jsrael/ og veitst ecke þetta? Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ ad vier seigium þad vier vitum/ og vitnum hvad vier sied høfum/ og vorn Vitnisburd medtaked þier ecke. Hafe eg sagt ydur Jardneska Hlute/ og þier trued ecke/ Hvørneñ munud þier þa trua/ ef eg segda ydur Himneska Hlute? Eingeñ uppstijgur til Himens/ utañ sæ sem ofañ stie af Himne/ Mañsins Sonur/ sæ sem er a Himne. Og so sem Moyses upphoof Høggormeñ a Eydemørkeñe/ Lyka so byriar Mañsins Syne upp ad hefiast/ so ad aller þeir sem a hañ trua/ Fortapest eige/ helldur ad þeir hafe eilyft Lyf.

Exordium.

Exordium.

MJKil var Blindne Heidinglaña fordum Daga i Guds Dyrkan / Hiner Vysustu af þeim sögdu / ad eitt mikid Ryke kynne ecke lenge ad standa fyrer utan Einvallds-Dæme / þo sköpudu þeir sier Otal Gude til ad stioorna allre Verölldenne / svo sem ein være ecke fær um ad rada fyrer þvi / en þeir þo af Natturuñar Lioose þeckia mattu / ad hañ sialfur skapad hefde / og svo ad þeir a einhvern Hatt feingiu smydad sier Einvallds-Dæme i Heimenum / þa trudu þeir / ad ein være þeirra mestur sa ed ödrum stioornade / ætte þo slykt ad vera epter Mañlegum Plagsid / svo ad hañ þurfte þeirra vid a Stundum / eins og Agamemnon siña Under-Konunga / þoott hañ hiete hia Griekium Konungaña Konungur. Þegar eg athuga þetta / þa kiemur mier i Hug þad sem Paulus skrifar / 1. Cor. 3. Ad Speke Veralldar þessarar sie Heimska hia Gude / og under eins brennur mitt Hiarta i mier af Elskuñe til myns Skapara / ad hañ hefur Openberad oss synum Vesælingum / þad sem hulid var fyrer Spekingum og Vitringum / þar vier trwum a ein Gud Preñañ i Einingu og Einañ i Preñingu / hver ed einkis vid þarf / en aller hañs / og er Sialfgiæfe allra Hluta / bæde a Himne og Jördu / svo sem David seiger i Psalm. 115. Vor Gud er a Himnum / og giörer hvad hönum lykar. Þessarar Hæleitu Guddoomsins Preñingar Veglega Hatyd eigum vier nu i Dag ad hallda / a hvørre oss verdur Predikad þad Evangelium sem innebindur þa hellstu Velgiörninga / er Fader / Sonur og Heilagur Ande hafa veitt oss syndugum Möñum til Myskunar / þad er Endurgietningeñ og Endurlausneñ / af hvørium allt añad hanger / sem hiñ Naduge Gud vill lata oss þioona til Saluhialpar. Vm sialfa Hlutena hefe eg adur i þessare Book ydur talad / Eñ þad er Merkelegt i þessu Gudspialle / ad hier kiemur eiñ Höfdinge Gydinga / eiñ Meistare i Israel til ad læra þessa Himnesku Fræde af hönum / sem til þess var sendur ur Födursins Skaute / ad Openbera hana syndugum Möñum. Þvi villum vier nu hier af athuga eiñ Frooman / eñ þo Favysañ Læresvein / og under eins eiñ Goodañ og svo Alvysañ Meistara / med þeim Lærdoomum er þeirra Samtal med sier færer.

Styrk oss til þessa Verks goode Gud med Nad þyns Anda / fyrer Sonarens Forþienustu / AMEN.

Vtleggingeñ.

HAR Var EJñ MADur Af PHArisæunum seiger Textiñ. Hvilikañ Vitnisburd DRottiñ giefur þessum Flock med allvyda hia i Gudspiallamañaña Bookū / og þo ecke sijdst hia Matth. 23. Cap. Hvar hañ medal añars kallar þa Eytur-Orma og Nödru-Kyn / þo fañst þesse Gudhrædde Madur medal þeirra / Þad Ord stendur stodugt um Æfe / ad þecker Gud þa sem hañs eru / seiger Postuleñ.

Lær þad af þessa gooda Mañs Dæme / Christeñ Madur / ad ei sam-

lager þu þig vondre Verølldu þþare/ þott þu hlioter i hene ad lifa. Þar var þo eiñ Abraham i Gerar / eiñ Loth i Sodoma / eiñ Nobadia i Achabs Huse / eiñ Simeon / eiñ Zacharias / þesse Nicodemus og Joseph af Arimathia a Christi Døgum / hverier hiner sthoustu tveir ecke samþyckust Gydingū i Lyflaate Drottens/ Luc. 23. Svo vared ydur og / Børn miñ / þier sem lifed i hreckvýsre Olld þessare medal vor/ eñ vilied þo DRottens Ottast ; ad ecke draged þier Ok med hene / svo þier ei medtaked af hennar Plaagum / helldur skijned svo sem Ljos i myrkvum Stad a medal þþarar Prettvýsu Kynslodar / og treystid þvi ad sú Alvolduga Bæn er Frelsareñ beidde fyrer sijnū Læresvein- um / hun nær og til ydar / ef þier Ottest Gud / þar hañ sagde: Joh. 17. Eg bid þig Fader/ecke ad þu taker þa burt ur Heimenū/helldur ad þu vardveiter þa þ hinū vonda. Siooreñ er salltur/eñ Fiskarner sñ þar iñe lifa/þr eru þo ecke sallter. Svo eiga Guds Børn ad vakta sig fyrer Spillingu þeirre sem i Heimenum er af Gyrndene / svo sem Petur ad Orde kiemst/ þoott þau verde ad synda i giegnum þeña fula Dam / a medañ Gud vill reyna þau med þvi ad horfa uppa alla þa Ohæfu / sem þar iñe framen verdur. Þesse Madur var eiñ Høfd- inge Gydinga/oc Eña eiñ af þeim 70. Olldungum þess mikla Raads/ samt var hñ svo miøg giefed uñ Velferd Sælar siñar/ad hañ þoott- est ecke Of-goodur til ad læra af JEsu / hvern hañs Lagsmeñ koll- udu Vijn-Svelg / Vin Tollheimtumaña og Bersyndugra. Hvad giora þeir hier a moot er sig kalla Høfdingia medal vor? Og eru þo Vesælingar ad reikna hia Nicodemo/ Eg voga ad seigia/þeir vita ecke sumer hvad þeir eiga ad trua / Fradeñ hafa þeir lært ad søñu / eñ eg þecke þa sem ecke skilia øllu meir i þeim helldur eñ Gielldingur Drott- ningareñar Candaces i Spaadome Esajæ/eñ hverk þeir eru svo Leide- tamer til ad laata sier Undervýsa svo sem hañ var/ þegar Philippus til hañs kom/ Act. 8. Þad bid eg þa ad Hugleida sem jafnvel hafa sijna Sælusorgara fyrer Heilsusanlegar Kieñingar / og þoott sumer af þeim meige vita ad nockru Leite / hvad þeir eiga ad trua og giøra / þa meiga þeir þo ecke Sañleikañ heyra af Prestsens Muñe Reide-

lausst.

laust: Medañ hñ þeiger yfer Lyhñ Bra og Skømum/þa er hñ Guds Eingell / eñ tale hañ um̃ nockra Ohlutvendne / þa skurlar hañ Jsrael eins og Elias/ 1.Reg. 18. Hañ skytst under Caldæos eins og Jeremias/Jer.37. og verdur allt til Saka funded/Gud betre þsa Tijma/ Taled pad sem oss er þocknanligt søgdu Judar fordum/ su Olld er aptur komeñ/Spædoomur St. Pals er ræktur/ þeir samañhruga sier Lærendum epter þvi sem Eyrun klæia/Meñ læta svo dæll ad Løstum sijnum eins og Mooder ad einasta Syne / jafnvel þookt þeir sieu bæde marger og liooter/ Meñ elska sitt eigeñ Þreck eins og Sieaalldur Auga sijns/ svo eru Meñ vidkvæmer nær hañ snertur er / svo sem væru þad Saar / og ad mestu Leite eru vorer Hofdingiar svo lynder eins og Joachim Konungur/ þa hañs Þienare Judi hafde lesed honum þriu eda fiøgur Blød af Spædoome Jeremiæ / þa skar hañ Bookena i sundur og kastade heñe i Elldeñ/Jer.36. Eg ætla þa einu gillte þott allar Bækur være brendar sem hliooda um̃ Guds Orka / og aller Meñar tilbyrgder sem þar um̃ tala.

Nicodemus kom til JEsum a Nattar-Þele/ æn Efa fyrer Otta saker eins og Joseph af Arimathia/er var heimuglegur Christi Læresveiñ sokñ Hrædslu vid Gydinga / Joh. 19. Veikleike fañst nockur hia þessum goodu Møñum i slijku/ og þo var þad Upphaf til þeirra Hialprædis/Eñ þu sem eingañ þarft ad ottast i þvi ad fylgia Christo epter/ Tak þier Dæme af Nicodemo i þvi/ad vilia læra af hønũ/ og þeim sem hañ hefur i sitt Stad sett/eñ ecke i þvi ad fordast Verølldena ad slijku/ þad er audrꜳded af Samtale Drottens vid hañ/ad hñ hefur ecke vered miøg Froodur i Christendoomenum / þegar hañ fyrst kom/ eñ ecke varde þad leinge/ þar til hañ vogade ad forsvara Christũ berlega i Raadenu/er hñ sagde. Dæmer nockud vort Løgmaal Mañeñ nema hañ sie aadur heyrdur / Joh. 7. og mꜳtte heyra þar fyrer: Ert þu og vordeñ Galilæus? sem var hin mesta Smæn medal Gydinga. Þad mꜳtte sijnast ad ute være med Christ/ þegar hñ var svo sem Illrædes Madur til Dauda dæmdur og a Galgañ uppfestur / hvar hañ liet sitt saklausa lyf / ecke er Lijklegt ad þeir Joseph mune

Hafa vered Froodare uñ Vpprisuna helldur eñ Læresveinarner / samt vogudu þeir ad greftra hañ / og rørdu þar til Femunum sijnum/ Svo er Gud Krøpkugur i goodum Vilia/ þoott veikur sie / eñ þu sem vorden ert Sañfroodur uñ Dyrd Drottens i hañs Vpprisu/og veitst ad hañ situr til Kraptarens hægre Handar/ Breit epter Nicodemo i Psku/og lat þier einkis Mæl svo skylldt vera / ad þu afrækest riett ad giøra/ Lat einga Veralldar Magt svo ofbiooda þier / ad þu i miñsta Mata skierder Dyrd þijns Guds i þvi ad fremia þad epter Mañaña Bode sem hañ bañad hefur. O hversu Fæviiser og Onytter eru aller þeir/ ed kalla sig Ohulka nær þeir giøra allt hvad hiñ Vollduge bijdur þeim/ Heyre þeir hvad Drotteñ seiger fyrer Muñ Zophoniæ/ Cap. 1. Eg skal a þeim Deige straffa alla þa sem støckva yfer þrøskullda / hverier ed uppfylla Hus Drottna siña med Ræne og Svikum. Sama er uñ allt añad ad seigia sem nockur Ofrijkes Madur bijdur a mote Guds Bode/ hvert hñ er hærre eda lægre Stiettar/ pañeg var nu Nicodemo hættad sem ædur er sagt þa hañ kom til Jesum/ eñ hvert Eyrended vered hafe / er audsært af Lausnarans Andsvare / þo ecke stande hañs Spurning utþryckelega i Gudspiallenu / hañ hefur æn Efa viliad frædast af Drottne/ med hveriu mote hñ kyñe Guds Rijke ad erfa/ Eñ DRotteñ sem allt visse hvad med honũ bioo/ hañ svarar honum ecke eins og hinum Rijka Ynges-Mañe / hia Matth. 19. er frietta hñ ad hvad hñ giøra skyllde so hñ mætte eignast eilijft Lijf/ hverium hñ vijsade til Løgmælsens/ af hvers Verkum eingeñ kañ þo Hoolpeñ ad verda / Hvar fyrert af þvi hañ þoctest Løgmæled uppfyllt hafa : Ecke svo sem Phariseis og Herodis Þienurum/ er komu til hañs med vidlijkum Formæla og Nicodemus/ eñ þo fuller af Vnderhyggiu og Flættskap / og spurdu ad/ hvert ad leyfdest ad giefa Keysaranum Skatt edur ei: Ecke svo sem Kieñemoñunũ z Oldungrnum/ er spurdu hñ ad af hveriun Myndugleika hañ kiende/ Math. 21. Drotteñ visse ad Nicodemus var i Løgmælenu noogu Froodur ad Gydinga Plagsid/ þvi hañ var eiñ Meistare i Jsrael/ þar fyrer tefur hañ ecke ad undervijsa honum i þvi sem honũ var Aboota vant/og opnade

honum

honū enar fyrstu Dyr Lyfsins Vegar/sē er Endurfædingen/med þessum Ordum: N. Ema Ad E Jnhver FÆDest Ad Nyu / Pa Kan Nan Ecke Ad Sia GUds Ryke. Hier af ma sia hversu megnt Faafrꝛde ad drottnad hefur medal Gydinganna i Andlegum Efnū þegar Christur kom. Pad synest ad þeir hafe ecke þeckt Uppruna Syndena / jafnvel þott þeir mætti lesa hia David Ps. 51. J Syndesie em eg alen / og i Syndesie hafnade mier Moodur med mier: Ecke Endurfædinguna / edur ætlad ad Umskurnen munde vera hennar Med al af Gude tilskickad/ helldur svo sem nockurskonar utvortis Teikn / med hveriu Israels Foolk være adgreint fra ødrum Þioodum / þar þo Moyses seiger þm̄ berlega Devt. 30. DRottenn mun umskiera þitt Hiarta og þijns Sædis Hiarta til ad elska DRotten Gud þin af øllu Hiarta þynu/ og af allre Ondu þine svo ad þu lifer / hvar ecke kan ad vera annad meint en þad sem Paulus umtalar / Rom. 2. er han nefner Umskurn Hiartans sem er i Andanum og ecke i Bookstafnū / hverrar Lofstyr ecke er af Mønnum helldur af Gude. Vr þessare villu vill nu Drotten fyrst hialpa Nicodemo/ og meigum vier Christner Men O Dauðlegar þacker Gude kunna / ecke einasta fyrer þad han hefur Endurgieted oss til eirnar lifande Vonar / sem Petur ad Orde kiemst/ 1. Pet. 1. helldur og þad / ad hvert Barned a medal vor a Kost a / ad nema þa Himnesku Speke um̄ Endurgiefninguna og hennar Krapt/ sem þesse Hælarde Olldungur visse ekert af. Gud giæfe ad bæde Kienne-Fedur og Foreldrar hefdu svo mikla Astundan a / ad brijna þvilijkt fyrer synum Bornum og hinū Einfølldu / svo sem þad er liooft i Guds heilaga Orde/ þa mundu Men ecke svo opt lega flecka sitt Skyrnar-Klæde sem Men giora / þa mundum vær hafa meira Traust i Mootgangennū og i Freistingunū/ af þvi ad vier erū Christo innplantader z setter i hans Ryke/ z Kraptur Skyrnarennar munde fram ar auglysa sig i Endurnijungu Lyfdaganna / og Deydingu Holldsens helldur en almennelega skiedur. Pad er merkelegt/ ad Endurlausnaren brwkar þetta Ord / AD FÆDast AD Nyiu. Skyrnen er ecke nein Stundar Þvottur/ er giører Man hreinan um̄ Sin fyrer Gude/ helldur

helldur verdur hiñ Skyrde ný Skiepna i Guds Auglite / og þar fyr' er kallast þ Endurgiefningar Laug / Tit. 3. hvorrar Kraptur varet um allañ þess Alldur / er ecke afræker siñ Skýrnar Sattmaala / helldur kostar Kapps uñ ad endurnyia hañ med Betrun Lyfernesens Dag'legana. Siaied til / Børn myn / Madureñ fædest i Heimeñ daudur i Uppruna Syndeñe / Blindur i styrnum Saaluhiaalpar Efnum / þvi Holldlegur Madur skyniar ecke hvad Guds Anda er / seiger Paulus / 1. Cor. 12. Er þ ecke þa ad fædast ad nyu / ad heilagur Ande i Skyrneñe upplyser Hugskoted / endurskapar Viliañ / og giefur oss nyar Andlegar Sæfur / ad vier faaum sied Guds Ryke / þeckt þad i Trueñe / samt þvi er uñ þ talad verdur / ad vier leitum þess / langar epter þvi / og ødlumst þad uñ syder / hvad Omøgulegt er Hollde og Bloode / svo sem Postuleñ votkar / 1. Cor. 15. Spekingarner seigia ad Madureñ sie Madur fyrer Saalareñar Skulld / þvi añars bere hañ eckert af Kvikindunú / svo er hñ og Guds Madur alleina fyrer heilagañ Anda / er vier i Skyrneñe medtøkum / añars er hañ ecke einasta Skynlaus / helldur og daudur i andlegañ Maata / þvi er þetta Guds Verk riett kallad Endurfæding. J Añañ Maata er oss kuñugt ad vier fædumst i Heim þeña Børn Reideñar / sem Paulus skrifar / Þañeg er vor Naattkurleg Fæding / eñ i Skyrneñe verdum vier Guds Børn / þar verda oss fyrer alls eckert alleina fyrer JEsu Christi Forþienustu Syndern ar fyrergiefnar / eñ vier Riettlætter fyrer hñs Naad / og til Arfs tekner med Guds Syne / þvi svo utmaalar Paulus Endurfædinguna / Tit. 3. Seiged mier / er ecke slykt ad nyiu fæddur ad vera? J Þridia Maata iñebindur og Skyrneñ i sier Avøxt Endurfædingareñar / sem er Endurnyungeñ / hver ed Daglega a frañ ad koma og i Vøxt ad fara / fyrer hveria Madureñ Endurfæddur verdur ein ný Skiepna / 2. Cor. 5. skapadur i Christo til goodra Verka i Skyrneñe / eñ Jklædest Daglega einñ nyum Mañe sem Endurnyiast epter hñs Mynd er hañ skapad hefur / og i þessu þreñu er Endurgiefningeñ foolgeñ / hveria DRottenñ vill teiknad hafa / med þvi Orde ad fædast ad nyiu. Þo skal eingeñ svo dærlegur vera / ad hañ meine ad þad noog sie / ad

færa

færa Børneñ a Kyrkiuna/og lata þau þar Vatne auſa/og tala Guds Ord yfer/ eñ alldrei ſijdañ vekia i þeim Krapt þeſſa Himneſka Medals med Gudrækelegre Uppfrædingu. Þolanligra være ad kaſta þeim ut a Mørkena/og lata uppeta af Vargñ/ ſm̃ þo er hiñ verſte Glæpur / helldur eñ ad ala þad upp / ſem Gud ſkapade i Moodur Lijfe / og Endurſkapade med heiløgum Anda i Skijrnar-Laugeñe / Standanum til Þioonuſtu og høñu i Brad/ſem er Guds ſvareñ Ovinur. Umſkoreñ var Nicodemus / Endurgiefeñ var hñ epter Þre Guds Skickañ ſem varde allt til Chriſtum / eñ þo var hañ ſvo Ofroodur um̃ ſialfs ſijns Endurfædingu. Meinar þu ad Barne þijnu / ſem kañſkie alldrei fær ad heyra nema Fávitſkuna / þvi mune betur farnaſt eñ þeſſum lærda Mañe? Nema þu aler þad a hiñe hreinu og ſkynſamlegu Miolk Guds Orda / ſem Petur um̃ talar / 1. Pet. 2. Ef þu ert fær þar um̃/og ſiert þu ecke/ſm̃ eg dylſt ecke vid ad margur mune vera/ hvad Gud betre / þa ſkamaſt þijn ecke ad ganga med Nicodemo/ iafnvel a Nattar-Þele / þad er heimuglega / ef þu blygdaſt vid ad giøra þad Openberlega / þar þu ert gamall vordeñ / til Chriſti Þienara edur añara ſem betur vita / til ad læra Fræde þa / er þu matt ecke an vera / ſvo þu faaer hoolped bæde þiñe og ſvo þeirra Salum er þier er tiltruad/nema þu vilier kveltaſt aſamt þeim i eilijfu Helvijtis Loga/ ſem Gud hafde boded þier med chriſteligre Uppfrædingu til Himnas Rijkis ad leida. Ecke fær Nicodemus þetta ſo bradt ſkiled er JEſus ſagde hønum/og þvi talar hañ um̃ Holldlega Fædingu/ høñu þoolte þ Ofgar/ad Madureñ Skyllde Hverfa Aptur i Siñar Moodur Kvid Nær Hañ er gamall/ Og Fædaſt Svo ad Nyiu: Eñ þott Þad være ſvo langt fra hañs Þanka og yfergeinge hañs Skynſeme er JEſus talade / Samt forlætur hañ ecke DRotteñ ad helldur / og vill heyra meira hier um̃ talad. Olijkur var hñ þm̃ ſm̃ a vorũ Døgum ecke vilia lata ſier i Guds Orde undervijſa / St. Pals Spa er rætt a þeim er hañ ſeiger/2. Timoth. 4. Ad þær Tijder mune koma/ ad þeir mune ecke lijda Heilſuſamligañ Lærdoom/ þeir hlaupa i Felur nær Þra Chriſteñ-Doom a ad rañſaka / þeir ſkipota Børnum ſijnum

undañ nær þvilykt ſkal um̃ Hønd hafa / þeir hæda ad Kieñendunum / nær þeir i ſlyku villa giøra ſitt Embætte / og hrooſa þvi hver fyrer ødrum / ad þeir a einhvern Hætt hafe giekad ſlopped fra þvi ad læta Leidſegia ſier til Himna Rykis. Þetta giøra nockrer af þm̃ a medal vor / ſem bæde eru ſkyrder og gaanga til Guds Bords / þriſvar / fioorum ſiñum a Are hveriu / eñ reidaſt Guds Þienara ef hañ vill ecke leifa þm̃ og Børnum þra / ad eta og drecka Holld og Blood DRottens ſier til Fordæmingar. Þu Vitfyrringur / munt þu þa helldur vilia til Helvytis fara / og þar eilyflega brena / eñ ad lia Eyru þyn Heilſuſamligre Kieñingu / ſvo þu meger þiña Saaluhiaalpar Medala verduglega niootande verda ? Edur villt þu leida þiñ Kieñe-Fødur i þañ Saalar Voda / ad hañ hafe Alkared til ad ſyndga / eins og Ephraims þad giøra þo aller þeir ed þa vyſvitande til Altares taka / ſem þeſſ Overduger eru. Ecke ſtyggeſt DRotteñ vid þeſſa Einfellding Nicodemi / hañ vill ecke þeña brakada Reyr i ſundur brioota / helldur til þeſſ ad upprata þeſſa Faavitſku ur hañs Hiarta um̃ Lykamlega Fædingu / þa ſeiger hñ hverneg þeſſare Andligu Endurgietningu ſie vared / med þeſſum Ordum : NEma Ad Eiñ ENDurfædeſt Af VAtne Og ANDa / Þa Kañ Hañ Ecke Ad Iñgaanga I GVds RIIke. Hañ bleſſadur hafde þa alla Reidu ſkyraſt læted nær þetta ſkiede / og Johañes Skyrn hefur Nicodemo alkuñig vered / þa var og Logmaal Vm̃ſkurnareñar afmaad / ſvo ad i Chriſto gyllde hverke Vm̃ſkurn nie Yfer-Hud / þvi Tyme Endurbootareñar var komeñ / ſem Paulus um̃ gietur / Heb. 9. Eñ Skyrneñ var aptur i heñar Stad innſett / z Drottenñs Kvølldmaaltyd ſkømu ſydar i Stadeñ Paaſka-Lambſens / hver ed vara mun aſamt Skyrneñe þar til Verølld þrytur. Þeſſ gietur Paulus / 1. Cor. 11. er hañ byrdur ad vier med þeſſu Himneſka Gieſta-Bode ſkulum kuñgiøra Dauda DRottens þar til hañ kiemur. Til þeſſarar alvyſſu Raad-Støfunar hiñar haaleitu Guddoomſens Þreñingar vyſar nu Frelſareñ þeſſum ſynum Læreſvein / og leggur Orſøkena til / ſem þeſſe goode Madur hefur ecke aduur ſkyntad / HVad Sem Af HOLLdenu er FAEdt / Þad Er HOLLd / Eñ HVad Sem Af

Andanſ

ANDanū Er FÆdt Þad Er ANde. Þad er Vpphaf Christendoomsins/ ad Madurenn vite ecke einasta ad hañ sie spilltur ad nockru Leite af Vppruna Syndenne / helldur ogølldunges i Syndenne daudur/ svo ad vor Nattura verdur ad Endurfædast med øllu/ hvad Omøguelegt er ad skie kuñe/nema fyrer Almattis Krapt Guds er Mañen i fyrstu skapade riettañ edur Heilagañ / svo sm̄ hiñ vijse Salomon ad Orde kiemst / Eccl. 7. Og þſſ vegna hefur vor goode Kienne-Fader Lutherus læted Løgmaaled undañ ganga ødrum Pørtum Christelegs Lærdooms/ ad vier af þvi kyñum ad sia vorn Holldligañ Saurugleik/svo þad yrde þañig vor Typtunar Meistare til Christum. Eñ Hvad Sem Af ANDanum Er FÆdt / þAd Er ANDe / Þad er / þad sem Endurfædt er/og af Gude fædt / Joh. 1. J hvertium Guds Sæde er/ 1. Joh. 3. þad er Ande. Ecke svo ad Holloed um̄breytest i Anda/ helldur verdur sa hiñ same Andligur Madur / eins og Adam vard ad lifande Saal/ 1. Cor. 15. þad er lifande Madur / hañ verdur eirn Ande med Gude ef hañ ahanger hønum / 1. Cor. 6. og Sootkredur ecke Guds Sattmaala/jafnvel þoott ecke sie þess Von i þessu Daudliga Hollde/ ad vier aldeilis Andliger verdum / þvi er su Glijmañ a mille Holldsins og Andans/er Paulus svo optlega talar um̄/Þad skiedur fyrst i Vpprisu Rietlætra ad vier Andliger verdū til fulls / þa munu vorer Lijkamer Andliger og Englunum jafner verda/og vorar Saaler eitt med Gude / sem verda mun allt i øllu a þvi Gledeñar Lande / þvi nefnest hun og Endurfæding hia Matth. 19. Cap. þad er Vppreisn allra Hluta/svo sem Petur þad kallar/Act. 3. Visse Drottenn ad ei mune Nicodemo skiliast þetta eñ nu/þvi seiger hñ hier strax epter/VNdrast Ecke Ad Eg SAgda þJer / Ad YDur BYRiade Ad NYiu Ad FÆDast / Og ecke einasta seiger hañ þad / helldur þar ad auke framsetur hañ eitt Omotmælanlegt Dæme uppa Frasøgu hans / og añara Daudligra Mañna/sm̄ langt eru fra þvi/ad skilia þa Hlute er þeir Dagleg umgangast / auk helldur ad þr skynia mune þa himneſku er svo langt yfer ganga Mañlegañ Skilning / VJNDureñ Blæs Og þu HEyrer HAñs þyt/etc. Drottenn blæs a Lærersveinana og

 sagde:

sagde: Medtaked þier Heilagan Anda. H. Ande kom i sterkum Vinde yfer Postulana a Hvijtasunudøgū. Svo tekur nu Frelsaren hier Dæme af þeim Hlut sem Andanum var lijkastur / til ad hialpa Fafrædе þessa einfallda Mañs. Vier heyrū aller Vindeñ þiota / vier finnum hañs Megn a Lijkamanum eingeñ sier hañ þo / eingeñ veit hvar hñ hefur sijn Vpptøk / Vindureñ blæs a sömu Stundu i Imsum Stødū af Austre og Vestre / af Nordre og Sudre. Seig mier/ hvar hafa þesser Vindar sijn Vpptøk? Hvört fara þr? Hvar slotar þeim? Fyrst eingeñ hefur eñ nu fundest svo vijs / ad hañ giete sagt oss þad/ hversu muñū vier þa skynia þad sm miklu meir yfergeingar vorn Skylning. Eñ Svo Eru Og ALLer þEir Sem Af ANDanū Eru FÆdder / þeir finna Guds Anda Hræringar i Sæalu siñe / þegar hañ straffar Syndena / uppvekur Idranena / lijfgar Truna / kveiker Elskuna / efler Þolenmædena / og verkar adrar Christelegar Dygder. Vier vitū og ad hñ er fra Gude komeñ / af þvi Ritningeñ hefur sagt oss þad / eñ hverneg hañ er fra Gude utgeingeñ og i Hiartad komeñ / þad vitū vier ecke/þvi Guds Rijke kiemur svo þad verdur ecke adgiætt seiger Frelsareñ/ Luc. 17. Ecke helldur vitum vier hvert hañ fer/ þvi Andeñ fer i burt og kiemur iñ aptur / vier vitum ad hañ fæꝛer oss iñ i eilijft Lijf / ef vier sløckvum hañ ecke / eñ þad Lijf þeckium vier ecke nema svo sm fyrer Speigel og i Rad-Gatu/þvi þad er Opinbert eñnu hvad vier verda munum / og vort Lijf er foolged i Gude / Col. 3. Þar fyrer sa sm finnur Verkaner H. Anda i Sæalu siñe/og vill þo ecke Endurfædinguñe trua / þad er eins og villde hañ neita þvi ad Vindureñ bliese / eñ giæte þo ecke siálfur a Iordūñe staded fyrer Ofvidre. Ef vier þvi neydumst til Natturuñar Verkan ad trua/ þott ei skilium vier heñar Orsøk eda Vpptøk/ Þvi skylldum vier ecke giefa vora Skilningu fangna under Hlydne Truareñar i Andlegum Efnum / sem svo miklu eru Oskilianlegre.

Ecke ber Nicodemus a moote þessum Vijsdoomsfulla Sañleika/ er DRottenñ talade / eñ þo vill hañ fradast gior hier um / og þvi seiger hañ: HVerneg Ma þEtta SKie? Þar fyrer tekur Lausnareñ til

þess

þess sem sterkast var / þad var hañs eigeñ Vitnisburdur / sem er i Fødursins Skaute : SAñlega / SAñlega SEige Eg þJer / VJer VJtum HVad VJer SEgium / Og VJtnum HVad VJer SJed HOfum. Eingeñ Rok edur Vitne eru svo sterk sem þetta / GVD hefur þad talad : Þvi sagde JEsus Fordum vid Gydinga / Joh. 8. Þoott eg bere Vitne af sialfum mier / þa er þo mitt Vitne stødugt / eñ þetta visse Nicodemus eñ þa ecke / Hañ sagde ad søñu i Ondverdu Samtalenu : MEJstare / VJer VJtum Þu Ert eiñ LÆREFAder Af GVDE / Þvi EJngeñ Kañ Ad Giora Þau VErk / Sem Þu GJører / NEma GVD SJe Med HOnum. Hefde hañ sagt J HOnum / þa hefde hañ riett talad / Eñ svo var hañ eñ þa ecke upplijstur / þo byriade høñum ad trua Christo / þar hañ jatade / ad hañ være af Gude / og giørde svo mikil Krapttaverk / eñ DRotteñ liet hañ ecke leinge vada i Villu þessare / helldur skyrer høñum berlega fra / hver hañ sie / seigande : EJNGeñ Mun uppfara til Himens / Nema Hañ Sem Ofañ Stie Af HJmne / MAñsins SOnur / HVer Ad Er A HJmne. Þetta Ord / Ad VPPstijga Til HJmens / merker i Ritninguñe / ad ransaka Guds Leyndar Rad / svo seiger Agur um Ethiel og Ucal / Prov. 30. Þad er um hañ sem heiter GVD Med Oss og sa MATTuge / þad er CHRJSTur / Hver mun uppfara i Himineñ / og ofañ þadañ ? Þad er / hver mun Guds Leyndardooma Rañsaka / þar um talar svo Moyses / Devt. 30. Þad Bodord er eg byd þier i Dag / þad er ecke huled fyrer þier / edur langt i burtu / þad er ecke i Himnenuñ / svo þu seigia þurfer : Hver mun fara fyrer oss upp i Himeneñ ? Þau Ord utleggur St. Pall / Rom. 10. þegar hañ hefur adur talad um Leyndardoom Mañsins Riettlætingar fyrer Gude / Cap. 9. Þu skallt ecke seigia i Hiarta þynu / Hver mun fara fyrer oss upp i Himeneñ ? Þad er ad toga Christum ofañ ur Hædunum : Hvar fyrer ? Þvi hañ var Einustie ofañ til vor komeñ / og færde oss þessa Himnesku Speke ur Skaute Fødursins / þvi þurfte eingeñ upp aptur ad fara i Himeneñ / til ad rañsaka Guds Vilia um Mañsins Saluhialp / þ er hid sama sem Drotteñ seger hier Nicodemo. Eg sem

ad vid þig tala i Lijkingu ſyndugs Holldſ/ad Hegdan fundeñ ſm̃ Mad ur/z er ofañ komeñ af Himne af mijns Fødurs Skaute/Eg veit hvad eg ſeige/ og vitna hvad eg ſied hefe/ eingeñ añar mun uppſara i Himeneñ til ad rañſaka Guds Vegu / nema eg ſem nu er a Himne/ þoott eg hier vid þig tale/þvi byriar þier mijnum Ordũ ad trua/ef þu villt hoolpeñ verda. Þeſſe er Efalauſt Meining Frelſarans / þvi eingeñ hefur um̃ Alldur Gud ſienañ/ ſa Eingietne Sonur Fødurſins / ſem er i hañs Skaute/hñ hefur oſſ þad opeñberad / ſeiger Joh. Cap. 1. Eñ Lijka Sem MOyſes VPPhoof HOggormeñ a Eydemørku/ Svo BYrtar MAñſins Syne upp AdHEftaſt / ſeiger Frelſareñ. Ein hver mætte ad ſpyrja/Hvad kiemur þeſſe Fyrermyndan hier vid/ Eingeñ er betre /Chriſteñ Madur/i øllum Fiarſioodũ Ritningareñar/eingeñ ſm̃ betur hlyde uppa þad Efne / ſem hier var um̃talad þvi valde Frelſareñ hana til ad Sañfæra Nicodemum med / hver hañ viſſe ad var uppfræddur i Løgmalenu. Paulus ſeiger Hebr. 9. er hañ þyder gamla Teſtamentesens Foorner uppa Chriſtũ/ſialfur Gydingur fyrer ødrũ Gydingũ: Hverſu miklu framar mun þa Blooded Chriſti(ſeger hñ)ſm̃ fyrer hiñ eilijfa Anda hefur Foornfært ſialfañ ſig Oflecka dañ Gude / hreinſa Samviſku vora af daudlegũ Verkũ / til ad þioona Gude lifanda. Seiged mier / Hvar verda vorar Samviſkur fyrſt hreinſadar? J Skijrnene / þar fyrer kallar Petur hana Sattmala goodrar Samviſku/ Fyrer hvad verda þær hreinſadar? Fyrer JEſu Blood/ſm̃ vitanlegt er af Poſtulans Ordũ/er ſtrax voru leſeñ / Hvar gaf Frelſareñ þ ut? i Grasgardenũ / i Þijng-Huſe Pilati / eñ allra hellſt a Kroſſens Galga / þvi þar blædde ſialfu Lijfenu til Olijfes/z Daude hañs var Fullkomnan vorrar Hreinſunar/þvi ſagde hñ under Andlated/ þad er Fullkomnad. Hver Fyrermyndan gamla Teſtamentesens hlijder nu beſt uppa Kroſſfeſtingu Drottens? Eingeñ betur eñ þeſſe/nær Moyſes epter Guds Bode upphoof Eyrormeñ a Eydemørku/Moyſes heingde Ormeñ uppa Tried/ ſvo er og JEſus a Galgañ uppheingdur/ uppa Tried bar hañ vorar Synder/og feſte þar Handſkriftena þa ſm̃ mote oſſ var/Col. 2. J þm̃ Orme var ecker Eytur/

þoott

þoolt hañ være hinum ødrum liikur. Guds Sonur er ad allre Negd-
an fundeñ sm̃ Madur/ þo æn Syndar/ Hañ er fyrer oss syndugu Or-
ma Madkur og ecke Madur vordeñ / jafnvel þoott hañ være hreiñ og
Heilagur/og fraſkileñ Syndurunū/ Ja/ þoott hñ ecke visse af Synd/
þa giørde Gud hñ ad Synd / svo vier yrdum Guds Riettlæte i hønū /
2. Cor. 5. Aller þr ed liku þañ Eyrormeñ / sm̃ Moyses uppseste/ þeir
urdu læknader af Eytur Orma Bitenu. Þu miñ HErra JEsu ert æ
Tried upphafeñ/svo ad aller þeir ed þig liita Truarenar Augū/ þeir
verde læknader af þvi Bite / er hiñ slæge Høggormur Diøfulleñ beit
vora fyrstu Moodur med/ og oss sijdañ Daglega bijtur/Þvi seger hier
og i Gudspiallenu : SVo Byrtar MAñsens Syne Vpp ad HEf-
tast/ svo ad aller þeir sm̃ a hañ trua Fyrerfarest ecke/ helldur hafe ey-
lijft Lijf. Þu hefur sagt/Drotteñ miñ/ Ef eg upphafeñ verd mun
eg draga alla til mijn/Joh. 12. Þad er ecke Gydinga einasta/helldur alla
þa af øllū Þioodū/sm̃ þiñ Fader hefur hier gifed. Svo drag oss þa/
Herra JEsu/sm̃ buum i þessu fatæka Lande/hverta þu eins vel leyst
hefur med þijnu dijrmæta Bloode og adrar Þiooder / Drag oss sege eg
under þitt Kross/ef þier svo lijkar/ ja/ uppa Krosseñ med þier/ef þad
ma til þiñar Dijrdar gagna og vorrar Saluhialpar. Þad er oss fyr-
er miñstu þijnū miñstu Besælingū / Vier vitum þu sagder vid Gyd-
inga/þegar þier hafed Mañsens Son upphafed/þa munud þier þeck-
ia ad Eg em hñ / Joh. 8. Þvi trui vier ad þu ert/DRotteñ miñ / ad
sigrutum Dauda / Diofle og Helvijte / yfer alla Himna hafeñ i þijna
Dijrd / til ad bua oss þar Vist i þijns Fødurs Huse. Drag oss
þangad med þier / O HErra JEsu / svo ad hvar sem þu ert / þar
meige og þijner Þienarar vera / Þier med Fødur og Heilogum Anda/
sie Valld / Heidur / Dijrd og Kraptur / þu Hæleita Gud-
doomsins Þreñing um Allder Alldar/

AMEN.

Fyrsta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 16. Cap.

I þañ

U þañ Tyma. JEsus sagde til Phariseaña: Þar var eirn Rykur Mañ / sem klæddest Perle og Purpura / og lifde hvern Dag i Vellistingum Prackteglega. Og þar var eirn Þurfamadur Lazarus ad Nafne / hver ed ute la fyrer hañs Dyrum / fullur Kauna / hañ gyrntest ad sedia sig af þeim Molum / sem fiellu af Borde hins Ryka. Þa komu Hundar og sleiktu hañs Saar. Eñ so skiede / ad hiñ Volade andadest / og vard boreñ af Einglunum i Fadm Abrahams. Eñ hiñ Ryke andadest lyka/og var greftradur. Eñ sem hañ var i Helvyte og Kvølunum/hoof hañ upp syn Augu/ leit Abraham œleingdar/ og Lazarum i Fadme hañs. Þvi kallade hañ og sagde : O Fader Abraham Myskuna þu mier/og send Lazarum hyngad/ad hañ drepe hinu fremsta syns Fyngurs i Vatn / og kiæle Tungu myna/ þvi eg kvelst i þessum Loga. Og Abraham sagde til hañs : Sonur/ hugleid þu/ ad þu medtookst hid gooda i Lyfe þynu og Lazarus lyka hid vonda / þvi hlyt ur hañ nu ad huggast / eñ þu ad kveliast. Frañ yfer allt þetta / er a millum vor og ydar / myked Diup stadfest / so ad þeir sem hiedañ vilia fara til ydar/ gieta þad ei/ og eige þeir helldur þadañ fra ydur / upp til vor komest. Og hañ sagde þa : Eg bid þig Fader/ad þu sender hañ i myns Fødurs Hus/ þviad eg hefe fim Brædur / þad hañ skyre þeim fra / so ad eige kome þeir i þeñañ Kvalastad. Og Abraham sagde til hañs : Þeir hafa Moysen og Spameñena / heyre þeir þeim. Eñ hañ sagde : Nei Fader Abraham/ helldur ef nockur Framlideña fære til þeirra / þa mundu þeir Ydran giøra. Eñ hañ svarade hønum : Ef ad þeir heyra ecke Moyse og Spamoñunum/ þa munu þeir ecke helldur trua þo ad nockur Framlideñ upprYse.

Exordium.

NJKle ydur Audur til / þa heingid ecke Hiartad þar vid / seiger David / Psalm. 62. Ecke fordæmer hañ Audeñ i sialfum sier / helldur Ofmikla Elsku a hønum. Rykdoomureñ er goodur þeim er riett kañ ad bruka hañ. Audur er Afl þeirra Hluta sem giøra skal / seiger Cicero. Orlætur Madur Felaus / hañ er eins og eiñ Kappe Vopnlaus. Eckiañ sw er lagde eiñ Pening i Guds Kistuna / hun lagde ad søñu meira eñ aller hiner Ryku / þvi hun gaf af

Fatækt

Fatækt siñe / Eñ hefdu þeir eins miked gieped af siñe Audlegd / epter þvi sem Tala rañ til / þa munde þad og af DRottne ecke sijdur vel hafa þeiged vered. Være Rijkdoomureñ ecke Guds Blessan / þa munde hañ ecke hafa heited hønum til Launa sijnum Elskendum / er vardveita hañs Bodord / og ecke sæmt Asktvine sijna þar med. Abraham / Isaac / Jacob / Joseph / Barzelai / hin Sunamiska / Joseph af Arimathia / og adrer miklu fleire voru Rijker. Meñ og þo Guds Viner kallader / eru þvi Audæfeñ stoor Afl-Giøf DRottens / þvi seiger Salomon / Prov. 10. Ad Blessan DRottens giøre Rijka / og Hørmungeñ mune ei nælgast þa / þau eru Riettvijsum Mañe til mikils Heidurs / þvi seiger hañ eñ þa aptur / Prov. 14. Audæfe hiñs Vijsa eru hañs Corona / med þeim kuñum vier Løndum og Lijdum ad hiælpa / med þeim fæum vier sett Børn vor og Naunga til Mentaog Mañkosta / med þeim kuñum vier ad biarga Naunganum i siñe Angyst / med þeim getum vier aflad oss Fiet-Stooda a Himnum / ef vier stundum epter ad vera Rijker i goodum Verkum / 1. Tim. 6. svo þeir medtake oss i eilijfar Tialldbuder / er vier giørum gott þar af i sañre Trw og i Guds Nafne / hvar fyrer ad sa ed Fatækum giefur / hañ lænar DRottne / og hafa Meñ alldrei betur vared Fe sijnu. Svo eru nu Audæfeñ stoort Guds Laan og hañs Elsku Merke / nær þau Riettfeingeñ eru og riett brwkud / eñ svo sem þau eru hinum Froomu og Riettvijsu til mikils Heidurs / svo eru þau og hinum Ogudlega og Agiarna nærsta Ofþørf og Skadsamleg / þvi seiger DRotteñ / ad Ranglætesins Fie-Stooder sieu Elldur i Hwsenu / Ja / þoott eiñ sie vel komeñ ad Aud sijnum / eñ brwkar hañ þo Gude til Stygdar / til Ohoofs og Metnadar / til ad underþrycka hiñ Vesæla og Lytelmagnañ / og helldur hiñ til Okurs / og siñe fyrer Verkamañenum / z hinu Fatæka / sem Gud hefur skipad ad ala / þa er hañ Bølvaneñe undervorpeñ / þess gleitur hiñ Vijse med þessum Ordum: Sa ed prettar hina Riettlatu a vondum Veige / hañ mun i siñe Gløtun hrapa / og hiner Einfølldu munu eignast hañs Gootz. Ja svoddañ Audlegd er hvertu Volæde argare / svo þad er Kongdoomur ad fara a Vonar-Vøl alla Æfe sijna hiæ svoddañ Rijkdoome. J þessa Dags Evangelio verda oss fyrer Siooner setter tveir Meñ / eiñ Rijkur / añar Fatækur. Vier viljum i Guds Nafne skoda. 1. Dæme hiñs Rijka / og svo hañs Afdrif. 2. Hiñs Fatæka / og svo hañs Endalok.

Þu goode Gud sem alleina Rijkur ert / hiælpa oss med Rijkdoome Naadar þiñar ad giøra þetta Verk i þijnum Otta fyrer JEsum Christum / Amen.

Vtleggingeñ.

HAR Var EJñ RJJkur MADur / seiger Texteñ. Rijkdoomureñ kañ eingum af sialfum sier ad baña iñ i Himnarijke / svo sem i Jñgangenum sagt er / þvi siaum vier og i Gudspiallenu hiñ fatæka Lazarum i Skaute hiñs rijka Abrahams. Tokñ Van brukunena i burt / og mun Audureñ ecke skada / giørumst rijker i goodū Verkum / og mun þad nockud til Himnarijkis gagna / eñ þad vantade

 þeña

þessa ryka Mann. Hann klæddest Pelle og Purpura/ seiger Textenn. Pell var einn Vefnadur Forkunnar vænn og Gullvægur halldenn / hann er nu ecke ad fa i Heimenum/ Sama er umm Purpurann ad seigia/ þad var einn Litur forkostuligur / tilbuenn ur Skiel-Fiskiar Bloode/ og er nu ecke ad finna i Verølldenne. Hvortveggia þetta var Konunga Bunadur og annara Høfdingia / og leifdest ei Mugamønnum ad bera. Þanneg var Aaronis Bunadur / og Høfud-Presta Gydinga / Exod. 28. Svo var Joseph klæddur/ Gen. 41. Þetta Skart bar Daniel/ Dan. 5. Þanneg var Mardochæus buenn / Est. 8. Enn umm þenna ryka Mann stendur ecke i Gudspiallenu/ ad hann hafe nockur þess Embættar Madur vered / þad er og ecke lyklegt / þvi Frelsarenn munde ei hafa til þess tekid/ ad hann hefde svo vered i Skart buenn / hefde hann vered Høfdinge nockur/ þeim er soomt hefde ad bera svo dyrmæt Klæde/og var i þessu ecke lytill Ofmetnadur / satt er þad/ ad Klæden giøra eingann vondann nie goodann af siaalfum sier / enn Fatnadurenn er Mannenum giefenn til ad skyla Blygdan sinne/og vardveita Lykamann fra Kulldanum/þvi mætte þad synast / ad sa sem kieppest vid ad bua sig Tiguligar helldur enn Virdingu hanns soomer / ad hann giøre þad annadhvert fyrer Lausl æteis edur Metnadar Saker / og er hvortveggia stoor Synd i Guds Auglite / fyrer þvi mun þad ei Syndlaust vera er Menn bruka til þess ad efla þessa Leste med/Mismunur i Klædnadenum a ad vera /og var fordum til ad adgreina Virdingar Manna / og svo er Raad fyrer þessu giørt i Lands-Løgum vorum/hvad sem þar framm yfer er/ þad er Osidseme og Ranglæte / þvi þad er ad taka sinn Riett fra þeim sem Ædre eru ad svo miklu Leite sem þessum Hiegoma nemur. Eg vil seigia / hvort sem ad einn er Kostum buenn edur ei / þa syndgar hann / ef hann klæder sig betur enn hanns Stande soomer / sie hann vel ad sier umm marga Hlute framar ødrum/þa spiller hann miøg svo Agiæte sinu/ ef hann meinar þad verde agiætara fyrer Buningsens Skulld / þvi Salomon i allre sinne Dyrd var ecke svo skryddur sem eitt af Akursens Liliu-Grøsum/og vier vitum þo/ ad Gud hefur meira virdt hinn aumasta og heimskasta Vesæling a medal vor enn þau/ Enn vier eigum ad bera sømu Virdingu fyrer Hlut-

unum og hann sem þa skapad hefur/ Enn sie nockur ei nema Almenilega Kostum buenn/ og vill þo leika sier Fordilldar af Klædnadenum / þa er mikel Fæviskta i þvi. Eg veit ad eitt Asne verdur þo alldrei Hestur/ þo Menn setie Gull-Södul a hann / og so verdur eitt Ðare alldrei vijs/ hverneg sem hñ mælar sig utann. Þesse Osidur fer miøg so i Vøxt i Lande voru smæmsamann nu nockur Aar. Ambættenn vill eins klædd vera og Hufs-Moodereñ / Þienarenn eins og Herrann / Sonurenn betur enn hans gamle Fader. Formegunenn/ Mannskapurenn og Vijsdoomurenn eru i burtu ur Landenu / Enn Buningur og Klæda-Snid eblest Daglega / Eitt Skoola-Dreingur kostar øllu til þess ad fæ vænann Kiool/ enn ad kaupa sier eina Book/hvar af hñ nockud gott meige læra/ þar hyrder hñ ecke umm. Og umm alla Hlute fram/þa skulu vor Klæde skorenn vera epter framande Þiooda Snide/ giætande lijted ad þvi sem DRottenn seger ske skule a sijnu Slætrunar Dege / ad hann vilie straffa alla þa sem buast Utlendskum Bunade/ Zoph. 1. Hvad vill hier af verda umm sijder? Eg ætla DRottenn þurfe ecke ad leggia Høndena a oss/ Vær erū vorer eigenn Bødlar i slijku/ svo ad lijkast er/ef þessu skal leinge fram fara/ ad þad mune ganga oss eins og þad gieck Judum/ er þeir tooku upp Sidu Griekia / ad þeir urdu þm̄ ad Bræd / hverra Sidum þeir breyttu epter/ 2. Mac. 4.

Framveiges stendur hier umm þenna Munadar Kropp / ad hñ hafe Eted Daglega Skijnande Kræser. Epter Textans Ordū er þ so/ hñ hiellt sig Forkostulega Gladværann Daglega. Þetta mæ skilia / ad hafe vered i Mat og Dryck og ødru Ohoofe / sm̄ heyrer til Lijkamlegs Munadar. Nu er þad hier ad seigia/ Ad DRottenn hefur ecke bannad ad hafa Jnidæle af sijnum Skiepnum i riettann Tijma og med Hoofe og Sidseme. Siælfur var Frelsarenn ad Heimbode Manna a sijnū Hierviftar Døgū i Cana i Galilæa / hia Simone Pharisæara / hia Zachæo / z optar / hvar fyrer pott hñ være hid fegursta Sparneytnennar og Hoffsemennar Dæme / sm̄ nockurn Tijma hefur skined i Verølldenne / þa var hñ þo af Jllgiørnū Pharisæis Ofneysslumadur og Vijnsvelgur kalladur. Jæ/ hñ liet sitt blessada Høfud smyria med

dyrmætu Salve / z þott hñ være allra Nluta DRottenſ/ bæde a Him̃ne z Jørdu / þa munde hñ þ ecke giort hafa / nema slijkt være Leyfelegt nær þad er i Hoofe / og med goodre Sktckan brukad. DRottenſ baud sialfur i ſijnu Løgmaale um̃ Laufſkæla Hæltijdena / Levit.23. Þier ſkulud vera glader fyrer DRottne Gude ydar i Sio Daga/hvert Løgmaal ad Moyſes ytrekar / Deut.12. Þier ſkulud eta fyrer DRottne Gude ydar og glader vera/þier og ydar Hyſke / af øllu þvi ſem þier rietted ydar Hønd til/af hveriu DRottenñ Gud hefur bleſſad þig. Og framveiges i hinu Atianda Verſe ſeger hñ/ad þeir ſkule ecke eta innañ ſiña Porta a Laufſkæla Hæltijdeñe ſijnar Korn-Tijunder / eda Tijund er af Muſteñe edur Oliuñe. Eñ hñ ſeger: Þier ſkulud eta þ þar i þm̃ Stad/ſem DRottenñ Gud utvelur/þu og þiñ Sonur og þijn Doottir/ Þræll þiñ og Ambaatt þijn/ og Levitenñ/ſem er iñañ þiña Porta/ ſvo ſkallt þu gledia þig fyrer DRottne Gude þijnũ / hvert Løgmaal Nehemias og Hezras Kieñemadur apktur ithleidtu epter Herleidinguna/ Nehem. 8. er þeir budu Foolkenu a Laufſkæla Hæltijdeñe / Eted hid feita og drecked ſætañ Dryck/ og ſended þeim eiñ Part/ſm̃ eckert tilbued hafa/ Af þeſſu er audſært / ad hiñ goode Gud hefur ei bañad ad gledia ſig i Hoofe / þo ſvo / ad Meñ dyrke hañ med Virdingu / og gledie ſig med Otta/ ſm̃ David bijdur/Pſ.2. Vijn og Viſter eru fyrer Mañenñ ſkapadar/ ecke forgiefens / helldur honũ til Vnadſemdar og ſkickañlegrar Brukunar / eñ Vanbrukuneñ kiemur af Holldenu og af Fiandanũ. Vid þetta Guds Epterlæte a nu Meknadur og Ohoof ens rijka Sælgiætings eckert ſkylldt. Hier ſtendur/ad hñ hafe halldid ſig forkoſtulega gladværañ Daglega / þad er ad ſkilia / hañ var allur ſocken i Munad Veralldar þeſſarar/ hyrdte eckert um̃ Gud/ eckert um̃ ſijnar Synder / eckert um̃ hid komanda Lijf edur ſiñ Dauda / helldur hafde hañ Magañ fyrer ſiñ Gud / ſvo ſem Poſtulenñ ad Orde kiemſt / Philipp.3. Ja/rieft eins og Eſajas ſeger i 56.Cap. Komũ/lätit oſſ fylla oſſ af ſterku Vijne / og Morgun-Daguren ſkal þeſſum lijkur verda/ og eñ þa koſtulegre/ og vantar oſſ ecke þa i Lande voru / er hid ſama giøra myndu / hefdu þeir Raad eins og þeſſe. Eckert hyrda

þeir

þeir um̄ ſitt Embætte / eckert um̄ ſitt Framferde / eckert um̄ Landſins Gagn / eckert um̄ ſijna Sæluhiælp / eckert um̄ ſijna Burtfør af Heimenum / ſvo ſem hefdu þeir Feſte-Bref af Andſkotanum / ad þetta ſkule Æfenlega vara / ja / um̄ eingan̄ Hlut nema um̄ Mun̄ og Maga / og þad ſem þeir kune ad hafa til ad þioona þeim med / jafnvel þoott þad ſkule verda hripſad ut af Mun̄e Naungans med Ofbellde og Rangindum. Nu voru þeſſer Leſter hiṅs Rijka Sælkiera / ſvo vonder og fordæmanleger / ſem alla reidu er nockud um̄talad / en̄ þad jook ofmikl u a / ad hin̄ Veſæle Lazarus / fullur Sara og Kauna / lꝏ Hungradur fyrer hn̄s Dyrū / og er Lijklegt / ad hn̄ hafe nærſta Klædfa r vered / þvi ſa ſm̄ eckert hafde til ad ſedia med ſin̄ hungrada Maga / han̄ mun ecke hafa miked haft til ad klæda hin̄ ſæra Lijkama. O / Hvilijk ſkelfeleg Hardydge var þetta? Eckert þurfte þeſſe Gudlauſe Kroppur ad miſſa af ſijnu Borde / til ad ſedia þen̄a Veſæling med / þvi han̄ gyrntiſt ad ſediaſt af Molum þeim / er fiellu þar af / Eckert af ſijnu Pelle z Purpura / þoott hn̄ hefde kaſtad eine Flijk a hn̄ (ſem hn̄s Prælar villdu ecke bera) til ad hilia ſijn Kaun med / en̄ þvi var ei ſvo vared / Hundarner voru Myſkunſamare helldur en̄ hn̄ / ſem Gud hafde gefed Vit og Skin / og þar ad auke Fullſælu Fiar / þvi þeir komu og ſleiktu Kaun hn̄s / og mætte lijklega ſeigaſt / ad þeir mundu fyrr inngang a i þa himneſku Jeruſalem / Apoc. 22. hefdu þeir þar til ſkapader vered / helldur en̄ þetta Villu-Dyr. O Gud giæfe / ad þr ſm̄ hn̄ hefur bleſſad med Audlegd Veralldar þeſſarar / þeir villdu þo / ſege eg / eitthvern Tijma hugleida / hvad miked þeir eru Guds Voludū Limum ſkylldug er. Seig mier / þu ſm̄ veltter þier i Maurunū / og varla veiſt hvad þu ſkallt af þeim giora: Þegar þier var kaſtad in̄ i Heimen̄ under eins z fatækis Barnenu / Hvad hafder þu til meira um̄ed af Gude helldur en̄ þad ? Vorud þid ecke bader eins i Syndeṅe giefner ? Barſt þu nockud meira med þier in̄ i Verollde na helldur en̄ hn̄ ? Edur muntu meira i burtu bera: Hvar fyrer var Gud þa ſkylldugur til / ad giora þig rijkan̄ / en̄ han̄ fatækan̄? Ecke til þeſſ / ad þu ſkuler kappala þin̄ ſyndugan̄ Luk eins og þeſſe Dare / Ecke til ad bua þig i

Skart eins og hn / ecke til þss ad upphefia þitt Mark edur festa þad vid Audeñ/ eñ gleima þynum Broodur sem ad Naudstaddur er/ helldur til ad dyrka sig þar med / og leggia svo miked af vid hñ sm̃ Gud kref- ur / þvi hñ er Husbondeñ/ eñ hañ krefur svo mikels/ sm̃ hinu Volada mæ verda hoolped med / og þu kant vel ad missa / og þad jafnañ nær þu sier edur heyrer eitt Naudstaddañ / og nær þu þad sier edur heyrer/ þa vit / ad þar er komeñ eiñ Skullda-Madur fra Gude til ad beidast þess er hañ lænad hefur / og þu hefur Ofmiked/ eñ hañ mæ vel biarg- ast vid. Þegar þu krefur Skulldar þiñar hia Aumingia nockrum/ og hañ hefur þad ecke til sm̃ hañ skal giallda/ edur hañ mæ þad ei missa/ æn sns stoors Baga / þa krefur hañ þig under eins i Guds Vm̃bode þeirrar Skulldar/ er þu ætt hønū ad luka/ eñ hañ hefur Befælingnū giefed/ Lææter þu hana ecke til/ þa verdur þu Skullda-Pricktur Guds/ Jæ/ Þioofur i hañs Auglite/ þar þu stelur ur siælfs þyns Hende/ og hiñ strange Husbonde mun krefia þig Avaxtar Fiær syns i Tollbud eñe hia þeim Ryka Mañe/ nær þu uppvaknar i Helvyte og Kvølunū eins og hañ / nema þu brukerRaad Danielis / er hañ gaf Nebuchad- nezar Konunge / Dan. 4. og afplænar Ranglæte þitt med Olmusu- giørdum vid Fæækæka/ Heyr þvi Salomonis Ord/ er hñ seger/ Prov. 3. Gleim ecke ad giøra þeim gott sm̃ byriar/ nær þyn Hønd hefur Efne þar a/ Seg ecke til þyns Naunga/ gack burt og kom aptur/ a Mor- gun vil eg giefa þier / og þu hefur þad þo/ Og læt þier þ sagt vera/ ad hiñ Volade hefur miklu meire Riett til þess / er þu eignar þier / helldur eñ siælfur þu til ad bruka Guds Læn til Ohoofs og Metnad- ar/ hvert hñ margfalldlega bañad hefur. Drotteñ seger fyrer Muñ Hoseæ/ um̃ Gydingaña Samkundu/ Hos. 2. Hun veit ecke ad eg er þad sem gief heñe Korned og Mustena og Oliuna/ og fæ heñe mææg- ianliga Silfred og Gulled/ er hun giører Baal af/ Þetta a miøg svo vel heima hia þeim / sem Gud hefur feinged i Hendur alls Nægter Fiær / eñ þeir draga þad af hañs færædum Limum / i hverium hañ skipad hefur ad dyrka sig / eñ bruka þad til ad ala siñ Lauslætañ Kropp / til Nidur-Dreps hønum sem Ranginde̛ñ lydur/ til ad hefna

a

a Ovinum sijnum. Þesser giora Baal ur þeim Alutum sem goodet eru i sialfum sier/ og selia hañ i Guds Kyrkiu/ sem vera alle Markā þeirra/ þ er hina orgustu Svguirdingu Foreydsluñar i þañ Stad sem alle ad vera hiñ allra Helgaste. O Gud betre vorar Tijder/Satan hefur Kaupmeñ sijna i Guds Kyrkiu medal vor / þad er i Mañaña Marfum / hveria hañ giort hefur ad Raningia Bæle / ei sijdur eñ Gydingar fordum Mustered/ Eñ hvad selia þeir þa og kaupa ? þeir selia hiñ Riettlæta fyrer Peninga/ og hiñ Volada fyrer eina Skoo/ þeir troda Høfud Fatæktra i Saurefi/og umsturna Begum þra Hægværu/ Amos 2. eñ uñi sijder selia þr sijnar eigeñ Sæler. Þess giet-ur Syrach i 10. Cap. med þessum Ordum : Eckert er Ranglæskara Fegiornum Mañe/ seiger hañ/ þvi hañ lætur fala Sælu sijna/ Þar fyrer seger Frelsareñ / ad lijted gagne þad Mañenum / ad hañ eigneft allañ Heimeñ / og lijde Tøpun a Sælu sinne/hvar uñi þesse rijke Mad-ur mun ølluñ þeim kioost Dæme vera/er elska Kroppeñ meir eñ Sælena. Ecke stendur hier i Gudspiallenu / ad hañ hafe vered illa komeñ ad Audsiñu. Þad var hñs Fordæmingar Søk / ad hañ brukade hañ til Ohoofs / eñ gleimde hinum Naudstadda z Fatæda. Nu ef hñ freck svo stielslegañ Doom/hvad vilia þeir þa seigia a medal vor / sm ecke einasta sijnga ur sier Augun nær þeir sia eiñ Þurfamañ / edur añañ/sm vitiur Bake brotnu fyrer þvi er þr bruka til Munadar sier/ helldur og rya Guds volada Saude/og eta sitt Braud i þra Andlitis Sveita? Hvad munu þeir seigia vilia? Hvers munu þr vænta sier nær þr eiga ad skilia vid allt þ er þr med Ranginda hafa samañdreged? Moltkeñ seiger vid Konungeñ af Tyro / Ezech. 28. Þu seger / Eg em sterkur Gud/ eg by i einu Guddoomligu Herberge/ eñ skøññu sijdar verdur honum sagt: Muntu nockud seigia vid þañ Veganda / Eg em sterkur Gud? Længtum eru þr miñe Maktar eñ Konungureñ af Tyro him oss/er sig giora nærre þvi ad Gudum/ þegar þr upphefia sig yfer Guds Ord og Konungsens Løg / þegar þeir fella hiñ Saklausa / eñ hefia Skalkiñ / og þyker svo sem þad stande i sijnu Vallde ad rada fyrer hvers Mañs Giæfu og Ogiæfu / eñ þegar Daudeñ kiemur svo

sem

sem ein Wolldug Nefia og kastar þeim i Bana-Sængena/ þegar Sam vitskan tekur til ad hyta/ þegar Misining Glæpanna tekur ad Ofbiooda þeim/ þegar Satan sem hefur flekad þa til allskonar Odæda/ þegar hann reider Svipuna til/ og syner þeim Nelvytis Loga/ hvar hinn ryke kvelst og kveliast mun umm Allder Allda / enn Guds Reidar-þruma slær af Himnum ofann/mun þa vesæl Manneskia seigia/Eg em sterkur Gud? Neyred þetta / O þier sem utsiuged Hus Ecktna og Fødurlausra / og leited OKollens a medann hann er ad finna. Niner ægiørnu og Ofrykismennerner eru med tvennu Moote/ sumer færa Foorner Nete synu/ og brenna Reykelse fyrer synum Veidarfærum/ þviad fyrer þau er þra Nlutur feitur vordenn/og þeirra Matur hinn beste/svo sem Nabacuc ad Orde kiemst i 1. Cap. Þetta eru þeir sem reikna þad til sine goodre Forsioon(riettara ad seigia / Rangsleitne sine og Underhyggiu) ad þeir eru ryker vordner/ og feiter af annara Braude. Adrer eru þeir ed seigia/blessadur siert þu OKotten/þad eg em rykur vordenn/enn drepa þo Slatur-Sandena med Ofbellde / og einginn er sa sem ad fæde þa edur bruke Medaumkun med þeim / eins og þesse same Spamadur ad Orde kiemst. Þetta eru þr sem af Gude og enu hærsta Vallde eru yfer adra setter til þess ad þeim lyde vel /enn giøra þo eckert þad sem Gud og Konungurenn bodeb hafa / helldur eta i kryngum sig eins og Ulfar og Byrner/og syna þeim einga Miskun er under þeirra Wallde stynia/ helldur kalla / her hyngad / her hyngad / og nær þeir hafa svo drucked Blood Vesalinganna / þacka þeir Gude svo sem fyrer Riettfeingenn Søfn. Nverier af þessum verre sieu / er eige svo audvelldt ad seigia / nema þad/ ad Nræsnenn giører hina sydare andstyggelegre i Guds Auglite/ þvi af tvennu illu þa er stærra ad eigna Nreckvysne sine Klækena helldur enn Gude. Nitt veit eg/ ad hnn seger umm hssa hveru tveggiu/Nab.2. Vei þeim er safnar þvi sem ecke er hns(hvar skal þad lenda)og hm ed samanndraga hinn þiekka Leyr. Vei þeim sem er giefenn fyrer Rangfeingnu Abata fyrer Nus sitt / ad hann bue Nreidur sitt i Nædunum/ ad hn verde frelsadur af Vallde hins vonda/ þu hefur eitt skammarlegt Raad teked fyrer þitt Nus/ z upprætt margt Foolk

og

og hefur syndgad a mooke siælfu hier / Þui Steinenn i Veggnū hroop at þad/og Kvisturenn i Trienu vitnar þar umm : Eg veit þar er margur er seger / eg safna ecke til þess ad giøra eins og þesse ryke Madur / eg hello mig sparlega/ eg er ecke Gydslusamur / þad er gott ef þu safn• ar rietteliga / og giører gott hinum Volada / en ef þu safnar einasta fyrer Erfingia þijna og/þ med riettu og raungu/þa mattu ælijka gyllda hvert ad Moab liggur a Dreggium sijnum / edur og ad hann fagnar i sinne Spyiu/ og verdur til Athlæturs / Jer. 48. Þvi skyllda eg sleppa mier til Helvijtis fyrer minn Erfingia/i þeirre Von / ad hann skule lifa vel epter mig daudann / og eg veit þo ecke hvert af þvi verdur edur ei/ Þvi kannske mijn Ogudlig Busorg giøre hñ verre i þvi/ad hñ misbruke þad til Ohoofs er eg med Ranngindum safnade / og eg kynne þar med ad leida hñ til Helvijtis med mier/þoott þad verde ecke umm sama Veg og eg foor/ og hverneg sem þvi er vared / þa plagar Guds Straff ad fylgia svoddann Ranngfeingnum Aud/þar eru þusund Meler i hvert u Alnar•Virde sem ecke verda i burtu tekner / nema Erfingenn giøre sier Vine af þessum Ranglætis Mammona/og vil eg þa helldur giøra þ siælfur medann eg life/svo þr medtake mig i eilijfar Tialldbuder/helld• ur enn eiga þad under honum / sem þo giefur ecke leyst Sælu mijna ur Helvijte/med ollu þvi sm eg honū epterlæt. Þad segest umm hinn rijka Purpura Gyck/ ad hann hafe Pelle klæddur vered / þad verdur ecke svo Greinelega sagt a vora Tungu/ hvad þad Ord þijde / er i Textanum stendur / Enn umm vidlijkann Vefnad skrifar Plinius/ ad hann brenne ecke i Elldenum / þvi voru Lijk Konunganna sveipud þar i / a hinne gomlu brenne Olld/ad ei blandadest þra Aska med Vidar•Oskunne. Meige eg skiemta umm hinn Oskiemtelegasta Hlut/þa villde eg seigia/ad þsse Dare hefde giørt vijslega/ hefde hann teked nockud af þessum dijra Vefnade med sier til Helvijtis/ hefde þad matt hlijfa honum fyrer Loganū sem hann kvaldest i/ Enn Einglarner voru fusare til ad bera Lazari Sæl i Abrahams Skaut / helldur enn Dioflarner til ad færa hans Pell og Purpura og allt annad Oflæte med honū. Lazarus skillde sinn Armood epter vid Dyr hins Rijka/enn hinn Rijke sijna Fe•Dingiu i sijnum kostu•

sega Garde/ og hrapade svo Fwll og Felaus i pad Dyked sem ryskur af Ellde og Breñesteine/ svo munu og aller þr giora er lata hañs Lamū i þessum Heime / eñ forsmaa hiñ Naudstadda og Dreigañ / og læta hañ jafnvel i Hungre ut af deyia / a medañ þeir ala siñ gialyfañ Kropp til ad verda Helvytis Ellds-Matur og Breñe-Foorn Andskotanes/ og er svo þañeg uttalaad um hiñ Ryka.

Nu epterfylger ad tala med faam Ordum um hiñ Volada Lazarum. Gudspialled mikiest hiñs a þeña Haatt, pAr Var Eiñ Þurfa-Madur/ ad Nafne Lazarus / hver ed ute laa fyrer hañs Dyrum/ fullur Kauna. Allt pad Volæde sem eiñe Mañeskiu kañ til ad falla / hefur a þessum Mañe leiged : Hañ var fatækur / pad var mikil Vesolld/pad er pad sem flester af oss veria sig hvad mest fyrer/ og nockrer selia sijna Arfleyfd i Himnenum til þess / ad vera ecke fatæker i Heimenum/ svoddañ ein Hørmung þyker Ørbyrgdeñ Mañ a medal/þvi seger Salomon/Prov.15. Aller Dagar hiñs Fatæka eru iller. Textañ seger: Ad hønum hafe vered kastad nidur hia Dyrum hiñs Ryka / eins og ødru Hræe/ sem eingeñ hyrdte um meir eñ þo dauduū Hunde være utkastad. Svo breyta Meñ vid Guds Mynd / þegar hun lijr i lioofu Huse / og virda Husboondañ epter Herbergenu. Þesse Forsman hefur og mæatt auka miklu ofan a Volæde þessa færæda Mañs/ og hefur þad geinged hier eins og Salomon seger/Prov.19. Brædur hiñs Fatæka hata hañ/ og Vinerner vyka i burt fra hønū/Eñ þad took yfer alla hañs Eymd/ ad hañ var fullur Kauna/ og svo Aumur/ ad Hundar sleiktu hañs Saar. Mageñ hefur kañ skie vered heilbrigdur/ og þvi hefur hañ gyrnst ad sediast af Molū þeim/ er duttu af Borde hiñs Ryka. Eñ aller adrer Lykamans Limer svo plaagader/ad hañ gat einga Biørg sier veitt / og hefur Magans Heilbrygde ecke añad giørt/ eñ ad abla hønum þess meire Þyslar med Hungrenu og Matar-Lystene/þar hañ fieck eckert ad sedia sig af. Sa sem heilbrygdur er/ hañ giefur ufied sier Mat/þo hañ sie Fatækur. Forsman Veralldareñar/er ecke svo þungt ad lijda / þeim er hægt ad forsmaa Heimeñ / sem Heimureñ forsmaer/ og er þad þa Kaup Kaups/ sem Meñ plaga ad

segia.

segia. Þvi vottar og Paall um̃ sig / Gal. 6. ad hañ sie Krossfestur Heimenum og Heimurenñ sier/ þad er/ad hver forsmaae añañ: Eñ þad er hverium Mookgænge meira / þegar Gud tekur svo Heilsuna af nockrum/ ad hañ gietur ecke bored edur raaded sialfum sier/ þad geingur nærst þvi/ad vanta Hugsvølun Guds Anda/ og fiña ei til Heñar/ nær Mañ laangar þar epter/þvi svoddañ er Helvijtis Pijslum lijkast. Þessu gat Satan nærre fordum Daga/ er hañ sagde vid Gud um̃ Job/ Job. 2. Snert þu hañs Bein og hñs Kiøt/ og sia hvert hañ bølvar þier ecke under Augun. Skule Meñ og satt segia/þa fieckst þesse Guds Madur ecke svo miøg þar um̃/ þott hañ miste Fiaarhlute sijna/ Syne og Dætur sijnar / edur þoott þeir af Saba og Caldæa veitti hønum Yfergang / Eñ þegar Gud leid Andskotanum ad sla hañ med hinum verstu Kaunum/fra Hvirfle og allt til Ilia/þa took þesse DRottens Vinur/hellður eñ ecke/ad læta sier Hug fallast. Svo var nu Lazarus aumur / sem sagt er/ og øll hin þyngstu Mooklæte Veralldareñar laau a hønum/Orbyrgd/Klædleyse/Hungur/ Forsmaan / og Lijkamans Vanheilsa. Eñ þu syndugur Madur/sem ert heill og hraustur/ hefur noog til ad Klæda og fæda Lijkamañ med / og ert af eingũ Ovirtur i neinu / munt þu ecke hafa Orsøk til ad þacka hinum lifanda Gude/ þegar þu aalijtur þetta Vesæla Hræ / nidurkastad fyrer Dyrum hins Rijka/og eckert Auga myskunnade hønũ / ad hañ svo vel gløter til þijn / ad þig vantar eckert af þvi / sem hañ allt vantade / Munt þu nockud vera heilagre helldur eñ hañ? Eg veit ecke hvilijkur hañ vered hefur/þad sie eg/ ad hañ hefur Guds Vinur vered/añars hefde ecke Saal hñs vered boreñ af Einglum i Abrahams Skaut / eñ hitt veit eg/ ad ecke ert þu heilagre eñ Job / hver ed hefur Guds Vitne um̃ þ/ad hañ ecke hefde siñ Lijka i Landenu/ Job. 2. Hveriu mun þa vera ad þacka/ ad þu ert ecke eins plaagadur sem Job og Lazarus / nema Guds Oraññsakañlegre Giæsku og miklu Þoleñmæde / sem med Rijkdome sinar Laanglundar / dregur þig til Ydranar? seig þvi ecke eins og Ephraim/ eg em rijkur vordeñ/allt mitt Erfide næger mier ecke/ þeir ed syndga / bera Straff Syndareñar / Hos. 12. Miklu helldur nær þu stiggur a

þijn hrauſtu Bein / þa hugſa til þeſſ / ad Gud hefur ecke Velþockn-
an a þeirra Skytkleika/helldur a þeim / ſem hn̄ Olkaſt. Nar þu ſe-
lur Fe þitt / edur ſkodar þin̄ dyra Klædnad / þa Hugleid / ad Lazarus
a af þvi ſvo miked/ſem han̄ vid þarf/ og ef þu hefur tveñ Klæde/ þa
heyra hinum Nakta eitt til / Ef þu villt vera Johannis Baptiſtæ
Læreſveñ / Luc. 3. Þegar þu hefur hid meſta Gaman af Skilning-
ar-Vitunum/ſem Gud hefur giefed þier til Naudſynlegrar Brukunar/
þegar Tungan / Augun / Eyrun og adrer þijner Limer / eru þier til
hinnar meſtu Skiemtunar / þa læt jafnvel þeſſa Guds Skapnadar
Misbrukan minna þig a Lazarum / þar han̄ liggur nidurkaſtadur eins
og annad Daudible fyrer Dyrum hinns Ryka / og hefur einga Værd
fyrer Sarum og Verkium. Þecktu han̄ medan han̄ er hia þier / ad ecke
þurfer þu ad kallaſt vid hn̄ fyrſt/nær þu uppvaknar i Helvyte z Kva-
lunum/ſem þu ecke þeckia villder a medan þu lifdiſt þier ad allre Full-
Sælu i Heimenum / ja / medan þu hefur hina meſtu Skiemtan af
Syndſamlegre Glede þeſſarar Veralldar / þa læt þier i Hug koma /
hvorſu ad hun ſie eckert hia Sælu Lazari/þar han̄ badar nu i Abra-
hams Skaute / þvi han̄ ſem beſt þecker þa eilijfu Dyrdar Viſt / hver
og hefur keypt oſſ hana til Handa med ſijnu dyra Bloode / han̄ bydur
oſſ/ ad vier allan̄ þetta Hiegooma ſkulum affnita/ ſvo vier kunnum ad
eignaſt hana: ja/ hugſa til þeſſ/ad Sælljfe þiſſa Heims mun ei lein-
ge vara/og þott þu yrder allra Kalla elldſtur/ þa ſkal þad þriota/og
þ er ecke langvint / ſem einhvern Tyma Enda tekur/ ſeiger Auguſti-
nus / en̄ Lazari Gieſtabod tekur eingan̄ Enda. Vijslega hefur hiñ
ſtoore Konungur þvi tilſkickad/ ſvo ſem ollu odru i ſijnu Ryke/ad han̄
liet Þijſler Fordæmdra verda Eilijfar / þvi være þar Endurlauſn ur
Helvyte/þa Efaſt eg ecke um̄/ad margur Gudlaus Dære munde vin̄a
þad til Stundlegs Munadar/ ad fremia alla þa Oþæfu / er honum i
Hug kiemur / þott han̄s Hreinſunar Elldur ætte ad vara um̄ allan̄
Heims Alldur/og ſvo ſem hn̄ hefur i þvi Vijslega giort/ſvo hefur hn̄
a hina Sydun̄a Vægdarſamlega breytt vid þa/ ſem hn̄s Ok bera hier
a Jordunne/og halldner eru Afrak Veralldar/ og ſvo ſem nockrer kon-

an

ar Nremsunar Foorn/ epter Pals Ordum/ þar hañ ecke einasta lofad hefur/ad þurka øll Tæren af þeirra Augū/ og ad Dauden skule ecke framar vera til/og ecke Sorgen og ecke Hrooped/ og Mædan skule ecke vera framar/þviad þad Umliḋna sie i burtu/so sem Johañes ad Orde kiemst/ i hñs Openberunū i 21. Cap. helldur þar ad auke skule þesse Arfur ecke skiemast kuña/ ecke saurgast og ecke rotna/ svo sem Von er a/ þvi Christi Rijke mun eingañ Enda taka/Luc. 1. Eñ vier munū med Christo lifa og rijkia/og med DRottne æfvallt vera/svo sm̄ Guds Ande hefur oss heited fyrer St. Pals Muñ / 1. Tess. 4. Þvi hefdum vier ecke þsse Guds Fyrerheyt / þa mundu þeir brædlega yfergiefa sig/ sem eru Guds Børn/ eñ Nim. Børn Veralldareñar. Taked ydur þ til Huggunar/ DRottens Viner/ sm̄ erud Stallbrædur Lazari/ þier erud fatæker eins og hñ/vardar miked um̄ þad/ nær þier erud i Truñe rijker? Hvad gillder ydur Audlegd Veralldareñar / nær þier hafed hañ eignast / sem Gud hefur giefed øll Endemørk Veralldareñar til Arfleyfdar? Er eg þier ecke betre eñ tiju Syner? sagde Elkana vid Konu sijna/ Moodur Samuelis: Þegar þier hafed Christum i ydar Hiortū giefed/ mun ydur þa nockud vanta? Mun hñ ei verda ydur betre eñ øll Rijke Veralldareñar og Fra Dijrd? Lazarus edur Eleazar / sem er hid sama Nafn/ þad merker þañ / sem Gud er til Adstodar. Barn mitt/ ef Gud er med þier/hver kañ þa ad vera a moote þier? Mun nockud Jmar ned brioota þad Stæled af Nordrenu/segger DRotteñ vid Jeremiam/ Þegar hñ heiter hoñū Lide sijnu a moote Jerusalems Offa / Jer. 15. so vil eg segia med David/ þegar Gud er med þier/hvad vill þier Madureñ giora? Þeir vega aller missa eñ eckert / þr kasta þier ut af Dyrunum/ þr vilia ecke uñ a þier Vidtals/hvad þa? Munu þr kuña ad baña þier ad tala vid Konung Himnaña i Bænum Þijnum? Munu þeir kasta þier ut af Dyrum Himnarijkis? A medañ þeir ecke þeckia / Barned gott / þa ætla eg þu stander Jafnrieitur upp i Guds Augum / þoott þu ligger flatur fyrer Dyrum hins Rijka. Hvad er nu framar? Þu ert forsmadur/lijdur Oriett/eingeñ vill kañast vid þig / þad er ecke nijtt i Heimenum. Salomon sem ecke visse

af mikille Ovirdingu ad segia/ hann gioerer Raad fyrer þvi/ svo sem hier ad framann er fyrer skømmu sagt. Seg mier / af hverium verdur þu Ovirdkur? af vondum Mønnum/ þad er ecke þungt ad vera hæddur af þeim sem jafnvel ad Gude hæda/ og under eins þeir forsmaa þig/ þa forsmaa þr Skapara þinn og þinn Endurlausnara/ hvers Ok þu ber: þu verdur af heimskum Mønnum Ovirdkur/ þvi einginn er Fævitska meire enn su/ ad forsmaa þann sem Gud hefur virdt med Teikne sijns Sonar/ þetta sijnest mier lieett ad bera / þvi eg mun ei fæst miked þar umm/ þott eirn Skipkingur hlæe ad mier: þu verdur af svo mørgum Ovirdkur/ eg jata þ/ þvi ad fleire eru Vonder enn Gooder/ Heimsker helldur enn Vitrer / enn þo ecke af øllum / nockrer eru þr sem giæta Guds og sijns O verdugleika/ vitande ad þeir hefa hid sama verdskulldad / og eins þra Doomur a ad gyllda meira hia þier / helldur enn alls hins skynlausa Muga / þar eru gooder Menn i Verølldenne / er sama hafa til Bruns ad bera og þu/ og giefur þu þa huggad þig med Postulans Ordum/ ad þijner Brædur i Heimenum meiga lijda slijkt hid sama. Hversu laangt mun Rykte þessarar Ovirdingar utbreast? Varla leingra enn umm þad Land er þu lifer i/ Ef Rykte hins stoora Alexandri/ og hanns Skoolameistara Aristotelis ecke nade yfer umm Fialled Caucasum/ edur Fliooted Gangem / hvad lijtell Partur mun þad verda þa af Heims-Bygdenne/ s þijn Ovirding giefur floged umm? Hversu faaer eru þr ed til hennar vita / hia hinum Otelianide Skara Heilagra Eingla og Utvaldra Manna / a medal hverra þu munt Dijrdlegur skijna/ ef þu lijdur þessa Stundar Mijnkun poleinmodlega. Enn hvad leinge skal hun nu vara? allt til Grafarennar/ hversu minna er þad enn eitt Augnablik/ ef þad er samannbored vid Eilijfdena? Eg vil eg faa mier til Orda umm svo marg ra heilagra Manna og Guds Pijslarvotta Dæme/ sem hloou ad Ovirdingu Veralldar þessarar/ enn þeirra Begsemd og Heidur uppvaknade svo epter Daudann / ad Nijmtiu faavgsra Manna hefur þa nærre þvi ad Gudum giort / hvøria Verølldenn ecke hiellt verduga til ad þurka sijna Skoo i Eijfenu/ og var þo ecke þeirra verd/ Hebr. 11. Svo hlæleg er nu Alldar þessarar Virding/ edur Ovirding/ edur seg mier/ hvet er nu

meir

meir lofadur i Heimenum Lazarus edur hiñ rjke Magans Prall? Eg
true flester hrose Lazaro meir/ z jafnvel þr sm̃ hinũ eru hvad lȳkaster.
Nu kiem eg til þſſ sm̃ flestum særaſt þyker/ sm̃ er Heilſubreſtureñ/
hañ hefur margañ Kappa yferbugad / eñ þier ſem Guds Hetiur ero
ud/ og ſtrȳded under Frelſarans Merkium/ giæted þeſſ/ Born DRottens
/ af hverium ydur er Siukdoomureñ uppalagdur / ſem er af ydar
Skapara / hñ hefur feinged Sælum vorũ Lȳkamena / ſvo ſm̃ añad
Herberge til ad bua i / og a hañ frialſt ad um̃breita þvi / og jafnvel
alldeilis nidurbriooka epter Villd ſiñe. Hvad villt þu kieppa vid ſood
añ Hæſtgn? Og ecke miklu helldur þoleñmoodlega lȳda hvad heliſt hñ
aaleggur / kañſkie þu hafer og ſialfur vered Orſøk i þiñe Vanheilſu
med giælifum og Ovørum Lifnade/ og ſeg mier þa/ hvad hefur þu ad
klaga? Mun þa ei Rædlegaſt ad þu ydreſt Synda þiña/ og lȳder þad
med Chriſteligu Vm̃burdar-Lynde/ er þu fyrer Fra Skulld lȳda mætt/
og læter þañeg jafnvel Syndena gagna þier til Sæluhiælpar / eñ ef
odruvȳſe er / þa vit þo ad Gud leggur eckert a neiñ fyrer Sakleyſe.
Siert þu þvi ecke Orſøk i þiñe Vanheilſu med Ovarligum Lifnade
i Mat edur Dryck/ edur añarre Hætkſeme/ er plagar ad kreinkia Heilſ
una / þa hefur þu forþienad Siukdoomeñ med odrum Synđum / þvi
ef ad jafnvel hin minſta Synd viñur til helvȳtis / vilie Gud hana
tilreikna / þvi mun hun þa ecke viña til Lȳkamligra Meinlæta / ſem
vara ſvo ſkama Stund / eñ Tilgangur DRottens er allur añar a
Stundum / kañ ſkie Sæl þȳn ſie vanheil / og hñ plæge Lȳkamañ heñe
til Heilſubootar/ og þvi ſkillda eg þa reidaſt Læknernũ þott hañ ſkiere
þad Sær upp ſm̃ fued er? Heilſan er allty̅d good / eñ þo er hun dȳruſt
þegar hana vantar / og þyker meſt til heñar koma nær hun er aptur
feingeñ/ þvi tekur Gud hana i burt a Stundũ / til ad vekia vor doſeñ
og ſofande Hiørtu til Packlætis og Lofgiørdar vid ſig / og tȳdt leggur
hñ Kroſſeñ a þa ſem eru hvad ſaklauſaſter/ odrũ til Epterdæmis / ad
ſȳna þm̃ hvad þr forþienad hafe/ og hvad mikla Orſøk þr hafe til ad
lofa Gud/ ſ þyrmer þm̃ ſm̃ meira hafa ſyndgad þ̃ þvilȳkũ Ørkumſlũ.
Skañaſt þȳn ecke þar þ̃ ad vera ſettur odrũ til Þolenmædeñar Epterdæmis

erdæmis

erdæmis med Job/og verk gladur af þvi ad lijkiast Christo/ sem og hef-
ur oss til Epterdæmes lided/ 1. Pet. 2. Og fyrst þu skallt þad þo lyda/
þa hugleid hvad miklu betra er ad lijda eins og Guds Barn og hreppa
eilijfa Sælu og Fognud til Launa/ helldur en ad brioka Oked i sundur
med Moglan og Oþolenmæde/ og ecke einasta sleppa af Laununum/ helld
ur ad hrapa ut histe Tijmanligu Eymd i þa Eilijfu/ sem alldrei mun
Enda taka. Eg vil ei hier tala um þad sem Cicero skrifar/ ad einges
Mootgangur sie sa / ad Tijmaleingdeñ ecke line hañ / þvi vier hofum
eina ædre Huggun/ ad vor Lijkame er alldrei svo veikur/ ad Guds Krapt
ur ecke sie i vorum Breiskleika mattugre/ þvi hañ er trur/ og freistar
einkis yfer Megn fram/ Og um alla Hlute fram/ þa hugga þig vid þa
Sælu Von og Dyrdar Auglijsingu Guds Barna/ hverrar ecke verd eru
þessa Heims Mootlæte/ svo nær Verkerner stijnga þig/ og þu stynur
af Ofraun / þa hugsa hvad fagur ad sie Einglaña Saungur: Nær
þu sier þinn Lijkama afmyndadan af Sarum og Kaunum/ þa hugleid
þad ad hañ skal a sijdañ verda Einglunum jafn / ja samlijkur JEsu
Christi Dyrdlegum Lijkama: Nær þier einges Hlutur er til Skemt-
unar i Heimenum / þa lat þier i Hug koma hvad fagur ad sie Abra-
hams Fadmur/ ja hin himneska Jerusalem/ hvorrar Sool og Tungl
ad Gud er/ og hañs Dyrd upplioomar hana/ þangad ad komast/ og þar
ad bua um eilijfar Allder/ uñe hin heilaga Guddomsens þrenning/ Fader
Sonur og Heilagur Ande / Hablessud um Allder
Allda/ A M E N.

Annañ Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 14. Cap.

A þañ Tijma. JEsus sagde til eins af Phariseunum / þessa Epterlijking. Nockur Madur var sa / sem giørde mikla Kvølldmaltijd / og kallde marga þar til / og sende ut sina Þioon um Kvølldmæls Tijmañ / ad hañ segde þeim sem bodner voru / Komed / þviad nu eru aller Hluter til Reidu. Og þeir tooku aller til i einu Hlioode ad afsaka sig. Hiñ fyrste sagde til hañs: Akur keypta eg / og hlijt eg ad fara ut ad skoda hañ / eg

bid

bid þig / affaka mig. Og hiñ añar sagde: Fiñ Pør Akneita keypta eg / og fer nu ut ad reyna þau / eg bid þig/affaka mig. Og eñ añar sagde: Konu hefe eg mier festa / og fyrer þvi mæ eg ecke koma. Og sa Þioonustumadur kom /kungiørde þetta sijnū H Erra. Þa vard Husbondeñ reidur / og sagde til sijns Þioonustumans: Far þu snarlega ut a Stræte og Gøtur Borgareñar / og leid Voluda / Vanada / Blinda og Hallta hier iñ. Og Þiooneñ sagde: H Erra/ þad er giørt hvad þu skipader/ og þo er eñ meira Rum. Og H Erreñ sagde til Þioonsins: Far þu ut a Þioodbrauter og Tungarda/ og naudga þeim hier iñ ad ganga / so ad mitt Hus verde fullt. Þvi eg seige ydur þad / ad eingeñ þeirra Maña sem kallader voru / Munu smacka mijna Kvølldmaaltijd.

Exordium.

ORsøkeñ til þessarar dyrmætu Epterlijkingar/sem JEsus framsetur i þessu heilaga Evangelio / var sw / ad þegar hañ var ad Heimbode med einum af Phariseaña Høfdingium Brauds ad neyta a Þvottdeige / þa var þar eiñ af Bordgiestunum / er sagde: SÆll Er Sa Madur / Sem Etur BRaud i GVds Ryke: Og er i heñe sierdeilis trent athugande / sem er / hvad meint sie med þessare Kvølldmaaltijd / og i añañ Maata hverier þeir sieu / sem bodner voru. Fyrer Maaltijdena kuña vel ad skilliast aller þeir Andleger Velgiøringar / sem oss veitter eru i JEsu Christo / hvern Gud i Heimeñ sende a Kvøllde Veralldar þessarar / og liet hønum slatra a Krossens Altare / og steikia i Bruna siñar Heiftar Reide / i hønum hefur hañ allre Verølldu alla Hlute tilreidt / sem duga til þeirrar eilijfu Veitslu i Himnenum / sem fyrst verdur þeigeñ hier i Nadeñe / eñ sijdañ mun fullkomnast i Dyrdeñe. Hañ er Lijfsens Braud / sem af Himnum er ofañkomed / Joh. 6. Hañs Holld er sañarleg Fæda / og hañs Blood er sañarlegur Dryckur / hvert vier ecke einasta medtøkum med Tiwareñar Muñe Daglega/ helldur og Lijkamans i Helløgu Altaresins Sacramento: En fyrer þvi/ ad DRotteñ svarade þessum Gyding uppa sitt Tal med þessare Epterlijkingu / þa er Lijklegt / ad hañ sier i Lage meine hafe þad Himneska Bordhalld med Abraham / Isaac og Jacob / og lender þo allt i sama Stad / þvi eiñ og hiñ same er Christur / hvern vier smøkum hier i Nadeñe / eñ munum hañs algiørlega þar i hañs Dyrdar Ryke niootande verda. Sømu eru Visternar / þad skilur alleina/ ad þær eru ecke med sama Moote framreiddar. Hier siaum vier fyrer Speigel og i Raadgatu / þar munum vier sia Auglite til Auglitis / hier gaungum vier i Truñe / 2. Cor. 5. En þar munum vier ganga i Slooneñe. Truen er Vera þeirra Hluta / sem vier vonum epter / hver ed sijner þad sem ecke sied verdur i þessu Lijfe / eñ i hinu ødru munum vier þeckia svo sem vier þeckter verdum / og svo

sem Forfedre Gamla Testamentesins voru ei nema Skugge epterkomande Giørda / svo er og Forsmeckur Himnarijkes i Hiørtum Guds Barna i þessum Heime / ecke nema ein Skuggsiaa þeirrar eilijfu Dijrdar / sem vid oss mun openber verda. Fyrer þa mørgu / sem ad i Gudspiallenu seiger / ad kallader sieu / eiga aller Meñ ad skiliast / þvi svo seiger Endurlausnareñ / Matth. 20. Ad Mañsins Sonur sie til þess komeñ / ad wtgiefa Saalu sijna til Lausnar-Gialldz fyrer marga / hvad Paulus svo wtleggur / 1. Tim. 2. Ad Christur hafe giefed sig til Endurlausnar fyrer alla / þo er lijkast / ad hid fyrsta Bod sie þad sem kom til Gydingaña / sem voru Rijkesins Syner / ja / kañ skie til þeirra Høfdingia Pharisæaña og Skrift-Lærdra / þvi DRotteñ hefur aan Efa bendt þeim hier med / er til Bordsens saatu / og þad er augliosst / ad Stoor-Meñe hefur þar vered samañkomed / þvi añars munde hañ ecke hafa talad fyrer þeim skømmu adur i sama Siñ / ad nær þeir giørdu Giestabod / skylldu þeir kalla Fatæka / Veika / Hallta og Blinda / Luc. 14. Eñ hina sijdare meina eg ad vera Fatæksañ Almwga Gydinga / sem raafudu aa Strætum og Gøtum Borgareñar / hverja siaalfer Høfdingiarner kølludu Bølvad-añ Lijd / sem ecke vissi af Løgmaalenu / Joh. 7. Eñ hid sijdarsta kalla eg ad heyre oss til Børnum Heidingiaña / er saatu aa Ploodbrautum og Twnggerdum / Fiarlæger Israels Borgar-Riette / og aan Guds i Heimenum / svo sem Paulus talar : Ad þessu svo fyrermæltu / vil eg giefa mig til ad hugleida Textañ nockud giør / og af hønum tvent yfervega / sem er. 1. Hvad oss allra mest hindre fraa ad þiggia þetta Heimbod. 2. Hvad oss eige mest ad leida til ad þiggia þad.

Styr þu Maale mijnu / DRotteñ miñ / og Hiørtum Barna þiña / til Lofs og Dijrdar þier / eñ oss til Saalar Nota / i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingeñ.

HJaa Matth. i 13. Cap. Upptelur DRotteñ fierdeilis þrent sem hæge Mañenum fraa ad heyra Guds Ord med Avexte. Þad er Sorg Veralldareñar / Audæfe / og Gyrnder heñar / og þetta þrent seger sa Læresveinn sem Hñ elskade / ad Heimureñ sie fullur af / sem er Drambsamt Lijferne / Fijsn Augnaña / og Gyrnd Holldsens / 1. Joh. 2. Allt þetta er ad sia hiaa þessum fævijsum Møñum / er ecke villdu þiggia Maaltijd þa sa er i Gudspiallenu talar um. Hiñ fyrste seger : BUgard Hef Eg MJer KEYPtañ / Og NEYdist Eg Ad FAra Ut Ad SKOda HAñ. Þad kalla eg sama og Sorg Veralldareñar / sem Lausnareñ nefner hiaa Matthæum / eñ Johañes Drambsamt Lijferne / þvi til hvers kaupa Meñ stoora Garda edur byggia þa / nema ad þr villa sijnast ødrum meire / og auglijsa þar med / ad svo sem þeirra Hiarta er stærra eñ añarra / svo skulu og þeirra Hybijle vera. Ne-

buch-

buchadnezar Konungur stærde sig af hiñe miklu Babylon / er hñ hafde
byggia lated til Heidurs vid siñ Herradoom / eñ þar fyrer vard hañ
ad Villu-Dijre og aat Gras med þeim. Svo verda og aller þeir
er stæra sig af Yferlæte Veralldar þessarar/þegar þeir vilia vera mei-
re eñ Meñ / þa verda þeir Hestum og Mulum argare / og þeckia ecke
Gud Himnañа / hveriu eingeñ er Jafsiña meire. Þegar Meñerner
uppreistu Babel / til ad giøra sier Nafn a Jørduñe / svo sem þar ad
kvedur/ Gen. 11. þa voru þeir straffader af Gude / svo eiñ braut þad
er añar bygde / þeir villdu byggia hñ upp til Himna/ svo sem þar seg-
er / eñ Himnañа DRottiñ sloo þa med Raadleysu / svo þeir og þeirra
Affkvæme skridu ut um̃ alla Verølldena / þvi mun þad ei Vegureñ
vera til Himnarijkis/ad bua sier fasta Boolfestu hier i Heime. Þetta
sege eg ecke þess vegna/ ad allur Metnadur sie þar i foolgeñ / ad eign-
ast Gotz og Garda / ei helldur/ ad þad ecke Leyfelegt sie/ nær Meñ eru
vel ad þvi komner/helldur tekur Lausnareñ til þessa/svo sem ens hell-
sta / er Meñ plaga ad stæra sig af / jafnvel þeir ed ødrũ þykiast Hug-
prudare/þvi þeim þyker ecke til þess koma / ad stæra sig af Hiegoom-
anum / svo sem af føgrum Buninge/af Hreyste Lijkamans/af Alite/
af gøfugu Forelldre / þvi þad sie einũ nærst / sm̃ hñ sialfur er / eñ
þeir ed miked Gotz og Garda eiga / þeir hafa optast Maña Forraad/
og þyker i þvi Rijke nockud/eñ marger af þessum hia oss/eru svo Lynd
der / ad þeir vilia ad aller þeir / sm̃ Lønd þra byggia / skule vera svo
sem þeirra Eignar Þrælar/aan hverra þeir væru þo ecke meira eñ eiñ
af þeim / þvi þeir eru þ sm̃ ala Dramb þeirra a Sveita sijnum / og
skylldu hiner missa þ / þa mundu þeir snart briooka Odd af Oflæte
sijnu / þvi fæster af þessũ Veralldar Sonum hafa nockurn Tijma
dreped Hende sine i kallt Vatn/ mundu þvi koma til ad bidia/þar þeir
ei duga til ad grafa / hvar uppa Meñ hafa og nockur Dæme / ef vel
er leitad / eñ hverneg sm̃ þvi er nu vared/þa er varla nockur Syndare
fiær Himnarijke/ eñ eiñ Dramblaatur. Mijkelaatur Madur kañ ecke
ad þeckia Synd sijna/ þvi hñ þykest allt riett giøra/z a medañ Syn-
deñ er ecke þeckt/ þa er ecke Von a Himnarijke / DRottiñ motstendur

Dramblætum/Jac.4. Eñ hverneg vill sa iñganga i Himnarijke/ sm. Gud fyrer Ovin hefur / hver alleina a þess Valld / eñ eingeñ añar. Hafe Andskoken vered rekeñ ut ur Himnenum vegna Drambsemeñar/ þa er Lijklegt / ad sa mune þar ecke iñkoma/ sem hønum vill i þessum skamarlega Glæp lijkur vera. Salomon seger/ Prov.16. ad sa sem er stoor i Hiarta sijnu / sie Andstygd fyrer Gude/ og þo hañ slæe Hond i Hond(þad er / þo hañ take añañ med sier / og alldrei svo marga) þa mune hañ þo ecke Ohegndur verda / og til hvers skal þa sa Þootteñ/ sem ei giører nema abla Mañenum Hegningar af Gude / fra hveriñ Omøgulegt er ad flyia. Nema þier verded eins og þetta Ung-Barn/ þa kuñed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rijke/seiger Frelsareñ/Matth. 18. Nu vitum vier/ ad Smaa-Borneñ eru ecke Dramblaat/eins leikur Kongs Sonureñ sier vid fatækis Barnid/sem vid siñ Lijka/ ef hñ maa rada. O hversu langt er þa eiñ Dramblatur Asne fra Himnarijke/ þegar hønū þyker eingeñ standa Jafnfætis sier / hafe hañ edur hañs Forfedur svælt nockud ut af ødrum. Sæler eru Hoogværer/ þvi þr munu Landed erfa/seger Frelsareñ/Matth.5. Ad vijsu er þad i fyrstu meint uñ Lijkamliga Farsælld/svo sem siaa maa af hinum 37. Davids Psalme/ hvadañ Ordeñ tekeñ eru/ þvi þeir sem hæglæter eru/ og ecke aleitner vid adra/þeir hafa optast sitt i Kyrdum/ jafnvel þoott misjafnt bere til uñ þ / nær Gud lijdur Fiandanū ad vada upp i Dramblæte Oflætungaña / eñ verde þr Arfe sijnum rænter hier/ og lijda þad þo med Hoogværd/ þa eiga þr hañ vijsañ a Lande lifande Maña/sem alldrei mun skiemast/1.Pet.1. Siæe hiner til/ad þott þeir blæse sig upp/eins og Nadrañ/ af þvi sem þeir hafa stoled fra Aumingianum/ hvert þeir munu naa til ad verda Samarfar Christi/sem var hoogvær og af Hiarta lijtelætur/Matth.11. Þad Þort er þraungt sm til Lijfsens liggur/ og Vegureñ er tæpur sem þangad leider / hverneg meiga þeir ganga þar uñ/hverium ecke duger allt Landed til ad bua i/ þoott ei sieu þr ad Lijkamans Hættum Fyrerferdar meire eñ adrer Meñ / eñ Hiartad er vared upp ur Skyunū/kiemst þo alldrei i Himnarijke/nema þad lijte Svip siñ i Mollduñe ædur eñ þeir ad Mollldu verda. Hier

uñ

um̃ talar Drottenn merkelega hia Esaj. Cap. 5. Vei þeim er sam-andraga eitt Hus til annars/ og leggia eiñ Akur vid annañ/ þangad til ad þar er ecke meira Rum/ svo ad þier bued einsamler i Landenu / þad sama er fyrer Eyrum DRottens Zebaoth/ seger hañ. FJm̃ ÞOr AKNEyta KEyppta Eg / Og Fer Eg Nu Ut Ad REyna Þau / Eg Bid Þig Affsaka Mig / seger hiñ annar: Med þessare Grein af Epterlijkinguñe vill DRotteñ teiknad hafa hina skadligu Busorg og Oleyfelegu Aura Elsku/ og ber hñ sialfur lioosast Vitne um̃ þad/ hvad mikenn Farartælma Audurenn giøre þm̃ / er hafa fest Hiarta sitt vid hañ a Reisuñe til Himnarijkis/er hañ sagde vid Læresveinana um̃ hiñ rijka Ungismañ/ ad hægra være Ulfalldanum ad ganga i giegnum Nalar Augad/helldur eñ rijkum Mañe iñ i Himnarijke/ Matth. 19. Og er þesse same Unglingur eitt lioost Dæme þar uppa / hversu ad Fegyrneñ og Elskañ til Jardneskra Muna/ bañar Mañenum ad epter fylgia Christo iñ i Guds Rijke: Hañ villde frædast af Drottne hvad hñ giøra skyllde / ad hañ mætte eignast eilijft Lijf: Frelsareñ neitade ecke þvi/ad hñ hefde Bodordeñ halldeð allt i fra Barnæsku siñe/ Eñ er hñ heyrde ad hñ skyllde selia allt þad hñ ætte/giefa þad Fatækum og fylgia sier epter / þa vard hañ hryggur og gieck i burt. O hvad goodu Bode hafnade þ̃sse fávijse Madur/ lijkur var hañ miøg svo þ̃ssū Veralldar Sonū er hier talar um̃ i Gudspiallenu / Hvad leinge ætte hañ Aude sijnū ad fagna? Kañskie ecke til Morguns / og þo yfergaf hañ hid gooda Hlutskipted / og liet þeña Veralldar Saur draga sig fra Himnarijke i Satans Valld. Marcus skrifar ad Lausnareñ hafe start a þeña rijka Mañ og elskad hañ / Marc. 10. hvad nockrer utleggia / ad hañ hafe teked vel a moote høñū/og hafa þeir nockud til sijns Maals / eñ hvert sem var / DRotteñ miñ / þa sie eg hier þijna Fødurliga Giæsku i þvi ad leita allra Bragda vid Mañeskiuna. Svo elskader þu Saul / miñ Herra / a medañ hañ gieck a þijnum Vege / Svo varst þu med Jehu/allt svo leinge ad hañ rak þitt Eyrende/Svo myskunader þu Achab/er hñ klæddest i Seck/eñ ecke er ad furda/ Børn

M. þott DRotteñ hryggdest i Anda og talade svo skorenn Ordt til

Lærefveinaña hier uñ / er hañ ſem þeſſa Veſæling ad komeſt Himna-
rijkis Dyrum / falla þadañ aptur i Satans Net / og hefur hañ hier
ſærl Soñur a Mal ſitt er hañ adur talad hafde / ad Omøguligt
være under eins Gude ad þioona og Mamona / Matth. 6. Mamon
er eiñ veſæll Gud/og þr hm̃ þioona/ eiga aumañ Huſsbonda/hañ giet
ur ecke hallded ſialfum ſier kyrru/ þvi hverſu opt ſiaũ vier ad ſtoorar
Fe-Dyngiur hrapa i einu/ ſvo Eiganden veit eckert af / ſvo er hañ ut
fus þegar til vill / ad þrælar hañs giefa ecke hallded honum / og ei
þoott þr giøre vid hañ eins z þr i Tyro giørdu vid ſiñ Afgud Hercu-
lem/er þeim barſt i Drauma/ ad hñ villde fra þeim hlaupa i Herbuder
ens ſtoora Alexandri/ ad þeir bunduˇ hañ med Hleckium. Þad er eins z
Jeremias ſeger uñ Skurgoden / Cap. 10. Þeir giøra þau føgur med
Sylfre og Gulle/ þeir feſta þau med Nøglum og Hamre ad þeir miſſe
þau ecke / eñ Gud giæfe Meñ villdu hugleida hvad lijted þeir hafa
miſt/ þegar þeir hafa tapad øllu þſſu/ ef Gud vill ſvo vera læta/ þvi
þa hafa þr feinged Orſøk til ad varpa øllre ſiñe Ahyggiu uppa Gud/
ſm̃ er alleina Rijkur/og vill ala þa er hñ elſka/jafnvel ſofande. Þa
munde Laban ecke reña epter Jacob/þo hñ vantade ſijna Afgude. Eg
hefe talad nockud uñ þetta Efne fyrer ſkømu/og þvi vil eg enda med
St. Pauls Ordũ/ er hañ ſeger/ 1.Tim.6. Þeir ed rijker verda vilia
falla i Freiſtingar og Snorur og margar Gyrnder Heimſkulegar og
Skadvænar: Hvad langt eru þeir þa fra Himnarijke/ ſem alla Reidu
faſter eru i þeſſu Satans Nete/og er hier af audſært/hverſu miøg ad
Fe-Gyrnden og Ofmiked Aura-Safn bæge þeim fra Guds Rijke / er
nalægt eckert añad ſtunda. KOnu Hef Eg MJer FEſta / Og
FYRer Þvi Ma Eg Ecke KOma / ſagde hiñ þridie. Hañ villde
ecke hafa ſig undañ þeigen/ þvi hñ þookteſt Løgliga afſakadur: Hañ
ſem Bugarden hafde keypt/gat læted bijda til Morguns ad ſkoda hañ/
og hiñ ad reyna Akneyten/ eñ fyrer þvi ad hier ma ſkiliaſt/ ad Brud-
kaups Dagureñ hafe vered tilſettur / þa vill þeſſe Brudgume ecke
eyda mørgum Ordũ til ad afſaka ſig/þar hañ hafde til añars Gieſta-
bods ad ganga/ ſem honum være hvad kiæraſt / og hañ mætte ecke for-
ſooma.

sooma. Lijklega skilur þetta ut fyrer Manligū Doome/þvi Droll eñ hefur boded/ad Madureñ skyllde jafnvel yfergiefa Fødur og Moodur/eñ samteingiast siñe Egta-Kviñu/eñ þo mun þesse eins sekur vered hafa i Guds Auglite og hiner. Nier stendur i Textanum/epter þvi sem eg hañ skil: Ad þeir afsøkudu sig aller med sama Giede. Þad er/ ad hver þra villde hafa sijna Sysslan meir metna eñ þessa Kvølldmaaltijd. Nu villde þo Nusbooñdeñ einga af þm gyllda taka/ og þvi vard su Alyktunen ad Sijdurstuñe: EJNgiñ ÞEJrra MAña Sem BOÐner VOru / SKulu SMAcka MJJna KVÖLLDMAALTIJD. Su er þa Meiningen/ ad eingeñ Nlutur skule off svo kiær vera / ecke Virdingar vorar / ecke vor Audur / ecke Fader nie Mooder/ecke Systur nie Bradur/ecke vorar eigeñ Konur/sem off ættu hvad kiærastar ad vera / Ja / ecke vort eiged Lijf / ad þad hindre off fra þre stooru Kvølldmaaltijd / sem hiñ Alvallde Nusf-Fader hefur off tilreidt i sijnum Syne /þad vottar Frelsareñ sialfur skomu sijdar i þssum sama Capitula / seigande: Ef nockur kiemur til mijn / z ecke hatar Fødur siñ og Moodur/og Konu og Børn/ og Bradur og Systur / og jafnvel sijna eigeñ Saal / hañ kañ ecke miñ Lærefveiñ ad vera. Nvad er þetta/Børn M. hañ kañ ecke miñ Lærefveiñ ad vera? Þad er / hañ skal ecke i mitt Rijke koma. Gud gaf Mañenum Konuna i Fyrstuñe hoñū til Epterlætis/z til ad fiølga Kyne sijnu/ eñ ecke til þss ad hañ skylloe leyfa heñe ad draga sig af Guds Vege/ edur briootá a moote Bode sijnu / þvi seger hañ og Deut. 13. Ef þiñ Brooder/ Sonur Moodur þiñar/eda þiñ Sonur eda þijn Dotter/ eda þijn Kona er þu fadmar / vill koma þier til ad dyrka añarliga Gude/ þa skal þijn Nønd vera hin fyrsta ad þu deyder hana. Eñ skodū nu off/ Bræður mijner / mun off ecke verda vidlijkt og Fødur vorum Adam / ad bera Skulldena uppa Konuna / þo þad sie med ødru Moote. Seged mier / þegar hiñ Volade bidur um Njalp / og hiñ Naudstadde / þeinkiū vier ecke: Þad maa eg ecke fyrer Konu miñe og Børnum / ad leggia miked af vid hñ/ añars munu þau kañskie fara a Vonarvøl. Þegar Guds Eyrende a ad giøra og briootast nockud i moote Satan z hañs Offsium/

um/ lætum vier þa ecke Hugfallast / jafnvel þeir sem Hugpruder vera þykiast / z seigium med siælfum oss: Giøre eg þetta/ munu þr sydañ Konu miñe og Børnum allt Jllt giøra / eins og Skælkureñ sie ecke i DRottens Hende / og hañ kuñe ei ad vernda syna/ þa er setia allt sitt Traust a hañ. Þegar vier nu þetta giørum / þa erū vier eingu betre eñ hañ er sagde: KOnu N Efe Eg MJer FEsta Og Fyrer Þvi Ma Eg Ecke KOma. Eg vil ecke fa mier til Orda um̄ þeirra Hioonaband / sem locka hvert añad til Lasta og Synda / til Agyrne / Hofmoods/ Ofundar/ Hardydge/ og eru samlynd i þvi/ eñ giæta eckert þrar Elsku sem þau eiga a Gude og Naunganum ad hafa/ ei helldur þra Naktalag/ sem ad i Egtaskapnum bua samañ eins og Hundar og Kiettler / edur hiña sem ad søñu eru samañvøgd til Hioonabands / eñ lifa þar iñe riettum Skiækiu Lifnade. Langt er fra ad soddañ Mañeskiur hlyde Postulans Bode/ i þvi ad hallda Egtaskapeñ heidarligañ/og Hioona-Sængena Oflectada/ Heb. 13. Og munu þeir þo hafa þykiast fulla Orsøk ad ei kome þeir til DRottens Kvølldmal-tydar/ þvi þeir hafe Konur sier festar / Og kañ eg ecke añad ad segia/ eñ ad þesse Afbøtun er gylld/ þviad Diøfulleñ helldur med þm̄ Sæng og Gess/ eñ Paulus seger/ 1. Cor. 10. Ad vier kuñum ecke under eins ad drecka DRottens Kaleik og Dioflaña / og ecke under eins ad vera hañs Bords Hluttakande og þeirra. Take eingeñ svo Mal mitt/ ad eg laste þessa heiløgu Stiett/ hun er af Gude i Fyrstu Jñstiptud / Frelsareñ hefur prydt hana med siñe Nalægd / med heñe hefur hañ teiknad þa Guddomligu Ast / er hañ hefur a siñe Elskuligre Brude Christneñe/ Eñ þad lasta eg / ad Meñ gleyma Gude fyrer Lykamans Munad/og lifa þar iñe þvert a moote hañs Bode/ giørande Hioona-banded ad Frillulifnade margur hver. Frelsareñ vill og ecke Hioona-banded lastad hafa / þoott hañ sege um̄ hina Gudlausu Verølld fyrer Flooded ad þr hafe Gypt sig og gypta læted/ helldur hitt / ad þr voru svo drukner i Munudū syñu/ad þr ei hlyddu Predikun hins Riettlata Noe. Og er nu svo uttalad um̄ hid fyrra er eg hiet a ad miñast. Eñ hvad hiñu sydara vidvykur / þa er þ margt er oss ætte ad leida

til

til ad taka þessu vegsamlega Heimbode. Hver er sa/ef Konungur, en býdur honum til Bords / ad hann þigge þad ecke Allshugar feigenn/ z munde Ofviskur þykia / ef hann dræpe Hendeñe a moke slýkre Sæmd/ enn hier er ecke nockur Jardneskur Herra / ecke Assverus/ecke Baltazar / ecke Alexander hinn stoore / hverra Veitingar urdu a stundum Giestunum ad Hefndar Giof / Enn hier er hinn Nædugé Konungur Himens og Jardar/ sa ed hefur Konungañs Hiortu i Hende sier/ hann ed fedur allar lifande Skiepnur med sinne Blessan / og allt hvad Jardnesker Hofdingiar veita sýnum Giestum/ þad meiga þeir af hans Orlæte þiggia / annars væru þeir ecke Megnuger um̃ ad fæda sialfa sig / auk helldur Fiolmenne svo miked. Ecke sedia Veralldar Hofdingiar nema Lýkamann alleina / hvers Fylle a stundum verdur ad Saalar Hungre / enn Drottenn mettar Saaler vorar med svo goodre og heilnæmre Fædu/ ad sa ed hennar nytur/ hann þeinker lýted um̃ Veralldlegar Kræsingar/ þvi hann hefur þann Mat og Dryck / sem̃ adrer sia ecke / Joh. 4. Þeir kunna ad hallda eitt Giestabod i heila Viku edur leingur / sýdan hungrar þa og þyrster/er bodner voru/ Enn hver sem̃ etur og dreckur af þessum Visium / hann skal ecke hungra nie þyrsta ad Eilýfu . Þad skiedur i Hofdingiana Giestabodum/ ad þeir sem̃ ad Veitslunum eru/ verda Mætte sýnum firrnare þegar kallad er hvad best veitt / svo þegar Vijned er roked ur Hofdenu / villdu Menn þar alldrei vered hafa / og ecke bekala þurfa þ sem til Gooda var giort med þvi Jlla/sem̃ a epterfylger. Enn i þessu Heimbode munu Menn alldrei ofmiked eta nie drecka / þess meir þeir drecka/þess vijsare verda þeir/ Eingann skal hier Dryckian hvessa til Bræde/ ecke hreifa hann til Ofarfrar Mælge / ecke hvetia hann til Lauslætis edur nockurrar Fiblslegrar Hattseme nie Gantaskapar/sem alltýdt er/þvi verr/i sumra Manna Giestabodum/ enn hier er Fridur og Fognudur i Heilogum Anda/ sa Fridur/sa Fognudur/sem yfergnæfer allann Skilning. Eg hefe nockrum Sinnum adur bored mig ad tala i þessare Book um̃ þa Dyrdlegu Vist Heilagra/med Gude og hans Einglum / og ma eg medkienna / ad þar verdur ecke um̃ talad af mier a nockurn Veg/ svo sem verdt er/ og ecke af nockurre syndugre Tungu /

 Þvi

þvi ef Madurenn kann ecke ad sia Gud og hallda Lijfenu/ svo sem Drottenn sagde vid Moysen / Exod. 33. þa munu Menn ei helldur kunna ad utskijra hvad Vegsamlegt pad sie/ad sia hann svo sem hann er/og þeckia hann svo sem vier erum af hønum þeckter. J einu Ordead segia/ Þar umm verdur ecke annad sagt / enn pad sem Esajas i 64. Cap. og Paulus / 1. Cor. 2. hafa lagt oss i Munn / ad þad hafe ecke Auga sied / og ecke Eyra heyrt/ sem Gud hafe tilbued þeim / er hann elska/ z var þo Paull uppnumenn i hinn þridia Himen / svo ad lijkast er/ad einginn lifande Manna hafe giørt sied þa Himnesku Vistarveru / þo mætte hann ecke med Ordum utskijra hvilijk hun var / þvi hann seigest hafa heyrt þar þau Ord / sem eingenn fær utkalad / 2. Cor. 12. Hvad segied þier nu / Brædur mijner z Systed þier nockra þa Affokun i Heimenum/ er ydur gylld þyke til ad hafna þessu Giestabode? Stoorer Høfdingiar læta bera Visternar og Dryckenn framm i Gull z Silfur Kierum / þeir hafa marga Riette / z ymislegann Tilbuning / epter þvi sem Steikarans Kunnatta giefur hræsnad fyrer þeirra Goom / sem bodner eru / Enn hier er ecke nema eitt Riettur/þ sak lausa Lamb Guds/hvert ed slatrader i fra Heimsins Upphafe / hann er steikkur a Krossens Altare i Guds Reide Ellde / a þvi Kolunni/ sem brunned hefur af/ sijdann Adam braut / þad eru Synder vorar / sem erum Hydiar hans/ Hann er Lækning þeim Siuku / Huggun þeim Angrædu / Rijkdoomur þeim Voludu / Uppreisn þeim / sem Verølldenn hefur nidurdreped / Sadning þeim / sem Hungra og þyrsta epter Riettlætenu. Hvar sæud þier svoddann i einu Giestabode / Christner Menn? Jæ / hann er eins og Esajas umm hann spæer: Syn þeim Blindu/Fætur þeim Høltu/ Hreinsun hinum Lijkþrau/ Heyrn þeim Daufu/ Upprisa hinna Framlidnu/og þad sem yferteckur/ Nædar-Bodskapur hinum Fatæku/hvern Spadom hann þijder uppa sialfann sig / hiæ Matth. 11. Heyred þier nier nu / sem bued i Lande þessu / erud þier marger Vitrer? Erud þier marger Forsiæler? Erud þier marger Søfuger? Ef eg mæ spyria ydur med St. Pæls Ordum / þier munud segia Nei / ef þier taked Hende i ydar eigen Barm / og þo hefur hin Guddomlega Elska læt-

ed

ed ofs Fatækum Gudspiøllen boda/en hver giegner vorre Raustz-Hver
tekur þessu Bode ? Nin Wyse hroose sier ecke af Skynsemesinne/ Nin
Volldugt ecke af Vallde sijnu / z hin Rijke stære sig ecke af Aude
sijnum/en sa sem vill hroosa sier/han hroose sier af þvi/ad hon þecke
mig og skilie / ad eg sie Jehova / sa ed giøre Goodgirne / Rietten og
Riettvijse a Jørdu/þvi þad lijkar mier/seger DRotten/Jer. 9. O/
simed nu hier/þier sem hroked ydur upp af þvi/ sem eckert er i spuned/
en forsmaed þessa miklu Kvølldmaltijd / ad þar ma ecke stæra sig i
Guds Auglite af hinu mestu Nlutu/Vike/Magt og Audæfum. Enn
hvad skulu Men segia vid hina Dramblatu Nusgangs Nerra vor a
medal / þegar Bitfirringuren hroosar sier af Danielis Speke / þegar
han sin gietur nidurdreped þeim/sem er Besælle hønum/þa ætlar han
sig Konung vera/og þorer þo ecke ad geispa a mooke þeim/sem hønum
mattkare er/ Ef han sem einhvern Tijma la vid husgänge/ ef hn/
sege eg/ med følskum Kaupeyre/ med þrælslegre Nøndlan / ja/ med
allra Nanda Svikum og Prettum/hefur dreiged under sig Gvotz Ma-
linga sijns/og fellt hønum a Skundu/an∂adhvert sijna eigen Þørf edur
Fævitsku / þa stærer han sig af þre Audlegd er hans Framsyne hafe
ablad hønum. Þetta er svo Alment og Openbert/ ad ei þarf epter
ad grafast/ svo sin DRotten seger fyrer Mun Jeremjæ/og þetta giør
um vier/sem þo erum af ødrum Þiodum lijtils virdter/um hverta med
øllum Riette ma segia þau St. Pals Ord/er eg fyrer skømu las/ad
vier erum ecke marger Wijser / ecke marger Forsiaaler / ecke marger
Gøfuger/og þo tiggiumst vier og tøkiumst Jnbyrdis/ ja/bijkumst um
þetta Volæde / er vier mille Nanda høfum eins og Gadd-Nestar um
Jllt Foodur/ en þad er allra Aumast/ ad þad sem verst er a hinu Far-
sælu Þioodunum/ er lifa i þin goodu Løndunu/og þ sem Guds Bræde
hvad mest uppæser/ sem er/ ad þær hyrda lijtt um Gud / og fa sier ei
Skunder fyrer Vellystarenar Saker/ ad dyrka han sem byriar/þad se-
ge eg/ skilur ecke helldur vid Eymder vorar / sem þo ætti ad neyda oss
til ad ganga til þessa Giestabods / Og svo sem ad Nægternar og
allra Nanda Tijmanlegt Epterlæte ætte ad draga adrar Þiooder til

ad elſka og prýſa Skaparans Giæſku/ Svo alle og vor Þorf og Orbyrgd ad reka oſſ til ad dæſt ad hŷs Millde/ad hñ i ollu þŷſſu hefur uñt oſſ þrar Sælu/ ef vier hava rielt brukudum/ ſem allar Þiooder mætu øfunda oſſ af og alla ſvo nnøg epterlangar/ſm̃ er Fridur og Rooſeme/ Eñ Gud'giæfe ad hier vankade ecke allt ofmiked æ / og ad þr ſem hiaa oſſ eru ødrum Fæle fremre/ þeir ecke hæddu ad Guds Orde/ forſmædu og Offſacktu hañs Þienara/ſvo læingt er fra þvi /ad þr leite DRottens edur kome þegar þeir bodner eru. Þa VArd NUSSboondeñ REJdur / ſeiger Textiñ/ Og SAGde Til ÞJONuſtu MANNſens: Far Þu SNARlega Ut A STRæte Og GOTur BORGarenar / Og LEid VOLada / VANada / VLJnda Og HALLta HJer Jñ. Þeſſer munu vera Almuga Meñ Gydinga / þr ed ſkipuduſt vid Chriſti Lærdoom/ þvi færſter voru þeir af hinum/ ſm̃ geingu honū til Handa / þad er beƚt af Phariſæaraña Ordū/ er þeir ſøgdu: Truer nockur af Høfdingiunum a hañ edur af Phariſæis/ eñ þeſſe Almuge ſm̃ ecke veit Løgmæled er bølvadur / Joh. 7. Gydingum byriade og fyrſt ad Predyka Guds Ord / ſvo ſem Paulus og Barnabas voktudu fyrer þeim i Antiochia / Act. 13. Eñ nær þeir rœku þad fra ſier / og hielldu ſig Guds Rŷkis Omakliga/ þa hafa þeir ſnued ſier til Heideña Þiooda/ſvo ſm̃ þar ſtendur/ þvi ſeger og hier i Gudſpiallenu/ ad nær Þiooneñ ſagde ad þar være eñ meira Rum / þa hafe Huſſbondeñ ſagt: Far Þu Ut A ÞJODbrauter Og TUNgarda Og NAUDga ÞEim HJer Jñ Ad GANga. Hverier munu þeſſer vera/ Brædur mŷner? Nema vier Heideña Maña Børn/hvorra Fedur voru æn Guds i Heimenum/ſæ/ecke vier ſŷdſt ſem buum hier under hinu ytſta Heims-Skaute. A oſſ er ad fullu rætkur Spaadoomur Guds er hañ ſeger vid Soneñ / Eſ. 49. Þad er oſlŷted ad þu ſiert miñ Þienare til ad uppriekta Jacobs Kyn/og aptur ad ſækia þad tapada af Iſrael / helldur hefe eg giørt þig til Lioos's Heideña Þiooda / ſvo ad þu ſiert mitt Hiaalprade til Verallðarenar Endemarka. Siaed þvi og/ þier Chriſtner Meñ/ hvilŷkañ Kiærleika ad Faderen hefur oſſ giefed/ þad vier Guds Børn kallader verdum/ eingu ſŷdur eñ Rŷke

ſins

sins Syner. Þesse er JESVS Christur Sonur Guds lifanda / hann sem er vor Fridur og giører eitt af bædum / og Gyrdingu Mid-Veggiarens hefur broted / svo sem Paulus ad Orde kiemst / Eph. 2. Hvad er oss þa til Hindrunar / Børn myn / ad framganga til Nadar-Stoolsens? þar vier høfum fryann Tilgang fyrer hann / seger Postulenn til Hebrææs. Trued mier / ad þad er ecke lytill Velgiørningur sem vier þeiged høfum i Christne-Bodenu / Eg vil ei tala umm þau gleðe-ligu Umskipte / ad vera leyster undann Satans Vallde / enn setter i Guds Sonar Ryke / Enn hitt ætte oss alldrei ur Minne ad lyda / ad hiner Nattúrligu Kvisterner eru afbrotner / enn vier innplantader / Rykesens Syner eru utreknir i hin ytstu Myrkur / enn vier eigum Kost a ad sitia til Bords med Abraham / Isaac og Jacob. O Børn myn / Eg Grathæne ydur fyrer JEsu sarru Kvøl og Bloodugar Vnder / Ja! fyrer ydar eylyfrar Velferdar Saker / taked Vara a þessare ydar Kall-an / og lykest ecke hinumm i þvi / ad giøra ydur Guds Rykis Overduga. Þad er Umsamlegt ad horfa a hina Alvitru Guds Radstøfun i synu Nadar Ryke / fyrst sette hann Þeckingu syns Nafns svo ad seigia midt i Verølldenne / þegar þeir ræku hana fra sier / þa hefur hun farest smamsamann Nordur epter þessare Heimsins Alfu / svo ad hun einnig er komenn til vor hinna ystu Heims Bua / og varla er hina sønnu Guds Dyrkun ad finna nu i Heimenum / nema i þessu Nordustu Londum. Seg-ed mier nu / Christner Menn / ef vier nu forsmaaum þessa Guds Giøf / og ei þeckia villum vorn Vitiunar Tyma / hvert a Gud þa ad fara? Eda fyrer hverium a hann sitt Ord ad Predika laata? A hann ad fara ut ur Heimenum? Edur Predika laata fyrer Jøklunum / Biarnd̈yrunum / og Refunum i Grænlande? Litlu munar vitdest mier hiaa mørgum hveriumm medal vor / þar Hiarta Mannanna er svo freded / svo Js-kallt vorded / ad þ brædnar ecke vid Guds straungu Hootaner / ecke vid hanns Nadar Bodskap / og ecke vid Minning hins sydarsta Dooms / nær Høfudskiepn-urnar munu af Hita brædna / Kiærleikurenn og Truskapurenn eru burtu ur Landenu / enn Agyrne og Fe-Drattur taka Yferhønd / þeir sem meiga sier nockud / eta i kryngum sig eins og Byrner og Leon / þegar

þad tekur sijna Brꜳd/ og hiner Einfølldu dansa epter þeirra Pijpu/ og støckva yfer hvern Prøskulld/ til ad uppfylla Hus Drottna siña / med Rꜳne. Og þoott vier meigū jꜳta oss hverre Þiood Neimskare/ þa erum vier þo noogu Vitrer i slægdeñe/ jꜳ / Falsker eins og Refar. Ein med hinū stærstu Syndum / huar fyrer Gud rak sitt Foolk ut i Herleidinguna / var Flꜳrꜳde ꝛ Otruskapur / Heyred Jeremjam þar um̄ talande / Cap. 9. Eingeñ true Vin sijnū / ꝛ eingeñ true nockrū Broodur/ þvi sier hver Brooder er eiñ Svikare/ ꝛ sier hver Vinur um̄geingst Falsklegana / og tala ecke Sañleikañ/ þeir kieña Tungu siñe ad tala Lygd / og þeir erfida sig þreytta i þvi ad høndla svikſamlega. Seged mier / ef Jeremjas mætte lifna upp aptur / munde hañ kuña betur ad utmꜳla vora Olld/eñ med þijsū Ordū ? Og hvad erū vier þij/ ad vier skylldum vænta oss betra af Gude nær vier uppfyllum þeirra Mæling ? Nema vier ydrumst af Hiarta / og leggium af Klækie þessa. O hversu miked hefur oss hnignad / ecke einasta i øllum Mañskap og Hyggendum / helldur og i Sakleysenu og Rꜳdvendneñe : Hvar er hin forna Trufeste / Stødugleike / Røksemi / Vijsdoomur i Rꜳdsløgunum/ Hugprijde i Vtrieckingunum/ Sañsøgle i Ordunum/ Riettvijse i Domunum/ sem a Døgū Forfedra vorra var svo miøg lofud og elskud. Þetta høfum vier i Vtlegd reked og førum Dagvesnande/ svo ad þeir sem ecke eiga mørg Ar til Baka ad telja/ þeir þeckia et Landed edur Stioornena hiꜳ þvi sem hun var / hvert ed sijnast mætte ad vera eitt vijst Teikn til Undergꜳngs og Eydeleggingar. Guds Þoleñmæde vardveite oss frꜳ Jeremjæ og Ezechielis Tijmū / hvører ed bꜳder sꜳu Ofarer Gydinga Lands / og bꜳder miøg svo hørmulega klaga um̄ þijsa og þvilijka Stoorglæpe skøm̄u fyrer Herleidinguna/ og meigum vier taka þar vid/ ad Gud hefur bendt Forfedrū vorum med vidlijku Moote/ sem eg þo voga ad segia/ad voru miklu betre eñ vær. Vtlegd hefur jafnañ hallden vered hid mesta Volæde/eñ eg veit ei hvad eg segia skal/betra er hvervetna utlægur ad vera medal christeña mañna/ eñ ad lifa i þvi Lande/ hvar Dygden er fyrer Skøm̄ hallden/eñ Klækerner i Forsvar tekner / jafnvel af þeim sem hvad mest ættu ad afstijra

vondu

vondu Framferde. Nær eg Hugleide þetta/ þa giek eg ꝛc. Þundest ad taka under mz Jeremia/ er hã seger i Guds Orda Stad i 16. Cap. Tak þier ei Konu til Egta / og al ecke Syne nie Dætur i þessu Stad. Þar fyrer/ O Guds Børn/ takid Vara a Velferd ydar/ langt er sijdan þier Bodskapen heyrdud/ og en nu er Nadar Tijmenn/ en eingenn veit hvert þetta Bod stendur leingur en til Morguns / Legged þvi af alla Jllsku og Prettvijse z allan Ohreinleik / en Jklædest svo sem Utvalder Guds Heilager og Elskuleger Hiartgroonem Myskunseme/ Godgyrnelle/ Lijtelætenu/ Hoogværdene og Þolenmædenne. En hin Naduge Gud virdest ad vardveita sijn Børn i Solle þessarar Ogudligu Alldar/ svo þau Ostraffanlig finnast mætti a þeim Tilkomu Dege JEsu Christi/ Þan heyre þad goodur Gud fyrer sijns Sonar utheillt Blood og tæru Pijsler/ Amen/ J JEsu Nafne/ AMEN.

Þridia Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspiallid/ Luc. 15. Cap.

Það Tijma. En aller Tollheimtarar og Bersynduger nalægdu sig til hans/ so ad þeir heyrdu honum. Og hiner Skriptlærdu og Phariseï mogludu og sogdu: Þesse medtekur Bersynduga Men / og etur med þeim: En han sagde til þeirra þessa Epterlijking / so seigiande: Hvør sa Madur af ydur sem hefur Hundrad Saude / og ef han glatar einum af þeim / yfergiefur han ecke þa niju og nijutijger a Eydemørku / og fer epter þeim sem glatadest / þangad til han finnur han? Og þa han hefur funded han / leggur han han sama (med Fognude) sier a Herdar / kiemur heim / og kallar saman Vine og Nabua / og seiger til þeirra: Samglediest med mier / þviad eg hefe minn Saud aptur funded / han sem glatadur var. Eg seige ydur / ad lijka so mun Fognudur vera a Himnum / yfer einum Syndugum sem Ydran giører / meir en yfer þeim niju og nijutijger Riettlætum / sem eige þurfa Yferbootar vid. Eda hvør er su Kona / sem hefur tiju Peninga/ ef hun tijner einum / er eige so/ ad hun kveiker Lioos / og soopar Hused / og leitar vandlega/ þangad til ad hun finnur han? Og þa hun hefur

ur hañ funded/ samañ kallar hun Vinkonur sijnar og Grañkonur/ seigande: Samglediest med mier / þvad eg hefe mitt Pening aptur funded/ hvørium eg tijnda. Lijka so og seige eg ydur / þad Fögnudur mun vera fyrer Englum Guds yfer einum Syndugum/ þeim ed Yferboot giører.

Exordium.

EG Em Auglystur þeim sem ecke spurdu epter mier / Eg em fundeñ af þeim / sem ecke leitudu ad mier / Eg sagde: Siaed mig / siaed mig / vid Foolk þad / sem ecke nefnest epter mijnu Nafne/ seiger DRotteñ / Esa. 65. Þesse Spaadoomur a ad skiliast um Heidnar Þiooder / þad Foolk / sem sat i Myrkrunum / og var aan Christo / fraskilder Israels Borgar-Riette / Framande i Saattmaalum Fyrerheitesins / hafande einga Von / og Gudlauser i Heimenum / svo sem Paulus vottar / Eph. 2. Hvar Postuleñ meinar alleina þau Fyrerheit / sem Gydingum voru sier i Løge gefeñ / svo sem ad þar skyllde upprenna eiñ Kvistur af Root Jesse / og adrer þvilijker Spaadoomar / sem høndla þar um / ad Messias skyllde fæddast af Gydingum / eñ ecke þin Almeñelegu / sem øllum gefeñ voru / svo sem þegar Gud hiet Abraham / ad i hañs Sæde skylldu blessast allar Þiooder / Gen. 22. Hvad liooslt er ecke einasta af þinum mikla Framgange Evangelij / strax epter Himnaför DRottens / er hañ ad sigrudum Dauda / Diefle og Helvijte / took Einvallds Stiorn i siñe Kyrkiu um allañ Heimeñ / hélldur og spaer Gud þar um fyrer Muñ Hosea 2. Cap. seigiande / Ad Tala Israeliti skule verda svo sem Siaffar Sandur / hvern eingeñ giete mælt, nie taled / Eñ svo sem a Døgum Hosea var Israel svo langt nidursokiñ i Gudleysesins Afgruñ / ad hañ villde þeim ecke framar myskunna / þad þeir ecke smaamsamañ Herleidder yrdu/ Svo og er ad Ottast fyrer a þessum verstu og sydustu Døgum / ad Christneñ/ hvørla Guds Sonur hefur med sijnu Bloode afrekad/ hun meige verda køllud Lo-ruchama edur Nadarlaus / og ad marger hennar synelegar Limer muni verda Konunge Myrkrañna ad Braad / nema Meñ bæte siñ Christendoom og take sier añad Hattalag / hélldur eñ almeñelega tijdkast. Snemma hoof Brudgumi Myskunarenar ad auglijsa þad/ ad eckert Mañgreinar Alit være hia sier / þegar hañ took vid Bersyndugum og Tollheimtu Mønnum / hverier ed voru af Phariseis bølvader Mañeskiur hallder / og eingeñ villde med þeim Sess nie Samneyte eiga / Eñ ecke skiede þad þess vegna / ad þeir voru Bersynduger og Tollheimtu Meñ / þvi allt tijd er Gud samur vid sig i þvi / ad ei lijkar hønum Ogudlegt Athæfe / hélldur hitt / ad þeim lær hvad mest a / og þegar aller høfdu fordæmt þa / villde hañ ecke fordæma / sem alleina hafde Valld til / ad Riettlæta. Svo skulum vier og ecke meina / ad vier edur Fedur vorer hafe Myskun hloted af þvi / ad þeir voru Heidingiar / þvi Heidingia og Tollheimtu Meñ leggur DRotteñ ad Jøfnu / Matth. 18. hélldur epter mikille Myskunseme siñe / hefur hañ oss Hoolpna giørt / svo sem Paulus vottar / Tit. 3. Þad giører JEsus best i þessu Gudspialle med Epterlijkingunne um hiñ tapada Saud og tijnda Pening. Eñ ef vier afræktum þessa Naad/

er

er oss svo leinge hefur frambodest vered / sumum Forgiefens / kan skie (hvad Gud nade og betre) þa dyllumst ecke vid / ad vor Doomur mune þess þyngre verda / helldur en hinna Natturlegu Kvistana / sem ad þeim helldur tilheyrdu Frvrerheitenn en oss. Eg vil wt af Gudspiallenu alleina hugleida i þetta Sinn. 1. Hversu Nadugur ad Gud sie i þvi / ad leita epter oss. 2. Hversu treger vier sieum i þvi / ad láta oss finna.

Styrk oss hier til Giæskuryke Fader med Krapte þyns Anda / fyrer JEsu Christi Forþienustu / A M E N.

Vtleggingen.

MEiningenn i þessum fǫgru Epterlijkingum hlijder sier i Lage uppa þa / sem Stoor-Synder hafa drygt / eru fallner fra Guds Vinattu i hans Ohlijdni / og þaneg forbroted Guds Barna Riett og hans Faderne / sem sia maa af Epterlijkinguñe um hin For tapada Son / er i þessu sama Capitula strax a epter fylger. Nu ef vier rannsǫkum vora Lijfernis Hattu/ Christner Menn / þa mun einginn vera sa af oss / ad ecke finne hann i Samvitsku siñe / ad hann hafe Guds Naad þrafalldlega af sier broted / og ad hann þar fyrer sie Daudans sekur. Ecke er þad noog/ ad vier ei drygium þa Glæpe sem vinna til Vtsetningar af Kyrkiuñe / þad er betra ad vera utrekenn af Samkunduñe / helldur enn fra Guds Nadar Stoole. Margur mun sa innst i Kyrkiu/sem ei munde inn fyrer Himnarijkis Dyr koma/ ef hann dæe i sama Hattalage. Hvad vardar um þad / þo einginn vite / ef þijn Samvitska veit ? Hvad gagnar ad dyliast fyrer Moñum/þar allt er þo oped fyrer Guds Auga / Vilier þu þar fyrer sia Guds Giæsku i þvi ad leita ad þier / og kalla þig Syndugann til Ydranar / þa skoda hvar fra þu fallenn ert/Apoc. 2. Drottenn samlijker svoddann hijndre Mañeskiu glǫtudum Saud/ og er þ nærsta vel tilfunded/ þvi hann er sa goode Hyrder/ Joh. 10. Enn vier foorum aller villt sem Sauder/seger Esajas Cap. 53. og fǫrum Daglegana. Saudum erum vier lijker i Einfelldneñe og Fafrædenu/ enn ecke i Meinleysenu/ Bǫrn i Vilskuñe/ enn ecke i Hreckvijsseñe/þvert a mooke þvi/sem Postulenn bijdur/1. Cor. 14. Hier maa sia i Gudspiallenu/ad Madurenn hefur hallded Niørd siñe a Beit i Eydemǫrku / og hvad mun einn Voladur Saudur Guds vera i Eydemǫrku Verallðar þessarar/ef hann villest fra hinum gooda Hyrder/

er / hver ed geingur undañ ſijnum Saudum. Þegar DRotteñ var reidur Jſrael fordum/ og hiet ad uthella yfer hñ Bræde ſiñe/ þa ſeger hañ hiꜳ Hoſeam i 4. Cap. Ad hañ vilie fæda Jſrael/ ſvo ſem eitt Lamb a Vijdlendenu / eñ hvad er eitt Lamb i ſvoddañ Plaitze / eckert añad eñ Bræd Vargaña/ og þo er þeim midur fared/ ſem med Syndū og Glæpū hefur giørt ſig vidſkila hiñ Oſijnelega DRottens Saudaflock/ hverier ad þeckia ſiñ Hyrder/ og af hønum þeckter verda/ Joh. 10. Þad er hin ſaña Guds Christne og Søfnudur hañs Riett-truadra Barna. O hvilijk er þa Giæſka hiñs bleſſada Hyrders / ad hañ virdeſt til ad leita ad ſvoddañ tijndum Saud. Nakvæmliga utmalar DRotteñ ſitt Fødurlegt Hiartalag i þeſſare Eptterlijkingu. Ecke yfergiefur Gud hina Riettlætu / ei þarf hañ helldur ad yfergiefa þa/ til ad leita ad þm̄ ſem tapadur er/ Eñ uppa þad ad þu vita meiger/ ſyndugur Madur / hverſu giarna ad hañ vill ad hiñ Ogudlege ſnue ſier og life / þa jafnar hañ ſiñe brenande Elſku ſamañ vid þañ Mañ / ſem lætur ſier hvad ſæraſt vera til þeſſ ſem villt hefur fared/ Jꜳ/ ſærara til eins af þeim/ helldur eñ til allra hiña ſem vijſer eru. Þeſſa Guds Fødurlega Giæſku ættū vier ad læta ſmellta Hiarta vort/ þegar hañ leitar ad oſſ Daglega i ſijnu heilaga Orde/ oſſ ſm̄ ad Daglega ſyndgumſt / og ei viñum nema til Hegningar. Nær giører hañ þetta ? Þad giører hañ nær hañ ſijner oſſ i Løgmalenu / hverſu miøg vier høfum viked af hañs Vege / þegar hañ lætur ſiña Bodorda / ſiña ſtrøngu Hootana Þrumu lemia um̄ Eyru Syndarans / nær hañ Daufheyreſt vid hiñe Blijdu Rauſt þeſſ gooda Hyrders / og ecke vill læta ſig med Guds Nadar Fyrerheitum leida a hiñ rietta Veg / þad giører hañ nær Syndaranum vid þetta Reidar-Slag Ofbiooda ſijner Glæper/ og hañ ſeger med David : Þar er eckert heillt a mijnu Hollde fyrer þiñe Ognan / þar er eingeñ Fridur i mijnum Beinū fyrer mijnū Syndū/ Mijn Sar lykta illa og flioota af Greftre þ miñar Heimſku Saker. Þegar hin fravillta Saudar-Kynd ecke rædur ſier þañeg fyrer Ofbode Helviitis Pijſla / þa mun Guds Hiarta breſta i hønum ſvo hñ hlijtur hønū Myſkunſamur ad vera / Jer. 31. Þa mun Christi

Ande

Ande bidia fyrer hefie med Oumrædeligum Andvørpunum / Rom. 8.
Þa mun hun og brmlt heyra/ Þoott ad þijnar Synder sieu raudar sm
Blood / þa skal eg þær Sniooþvijtar giøra / Og þoott þær sieu sem
Purpure raudar / skulu þær Vllhvijtar verda / Esaj. 1. Og þafieg
fer nu hiñ goode Hyrder ad leita epter hinum tijnda Saud. O hvilijk
Fødurlig Giæska. O hvilijk brennande Elska. O þad Orannsakan-
liga Afgruñ DRottens Myskunar Ydra: Komed hijngad aller þier
sem Erfvide dryged / og þunga erud þiader / hañ vill Endurnæra
ydur/ Matth. 11.

ÞAr Mun VErda MEire GLede i HImnenum YFer EInum SYndara / Sem YDran GJører / HElldur Eñ YFer NJu og NJutiju RJettlætum/seger DRottenn : Hiæ hverium kun su Glede vera? Hia Gude og hañs blessudum Einglum / Þar munu glediast Einglar Fridarens / Esa. 33. ad þeir siæ sitt Erfvide hefur ecke forgiefens vered / Þar munu fagna vorer Vardhallds Einglar / sem eru Þioonustusamer Andar/ utsender þeim/ er Sæluhiælpena erfa skulu/ Heb. 1. nær þeir merkia / ad þeirra Verk færer svo goodañ Avøxt/ad þeir fæ aptur bættañ þañ Skada/ er Satan vañ þeim/nær hañ droo Þridiung Stiarnaña / þ er Einglaña þeirra Stallbrædra i Afgrunn Myrkraña med sier / þa hañ fiell af Himne/ ad þeir fæ hañ bættañ/ sege eg/med Fyllingu Vtvaldra Guds Barna/sem Ydran giøra/Þar gledst Eingell hiñs mikla Rææds / nær hañs dijra Blood hrijn a einum færædum Syndara/sem Ydran giører/hñ reiknar ecke þau Bøndeñ/ þau Høggeñ/ þa Hrækana/ þa Hudstrokuna/ þañ Þyrne-Kranseñ / þañ Hrakningeñ/ þa bitru Þijsl og Helvijtis Kvaler/ er hañ Saklaus leid fyrer Þverbroteñ Syndara/ nær hñ ydrast af Hiarta/og lætur af Glæpunum / su Gledeñ yfergnæfer / ad hañ hefur Saud siñ aptur-funded þañ er Glatadur var/ Jæ/ øll Guddoomsins Þrefiing fagnar yfer Apturhvarfe Syndarans / Fadereñ / þvi hañ elskar oss i sijnum Elskulega Syne / Sonureñ / af þvi hañ hefur oss Verde keypta / Heilagur Ande/af þvi hñ er Pantur Arfleifdar vorrar/ þvi seger og Drotteñ/Hos. 6. A Myskunseme hefe eg Þocknan og ecke a Offre/

 til

til hvers Lyknar Ords DRottens vijſade Phariſæunum/er þeir møgl-
udu um̃ þad/ad hñ æte med Tollheimtu Møñũ/ Matth.9. Fared
þier/ſagde hañ/ og læred hvad þad er/ Myſkun vil eg/ og ecke Offur /
þvi ei kom eg ad kalla Riettlaata / helldur Synduga til Ydranar / Og
hvad er þad ſm̃ auglijſe meir Guds Guddoomliga Aſt til Syndarans /
helldur eñ þad ſem hier ſtendur i Gudſpiallenu ? OG þa Nañ hefur
NAñ FUNDed / LEGGUR Nañ ÞAñ SAma Med FØGN-
ude A NERDar SJer. Nañ ſlær hañ ecke nie lemur / ei rekur
hañ med hardre Nende undañ ſier / helldur leggur hañ a Nerdar ſier /
þar til hañ nær til Niardarennar/ ad hañ ecke aptur tijneſt. Svo er
og Gud vid Syndarañ Naadugur / hañ gleimer øllu þvi ſem undañ er
fared / hañ ſkilur ecke hiñ villta Saud epter i Naadleyſu og Nugar-
Vijle/ helldur ſijner hønum med Vitnisburde Neilags Anda / ad hans
Syndum ſie kaſtad i Naſſens Diup / ſvo þeirra Miñing ei ſkule upp-
koma ad eilijfu. Þeſſa Grunlauſu Aſt utmaalar DRotteñ merke-
lega / Eſa. 46. ſeigande: Neyred þier mier af Nuſe Jacobs / og
aller hiner ſem epter eru af Nuſe Iſraels / þier hveria eg ber i minu
Lijfe/ og med hveria eg geing / Jaa / Eg mun bera ydur allt til Elle-
Daga/og þangad til þier graaer af Nærum verded/eg vil upphefia /
bera / og frelſa. Nvad opt leſum vier i heilagre Ritningu/ ad Gud
hafe ydrad þſſ Illa ſm̃ hañ ætlade ad leggia edur hafde lagt a Mañ-
kyned(ſvo utmaalar hañ ſijn brñande Myſkunar Ydur epter Mañ-
legum Plagſid) eñ ſialldnar ſkulum vier leſa / ad hañ hafe ydrad þeſſ
Gooda ſem hañ hafde giørt / þvi ſvo miklu yfergnæfer Naadeñ Reid-
ena og Myſkunſemen Riettlæted / þar fyrer ſeiger hañ og fyrer Muñ
Noſeæ i 13.Cap. Um̃ þa Naad er hañ hugde ſyndugu Mañkyne ad
veita i Chriſto: Ydranen er huld fyrer minu Auglite / þad er / eg
ſkal þeſſ alldrei ydraſt. O hverſu er Gud oſſ ſyndugum Møñum
þa Olijkur/ hønũ leideſt alldrei gott ad giøra/ eñ oſſ alldrei ad fremia
hid Illa. Nañ ſeger hiaa Joel / Cap. 2. er hañ utteys ſijnum diupu
Myſkunar Ydrum yfer Syndarañ : Eg em Naadugur og Myſkun-
ſamur/ mikellrar Goodgyrne / og ſa ed ydrar þeſſ Illa/ hvar hid Illa
merker

merker Guds riettferduga Hefnd yfer Glæpum Mañanna/ eñ Mañeskiañ lætur sig svo lijtt ydra þra fulu Skañia er hun reiter hañ til Reide med. O hvilijk er þa Giæska DROttens/ ecke einasta i þvi/ ad hañ hefur Þolenmæde med Jllgiordum vorum / helldur og leitar epter oss a allar Lunder / og tekur a moote einum Syndugum sem Ydran giorer med allskonar Blijdu. Mikel var Ydran Jonæ Spamañs / og þo ecke miñe hñs Tru / ad hñ epter þad hñ hafde jatad Misgiørd sijna/ vogade þo ad læta kasta sier ut i hid brusanda Haf / Eñ þo var eñ stærre Guds Fodurlig Giæska / er hañ sæktest svo brædt vid hañ og svo algiorlega / ad hañ tilbioo honum Vist i Hvalfiskiarens Kvide. Þesse Guds undrunarlega Hiarta-Giæska ætte ecke einasta ad leida oss til ad sættast vid hñ svo opt sm vier hoñu a moote brootu/ helldur er þetta ein Obrygdul Huggun fyrer þa sm under sitt Andlat ydrast. Stoorlega hafde þsse Guds Madur syndgast/ þar ed hñ þeckte Guds Mætt / og talade vid hñ eins og Madur vid Mañ talar / Jon. 4. Og sette sig þo upp a moote hans Bode/ Eñ hañ er svo brædlega tilgaf honum þessa Hrooplegu Synd/ mun hñ ei bæde kuña og vilia forlæta þier þijnar Jllgiørder / ef þu ydrast þra af Hiarta/ þoott ei hafer þu længañ Frest til Ydran/ varla mun nockur Syndare vera meire Hæska vidkomeñ eñ hañ var þa / og þo vogade hañ svo a Guds Myskun / ad hañ sagde / Cap. 2. Eg em utkastadur fra þijnu Auglite / eñ þo skal eg ecke læta af ad horfa a Mustere þijns Helgedooms / hvert var þad Mustered ? Þad var Guds Myskunar Hiarta / hvar var þad ? Þad var jafnvel i Fiskiarens Kvide/ Lat þier þvi sagt vera/ ad þu ert alldrei i þeim Stad staddur / hverke a Sioo nie Lande / hverke i Vatne nie Ellds Voda/ ad ei sie hñ þier Nædugur nær þu af Hiarta Fridmælest vid hañ/ og i einu Orde ad segia/ þar er Mustere hañs Guddooms sem þu akallar hñ i Anda og Sañleika / eñ þessa Guds Næd att þu ecke ad bruka til ad draga sialfañ þig a Tælar / svo sem þu villder hafa þad fyrer Lijf-Atkiere Saluhialpar þiñar/ ad Gud hefur epter sumum leitad alla Æfe þeirra / eñ funded þa kañ skie ecke fyrr eñ a Daudastunduñe/ og lagt þa svo sier a Herdar / og bored iñ a Land lif-

ande Maña: Erfu þar fyrer Ranngeygdur þoott hañ sie Goodgiarn? Þoott hñ hafe svo vid nockra giørt sm̃ nu er mællt/Þra Orsaka vegna sem hañ sialfur veit / Er hañ þar fyrer skylldugur ad giøra eins vid þig/ sem forsmaaer Ryk dom hñs Langlundar i Oftrauste hñs Nad ar/af þvi þu veitst hñ er Myskunsamur. Speamadureñ er eg strax uñgat/hañ var Guds Madur/ hañ þeckte bæde Guds Giafku og hñs Riettlæte/ og þo hønum yrde þad a ad syndga svo stoorliga / þa vard hønũ þad og fyrer ad ydrast strax sem Gud liet hñ þeckia Synd sijna/ eñ þier mun baagara uñ ad giøra svo sliooka Ydran sm̃ alldrei þeinkt er nema uñ Glæpena / og hverneg þu kyñer þeim sem best i Verk ad koma / Þad hender Guds Børn/ ad þau falla i stoorar Synder/añad hvert af Gaaleyse eins og Moyses / af Brædræde eins og David / af Otta eins og Petur/ Þetta skiedur þegar Vilieñ rædur fyrer Skynsemena/Andeñ lætur sigrast af Holldenu/eñ þau ydrast aptur af Hiarta/ þau væta sijna Saang i Taarum med David / og græta beisklega med Petre/ Eñ sa Gudlause hefur einga Hyggiu / hañ þeinker ei añad eñ hverneg hañ meige hinu Illa framkoma / og eyder øllum Saalar og Lijfs Krøptum til ad fylla Syrnd sijns illfusa Hiarta. Þoott nu ad Guds Fødurlig Ast til Mañkynsens sie jafnañ buiñ til ad taka vid Syndaranum/ nær hañ snijr sier til Yferbootar/ þa kañ eg ecke ad segia/ ad þess Hattar Mañeskium mune vera lieft uñ Apturhvarf / þvi Guds Raust er miøg svo hardtalud a moote þeim/ er hañ seger i Mich. 2. Vei þm̃ sem hugsa Raanglæted/ og þeim sem stunda uppa hid Illa i Svefn Husum sijnum / ad þeir vilie framkvæma þad þegar byrter / nær sem þad er i Vallde þra. Sieae nu þeir til sem ætletia ad temia sier þvilijkt Hugarfar allt fram̃ i Daudañ/ hvert þeir mune eiga Hlut i þessare Guds Giæfku / uñ hveria eg læt nu ad svo stoddu uttalad vera / jafnvel þoott hun alldrei uttølud verde / edur noogliga prijsud uñ alla Eilijfd / Og vil svo koma til hins Sijdara er eg hiet uñ ad Ræda.

Svo er nu Gud Nadugur til ad leita epter oss / sem eg hefe sagt / Eñ hversu erum vier nu audvelldez til ad læta oss finna? Gud hroop-

ade

ade a Adam/er hañ hafde syndgast/og sagde: **Hvar ert þu? Og eñ nu** hropar hñ a oss Daglega i sijnu N. Orde/nær vier ad Dæme þessa vors Fodur brioofuñ hñs Skipaner / þad fauñ vier ad fiña i hñs Tiju Laga Bodordū/sm̃ vier aller læra eigū/strax a unga Alldre. Adam og E-va faldu sig / er þau merktu Guds Raust i Aldengardenum / eñ strax sem hñ kallade Mañeñ vid Nafn/ þa ansade hañ og jatade Synd sij-na. Svo er þ eñ nu fyrer oss/ad a Vngmeñis Arum vorum heyrum vier ad sofnu Raust DRottens i hñs Logmaale/vidlijkt og Adam Þit-eñ af hñs Ferd um̃ Alldeñgardeñ/eñ þa verdur oss þad fyrer/ ad skijla oss a medal Eikaña/ þ er i Fawitsku Barndoomsins/og meinuñ ad vier kuñum ad dyliast fyrer Gude/ Ef vier gietum duleist fyrer þeim / sem oss er til truad/og vid oss eiga um̃ ad vanda/ svo er nu Spilling Náttur-uñar frábær i þvi / ad láta sig ecke fiña af Gude/ þoott epter Mañ-einum sie leitad / eñ þess være Oskande / ad þegar vier erum komner til Vits og Ara/og Gud kallar oss med Nafne/ad vier þa ecke Althlerar værū/heldur breytlū epter Fodur vorū i þvi/ ad dylia ecke leinge med oss Synd vora. Þu munt adspyrka hvad þad sie/ad Gud kalle eiñ med Nafne / þad kalla eg ad vera/ nær hñ i sijnu Orde straffar þær Synd-ernar/sm̃ þu ert sekur i/eñ þu villt ecke vid þær kañast/añadhvert af þvi/ ad þu kallar þad litla edur einga Synd / er þu vel mátt þeckia Synd ad verā/edur og ad þu ert svo Forherdtur i þm̃ stooru Syndun-um/sm̃ aller Glæpe kalla / ad þu ecke Ydrast þeirra/Vaneñ er vordeñ svo rijkur i þisse spillt re Náttúru/ad þu ei þecker Armood þiñ z Fá-tækt i Guds Auglite / edur ad Gud er svo smær i þijnū Augū / ad þu ætlar hañ mune ecke forsmæa þañ sm̃ hñ Vanvirder/ 1. Sam. 2. Þeg-ar Meñ hafa nu Grein af einhveriu þessu / erum vier þa ecke nærsta fortvellder til ad láta oss fiña? Þegar vorer fyrstu Forelldrar / af Gyrndeñe til ad þeckia hid Jlla/neyttu þess Avaxtar / er þm̃ bañadur var/ þa hlutu þau Ofk sijna/ eñ þad fyrsta Jllt er þau þecktu/voru sialf þau og þeirra Fatleyse. Af þessare fyrstu Gyrnd hiñs fyrsta Mañs / er iñsmogeñ til allra Maña nockurskonar Þorste til ad vita þad sm̃ Jllt er/hvadañ flestar Oðygder og Lester sprettta/eñ þess være

Oskande/

Oskande / ad fyrst vier einustiñe høfum rakad i þeкka Spillingarenar Náttalag/ad oss þa yrde hid sama fyrer / eins og vorum fyrstu Forelldrum/ad vor Augu lyktust upp/svo vier þecktū sialfa oss z vora Blygd an / vorn Veikleika og vora Obyrgd / og ad vier stadfaster værum i Hugleidingu þessarar vorrar Omyndar / þa munde hiñ goode Hyrder ecke einasta fiña oss likinda Saude / helldur mundū vier leika hañs Andlitis strax sem hañ kallar / hañ munde breika vid oss eins og þau / og klæda oss / ecke med Skiñ-Klædum eins og Forelldra vora / helldur med þvi Riettlætis Kyrtlenum/er hañ utvegade oss þegar hañ Nudflettur var : Eñ fyrer þvi ad vier erum svo Toomlater i slijku / þa fylger þ a epter/ad vier sneydū Nimeneñ þeirre Glede/ sem hañ hefur af einum Syndara/sm̄ Ydran giører/og sialfa oss þeirra Samneyte sm̄ i hønum bua / þar vier kioosum helldur ad eta Drafed af Svijna Troglenum / ia/ad hverfa aptur eins og þau til Leyrvellkunar / helldur eñ ad leita til Hybijla vors Fødur / mettader verda med Abraham / Isaac og Jacob af Nægtū Guds Huss Eilijflegana. Þegar eiñ Syndare ydrast af Niarta/ og lætur af Glæpunum/ þa kallar DRottiñ ad hañ hafe Saud siñ funded / Eñ hversu tregkomed ad sie til þess mørgum Manne / þad er audsied af Glæpunum / sem Heimureñ er fullur af. DRottiñ seger fyrer Muñ Zophoniæ Cap. 3. er hañ talar um̄ þa Naad/ er hañ heiter ad veita oss i JEsu Christo. Eg vil um̄breyta Vørum Foolksins/ad þær sieu hreinar/og skømu þar epter seger hañ: Epterleifar Israelis skulu ei Ranglæted fremia / og þeir skulu einga Lyge mæla/og i þeirra Muñe skal ei følsk Tunga fiñast. Þesse dijru Spaadooms Ord/heyra og vorum Tijdum til/og mun ei þrioota þar til Verølld þrijtur/ þvi svo leinge hefur Frelsareñ lofad/ad vera hia oss. Eñ hlusted til hverneg DRottiñ i þssū Ordū / utmalar hiñ Andlega Israel/Christner Meñ. Munu þeir vera af þvi Sauda-Huse / sem lasta Gud med Orde og Verke / þeir sm̄ eckert Lof syngia hønum med Muñe sijnum / þeir ed falska Eyda viña vid hañs hrædelega Nafn / liuga / baktala / rægia og brugga Svik med Tungu siñe sijnū Brood ur sm̄ med Guds Sonar Bloode er Endurkeypur ? Langt er fra þvi / þeir

þr eru eingu sijdur enn Guds i Neimenū/ og fiarlæger Israels Borgar Kiekke / helldur eñ hiner verstu Neidingiar/ uñ hveria Paulus talar/ Rom. 1. Giored þvi Ydran i JEsu Nafne / O þier hin fræsnunu Bornen̄/og leited DRottens a medañ hn̄ er ad finna/svo þier af honū fundner verded. Eckert er þ sem meir hindrar Gudrækne vera/ helldur eñ Vndañdrattur Ydranarennar / hverneg kann Guds Ast i honum ad bua/ sem ei Daglega lætur sig þad angra / ad hañ hafe svo Nadugañ Gud styggdañ/hver ed i svo mørg Ar hefur leitad a allar Lunder epter hans Velferd / og viliad leida hañ med Giæsku sinne og Rijkdoome sinnar þolenmæde til Apturhvarfs. Vier þeckiū ad sønu Glæpe vora/ vors Guds Fødurlegt Nianka kønumst vier og vid / i þvi / ad lijda þa. Vier jatū og vitū/ ad ei verdur þeirra Sekt burtteken̄/nema þeir verde med beiskum Tarū afþvegner/ eñ hversu fæer eru þeir ed giøra sloddañ Ydran / sem þeim ad nockru Leite meige sambiooda. Vær erū nærre þvi eins Lynder og Guds Foolk/ epter þad Gud hafde leidt þa aptur ur Nerleidingunne / uñ hveria skrifad stendur / Nagei. Þetta Foolk seger: þar er ei komen̄ Tijme til ad byggia Hus DRottens/eñ hañ seger: Er þar Tijme til ad þier skulud bua i þilludum Husum / og þetta Hus skal svo standa i Eyde ? Oss hefur hin goode Gud af Omælañligre Giæsku sinne frelsad fra Diøfulsins Nerleknin-gu i Endurgiefningar Laugenne / eñ hversu treger erū vier og hisñer i þvi/ad uppbyggia hans Kyrkiu/sem er vort Niarta/med Endurnijung vors innra Mañs / eñ fyrer voru Jardnesku Huse berum vier nooga umhyggiu / og meina Kroppeñ / þañ Nam Sælarennar/þar hun sem er Husbondeñ fer þo i øllu Neideleyse. Eñ hvad seiger DRotteñ uñ sitt Foolk skømmu sijdar i sama Capitula: þier sæed miked og safnid litlu inn / þier eted eñ eingañ Vegen̄ til Sadnings / þier drecked og verded ecke druckner / þier klæded og verded þo ecke varmer / og sa ed Laun tekur / hañ leggur þau i rifen̄ Stood / Sama hender þa hælf-Christnu a medal vor/þa Volgu/uñ hveria Guds Ande talar i Openberingar Bookenne/Cap. 3. þeir vilia ad sønu Guds Børn heita/eñ þo forgiefens/ nema þeir briooke nidur þa Satans Capellu/J hvørre

hin gamle Adam pioonar hønum / og er hans Prestur þar ikke / En bygge Gude eikt nýtt Mustere i sýnum Limum med sanre Tru / lifande Tru/ Saluhialplegre Tru / hver ed verke fyrer Kiærleikan. Þeir sia miked / Þeir lesa Guds Ord / heyra pad / en þo med hangande Hende/ þvi safna þr litlu inn / svo varla nockud þar af verdur geimt i Korn-Hlødu Hiarkans/ þeim til Nota nær a þarf ad hallda. Þeir eta og drecka Holld og Blood Drottens/ en ecke til Sadningar/ miklu helldur til Fordæmingar. Christo hafa þeir adsønu Iklædst / en affært sig hønū apkur med Gudlausu Athæfe z þverbrotnu Hiarta-Lage. Þeirra Christendoomur er froken og hefur eingan Nalturligan Varma / og þau Laun er þeir meina sig ad hafa fyrer Lyking sinna goodra Verka / hver þeir giøra sialfū sier til Hroosunar/ en ecke Gude til Dýrdar / þeim hella þeir i rifen Siood / þvi hin sanna Aud mykt Hiartans er laangt þar fra / og svo Truen/ enn hverrar Omøgu ligt er Gude ad þocknast. Breytū ei þanneg/ Christner Men/ breytit ei þanneg / helldur lærum oss ydra þess sem undanfared er / Sundurkremium vor Hiørtu med Angre og Trega enn Hræsnes / og ecke um Stundarsaker / helldur Alvarliga / Idugliga og Dagliga/ þvi Daglega Syndgumst vier / og visium ævallt til Hegningar / annars mun Christendoomsens Nafn ad eingu gagna oss / eckert Heyrn Ordsens/ og eckert vor Kyrkiu-Gaangur/ vorar Ølmusur/ nie ønnur Goodverk / helldur mun þ verda eins og Drottenn seger fyrer Munn Haggai/ Cap. 2. Spyrted Prestana ad ef nockur ber helgad Kiøt i sýnu Kapu-Skaute/ mun hā heilagur verda ? Hverium Prestarner svørudu Ney/ Og enn apkur sagde hā/ Ef nockur sa s Ohreinn er af Daudyfle/snerter eitthvad þvilijkt/ hveriū þr svørudu : Pad mun Ohreint verda. Sama mun framkoma vid þa sem ei ydrast af Hiarta / og eru svo volger og toomlæter i Verke Salar sinnar/ pad Orded er þeir heyra/ Guds Lijkame og Blood er þeir medtaka/ Bænernar er þeir flapra ut af Munnenum / Kyrkian i hverre þeir byrtast fyrer Guds Augum / munu ecke helga þa/ miklu helldur þar þeir eru sialfer Ohreiner/ og ecke þvegner med Laug sannrar Ydrangar/ þa munu þr vanhelga þessa helgu Doma til

til Fordæmingar sier og eilijfrar Gløtunar/nema þeir hefur vande Yd-
ran sijna og Apturhvarf fra Syndunum/ Ef vid þessu Daufheyrast
Menn Almeñeliga/ jafnvel þoott þad sie Guds eiged Kaust i allre Kir-
ningunne/ Svo tregt veiter Heilagu Anda ad koma ost i Leitena / þegar
hiñ goode Hyrder ad oss leitar. O hversu liett giøra Meñ sier Yd-
ranar Verked? Vier meinum ad Lygar/ Skuldur/ Hoordoomar/ Gud-
lastaner / Meinsære/ z hiner verstu Klæker og Skamer sem Diøfulleñ
fær tilbued i Vankruarefiar Børnum/ verde med einu Tære af þvegn
ar/ og jafnvel þoott ei sie þ svo miøg af Grufie Hiartans/ Eñ Nini-
ve Borgar Meñ grieku Synder sijnar i heila 40. Daga. David sem
var hiñ kiæraste Guds Vinur/ hñ griet þo beisklega i Seck og Ösku.
Nebuchadnezar mætte af þvo sitt Kæanglæte med siø Ara Ydran. Eñ
hvad meinar þu þier byrie ad giøra / sem ert þier svo margra Synda
medvitande/ og þo eru þær fleire sem þu ecke veist/ ecke manst/og ecke
athugad hefur/og sumar kañ skie hallded fyrer litla edur einga Synd/
eñ ert þo ecke viss um/ ad þu hafer svo langañ Frest til Ydranar/ sem
ad Fiølda Giæpaña sambioode. Mun þier ei Þorf a ad læta þig
fiña af honum / sem øllu Stoorsyndurū/ Tollheimtumoñū og Puttū
hefur til sijn boded ? Reid þig ecke uppa Ølmusur Pharisæaña/jafn-
vel þoott Ølmusur sieu af Gude skipadar / þad heiter ad vilia kaupa
Saktmaalans Blood. Med Ydran og saññe Tru a hiñ Krossfesta
verdur þad feinged / eñ ecke med Femunum / þvi øll Verollden med
allre siñe Dijrd er liettare eñ Fis hiaa einum Dropa Guds Sonar
Bloods / og duger eckert til ad Endurkaupa Sæl Mañsens/ svo sem
Frelsareñ vottar/ Marc. 8. Lat þier þar fyrer allra mest hier um-
hugad vera/ þa munu hin ukvorkis Verkeñ siælfkrafa a epter fylgia.
Ydraneñ og Trueñ eru þær tvær Hendur/er þu att ad breida a moote
þijnum Lausnara / nær hañ fiñur þig Villuræfande a Eydemørku /
giør svo / þa munt þu Leidetamur verda til allra goodra Verka / þvi
sa sem hefur plagad Hiarta sitt med Miññingu siña Jllgiørda / hañ
mun skirrast vid/ ad vifia þad til hiñar raudu Vellingar/ Gen. 25. er
hiñ slæge Bragda-Refur Diøfulleñ vill kaupa hañs Frumgietningu

 med/

með/ að standa ut að nyiu slyka Plægu / er Syndenn hafde ablað: hønum / edur að pýnast eilýflega i Helvýte að ødrum Koste / og hann sem truer á Guds Son/ og er viss umm / að hønum eru svo margar Synder uppgiefnar/hann elskar meir enn svo/ að hann læte sier finnast hanns Boðorð þung/er hann svo heitt elskade/að hann bar alla Guds Reide/þa hnn var Saklaus kvalenn fyrer hanns Synder. Veit eg að hverugt þetta stendur i voru Valldе: Eingenn kann til JEsum að komast nema hnns Fader drage hann / Joh. 6. Og hier stendur i Guðspiallenu / að Maðurenn hafe leitað epter þessum týnda Sauð. Svo leitar JEsus að þier / það munde hann ei giøra/ nema hønum være Alvara að hiælpa þier/Hann leitar ecke Forgiefens að neinnu/ nema þeim sem ecke vill læta sig finna / eins og Pharisæi og Skriftlærder/ þar fyrer leitade hann að Tollheimtumønnum og Bersyndugum / sem voru tapader Sauder / þvi hann var komenn til að frelsa þ sem tapað var. Hann leitade ecke leinge að Matthæo/ ædur enn hann liet sig finna/ecke að Zachæo / ecke að hinne Bersyndugu / ecke að Hoorkonunne/ er hann aflettste i Musterenu eingu af þessum bægdu Syndernar fra að læta sig finna / enn Pharisæi mootstoodu H. Anda / Act. 7. Þvi geingu og Tollheimtumenn og Putur inn i Guds Ryke þar sem þeir voru utrekner. Maðurenn took þenna Sauð a herdar sier / hvar fyrer? Þvi að hann hafde svo leinge ræfað i Villunne / að hann hefur ei siælfur ganga kunnað. Svo giører og Gud við Syndarann/af þvi vier megnum eckert Gott af siælfum: oss að hugleiða/ aukhelldur að frammkvæma/þa ber hann oss a Høndum sier/ eins og einn Maður ber sinn Son/ sagde Moyses umm Guds Foolk i Eydemørkunne. Nu þar vier høfum svo Nædugann Gud / að hvar sem Syndenn yfergnæfer / þar yfergnæfer þo Nædenn miklu framar / og svo milldann/að hann vill siælfur giefa oss Krapt að þocknast sier/þa læt alldrei Synd þýna svo vaxa þier i Augum / að þu efest umm hanns Miskun / nie vantreyst svo þýnu Mættleyse / að þu ei strax fylger hønum epter/þvi hnns Kraptur er i breiskum Mættugur. Satt er þ/ að ÞRoltne milýkar Vondskann svo miøg/að eingenn Hlutur er ødrum svo gagnstædur/ Vatned er Elldsins Vinur/ og Ulfurenn Saudanna /

him

him þvi Naste / sem Gud hefur a þvi Illa / aňars munde haň ecke hafa uňed þad til ad forlijka Hiemeň vid sialfaň sig / ad ofurselia siň Eingieteň Son i svo bitrar Kvaler / þetta lætur haň oss skilia er haň seger. : Þo ad Moyses og Samuel stædu fraňe fyrer mier / þa være ecke mitt Siňe til þessa Foolks / Jer. 15. Eň hier er ecke Moyses nie Samuel / DRotteň miň / hier er eiň fatækur Syndare / eiň vesæl Saal / Eiň Narmþrungeň Ande / Eiň lijdur Saudur / er þiň Sonur hefur þo-aptur funded / hver ad er meire eň Moyses og Samuel / munt þu burtkasta hønum / DRotteň / nær haň fraňber þad dyra Giallð / er hňs Frelsare lauk fyrer hň a Trienu? Fiærre sie þad þier / Bruňur Giaffuňar / sň ecke villt Syndarans Dauda / þad see laangt fra þier / Konungur alls Landsins / ad þu straffer hiň gooda med þeim Vonda / sagde Abraham : Eň eg em goodur vordeň / þegar Sonar þijns Blood er utrunňed i mitt Taara-Flood / þ er laangt fra þier / sň eingaň villt burtu reka þaň ed til þijn kiemur / ad þu læter mig ecke niooka hňs Bæna / sň þu burturakst þegar hň kvaldest þ mijnar Synder / eda munt þu taka Giolld af bædum ockur ? Og þvi skylldu eg þa ei læta mig fiňa / nær miň Hyrder leitar ad mier / þott Synder mijnar være stærre eň Sodomæ og Gomorræ Synder / þvi mun eg vantreysta mier ad beta ra miň Lifnad / til ad fylgia hønum epter / þar eg megna alla Hlute med Paulo / fyrer haň sem mig Mattugaň giører Christum / Phil. 4. Og er viss umň / ad hvers eg bid Fodureň i haňs Nafne þad mun haň veita mier : Joh. 15. Þegar eg kiem fyrer Mangarans Bord / þa em eg þo ecke viss umň / ad eg fæe þad mig gyrner / Jafnvel þoott eg hafe noog fyrer ad gialda / stundum skorter haň Voruna / stundum verda Meň ecke Kaupsæller og þad ber til / ad aňar bijdur meira eň eg / vid þvi sem eg fala / eň þegar eg kiem fyrer þijnar Nædar Dyr / Herra miň / þa er ecke hætt vid þvi / ad eg fare Erendeslaus. Þess eru ecke Dæme / ad þar Bæner / sem eru i Himeneň sendar / hafe toomar aptur komed / eg kaupe þar med Skortenum / nær eg hefe eckert af sialfň mier fraň ad leggia / þa fæ eg alla Hlute fyrer alls eckert / þar þr-stur ecke þad hver gyrnest / þvi þar eru Nægter Guds Huss / þar skal eingeň hlaupa i Kaup

vid mig/ þvi þar er noog fyrer alla/ eins fyrer Manassem/ svo sm̄ fyrer David / eins sꝫ Ræningiañ a Krossenū / svo sm̄ fyrer Guds Mooður under Krossenum/ eins fyrer þañ sm̄ ecke hefur Erfidad nema eina Stund / Svo sem hiñ er boted hefur Hita og Þunga Dagsens / nær Meñ biooda þad med sundurknosudum Anda og Trumdu Hiarta/ sm̄ alleina fyrer Gude gyllder/ þad er hſ̄s Sonar Forþienusta/ J hveriu̅m honum vel þocknast. Honū med Fodur og Heilogū Anda sie Lof/ Prijs/ Rijke og Magt/ Styrkleike og Dyrd/ Fra þvi nu er og ad Eilijfu / A M E N.

A Jons Messu Baptistæ.

Gudspialled/ Luc. 1. Cap.

OG þa ed sa Tijme var komeñ / þad Elizabeth skyllde fæda / og hun fædde Son. Og er Nagrañar heñar og Frændur heyrdu þad / ad DRotteñ hafde miklad Myskun sijna vid hana/ samglǫddust þeir heñe. Og þad skiede/ ad þeir komu a hinū ættunda Deige/ad umskiera Sveineñ/og nefndu hañ sijns Fodurs Nafne Zacharias. Eñ Mooder hañs svarade og sagde : Ongvaneigeñ / helldur skal hañ Johañes heita Og þeir sogdu til heñar : Þar er þo eingeñ i þiñe Ætt/ sem ad heiter þessu Nafne. Eñ þeir bendtu Fodur hſ̄s/ hvad hañ villde ad hañ hiete. Eñ hañ beiddest Knefa-Spiallds / skrifade og sagde : Johañes er hañs Heite. Og þeir undrudust aller. Eñ jafnsnart laukst hañs Muñur upp/og Tunga hañs leidriettist/ og hañ talade lofande Gud. Og Otte kom yfer alla þeirra Nagrana / og um̄ allar Fiallbygder i Judæa vijdfrægdust oll þesse Ord. Og aller þeir ed þad heyrdu / settu þad sier i Hiarta/og sogdu : Hvor grunar þig ad þesse Sveirn verde ꝫ Þviad Hond DRottens var med honum. Og Zacharias Fader hañs fylltest af Heilogum Anda/ spaade og sagde : Blessadur sie DRotteñ Gud Jsraels / þviad hañ vitiade og giorde Frelsan sijnu Foolke. Og hañ uppreiste oss eitt Hialpar Horn / i Huse Davids þioons sijns. So sem hañ hefur talad fyrer Muñ siña Heilagra Spamaña/ fra Alldodle. Hañ frelsade oss fra Ovinum vorum /

og

og af Hende allra þeirra sem oss hata. Hañ giørde og Myskun-semd vid Fedur vora / og miñtest a siñ Heilaga Sattmala. Og a þad Sære er hañ soor Fodur vorum Abraham/ ad hañ giæfe oss þad. Ad vier leyster af Hende Ovina vorra / þioonudum hønum an Otta / J Heilagleika og Riettlæte fyrer honum siælfum / alla vora Lijf-Daga. Og þu Sveirn munt kallast Spamadur hins Hædsta / þviad þu munt fyrer reña Augliti DRottens / ad tilbua hañs Vegu. Ad giefa hañs Foolke Skilning Sæluhiælparenar / i Fyrergiefningu Synda þeirra. Fyrer Myskunar Ydur Guds vors/ i hveriū hñ vitiade vor Vpprune af Hædum. Ad lijsa þm̄ sm̄ i Myrkrum og Dandans Skugga sitia/ til ad greida Fætur vorar fram̄ a Veg Fridarens.

Exordium.

SJa Eg mun senda miñ Eingel fyrer mier / sa er tilreide Vegeñ undañ mier / segier DRottreñ hia Malach. 3. Cap. Ad þesse Spadoomur hlyde uppa hiñ fyrsta Nyia Testamentesins Spamañ / Johañem Skijrara / hvers Miñing vier i Dag hølldum / Þad er auðvitad af Vitnisburde sialfs Frelsarans / er ritadur stendur hia Matth. Cap. 11. hvar hañ berlega þyder hiñ sama uppa hañ / þad er og liooft / ad sins og Morgun Stiarnan geingur undañ Soolune / svo rañ þesse Guds Vinur undañ sijnum HErra / Lausnara Heimsins. Hañ var ædur gieteñ i Moodur Kvide / og ædur i Heimeñ fæddur / þvi lyser Eingelleñ / er hañ bodade Moodur DRottens Getnadeñ / Luc. 1. med þessum Ordum: Sia þu ad Elizabeth Frænd-Kona þijn hefur og Barn gieted i Elle siñe/ og þesse er siøtte Manudur heñar / sem kølld var Obyria. DRotteñ var i Heimeñ fæddur af Hreiñe og Oflecfadre Meyiu / og hvort þad være hid mesta Furduverk / sem Gud hefur nockurn Tijma giørt i øllu Nattwrunar Ryke/ þa var og þad miøg svo undarlegt / ad Johañes var aleñ med þeirre Konu / er svo miøg var til Ara komeñ. Johañes skyrde med Vatne til ad bua Christo Veg / sem epter hañ kom og skyrde med H. Anda og Elld/ Matth. 3. Johañes hoof siñ Lærdoom med Ydranar Predikun/ og Fyrergiefningar Syndaña/ þar hañ sagde: Giøred Ydran / þvi Guds Ryke er nalægt / Þetta var og Jñtaked i øllum Christi Lærdoome / er sijdañ a epter fylgde / og svo mun þad verda allt til Enda Veralldar / Þvi sagde hañ fordum vid Lærisveinana: Luc. 24. Svo er þad skrifad / og svo byriade Christo ad lijda / og upp aftur rijsa a þridia Deige / og predikast læta i sijnu Nafne Ydran og Syndaña Fyrergiefning hia øllum Þioodum / hver Nadar Bodskapur ad eirnig er til vor komeñ. Nu giefur Frelsareñ þessum sijnum Forgøngu Mañe þañ Vitnisburd hia Matth. Cap. 11. Ad hañ sie meire eñ nockur Spamadur. Og mætte þad sijnast / ad DRottens Alvijsa Forsiaa hafe sett þetta stoora Lioos i øndverda Christs Kyrkiu / þad er i Fordyre Nyia Testamentesins/ til ad sijna øllum þeim / sem þar iñe eru / edur iñganga vilia / hversu Veglegt

ad

ad sie Embætte Forlykurnareñar / sem Guds Þienurum er tiltrwad. Vil eg þvi a þessare blessudu Tiidsto taka mier fyrer Hendur ad yþervega. 1. Hversu Vyrduglegt ad þeirra Þioonusta eige af øllum hallden̄ ad vera. 2. Hversu miøg þeir eige fiælpa sig ad vanda.

Hiælpa oss hier til goode Gud fyrer JEsum Christum / AMEN.

Vtleggingen̄.

OG þu SVein̄ Munt KAllast SPaamadur HIns HÆrsta: Þetta Embætte var miøg svo Veglegt a Døgū Gamla Testamentesens/ svo þ fylgde Kongdoomenum a stundum. Moyses var Spaamadur/og þo Høfdingie yfer Guds Foolke / David var Konungur yfer øllū Jsrael/og þo Spaamadur/sm̄ lioost er af hn̄s Psalmum/ Þeir voru og miøg svo Tignader af Gudhræddū Konungum/ svo var Nathan i Hæavegum hia David/ Hazaria hia Aza Konunge/og Esajas hia Ezechia. Nu eru þ Guds Kienemen̄ i Nyia Testamentenu/ sem ædur voru Spaamen̄erner / þvi þetta Ord ad SPaa/ merker ecke alltijd ad segia fyrer Okomna Hlute/svo sm̄ giørdu þr a Gamla Testamentesins Døgū / helldur i þvi / ad flytia Guds Eyrende og vijdfrægia hn̄s Nafn. Hver mun giefa mier/ ad allt þetta Foolk kynne ad spaa/ sagde Moyses / Num. 11. Syner ydar og Dætur munu spaa / sagde Joel/Cap. 2. Þad er/Gud dyrka/lofa og vegsama. Johan̄es Baptista verdur hier nefndur Spaamadur ens Hærsta/ z þo giefur ecke un̄ þ/ ad han̄ hafe fyrersagt Ovorna Hlute / DRotten̄ seger / Ad HAn̄ Sie MEJre En̄ Nockur SPaamadur / ᴂn Efa medal an̄ara þss vegna / ad aller Spaamen̄ spaadu til Christum/en̄ Johan̄es bente til hn̄s med Fyngrenum/ og synde Møn̄um Guds Son Holldenu Jklæddan̄. Han̄s Epterkomendur eru vorer Kienefedur/ þeir boda oss JEsum Christum dæen̄ fyrer vorar Synder / og uppresen̄ oss til Riettlætis/ þeir syna oss han̄ i Ritningun̄ fyrer Augunū afmaaladan̄ med øllum han̄s Astgiøfū og Velgiørningum. Hver er su Foorn Gamla Testamentesins/ er jafnast meige vid hn̄s dyrmæta Holld og Blood/ sm̄ hn̄s Þienarar utdeila i heiløgu Alltaresins Sacramento/ hvert er Valld svo miked a Jørdu/ svo sem ad leysa Syndena hiaa þm̄ Ydrande/og ad binda hana hiaa þeim / sem ecke vill ydrast nie af henne laata /

Joh.

Joh. 20. Siaed þa/ Brædur mÿner/ hverſu Veglegt ad er þetta Embætte/ ſem þo af morgum Dæra verdur ſÿtelſs meted. Ecke ſook Spamannſins Embætted ſvo mikla Virding af Valldſtioorneñe/ þoott eg fyrer ſkomñu ſegde/ ad Gud hefde ſamt hana med þvi/ nær honum ſvo lÿkade. Hverutveggiu eru hſñs Vmbodsmeñ a Jordune/ og eiga honum þar iñe ad þioona/ epter þvi ſem hañ hefur hvertum boded/ Þar voru og fleſter af Gamla Teſtamentſins Spamöñum/ ſem eingeñ Mikels Meñe voru fyrer Heimenum. Eliſæus var fra Ploognum tekeñ/ Jeremias var Vnglingur/ þa hañ var kalladur/ Amos ſeger i ſinar Bookar Cap. 7. Ei var eg Spamadur og ecke Spamañs Sonur/ helldur var eg Nauta Hyrder/ og leitade epter Morberium/ þvi tekur þetta Veglega Embætte eingañ Myndugleika af nockurs Mañs Perſoonu/ Ætt/ Atgiorfe/ Rÿkdoome nie odrum Veralldar Hlutum/ þar i er oll Sæmdeñ foolgeñ/ ad þeir eru DRottenſs Þienarar/ Allur Rÿkdoomureñ/ ad hañ vill vera þra Arfur/ Num. 18. Allur Myndugleikeñ i þvi/ ad þeir eru Raadsmeñ hſñs Leyndardooma: Og er þad ecke lÿted/ Born mÿn/ Hver ſem ælÿtur þad Okomna meir eñ þad Nærveranda. Eg þyekeſt vita/ ad þar er eingeñ af ydur ſæ er ei hallde Guds Son alls Heidurs verdugañ. Eñ hvad ſeger Chriſtur vid Poſtulana? Hver hañ forſmaaer ydur/ hañ forſmaer mig. Ad vÿſu er þad ſatt/ ad vorer Kieñefedurner ei Tæmum þangad/ ſem þeir hofdu Hælana/ ſvo ſem vier plogum ad ſegia. Mikedſkorter oſſ a vid þeirra Hugprÿde/ Þolenmæde/ Kiærleika/ Bindinde/ Rokſeme/ og adrar Kieñemañlegar Dygder/ þo eru þeir ſamt Chriſti Þienarar/ og þeir ed vaka yfer Salum ydrum/ nær þeir giora ſitt Embætte/ epter þeirre Raad/ ſem þeim veitt er/ med Koſtgiæfne: Muni þvi Chriſtur ecke hallda þañ Saklauſañ/ ſem vanvirder hañs aumaſta og veikaſta Þienara/ þvi hañ ſtendur og fellur ſÿnum Herra. Eg vil nu i þetta Siñ ecke fæ mier til Orda/ hverſu vier eigum þa ad elſka og virda fyrer þeirra eigeñ Perſonu/ þvi eg hefe einhveriu ſiñe ædur um þad talad/ þeim er þad og fyrer miſſÿlu/ ad þeir af ydur dæmder verde/ edur af Mañlegum Dege/ DRottenñ er ſa/ ſem dæmer þa/ 1. Cor. 4. Þeirra Dvirding

þia Mønnunum er þeim Neidur þia Gude/ þad Natur/ sem Verølldenn leggur a þa/ ablar þm̃ Elsku i Himnenum. Sa Afgrætkur/ er þm̃ skier i sijnum Tekium/ hañ verdur Rijkdoomur i Guds Fehyrdslu/ eiñ Peningur/ sem þa vantar hier / allar Hundrad Peninga þar / eñ um̃ hitt vil eg nu tala / ad þier ecke forsmæed þeirra Þioonustu / þoott þeir sieu lijtilmootleger i ydar Augum sumra hverra / þad er Kieñing-arnar og Ordsens Predikun/ þvi ef þier svo giøred/ þa forsmæed þier ecke þa / helldur þañ sem þa sende / Og ef þier hafed þa fyrer Gañ-leikañ/ þa hafed þier Sæler ydar/ og stofned þeim i hiñ mesta Voda. Eg bid ydur Brædur/ seger Paulus/ 1. Tess. 5. Ad þier þeckid þa sem erfida a medal ydar / og standa fyrer ydar Auglite og kieña ydur / ad þier hafed þa Yfermæta kiæra fyrer þra Verks Saker. Hvert er þad Verked/ Christner Menñ þad seger oss Zacharias hier i Guds-spiallenu / Ad TJLbua HAñs VEgu / hvers þa ? HJns ALLra HÆrsta / Þess Drottnarans / nær hañ kiemur til sijns Musteris / sem er þitt Hiarta/ þad er / nær hañ krefur þess/ og hin Heilaga Guds-doomsins Þreñing vill þar iñganga og Vistarveru hiaa þier giøra. Til þess eru Guds Þienarar setter/ Seg mier/ eru þr þa Jlls verder/ fyrer sitt Verk / nær þeir giøra þad trulega / og vilia fæ þier soddañ Gieste til Hysingar ? Eñ þetta skilst ecke hiñe vantruudu Kynslood / hun er eins og Skiækiañ / sem Terentius giefur um̃ i Skrøksøguñe / eins og hun sagde um̃ hiñ Dramblæta Stridsmañ/ad ei hefde leyfft vid hañ ad tala/ nema þad sem hañ hefde ædur fyrermælt. O jæ/ kalleð þad sem oss er þocknanlegt / epter þvi sem Eyrun klæia. Er ecke þad hid sama sm̃ DRottenñ seger hiaa Amos / Cap. 2. Þier haf-ed fyrerboded Spæmøñunñ / segiande : Þier skulud ei spæ : þesse Guds Madur mætte og af þvi seigia/ Amos 7. þegar Amatzia Jeroboams Prestur i Bethel sagde vid hañ : Þu Siæande / far burt i Gydinga Land og et þar Brand/ og Spæ þar / eñ hallt ecke æfrañ ad Spæ i Bethel/ þvi þad er Kongsens Helgedoomur / og hañs Hus. O þier Villudyr / þegar Leoned Øskrar / hver mun ecke skielfast ? Og þegar DRotteñ skipar / hver mun ecke Predika / Amos. 3. Eñ hañ skipar svo

svo opt sem ad hans Þienarar sia / ad ydar Glæper og Oguðlegar Afhafner kaka Yferhond / Enn hver af hans Trulyndum Þienurum mun skielfast fyrer ydar Opocka edur Reide-Svip/ nær Menn eru visser umm hans Vinattu / J hvers Hende þier erud / eins og hid funa Spamansens Bellte / sem þo alldrei hafde i Voll komed. Eg skal giøra mijn Ord i þijnum Munne svo sem Elld/ enn þetta Foolk svo sem Tre / þau er hann eyder / seger DRottenn fyrer Munn Jeremiæ Cap. 5. Enn þad Orded / sem Gudhrædder DRottens þienarar hafa i Munnenum / þad er og hans Ord. Enn svo sem þad ad Jerusalem ecke strax uppbrann vid Spamannsens Ord / samt var Bæl-Elldurenn ecke langt i burtu. Svo vite hinn Gudlause Heimur / sem ecke vill leysa þessum Ellde Jnngang i Hiarta sitt/ til ad kretta þar upp Sorp og Endeme Hollolegra Gyrnda / vite hann / sege eg / ad hins eilijfa Loga mun skammt ad bijda / sem umm Allder mun brenna þa / nema þeir ydrest af Hiarta. Aller lækumst vier til Kyrkiunnar koma/ aller heyrum vier Orded/og brukum Sacramenten/ og svo sem ein Herme-Kraka giørum oss Læte i Christendoomenum / Enn nær vier þetta hvad mest giørum / þa Gud giæfe / ad ecke ætte heima hia sumum af oss þad sem DRottenn seger umm Juda fyrer Munn Jeremiæ / Cap. 5. Þar byrkast Rangsnuner Menn a medal mijns Foolks/ þeir sem liggia til Lægis/og setia Snørur fyrer Foolked ad veida þad/svo sem þad Fuglarenn giører med sijnum Veide-Brellum/og þeirra Hus eru af Prettum full/ eins og eitt Fugla-Bur er fullt af Tæl-Fuglum / þar ut af verda þeir Megtuger og Rijker/ Feiter og Frialsleger/ þeir fara med Jllsku Þør/ þeir hallda eingenn Rietkinde / þeir frammkvæma ecke Malefne hins Fødurlausa / og þad luckast þeim. Og Almugenn er a Stundum ecke betre ad sijnu Leite. Þad er ad sønnu Grætlegt til ad vita / ad heiler Safnader heyra svo margar Predikaner / svo margar Aminningar af Guds Orde/enn þegar Menn krefia ad þeir giøre Grein a Tru sinne/ þa er varla Tijunde hver/ sem kunne ad giøra þ svo sem Christnum Manne byriar/ þad er eins og einn Okunnugur Hlutur fyrer þeim/og eins og Draumur Nebuchadnezars/ Dan. 2. er hann sagde: Ad Ord-

ed være horfed ſier. O hverſu lijted er þetta ad virda Embætte Forlijkunareñar ? Þu ſeger/ ad Orded ſie horfed þier/ þu gieter þvi ecke i Miñe hallded/ med þeſſu dæmer þu ſialfañ þig / Barn mitt/eingeñ er ſvo Miſñtsſlioor/ad hñ af ſvo mørgum Predikunum/ſvo mørgū Fortølum/hvar hid ſama verdur optſiñis itrekad/ ad hñ ei giete ſvo miked minſt/ef hañ vantar ecke Epterteckena/ ſem ad duga meige honum til Sæluhiałpar/ helldur vallda þvi Vmſvif Verallđareñar/ og Holldleger Þanckar/ ad Meñ ecke Jtreka med ſiałfum ſier/ edur brijna fyrer ſijnum Børnum og Hiuum þad ſem ſagt hefur vered / þvi kiemur Dioſulleñ og ſtelur Ordenu ur Hiartanu / ſvo under eins og þu flygur ut ur Kyrkiuñi/ſvo flygur þad ur Huga þier. Nær mun Tunglkomu Hatijdeñ lijda ad vier kuñū ad ſelia Fædſluna/ ſøgdu Gydingar fordum/ Amos. 8. Eñ þeſſ være Oſkande / ad nockrer Gmrungar ſegdu ecke i Hiarta ſijnu / nær Þr under Guds Orda Heyrn ſitia/ nær mun Þſſe Ord-Snæpur hætta/ſvo vier meigū fara ad ſkiemta oſſ med vorum Lijkum ? Hverſu vel verdur Predikunar Embætted virdt af ſvoddañ Vitſtola Mañeſkium ? Giæted þeſſ / Chriſtner Meñ/ ad þau Dijreñ voru i Gamla Teſtamentenu einaſta hrein køllud/ ſiñ ad iortrudu/ſiæ þu og til / ad þu helger Hvijldardageñ / eñ hverneg verdur hañ helgadur ? Ecke er eiñ Dagur af ſiałfum ſier ødrum helgare / helldur verda þeir ſvo epter Guds og Yfervalldſens Bode / eñ þu helgar hñ/ ef þu helgar ſiałfañ þig/ecke einaſta med þvi/ ad heyra Guds Ord / helldur og hinu / ad Jtreka þad med ſiałfum þier / er þu heyrt hefur / og vellter þvi fyrer þier eins og Dijreñ Foodrenu i Maganum og Muñenum / og vilier þu til fulls hallda þvi og alldrei ſleppa / þa breit epter þvi i Lifnadenum. Lát þad vera hiæ þier ſvo ſiñ eitt Moot / hvar i Giørder þeſſar jafnan ſteyptar ſieu / þa mun þad vera ſvo ſiñ Stafur ſa ſiñ a Bookfell er ritadur/ og þeſſar Giørder munu hrooſa þier/ſvo ſiñ eitt Bijlæte ur Gulle ſteypt/og nær þu ſvo giører/ þa kalla eg ad þu af Alvøru virder og elſker þetta heilaga Forlijkunareñar Embætte/ Og hvad ſtodar þad Mañeñ / ad hañ Orded heyre/ nama hañ alldungis legge þad uppa Hiartad/ og life þar epter / edur

mun

mun þetta heilaga Embætte vera Innstiptad fyrer Sida Saker/ edur eiga Guds Þienarar ad vera ydur eins og Børn/ þau a Strætū sætu og kølludu til hiña: Vier høfum fyrer ydur i Pijpur blaased / og þier hafed ecke dansad / vier þuldum ydur Harma vora / og þier hafed ecke grated? Luc. 7. Þeir Guds Ord heyra Athugalaust/og ecke hyrda um̃ ad færa Avøxt þar af/ þr draga sialfer sig Magnlega a Tælar/ ecke einasta i þvi/ ad þad mun rijsa upp i Doomenum a moote þeim a sijdasta Dege / Joh. 12. hvad þo er hid skielfelegasta / og vill giora þeirra Fordæming miklu hrædeligre eñ Sodomæ & Gomorræ/ helldur eru þeir Dærliger i þvi/ad þeir lia Eyru sijn til ad heyra þañ Hlut sem þeim er hiñ meste Leide ad / alleina til ad hræsna fyrer Møñum / og hafa þess þo einge Not i þessu Heime/ sem er þra Himmarijke/ eñ eilijf Giølld añars Heims/svo sem eg fyrer skømmu sagde. Giæted ad hvad þad er / sem Zacharjas seger framm veges um̃ þeña unga Svein: OG TIL AD GIEfa HAñs FOOLke SKILNING SAALVe hiælparenar Til FYRERgiefningar SYNDa ÞEIrra. Til þess hins sama eru ydur og Kiekenduiner settet / Br. M. ecke þad / ad þeir giefe ydur Skilningeñ helldur eñ Johañes. Hañ skijrde med Vatne alleina/Svo giora og þeir/ Pall mat planta svo sem hañ vill/og Apollo vøkva/ 1. Cor. 3. Eñ þad er þo forgiefens nema ad Gud Avøxteñ giefe / eñ samt fæda þeir Sæler ydar a þvi heilnæma Lijfsins Orde/ sem ad er Kraptur Guds til Sæluhiælpar øllum þeim sem trua/og þegar Guds Ande samteingest þvi i rieltt truudu Hiarta/ þa kañ Mañesskiañ ecke ad fara a Mis vid þad / ad vaxa epter fullekomnum Mæler Christi Alldurs/ sem Paulus ad Orde kiemst/ Eph. 4. Og þyker mier soo sem ad hañ ecke miøg elske Sælu sijna/sem ecke vill þad vita til ad heñe hoolped verde/ad þiggia Naudsynlega Uppfræding af Preste sijnum / og heyra hañ i Guds Stad talande med hiñe mestu Athygle: Ecke liggia Syndernar miøg þungt a hønum / sem ad ecke med allre Sælar og Lijfs Audmyktt og Christelegū Underbuninge framkiemur fyrer Gud i Skriptar-Stooleñ/ til ad þiggia af hønum Kvittun Synda siña fyrer Medalgøngu hañs Þienara/ Eñ

Gud Nade / ad þar er varla nockur Alukur sa / ed sumer Men hafe a hvilykan Vidbwod/svo sem a þessare Heilsusamlegu Þioonustu/svo nær ed annadhvert Hræsnen edur Ollen dregur þa under Guds Orda Neyrn / þa er pad svo sem þeir ætlu ad ganga til Pyslar/ adgiætande þad lyted/ ad þeir eiga þar ad fiska Sælum synum Foodur/so þr mege umflyia eilyfar Helvytes Pyslér. Enn seged mier þo/ef Cain/Achithophel / Judas og hinn ryke Sælgiælingur mætku eiga Kost a ad heerfa ur Kvølunni/og sitia under eirne Predikun/mundu þr ecke kalla þad hinn stærsta Velgiørning/ og Oska ad su Predikun alldrei þryte / hvilykur Qvarafkapur er þa ad framsælast þad medan Nædar-Tymenn er/ fyrer hvert Madur giefur kvilkur vorded vid þær Oumrædeligu Hørmungar / er þeir nu pynast i. Hlyded þvi Raust u Hroopandans i Eydemørku/ giøred Ydran/ þviad Guds Ryke er Nalægt / þackid Gude / ad hann hefur ecke sendt oss Eingla af Himne til ad fræda oss / hverra Nalægd vier mundum ei standast / helldur syndugan Menn vora Lyka / þar fyrer sa sem elskar Sælu syna / hann elskelsis Sælusorgara / og þigge hans Þioonustu med allre Hoogværd og Undergiefne/ og er þad nu svo umm hid fyrra utfalad.

Af Johanne hafa aller Christi Þienarar þad fyrst ad læra / ad forsmaa Heimenn med øllu þvi sem i hønum er / og sierdeilis Aud og Mannvirdingar. Johannes var noogu Ættstoor/ Burder hns voru til þess / ad hann kunne ad verda rykur Høfdinge medal syns Foolks: Fader hans var einn Kiennemadur / ia /ecke einn almennelegur Kiennemadur / helldur af Rød Abia(svo sem Lucas hier umm skrifar / Cap. 1.)hver ed var hinn ætkunde medal Nidia Eleazars Aarons Sonar Høfud-Prests / svo sem þar umm maa lesa 1. Cronicu Bookarennar. 24. Hans Mooder Elizabeth var og af Aarons Dætrum /svo sem Lucas einnig vottar/hverium Ættlid ad Kiennemanns-Skapuren fylgde / sem var ein stoor Tign medal Gydinganna. Nu þoott hn være svo Ættgøfugur/ sm sagt er/þa utvalde hn helldur ad þioona Gude i Eydemørku/helld ur enn ad bera Tign Fedra sinna. Ad vysu er þad satt/Brædur myner/ ad eingenn er skylldugur til þess / ad hafna øllum Tymanlegum Mun-

um/

um/eins og Johañes / þvi hañ var ster i Lage kalladur til þessa Emb bættis. Gud hefur breitt Vægdarsamlega vid oss / og leyft oss ad bua i Landenu medal Brædra vorra/og hafa þess Not/er hañ og Konungeureñ hafa oss uthlutad/eñ þo ecke ad feilast þar framyfer. Johañes yfergaf alla Hlute fyrer Christi Saker/þ sama giørdu og hñs Postular/svo sem Petur vottar / Matth. 19. Eñ þess være ad Oskà / ad ei fyndust þeir a medal vor / sem yfergiefa Christum fyrer Veralldlega Hlute / þessu vil eg til þeirra viked hafa/er lited edur eckert hyrda um sitt Embætte/eñ eru aller fockner ofañ i Fiaar-Ploog og Aura-Safn/ brukande jafnvel sijns Embættis Myndugleika til sijns eigeñ Abata/ eñ ecke Christs Kyrkiu til Eblingar/svo hætt er vid/ad þar fiñest eins marger Judæ Lijkar/þeir ed selie siñ Herra fyrer fæeina Peninga/svo sem Petri Stallbrædur / þeir ed yfergiefe alla Hlute hañs vegna/ og ad þad mege vid nockra segia/ er DRottueñ talar hia Micheam Cap. 3. nær þeir hafa ad tiggia med Tønnunum/ þa hroopa þeir Fridenn/eñ þm s ecke latur upp i Muñ þra/boda þr Strijd. Þeir eta Synder mijns Foolks/ seger DRottueñ fyrer Muñ Hoseæ Cap. 4. og þeir reisa Hug siñ vid þra Rangslæte. Med sama moote talar DRottueñ um þessa Leigulida og um Daglaunarañ/ Deut. 24. er hañ seger þeir reise Hug siñ vid Launeñ / og er þad nærsta vel sagt / þvi eiñ Hyrdulaus Kieñemadur/nær hañ hefur þad hañ eta skal/þa skeiter hañ lited um Foolksins Synder/ þvi reiser hañ Hug siñ alleina a moote Launnunum/eñ leggur ad litlu hñs Embætt edur Framfør/sem hañ þiggur Launeñ af / og fagnar jafnvel af vondu Athæfe / ef Syndareñ vill þad leysa med nockru Prestsens Gagne / giørande svo Bethel ad Bethaven/ þad er/ Guds Hus ad Hiegooma Huse. Eingeñ bruke þad fyrer Afsøkun / ad hañ neydest til þvilijkt ad giøra fyrer Vanefna og Fataktar Saker/Hver er sa af ydur/ ad hañ læte aptur Dyrnar/fyrer eckert / edur kveike a mijnu Altare fyrer eckert ? seger DRottueñ vid Kieñemeñena/ Mal. 1. Svo maa og um oss seigia/Eingeñ er sa ed þioone Christo Okeypis/þoott ei sieu margra Laun svo rijfleg/svo sm Kyrkiu Þienaraña i Gamla Testamentenu/ og vante hier nockud/mun

þad

Þ Þúsundfalldt aptürgialldast i Vpprisu Riettlætra/ edur hvad mun
verda af þm̄ Launun̄/er þier ætled ydur af Christo fyrer ydar Starf/
ef þier faked þau fram̄ fyrer Hendur a hønum i þessu Lijfe ? Trued
mier til/ ad þ mun ecke verda audvelldt/ ad vera Judas hier/ en̄ Petur
þar/og er þa betra hier lijted ad hafa/ og þar fullrijkur ad vera/ef an̄⸗
adhvert vera skal/ Fyrer þvi lætum oss þ sagt vera/ er Johan̄es sagde
Strijdsmøn̄unum þeim / Er komu til hans Skijrnar / og þad þess
helldur/ sem vier erum Christi Strijdsmen̄/ Giøred eingum Ofrijke/og
pretted eingan̄ / helldur vered ánægder med ydar Mala/ Luc. 3.

2. Þad An̄ad sem Guds Kien̄emen̄ eiga ad nema af Johan̄e /
er hans skynsamlegt Vandlæte i hans Embætte/ þar komu til hans
Skijrnar Tollheimtumen̄/Luc. 3. sem halldner voru hid versta Foolk/
þeim sagde han̄ med Hæglæte/ ad þeir skylldu eckert giora fram̄ yfer
þad sm̄ boded være: Þar komu til hans Strijdsmen̄/ þm̄ sagde hn̄ og
med Spekt þ sama/ er eg fyrer Skømu un̄gat : En̄ þar komu og til
hn̄s Skijrnar Pharisæi/sem halldner voru hiner Vijsustu/hiner Hei⸗
løgustu/og Saducæi/hiner Riettlætustu/ þesser voru einger Smæling⸗
iar/ þvi allt Foolked hnie ad þessum tveim̄ Flockum/voru og marger
Høfdingiar Gydinga af þm̄ / En̄ af þvi ad þr voru Hræsnarar/ þa
vogade þesse Guds Madur ad segia vid þa : Þier Nødrukyn / hver
hefur kient ydur ad um̄flyia tilkomande Reide ? Giøred þvi verduga
Avøxtu Ydran̄en̄e / og seged ei med sialfum ydur / Abraham høfum
vier fyrer Fødur: Han̄ vogade ad segia hinum Gudlausa Herodi Kon⸗
unge/ Þier hyriar ecke ad hafa þijns Brooders Egta⸗Kvin̄u. Tele⸗
lande munu þeir nu vera medal vor Brædur mijner / sem svo alvarlega
tale til þeirra / er sig kalla Høfdingia a medal vor / Jafnvel þott ad
Mitsnijdden sieu svo mørg i Fare sumra þeirra / ad ecke þurfe Stoon
hagan̄ Man̄ til ad þeckia þau. O Gud vere oss Lijknsamur/og giæfe
ad Men̄ villdu til þess hugsa / hversu Landed er fullt af Svivirding⸗
Agyrnd/ Ranglæte / Gripdeillder/ Forøktun Guds / Forsmæn hans
Orda / Lauslæte / Hatur til Nøungans / Lygar og Roogur gænga
Skyunum hærra og hroopa i Himenen̄/svo ad nærre þvi synest ligg⸗
ia/

ka / ad hiñ Almættuge mune ytreka þau Ord fyrer Eyrum vorum / er hañ i Fyrstu talade vid Ezechielem/ Cap. 7. Naf Snøruna til Reidu / þvi Landed er fullt af Nøfud-Giørningum / og siælf Borgeñ af Ofrijke / og þetta verdur þo añadhvert ecke / edur med hængande Nende straffad / af þm / sem þo eiga ad giøra Reikning hinum Alvallda Doomara fyrer Sæl hins Ogudlega a sijdarsta Dege / allra sijdst hiæ þeim/sem Megtuger eru / jafnvel þott þeir añadhvert sieu fremster i Flocke/bæde ad æfa þvilijkt / edur og ad forsvara þa ed þad giøra. Þier seged / þad gyllder ecke / ei ad sijdur heyra þeir oss eins og Dvergmaal Fiallaña. Eñ hvad vited þier af þvi/Brædur mijner? Nafed þier til þss reynt? Nafe þier hlijdt Bode Pæls i þvi / ad kalla i Akafa og vægia ecke / ad straffa / Ogna og æmiña i Tijma og Otijma/med allre Þolenmæde? 2. Tim. 4. Nema þier svo giøred/þa vited þier ecke hvad Gud kañ fyrer ydar Þionustu ad ukrietta. Ætled ei til ad þ sie noog/ad leggia Nøndena a Ploogeñ/eñ lijta svo aptur til þess/sem til Baka er/þeir ed svo giøra/ eru ei hæfer til ad leida siælfa sig nie adra til Nimnarijkis. Gud vill ecke læta hætta vid sitt Verk þoott lijted morkest. Skodum/ Dæme Eliæ/ skodum Jonæ Dæme/ Gud vill læta sitt Ord Bondum og Goodum Predika / svo þad añad-hvert frelse edur fordæme. Neyred hvad hañ seger vid Ezechielem / Cap. 2. Eg mun senda þig til þra/og ad þu seger þeim: Svo seger DRotteñ/hvert helldur þr heyra þad/ edur þeir Mootstødu veita/ þvi þeir eru eitt Þverbroted Nus/Ottast ecke/þoott þeir sieu mootvilltuger/ og Þirnum vaxner / og ad þu buer a millum Nøggorma. Eñ Gud giæfe / ad Otteñ edur Fiegyrneñ hiellde ecke Sverde Andans i Skeid-unum hiæ oss æ Stundum/ svo Meñ ecke Vanhelgudu Gud fyrer eiñ Nnefa Bygg-Miøls / og eiñ Bita Brauds / og saumudu svo Koddá under hvern Armlegg/ eins og hinar følsku Spæ-Konur giørdu under Jerusalems Eydeleggingu / Ezech. 13. til ad teikna þar med Frid / hvar þo eingeñ Fridur var. O Brædur mijner/þvi skylldum vier þo hrædast þa riukande Elldebranda? Og ecke miklu framar hiñ lif-anda Gud? Nvers Vmbod vier a Nende høfum/ lætum oss heyra þad

hñ seger vid Jeremjam/Cap. 1. Verk ecke Ollfasleigeñ fyrer þeirra Augū/ad eg ei sundurmerie þig i þeirra Auglite/hvert er þa nu betra/ ad sina Skalkeñ ygla sig / og hañ fœe þo eingu til Vegar komed / ellegar ad mæta Guds Oblidu/og ad hañ sundurmerie oss ad þeim mœ-stænendum? Gud kañ ad troda Andskotañ under Fœtur hiñs miñsta Vesalings/sem honum treyster/og giører Verk siñar Kallanar i hñs Olla/ aukhelldur þa smæ Pukana / sem vier hofum ad beriast vid / uppheftium þoi vorar Radder sem adrar Basunur / segium Israel til siña Synda/og Jacob til siña Misgiørda / svo ei verde þra Bloods af oss krafest a hinum mikla Dege alls Hollds / nær hver eiñ mun hafa noog med siñar Synder/ þoott ei giøre hñ sig Hlutkakande i añarligū.

3. J þridia Mata hefur Johañes med siñu Dæme kient oss / ad vier skulum vera Arvakrer og Kostgiæfner i Lærdoomenum / hañs Kyrkia var Eydemørken/ þoi Jerusalems Mustere høfdu þr giørt ad Ræningia Bæle/hañ foor i kriñgum allt pad Land er lœ vid Jordan/ og predikade Skiirn Ydranarenar til Fyrergiefningar Syndaña / Luc. 1. Ut þangad foor til hañs Jerusalem og allt Gydingaland/ svo sem Matthæus vottar/Cap. 3. þetta var stoor Sookn/Brædur miñ-er / fyrer eiñ Mañ og skulum vier ecke meina / ad hañs Verk hafe einasta vered ad skira/þoi Lucas seiger/ svo sem eg strax æmiñtest/ad hañ hafe predikad Ydranar Skiirnena/ þad skilst mier ad sie / ad hañ hafe uttlagt og utlistad fyrer þeim er komu til hñs Skiirnar / hvilijkur ad være sa Lærdoomur/uppa hvern þr skirdust/ og hverneg epter honū ætte ad lifa/ þad siña þesse Ord af hañs Predikun: Giøred Ydran/ þviad Guds Rijke er nælægt / Item / Giøred verduga Avøxtu Ydranene / svo er eg viss um/ad hañ eingañ hefur til siñar Skiirnar tek-ed / af þeim sem hafa vered komner til Vits og Ara / sem ecke hefur vered fullnuma i þessum Lærdoome/ Næsta Olijkur þeim af oss / sem sekia vid Bord Drottens i heilagre Kvølldmaltijd ecke einasta Ung-linga / helldur og Afgamla a Stundum / sem ecke kuña ad reina og proofa siælfa sig / nie giøra Skil a Lijkama Drottens z añare Fædu. Stoor var þesse Sookn Johañis/ Brædur M. og gaf hñ þo øllum t riettañ

tielkan Tijma hvad þeim byriade / annars munde DRottenn ecke sagt hafa / ad fra hans Døgum hefde Himmarijke lided Ofrijke / Matth. 11. Vorar Sookner eru længtum mine/ þo vantar þær a Stundum hvad þær Naudsynlega vidþurfa/ þier seged/hvad vantar þær ? Eg vil hier til svara / ecke øllum / enn þo mørgum/ þær vantar stalldnast Sacramentenn/ þo vita Mess / ad af þvi ber a Stundum hia sumum hveriū/enn þa vantar Kostgiæfna Vndervijsun/bæde um̄ Sacramenten og um̄ adrar Truarennar Greiner/sem eru Omissande til Sæluhiælpar. Zacharias spaer um̄ sinn Son/ ad hann mune giefa Guds Foolke Skilning Sæluhiælparennar til Fyrergiefningar Synda þeirra / svo eigum vier ad giøra / annars er Verked Onijtt. Hvad gagnar þeim Skijrnenn/sem vier høfum veitt hana/ nema vier Grandgiæfelega uts kijrum fyrer þeim hennar Krapt/nær þeir dragast a Legg/Minnum þa a hvad þr hafa þar Gude lofad/ kiennū þm̄ ad endurnyia þann Giæskuriijka Nædarennar Sættmæla Daglega med sijfelldre Ydran og Endurnyiung Lijfernesens. Hvad stodar þeim Holld og Blood DRottens/ nema vier fyrer hans Adstod Iklædum þa einu Brudkaups Klæde / ædur enn þeir frammkoma fyrer svo skielfelega Hæligdom/ kiennum þeim ad ydrast Syndanna / Ad vita hvad þeir þar medtaka / Ad trua þvi / og ad brioota ecke framar Endurnyiung sijns Skijrnar Sættmæla Vijsvitande. þetta og annad þvilijkt/er ad giefa Guds Foolke Skilning Sæluhiælparennar/ og nema vier þetta giørū/ þa vanhelgū vier þessa dijru Dooma/svo ad þeir verda til Fordæmingar/bæde þm̄/ sm̄ þa handtiera/og hinū/ sm̄ vidtaka. þu villt kannske segia: Eg em ecke fæddur med Heiløgum Anda eins og Johannes/ þvi er ei Von / ad eg svo miklu af Stad kome/ eg jata þad/ þar heimtest og ecke svo miked af nockrum einū af oss/ svo sm̄ af hønū/ vier mundum og skamt komast med ad afkasta svo miklu / samt høfū vier aller Heilagann Anda medteked / og aller høfum vier Vit og Skyn þeiged af Gude / oss hafa Forelldrar vorer til Menta sett / svo vier kynnum ødrū ad kienna. Hefde Gud fyrersied/ ad til Mannanna Sæluhiælpar þyrfte sier i Lage Andans Gæfur / eins og Johannes og Postularner høfdu / þa hefde

ſu Andans Smſa jafnañ Samfara vorded Chriſtneſie / En hetiar Meiſtare / ſem beſt veit hvad þeſſare Bygginga hagar / hañ vill nu lata ſijna Þioona nægiaſt med almeñelegar Naatturuñar Gaafur/ hver iar hañ þo jafnañ ſtyrker med Krapte ſijns Anda / þar ſem Aſtund-an og Arvekne er fyrer. Seged mier/ hver er ſaa af oſſ/ ef hñ hefur eiñhvern koſtgiæfeñ Eyrends Reka / ad ecke legge hañ honum allt i Hendurnar/ til ad framkvæma þad Eyrende? Vilium vier þa ætla/ ad Brukur Giæſkuñar/ ſm ſvo miøg elſkade Saaluhiaalp Mañaña/ad hañ gaf ſiñ Son i Daudañ fyrer oſſ / hañ mune lata ſijna Þienara vanka ſijna Adſtod / nær hañ ſier þeirra Koſtgiæfne / eñ þad er Grætt-legt til ad vita/ hverſu Toomlaater ad ſumer Meñ eru i þeſſare Idiu/ og lata ſier uñ allt añad meira giefed vera / eñ giøra Guds Verk ad Hiaaverke. Ja/ þad er aumkunarverdur Hlutur/ ſvo Almugeñ/ ſem ad ecke veit Guds Riettinde / hañ fær þau ecke ad heyra ſumſtadar af Fmotſſum edur Hyrdulauſum Ordſins Þienurñ / fare þeir villt / þeir verda ei Leidriettter/ Syndge þeir/ þar verdur ei adfunded/ Forherdeſt þeir i Syndunñ/ þa verdur þo ecke fra forſtockad Hiarta ſundurmar-ed med Guds Orde / hvert ad er eiñ Eldur og eiñ Hamar / ſeger hañ fyrer Muñ Spaamañſens / ſem ad Klettteñ i ſundurmolar/ Jerem. 23. Dygdeñ verdur a ſtundum høfud/ Løſtunum hrooſad/edur þeir verda affſakader / ſierdeilis ſieu þeir giørder oſſ i Vil. Mun þad ei vera hid ſama og DRotteñ ſeger/ Ezech. 13. Foolked bygger upp eiñ Vegg af Leyr/og þeir klijna hñ med Onytu Kalke/ Vei þm heimſku Spaamøñ-unum/ ſeger DRotteñ/ er gaanga epter ſijnum Anda/ þijner Spaameñ eru liker Refum a Eydemørku/ O Iſrael / ſeger hañ. Gud giæfe/ ad, þſſe Peſtilentia ecke dræpe ſier nidur hiaa oſſ/ þ maa kalla/ ad þeir fyl-ge ſijnum eigeñ Anda / er tala hvad þm i Hug kiemur/þad þeir alldrei i Ritningūñe ſaau / edur juſu upp af Iſraels Bruñe/ helldur fra eig-eñ Drauma/ og þo ſkamaſt þr ſijn ecke ad ſeigia/ Drotteñ hefur ſagt, þad/ þo DRotteñ hafe þad alldrei talad / ſeiger Ezechiel Spaamadur/ Cap. 22. Svo kalla og þeſſer Guds Ord / hvad ſem þeir rugla / ef Muñureñ alleina ſtreitter / eins og a Skeidmaddum Heſte. Refarner eru

eru

eru sollkner i Eydemørkuñe / svo ꝛaufa og nockrer Kieñendur uṁ þur- ra Stade / og fiña ecke hvar med þr. kuñe sitt edur añarra Lijf ad næ- ra / þeir snijkia uk ur Oþorfum og Fanytsum Bookum / þad sem eing- um er til Nota / Skrøk-Søgur / Heimskulegar Samlijkingar / ꝛ ꝛang- ar Utleggingar a stundum / til ad tefia af Tijmañ / svo þad verdur ei vared / ad Meñ meiga heyra þær sumar Predikaner / af hveriū eing- eñ er nockru nær i sijnu Saaluhiaalpar Verke. O Guds Meñ / lated ydur þo einhvern Tijma til Hugar koma / ad foostra Hiørd DRott- eñs / er hañ afrekad hefur med sijnu eigeñ Bloode / og yfer hveria H. Ande hefur ydur Tilsioonar-Meñ setta / Act. 20. Pharao villde ecke giefa Israels Sonū Haalm edur Murstein til ad giøra þad Verk / er hañ hafde boded þm̄ / og þo heimte hañ Verked af þm̄ / Eins vird- ast mier Lynder þeir Kieñemeñ / er eckert hyrda uṁ Christi Arfleyfd / sem þeim er til Vøktunar feingeñ / þeir heimta af Foolkenu / ad þeir life Christelega / og giøre Kiærleikans Verk / eñ ecke kieña þeir þeim Adferd slijkra Hluta / og ecke ganga þeir undañ ødrum i þvi / sem þeir biooda / Jaa / sumer jafnvel þvijnga af þeim / þad sem þeir kyñe ad giø- ra Verk Kiærleikans med. Er þetta ad vera Christi og hñs Postula Eptervreytare og Epterkomarer af hveriu vier þo stærū oss. Laat- ed ydur þad ecke helldur noog þykia / Brædur mijner / þoott þier hafed þeiged goodar Gaafur / til ad kieña / edur þoott ydar Kieñingu sie hroos- ad af Møñum / þad er ad søñu stoor Guds Afstgiøf / og hañs Þien- urum miøg svo þørf / til ad uppbyggia hñs Kyrkiu / eñ laate Meñ sier þad i Hug koma / er sagde fordū hiñ goode Hyrder vid sijna Læresveina / Fagned ei yfer þvi / ad Dioflarner eru ydur undergiefner / helldur af þvi / ad ydar Nøfn eru skrifud a Himnū / Luc. 10. Svo vil eg og segia i vidlijkū Hlut / þo ecke ølldungis hinum sama / Fagned ecke yfer þvi / ad Meñ hroosa ydur / þvi ydur kyñe ad henda hid sama og Herodem / hvern Eingilleñ sloo / af þvi hñ gaf ei Gude Dijrdena / Act. 12. helldur fagned af þvi / ef safnader ydʳ leidriettast / ef þier mꝫ christelegu Dæme ꝛ røksamre Kieñingu leided nockurn a Guds Veg / so ad þier sieud vísser uṁ / ad þeir med ydur / og þier med þm̄ munud Guds Rijke erfa / gledieſt

 af

af þssu/þvi til þss erud þier settet/þar i eiga aller ydar Atburder/aller Salar og Lykamans Kraptar ad reyna sig/ og ecke til ad utvega Nroos Maalsnilleķiar hiņa Møkum / þvi ei gagnade þad hinum vondu Phariseis/þoolt Christus segde/yd Meñ skylldu giøra epter øllu þvi sem þeir toludu/ og et ad sídur voru þeir blinder/blindra Leidtogarar/ Nræsnarar/Eytur-Ormar og Nødru-Kyn /þvi kalla eg ecke þañ ad vera hiñ besta Prest/sm hefur hid mesta Alþydu Lof af sine Tals-Gaafu/helldur þañ ſ hefur hina bestu Tilheyrendur/& best til Himnarijkis uppfrædda/ sm elske Gud og Naungañ/og vardvette sialfa sig Flecklausa fraa Heime þessū/ hañ les sitt Feste-Bref fyrer Himnarijke/ svo opt sem hañ sier/ad hñs Tilheyrendur gaanga a Guds Vege/ og verka sijna Saaluhialp med Vgg og Otta. O þu mikle Hyrder Saudaña/ Bid þu þiñ Himneska Fodur fyrer oss / ad bæde Kieñendur & Tilheyrendur/mætti svo taka Vara a Saalu siñe hier i Lijfe/ad vier i Lambsins Brudkaup til samans innleidder verdū / Þad Vanheyre hiñ Naaduge Gud fyrer Sonarens Forþienustu / A M E N.

Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 6. Cap.

OG JEsus sagde til siña Lærisveina: Vered Myskunsamer / lijka sem ydar Fader er Myskunsamur. Aung vañ skulud þier dæma / so ad þier dæmest eige / Fordæmed ecke/so ad þier fordæmest eige. Fyrergiefed / og þa mun ydur fyrergiefed verda. Giefed / og þa skal ydur giefast. Gooda/ samþryckta / velskieckna & yferfliootañlega Mæling/ munu þeir giefa i ydar Skaut. Þviad med þeirre hiñe sømu Mælingu hvørre þier mæled ut/ mun ydur iñ aptur mælt verda. Og hañ sagde þeim eina Epterlijking: Hvert kañ nockur Blindur Blindañ ad leida? Falla þeir ecke bader i Grøfena? Lærisveirneñ er eige yfer sijnum Meistara / eñ hvør hellst sem fullkomeñ er/ hañ mun vera sem hañs Meistare. Hvad sier þu Ognena i þijns Broodurs Auga / eñ ad þeim Bialkanum sem i þijnu Auga er / giæter þu eige? Eda hvørneñ mattu seigia Broodur þijnum: Brooder/leyf þu ad eg i burt drage

Ognena

Ognena ur þijnu Auga / þar ed þu sier ecke sialfur Biælkann i þijnu Auga? Þu Hræsnare/drag fyrst ut Biælkann ur þijnu Auga/og sia þu þa so til/ad þu faaer utdreiged Ognena sem er i þijns Brodurs Auga.

Exordium.

DAemed rietta Dooma / segier Gud til sijns Foolks hia Zachariam Cap. 7. Hvernig segier þa DRottenn hier i Gudspiallenu? DÆMed Ei/ Svo Þier Ei DÆMDer VERded / FORdæmed Ei / Svo Þier VERded Ei FORdæmder. J þessu ber þad ad athuga / ad þegar DRottenn byþur sijnu Foolke ad dæma rietta Dooma / þa er audsied / ad hann giører Raad fyrer þeim / sem ranger eru / og bannar þa / Svo giører og Frelsarenn hier i Gudspiallenu. Guds er Doomurenn / segier DRottenn. Þad hefur jafnan verid Hattur Andskotans / sydann hann datt wr Heidrenum / ad apa epter Guds Hatign / og svo vill hann og setia sig a Doom-Stoolenn a stundum / svo sem Gud siter a millum Gudanna i Doomunum / Ps. 82. Svo er ecke truutt um / ad Fiandenn meige stelast þar inn / Eg vil ecke segia / ad hann gange þar Verlega / þoott ei verde hann siedur Lijkamlegum Augum / samt meiga Menn þo sia hans Verk / þegar svo ber vid / þvi af þeirra Avøxtum skulud þier þeckia þa / segier Lausnarenn / og þetta tekst hønum epter þvi / sem þeir eru Lynder til / sem Doomana sitia / og ad þvi Leite / sem þeir hafa Gud fyrer Augum sier / og Ottast hinn Alvallda Himens og Jardar Doomara. Doomurum er misfared eins og ødrum Mønnum / þar situr Moyses a Doomstoole / þar situr og Eli / þar sat Salomon / þar sat og Achab / þar sat Lycurgus / þar sat og Pilatus / og eru þau Dæme Oteliande. Gud giæfe Menn hefdu færre af Eli / Achabs og Pilati Brædrum / enn hiner være fleire / þa mundum vier ecke svo berlega sia þad Teikn hins sydarsta Allsherjar Dooms / sem Lausnarenn segier oss fyrer / hia Mattheum / Cap. 24. Ad fyrer þvi / ad Ranglæted vex / þa koolne Kiærleike margra / svo sem þad nu sia maa af øllum þeim / sem ad þvi giæta / enn flijna hvad mest af þeim / sem fyrer þvi verda. Þar eru og Doomar ymsleger. 1. Er þar Doomara Embætte / sem tilheyrer Kyrkiunnar Þioonustu-Mønnum / hverium alvarlega bannad verdur / ad segia hid Illa Gott / Esa. 5. og skipad / ad þeir adgreina hid Laka fra þvi Dijrmæta / ad ei bode þeir Frid / hvar einginn er / til ad villa Saalernar. Þaneg dæmde og fordæmde Lausnarenn Ogudlega Pharisæos. 2. Er þad hinn almennelege Laga-Riettur / hver af Gude er tilsettur / Mannkynenu til Gooda og Vidurhallds. 3. Eru þeir / ed Menn almennelega kalla Dag-Dooma / hverra Frelsarenn sier i Lage bannar hier i Evangelio / um hverja eg vil nu i þetta Sinn nockud framar tala / epter þvi / sem Gud giefur Naad til.

Enn þu alls Hollds Doomare / HErra JEsu Christe / Styrk þu mig hier til med Naad þijns Anda fyrer þijna Forþienustu / AMEN.

Utleggingenn.

Þesser

Þessar Skadligu Dag-Doomar verda med morgu moote / og marg
ra Orsaka vegna. 1. Fyrst þegar Menn nidra þvi / sem Naung-
anum er vel giefed / og meiga ei þola / ad þvi sie a Lopt halldet;
Þetta Illgrese sprettur af þeirre fulu Drambseme z Ofund/er liggur
i Bloodenu hia off Adams Sonum / sumum meir/ enn sumum minna /
Vel sie þeim/sem gieta drepeð þetta Eytur med Þeckingu syns eigen
Overdugleika/Adur enn þad blæs upp Saalena/hefie til eilyfrar Glotu-
nar / sem vyst er þeim ed hroka sier upp / og þyker ad eingenn stande sier
jafnfætes/þvi Gud mootstendur Dramblætum / seger Ritningen / og
hvar vill sa Neimvon eiga/ sem hefur Konung Nimnanna fyrer Ovin /
nema med honum sem DRotten steipte af Nimne i eilyfar Vyster /
vegna hinnar fyrstu Drambseme. Heyr þu mier / Molld og Aska /
þu vesæll Orma-Sekkur / er nockud annars Agiæte þyn Nidran? Ef
þu ert Kostum buenn / a ecke Gud frialst ad giora annann þier jafnann /
edur fremre/ef hann vill? Þvi hræker þu þa Gude i Andlited/og smænar
hans Mynd/sem er Dygdenn/med þinne saurugre z Ohlutvandre Tungu?
Enn munt þu nä þvi / sem þu epter leitar / Kiære / og ecke helldur
tapa Virdingu þinne med annars Nidran/ hverre þu ella munder halld-
ed hafa? Ad vysu. Ef Rafnenn þegde / þa miste hann ecke Bræd-
ena a Stundum. Þegar eg heyre einn lasta þad sem vel er giort /
þa flygur mier strax i Hug/hvad mun þesse Madur vilia lofad hafa/
fyrst hann lastar gooda Nlute? Eg giet ecke annad meint / enn ad hann
kunne ecke Grein Ills og Goods / edur ad hann tale af Naltre / þar hann
ecke ann Naunga synum Sannmælis / edur og i þridia Tage / ad hann
ugger fyrer ad honum sie hroosad framar sier / og sie eg þa / ad hinn er
fremre / jafnvel ad sialfs hans Doome / þott ecke vilie hann Doomenn
uppseigia. Svo skierder nu hans Mælge Virdingu hans ad minne
Nyggiu / a hveria Lund sem þetta teked er / hvern eg ella hefde kann
skie fyrer goodann Mann halldeð. Eingenn leite eper þvi sem hans er/
helldur epter þvi sem annars er/ seger Paulus/ 1. Cor. 10. Langt eru
þeir fra þvi/er vilia taka Sæmdena fra odrum/til ad auka syna med/
Einn Ploofur er vidurstyggeligur i Mannanna Augum / og verdur ei
moote

mote þvi sagt/ad þetta er nockurskonar Þiofnadur i Guds Auglite/ þvi hann sem nidrar ødrum / hann stelur Virdinguñe fra Nꜳunga sijnum / og er þad svo miklu argare Þioofnadur / sem Neidureñ er Fienu dijrmætare. Hañ sem lastar þad sem vel er giørt/ hañ er Lygare / þvi hañ seger Hluteñ ødruvijse eñ hañ er / Eñ hvad seger Syrach / Cap. 20. Betre er eiñ Þioofur eñ eiñ sijfelldur Lygare/ þo munu þeir bꜳder Oluckuna hreppa. Nafe hver añañ sier i Virdingu Adra / seger Paulus eñ aptur/ vel giøra þeir þad / sem verda nærre þvi sijuker/ ef adrer eru ꜳgiætter jafnframt þeim/ þad er vel tilfunded a vora Tungu / ad Meñ giefa þvilijku Siukdooms Nafn / þvi Meñ kalla þañ Ofundsiukañ / sem plꜳgadur er af þessum Diøfle. Eingu eru þeir betre / sem þeygia yfer þvi sem Lofs-vert er / þeir ræna eins Dygdena sijnum Launum/sem er Neidureñ/og være hun ecke sijn eigeñ Verdlaun/ þa munde hun verda eins og Verkamadur sꜳ / er leidest ad viña Okeypis/ þad er einslags Lagaleyse og Rietkar Neitun/ ad vilia ecke hroosa þvi sem Lofs verdt er/ og ecke skilur þetta kvent ødruvijse / eñ þad ad dꜳma rꜳngt / og ad neyta Riettarens / og er hverttveggia Sottvirding bæde fyrer Gude og Mønum / svo varla mꜳ uppa millum sꜳ / hver Skømeñ ad hærra situr i Fiandans Rijke.

2. J Audru Lage eru þeir / sem drepa ut hinar minstu Nꜳungans Avirdingar / og giøra Ulfallda ur Mij-Fluguñe/ þad er Stoorglæpe ur lijtille Yfersioon. Um þessa Rꜳngsnunu Dooma talar Frelsaren hier i Gudspiallenu / þar hañ seger : HVAD SJer þu DGNena J ÞJns BRODurs AUga / Eñ ÞAñ BJAALkañ Sem J ÞJJnu AUga Er ADGJAEter ÞU EEke. Varla er nockur Lostur tijdare i Heimenum eñ þesse / Meñ eru svo giefner fyrer ad leita upp añarra Meisgiørder / svo grandsikigner i ad sꜳ þær / svo Mꜳlsmaller i ad drepa þær ut/þar vter eru þo siælfer Lijtu hladner/ Ef vorar Hugsaner/ Ord og Giørder ætku ad stikast a hiñ Riettvijsa Allsheriar Kvarda/edur hver er sa ed segia kuñe : Mitt Hiarta er hre int? Verda mꜳ ad þu siert ecke svo lageñ a þañ Løst / er þu svo lastar a ødrum / eñ elur kañ skie adra verre / og samsiñer þeim / sem eru

þyner Skallbrædur i styku. Þier þiker vænt um̃ þyna eigen̄ Klæke / eins ⁊ Apinune um̃ Unga syna/ þott þeir sieu allra Kvikenda liootaster (ef þad mæ nockud liootk kalla / sem Drotten̄ skapad hefur) og þo ecke sie an̄ad/ þa er þetta Glæpur noogu stoor/ ad þu giører þyns Naunga Avirding svo stoora/ en̄ affakar þyna eigen̄ / sem kan̄ skie er miklu stærre / Hin̄ Dramblaate lyter hin̄ Agiarna / en̄ sig kallar han̄ Hygprudan̄ / Hin̄ Agiarne lastar hin̄ Eydslusama / sig nefner han̄ Forsiælan̄ / Hin̄ Eydsluſame bryxlar hinum Adsiæla/ en̄ hn̄ vill Orlætur heita / og svo þyker hveriū af oss sin̄ Fugl fagur/ og ecke einasta þetta/ helldur þad sem vier erum siælfer hvad mest giefner fyrer/ þad drepum vier ut a ødrum / (sem er stakt Blygdunarleyse) jafnvel a goodum Mønnum ⁊ Heidvirdum/ ef þa kan̄ eitthvad þvilykt ad henda/ sem vier siælfer høfum giørt ad Handverke og Daglegre Jdiu / til þess/ ad giøra þa eins svarta ⁊ oss / ⁊ ad þra Dæme skule bera Skuggan̄ a vora Glæpe / En̄ fæer hyrda um̃ ad draga/ fyrst ut Biælkan̄ ur synu Auga / ad þeir meige sydan̄ utdraga Ognena ur syns Broodurs Auga. Þad er / ad vanda og temia fyrst siælfan̄ sig / ad Madur sydan̄ meige æmin̄a sin̄ Broodur med þess meira Frelse og Avexte. Hier um̃ talar Paulus Røksamliga/ Rom. 2. Segiande : J þvi ad þu an̄an̄ dæmer/ þa fordæmer þu siælfan̄ þig/ þvi þu giører hid sama sem þu dæmer / En̄ meinar þu O Madur/ sierhver sa er dæmer þa ed þvilykt giøra (seger han̄) og þu giører hid sama / ad þu muner um̃flyia Guds Doom? Hvert ad er samhliooda þvi sm̃ hier stendur i Gudspiallenu / DÆMed Ecke/ Svo þJer VERDed Ecke DÆMDer/ Og er þad merkelegt / sem Postulen̄ seger hier : J þvi ad þu dæmer an̄an̄ þa fordæmer þu siælfan̄ þig / þad er / med þvi ad þu giører þig ad Doomara i an̄ars Avirdingu/ i hverre þu þo siælfur sekur ert/ þa ablar þu þier Fordæmingar/ þvi Gud vill þynar Synder dæma i Reide sin̄e / fyrer þessa Hlutseme þyna / þar þu fellur in̄ i hn̄s Embætte/ sm̃ Doomuren̄ alleina tilheyrer/ svo sm̃ Jacob vottar seigiande/ Jac. 4. Ein̄ er Løg-Giafaren̄/ sa ed kan̄ ad frelsa og tortyna/ en̄ hver ert þu/ sm̃ an̄an̄ dæmer? Og þetta skiedur optast i þm̃ Hlutum/

sem oss aldeilis ecke vidkoma. Eg kan ecke ad segia / ad mier ei leyfest ad kalla þad illa giørt/sem mier er tilgiørt/ef þad er illa giørt/ þa vil eg helldur lꜳta Løgen dæma mille myn og myns Mootstødu-Mans / helldur en leggia siꜳlfur Doom a hans Tilgiørd/ þvi hverke sillder min Doomur miked / nema ad giøra mig sekan ꝥ Guds Doome/ svo og tek eg han fram fyrer Hendur a Valldstioornene / hver ad er sett goodum til forsvars/en vondum til Hegningar/en hvad a eg med/ ad dæma um ꝥ mig ei snerter i enu minsta : Hvad vardar mig um ad dæma þa sem fyrer utan eru: seger Paulus um Heidingiana/ 1. Cor. 5. Syndgar nockur/ þa syndgar han moote Gude/og moote siꜳlfum sier/ moote ødrum / en mier ecke. Eg vil dæma han ad svo miklu Leite/ ad eg varest hans Dæme/ og ꜳminna han/ og Leidrietta / ef eg fꜳ þvi vidkomed / þo svo ad eg drage fyrst ut Biꜳlkan ur mynu Auga / en ecke vil eg uthroopa Synd hans / og allra syst giøra hana stærre en hun er / Hvar frꜳ Gud vardveite mig / Helldur afsaka / ef hun er þanneg / ad hun verdur afsøkud / og sꜳ ødruvyse dæmer sin Nꜳunga/ han tekur Guds Riett frꜳ hønum / og giører sig ad þess Herra sem han dæmer / þar han er þo ecke nema Sampioon. Merkelega talar Paulus hier um/seigande: Rom. 14. Hver ert þu sem fordæmer annar-legan þioon ? Han stendur og fellur synum Drottne. Jacob seger / Cap. 2. um þa sem fara i Mannvirdingar / ad þr sieu vordner vondra Hugsana Domarar/en eckert er Mangreinar Alit verra edur Heimsku legra en ꝥ ad kalla sig hoskan og heilagan / jafnvel þo vier aller hrøsum i morgu / en nyda syna Brædur fyrer sømu Lyte/sm vier leikum oss ad / eins og ødru Table / edur kannskie ødrum verre / velldur þad þvi / ad Men giøra sier svo annt um ad hnysa epter Nꜳungans Giørdum og Ovyrdingum / ad Men fꜳ ecke Toom til ad rannsaka synar eigen / til hvers DRottenn bender hier i Gudspiallenu/þvi ef Textans Mein ing er riett athugud/þa heiter ꝥ svo: Þu STarer a KVisten/Sem Er i Þyns BRoodurs Auga/En Þann BJAlkan/Sem i Þynu Auga Er/Hugleider Þu Ecke. Þad er/Oss verdur svo Starsynt a þad/ sem vier liott siꜳum a vorum Nꜳunga / og høfum svo miked Omak fyr-

er ad giøra þad eñ þa liootara a ſtundum/ ad oſſ kiemur ecke i Hug ad eins/ad vier ſieum i hinu ſama valldet/ ſvo lœngſt er fra þvi/ad vier ranſøkum vorn Lifnad/ edur leitū i Filſnū vors Hiarta epter þvi/ſem þar kyñe foolged ad vera/og fyrer þvi vier horfū riett aframñ/þa ſiaum vier ecke Skreppuna/ſm̄ a Bakenu hanger(ſvo ſem i hinū Griſka Ordshætte ſeger:) velldur þeſſu hin bølvada ſialfs Elſka / er liggur i voru ſpilltu Bloode/Og þeſſe Grein af Dag-Doomunum/er nu þeſſ ſkadlegre / ſem hun er almeñare / og varla fyrer nockra Synd halldeñ Maña a medal. Meñ koma ſamañ til ſvoddañ Doma/ſvo ſm̄ til eñars Gieſtabods/ og i ſialfum Gieſtabodunum hygg eg ad þeſſe Rietter eñ ſmacke hvad beſt a ſtundū / Eñ þad er ad Ottaſt fyrer/ ad Satan hafe tilbued þm̄ eiñ Riett i Myrkra Salnum/er ſkiemka ſier ad þeſſu/ þad er/ ad þeir ete ſijnar Tungur ut af Ofraun / Apoc. 16. ſem þær brukad hafa til ſlijkra rangſnueña Dooma / nema þeir þecke Synd ſijna / Ydreſt heñar / og læte af heñe / a medañ eñ þa er Tijme til ad dæma ſialfañ ſig. Hlijdum þvi Rauſtu Jacobs/er hñ ſeger/Jac.4. Taled ecke hver a moote ødrum / Sa ed talar a moote ſijnū Broodur/ og ſa ed fordæmer Broodur ſiñ/hañ talar a moote Løgmaalenu/z fordæmer Løgmaaled/eñ ef þu fordæmer Løgmaaled/ þa ert þu ecke Løgmaalſins Geymare/ helldur Doomare.

3. J hiñe þridiu Rood eru þeir/ſm̄ laſta og uthroopa þa Glæpe/ſm̄ bæde eru Opeñberer/og ſvo Hroopleger / ad þeirra Liootleik gietur ad ſøñu eingeñ affakad / z eingeñ Heidvirdur Madur vill þeim hrooſa/er ſlijkt adhafaſt/eñ þad giøra ſumer ecke af þvi / ad þeir hafe ſvoddañ Leſte/ edur til ad lagfæra þañ/ſem ad þeim fundeñ verdur/edur ødrum til Vidvørunar/ helldur þſſ vegna/ad eitt Jllt Skap hefur Gaman z Jñdæle af ad laſta/og fagnar hverre Orſøk/ er hñ kañ ad fa þar til/ Svo langt er fra þvi/ ad hñ Mañeñ elſke edur Leidrietta vilie/ edur og i þridia Lage/ad hñ med þeſſ Fordæmingu/ ſm̄ illa breiter/ vill ſmijda ſialfum ſier nockurskonar Agiætis edur Afbrygdis Mynd i añarra þaunkum/ſvo hañ giete ſagt: Eg em ecke ſvo ſem þeſſe Tollheimtu-Madur / Luc.18. Svo lœngt er hañ fra þvi/ ad beramiked af þeim / ſem

sem hañ dæmer um̃/ þvi hañ / sem þarf añarra Saurenda med til ad fegra sig hañ má ecke vera miog Biartur sialfur. Þu Gudlaus Madur/ hafer þu Gaman af ad lasta Avirdingar þijns Náunga/ þo þar stoorar sieu / hverneg ert þu þa betre eñ hañ ? Þad hefur og Aniskoteñ og er hñ þo verre eñ hiñ argaste Syndare/ Sa sem drygt hefur eitt Glæp / hañ kañ ad ydrast / þvi mattkugur er Gud ad reisa hañ / seger Paulus/ Rom. 14. Þad sie eg af Dæme Manassis/ Davids/ Peturs/ hiñar Bersyndugu/ og Hórkonuñar/ er Drotteñ aflegste i Mustereну. Eñ hverneg villt þu/ Satans Eingill/ umflyia Guds Reide og Fyrerdæminguna/ þar þu hefur Skemtun af añarra Løstũ/ þooft ei dryger þu sialfur þa ? Hver verdur svo Hneixladur/ ad eg stikne ecke ? seger Paulus/ þad sagde hañ þess vegna/ ad hañ hatade Løstena/ eñ elskade Meñena/ Eñ hver verdur svo Brotlegur / ad þu fagner ecke/ þu eltur Flugu Nakursins og Øfundareñar a Þreck añarra/ og geingur þaneg i Lid med Flugna Høfdingianum Beelzebub/ z sver hønum Trunad/ eñ skylst undañ Merke þijns Frelsara/ z hvers Hollde Gud fordæmde þijna Synd/ sem Paulus vottar Rom. 8. Med þvi ad þu fordæmer þiñ Broodur / hvern Gud hefur skipad þier ad aminna og Leidrietta / eñ alldrei fieck hñ þier nockurn svoddañ Doom edur Walld yfer hønum. Ja/ þar eru þeir til / er svo rijkt Umbod hafa teked af Fiandanum/ ad þeir locka Náungañ fyrst til ad syndga/ ad þeir sijdañ hafa meige þad þeir kuñe ad lasta og dæma um. Þesse er Dioful sins Atferd/ svo giorde hañ i Ondverdu vid vora Moodur Evu/ eñ sijdañ hefur hañ ei lated af ad brixla Guds Hiersflockum / og asaka þa/ svo klagade hñ Job fyrer Gude / svo stood hañ til hægre Handar Josua hiñi Ædsta Preste / til ad moostanda hønũ/ Zach. 3. Og þetta sparar hañ ecke eñ nu i Dag / ad utrietta fyrer sijna Umbods-Meñ / Vantruareñar Børn/ J hverium hañ kroptugur er/ eñ Gud straffe þig Satan / hñ lifer eñ nu/ sem Babylons Konung vog a Vigt/ Dan. 5. Mattugur er hañ eñ i Dag/ ad þrijfa sijna Branda ut af heñar Ellde/ eins og Josuam/ eñ troda þig under Fætur vorar/ Hundureñ þiñ/ z ad stockva þijnum Halldar Flocke : Svo er nu þesse rangsnuna Dooma Adferd

ein

ein Satans Idia/ og þeir ed sier temia hana/ meiga þar um̃ visser vera/ad hñ gielldur þm̃ i Skileyre / þad er med eilyfum Brixlũ og eilyfre Smaan/ nema þeir gange ur Þienustuñe a medañ þar seigest eñ þa I Dag / þvi añad hefur hañ ecke synum Mønum i Mala ad giefa. Fleire eru ad søñu Greiner þessara Dag-Dooma / eñ eg vil hier med tyrt læta i þetta Sinn. Eñ hvad skulu Meñ þa hier til segia? Eiga Meñ alla ad Jafnu ad leggia/ og eckert um̃ þ hyrda/ hverneg Naungeñ skickar sierꝭ Fiærre sie þvi. Drottẽñ JEsus giefur oss hier i Evangelio hin skyrustu Løg/ epter hveriũ Naungañ ma og mꝯ ad saklausu dæma/ segiande: Þu HRÆSNare/ DRag Fyrst Ut BJalkañ Ur Þynu Auga / Og Þa Munt Þu SJa Til / Ad UTdraga KWisteñ ur þyns BRODurs Auga. Sem villde hañ sagt hafa: Medañ Kvisturẽñ er i þynu Auga / þa ert þu ecke svo Skarpsyn / ad þu gieter sied hvert þad er Bialke edur ei / sem er i Auga Broodur þyns. Ecke bañar hañ/ ja / hañ byñdur ad Madur skule atelia siñ Broodur/ þegar hañ syndgar/ɀ aftelia hañ þeim Løstum / sm̃ hañ er giarn a / og kañskie þecker ei siálfur / edur hyggur ecke svo liooka ad vera/ þvi vier fyrergiefum sialfum oss jafnañ meira eñ ødrum/ og þvi er þad Velgiørningur / og Gude þægt Verk / ad vanda um̃ vid siñ Broodur i sꝭku / eñ þo svo / ad Doomureñ byrie fyrst a votu eigeñ Huse / og þvi seger hañ: DRag Fyrst ut BJalkañ ur Þynu Auga. Hvad mun eiñ sm̃ veikur er i einhveriu Leidrettañ vid þ/ þott eiñ Glæpa-Madur deile a hñ? Mun hañ ecke langtũ helldur giefa hønũ Orsøk til / ad brixla sier um̃ synar eigeñ Skam̃er / hiñ Neil-Fatte spotte hiñ skacka/ og sa sm̃ hvytur er/ Blamañeñ/ seger hid Latinska Skalld. Nid sama er ad segia um̃ þañ/ sm̃ ødrũ vill segia til Glæpa siña/ þoott eingeñ af oss sie Heilagur / og þar vante mikid a/ þa skal hañ ad søñu Radsvitiare vera/ sm̃ añañ vill amiña/ helldur eñ hiñ/ edur ad miñsta Koste ecke i þeim Leste fundeñ / sem hañ atelur um̃ / añars mun hañ bradlega heyra: Lækner/ hialpa sialfũ þier/ og Paulus seger honum beiskañ Sañleika/ Rom. 2. Þu kieñer ødrum/ seger hañ/ þu predikar/ ad ei skule stela/ og þu stelur/ þu seger/ ei skule Hoordoom drygia /

og

og þu dryger Hoor / þu hefur Andstygd a Skur-Godū/ eñ skelur helg-
um Doomum/ þu hroosar þier af Lögmalenu/ eñ vanvirder Gud med
Lögmalsins Yferstrodslu. Af þssu siaū vier/hverju Omissande þad
er / ad vanda sialfañ sig / fyrer þañ sem vid añañ vill umvanda / og
giører hañ med þvi svo Hlute gooda / sem er ad hañ vardveiter sig O-
straffanligañ / og avinnur Gude eina Saal til Himnarijkis / hveriu
eingeñ er þægare Foorn hm̄/ og ei þookt eiñ bifade allar synar Eigur
nidur fyrer Fatæka/ 1. Cor. 13. Svo Naudsynleger og Gude þecker
eru nu svoddañ Doomar. Og hvad seger Lögmaled/ Levit. 19. Þu
skallt ecke vera eiñ Last-Mutur / eda Bakkalare medal þijns Foolks /
og ei helldur skallt þu hafa þiñ Broodur i þijnu Hiarta/ helldur skalltu
ætelia þiñ Broodur / ad þu berer ecke Skulld hañs vegna. Hier
syñest mier ad hñ/ sem rañsakar Nijrun/ kalle þad ad hafa siñ Broodur
i sijnu Hiarta / ad segia honum ecke til Vaña siña / ef Madur sier
þa/ og ad hver eiñ giøre sig Hluttakande i þeirre Synd/ er hañ sier ad
strijder a Naungañ / eñ vill þo ecke vara hañ vid. Þessa bid eg þr
giæte sem giøra eiñ nærre þvi ad Gude / medañ hañ heyrer til/ eñ tala
um hañ allar Skañer / jafnvel liugande / nær hañ snijr vid Bakenu/
eñ hverneg sem þvi er vared / þa siaum vier hversu vel ad þesse Lög-
mals Grein kiemur samañ vid hid algiørda Nyia Testamentesens
Lögmaal / þvi hid fyrra / sem er Lastmælge og Ohroodur/ þad bañar
DRottenñ hier i Gudspiallenu med þessum Ordū: FORdæmed Ecke/
Svo ÞJer VERDed Ecke FORDÆMDER / eñ hid sijdara /
þar hañ seger : DRag SJJDan KVJSTen Vt Vr ÞJJns
BRODurs AVga. Frelsareñ giefur oss eitt Bodord / Matth. 18.
segiande: Ef þiñ Brooder syndgar a moote þier / þa far og ætel hañ
millum þijn og hañs / ef þiñ Brooder heyrer þier / þa hefur þu æ-
uñed þiñ Broodur. Ef nu DRotteñ bijdur ad Meñ skule svo giøra/
nær eiñ brijtur ødrum a moote/ hvad miklu helldur mun hañ vilia þad
skule skie til ad Leidrietta þañ sem fer villur Vega / og oss giører þo
eckert a moote i þvi sm̄ hñ syndgar/ þad er svo miklu meira Kiærleiks
Verk øllum ødrum Kiærleiks Verkum / sem ad Saaleñ med Guds

Sonar

Sönar Bloode Endurkeypt er øllu ødru dyrmætare. Eina Var eygdarsemie hefe eg a ad minast/ ædur eñ eg skilst vid þetta Mal/ sem er/ad hvad hellst sem vier i þessu giorum/ þa framkome svoddañ Doom ar af Elskuñe til Naungans Velferdar / og ad þeir lære hana epter sier. Dæmum og ecke helldur epter Alþydu Roome / edur um þad sem vier ei skyniim/helldur um þa Hlute sem oss alþeckter eru/og vier høfum Vitsmune a. Margur fer villt i þessu/ Sumer ætla eiñ / af þvi þeir vilia taka sier til nockurskonar Vald yfer hønu / og syna þar med Stoormensku syna / þad allar opt Forstmanar og Athlæt urs alleina/nockrer eru heisklundader og hardmællter/ jafnvel þoott þr vilie vel / Eñ þad skilur ecke hiñ / sem vid a ad taka / Meñ verda ad fara med eiñ villtañ Syndara / þañ sem ecke er forherdtur i Vondsk uñe/ eins og med hrætt Egg / sierdeilis þa sem Luckañ hossar i Ver ølldunne/ ecke Meñ fra illt Skap med Beyrdum / þa verda þr eins z Hus þad er hrynur / ad þad brotnar sialft / eñ brytur i sundur allt þ sem under þvi verdur/ Þetta vil eg þeim sagt hafa/ð Gud hefur ecke sier i Lage umbodeð ad segia Jacob til sina Synda / og Jsrael til sina Misgiørda / Hiner sem Guds Umbod er til truad / þeir hafa Frelse til ad Straffa / Ogna og Aminna / allra hellst hina Þverbrotnu / og þegar Illskañ og Ogudlegt Athæfe tekur til ad Drotna i Landenu / (og þo vill Paulus ad Guds Vandlæte skule vera med Skynseme/) Rom. 12. þvi þeir giøra slijkt i Guds Stad / eñ ecke under sine Per sonu / og true eg ad eingeñ sie svo Dærligur/ ad hañ þyckest vid Guds Ord / þott þad være frambored af einum aumasta Vesæling / nema sa/sem villde Eingel fyrer Prest hafa / og giøre eiñ DRottens Mad ur þad ecke / þa mun hañ brædlega heyra med Jeremia/Þu skallt ecke hrædast fyrer þeirra Auglite / Ella mun eg Sundurmeria þig fyrer Augum þeirra/z mun eg øllu helldur kioosa/ad sim Skalkeñ ygla sig/ eñ ad Guds Reide korkyne mier ad hønum a stañanda. Edur hvad seiger Paulus/Gal. 1. Hefda eg hyngad til Møñum þocknast/þa være eg ecke Christi Þienare / Eñ hinum ødrum / sem ecke hafa neinu þvilijku ad skipta vid añañ/ þeim vil eg giefa þad sama Rad/ er gaf

fordum

fordum St. Pall þeim i Galatia/Cap. 6. segiande: Brædur/ ef nocke ur Madur verdur yferstiggeñ af einhverre Yrøsun / þier sem Andliger erud / Leidrietted þañ sama med hoogværum Anda / giegne eiñ Ver alldar Sonur þvi med Nofmood og Forse / svo sem þra er Venia til / og sege eins og hiñ Nebreske vid Moysen/ Exod. 2. Hver hefur sett þig Doomara i milluñ ockar ? þa vardar þad litlu/eg hefe samt frelsad Salu miña / eñ þaňs Blood er yfer haňs Yøfde / er ei villde þola Neilsusamliga Aminiing / Ezech. 33. Svo Hugleided nu þetta / Christner Meñ/ og læted ydur Mal mitt i Eyrū loda/ aller erum vier synduger/ og eingeñ sa ed Gott giøre/og ecke eiñ/læfum þvi Doomeñ byriast fyrst a siælfum oss / og munum vier sidur adra dæma / sie þad Ender vorrar Idiu a Kvølldum/og støndū upp til þess sama a Morgna / Doomareñ stendur fyrer Dyrunum/ hver mun standast fyrer hñs Doome/ef hñ vill i Doom ganga vid þræla siña/ eñ haň vill alla þa dæma i Bræde sitte/er siñ Broodur dæma/ þvi seger haň: DÆMED ECKE SVO ÞIER ECKE VERDED DÆMDER / Añadhvert vill Gud dæma þa/ er vier tokum oss Dooms, Valld yfer / ellegar haň vill þa ecke dæma/Vilie hñ dæma nockurn/ þa gyllder vor Domur eckert/nema til ad fordæma sialfa oss/ þvi hñs er Domureñ/vil ie hñ ecke dæma/þa er þ hrædelegt ad vilia dæma þaň/sm̄ Gud helldur saklausañ/z hm̄/er þ giører/er Fordæmingeñ svo vijs/ z hiñū er Myskunen. Athugū þta / eñ gleymū þo ecke ad aminñast iñbyrdis med hoogværum Anda / til Leidriettingar og Vppbyggingar / og Samvitskum vorum til Frelsunar/ad ei giørum vier oss Hlutlakara i aftarligū Synd um/edur høfum Samfielag med Ofriooffsømum Verkum Myrkrañā. Eñ þu Stoore Allsheriar Doomare/Þu sem dæmer Verølldena med Rietkoþsse/þu sm̄ alleina munt Rietklætur fundeñ verda / nær þu dæmest / Gief þu ad vier svo dæmū sialfa oss / ad vier ecke verdum af þier Fordæmder / helldur iñgøngum fra Daudanum til Lyffsins / Bænheyr þad / Myskunsame Gud / fyrer þyns Sonar alls Nollds Doomara Forþienustu /

A M E N.

A Vitiunar Dag Mariæ.

Gudspialled/ Luc. 1. Cap.

A Þeim Døgum / Stood Maria upp / og foor med Flijte til Fiallbygda i Borgena Juda / Jñgieck i Hus Zachariæ / og heilsade Elizabeth. Og þad skiede so / þa er Elizabeth heyrde Heilsun Mariu / ad Barned spratt upp i hennar Kvide. Og Elizabeth uppfylltest af Heiløgum Anda / kallade hærre Røddu / og sagde: Blessud ertu a medal Kvenna / og Blessad ur er Avøxtur Kvidar þijns. Og hvadan kiemur mier þetta / ad Mooder DRottens mijns kiemur til mijn? Siaa þu / þa er Rødd þinnar Kvediu kom mier til Eyrna / spratt Barned upp af Føgnude i mijnum Kvide. Sæl er hun sem trude / þviad þad mun fullkomnast hvad henne var sagt af DRottne. Maria sagde: Mijn Aund miklar DRottenn. Og minn Ande gladdest i Gude / Heilsugiafara mijnum. Þviad hann leit a Læging Ambættar sinnar. Siaa/ af þvi munu mig hiedan af allar Ætter Sæla kalla. Þviad hann giørde vid mig mikla Hlute / sa sem Mattugur er / og hans Nafn er Heilagt. Og hans Myskunseme varer fra eirnre Kynslood / til annarar/ yfer øllum þeim sem hann Ottast. Hann framde Magt med sijnum Arme. Sundurdreifde hann Dramblatum i þeirra Hiartans Huxan. Villduga setti hann af Stoole / og upphoof Lijtelata. Hungrada fyllte hann Giædum/og hinum Rijku slepte hann Orbirgum. Hann Endurminntest Myskunar sinnar / og medtook sinn Þioon Israel. So sem hann talade til Fedra vorra / Abrahams og hans Afkvæmis ad Eilijfu. Og Maria var hiaa henne so nær sem umm þriu Manudе / og foor sijdan aptur til sijns Heimkynnis.

Exordium.

HAD var Sidur a Døgum Gamla Testamentesins medal Guds Foolks/ ad þegar hann hafde giørt eitthvert merkelegt Dasemdar Verk a medal þeirra / þa prijsudu þeir hann med Lofsaungum / til þess ad Epterkomendurner kynnu med þeim sømu ad tigna hans Dyrdarfulla Nafn / þegar þeir minntust a sliikan Guds Stoormerke. Þegar Moyses hafde leidt allann Israel i giegnum Hafed Rauda þurrum Footum / enn dreckt Pharaone og øllu hans Lide þar i / þa

prijsade

Prysade allur Jsrael Gud med nyium Lofsaung / og Maria Spakona Syster Aarons took sier Bumbu i Hønd / og allar Konurnar geingu wt epter henne med Bumbum og Hlioodpypum / og hun saung fyrer þeim: Synged Lof DRottne þvi hann hefur stoorlega miklad sig / Hestenum og Riddaranum hefur hann i Siooenn nidurkastad / Exod. 15. Stoort var þetta Furduverk DRottens / er hann hier giørde vid Jsrael / þo er þad miklu meira / sem hin blessada Mey og Mooder ad Christe Jungfru Maria prysar hier i þessu heilaga Evangelio / med þeim Dyrdlega Lofsaung / er vier strax heyrdum i Gudspiallenu. Moyses leidde Jsrael wt af Egyptalands Prældoome: Guds Sonur hefur oss af Syndarennar og Diøfulsins Prældoome wtleyst. Gud steypte Pharaone og hans Her-Mønnum ofann i Siooenn: Enn JEsus hefur hinn sterka Hervopnada Diøful afklædt sinne Hardneskiu / og trodid hann under sinna Barna Fætur. Siooenn klaufst i sundur þegar Jsrael foor af Egypto: Enn i Holldtekiu Guds Sonar eru Himen og Jørd samteingd / og øllum Guds Børnum i hønum tilbwenn einn nyr og lifande Vegur / ecke inn i Canaan / helldur til Himnarykis / a þad Land lifande Manna / hvar ad er Gnoott Fagnadarens og gledelegt Lyfernc til Fødursins hægre Handar. Anna Elkana Hwsss-Frw saung Gude eitt Packlætis Saung / fyrer þann Son / er hun hafde feinged med Bæn af Gude: Enn Guds Mooder prysar Nafn ens Allra Hæsta / fyrer þann Son / er hvorke hun nie nokur syndugra Manna kunne um ad bidia. Lea Jacobs Hwsss-Frw sagde fordum / er Silpha Ol henne Asser: Nu munu allar Konur mig sæla kalla / Enn Maria seiger hier med øllu meira Riette: HJEDann Af Munu Mig ALLar ÆTTer SÆla Kalla / þvi hun bar Þann i synum Kvide / i hverium allar Ættkvysler Jardar blessadar eru. Og fyrer þvi / Brædur myner / ad vier høfum eitt eg af hans Fyllingu medteked / þa lætum oss nu fagna med Moodur DRottens / og skoda a þessu Stundarkorne hvad ægiætt þad sie / ad mikla hann / og ad gledia sig i Gude synum Heilsugiafara. Hver Ord eg vil nu alleina Hugleida i þetta Sinn. Styrk oss hier til / O þu Brunnur alls Fridar og Fagnadar / med Naad þinnar Glæsku i JEsu Nafne / Amen.

Vtleggingenn.

Dyrdenn og Vegsemdenn er svo stoor Hlutur / ad flester gyrnast hana framar ødrum Hlutum / Jafnvel þeir / sem eckert Lofsverdt vinna / þeir vilia þo lata Tigna sig / og svo er Mannesskiann gefenn fyrer Heidrenum / ad sumer kapa hinum riettu Heidre / til ad ukvega sier fanyttt Hroos / enn sumer vilia lata sier hroosa / jafnvel af Odygdunum / Svo er þo Ærugyrndenn ryk i vorre Molld og Osku / Enn eingenn af øllum þim / er epter Vegsemdenne kieppast / er þo verdur hennar fyrer sialfann sig / ef Menn skulu Sannleikann tala. Hier ber Dyrdenn og Heidurenn / seger Spamadurenn under allra Manna Persónu / ad eingum framskildum / enn oss ber Blygdan vors Andlitis / Þad er ad søgu skyldt /

 ad

ad hroosa Dygdum og Mannkostum / enn eingenn a þo sialfum sier i þvi Wegsemdar ad leita/ helldur Fodur Lioosanna/ fra hverium ad kiemur oll good og oll fullkomenn Giøf/ Jac. 1. Eingenn er meira Lofs verdur/ enn einn goodur Konungur/ sa ed Olkast Gud/ og vel stioornar sijnum Londum og Rijkium/ enn allra hellst Guds Kyrkiu/ umm hann maa eg seigia þad/ sem Paull sagde fordum umm þa Wlldunganna/ sem vel forstoodu/ mædur enn Guds Søfnuder høfdu Christna Verallda Høfdingia / ad þeir sieu tvøfallds Heidurs verduger/ enn þo fellst eg a þad/ er sagde hinn gamle Tobias: Leynda Dooma Konungsins er gott ad dylia/ enn Guds Verk ad byrta og sanna/ er heidarlegt/ Tob. 12. Konunganna Raad verdur ad dylia/ þvi iafnvel þott þeir sieu øllum ødrum Mønnum ædre/ þa eiga þeir Jafningia adra Konunga sijna Lijka / Enn Konungur Konunganna a einganu sier iafnann/ og þarf þvi ecke ad dylia fyrer neinum hvad hann ætlar ad giøra/ svo hann vill segia til hinnar mestu Heims Magtar/ þad sem hann sagde fordum til sijns Foolks: Zach. 1. Þau Ord og Setningar/ er eg umbaud Þienurum mijnum Spaamønnunum/ hafa þau ecke nad ydar Forfedrum/ svo ad þegar þeir aptur sneru/ søgdu þeir/ svo sem DRott enn hugsade ad giøra oss epter vorum Vegum / og epter vorum Athøfnum/ svo hefur hann giort. Hvern skylldum vier þa helldur prijsa enn hann/ er svo maattugur er og svo alvalldur/ ad hann situr i Himnenum og giører hvad hann vill/ Ps. 115. Þvi hroosar Mooder DRottens hier i Guds spiallenu/ segiande: HAnn GJørde VJD Mig MJkla HLute/ sem Ad MATTugur Er. J hveriu giørde hann þad ? J þvi/ AD HAnn LEit A LÆGing AMbættar SJnnar. Þad þyker ecke mikid / ad giøra mikid af miklu: Þad er ei ad undra/ þoott sa giøre bygt mørg Hus/ sem a marga Skooga/ þo hann brioote mørg Lønd under sig/ sem mørgum hefur a ad skipa/ enn þad maa Guddoomlegt þykia/ svo sem þad og er/ ad giøra allt af eingu/ svo sem Gud giørde i Ondverdu Skøpunar/ enn þott þad sie eckert lijtid/ sem ad hann giører/ þa var þad þo lijtid/ svo stort sem þad er/ hia þvi/ sem Maria prijsar Gud fyrer i þessum Lofsaung/ þad er/ ad Gud vard Madur / og fyrer þvi ad hinum Alvallda hafde þocknast/ ad laata þad skie i hennar Kvide/ sem var ein umnkomulaus Stul-

kaf

ka/ þa prijsar hun Gud med þessare Saung-Vijsu: HAnn GJørde Vid Mig MJKla HLute/ Sem Ad Mattugur Er: þess hefur allt syndugt Mannkyn noted: Þad var vetra enn eckert/ epter þad Madurenn hrapade i Afgrunn Fordæmingarennar/ þvi betra var alldrei fæddur ad vera/ enn Eilijflega ad kveliast. Enn hann minntest sinnar miklu Myskunsemdar/ og i sijnum diupu Myskunar Ydrum vitiade hn vor/ uppruninn af Hædum. Þessu er verdt ad hroosa fram yfer allar Afgiafer Droott ens / Ja/ þoott ad allar Eingla og Manna Tungur sieu skylldar ad vegsama þessa Omælanliga Velgiørning DRottens / þa er þ oss þo skylldugt framar mørgum ødrum/ hverra Fedur ad voru Myrkur / enn vier þeirra Syner erum vorduer Lioos i DRottne/ Eph. 5. Aller þeir sem ganga vilia eins og Lioossens Børnum hæfer. Jomfruenn syngur hier i Gudspiallenu: HAns MYSKunseme VAReR FRa EJne KYNslood Til Annarar / YFer Øllum þEim / Sem Hann Ottast. Þad mætte Jsrael sanna / er hans Guddomlega Trufeste reynt hafde a Fedrum sijnum/ allt fra Heimsins Skøpun/ allt til þess JEsus kall adest JEsus / og svo æ sijdann / ecke einasta yfer Abrahams Sonum epter Hollldenu/ helldur yfer øllu þm/ sm nu kallast hinn Andlege Jsrael/ hverta Gud hefur Abraham af Steinu uppvaked/ þad er/ af þm/ sem dyrkudu Stocka og Steina/ og voru þm sialfer lijker / sem David vottar / Ps. 115. Oss/ sem ad ei vorum hans Foolk/ enn hann hefur þa kallad svo sm sitt/ hvorier ecke eiga Kyn sitt ad rekia til Jsraels. O hversu meigum vier glader undertaka med hinne sælu Guds Moodur/ þar hann hefur oss samannsafnad af Austre og Vestre / enn Rijkesins Syner eru utrekner i hin ytstu Myrkur/ svo ad vier sanna meigum/ ad þad hafe a oss sannast/ sem David seger um Gud / Psalm. 103. Ad hans Myskunseme var ecke einasta fra einne Kynslood til annarar / svo sem Guds Mooder hier seger / helldur fra eirne Olld til annarar / yfer øllum þeim sm hn Ottast. Þyke ydur nu nockud koma til þssara Gledelegu Vmskipta / ja / þyke ydur svo sem Himen og Jørd/ ja/ allar Eingla og Manna Tungur sieu of-smaar til þess/ ad fullþacka DRottne fyrer svo hæleitann Velgiørning / þa lætum oss þykia Þad Gledelegt ad þacka

DRottne/og Lof syngia þynu Nafne/þu hitt allra Næste/þvi þad er þad einasta/sem hañ af oss krefur/ ad vier dyrkū hñs Nafn med Orde og Verke. Veralldleger Konungar skilia sier ur sijnum Londum og Rijkiū þa Hluke / sem eru Fægiæter/ og nockrar Mækur eru a/ er vier køllū Regalia, edur Konungs Gierſemar/og er þad ecke uñ Eign ƀra/ sem Dag og Noott hafa Vmhyggiu fyrer svo margre Sælu/og þar ad auke eru prijdder med nockurskonar Lijkingu Guds Hätignar / eñ Konungur Konungañа hefur sier alleina Dijrdena skiled/ Hañs Þegn Skyllda var eingeñ øñur af Israel / eñ ad þeir skyllдu Ottast hañ og Elska/Devt.10. Og svo er hun eñ i Dag af hinū Andlega/þvi med svoddañ moote verdur honum riettelega Dijrdeñ giefeñ. Allt hvad Vegsamlegt er a Himne og Jordu/ þad er hñs vegna Veglegt/sem er sialf Dijrdeñ / og eckert utañ Dijrd og Vegsemd: Hiñ Vijse hroose sier ecke af sijnum Vijsdoome / og ecke hiñ Vollduge af sijnu Vallde / og hiñ Rijke hroose sier ecke af sijnum Rijkdoome/ helldur hver sem vill hroosa sier / hañ hroose sier af þvi hañ skilie og þecke mig / ad eg sie Jehova/sa ed fremie Goodgyrndena/Riettleñ z Riettvijsena a Jordu/ þt þar i hefe eg Velþocknan/seger Drottleñ/Jer.9. Hver vill þa eiga Tilkølu til nockurrar Vegsemdar fyrer utañ hñ/fyrst þeir meiga ecke hroosa sier / sem ad eru hvad Vegsamlegaster kallader hier a Jordu. Þessare Vegsemd/þessare Goodgirne/og þessare Riettvijse hins gooda Guds/Hroosar Maria i Lofkvædenu / er hun seger: DRAMblætum NRAtt Hañ Af STOOle/Eñ VPPhoof LIT Elæta. Skodeд hier ydur i Speigle/ O þier Stolltu Giædingar Veralldar Þiſarar/ og hversu fængter þier erud / nær þier villed troda Lijtelmagnañ under Ffootum/þañ sem Gude freyster/ Vited þier ecke/ ad þier færed Ner DRottne a Hendur / biooda ecke Løg vor / ad eiñ Fiærhallds Madur skule veria Søk Omaga sijns / og sækia ef vid þarf? Ætled þier ad Guds Fyrerheit mune binda hañ miña helldur eñ Løgeñ Skulldbinda ydur / hver þier riufed / nær sem ydur bijdur svo vid ad horfa / fyrer Avinnings edur Hakurs Saker / Eñ hversu opt lofar nu DRottleñ i sijnu Orde / ad hañ vilie vera Forsvar hins Munadarlausa? Svo ad

aller

aller Underþryckter / aller þeir ed Rangindenn lijda / þeir eru Omagar Drottens/ Er þar nockur Limur a vorum Lijkama / er oss sie vidkvæm are ein Augun/og þo sagde Gud uñ sijna Vesælinga/sem stundu under Ofrijke Heidingiaña i Babilon / sem er Lijking ydar Foostur-Moodur Veralldarennar / Hver ed snerter ydur /hañ snerter Siaallldur mijns Auga/ Zach. 2. Hugleided nu med ydur / O þier hin Skynlausu Børn eñ/vid hvern þier eiged ad skipta/ Ecke vid hañ/ sem þurfe ad setia sig nidur og reikna / hvert hañ med Tiju Þusundum giete mætt þeim sem kiemur a moote hønum med Tuttugu Þusund / Luc. 14. Þviad allar Sæler eru hañs/helldur vid hañ/vid hvers einasta Bendingu ad Sodoma brañ til Osku / Jericho hrapade / Jerusalem vard ad Stein-Hrugu / Tyrus hrunde i Grunn nidur/ Hver ed dreckte Pharaone med hañs Lide i Hafenu rauda / hver ed droo hañs Epterkomara ut ur sijnu Fliioote/med ollū þeim Fiskunum sem loddu i hñs Hreistre/Ezech. 29. Hver ed setti siñ Krook i Senacheribs brenande Naser / hver ed hañs Epterkomara Konungana af Assyria/ þeir ed voru eins og eiñ kostulegur Vijn-Vidur / svo ad allar Eykurnar i Gardenum Heden Ofundudu hañ/hver ed þa/sege eg/ upprætte a eiñe Stundu / hver ed fedur Fugla Loptsens og Dijr Merkurennar med Hollde Ovina siña/og uppfyller Dalena og Vatnsfolleñ med þeirra Blood / Ezech. 32. Og þoott þier ætla kuñed/ad þetta ei mune fram vid ydur koma / þa mæ ydur þad alkuñugt vera / ad hañ er sa sem Valld hefur til ad kasta Lijke og Sælu i eilijfañ Elld/ sem ber svo langt af þeirra Hørmungum / sem þier nidurdreped med Ofrijke ydar / svo sem Guds Barna Sæla / sem þeim er ætlud / ber af allre ydar Fullsælu. O hversu erud þier þa fæviijser / nær þier hefted Orløg a moote slijkum Herra. Vei ydur/þier munud Offra og Ylfra/ þier munud eta ydar Tungur ut af Ofraun / Apoc. 16. Nær hiner munu skijna svo sem Sool i Rijke sijns Fødur / O hversu gott være ydur þa / ad Lijkamer ydar / hveria þier svo Kappsamlega aled hafed a Bloode hins Volada / ad þeir / sege eg / alldrei upprise til Doomsins. Eñ nu er þvi ei svo vared/ þvi Gud seger fyrer Muñ Ezechielis/Cap. 32. Ad ydar Rang

læte liggie i ydar Beinum epter Daudan. Heyred þvi Ord DRottens / þier sem meined ad þier hafed bued ydur Hreydur i Skyunum / heyred / sege eg / Ord DRottens af Davids Munne / sem var miklu megtugre enn þier/og þo miklu lytelætare: Giefed DRottne Dyrdena/ þier Syner Hinna sterku/ Giefed DRottne Dyrdena og Pryssenn / Giefed DRottne Dyrdena hans Nafns/bugted ydur seigiande: DRottne sie Heidur i Pryðenne syns Helgedooms/ja/giøre svo øll Verølldenn/ hver og lægert. Hinn lytilmotlige Broder hroose sier i sinne Vpphefd/ þad er/ i þvi/ ad Gud hafe hann þess virdt/ad lyta hann Syne synum/ hver ed giørdest Fatækur þar hann var þo Rykur/ seger Postulenn / 2. Cor. 8. Enn sa hinn Ryke i Audmykt sinne / þvi eins og Bloomstur Grassens mun hann forganga/ seger Jacob. Og þannig giesum vier best DRottne Dyrdena/Christner Menn. Ecke er þ noog ad syngia honum Lof med Munnenum/enn afneita honum med Verkunum. Eg elska Rettenn/seger DRottenn/ Eg hata Rααned / þad sem teingest vid Brennefoornena / Esa. 61. Eingenn af oss / sem vill Hlut sinn vanda/ hann skeiter miøg umm þad / ad honum sie hroosad af einhverium Ordavøndum / og hvad mun Gud þa dyrkadur verda af Skalkenum / ef hann þylur honum eina Saung-Vyssu/ kann skie sialfum sier til Gamans / og til ad skiemta sier med Raustenne/ sem eg hygg/ þvi verr/ ad opt mune henda / jafnvel þa / sem ecke miøg vonder eru / enn Hiartad er þo ecke alltyd bued til Guds Dyrdar. Lof syng þu Ønd myn DRottne / og allt hvad i mier er hans heilaga Nafne/seger David: Þad er allt hvad oss fylger/og Gud hefur oss giefed / þad a ad pryssa Gud. Hiartad med Elskunne/Munnurenn med Ordunum og Raustenne / hiner adrer Limerner med ukvortis Vtrieltingum / svo ad allt hvad vier giørum med Ord og Verk / þad giørum vier i Nafne JEsu Christi / og þackum Fødurnum fyrer hann / jafnvel hiner Vngu Hrafnarner akalla DRottenn / seger David/ Ps. 147. af þvi hann hefur skapad þa / og munum vier þa ecke vera margra Hrafns-Vnga Virde/ sem ecke einasta vorum epter Guds Mynd i Fyrstu skapader / og eigum Kost a ad Endurnyast epter henne / helldur og med hans Sonar Dauda fra Helvyte

Endur-

Endurkeypter. A þessa Skylldu vora minner oss Paall seigiande 1. Cor. 6. Þier erud Verde keypter/dyrked þvi Gud i ydrū Lijkama/ og i ydrū Anda/hverier ad eru Guds/ Nu þar vier erum Guds Eign/ bæde epter Rietle Skøpunarenar og Endurlausnarenar/ þa erum vier hiner mestu Drottens Svikarar / ef vier ecke af fremsta Megne Kostgiæfum ad fylla þessa Skylldu vora : Eñ hvad er þa ad dyrka Gud i sijnum Lijkama ? Pad seger hañ oss Col. 3. Deyded ydar Jardneska Limu / Saurlijfe / Ohreinleika / vonda Gyrnd og Agyrne / sem er Skurgoda Dyrkan / og i einu Orde ad segia / ad Meñ stynge ut þad Augad/og af snyde þa Hønd edur Foot/ sem hneixlar/ þad er ad deyda fyrer Andañ Holldsens Gyrnder. Hvad er ad dyrka Gud i sijnum Anda ? Hier meinar Postulen Saalena / þvi hun maa fyrst og sijdarst heita Verde keypt/henar Dyrkun skilur Gud sier hvad mesta/þvi seger hin Heilaga Mey : MJn And MJklar DROtten / hun giørde og svo bæde med Orde og Verke/ þvi nema svo vered hefde/ þa munde ecke hin Alskigne Gud hafa valed henar Lijkama Syne sijnum til Bustadar/Nun Seger : ÞVi HANNs NAfn Er HEIlagt. Jhugan þessara Orda gagnar oss til tveggia Hluta / sem bæder eru Christnū Mañe Omissande. Pad er vitanligt/ ad med þessum Gudsdoomsins Hæstignar Eigenlegleika / Heilagleikanum / utmælar Ritningen optlega hans Yferburde yfer allar hans Skiepnur / þar fyrer kallast hañ sa Heilage i Israel : Þess vegna eru aller Hluter/ sem hønum vidkoma edur eignader eru/Heilager kallader/ svo sem er hans Ord/ hans Kyrkia / hans Frumburder i Gamla Testamentenu / þad er alltsamañ Heilagt kallad. Guds Dijrdarfullu Herskarar / sem þar uppe eru/ þeir hafa eingañ Lofsaung/sem vier af vitum/fegre eñ þeña : Heilagur/ Heilagur/ Heilagur ert þu DRotteñ Gud/ Esaj. 6. Nu / þar hñ er svo Heilagur/ad syndugra Mana Skynseme fær þad ei griped / þa m̄ þesse Jhugan ad gagna oss til ad dyrka hñs Hæstign med Blygdan vors Andlitis / og af-þvo Daglega vorn Saurugleika med Tarū Ydrunar vorrar / þar vier Daglega framkoma skulū med vorar Bænar-Foorner fyrer þeña forklaranda Elld / vid hvern

 eckert

eckert Saurugt mæ bua/ og i odru Lage/ þar hn̄ svo Heilagur er/sem adur er sagt/ þa meigum vier kañast vid Skylldu vora / ad oss byriar af fremsta Megne ad burtkasta ollum Ohreinleika/ef vier viljum hn̄s Pioonar vera / sem svo Yfermæla Hreiñ og Heilagur er / og ad vier lifum Hoossamlega/Riettvijslega og Gudrækelega i Heime þsn̄/Tit. 2. HAñ ENDurmiñkest MYstunar SIñar / Og MEDtook SIñ PIoon ISrael/ seger Guds Mooder: Pad giorde sa Blessade Herra/þegar hañ sende siñ Son i Heimeñ til ad frelsa pad sem tapad var/ til ad giora hina Blindu Heilskigna / til ad lækna hina Holltu / hreinsa hina Lijkþraa / til ad giefa Daufum Heyrn / og til ad uppreisa hina Daudu / eñ allra hellst til ad Predika Fatækum Evangelium. Lætu nu og siæ til/ ad vier miñumst vorra Heit-Orda/ er vier giordum i Skijrnar Sattmaalanum / ad trua a hina Heilögu Guddoomsins Preñingu / eñ afneyta Diøflenum og ollum hañs Svikum og Vielū. Ef vier nu þtta med allre Kostgiæfne og Alvoru hølldum/ ad svo miklu Leite sem vier afkastad faañ fyrer Adstod H. Anda/ þa vegsømum vier DRottenn riettelega i vorum Lijkama og i vorum Anda / og eigum fulla Von a med Jomfru Mariu / ad gledia oss i Gude vorum Heilsugiafara/hvar uñ nu framveiges er nockud ad tala. MJñ ANde GLEdst J GUde HEJLSUgiafara MJJNum: Pessa er Sælareñar Glede/ Born mijn/ eñ ecke Lijkamans Sælgiæte/ pad er i Gude/ seger hin blessada Mey / hver ad er Bruñur og Uppspretta allrar Sælu / og siaalfur alleina sæll/ þvi kalla eg hañ alleina fullsælañ/ eñ eingañ añañ/ sem smackad hefur hvad sætur ad hañ er. Hvad eru vorar Osker i Heimenum? Margar eru þær / og flestallar heimskulegar/ Skadsamar/ fullar af Sorg og Armædu/eñ allar luka þær þaangad ad. Vier bidium uñ þa Hlute / sem oss epterlangar. Eñ hvad seger David? Haf þijna Unadsemd i DRottne / og mun hañ giefa þier hvad þitt Hiarta girnest / hvad er pad / Born mijn? Eckert añad eñ hañ siaalfur / þvi svo sem Holldlegar Gyrnder verda alldrei saddar/Fylleñ ablar þeim/er þær elska / æ meira Hungurs/svo er og Launguneñ epter DRottne þvert a moote sijn eigeñ Sadning /

og þeir ed vellka sier i Holldlegum Munade / þr gyrnast nu þetta/ nu hitt / þegar Sadningeñ ablar þeim Leida a einum Hlut / svo længar þa i añañ/ eñ sa s̃ er i Gude gladur/ z til fulls hefur smackad Krapt epterkomande Alldar / Heb. 6. Nañ gyrnest ecke añad eñ Gud / hañs Matur og Dryckur er ad giøra hañs Vilia / sem hañ elska um̃fram̃ alla Hlute / þvi þar er allut sem uner / seger Ordshæittur gamall. Verølldeñ kallar Aud / Metord / Sælgiæte / og añad þvilijkt hina mestu Sælu / eñ eg hefe ædur nockrum Sinum med Røkum synt/ ad i þ̃ssu er eingeñ riett kølluд Sæla/ helldur blønduð med Angre/ Erfide / Hugsyke / Otta / Þrældoome / og jafnvel hiñ mesta Sælar Hæska / vidteingslud. Eñ hvad seger David? Psalm. 1. Sæll er sa Madur sm̃ hefur sijna Lyst i Løgmæle DRottens/og talar um̃ hñs Vegu Daga og Nætur. Hvar fyrer / Brædur mijner ? Þvi hañ sem ad Guds Ord og hñs Rietkinde svo miøg Jdkar/og svo miøg kiær hefur/ hañ gietur ecke fared a Mis vid þ ad elska Gud/ hiæ hveriu allur añar Fognudur og Gladvære er Sorg z Armæda ad reikna/ þvi sa er þ̃ssu Hlutskipte næd hefur/ þm̃ heiter Lausnareñ/ ad hñ og hñs Fader vilie til hñs koma og Vistarveru hiæ hønum giøra/ Joh. 14. O hverneg mæ þar vanta alla Gnoogt Fagnadarens / hvar þvilijker Giester eru ad Heimbode/ Jafnvel þott einhver være i Daniels Lioona-Grøf. Þeir Hebresku Sveinar Chananja / Misael og Hazarja / hverier ad Leyfe Stallarans i hinu Babiloniska Hofe neitku alleina Jardar Avaxta / svo ad ecke briku þeir a moote sijns Guds Løgmæle / þeir urdu þo Sællegre og fegre Jlits eñ adrer / Dan. 1. Svo eru og þeir sem i Hiarta sijnu lijta Guds Asioonu / yfer hverra Enni Mañ hun fegur skijn / eñ nockur Dreyndur kañ nærre ad gieta / jafnvel þoott þa vante Epterlæte Heims þessa / og sijnest Aumer og Sorgbitner/ samt bua þr vid hiñ mesta Føgnud og Rooseme Hiartans/ sm̃ eingeñ mæ af þm̃ taka. Þegar DRotteñ Gud sætte Mañkyned vid sialfañ sig i añad Siñ/ þa til bioo hañ siñ Boga i Skyenu/ til eins Sættmæls a mille sijn og Jardareñar/ Gen. 9. Þad er allra þeirra/ sem a Jordu bua. Ezechiel seger/ Cap. 1. ad Lijking Dijrdar Drott

ens/er hañ sa vid Flioofed Cedarts / hafe vered eins og Boge sa/ sem verdur i Skyunū þegar rigner. Dyrdleg var þesse Openberan/er Spa madureñ sa / eñ miklu er su Beglegre/Adre/ z Jñdælle / sem byrtest i christens Mañs Hiarta/nær hñ sier Gud nædugañ/nær hñ gledur sig i þm Sættmalanū/s̄ gierdt er a millū hñs z Drottens i Guds eingiet nū Syne/ hvers Buninge Johañes Regnboganū samlijker/Apoc. 10. hvør ed giører hañ þess fulloruggañ/ad hñs Synder sieu hønū fyrer giefnar. Drotteñ seger/Gen. 9. ad hñ vilie miñast sijns Sættmala / þegar Bogeñ siest i Skyenu / Eñ hversu feigeñ mun Syndareñ verda/ DRotteñ miñ/ þegar hñs Augu rigna Tarū Ydranareñar/og þiñ Nadar Sættmale myndast i þessu Skye fyrer Verkan H. Anda / sem ber hañs Anda Vitne um/ ad hañ sie Guds Barn / sem kallar Abba / þad er Fader / sem hroopar / Vert þu Nughraustur Sonur/þier eru þijnar Synder fyrergiefnar. Þegar Guds Meñ sau þessar Dyrdlegu Siooner/þa urdu þr Mættlaust/svo þar var ei Megn i þm framar/ svo s̄m Daniel um sig talar i hañs Mala-Bookar 10. Cap. Eñ þegar Guds Nadar-Liome skijn i Ydrande Mañs Hiarta/þa fær hñ nyiañ Dug/þad geingur hm̄ eins og þad gieck Ezechiel/ er hñ sa þessa miklu Syn/ er eg fyrer skøm̄u um̄gat/ ad hñ lifnade vid aptur/ og stood upp a sijnar Fætur þegar DRotteñ baud honum/eins bregdur Sañ-Ydrande Mañe vid Guds Anda Blijdlætis Avarp / nær hñ kelur hønū Tru um̄/ ad hvar sem ad Syndeñ yfergnæfer / þar yfergnæfe þo Nadeñ miklu framar. Hiñ nye Madur sprettur upp af Fagnade i hñs Hiarta / eins og Johañes i Moodur-Kvide / nær hønum til Eyrna kiemur þesse Kvedia / og kañ eingeñ Jardneskur Fognudur ad komast i nockurn Samjøfnud vid þessa Himnesku Glede/ Eg ma vel kalla hana Himneska / ecke einasta þess vegna / ad hun fra Himnum kiemur/helldur og hiñs/ ad meire Glede er i Himnenum yfer einū Syndara s̄m Ydran giører / helldur eñ yfer niju og nijutju Riettlatū. Mooder DRottens seger hier Orsøkena til þessa Guddoomlega Fagnadar: ÞVi HAñ LEit a LÆGing AMbattar SJñar. Stoora Orsøk hafde hun til þessa / þvi margar mundu hafa gøfugre

og meire-hæltkar vered eñ hun / sem ecke var meir meteñ af Heimenum eñ svo/ ad hun ei fieck añad Rum i Giestaz Herbergenu/ helldur eñ eitt Stall til ad leggia i Himens og Jardar Skapara / Hun mætte segia eins og Gedeon Fordum sagde vid Eingeleñ: Jud. 6. Hverneg skal eg frelsa Jsrael/ þar mijn Ætt er hiñ miñsta i Manasse Kyne/ og eg hiñ Miñste i Huse mijns Fodur. Ecke er þad Offsogum sagt um hiñ Mattuga Gud/sem Petur seger/ad Dramblætum mootstendur hañ/ eñ upphefur Lijtelæta. Hversu morg Dæme hofũ vier þar uppa/ ad hañ hefur utvaled þad/ sem eckert er fyrer Heimenum/svo sem hañ valde Gedeon/til ad frelsa Jsrael af Hende Madianitaña/sem var hiñ miñste medal sijns Foolks/svo kiore hañ og þissa orsnauda og fæmda Stulku til Moodur allrar Veralldareñar Frelsara/og var þvi oll Von/ ad hun fagnade slijkre Vpphefd/ hiin hverre allrar Veralldareñar Hofdingskapur er Prældoomur ad reikna/eñ hverneg sem þessu er vared / þa hugsa med þier / syndugur Madur / hversu Audvirdeleg ad sie Sæla þijn i Guds Auglite / þegar þu giorer hana ad Præl Andskotans med Jdkun verstu Slæpa og Misgiorda / sem upptendra Guds riettferduga Reide. Gud næde/ad hun giefur ei sagt/eins og Maria vid Eingeleñ sagde : EG Em AMbatt DROttens / VERde MJer EPTer ORde Þijnu / helldur verdur hun ad jæta / Eg hefe vered Fridla Satans/ og drygt Hooraner med morgũ Elskuga/straffa mig ecke i Reide þiñe/og typta mig ecke i þiñe Bræde. Seg mier / hver er þa svo lang sem Sæl þijn / og hver hefur meire Vppreist hloted eñ hun/nær hañ seger til heñar ? Kom þu aptur til mijn/ þoott ad Synder þijnar sieu raudar sem Blood / þa skal eg giora þær hvijtar sem Snio / og þoott þær sieu Purpura raudar / skal eg þær Ull-hvijtar giora / Esa. 1. O hversu miklu meire Ordsok hefur þu þa til ad glediast i Hiarta þijnu / helldur eñ Guds Mooder/ af þvi ad hun var hañs Lijkamleg Mooder / hun var alltijd Guds Barn / þu hefur optlega giort þig ad Diofulsins Barne/Hañ var heñar Hollogieteñ Sonur / eñ hañ bijdur þier / ef þu villt læta af Jllu / og læra Goott ad giora/ad hañ vilie myndast i þier aptur ad nyu/ sem Paulus ad Orde

kiemst/ Gal. 4. Svo þu verder hns andleg Mooder/ og er þsse Fögnudur ædre øllum Skÿlninge / Ef þu kant vid ad taka og med ad fara svo sm̃ Guds Barn/ Þetta voltar hn̄ sialfur/ er hañ sagde fordum vid Konuna/ er prÿsade Salu Moodur hañs / Hvad um̃ þad ? Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord og vardveita þau. Nu svo sm̃ þesse Fögnudur i Gude er svo gott Alutskipte/ ad eckert er þvilÿkt/ þa er þad ecke i hvers Mañs Hiarta ad fiña / þvi Trueñ er ecke allra / seger Paulus/ 2. Tess. 3. Jafnvel þott þad stande øllu̅ til Boda/ sem vilia þad til þess vita/ ad hafna Glede Veralldareñar / og ecke selia þessa Sælu fyrer stundlegt Epterlæte Syndareñar. Þad er ecke nog/ Christner Meñ/ ad vilia na þessum Fögnudi / Miked skal til mikels viña/ seger hiñ forne Ordskvidur. Kieppist vid ad ganga iñ um̃ hid þraungva Hlided / seger Frelsareñ/ Luc. 13. Þvi eg sege ydur/ marger vilia þar iñganga og fa þad ei komest. O hversu miøg syndgum vier / jafnvel i voru Gudrækms Verke/ margur hver. Ef ad Gud veiter oss ein hvern Lÿkamlegañ Velgiørning / sem hañ Daglega giører / þa elska þeir hañ kañ skie / og þacka hønum þar fyrer/ sem Gudhrædder vera vilia/ og er þad skylldugt ad søñu/ Eñ þau Himnesku Dasemdarverkeñ/ svo sem Vtsending hañs Sonar / Afgiafer Heilags Anda/ Fyrergiefning Syndañа / þetta allt / sege eg / svo miked sem þad er / sem þo er yfer allañ Maata miked / þad orkar ecke svo mikils hia oss/ ad vier fyrer hañs Skulld / er oss allt þetta hefur Giefens veitt / villum forsma alla Veralldar Mune/ hvad ælle þier ad hiñ Alskigne/ hvad ælle þier ad Hiartnañа z Nyrnañа Rañsakare mune dæma um̃ svodd an Gudrækne ? Eg vil segia þad eg meina / ad hañ vill segia vid þa / sem alleina fiñist til þess sem Kroppnum gagnar / og duger til ad lifa vel og Rÿkmañliga i þessum Heime/ eñ meta lÿtels þad sem þar uppe er/ þau Stoormerke Guddoomligrar Elsku/ sem ei mætte afreka nema med hañs Sonar Dauda / vid þa vill hañ segia / sege eg / eins og vid Pharisæos fordum. Matth. 23. Vei ydur Skriftlærdu̅ og Pharisæis þier Hræsnarar/ þier ed Tÿunded Myntu/ Anis og Cumen/ eñ gleymed þvi sem meira er i Løgmalenu / Truñe / Doomnum og Myskunsemeñe/

semenñe/ þetta byrtar ad giøra/ eñ hilt ecke epter ad skilia. Svo eigū vier Gude ad þacka/ hañ ad elska og dyrka fyrer Lijkamlega Hlute/ og þad af allre Alud/ eñ þo længstum framar ad miekla hañ/ elska/ heidra/ og gledia oss i hønum fyrer þau dijru Sloormerke hañs Fødurlegrar Giæsku/ fyrer hver hañ hefur þrifed Sæler vorar ut af Andskotans Vallde. Heyred hvad DRotteñ seger fyrer Muñ Hoseæ/ Cap. 7. Þeir ækalla mig ecke af Hiarta / þegar þeir emia i Svefn-Husum sijnū/ fyrer Korned og Mustena samañsafnast þeir/ eñ eru mier þo O-hlijduger/ Hid sama er ad segia uṁ alla adra Guds Þioonustu/ er vier lætumst veita hønum / alleina fyrer Tijmanlega Mune / svo blanda Meñ samañ Guds Þioonustu og Mamonæ/ Vatne og Vidsmiøre/ sem alldrei kuña ad þijdast hvert añad. Meñ sverta vid Nafn Drott-eñs/ og þo under eins Malcom/ eins og Judar/ og dyrkum Gud i hañs Kyrkiu / eñ sierhver færer Foorner sijnu Skurgode a Hædunum / eins og þr/ þ er sierhverium þm Hlut/ er hñ metur meir edur jafnt vid Gud. Svoddañ Christeñdoomur er lijkur Fooskuñi a Nebuchadnezars Lijkn-eskiu/ er sumpart var af Leyre/ z sumpart af Jærne. Drotteñ sagde vid Ezechiel: Cap. 44. Þessar Dyr (hañ meinte hins allra Helgasta) skulu læstar vera / eingeñ gange iñ uṁ þar / þvi ad DRotteñ Israels Gud hefur þar uṁ iñgeinged. Þu skallt og miñast þess / sem ert eiñ Andlegur Israels Madur / hvad Gud lofad hefur uṁ siñar Kyrkiu Vijgslu / sem er þitt Hiarta / Eg skal giefa ydur nijtt Hiarta / og eiñ nijañ Anda skal eg setia medal ydar. Þetta ender Gud ad vijsu vid alla þa sem hønum eru helgader i Skijrneñe / og ecke saurga aptur hañs Mustere med Ydrunarlausu Framferde / Eñ sijdañ þu hefur hañs Hæsæte/ og Stad hañs Foota/ Ezech. 43. Þad er Guds Rijke/ iñe hia þier/ þa luk þeim Dyrum aptur/ hvar hañ iñgieck/ og leif eingū þar iñ ad koma til Gistingar/ nema hønū og hañs Christe/ sem er hiñ ædste Prestur/ og hñs Vmbods-Mønū (þvi hinū ypparsta Preste/ og hñs Vmbods-Mañe/ leyfdest iñ ad ganga i þad allra Helg-asta) Lát þar þvi iñkoma Gudrækelegar Aminingar / og holla Lær-doma Guds Ords Þienara / og añarra Gudhræddra Mañā : Med

þvi.

Þvilykum Gestū maa hañ giarna Sess eiga. Þu munt kañskie seg-
ia/ hverneg maa eg faa þvi vidkomed/ ad hugsa eckert añad eñ um̄ Gud/
a medañ eg ber epter mier þetta veika Holld? Hallt kyrru um̄ Stund/
Barn mitt. J Jerusalems Mustere voru Stader Heidingiunū ætlad-
er/ fyrer utañ þañ Mid-Veggeñ/ er DRottiñ nidurbraut/ þegar hañ
kom til syns Musteris/ þar var og Stadur fyrer þa/ sem Gydingar
høfdu giørst/ fyrer Foolkid/ og fyrer Levitana og Kieñemeñena/ sem
voru af hiñe lægre Rød/ eñ hiñ ypparste Prestur/ edur og hañs Um̄-
bods-Madur/ gieck alleina iñ i þad allra Helgasta/ Þar eru og i Guds
Mustere/ sem er þitt Hiarta/ margar Verur/ þar kañ ad vera fyrer
Hiegooma Veralldareñar/ er þu Daglega heyrer/ Laat þær alldrei kom
ast iñ fyrer Mid-Veggeñ/ helldur hallt þær fyrer eiñ Heidingia/ sem
ei meige saurga Guds Mustere/ þar er og Stadur fyrer Naudsynlega
Um̄hyggiu þessa fallvallta Lyfs/ fyrer Naunganum/ og fyrer Em-
bættis Utrielkingū voril/ eñ hid iñsta af Hiarta þynu skallt þu Drott
ne helga/ þad skallt þu Daglega hreinsa med sañre Ydran/ þad skallt
þu uppfylla med Reykelse Bænareñar/ þ skallt þu pryda med Skar-
te Bonareñar/ Truareñar/ Kiærleikans/ Eñ um̄ alla Hlute fram̄ med
Elskuñe til hañs/ þa vill hañ til þyn koma/ og Vistarveru hia þier
giøra/ þar munt þu sia hañs Dyrd/ svo sem i nockurskonar Skugg-
sia/ þar mun hañ læra þig smacka hvad sætur hañ er/ og þar mun hañ
jafnvel i hinu mesta Volæde kieña þier/ ad Mootlætingar þessara
Tyma sieu ecke verdar þeirrar Dyrdar/ sem vid oss mun fram̄koma i
eilyfu Lyfe/ Hverrar niootande ad verda/ oss uñe z veite hiñ Naad
uge Konungur eilyfrar Dyrdar/ fyrer JEsū Christū/ Amen.

Fimta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 5. Cap.

A Þañ Tyma, Og þad skiede / þa ed Folked flycktest ad
honum til ad heyra GUds Ord / Og hañ sialfur stod vid
Siooeñ Genezareth/ og hañ leit tvo Skip standa vid Sioo-
eñ. Eñ Fiskararner voru stigner af Skipunum og þvoodu
Neteñ. Hañ stie þa uppa añad Skiped / þad sem var Simonar /

Og bad hañ ad draga nockud fra Lande. Og hañ sat og kiende Foolkenu af Skipenu. Og sem hañ gaf upp ad kienna / sagde hañ til Simonar: Drag þu ut a Diuped / og leysed upp ydar Net til Fiskedrættar. Simon svarade og sagde til hañs: Meistare / i alla Nott høfum vier erfidad / og feingum eckert / Eñ i þijnu Orde mun eg Netenu ut kasta / og þa er þeir høfdu þetta giørt / inelucktu þeir mikla mergd Fiska / so ad þeirra Net rifnudu. Og þeir bentu sijnum Fieløgum sem voru a hinu ødru Skipenu / ad þeir kiæme þar / og hialpudu þeim. Og þeir komu og hloodu bæde Skipeñ full / so ad þau suctu ad mestu. Þa ed Simon Petur sa þetta / fiell hañ til Kniaña JEsu / og sagde: Gack fra mier Lavardur / þviad eg em Madur syndugur / af þvi ad Felmtur var yfer hañ komeñ / og alla þa sem med hønum voru af þeim Fiskedrætte er þeir feingu til samans / Slijka og eirneñ yfer Jacobum og Johañem / Sonu Zebedæi / sem ad voru Lagsmeñ Simonar. Og JEsus sagde til Simonar: Otkast þu eige / þviad hiedañ i fra skalltu Meñ veida. Og þeir droogu sijn Skip ad Lande / yfergæfu alltsamañ / og fylgdu hønum epter.

Exordium.

BLEssan DRottens giører Rijkañ fyrer utañ Mædu / seiger Salomon / Prov. 10. Ecke meinte hiñ Vijse Konungur þad / ad ei skylldu synduger Meñ hafa Omak og Erfide fyrer Næringu siñe / þad var ecke hañs / ad raska þvi Løgmaale / er hiñ Alvallde Konungur sette strax epter Synda-Falled / ad med Erfide skyllde Madureñ sig af Jørduñe næra / og i Sveita sijns Andlitis Brauds sijns neyta / Gen. 3. Hitt er hañs Meining / ad hvert sem hiñ goode Gud lætur einum Aud edur Armood tilfalla / þa sie hañ samt Rijkur / ef hañ Ottast DRotteñ / leitar hañs Blessunar / og Næringar siñar i hañs Nafne / Hiñ Rijke ad señu / þvi þoott hønum Audur blotnest / þa fester hañ ecke Hiarta sitt þar vid / svo sem David bydur / Ps. 62. Ef hañ er Guds Barn / helldur stundar epter ad vera Rijkur i goodum Verkum / svo sem Paulus fyrer mæler / 1. Tim. 6. Og etur svo Braud sitt med Glede / og goodre Samvitsku / Hañs Erfide fellur hønum liett / og hañ þiggur Blessan DRottens med Audmykt og Þacklæte / af hañs ørlætes Hende: Svo giørde Abraham / Jsaac / og Jacob Forfedur / og marger af þeirra Nidium hafa fetad i þeirra Spor. Eins er hinum Fatæka vared / ef hañ elskar Gud / hañ stundar ad verda i hønum Rijkur / þegar hañ hefur DRotteñ / þa skeiter hañ hverke um Himen nie Jørd / hønum þyker sier borged vera / þegar hañ hefur eignast hañ / sem alla Verølldena hefur ad

Ærþdum teked / Chriſtum / Pſalm. 2. Þvi temur hañ ſier med Paulo / bæde hæt og lægur ad vera / bæde Noog ad hafa / og Skort ad lijda : Þañiñ hrooſar hiñ Audvirdelege Brooder ſier i Upphefd ſiñe / og hiñ Ryke i ſiñe Nidurlægingu/ Jac. 1. Dæme uppa ſvoddañ Rijkdoom og Fatækt høfum vier i þeſſa Dags H. Evangelio / a St. Petre og hañs Felögum / þar þeir høfdu alla Noottena erfidt ad / og eckert veinged / Eñ ſijdañ iællucktu þeir mikla Mergd Fiſka. Hier wt af vil eg Tvent athuga i þetta Siñ. 1. Ad oſſ byrie Poleñmoodum ad vera i Orbyrgdeñe. 2. Packlætum og Audmiwkum i Velgeingneñe.

Hiælpa oſſ til ad Hugleida þetta ſo ſem ber / þu alleina Ryke Konungur / og Skapare Himens og Jardar / fyrer JEſum Chriſtum / AMEN.

Utleggingeñ.

JALLA NOTT HOFum Vier ERFidad / Og FEingum Eckert / ſeger Petur. Textiñ brukar hier þad Ord / ſem merker ad erfida ſig þreitkañ / og fyrer þvi hefur Guds Madur hier nockra Affſøkun / z vilde ſvo ſem hafa ſig undañþeigeñ / ad reyna til framar/ nema DRottiñ hefde høñu þad boded. Vidlijk Freiſtne hender jafnvel margañ þañ ſem vill Ottaſt og elſka Gud/ þegar hañs Erfide og Athafner luckaſt ecke/hañ þeinker med ſier/ Eg viñ Bake brotnu Eg bid Gud mier tel hiælpar / Eg ſlæ eingeñ Vindhøgg i mynum Atburdum / ſvo eg ſkyniad fæe/og er fræſneiddur allre Oradvendne/ad eg vilie taka myns Naunga Braud fra hañs Muñe / edur eta mitt Braud i añarra Sveita / þo Luckaſt ecke mitt Verk/Eñ añarra ſem midur bera ſig ad / hefur goodañ Frañgang / og þeim morkaſt / þoott þeir yrke ecke/ og hiñ Almattuge hñ elur þa ſofande/ Gud muñ mier æn Efa reidur vera / og hañ ſetur mynar heimuglegar Synder fyrer ſitt Auglite. Þvilijkt kañ Møñum i Hug ad fliuga/ Jafnvel þoott Guds Viner ſieu / þegar ecke verdur frañgeingt þad þeir hyggia ſier til beſtu Nota. Eñ lærid þ af Dæme Peturs/chriſtner Meñ/ og hñs Verkanauta/ad þier ei læted ſlijka Þanka koma i ydar Hiørtu. J ødrum af þeſſum Fiſke-Batum var Petur/ og Brooder hñs Andreas/eñ i ødrum þeir Zebedæi Syner Frændur DRottiñs/Marc. 1. Hverſu dætt hñ hafe elſkad þeſſa Fiſkara / þad gaf ſlijdar Raun Vitne uñ/og medal añarra/ þegar hñ þvode Fætur þeirra/ þegar hñ talade fyrer þeim hina Hiartnæmu Predikun/ſem ritud ſtendur/Joh. 14.

14.15.16. Cap. Epter Kvølldmaaltijdena/ þegar hñ leifde þm̃ ad so-
ka og hvglast / þa hñ sveittest Bloodenu under þeirra og allra Maña
Syndum/ þegar hañ bad þeim Orlofs ur Mordingia Hondunum/ þeg
ar hañ leitade ad þm̃/ uppriseñ af Dauda/ er hñ þo skømu ædur yfer
giefed høfdu/ og sierdeilis Petre/ er mest hafde tilunñed/ þo lætur hañ
þa hier alla Nootkena Forgiefens erfida. Og ef hañ breytte svo vid
þa/ þvi meigum vier þa kuña hiñ Alvijsa fyrer þad/ ad hañ sijner oss
sømu Nææd/ sem hinu kiærustu Vinu sijnu/ hverra Skoopveinge vier
erũ ei verduger upp ad leysa/ edur ad þurka af Dupt Foota hra : Ætle
þvi eingeñ / ad sa mune vera hiñ beste Guds Vinur / sem hañ Lænar
mest af Veralldar-Munum/ eñ ad hañ hafe stoked hinum fraa sier/ er
hañ lætur þa vanta/ aññars hadade Nabal i Guds Skaute/ eñ David/
sem nærre þvi foor a Vonarvøl med Sveit siñe fyrer Ofrijke Sauls
Konungs/ hañ være utrekeñ fra hañs Auglite/ Lazarus være burtkast-
adur/ eñ hiñ rijke Sælkiere iñtekeñ i Guds Vinaattu. Dæmum þvi
ecke epter Holldenu/ Joh. 8. Christner Meñ/ helldur lærum af þessum
Guds Hektum/ad varpa allre vorre Ahyggiu uppa hañ/ þvi hañ mun
þvi vel til Vegar koma/ Ps. 37. Hvad sem hañ lætur oss til Handa
bera. Þad hiaalpar ecke til ad hlaupa/ ad vera skiootur/ ecke til Bar-
daga/ ad vera sterkur/ svo hiaalpar þad og ecke til Rijkdooms/ ad vera
Ahyggiusamur/ þvi þad er satt sem Syrach seger/ Cap. 11. ad Lucka
og Olucka/ Lijf og Daude kome af DRottne/ og hañ giefur þad hver-
ium hñ vill. Hver vill segia vid hñ/ Hvad giører þu? MEIstare/
I Þijnu NAfne Mun Eg NEtenu VTkasta / stendur i Gudspiall-
enu: þetta Ord MEISTare/ þijder Verkstioora/ epter Textan-
um/ edur og Høfdingia/ edur Forraada Mañ : Ef hañ er HErrañ /
maa þa bana hønum ad skipa mier ad erfida / jafnvel Forgiefens/ ef
hønum svo lijkar ? Eg aa ecke meira af Idiu miñe/ helldur eñ hñ mier
skamta vill/ svo sem ødrum Verk-Þræl/ eñ eg veit ad hañ er trur/ og
freistar einkis yfer Megn fraũ/ og ecke maa eg svo vid hñ breyta/ svo
sem sumer af vorum Verka Møñum vid Husbændur sijna / nær þeir
þykiast þreytter vera / vilia þeir eckert Verk framar viña : Ecke maa

 eg

eg helldur svo Ranngeyrdur vera/ ad sia Offsoonum yfer þvi/ ad hann lienar ødrum metre Namingiu i sijnu Erfide / þvi hann took þad ecke af mijnu/ sem hann gaf honum frekar enn mier / fierdelis þar eg veit ecke hans Tilgang/ hann hefur Tijma og Neinkugleika sett i sijnu Wallde // Act. 1. enn ecke mijnu /. Hver hefur nockurn Tijma hans Radgiafe vered? Rom. 9. Nu sie eg af Dæmum/ bæde Fornum og Nyium/ ad Gud lienar Audenn sumum Mønnum / til þess/ ad hans Þolenmæde og Giæska drage þa til Ydranar/ Enn nockrum/ þad er þeim Feitlingiunum/ sem upp hafa fyllt Mæler Syndanna/ til Straffs og Hegningar / svo sem Menn ala eitt Vxa til Slatrurs. Apkur mun þad peckia/ ad Gud svipter sijn Børn þessum Veralldar Riegooma/ til þess/ ad deyda þar med Holldsins Gyrnder/ til þess/ ad reina Stødugleik Truar þeirra/ eins og Jobs/ Ecke fyrer þvi/ ad hann þecke hun ecke siælfur best/ helldur ad þeir sem hann elskar // lære ad þeckia siælfa sig / og treysta ecke ofmiøg Mætte sijnum i Andlegum Efnum / og lære ad segia med Paulo: Þa eg em Veikur / þa em eg Mattlugur. Þad gioerer sa blessade Herra og svo til þess / ad venia oss af Briostum hinnar flærdu Skiæktu Veralldarennar/ og ad Menn þecke/ ad allt þad sem i Heimenum er/ þad er ecke annad enn Fysn Holldsens/ Lysting Augnanna/ og Drambsamt Lijferne/ 1. Joh. 2. Og lære ad skynia þad sem þar uppe er/ og ad vor Borgar-Riettur er a Himnum/ hvadan vier væntum Frelsarans JEsu Christi/ Phil. 3. Hver þott hun være rijkur/ seger Postulenn/ giordest hann Fatækur/ svo ad vier fyrer hans Fatækt rijker yrdum/ 2. Cor. 8. Þvi skyllda eg mogla a moote honum/ sem ad veit alla Hlute/ aller eru þeir opner og nakter fyrer honum/ seger Postulenn/ Eru ecke þetta Guds Sonar Ord hia Matth. 6. Ydar Himneskur Fader veit ad þier hafed alls þessa þorf? Og ecke einasta veit hann þad/ helldur og skorter hann ecke Mætt til ad hiælpa/ Er hans Hond nockud stutt orden/ svo hun er hiælpa kune? Esa. 59. Jorden er hins og allt hvad þar i er/ Jardar-Kringlann / og aller þeir ed a henne bua / Ps. 24. Nær hun talar/ So skiedur þad/ nær hann bydur verdur þad/ Ps. 33. Edur mun hun Giæskuna bresta til ad vilia hiælpa/ hafe hun

skapad

skapad Saal og Lijf/ og furdulega þm̄ vidhallded allt til þessa Dags/ og giefed oss þad besta er hn̄ atte/ sin̄ Eingietenn Son/ til ad frelsa oss ur Kvølunum/ sin̄ H. Anda til ad helga oss / ad hañ sie Pantur vorrar Arfleyfdar og eilijfs Lijfs / Mun hañ þa ecke giefa oss þad vier vidþurfum til þessa Lijfs Næringar/ þott hañ læte Stundum Misbrest a þvi verda/ þeirra Orsaka vegna/ er hañ sialfur veit/ en̄ vier fávijsar Manneskiur skiljum ecke / Eda seger ecke Postulenn berlega : Hañ sem gaf oss Soneñ / mun hañ ecke giefa oss alla Hlute med Honum ? Hañ hefur sialfur læted oss bua vid þañ Kost er hañ vill / er oss skapad / Endurleyst og helgad hefur. Ef hañ nu elur Fuglana under Himinenum / svo ad einn Titlingur af þm̄ fellur ecke a Jordu an hn̄s Vilia/ Ef hañ prijder Grased þad i Dag er a Akre / framar en̄ Salomon Konung i allre sinne Dijrd / og verdur þo a Morgun i Ofn kastad / Matth. 6. Munde hañs Giæska þa neita oss þess / er vier skulum neyta og klædast med / oss sem fyrer hañs Sonar dijra Blood og sarru Kvøl erum hañs Barn ordner ? Munde hn̄/ seger eg/ neita oss þessara Hluta / nema ad hañ visse ad oss gagnade ... Stundum ad missa þa / og jafnvel þott hn̄ tæke Lijfed af oss/ med hveriu Moote sem honum þocknast/ þa verum þess fullvrugger/ ad hn̄ giører þad til þess/ ad vier skulum finna þad eilijflega/ þvi þad skal skie / ad hver hn̄ trúer a Sonenn / þott hañ deye / þa skal hañ samt lifa / Joh. 11. Og høfum þad fyrer vijst / ad hverke Lijf nie Daude / hverke Einglar nie Høfdingia-Dæme / hverke hid Nalæga nie hid Epterkomanda / hverke Hæd nie Dypt / nie nockur annar skapadur Hlutur mune fa oss skiled vid Kiærleika Guds / sem ad er i Christo JESU DRottne vorum / Rom. 8. Hversu Ovænlega sem oss horfa þyker / Eñ þo ad Gude þocknest ad lata vort Erfide og Astundan misfalla / Christner Meñ / þa leikiumst ecke i þvi / ad hvad vier giørum / þad giørum vier i Nafne JESU Christi / og þockum Fodurnum fyrer hañ. Þoott Petur hefde ecke fiskad alla Nootkena/ nie hañs Felagar/ og voru svo afstigner Skipunum / Vrkula Vonar um frekare Fiske Veidar i þad Siñ / Samt heyrdu þeir Guds Ord/ og hina ægiætu DRottens Predikun: Breyt-

um og þanenn/ þo vort Erfide Luckest ecke m Stundum/ þa gleymum ecke Gude/ þvi eitt er Naudsynlegt/ Leitum þar fyrer hans Rykis/ og hans Riettlætis/ þa mun oss allt annad tilleggiast/ Matth. 6. Ef ecke svo sem vier villum/ þa svo sem hn vill/ hvers Vilie ad vier Daglega bidium ad verda skule / og giørum Verk vorrar Kallanar i Otta DRottens epter hns Bode/ Svo giørde Petur/ J ÞJNu ORDE/ þad er/ epter Skipan þinne/ Vil Eg NEtenu VTKASta. Mattugur var JEsus ad læta Fiskana hlaupa lifande upp i Skiped/ ecke sijdur enn ad læta Petur finna Peningenn i Fiskiarens Munne / Matth. 17. Þo skipade hn honum ad draga ut a Diuped/ epter þad hann hafde hlijdt Guds Orde. Tvent er hier ad læra: Eitt þad sem eg fyrer skømmu ammintest / ad Menn byrie øll syn Verk i Guds Nafne / og ad hønum med sier tilkølludum / svo giørde Petur/ þvi a Virkum Deige hefur þetta vered/ annars hefdu þeir ecke fared til Fiske-Veida: Hitt annad / ad Menn bruke þau Medøl / sem Gud hefur kient og boded / i Atvegum Næringar sinnar/ enn grijpe ecke til Oleifelegra Hluta/ þegar ecke vill ærkast. J ÞJNu ORDE VJL Eg NETenu VTKASTA. Net þijder marga Hlute i H. Ritningu / þad merker Svikræde og Vielar Oræduandra/ og Gudlausta Manna/ þr ed Stela/ Liuga / Svijkia / Ræna / Kuga / Hræsna og a Tælar draga Einfalldar Sæler / til Abata sier: Þesser kasta Netenu ut i Andskotans Nafne / og þo þad meige Luckast um Stund / þa munu þeir um sijder Oluckuna Veida. Um suma af þeim talar Salomon / Prov. 29. Sa sem Hræsnar fyrer Vin synum/ hann breider Net fyrer hns Gang. Enn David seger hver Utførenn mune verda / Ps. 9. J þvi Nete er þeir faled hafa/ er þo Fotur þeirra fangenn. Þad merker og Ofbellde þra/ er draga alla Hlute til syn/ med Vallde og Ofrijke/ so seger Ritningenn um Konungenn af Babilon/ Habac. 1. Ad hann hafe fært Foorner fyrer Nete synu / þad er / hann hafe þackad Magt sinne og Atburdum allann sinn Sigur / og þad Vallder hann feinged hafde yfer ødrum Konga Rykium/ hver ed hann droo til syn/ svo sem þegar Fiskarar veidder eru. Þesser kasta Netenu ut i synu eigenn Nafne / og eru

hinum

hinum fyrre eingu betre/ þvi þeir gleima Gude Himnaña / fra hveriū ad Sigureñ kiemur/ eñ treista a Maatt siñ og Meigeñ. Þetta Ord þyder og Guds Bræda Nefnd / yfer hinum Stollta Veralldar Sonū/ hver ed yfer þa kiemur a Skundum / nær þeir minst hyggia / svo sem Neted yfer Fiskeñ / svo sem Jood-Sootf yfer Olietta Konu/ 1. Tess. 5. Þetta Net er vijst øllum þeim er upphefia sig a moote Gude / og ecke giefa hønum Dijrdena / þess giefur hiæ Ezech. 17. Þar ed seger : Eg skal utþenia mitt Net yfer hñ / og hañ skal i mijnu Nete fangeñ verda / þvi vil eg nu i hinum sijdara Partenum med færstu Ordū Nugleida/ hversu ad vier eigū i Medlætenu audmiuker & þackläter ad vera.

Gudspialled seger : Ad þegar þr feingu þetta mikla Fiske-Drætt / þa hafe Petur kroped ad Knium JEsu. Þetta var Þacklætis Merke hañs / añad hafde hañ ecke Guds Syne ad giallda / añars kiefur hañ ecke helldur af neinum / þvi hañ er einkis Þurfe. Þad synde hañ Oplega / jafnvel i hans Lærngar Stande / þegar hañ villde bruka Vallð sitt/ og þad ecke skiost med þessare Dijrdlegu Jardteikn. Svo sm̄ þ Gud seger fyrer Davids Muñ / Psalm. 50. Ad hañ vilie ecke segia Mañeskiuñe til ef hañ hungrar/ Þviad allt Silfur og Gull sie hañs/ og øll Trien a Mørkeñe / og øll Dijreñ a Skogunum. Svo er af þessu Dæme liooft/ ad DRottenñ JEsus hefur/ epter Mañdoomenū / þeged af sijnum Fødur Valld yfer øllū Skiepnū Guds / og allt hvad vier medtøkum af Guds Nende / þad veitest oss fyrer hañs Skulld / a hønum þar fyrer skylldugar þacker ad giallda / og i hañs Nafne ad bidia uñ allt þad vier þiggia þurfum af hiñe Almæktugu Nende/ þar fyrer seger Paulus/1. Tess. 5. Bidied Daflætañlega/og gøred Þacker i øllum Klutum/ þvi þad er Vilie Guds fyrer Christum JEsum i øllu vid ydur. Petur var svo þacklætur vid DRotteñ fyrer eitt Fiske-Drætt / Eñ hvad marga høfum vier nu þeged? Satt er þad/ad hiñ Stoore Allsheriar DROTTeñ hefur lated Eitt edur Tvø Ar a Stundum vorar Fiske-Veidar misfalla/ eins og Peturs i þetta Siñ / uñ Nootlena fyrer þetta mikla Napp/eñ sijdañ hefur hañ yferfliootanlega a mørgum Arum uppfyllt oss med Blessan sine af Sioonum / svo

ſvo ad hefdum vier haft Framſyne Josephs / og ſafnad a þeim goodu Tijmunum / þad oſſ og Naunganum hefde kunnad ad hiaalpa a þeim vondu / er vier ſvo køllum / þa hefdu ecke þær hinar mogru Kyrnar uppeted þær feitu : Enn hvert Þacklæte høfum vier nu gollded Gude þar fyrer ? Þad finnur hver einn / þegar hann athugar grandgiæfelega med ſiaalfum ſier / hverſu lijtt hønum hafe vered hugad umm / ad Offra DRottne Lofgiørdenne / þegar hann hvad meſta Bleſſan hefur af hanns Nende medteked / Jafnvel þoott ad aller Chriſtner Menn vite / ad þeir ſieu ſkyllduger til ad þacka hønum / eins vel fyrer Mootlæte ſem Medlæte. Seged mier / Er hann nockrum nockud ſkylldugur ? Hver hefur hønum giefed ? Hver hefur hønum laanad ad fyrra Bragde ? Og hvad ſege eg / ad fyrra Bragde / Hver hefur hønum nockud nockurn Tijma giefed ? Þvi þad er vier læætumſt utdeila vid þa er hann ſkipad hefur / þad tøkum vier þo ecke af voru / helldur af hanns / ſem bæde a oſſ / og allt þad er vier køllum vort : Hvillijkt er þa ſu Fáviſka : Ad vier ecke Daglega ſkulum ad Guds Kniaam kriupa / til ad Offra hønum Þacklætenu / fyrer þær Ometanlegu Velgiørder / er vier a hverre Stundu þyggium af hanns Orlætes Nende / ecke einungis Lijkamlegar / er oſſ þyker meſt tilkoma / helldur og Andlegar / ſem eru miklu dijrare / ef vier hefdum Rakt edur Vitsmune moote ad taka. Ecke þoockte DRottne ſvo miktilsverdt umm þeſſa Fiſke-Abla / þvi hiet hann Petre ødru ſem var miklu magiæfara / er hann ſagde : HJER EPTER SKAlltu MEnn VEJda. Eg ſkal giøra yckur ad Manna Fiſkurum ſagde hann ſkømmu ſijdar vid þa Zebedæi Sonu / þad er / ad þeir ſkylldu bæde ſig og ſijna Tilheyrendur hoolpna giøra / ſvo ſem Paulus ſagde vid Timotheum / 1. Tim. 1. Þeſſa høfum vær adnoted / þar Hlioomur þeirra er og oſſ til Eyrna komenn / Vier ſem buum hier a Vtſkiækle Veralldarennar / Vtlæger / ſvo ad ſegia / fra ødrum Løndum / og þar fyrer eigum vier hinum gooda Gude hvad meſtar Þacker ad giallda / og ecke einaſta ad heidra hann fyrer Korned og Muſtena / þad er fyrer Mat og Dryck / Epter hveriu ad leita heidnar Þiooder / Matth. 6. Helldur fyrer þad Lijfſins Brauд / ſem er af Himnum ofannkomed.

og fyrer þad Vakn / epter hvert ad eingañ mun þyrsta / þañ sem af þvi dreckur/Joh. 4. Þad er sialfur JEsus/ sem Guð hefur Mönnunum giefed/ Upphfareñ i Nædernar: Eñ þad er ecke noog ad læmast þacka Gude med Munenum alleina / Niartad a ad fylgia med / og hin mesta Audmykt/ og Undergiefne Andans. Þegar þeir Petur hofdu feinged þeña mikla Fiske-Drætt/ þa stendur i Gudspiallenu / ad hañ hafe sagt vid JEsum: Vyk FRa MJer LAVARDur: Munde hañ nockud kvedia honum Bygd svo sem Gadareni / Matth. 8. edur yfergiefa hañ svo sem Capernaums Borgarmeñ / Joh. 6. edur uthyßa honum svo sem hiner Samariskn / er hañ ferdadest til Jerusalem giegnum Bygd þeirra: Fiærre er þvi. Hin mesta Niartans Audmykt og Þeking sijns Overdugleika hefur þryst honum til ad tala þesse Ord/ þad er audsært af Orsøkeñe / er hañ færer hier til / ÞVi Ad Eg Em Madur SYNDugur. Svo er nu Mañleg Nattura veik / ad hun stendst ecke Guddoomsens Nalægd: Hun ælijtur helldur i fyrstu siñ Overdugleika/ helldur eñ Lausnarans Forþienustu. J heillt Ar hafde Petur þeckt JEsum/og heyrt hñs Kienningar/ þegar þesse dyra Jardteikn var giør/og þo var hier svo sem hñ mistreiste i Fyrstuñe hañs Nad / er honum þo skømu ædur hafde svo Nadugur vered. Þu ert iñgeingeñ til mijn Guds Madur / sagde Eckiañ i Sarepta / til ad miñast Ranglætinga miña / og deyda Son miñ / 1. Reg. 17. Hvar fyrer: Þviad hun kalde sig Overduga / vegna Synda siña / og þookkest ecke svo lifad hafa / sem hæfde Guds Sendeboda. Manoah sagde vid Husfreiu sijna / Jud. 13. Vid munum vissulega deya / þvi vid hofum sied DRotteñ. Hvad velldur þessu? Þviad Samvitskañ/nær hun er skielfd og ængrud vegna Syndaña/ þa gleim er hun Forþienustu Medalgængarans / eñ hugleider Gud alleina / svo sem strængañ Doomara og Hegnara Ranglætesins: Svo meinte og Petur i þetta Siñ/ ad Rietklaater einer mættu bua med Christo/hinu ødrum være hñ eirn fortærande Eilldur/jafnvel þott hñ være i Heimeñ komeñ til ad kalla Synduga/og ecke Rietlæta til Ydranar. Þetta verkar nu. Umþeinking Syndaña og Rietlætesins i Fyrstuñe hiaa

Guds Børnũ/og þoott ad i slyku sie Veikleike nockur/ þa þienar hañ/ svo sem allt añad/ þeim til Gooda sem Ottast Gud. Fyrer þvi nær þu framkiemur i þiñ Bæna-Stad / til ad þacka Gude fyrer Velgiørder sijnar / edur ad bidia nockurs af honum / þa ber samañ hañs Hæfign og þitt Volæde / hañs Giædsku / og þijna Vondsku / hañs Riettlæte / og þijnar mørgu Synder / hañs Þolenmæde / og þijna Þvermoodsku/ hñs Almætte og þiñ Vanmætt/og mun bradlega Felmtur yfer þig koma/ecke sijdur eñ þa Petur/ z þitt Hiarta smellta i þier/ so sem añad Vax/ af Tilfiñingu Guds Reide yfer Syndunum og Helvijtis Kvala/sẽ þær hafa uñed til/og nær þu þañeg staddur ert millũ Vonar og Otta/ þa muntu heyra med Petre/ af Guds Alfu/ OTTast Ecke/ jaa/ vertu Hughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyrergiefnar. O vor Gud/ Nær hin kallda og bitra Daudans Stund oss ad Høndũ ber/ og Samvitskañ tekur ad æklaga oss/ Miñing Syndaña ofbijdur oss/ Diøfulleñ hreller oss/ med þra Miñingu/ og giører hvad mest ur þeim / eñ lijted ur þijns Sonar Verdskulldan / sem þo er øllu meire/ þa læt þiñ H. Anda mæla þesse føgru Ord i Hiarta voru/ og bera vorũ Anda Vitnisburd þar uñ / ad vier sieũ Guds Børn. Bænheyr þad Himneske Fader fyrer JEsu Blessada Forþienustu/ Amen.

Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 5. Cap.

Þañ Tijma. JEsus sagde til sijña Lærisveina: Eg sege ydur/ Nema so sie/ ad ydvart Riettlæte yfergnæfe meir eñ þad hiña Skriftlærdu og Phariseaña/ þa munud þier eige iñganga i Himnarijke. Þier hafed heyrt hvad sagt er til þeirra gømlu. Ecke skalltu Mañ vega. Eñ hvør hañ vegur Mañ/ sa verdur Dooms sekur. Eñ eg seige ydur þad / hvør hañ reidest Broodur sijnum / sa verdur Dooms sekur. Eñ hvør sem ad seger til Broodur sijns / Raka / hañ verdur Raads sekur. Eñ hvør sem seiger/ þu Afglape/ hañ verdur sekur Helvijtes Ellds. Þar fyrer / nær ed þu Offrar þijna Gafu til Altaris/ og þier kiemur þar til Hugar/ þ þitt

Brooder

Brooder hafe nockud a moote þier / þa lættu þar þÿna Gæfu fyrer Altarenu / og far ædur ad sætta þig vid Broodur þiñ / og kom þa ad Offra þÿna Gæfu. Verdu snarlega sampyckur þÿnum Mootstødu maññe/a medañ þu ert eñ a Veige med hønum/so ad eige selie hañ þig þiñ Mootstødumadur Doomaranum/ Doomareñ selie þig Þienaranum / og verder so i Dyblissu kastadur. Sañlega seige eg þier/ ad eige muntu þadañ ut fara/ þangad til þu hefur borgad hiñ sijdasta Pening.

Exordium.

ÞJer villest / þar þier vited ecke Ritningarnar / sagde DRotteñ vid Sadducæos/ Matth. 22. Med vidlijku Moote ævarpade hañ Phariseos / Marc. 7. Þier Onyted Guds Bodord / svo ad þier halldeð Setninga ydar / og þad gjører hañ satt / bæde i greindum Capitula Marci / og svo hinum 23. Matthæi. Þad er hvertu Orde sañara / sem Paall skrifar / ad Holldlegur Madur skynie ecke hvad Guds Anda er / og þad sie hønum Heimska / 1. Cor. 2. Þad er liooft af Dæme hiña Skriftlærdu / er kølludu sig ad hafa Likel Vitskuñar / eñ utløgdu þo Ritninguna epter sijnum eigeñ Þootta. Þad auglijser hiñ stoore Biskup med þa vellærdu Tunguna i þessa 6. Dags Evangelio/ þar hañ sialfur utleggur Løgmaaled lÿngtum ødruvijs eñ Gydingaña Vitringar hielldu : Hver hañs Utskyring ad næstu Letre er vidtekeñ af flestum þeim ed Christner kallast / þo er þar i ein Grein / sem ecke kiemur øllum samañ uñ / Þad er þesse: VERtu SNARlega SAMþyckur ÞJnum MOOTstødu MAñe / A MEDañ þu Ert Eñ A VEige Med HONum / Svo Ad Eige SElie Þig Þiñ MOOTstødu Madur DOOMaranum / Og DOOMareñ SElie Þig ÞJENaranum / Og VErder Þu Svo i DYblissu KAstadur. Ut af þessum Ordum DRottens hafa Einþycker og Skynhelger Meñ þad spuñed / ad ei leifest Christnum Møñum ad eigast Løg vid fyrer sijnu Yfervallde / og þvi verr / ad i Lande voru eru þeir / er leggia þad ut a hiñ versta Veg / ef nockur er Vandlætingarsamur i þvi / ad sækia Guds og Konungsins Riett / Ad forsvara Virdingu sijna og Fiaar-Hlute fyrer Asælne vondra Maña / ad styrkia Mallefne Eckuñar / og hiñs Fødurlausa / og kalla / ad þad kome ecke einum vid / og jafnvel þoott ad Løgræningureñ sie høñum Vandabundeñ / og nefna slijkt Oroon og Fridar Spiller. Eñ eg mun med þeim Ordum sijna / ad ei sie þad Lausnarans Meining/ ad baña Christnum Møñum ad sækia Riett siñ : Og þar hiaa / ad vor Riettargængur eige ad vera aan alls Haturs og Reide.

Þu Riettlaate Fridarens Gud / Gief oss Naad þijns Anda þar til / ad þetta Hyrende vel Luckast meige / fyrer JEsum Christum / AMEN.

Utleggingeñ.

ÞOtt ad ecke væru adrar Røgsemder til þess / ad Lausnareñ ei tale hier uñ Veralldlegañ Rett / hellldur uñ þad Riettlæte / sem

fyrer Gude gyllder / þa er su noog / ad hañ seger i Undverdu Gudspiallenu : NEMA ad Ydar RJettlæte YFergnæfe FRamar Eñ Hiña SKriftlærdu og Phariseaña / þa Kuñed þJer Ecke Jñ ad GANga i GUDS Ryke. Vitanlegt er þad af Gudspialls Søgunum / ad ecke høfdust þesser Skynhelgu Meñ þa Hlute ad / sem Veralldar Rietktur kyñe ad fella þa fyrer / eñ fyrer þvi / ad Guds Doomar eru ecke eins og Maña Doomar / þeir dæma epter Gøgnū og Vitnum / eñ hñ ecke epter þvi sem hañs Auga ser / edur hñs Eyra heyrer / helldur rañsakar hañ Hiørtuñ og Nyruñ / Ps. 7. Fyrer þvi / sege eg / tekur Lausnareñ til ad utskyra hid Fimta Bodord fyrst / og syner / ad ecke einasta Mañdrap edur utvortis Mispyrmingar sieu fyrer Gude Saknæmar / helldur og Reideñ i Hiartanu / z Ovyrdingar Ord þau / er framkoma af Muñenum. Ef Meñ nu þetta fyrer satt hallda / sem eg hygg ad aller giøra mune / sem þessa Ritningu vel rañsaka / Hver vill þa segia / ad Frelsareñ meine i þessum Capitula fyrr edur sydar / Veralldlegañ Rettar-Gang ? Ad þessu lytur þad / er sydar stendur i Gudspiallenu : NÆR þu OFFrar þyna GAfu FYRer ALtarenu / Og þJer kJemur þar Til Hugar / þad þiñ BRooder Hafe NOckud a Moote þier / þa Lætku þar þyna Gæfu Fyrer Altarenu / og Far adur ad Sætta þig Vid BRoodur þiñ / og Kom þa ad Offra þyna Gæfu. Seged mier / hver a ad þiggia Offred / Gud edur Syslumadureñ ? Hvada Doomare mun þa meintur i þessum Ordum : AD Ecke OFurselie HAñ þig DOMaranum ? Eg meina Gud / þvi a Myskunseme hefur hañ þocknan / og ecke a Offre / Hos. 6. Eñ Veralldar Høfdingiar / þvi verr / þeir hafa margur hver þocknan a Offre / eñ ecke a Myskun / nær þeir taka Fe til ad Riettlæta hiñ Ranglæta / eñ fordæma hiñ Saklausa an allrar Vægdar og Myskunar / og svo sem þad DRottne ecke þocknadest Offur hiña Heimsku / Eccl. 5. odruvyse eñ svo hañ seger / Esa. 66. Ad hver hañ slatrar Naute / þad er sem hañ slæe Mañ i Hel / Hver hañ loogar Saud / þad er sem hañ Afhøfdade eiñ Hund / hver hañ færer Foorn / so sem Offrade hañ Svyns-Bloode / sa ed Reykelse breñer / so sem hañ

giæfe

giære þad Skurgode / so vill og Frelsarenn segia / ad øll Guds Þioonusta þess/sem er missættur vid siñ Naunga/þañ er hñ hefur afgiørt vid / hun sie Andstygd fyrer Gude / ef hañ mæ aftars Sacktum næ / og þvi ælyktar hañ med þessare Grein: VErt SÆTTAnlega SAMþyckur ÞJJNum MOOTstødumañe / A MEDañ Þu Ert Eñ A VEge MED HOnum / SVO Ad EJGe SEtie Þig Þiñ MOOTstødumadur DOOMaranum/etc. Ad Doomareñ sie Gud/ Allsheriar Konungur / þar er eingeñ Efe a / hañ eirn a Valld a ad kasta þeim hañ Fordæmer i þad Fængelsed / hvadañ ecke er Endurlausn/ sem er Helvijte/ og ad þad sie hier meint/ vottar Epterlijkingeñ um hiñ vonda Þioon/er rikud stendur/Matth. 18. Hañ æ og alleina Himnarijkes Valld. Fyrer hvers Riettlæte vier iñgaungum i Guds Rijke/ er alkuñugt/ ecke Phariseæaña/ ecke vort eiged / edur Heilagra Maña/helldur hñs/ sm̃ er Jehova vort Riettlæte/Christus/eñ hañs Riettlæte mæ eingeñ næ fyrer utañ þad / ad hañ sie vid siñ Broodur sættur i sijnu Hiarta/ad miñsta Koste/og vilie ofgiørt hafa þ afgiørt var. Nu er eingeñ heilvita Madur sæ/ ad ef hñ hefur misgiørt vid nockurn/ad hañ ecke helldur leite Sætta til hañs/ helldur eñ ad mæta fyrer Doomaranum/ hver ed auk Þegnsens Riettar/feller a hañ Konungsins Sok/sier deilis þar Konungarner hafa epterlæted slijkar Sæt er / nær Mælunn er svo hættad / ad ecke snerter Guds Æru / nie Tign þra. Nu hygg eg su sie Meining DRottens i þessare Grein / þad sem Framsyne þyker i Veralldlegum Mælum/þvi skyllde þad ei þykia i Efne Sæluhiælpar ydar i Frær Veralldlegum Doome mæ komast a einhvern Hætt/Einhver kañ ad gæmga i Borgun fyrer mig/ miter kañ Arfur til ad falla/ svo eg giete loked Skulld mijna/ Viner og Naungar giefa Fridstillt miñ Mootstødumañ/ Eñ fræ Guds Doome eingañ veigeñ / nema eg verde sættur vid miñ Mootstødumañ / a medañ eg er eñ þa a Vege med honum / þad er / a medañ eg life / ædur eñ eg kiem fyrer hiñ stræmga Allsheriar Doom / og verd i Myrkvastofu kastadur / hvadañ eg mun ecke utfara / þængad til eg hefe borgad hiñ sijdarsta Penning / Þad er alldrei / þvi ur Helvijte er eingeñ Endurlausn-

Þar fyrer er einfælt ad sættast vid Naungann medan Tijmenn er/ flere deilis þar eg veit ecke hvad myked er epter Begarens / Gud rædur mijnum skijdarsta Natur-Stad / og ecke sialfur eg / Og hier af hygg eg þad audsært/ ad ei tale Frelsaren i þessum Stad umm Veralldlegann Riett. Veit eg ad DRottenn seger i þessum sama Capitula. Ef nockur vill vid þig Løg preyta/ og þijna Yferhøfn af þier taka/ lát hønum og þitt Kyrtel epter. Eg vil nu ei fáa mier þad til Orda/ ad marger Lærder Menn leggia þetta svo ut. Vilie nockur Kieppa vid þig umm Yferhofn þijna. Þad er / taka hana af þier med Ofbellde/ Eg vil láta hitt standa/ samt hefur þo Drottenn ecke i þessum Ordum Laga-Riettenn fyrerboded/ þad var ecke hans ad banna Mosium Løg og Riett/ sem ad er Nøfundur Riettar og Laga/ hvers ad er Doomarenn/ hver z er medal Doomarana i Doomunum/ ad Vitne Josaphats Konungs/ 2. Cron. 19. helldur þeirra sem neita Mosium riettra Laga/ Tradka Mølum Manna med Flækium og Rangsleitne / Spilla Løglegum Vitnum og Stefnum ad Raunalausu/ hveria DRottenn vill skijdann dæma. Enn eg vil aptur taka til hins fyrra Mals. Eingum bann ar DRottenn i þessare Grein ad beidast Riettar sijns : þad er alkunnugt / ad Frelsarenn talar i Ordskvidum og Epterlijkingum þrælega i Kienningum sijnum/ Hann samlijker Christnena Vijngarde/ Akre/ Brud kaupe / þo er Christnenn hverke Vijngardur / Akur nie Brudkaup. Hann kallar Herodem Ref/ munde hann þar fyrer Refur vera? þa Johannem og Jakobum þrumu Syne / mundu þeir þa ecke vera Zebedæi Syner ? Hann seger ad hægra sie Vlfalldanum ad ganga i giegnum Nalarauga/ helldur enn rijkum Manne inn i Himnarijke/ Matth. 19. Nu er þad Omøgulegt / Hvar munu þa Abraham / Isaac og Jacob vera ? I þessum sama Capitula Matthæi seger hann : Ef þijn Hond edur Footur hneixlar þig/ þa snijd þau af/ og snara þeim fra þier/ Mun hann þa vilia ad Menn skule meida sig edur vana eins og Baals Prestar ? og ecke miklu helldur ad þeir skule Krossfesta sitt Hold / og deyda sijna Jardnesku Limu/ svo sem Paulus ad Orde kiemst/ Col. 3. Hann seger og i sama Capitula : Ef nockur slær þig a þijna hægre Kynn / þa

snu

snu ad hønum hiñe añare / Eñ ef hañ slær a hina vinstre fyrst / þa hefur þu ecke adra vinstre Kyñ ad bioода/ seger Augustinus/og Lucas getur hverke um̃ hægre nie vinstre Kyñ / þvi meiga Meñ ecke alltyd hænga i Ordum Rikningarennar/ helldur leita ad Meiningunne/hvet ad i þessum Ordum er eingeñ añur eñ su/ ad Meñ ei skulu hefna sialfer syn/helldur lyda Oriettenn med Þolennmæde/og Naturslaust/þad vil eg satt giøra med Frelsarans eigeñ Dæme/hver þegar hñ var Kyñ-Nesta sleigeñ/ Joh. 18. þa baud hñ ecke hina adra Kyñ / helldur enn kallde med Hoogværd þañ er hñ sloo/Ei helldur St. Pall/nær Prestahøfdingen baud ad slæ hañ fyrer Doome / helldur beitte hañ Løgum fyrer sig/ og sagde: Gud straffe þig þu forfægade Veggur/ þu situr og dæmer mig epter Løgunum / og byдur ad slæ mig a moote Løgmalenu / Act. 23. Sama vil eg nu segia um̃ þad / ad læta þeim sitt Kyrtil epter / er vill þrætta vid nockurn um̃ hñs Yferhøfn/ þeirra Orda er eingeñ Meining añur eñ su/ad miñs hyggiu/ ad nær Madur lydur nockurn Oriett/ skule hañ ecke hefna syn sialfur/ helldur skule vera svo Skape fareñ / ad hañ sie bueñ til ad þola añañ stærre/ Reide og Naturslaust/ ef hañ nær ecke Riette hiä Valldstioornenne/ þviad af Sialfs hefndenne kiemur Tydum stærre Olucka. Elldurenn verdur ecke med Ellde slockfur / helldur med Vatne/svo er þad eingeñ Lækning Oriettarens/ ad giallda Illu Illt/ helldur ad leita Valldstiettarennar/ hveria Gud hefur sett hinū Froomu til Forsvars / eñ Ranglætū til Hegningar / eñ þo Reidelaust / þvi Madur a ad snua Vanganū i Hiartanu / og ecke a Høfdenu: Fyrer þvi bañar Frelsareñ i þessare Grein / Ecke Løglegañ Riettargang / helldur eñ Paulus þooft hañ sege / 1. Cor. 6. Vogar nockur af ydur / sæ ed æ Søk vid einhvern/ad eiga Doom under Ranglatū/ og ecke under Heilogum / ad sonu er Brestur hia ydur / ad þier hafed Dooma medal ydar/ þvi lyded þier ecke helldur Oriettenn/ þvi take þier ei helldur Skada? Ecke bañar Paulus hier Riettargangenn / helldur ad eiga Søk fyrer Ranglatum/ (svo kallar hañ Heidingia / eñ Heilaga nefner hañ hier Christna Meñ / eins og vyдar) svo vill hañ þa ecke allañ Riettargang bañad hafa / helldur ad eiga Mal fyrer

Heiding

Heidingium/hvar fyrer? Svo ad eingum giæfu þeir neina Hneixlan/ ad Þioonustugiørdeñ ei løstud yrde / 2. Cor. 6. og þeirra Hoogværd kusug øllum Mønnum/ Phil. 4. Eñ Vitne til þess/ad hñ ecke villde hafa Kielkargangeñ afmaadañ/ er þad/ ad hañ ei bañar/ad eigast Løg vid fyrer Christnū/og skinest læta þ epter/ef vid þarf/þar hañ seger: Er eingeñ sa a medal ydar sem Vited hefur / sa ed kuñe ad dæma millū Brædra siña: Og fyrer þvi/ad Christner høfdu þa eckert Vallð til ad dæma Opeñberlega um̄ Veralldar Maal/þa skinest/ad hañ villé ad þr nefne Meñ af siaalfum sier / til ad dæma Maal sijn / helldur eñ ad bera þau under Vantruada/ edur þola Orietteñ ella/ helldur eñ ad giøra Þrætur skinar Aughoosar þeim/ er høfudu Christeñdoomeñ / z løgdu þeim allt til Lijsa/er þa Tru og Þioonustu teked høfdu/og svo sem Frelsareñ seger hier i Gudspiallenu: NEma YDar RJETT-LÆTE YFERgnæfe MEir Eñ HJña SKRJÞTlærdu Og ÞHARJsæaña / Þa KVNNed ÞJer Ecke Jñ Ad GANga J GVDs RJJKE. Svo vill og Þall / ad hiner Christnu skijna skule svo sem Lioos a mille Rangsnueñar Heidingiaña Kynsloodar. Þesse same Guds Madur seger i ødrum Stad: Lated ei sigrast af hinū Jlla / helldur yfervinñed hid Jlla med Goodu / Rom. 12. Eñ hver vogar ad kalla Skipan hiñs Almaattuga vonda? Edur er Valldstiooerneñ ecke af Gude sett? Er hun nockud svo sem añad Bijlæte tñsett i Christs Kyrkiu / til Þrijdes alleina? Langt er fra þvi / helldur til ad skipa Riettindū Maña/fyrer þvi kalla eg hañ sigra hid Vonda med Goodu / sem nær Riette sijnum fyrer Løglegum Doome/ eñ poler eñ Naturs og Møglunar / þoott af þvi bere. ÞMotteñ seger i Løgmaalenu / Exod. 21. Auga fyrer Auga / Toñ fyrer Toñ / þar fyrer hefur hñ þo ecke leift þeim er Augad miste/ ad stijnga ut Augad a hønum er stack / ecke helldur hefur hañ teked Sverded af Doomaranum / þoott hañ bañe þad Þegnenum. Eckert nijtt Løgmaal hefur Christur sett i þessum Greinū/þvi Sialfs hefndeñ er og bøñud i Løgmaalenu/sæ sem sagde Doomaranum/Deut. 19. Þitt Auga skal ecke þyrma hønum / Lijf fyrer Lijf / Auga fyrer Auga / Toñ fyrer Toñ/

Tonn / Hond fyrer Hond/ Foot fyrer Foot : Han hefur og sagt hver-ium einum þar fyrer ukan/ Lev.19. Þu skallt ecke sækia epter Hefnd enne / og ecke vera Minnugur Orietkarens. Han ed seger i greindum Capitula Deut. um hin falska Vott : Þier skulud alldeilis giøra honum so sem han leitadest vid ad giøra sijnum Broodur : Hin same hefur talad fyrer Munn Salomonis / Prov 20. Þesse Ord / um alla þa sem ecke hafa Guds Umbod i Doomara Sæte : Þu skallt ecke segia / Eg skal Endurgiallda Illt / bijd epter DRottne / han mun frelsa þig. Þessu er Paall samþyckur er han seger/Rom.12. Þier eiged ecke ad hefna siaalfer ydar / þvi skrifad er / Mijn er Hefnden / eg vil Endurgiallda : En þegar Valldstietten hegner vondra Verka a þeim sem giørt hefur a annars Hlut/þa frelsar Gud hinn Saklausa/ þvi hun er hans Þienare til Hegningar/þeim er Illt adhafast / Rom. 13. Hvervetna þar sem hinn stoore Allsheriar Doomare hefur Vallds stioornenne Riettenn i Hendur feinged / þar hefur han med þad sama leift sierhverium/ sem vanhalldenn er / ad sækia Riett sinn fyrer henne / þvi hun ber ecke Sverded forgiefens/ seger Paulus : Og Petur bijdur ad Menn sieu undergiefner Stioornendunum/svo sem þeim af Konung-enum eru sender / til Straffs hinum Glæpafullu / enn til Lofs hinum sem Gott adhafast/1.Pet.2. Mun nu ecke þessa vid þurfa/Christ-ner Menn ? Edur er Verølldenn svo Emlit / ad ecke finnest i henne bæde Svart og Hvijtt?Svo heilog/ad ei finnest bæde Vonder og Goder? Þvi er einsætt fyrer þa sem Ranginden þola/ad leita Forsvars hia Vallds stiettenne / Edur munde ecke Paulus leita Lids i Løgunum / þegar Lysias villde hafa refst honum / Act.22. Munde han ecke skioota sier under Keysarans Doom / þegar han Otkadest Ofbellde Gydinga/ Eg þore framar ad tala / þad er ecke Guds þægt / og gagnar ecke til hans Dijrdar/ad Menn alltijd giefe Riett sinn epter/þvi þ giører Ohlut-vanda Menn opkast þess verre og ænælnare/ svo ad þ maa siqnast/ ad sa eble Illsku þeirra/ sem lætur Hlut sinn fyrer þim/ef hn maa naa honum med Løgum og Riette / Sa sem vill taka fra mier Æru mijna og gott Mannord / mun þad Guds a mooke / ad eg forsvare mig Løglega fyrer

A-austre hüs? Han lÿgur uppa mig Lÿtu og Skömm/sem eg alldeilis ecke er valldur af / Mun mier ei Leifelegt ad bera Hond fyrer Höfud mitt/þar svo æstendur/ Einhver ræner mig Fiærhlutu mÿnu/Odols og Arfa-Gotse / edur ödru þvi/ sem eg er vel ad komen/ og þad an ad-hvert med Ofrÿke/edur Yfervarpe Laga og Rietkinda/svo eg lÿd Skort á Forsorgun minne/ og þeirra sem mier eru Vandabundner/ Konu/ Barna og Hiua/hefe ecke þad eg meige Fatækum giefa/ og biarga Naudstoddum med/ en hn brukar Fe mitt til Ohoofs og Ofmetnadar/ þvi svo giora þr opkast/ er læta þienara sÿna stockva yfer hvern Proseullo/ til ad fylla Hus Drottna sinna med Ræne og Svikum/ Zoph. 1. Mun Gud bana mier ad verta mitt med Logum a moote slÿkum Ofstopa? Fiærre sie þvi/ annars hefde hn ecke gyrdt i krÿngu Frelse mitt/ og Eigur mÿnar med Lagana Muur: Ecke sie eg ad Ritningen legge þad Nabot til Lÿta/þott hn neitade Achab um sin Vÿngard/ En sa giører hid sama/ sm ver sitt med riettu Logu. Gud hefur boded mier / ad eg skule elska min Naunga sem sialfan mig/en ecke framar. Oskande være/ad Men giæfu þad vel hallded/ þad heyrer Gude einum til/ ad elska han framar øllum Hlutum / og jafnvel Lÿfenu / þad a og ad giøra vid Brædurnar/ seger Johannes/ hans vegna/ 1. Joh. 3. En su Elska er i þvi foolgen/ ad hiælpa hønum og forsvara fyrer Omilldum Mønnum/ en ecke i þvi/ ad læta Skælken ræna sig og Fefletta/ ef eg maa Lagana niota / þad er eingu betra/ en ad forsmaa Guds Gafur/er hn veiter mier til Upphelldis/en eg vil þær ecke nyta. Eg veit og/ ad eg er skylldugur ad styrkia Maal Eckiunnar og hinns Fødurlausa / mun eg þa ei meiga ganga i Rett fyrer þau/kunne þm þar med Hoolped ad vera / ef mier þad Løgen leifa? Af øllu þessu hygg eg nu audsært vera/ad þ ecke einasta er Leifelegt/helldur og gott Verk a Stundum / ad leita Laga og Rettar a moote Araasum vondra Manna/ En þ a ad skie med allre Hoogværd / an Haturs og Reide / svo sem ædur er sagt/þvi hn sm Retten sett hefur / hn hefur og sagt: Elsked Ovinte ydar/ Matth. 5. og nær þad ecke sÿdur til Rettargangsins / helldur en til hvers annars Vidskiptis vors/og Umgeingnis i Heimenum. Sa

sem

sem elskar Ovin sin/hann elskar sialfann sig/ þvi under eins og hann fyrergiefur sijnum Broodur hanns Misgiörder / þa auglijser hann sig þar med ad vera Barn sijns Födur/sem a Himnum er/hann tekur under eins Aflaat og Kvittun af Gude fyrer sijnar eigenn Synder / ef hann giörer þad af Hiarta/Marc. 11. Drottenn hefur ecke bannad sialfann Hlutenn/ helldur ranga Atferd Hlutarens/ þad er/ ad bruka Riettenn til ad hefna sijn/ enn ecke til ad naa Rette sijnum/ ad bera Fe i Dooma/ad uktvega fölsk Vitne / ad bruka Laga-Krooka / og adskilianlega Ranga-Leitne / Ad erta upp illt Skap med Brygxlum og Skut-Yrdum/ jafnvel i riettu Maale/ til þess / ad faa meire Hefnd yfer sijnum Mootstödu-Manne / enn hann i fyrstu hafde tilunned / allt svoddann er af hinum vonda / þad hefur Gud og alldrei leift i neinum Rietkargange ad bruka / helldur streingelega bannad / enn allra hellst ad hatast vid sinn Mootstödu-Mann/ og sa þ giörer/ hann verdur eins sekur fyrer Gude/svo sem hinn/ þoott alldrei eige hann svo gott Maal/ og hvad hefe eg þa gott af þvi/ad eg spille Myskun Guds yfer mier/ til ad hatast vid hann/er vid mig afgiörde/þvi Gud kann ad myskuna hönum / ef hann ydrast / enn eg a eingrar Vægdar Von/svo leinge sem eg el Hatur til hanns. Drottenn seger og ad sönu hier i Gudspiallenu/ ad sa sem hefur giört a annars Hlut/hann skule sættast vid Broodur sinn/adur hann offrar Gaafu sijna/ Enn umm hinn sem misgiört er vid/ seger hann med sliku Moote/ Marc. 11. Og þegar þier standed buner til ad bidiast fyrer(þad er ad offra Gude Bæn sinne)þa tilgiefed / ef þier hafed nockud a moote einhverium/ svo ad ydar Fader/ sem a Himnum er / Forlaate ydur ydar Misgiörder / Skyllda eg þa bera Hatur til hanns / sem eg a Maalstad vid / þoott alldrei ætte eg umm svo sart ad binda/þad være ærs Manns Ade/ og ecke þess/sem heilvita er i sijnum Christendoome/þar eg a Daglega ad bidia þessa Bæn : FYRERgief Oss VORar SKullder/SVo Sem VIer FYRergiefum VOrum SKulldunautum / og veit / ad eg ecke fæ Kvittun Synda minna/ a medann eg höndla ecke Reidelaust vid minn Naunga/hvert þad er i Rettargange/ edur utann Rettargangs : þad er og vijst/ad vor beste Rettur/ er eingenn Rettur fyrer Gude/ ef hann vill

dæma epter ſijnu Riettlæte/ſvo ſeger Job/ Cap. 9. Eg veit vel/ad eingeñ Mañeſkia kañ Riettlæt ad ſtandaſt fyrer Gude/ og þvi ſkyllda eg þa hafa Ovin miñ/ fyrſt hñ hefur ſkipad mier ad elſka hañ/ſem æ ſvo mikil Rææd a mier/ad hñ giefur Fordæmt mig/nær hñ vill. Þeſſ er og ad gæta / ad ecke hlaupe Meñ til Doomarans um̃ hvern Hiegooma/þad kieñer Agyrne og Oroa/ad vilia þrætta um̃ Smæmune/ og ſæmer ecke þm̃/ſm̃ vill læta ſig Hugprudañ kalla/aukhelldur Rett-Chriſtnum Mañe / hverium ad byriar ad vera Liufum æ ad ſættaſt / jafnvel med nockrum Skada ſijnum / helldur eñ ad draga ſiñ Mootpart fyrer Doomarañ/ hønū til meire Skada/ og Hneiſu þrar/er hiñ hefur ecke Gagn af / þoott ei hafe Meñ alltijd halldeñ Hlut/ ſierdeilis ef ad kieppa er um̃ þa Hlute/ ſem Lijfs Næringu et vidvijkia/hveria Paulus ſijneſt ei vilia hafa under Doom Heidingiaña / 1. Cor. 6. Einkum þar Frelſareñ hefur bañad oſſ ad ſyrgia fyrer heñe/ Luc. 21. og brukar þad ſama Ord i þeim Stad / ſem Poſtuleñ hier / og þvi æmiñer hañ alla Chriſtna Meñ med þeſſum Ordum/Col. 3. Iklæde eſt ſvo ſem Utvalder Guds Heilager og Elſkanleger Hiartgrooeñe Myſkunſeme/ Lijtelætenu / Hoogværdeñe / Þolenmædeñe / um̃berande hver añañ / og fyrergiefande hver ødrum / Ef nockur hefur a moote einhverium Aklæru / ſvo ſem Chriſtur hefur ydur fyrergiefed / ſvo giøred og þier. Gud giefe øllum ſijnū Børnū þetta Hiartalag ad ſtunda/og þvi faſt ad hallda/þar til vier komū fyrer hiñ Stoora Allsheriar Dom/hvar vorer ſtærſtu Oviner/Synd/Daude/Diøfull & Hel vijte ſkulu oſſ eckert Mein giøra/ aukhelldur nockur Veralldar Magt/ þvi hver vill føra Klæru-Mææl i giegn Utvølldū Guds / þar Gud er ſa ſem Riettlæter/Chriſtur er ſæ ſem Dæmeñ er/ jæ/eñ framar Uppriſeñ/hvør og er a hægre Hønd Gude/hvør og er Medalgængare ꝥ oſſ/Rom. 8. Þeſſa Hlutſkiptes uñ þu oſſ ad niooka eilijfe Komungur Dijrdareñar/ꝥ hñs Forþienuſtu/ſm̃ er alls Holldo Doomare/JEſus Chriſtus/Amen.

Siøunda Sun̄udag epter Trinitatis.

Gudſpialled / Marc. 8. Cap.

A þeim

J þeim Døgum. Þa þar var eñ margt Foolk komed saman/ og hafde ecke til Matar. Kallade JEsus sijna Læresveina til sijn / og sagde til þeirra : Mig aumkar yfer Foolked/ þviad i þriu Daga hafa þeir hiaa mier vered/ og eckert til Matar haft. Og ef eg læt þa fastande heim til sijn fara/ þa vanmegnast þeir a Leideñe. Þviad suñer voru langt ad komner. Og hans Læresveinar svørudu honum : Hvadañ faaum vier þau Braud / hier a Eydemørku / so ad vier faaum þa mettad ? Og hañ spurde þa ad. Hvørsu mørg Braud hafed þier ? Þeir søgdu honum Sio. Og hañ skipade Foolkenu nidur ad setiast a Jordena. Og took þau Sio Braudeñ / þackade / braut / og fieck sijnum Læresveinum / ad þeir legdu þau fram. Og þeir legdu þau fram fyrer Foolked. Þeir høfdu og fæeina Smaafiska / og þa hina sømu blessade hañ / og baud fram ad leggia. Eñ þeir neyttu/ og urdu metter. Og þeir tooku upp þad yfer var sio Karfer med Afgangs Leyfar. Eñ þr sē neyttt høfdu/ voru nær fiorar Þusunder/ z hñ liet þa i burt fara.

Exordium.

MAdureñ mun ecke lifa af einusamañ Braude / helldur af sierhverju Orde/ sem framgeingur af Guds Muñe / sagde Moyses vid Jsrael fordum / Deut. 8. Þessum sømu Ordum kastade Frelsareñ Andskotanum i Naser / þegar hañ freistade hañs / til ad giøra Steina ad Braudum/ Matth. 4. Þau eru og sañ / svo sem aller adrer Guds Vitnesburder / þvi þad maa ei Lijf kalla / sem er aan Guds Orda / siafnvel þoott eiñ hafe Holld og Hamsa / og lifte nøgu sællega wt. Christi Ord eru Lijf og Ande / og aan þeirra er Madureñ eins og Pall seiger um Ekkiuna / þa i Gyrndum lifer / hañ er lifande daudur/ Þo hefur Gud giefed Mañenum Fæduna / svo sem añad Medal / til ad lifa af / þar fyrer stendur hier : Ecke af einusamañ Braude. Vitanlegt er þad / ad Gude er ecke um Megn ad hallda Lijkømum vorum vid aan Matar og Dryckiar / þad sijna oss Dæme Moysis / Dæme Elia / Lausnarans / er føstudu i heila 40. Daga / og maa sijnast / ad þeir Moyses og Elias hafe vered DRottens Fyrermyndan i þessu / og þvi skyllde hañ er kuña ad ala Mañeñ aan Fædsluñar / sem ad i Eyde-Mørku sadde 5000. Mañs med Fim Bygg Braudum og Tveim Fiskum/ Joh. 6. Og i þessa Dags H. Evangelio heyrum vier / ad hañs mikla Almættis Hønd mettar 4000. med eiñu litlum Koste. Vt af þvi fyrsta Kraptaverkenu hefe eg nockud ædur talad i þessare Book / um þad / hverneg vier i Guds Otta eigum ad leita Næringar vorrar / hvad eg Oska ad fiñe goodañ Stad i Hiørtum þeirra sem lesa edur heyra. Eñ nu vil eg wt af þessu H. Gudspialle alleina þar um tala/ hvad

oss eige ad styrkia i Truñe til ad treysta Gude / og varpa allre vorre Ahyggiu uppa hañ / nær oss vantar þessarar Veralldar Mune.

Hiælpa oss til þessa / DRottiñ miñ / Fyrer þitt Dyra Nafn og Sonarens Forþienustu / A M E N.

Vtleggingeñ.

ÞAD er Grækfleg til ad vita / hversu ad Nockura Mañsins epter Spillinguna er bæg til ad treysta Gude / þegar þad er ecke fyrer Augunum sem eta skal. Moyses sloo a Kletteñ i Noreb / og þar flaut Vatn ut af / svo ad allur Jsrael drack / Exod. 17. Eñ er Gud baud hönum i Eydemørku Zin ad giøra hid sama i añad Siñ / þa efadest hñ/og sloo Tvisvar a Biarged / Num. 20. Nañ sa Daglega / ad Gud fædde þa med Manna af Himnum ofañ / Eñ er Foolked møglade / og beidde um Kiøt / eñ hañ bar þad fyrer Gud / sem hiet ad giefa þm Kiøt ad eta allt til Leidenda / þa var þo ecke Truen sterkare hia sialfum Moyse / eñ svo / ad hañ sagde / Num. 11. Þetta Foolk er Sex Hundrud Þusund Mañs / og þu seger / eg skal giefa þm Kiøt / svo þeir ete i heilañ Mañud. Læresveinarner høfdu sied þad mikla Kraptaverk / er JEsus hafde giort skømu adur eñ þesse Jarteikn skiede / nærre þvi i þessum sama Stad / Er hañ sadde 5000. Mañs med Fim Bygg-Braudum og Tveim Fiskum / Joh. 6. Þa talde Philippus Tormerke a Spurningu DRottens / og sagde: Braud fyrer 200. Peninga næger þeim ecke / Eñ hier foor ecke betur / nema midur være. HVADañ FAum VJer Þau BRaud HJer A EYde-MOrku / Ad VJer FAum Þa MEttad. Og epter þad þeir høfdu sied bæde þesse Krapta-Verk / og mørg øñur fleire / þa atludu þeir hñ munde Brauds-Þurfe vera / er hñ took þeim Vara fyrer Sur-Deige Herodis og Phariseaña a Skipenu / svo sm lesa ma i þssu sama 8. Cap. Marci. Af hverium og rada ma / ad þ hafe skied strax epter þessa dyrdlegu Jardteikn. Gud betre / ad þad hender oss a Stundum Christna Meñ / sm Lausnareñ seger um Heidingiana / Matth. 6. Hvad eigu vier ad eta? Eda hvad eigum vier ad drecka? Edur hveriu eigu vier ad klædast? Eñ þar til verdur ei betur svarad / eñ sialfur hañ svarad hefur: Er ecke Lyfed meir eñ Fædslañ / og Lykameñ meir eñ Klæd-

Klædnadurenn? Seg þu mier/ Guds Barn/ skoop hann þig ecke Dm-samlega i Moodurlyfe? Gaf hann þier ecke Sæl og Lijkama? Endurleyste hann þig ecke med syns Sonar dyra Bloode? Hefur hann ecke Endurgieted þig daudann i Syndunum? Hefur hann ecke foostrad þig med sijnu H. Orde? Hefur hann ecke aled þig a syns Sonar Holde og Bloode? Helldur hann ecke ollu þessu vid magt enn nu dasamlega/ og undrunarlega a Stundum? Eg vil taka til þess sem dyrast og dasamlegast er. Hafe hann giefed oss Sonenn/ þvi mun hann þa ecke giefa oss alla Hlute med honum? Og ef hann giefur oss alla Hlute/ þa giefur hann oss einnin Forsorgun Lijkamans. Hafe hann aled Þinn fyrer oss/ bæde i Moodurlyfe/ og allt upp þadann/ i Andlegann og Lijkamlegann Mata/ mun hann þa Onyta sitt eiged Verk? Nema ad Mannesk ian giorde Guds Almætte Vanmattugt a sier med Truarleysune/ eins og Lærefoedmarner/ er þeir gætu ecke lacknad hinn Tunglsiuka. Þu seger/ Eg finn oft Brest a Atvinnu minne: Hungur og Dyrtijd meiga Menn Stundum þola/ hvad velldur þvi? Spyr Ezechiel ad/ hann mun svara þier Ordum DRottens. Ef eitt Land syndgar miog a moote mier/ þa vil eg utrietta mijna Hond yfer þad sama/ og i burt svipta Brauds-Nægtunum/ og eg vil senda þangad Hallære/ og upprickia þar inne bæde Monnum og Fenade/ Ezech. 14. Mun þad nockud rasta Sannsøgle DRottens/ þoott Menn giore sig hans Orlætis Overduga? Þegar ad allra Handa Løster og Klæker/ Guds Ords Foragtun/ Vanbrukun hans Hvijldar-Daga/ Ranglæte/ Meinsære/ Lygar/ Vioofnadur/ Agyrne/ Drambseme/ Ofbellde/ Agg/ Reide/ Præta/ Svik/ og Vnderferle/ og annad þessu lijkt/ Þegar allt þetta geingur Fiollunum hærra i Landenu/ er þa ad furda/ þoott hann apturlyke sinne milldu Hond a stundum? Eda seger ecke Paulus/ ad fyrer þess-hattar Glæpe kome Guds Reide yfer Born Vantruarennar/ Col. 3. Hver vill þa skyllda hann til/ ad hann skule Naadugur vera? Leitum þvi Drottens a medann hann er ad finna/ kollum a hann a medann hann er nalægur/ Sa hinn Ogudlege laate af sijnum Vege/ og Illvirkenn af sinne Hugsan/ og snue sier til DRottens/ þa mun hann myskunna honum/ og til Guds vors/ þviad hia honum er mikil Fyrer-

giefning.

giefning/ Es. 55. Eg skal endurgiallda ydur þau Aren/ sem Gras Hoppan/ Kal-Ormuren / Tre-Madkuren og Gras-Madkuren hafa fra ydur teked/ seger DROTTENN/ Joel 2. O minn Gud/ hver hefur þier nockurn Tijma giefed? Hver hefur þier lanad/ þad þu skyllder hønum endurgiallda? Þad meigum vier jata i þessu fataka Lande / ad hafe Gud einhveriu Sinne straffad Synder vorar med Aaran nockurre / þa hefur hans Millde oss þad endurgolldeð med mikille Ar-Giaf u / bæde til Siovs og Lands. Enn hvad fylger a epter hiä Spamannenum i sama Capitula? Nær þier eted Oaflatanlega / og erud metter / þa munud þier lofa Nafn DROTTENS Guds ydar/ Enn sinn til/ hvert Fader Mysk unsemdasta mune ecke hafa funded Skort a þessu hiä morgum af oss/ og hvert þ mune ecke miklu helldur eiga heima hiä sumum / er stendur hiä Hoseam/ Cap. 13. Under eins og þeir metter urdu / þa er Hiarta þra upphafed/ og hafa gleimt mier. Einhver vill seigia: Eg finn ecke þessa Glæpe hiä mier / Eg Ottast Gud og Elska / svo sem mier er møgulegt/ og giøre hønum þacker / samt nu eg og mijner þola Hungur og Þorsta/ Kulda og Klædleyse. Heyr mier um Stund/ Barn mitt/ Muntu vera sa einaste af Guds Børnum/ sem hann leggur þvilijkt uppa? Mattu ecke þu Abraham / Isaac og Jacob verda Landflootta fyrer Hungurs Saker? Gen. 12. 26. og 46. Matte ecke Elias fasta i 40. Daga? 1. Reg. 19. Hvad margt seger Pall hafa mott Illt þola fyrer Evangelium? Enn þetta mattu þeir lijda til þess/ ad þeir vissu hvad þeir væru/ sem er syndugar Manneskiur/ hvar þeir væru/ þad er i Heimenum / I Utlegdenne / og ecke i Fødurlandenu / hvernenn þeir vera skylldu/ sem er stoduger i Trunne/ þolenmooder i Hørmungenne/ og glader i Vonenne / Sama giører hann vid þig / þvi ecke er hiä hønum Mannegreinar Alit/ Act. 10. Þyker þu nu betre enn svo / ad þier sie fullgott ad hafa lijkann Kost med þessum Guds Kappum / þvi angrar sig þa Sala þijn / og þvi er hun Orooleg i þier? Vona þu a DROTTENN/ þvi þu munt enn nu prijsa hann/ Psalm. 42. Edur villtu ecke helldur hafa Þyngan med Guds Folke/ eins og Moyses / helldur enn lifa i allskins Sælu med Heimenum / og fyrerfarast med hønum? Hversu betra er

þier

Þier / ad þu gyrnest ad sediast af Molum þeim / er detta af Bordum þins Rijka hier i Heimenum / en ad þig lange epter einum Vatns-Dropa af Fijngre Lazari i Helvijte og Kvølunum? Og hvad veitstu/ hversu leinge DRottenn vill lata þenna þinn Skort vara / Hann er einn stoor Konungur / Ecke er hann leingur Rijkann enn Fatækann ad giøra. Jacob foor med einn Staf ut af sijns Fødurs Huse / Gen. 32. Enn hvad mikenn Fiølda Nauta og Sauda / Geita / Asna / Þræla og Ambætta kom hann heim aptur med. Dæme þessa Folks mæ furdanlegt þykia nu a þessare køllðu og Vankruudu Olld / þeir fylgdu Christo epter a Eydemørku / til ad heyra Kienningar hans / jafnvel Heidingiar af Tyro og Sidon / og eckert tooku þeir med sier ad neyta / svo sem sia ma af Evangelio: Einhver mun segia / ad þeir hafe ei buest vid svo længre Dvøl i Mørkenne / þo fannst eingenn sem aptursnere / svo Menn vite / og ad vijsu voru hier 4000. Manns / sem neyttu / þad ma sijnast / ad DRottens Ord hafe svo vel smackast þm i Hiartanu / ad þeir hafe ei funded til Hungursins i Maganum / og valla gietur þad ødruvijsse vered / enn ad þeir hafe treyst þvi / ad JEsus munde a einhvern Hatt sia þeim Farborda / þar til hefur an Efa hialpad hid fyrra Krapta Verked / sem enn þa hefur øllum i ferstu Minne vered / Enn i þvi gietur Johannes ecke umm Tijmaleingdena / Hier af kalla eg þad satt / er David seger / Ps. 32. Augu DRottens lijta til þra sem hann elska og vona a hans Giæsku / og þo finnast þeir / æ þvi verr / a medal Christenna Manna / sem vidlijkt eru lynder og Høfuds-Madurenn i Samaria / er sagde: Þo ad DRottenn giøre Glugga a Himenenn / þa kann þetta ecke ad ske / 2. Reg. 7. Afiars mundu Menn bijda epter DRottne / enn ecke hlaupa til ad Ræna / Stela / Liuga / Svijkia / Hripsa Brauded ut af Munningans Munne / og bruka adskiliannlega Rangsleitne i Kaupum og Sølum / og annarre Vidhondlan. MJG AVMkar Yder FOLKed / seger DRottenn: ÞVi J ÞRJm DAga HAfa ÞEir HJa MJer VERed / Og Ecke TJl MATar HAft. Margur fastar skemur / adur hann verdur Opolenmoodur. MJg AVMkar Yder FOLKed / seger hin Eilijfa Giæska / hans Myskunar Ydur

komust

komust vid i hønū / ſvo ſem i Nøfud-Sprokenu ſtendur / ſvo haň hlaut þm̄ Nædugur ad vera : Pad ſeger ecke hier / ad þr hafe kvark ad um̄ Hungur / haň viſſe vel / ad þr høfdu þeſſa þørf : Eň ſeged mier nu / Børn mȳn / Munu Ydur hańs Myſkunar um̄breitt vera? Mun hin rȳka Vrlætis Hønd ſtutt vordeň? Fiærre ſie þvi / ſamur er Gud z hň̄ hefur vered/ Eň ef vier vilium ſømu Medaumkunar niota/ þa lærum Tvent hier af : Eitt af Folkenu/ Añad af Lauſnaranū. Af Folkenu ad heyra Guds Ord liuflega / meta pad øllu Tȳmañ legu framar/ og ad treyſta Gude/ og þacka hønum midt i Skorkenum og Orbyrgdenie. Af Frelſaranum / ad ſiæ Aumur a hinum Volada og Naudþurftuga / Ad brioota Hungrudū vort Braud / Ecke af For dild / edur ad ukvega oſſ Nafn par med / ſvo ſem Hræſnarar þeir ed giøra Olmuſur ſȳnar fyrer Møňum / helldur af Truñe/ af Chriſte legre Medaumkan / af Elſkuñe til Guds og Næungans. Breyte nu nockur paňveg/ad haň heyrer Guds Ord/ og vardveiter pau/treyſt er Gude i øllum ſȳnū Vandrædum / og leitar Næringar ſiňar i Guds Otta / þa vil eg pad ſegia / ad fyrr munu Einglarner færa hønum Braud af Himnum ofaň/fyrr munu Hrafnarner bera hønum Fædſlu/ fyrr munu Steinar ad Braudū verda/ og Fiſkarner flytia hønū Gull og Silfur i Muñenum/ Ia/ Chriſtur mā fyrr afneita ſiælfum ſier / hvad Paulus kallar Omøgulegt / helldur eň ad haň læte Sæl hiňs Riettlæta Hungur þola/ Prov. 10. Nema haň vilie reyna haň par med / og ſiæ hønum pad fyrer einhveriu Goodu verda. Miň Mat ur og Dryckur er/ad giøra hańs Vilia/er mig ſende/ſagde Frelſareň/ Ioh. 4. Eň ef pad er hańs Vilie / ad þu lȳder um̄ Hrȳd Skort a Næringu þiñe/þa vert eins lyndur og þiň Lauſnare var/ og ætla þig ecke yfergiefeň / þott þu meger ad Guds Vilia nockud Illt lȳda / er vier ſvo køllum/ Eň pad er alldrei Illt/ſem Gott af ſier gefur. Ecke verda Vȳn-Bereň ſamaňleſeň af Þyrnunū edur Fȳkiurnar af Þiſt lunum/ Luc. 6. Giæt ad Dæmum Heilagra. Hverſu ſærlega klagar Iob i ſȳnū Mať-Raunū / er hň̄ ſeger / Iob. 30. Þu ert vordeň hard udigur a moote mier/ epter Styrkleika Handar þiňar brukar þu grim̄t

Natur

Nakur i giegn mier. Munde Gud þar fyrer hafa yfergiefed hañ? Fiærre var þvi / hiñ Ferkugaste og Fyrste Capitule somu Bookar hñ ber þar uñ liooſaſt Vitne/ og ſiælfur Guds Madur ſmkar Veikleika ſiñ og Fævitſku i þvi/ad þeckia Guds Ræd/nær hñ Endurvitkadeſt / og kom til ſiælfs ſyns apkur / med þeſſū Ordum / Iob. 42. Eg Aug lyſe ad eg ſkilda þad ecke/þad var furdanlega hæſt fyrer ofañ mig/ſvo eg gat ecke þeckt þad / þvi ydrar mig i Molld og Oſku. Eins var Da vid lyndur/ þvi ſeger hañ/ Pſ. 77. Mun DRottiñ þa Eilyflega burt kaſta/og einga Næd framar audſyna? Eñ nockru þar epter vegſam ar hañ Gud med Fagnade/ſegiande: Pſ. 103. Hañ hefur frelſad mitt Lyf ut af Fordiorfuneñe / og mig med Næd og Myſkunſeme Coron ad/þvi ſkyllde eingeñ orvænta uñ Guds Vinættu/ þoott ei leike allt i Lynde/þar vier ſiæum hier/ad hañs beſtu Viner hafa mætt þvilykt reyna. Edur meined þier/chriſtner Meñ/ad Faderen hafe miña elſk ad ſiñ Son/þegar hñ hroopade a Kroſſenū: Gud miñ / Gud miñ / þvi hefur þu yfergiefed mig? helldur eñ þegar Chriſtur ſtood a Jordan ar Bockū/og Roddeñ af Himne ſagde: þeſſe er miñ Elſkulegur Son ur i hvertum mier Velþocknaſt/ Matth. 3. Nei/Brædur myner/ þa hafde hañ i honū hvad meſta Velþocknan ſyna/ er hañ a Galganum hieck/þvi fyrer hañs Dauda erum vier vid Gud forlykter/ſeger Paulus/Rom. 5. Fyrer hñs ſaru Kvol og bitrañ Dauda hefur hañ elſkad oſſ i ſynum Elſkulega/ Eph. 1. Gud hafde Velþocknan a ſynum Syne fra Upphafe Vega ſiña / og i ollum Chriſto fra hinu fyrſta Augnablike Gietnadarens fyrer Einingu Guddooms og Mañdooms. Eñ fyrer Chriſti Dauda a ollum þeim ſem a hñs Nafn trua/ hvertum hañ hefur og Magt giefed Guds Bornum ad verda/ ſeger Joh. Cap. 1. Og fyrſt hñ hefur nu þannveg yfergiefed hñ uñ Stundarſaker/ Eñ ſydañ apkur med Dyrd og Heidre Coronad/ Vilied þier þa læta ydur þad undra/ þoott hañ breyte med ſama Hætte vid ydur/ſem i honum/ og fyrer hañ erud Arfleidder til eilyfs Lyfs? Nei/Chriſtner Meñ / ecke þoott ad Mootlæted og Skortureñ ætte ad vara alla Æfe vora: Þvi hun er ſvo lyted ad reikna hia Eilyfdeñe/og þad vier lydum

hier ad Guds Vilia/ þad verdur oss Endurgolldeð med Omælanlegrar Dijrdar eilijfre Þijngd/ 2. Cor. 4. Mootlætingar þessarra Tijma eru ei verdar þeirrar Vegsemdar / sem vid oss mun framkoma i eilijfu Lijfe. Þad er vijst / ad hiñ Naduge Gud speñer alldrei sijn Børn fyrer sijns Sonar Ok/nema til þess/ad þau drage þ a þa Leid/sem til Himnarijkes liggur/ þess meiga og øll hañs Børn fullørugg vera/ ad añadhvert burttekur hañ Mootlæted / edur linar þvi / edur giefur oss Krapta til ad bera þad / þvi hñ er Trur og freistar einkis yfer Megn fram/1.Cor.10. Seged mier/ Er hñ þa Amæles verdur fyrer þad/ ad hañ synir eilijfre Fyrerdæmingu i Tijmanlegañ Krossburd / til ad afreka oss Eilijfa Glede? Eiñ Fader sender Son siñ i eitt framande Land/Ein Mooder lætur Barn sitt i Skoola/ til ad lijda Jllt/svo þad verde ad Mañe/ Munu þau þar fyrer hafa gleymt þm ? Kañ nockud Mooðureñ ad gleyma Barne sijnu / Avexte sijns Kvidar ? Og þo þær gleyme / þa skal eg samt-þier ecke gleyma / seger Afgruñ Myskunar-eñar/hia Esajam.Cap.49. Gull-Smidureñ kastar Malmenum i Elldeñ/ so hañ hreinsadur verde/ og giorer þar af sijdañ hinar kostulegustu Gersemar/Svo breyter Gud vid sijn Børn/hñ sikur og bræder/ og Sylfred hreinsar/og hrein giorer Børn Levi/Mal.3. Þad er hiñ Andlega Kirkiemañskap / so ad Reynsla Truar vorrar miklu dijrmætare funden verde Gullsens Reinsslu / hvert ed forgeingur/ og verdur þo med Elldenū reint/til Lofs og Dijrdar & Heidurs/nær JEsus Christus Opeñberast / 1.Pet.1. Þetta er nu svo talad til Huggunar þeim/ er lijda Skort a Atvinu sine / og meina sig þar fyrer vera af Gude yfergiefna/ vegna Synda siña og Overdugleika. Eñ þar eru nockrer sem ecke eru anægder þar med / ad þeir hafa þad þeir skulu eta og drecka/og þad þeir meiga klædast med/hvad þo Paulus bijdur Christnum Mañe ad hañ skule læta sier nægia / 1.Tim.6. Vid þessa vil eg fatt eitt talad hafa. Þad er satt sem hiñ Vijse Syrach skrifar i 11. Cap. Ad Audlegd og Fatækt koma af DRottne / Eñ þau koma af Gude / hver vill þa segia vid hñ / hvad giorer þu? Seger nockud Leyr-Kiered til Smidsens / þvi giorder þu mig svo ? Rom. 9. Vill nockur

efast

efast um Vitsku hañs/ ad hañ ei skyne/ hvad hañs Børnũ er hagleg-
ast/ edur klaga yfer hñs Riettsyne/ þad hañ giøre einũ Orett ? Visse
Gud þad/ ad þier gagnade Rÿkdoomureñ betur eñ Fatækteñ/ þa munde
hañ þig audugañ giørt hafa / rañsaka Skap þitt/ hvert þu munder
hæfare vera til Guds Rÿkis / þoott þu hefder meira eñ Daglegt
Braud / Gud giørde vel / ad hañ gaf ecke Ægum Vyra Horn / seger e
Ordshattenum / margur munde bruka Audeñ til Ofmetnadar / Of-
rÿkis / Ohoofs / til ad hefna sÿn / og brioota adra under sig / ef hañ
rÿkur være / sem ad lætur hægt/ af þvi hañ er fatækur. Eñ þoott
ad Gud giefe Audeñ vondum Mønnum a stundum / hvad kiemur þad
vid þig? Fylg þu Christo epter/ hver þoott hñ rÿkur være/ giørdest hñ
fatækur / 2. Cor. 8. Villtu vina þad til Audsins / ad vera svo sem
eiñ af þeim ? Visse Gud ad þier Audur gagnade / sege eg eñ apftur /
munde hñ ecke giefa þier hañ? sem hefur giefed þier þ sem er langtũ
betra. Eiñ Nadugur Gud / good Samvitska/heilvisa Sal/ Otte
DRottens med þvi Nugarfare /sem lætur sier sÿna Luckũ nægia/ er þ
ecke noogu stoor Audlegd ? Adrer Ottast fyrer þvi / ad þeir kuñe ad
missa Fiar-Eh lute sÿna/ eñ kyñe nockur þessar Guds Gafur af mier
ad taka/ þa villda eg fyrst græta / þa villda eg bera mig hørmulega /
þvi a medañ eg þad hefe / þa hefe eg allt / og nær eg misse þad / þa
misse eg allt/ jafnvel i Allsnægtum/ þvi seger David/ Ps. 34. Hina
Rÿku brast/ og þr sulltu/ eñ þa sem ad DRottne leita/ muñ eckert gott
vanta. Late Gud mig ecke eta hvern Dag skÿnande Kræser/ þa er
eg þo Ofsdkeñ/ eg une betur vid Daglega Fædu/ helldur eñ Sælkier-
iñ vid hñs Vlvollsu Kitte. Skorturiñ gjører mier a stundũ Mateñ
sætañ/ eg þarf ecke ad kaupa hñ dÿrt/ Eñ Fylleñ giører hønum þad
leidt / sem hañ kostade til dÿrum Doomum. Vefie Gud mig ecke i
Pelle og Purpura / þa er mier eins heitt i miñe Klæda-Vod / svo sem
hønũ i sÿnu Skarlate. Fatækteñ hefur stoor Fyrerheit i Guds Orde/
Er sa ecke noogu rÿkur/ sem hefur Gud fyrer Fiarhallds Mañ ? Eñ
hvad seger David / Ps. 9. Hañ er Forsvar hiña Fatæku / For-
svar i Neydeñe/ hañ gleymer ecke Hroope hins Fatæka. Hvad seger

hañ

hñ eñ þa aptur ? Hañ mun frelſa hiñ Fatæka nær hñ kallar/og hiñ Auma/þañ er eingañ Hiaalpar Mañ hefur/ Pſ.72. Og ſvo ſeger ſialfur DRottēñ/ Pſ.132. Eg vil bleſſa Fædſlu þeirra/og þeirra Fatækum anægianlegt Braud giefa. Gud giæfe ad Meñ villdu ſkilia hvad mikill Skattur ad er ein Ærleg Fatækt/þeim ſem una vel vid þañ Koſt/ er DRottēñ lætur þm̄ hlotnaſt/hun varnar vid mørgū Syndū/ Drambſeme/Ohoofe/Stalfhælne/Reide/Ofrijke/ og ſialfre Agyrndeñe/þvi alldrei verdur hiñ Rijke ſaddur/ſa ed feſt hefur Hiarta ſitt vid Audeñ/vid Buſorg z Ahyggiu/ſ̄ draga mañeñ fra Gude i Snø rur Diøfulſins/z þyngia Hiarta hñs mz Offanū ad miſſa Eig: ſijn*/ þvi ſa griet alldrei ꝥ Gull/ſm̄ ecke atte ꝥ/ hun giører Reikningſkapeñ audvelldare fyrer hinū Ædſta og ſtranga Doomara/ þvi jafnvel þoott ad øllum verde hañ noogu torvelldur/ þa ecke þeim þo ſijdſt/ſem hafa gleymt Gude og Naunganum i Velmagt ſiñe / eñ ſett Gull-Hnøtteñ fyrer ſitt Athvarf. O þu eilijfe Gud/Dyrdarenar Konungur/hialpa oſſ a þeirre ſtraungu Tijd/lat oſſ ei þyngia Hiarta vort med Sorgum þſſarar Næringar/metta oſſ mz þm̄ Molū/er detta af þijnu Nadborde/ Dryckia oſſ med Sætleik epterkomande Alldar/ſvo ad ei vanmegnumſt vier a Veigenum til Fødurlandſens / og nær vier erum ad þrotū kom- ner/ og tøkū hin ſijduſtu Andvørp/ þa dreip þu a vora Ørmæddu Saal med þvi Vatnenu/ epter hvert eingañ mun þyrſta ad Eilijfu. Bænheyr þad/Naaduge Fader/ fyrer Lauſnar- ans JEſu Chriſti Skulld/A M E N.

Attunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpialled/Matth. 7. Cap.

A þañ Tijma. JEſus ſagde til ſiña Læreſveina : Vakt- ed ydur fyrer Fals Spamøñū/ ſem koma til ydar i Sauda- Klædum/ eñ hid iñra eru þeir glepſande Vargar. Vt af þeirra Avøxtum meiged þier þeckia þa. Verda nockud Vijnbereñ ſamañleſeñ af Þyrnunum / eda Fijkiurnar af Þiſtlunum? So ber og hvørt gott Trie goodañ Avøxt/ eñ hvørt roted Trie vond añ Avøxt. Goott Trie gietur ecke bært vondañ Avøxt/og ei helldur

Giefur goodañ Avoxt. Og hverk þad Trie sem ecke giører goodañ Avoxt/ skal upphøggvast og i Elld kastast. Þar fyrer meiged þier uk af þeirra Avoxtum þeckia þa. Þeir munu ei aller sem til mijn segia/ DRottEñ/ DRottEñ/ inngaunga i Guds Rijke/ helldur þeir sem giøra Vilia mijns Fødurs / þess a Himnum er. Marger munu til mijn segia a þeim Deige / HErra / HErra / høfum vier ecke spaad i þijnu Nafne / høfum vier ecke i þijnu Nafne Diøfla utreked/ z giørdum i þijnu Nafne mørg Kraptaverk? Og eg mun þa jatta þeim/ad alldrei þeckta eg ydur / Fared fra mier aller Illgiørda Meñ.

Exordium.

Spaamadur nefnest i H. Ritningu / ecke einasta sa / sem ad Ovordna Hlute fyrer seiger / helldur og sierhver eirn / sa ed kieñer riettañ Lærdoom : Svo sagde Gud vid Abimelech um Abraham / Hañ skal bidia fyrer þier / þvi hañ er Spaamadur/ Gen. 20. Sa er spaaer / hañ talar fyrer Møñunum til Uppbyggingar / til Aminningar og Huggunar / seiger Paulus/ 1. Cor. 14. Þeirra Apar voru Fals-Spaamenerner / hverja Frelsareñ bijdur ad Meñ varast skule hier i Guds spiallenu / þvi þeir kome i Sauda-Klædum / eñ hid Iñra sieu þeir glepsande Vargar / og er eingeñ Efe a þvi / ad Skriftlærder og Phariseær hafa ad nockru Leite att Sneid þessa / eñ þo ecke ad øllu / þvi ecke voru þeir af Christi Sauda-Huse / helldur meinar og DRotteñ hier med þa / er sijdar uppkomu / og spilltu Ritningu Guds i Christendoomenum / þa nefner Paulus falska Brædur / 2. Cor. 11. og til Galat: Cap. 2. talar hañ um heimuglega inñsmogna falska Brædur / sem ad villdu reyna Frelse þad / er þeir Truudu høfdu i JEsu Christo / svo ad þeir hneptu þa i Þrældoom. Soddañ Illgrese sæde Fiandmadureñ nidur medal Hveitesins i Christi Akre fram epter Olldunum / svo sem af Christeñdooms Søgunum lioost er / og sæer eñ nu vijda i Heiminum / eñ þar fyrer faaum vier alldrei Gude fullþackad / ad vier vitum ecke af slijku ad seigia. Eingeñ er sa / ed leitest vid ad spilla riettre Trw i Lande voru / þad er stoor Velgiørningur DRottens / ad hañ hefur unt oss ad verta Saluhiaalp vora i Einfalldleika vors Hiarta / þvi vil eg ecke hier um framar tala i þetta Siñ / helldur taka mier fyrer Hendur / ad wtskijra þa Grein af Evangelio / sem øllum ætte Hugføst ad vera / sem er þesse : ÞEIR munu ecke aller / sem til mijn seigia / HErra / HErra/ Inngangat Guds Rijke/ helldur þeir/ sem giøra Vilia mijns Fødur/þess a Himnum er: Og af heñe Tveñt Hugleida. 1. Hvad þad merke ad kalla HERRA / HERRA. 2. Hvad þad sie ad giøra Guds Villa.

Styrk oss hier til/ miñ Gud fyrer JEsum Christum/med Naad H. Anda/ Amen.

Utleggingeñ.

Þad

ÞAD er ágiætt / sem ad Bernhardus Lærefader seger i einum Stad. Christner hafa af Christo Nafn feinged: Þad være mikils verdt / ad svo sem þeir eru Erfingiar Nafnsins / svo væru þeir og heilagleikans. Eingeñ Nafn-Book er fegre / eingeñ stærre / eñ ad heita Christeñ / ef nockur ber hana riettelega. Christeñ og heilagur var sama Nafn / á medañ Christeñdoomureñ var eñ þa i Blooma-skñu / Heilsed øllum Heiløgum / seger Paulus / þad er øllum Christnum / Eñ ef eingeñ Renta fylger þessu veglega Nafne / þa er sá ecke heilagre sem þad ber / helldur eñ Vyned edur Vidsmiøred / edur einhver Matur vard heilagur af þvi i gamla Testamentenu / þoott ad einhver snerte þad / sá ed bar helgad Kiøt i Kiool-Lafe synu / Hagg. 2. Sá sem ecke hefur Christi Anda / seger Paulus / hañ er ecke hañs / Rom. 8. Hver ed prydder sig med hinu fagra Christeñdooms Nafne / eñ lifer þo ecke Christelegu Lyferne / hañ er lykur Eyk þeirre / er hefur græn Blød og frijd / eñ Avexte einga / þvi seger Lausnareñ i Gudspiallenu: AF ÞEirra AVøxtum SKulud ÞIer ÞEckia Þa. Og svo sem DRotteñ formællte Trienu þvi / er eingar voru Fykiur á / og ecke nema Blødeñ toom / Matth. 21. Svo vill hñ og til hiña segia / er Rang-læted æfa / á hinum efsta Dege / Alldrei þeckta eg ydur / svo sem hier stendur i Gudspiallenu. ÞEir Muñu Ecke ALLer Sem Til Myn SEGia / HErra / HErra / Jñganga i GUds Ryke / seger DRotteñ. Þegar ad Ritningeñ tvytekur eitt Ord / þa vill hun láta skiliast Eitthvert Merkelegt þar med / þeir segia / HErra / HErra / Svo eru þeir ákafer i hiñe utvortis Þioonustu. Ecke vantade Gud nie hañs Christ fagra Titla hiá Gydingum / þeir nefndu Fødur hñs siñ Gud / eñ þecktu hñ þo ecke / þeir kølludu DRotteñ Rabbi edur Meistara siñ / eñ søktu þo epter ad Lyflaata hañ / þeir tijdkudu langar Bæner i Samkundunum / z á Gatnamootum / eñ under Hilmingu þeirra utsugu þeir Hus Ecckna og Fødurlausra / Matth. 23. Þad verdur valla med Ordum sagt / hversu ad Hræsneñ giører alla Guds Þioonkan Onyta i hñs Auglite / þeir føstudu tvisvar i Viku / og gáfu Tijunder af øllu þvi þeir áttu / eñ lietu þad þo Ogiørt / sm þyngra var i Løgmálenu /

Doomeñ /

Doomen/Myskunseme og Truna/Matth. 23. Pad elle þvi/od svo sem þeir afmyndudu Asiœner sijnar/nær þeir fostudu/til þess/ ad læta sia / ad þeir væru Fastande / Svo afmyndade Hræsnen þeirra bestu Verk fyrer Gude / svo ad Frelsaren seger / ad þeir hafe sijn Laun i burtu teked/ Matth. 6. Pad er/ad þeir Aluter/er i sialfsu sier good-er voru / og hofdu Fyrerheit goodra Launa hia Gude / ef þeir af Truñe giorder væru/þeir skylldu til eingra Launa vinna Hræsneñar og Yferdrepskaparens vegna/ miklu helldur abla þeim Dooms Afellis/ er vanvirda þoñveg hiñ alskigna Gud / med toomre utvortis Hegdan og Lætade / Svo sem Von er a / Þviad oll Hræsne er Lyge / Eñ Gud er sialfur Sañleikureñ / kañ honum þvi eckert svo gagnstædt ad vera/Edur hvad seger DRottenn um þessa Hræsnara/Matth. 23. Þar fyrer munud þier fa þess þyngre Fordæmingu. Nu hofum vier heyrt Doomeñ yfer Gydingum / Christner Meñ / af alls Hollds Doomara/Eñ ef þvilijkt og skyllde finnast a medal vor/mun vor Dom ur lietkare verda eñ þra ? Fiærre sie þvi / ef Gud þyrmde ecke hinum Nattturlegu Kvistunum/mun hañ þa oss þyrma/ Rom. 11. Ef vier uppfyllum þra Mæling? Eingen er Von a þvi/hvad giora þeir þa/ed ganga i Guds Hus / og heyra hañs Ord / forsooma valla nockra Predikun/og hafa þad i Muñe/og tala um hañs Vegu/ allt þetta er gott i sialfu sier/ Eñ hvar eru nu Avexterner/þegar þeirra leitad verdur/ hia allmorgum ? Þegar hiñ Volade Naud lijdur / byrgia Meñ sitt Andlit fyrer honum/þegar Meñ sia eitthvad gyrnelegt/hætta sumer ecke fyrr eñ þeir hafa svælt þad under sig / þegar einhver liooslar upp Ohroodre um Naungañ/þa taka Meñ i þañ Streingeñ/sie nockrum af Yferbodurunum / edur Forelldrunum eitthvad boded / hversu moglunarsamer / Hversu treger eru Meñ i ad hlijda þvi / Hvad toomlæter eru Forelldrarner sumer hverier i þvi/ad færa Bornen til JEsum? Til Kyrkiuñar koma þau ad sofu/ þar i er ei svo mikill Brestur/Eñ hversu sumum sie umgiefed / ad bryna fyrer þeim þad er þau heyrdu i Kyrkiuñe / þar ber Raun Vitne um / nær þau eiga ad giora Grein a sijnum Christendoome/ Oskande være/ad ei fyndust þr er valla hafa

nockud annad fyrer þeim / en skammarleg Ord og skÿbslegt Hial / sem sialfer þeir eru vaner til. Eingillenn sagde vid Abraham / er hann ætlade ad Offra Syne sijnum / hallt þinne Hende fra Sveinenum / þvi nu veit eg ad þu Ottast Gud / ad þu þyrmder ecke þijnum eigenn Syne / Enn Andskotenn giefur og sagt vid marga hveria / sem ecke þyrma Afkvæme sijnu vid eilijfum Pijslum / helldur læta þad uppalast i hanns Skoola / Nu sie eg ad þu elskar mig / þar eg sie ad þu svo uppelur Son þinn / ad hann giefe orded einhvern Tijma mijn Foorn / hallt þvi ecke Hendenne fra Sveinenum / þar til hann verdur fullur og feitur / og hæfur til ad Offra. Menn blessa Gud og læfast lofa hann og dÿrka / enn giora þo ecke þad hann boded hefur / enn Andskotanum formæla Menn / og afyrda hann / enn giora þo hanns Verk / er ecke þetta ad segia / Herra / Herra / enn giora þo ecke Fodursins Vilia ? Er þad ecke ad kalla Gud sinn Fodur / enn ræna hann þo Heidre sijnum ? Menn ganga til Heilags Alltaresins Sacramentis þrisvar / Fioorumsinnum a Are hveriu / Þar ætlumst vier til / ad forlijka oss vid Gud / og taka Sætt af honum fyrer Afbrot vor / z bioodum honum i Sektena Guds Sonar Dauda / og hanns Forþienustu / enn þess er vel ad giæta / ad Menn take ecke þangad med sier Gieste þa / er hann ecke ma eiga Sess med / allra sijst Natur til Naungans / enn ad þad hende þa suma / er aud sied af þvi Hatre og Ulfbud / er kijdkast Manna a medal a stundum / ecke Laungu epter þ Menn hafa minnst vid Christ / Er ecke slijkt ad kalla / HErra / HErra / enn gleyma hanns Bode / er hann sagde hia Marcum Cap. 11. Þegar þier standed buner til ad bidiast fyrer / þa tilgiefed / ef þier hafed nockud a moote einhveriu / svo ad ydar Fader / sem a Himnum er forlæte ydur ydar Misgiorder / Er þad ecke / sege eg ad bidia umm Frid med reiddu Sverde ? Er þ ecke ad skÿdurstu / ad segia / Heill vertu Rabbi / enn hafa Bak vid sig Sverd og Stænger ? Mun þad nu noog / Christner Menn / ad kalla / HErra / HErra / þad er / ad læfast Gude þiena / enn fremia þo allt þetta Vondskunnar Athæfe / þar eru eingenn Ber a þessum Vijn-Vide / eingar Fijkiur a þessu Fijktu-Trie / jafnvel sialf Blodenn eru niдurdottenn / allt hvad eg legg vid þau / er

For-

Forgiefens/seger DRottenn/ Jer. 8. Hvad mørg Ar hefur þu komed/ DRotten min / og leitad Avaxtar af oss / og eingan funded? Hversu krøpfuglega hefur Sonur þin fyrer oss beded / ad vier mættum enn þa eitt Ar standa? Fyrer hans Arnan er þad sked / ad vier ecke med øllu erum uppræktter: Þar fyrer/ Christner Menn/ taked Vara a ydar Vit iunar Tijma/ Giøred Ydran medan Guds Rijke er nælægt / Oxenn er sett til Rootar Trianna/ hvert þad Trie sem ecke ber Avøxt/ þad skal upphøggvast/og i Elld kastast/ Matth. 3. Bijdum ecke epter Jeru-salems Hegningu / um hveria Gud sagde vid Spamannenn / Þu skallt ecke bidia fyrer þessu Foolke / og ecke upphefia Raust edur Bæn/ edur forþijda fyrer þa / þvi eg munde einganveigenn Bænheyra þig / Jer. 7. Med mikille Alvøru og Gaumgiæfne byriar Manne ad rannsaka siælfan sig/hvert ad hann hefur Vitnisburd Heilags Anda/ad hann sie Guds Barn/ edur ad hann leidest af falskre Innbirlingu/um Arfa-Riett Guds Barna / hvad margann hendt hefur/ sem Gud Nade / og er þad audsært/ecke einasta af Dæme Phariseanna/og hinna Skriftlærdu/ um hveria sialfur Frelsarenn vitnar / hvad fiarlæger þeir vered hafe Guds Rijke / helldur margra annarra / sem ad eckert efast um Guds Nad / enn lifa þo hverge nærre svo sem Christnum ber/ jafnvel þoll ad ei sieu þeir verstu Klækium hladner / hverium eckert er betra Rad / enn þad sem Paulus giefur / er hann seger / 2. Cor. 13. Reyned hvert þier erud i Trunne/ hvad ei giefur med betra Moote stied/ helldurenn ef vier rann-sokum vora Eyfernis Hællu/ þvi Truenn er alldrei Avaxtarlaus/helld-ur verkar hun fyrer Kiærleikann / allar Christelegar Dygder hefur hun i sier foolgnar/hvar um eg vil nockud framar tala i sijdare Greinenne / enn læta um hid fyrra uttalad ad svo støddu.

St. Petur sagde/ ad hiia Gude være ecke Manngreinar Alit/helld-ur a øllu Foolke/af sierhverre Þiood/sem giører hans Vilia/hefde hann Velþocknan/ Act. 10. Nu er þad Omøgulegt Syndugu Hollde/ ad giøra Guds Vilia ad fullu/þvi þad er hid sama og ad uppfylla Løg-mæled/enn þad er oss um Megn/sem ad i Syndenne erum giefner/hverrar Spilling ad Daglega brijtur sig ut um þenna Daudlega Lijkama / svo

 ad

ad þegar vier viljum giora hid Gooda / þa lóder hid Vonda vid oss / þad jatar Paulus um̃ sig / Rom. 7. Med mikille Narmaklæguh/og mun eingum af oss betur vared / Nu heyre eg DRottenn tala a þa Leid hier i Gudspiallenu / ad sa meige eingenn inn i Guds Rÿke koma / sem ei giorer Fodursins Vilia / Enn hvert mun þa hoolpenn verda? Giat þess nu / Barn mitt / er Paulus seger / Rom. 8. Hann same Paulus sem kallde Vankvæde sijn a / ad uppfylla Logmaaled / hann seger : Þad sem Logmalenu var Omøgulegt / af þvi þad veiktest fyrer Holldeð / þad hefur Gud giort / sendande sinn Son i Lÿkingu syndugs Hollds / og fyrer Syndena fordæmt Syndena i Holldenu / til þessarar Rettarboot-ar vÿsar DRottenn oss sialfur hia Johanem / Cap. 6. Þad er Vilie hans er mig sende / ad hver sa ed sier Sonenn og truer a hann / hann hafe eilÿft Lÿf / sum er hid sama og ad inganga i Himnarÿke / Guds Vilia er Omøgulegt ad giora / svo honum lÿke / þoott þier giordud allt þad þier ættud ad giora / seger Frelsarenn / þa jated samt / Onÿtter þioonar erum vier / Luc. 17. Enn hversu mikeð oss breste a þad / til þess finna aller þeir / ed rannsaka sinn Lifnad / og bera hann samann vid Guds H. Logmaal / sasnvel hiner Riettlaatu / er vier svo kollum. Noe / Abra-ham / Isaac / Jacob / Elias / Samúel / Job / Daniel / meiga Forlaats bidia / þegar Gud helldur Doomenn / J hvers Augum þad Himnanna Himnar ecke hreiner eru / Truenn a Guds Son er þad alleina / sem oss riettlæter / þvi sagde Petur fordum / ad þar være eckert annad Nafn und-er Himnenum Monnunum giefed / i hveriu oss byrtade Saaluhoolpnu ad verda. Være ecke aller affallner / og allur Heimurenn Sakfallenn fyrer Gude / Rom. 3. þa være ecke hanns Sonur i Heimenn komenn / ad kalla Synduga og ecke Riettlaata til Ydranar / Enn alla hefur hann kallad / ollum segia laated fyrer Johanem / Giored Ydran / þviad Guds Rÿke er nalægt / Matth. 3. Ollum hefur hann i sijnu Nafne Predika laated Ydran og Syndanna Fyrergiefning / er þann Hlioom heyrt hafa / sem ut er geingenn um̃ alla Heimsbygdena / ollum hefur hann boda laated / Giored Ydran / og trued Evangelio / Marc. 1. Þesse er minn Elsku-legur Sonur i hvorium mier Velþocknast / sagde Guds Fodurs Raust

af

af Almum vid Aana Jordan/ Matth. 3. Par fyrer er sier hver sæl vel þockadur hia honum/ sem truer a Nafn Eingetens Sonar Guds/ og hann kiemur ecke til Doomsens/ Joh. 5. Pad er hann verdur ecke fordæmdur/ þvi hann hefur elskad oss i hinum Elskulega/ og þesse er Lögmalsens Uppfylling: Þesse er sa Guds Vilie/ er Frelsarenn talar um i Gudspiallenu/ ad trua a hann/ enn med hvilkre Tru/ Christner Menn? Ecke hans/ sem truer ad Gud er til alleina/ þvi trua og Dioflarner / og skielfast þar af / ecke hans/ sem kallar sig trua a Gud/ enn nær hann sier Broodur edur Systur Skort lijda/ gefur hann þeim þo ecke pad sem Lijkamanum gagnar/ Jac. 2. Jafnvel þott hann hafe Audlegd Heimsins/ þvi sa sem segest elska Gud/ enn hatar sinn Broodur/ seger Johannes/ hann er Lygare/ þvi ef hann ecke sinn Broodur elskar/ þann er hann sier/ hverneg ma hann Gud elska/ þann er hann sier ecke/ 1. Joh. 4. Sa dregur sig a Tálar/ er hann meinar sig ad trua a Gud/ enn synner einga Truarennar Avexte. Paall seger / ad i Christo gyllde hverke Umskurn nie Yferhud / helldur Tru su/ sem verkar fyrer Kiærleikann/ enn Kiærleikurenn er Lögmalsens Uppfylling/ Rom. 13. Pad er hann innebyndur i sier allt pad/ sem i Lögmalenu boded er/ enn þott hann sie Ofullkomenn hia oss/ þa verkar Truenn pad i honum/ ad hann gyllder i hans Auglite/ sem hefur sett JEsum Christum til eins Nadarstools i hans Bloode/ til ad auglijsa sitt Rettlæte/ ad hann sialfur sie rettlatur/ og rettlætande þann/ sem er af Trunne JEsu Christi/ Rom. 3. Pad er/ sialfur rettlatur/ i þvi ad taka eckert Ofullkomed fyrer gylldt/ enn rettlætande þo Ranglatann fyrer Truna a Christum/ og giørande þau Verkenn gylld/ sem af henne framkoma / og i Gude giørd eru / Og ma hier af sia / hvilkre þeirre Tru byrjar ad vera / sem er epter Guds Vilia / J einu Orde ad segia: Syned mier Lioos fyrer utann Birte/ Sool fyrer utann Lioosma / og eina Manneskiu fyrer utann Saal / og skal eg sijna ydur riettа Tru fyrer utann Avexte. Tvøfalldt er Embætte Truarennar/ Eitt er pad/ ad trua þvi/ ad Gud sie Negnare vondra Verka / Annad/ ad forlata sig þar uppa / ad Gud mune Synndernar fyrergiefa / Enn pad er valla mögulegt/ ad sa true hinu fyrra/ sem ad framfer i Glæpunum

Ydrunarlaust/ þvi seger David/ ad hiñ Heimske seige i Hiarta sijnu/ þar er eingeñ Gud/ Ps. 14. z hñ truer Forgiefens/ ad sier verde Syndernar uppgiefnar/ sem liggur i þeim Vñ-vitande/ hafande einga Vidleitne edur Atburde til ad Kroßfesta sitt Holld / med þß Girndum og Tilhneigingum / Oftraust er þad Guds Nædar / eñ ecke su Tru / er Maneñ hoolpeñ giører. Þu seger: Mijn Tru er veik / þvi velldur Fiollde Synda miña/ ad eg er ecke aldeilis Fulltrua uñ/ ad Gud mune sijns Riettlætes vegna giefa fyrergiefed mier þar; eñ eg er ecke einasta Ofullkomeñ / helldur Oßødugur i mijnu Apturhvarfe / og i þvi/ ad giøra Guds Vilia. Heyr mier Barn / Er Lausnareñ þa komeñ til ad kalla Riettlæta og ecke Syndugä til Ydrunar? Þijnar Synder eru Dioffulsins Verk / Mun ei Guds Sonur komeñ til ad niduibriota þau? 1. Joh. 3. Þetta Mistraust er eitt af þm̃/ þad mun Gude Sonur fyrer hvørn Mun i burt taka/ þvi hañ veit/ ad a þvi rijdur Saaluhiælp þijn/ ad trua a Gud / og þañ er hañ sende JEsum Christum/ Mun ecke Nædeñ yfergnæfa þar/ sem Syndeñ yfergnæfer? Rom. 5. Hefur ecke Gud alla under Ohlijdneñe iñelukt / (þad er under Þeckingu Syndareñar) uppa þad hañ myskunade øllũ? Rom. 11. Ef þu nu þecker Synd þijna / og villt hana af Hiarta ofgiørt hafa/ hvørnen kañtu þa ad efast uñ Guds Myskunseme / edur Fyrergiefningu Syndaña / þar Gud vill ecke / ad nockur Madur tapest / helldur komest til Sañleikßins Vidurkteñingar? 1. Tim. 2. Eñ þo ad Trueñ sie veik/ þa er þad þo Tru/ Eiñ Neyste er eins vel Elldur/ svo sem myked Baal/ Eiñ Drope er eins vel Vatn / svo sem allur Stooreñ / svo var og Tru Fødur hiñs Tunglsiuka eins vel Tru/ svo sem hiñar Canaanisku/ svo sem hiñar Bloodfallsiuku/ svo sem Hundrads Høfdingians. Bid med Lærefveinunum/ HErra/ auk þu oß Truna/ Luc. 17. og med Fødur hiñs Tunglsiuka/ er eg strax uñgat: Eg true ad søñu Herra/ eñ hiælpa þu Vantru miñe/ Marc. 9. Eñ þott ei bregde strax vid/ sem þu bidur / þa læt þier a medañ nægiast Guds Raad med Paulo/ þvi hañs Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum/ 2. Cor. 12. og visse Gud / ad þier ecke nægde uñ Siñ þad lijted / sem þu hafa þykest/ þa

munde

munde hañ an Efa / ad Skyndingu vidauka / þvi ān Truarekar er Omøgulegt Gude ad þocknast. Truen er Verk H. Anda / eñ ecke þitt / kalla þ alldrei lyted / sm̃ Gud hefur giørt / Giæt þss z / Barn mitt / ad hiñ Naaduge Gud heimter þad ecke af syndugum Mañe i Evangelio / sem høñu er um̃ Megn. Þar er eingeñ af øllũ Adams Nidiũ / sem ad fullu hefur Guds Vilia giørt / nema hiñ añar Adam / sem er Gud af Himnũ / sa ed i Heimeñ er komeñ / ad giøra hañs Vilia / hañ er anægdur med Gudrækne Hiartans / og alvarlega Vidleitne / til ad lifa epter synum Vilia / þvi þeir / sem eru i Christo JEsu / þeir eru ecke under Løgmalenu / Rom. 6. og ecke er Fordæming i þeim / Rom. 8. Gud høndlar vid þa svo sem Børn / og ei svo sem Þræla / þvi hañ veit hvada Verkefne vier erum / og þeinker a þad vier erum Mollð / Ps. 103. Sagde ecke Eingilleñ vid Abraham : Eg veit ad þu Ottast Gud / þo hafde hañ syna Breste / er hañ Tvisvarsiñum Missagde um̃ Konu syna / ad hun være hañs Syster. Jacob / er hñ a Talar droo siñ blinda Fødur / og hversu miøg kvartar Paulus um̃ þa Synd / sem i hønum bioo / Rom. 7. Þesse Dæme hefur Ande DRottens uppteikna lated til Huggunar þm̃ / sem af Efasemeñe freistader verda / af þvi þeir fiña Skort a þeirre Hroosan / sem þ̃ Gude gyllder. Vier høfum i Christo þañ Høfud-Prest / sem kañ ad samþyknast Veikleika vorum / Hebr. 5. Hañ er Bruñur þess Vatns / sem ad upp vellur til eilyfs Lyfs / Joh. 4. Af hañs Fyllingu høfum vier aller medteked Naad fyrer Naad / Joh. 1. J høñu fiñur hiñ strange allsheriar Doomare allt þad hñ brestur hia oss. Hañ er oss af Gude giefeñ til Riettlætis / til Helgunar / og til Endurlausnar. Høñu med Fødur og Heilogum Anda / sie Vellde og Kraptur / Ryke og Maltur / Dyrd og Heidur / fra eirnre Eilyfd til añarrar / Amen.

Nijunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 16. Cap.

Þeim Tijma. JEsus sagde til siña Lærésveina: Nockur Madur audugur var þar / sa ed hafde eirn Raadsmañ / sa same var Ofrægdur vid hañ / so sem hefde hañ eidt hañs Gotze. Og hañ kallade hañ sama til sijn / og sagde til hañs: Hvad heyre eg þetta af þier? Giør þu Reikningskap af þijne Raadsmeñsku. Þviad þu mꜳtt eige leingur Raadsmeñsku hafa. Eñ Raadsmadureñ sagde med sialfum sier. Hvad skal eg til giøra / miñ Herra svipter af mier Raadsmeñskuñe? Eg duge ecke til ad grafa / eñ eg skamast mijn ad bidia. Eg veit hvad eg skal giøra nær ed eg verd settur af Raadsmeñskuñe / so ad þeir medtake mig i sijn Hus. Þar fyrer samañkallade hañ eirn og sierhvørn Skulldamañ sijns Herra / og sagde til hins Fyrsta: Hvørsu miked ertu skylldugur mijnum Herra? Eñ hñ sagde: Hundrad Tuñur Vidsmiørs. Og hañ sagde þa til hañs: Tak þitt Brief og sett þig nidur / og skrifa snarlega Fimtijger / Epter þad sagde hañ til hins aññars / eñ hvørsu miked ertu skylldugur? Sa sagde: Hundrad Mælekiørolld Hveitis. Þa sagde hañ til hañs: Tak þitt Brief og skrifa attatijge. Og Herrañ lofade þañ Rangláta Raadsmañ / þad hñ hafde giørt so forsiálega. Þvi þeßa Heims Børn eru kiænare Sonum Liossens i þeirra Kynslood. Og eg seige ydur: Giored ydur Vine af þeim Rangláta Mammona / So ad nær ydur þrijtur / ad þeir medtake ydur i eilijfar Tialldbuder.

Exordium.

MARta / Marta / þu ert Ahyggiusøm / og mædest i mørgu / eñ eins er þørf / Maria hefur wtvaled þad Gooda Hlutskipted / sem ecke skal fra heñe takast / sagde Lausnareñ fordum / Luc. 10. Þad eru stoor Vanhellende Saalareñar hiaa oß Daudlegum Møñum / ad hun syrger svo mióg fyrer Lijkamanum / eñ lijted fyrer sialfre sier / og verdur þvi ecke a moote sagt / ad hun velltest nærsta mióg wr Tign siñe / þegar svo ber vid / þvi hvad er Kroppureñ hiaa heñe ad reikna / hañ er Molld og Aska / hun er eiñ lifande Ande / hañ skyniar eckert af sialfum sier / hun er full Raads og Skilnings / hañ deyr og rotnar i Grøfeñe / þar liggur hañ til þeß hun vitiar hañs aptur epter Guds alvijsu Raadstøfun / og sijdañ skulu þau bæde þeß Not edur Giólld hafa / sem hun hefur sied fyrer sialfre sier og hønum a medañ þau voru bæde samañ i Lijfenu. Eñ Frelsareñ seiger hiaa Matth. 16. Cap. Hvad gagnar þad Mañenum / ad hañ eignest allañ Heimeñ / og lijde Tiøpun a Saalu siñe. Þetta skilst ecke sumum Møñum /

svo eru þeir Ahyggiusamer um̃ þad Naalæga / en̄ syrgia lijtt fyrer hinu Epterkom-anda / og jafnvel finnst þesse Brestur hiaa þeim / sem Gud villa Ottast / hvetia og Frelsaren̄ kallar Lioossens Børn i þessa Dags Evangelio / af þvi þeir eru i Skyrn-en̄e Guds Børn vordner / hver ad er Fader Lioosan̄a / Jac. 1. Christi Brædur ept-er Endurgietninguñe / hver ad er Lioos Heimsins / og upplyser alla Men̄ / sem koma i þen̄a Heim / Joh. 1. og upplyster af H. Anda / sem er Lioossens Ande / og ecke Myrkursins / en̄ Toomlæte þeirra og Ofraamsyne strafar DRotten̄ hier i Gudspiallenu / med Epterlijkinguñe um̃ hin̄ ranglaata Raads-Man̄ / um̃ hverja Margur hefur margt talad / og fært hana heim uppa oss / sem a stundum erum Otrwer Raads-Men̄ yfer þvi Punde / sem Gud hefur oss til Medferdar fenged / og er þad ad sønu vel til funded / en̄ Asetningur Frelsarans er / ad kien̄a Børnum sijnum Gudrækelega Framsijne i þeirra Saaluhiaalpar Efnum / Þad syna oss þau Ord er sijdarst standa / OG Eg SEige YDur / GJøred YDur VJne Af þeim Ranglætis Mam̃ona / svo ad nær ydur þrijtur / ad þeir med-take ydur i Eilijfar Tialldbwder. Þesse Ord vil eg nockud giøra yfervega i þetta Sin̄. Hvar til hin̄ goode Gud virdest ad hiaalpa med Styrk sijns Anda / J JEsu Nafne / AMEN.

Utleggingen̄.

HJer stendur medal an̄ars i Gudspiallenu / Ad HERRan̄ hafe LOfad HJn̄ RANGlaata RADSman̄ / Þad HAn̄ HAfe Svo FORSJALlega GJørt. Ecke er þad Meiningen̄ / ad Christur hroose þessum Ohlutvanda Man̄e / helldur seger han̄ fraa þvi i Epterlijkinguñe / ad han̄s Lanar-DRotten̄ hafe prijsad / ecke Rangsleitne han̄s eda Prettu / þvi eingen̄ af oss hroosar slijku a sijn-um Þienara / helldur Slægvitsku hn̄asi þvi / ad sia sier Farborda / nær han̄ være afsettur RADSmenskuñe / svo hverke þyrfte hn̄ ad erfida / nie fara a Bonar-Vøl / og þetta Dæme brukar Frelsaren̄ til ad egg-ia sijna Þienara a Christelega Framsijne i sijnu Gudræknis Eyrende / ad lijka svo sem þesse Veralldar Sonur var forsiaall i þvi / ad bua um̃ Tijmanlega Atvinnu sijna / svo skule þr og vera i þvi / ad sia sier borg-ed i Andlegum Efnum / Þvi fylger Epterlijkinguñe nockurskonar Umm̃vørtun / er svo hlioodar: ÞEssa HEJms BØrn Eru KJÆN-are SONum LJOSsens J ÞEJrra KYNslood / og þar a epter Bodord Frelsarans / hverneg þeir breita skule / sem vilia eiga Vist med Gude / og øllum Heiløgum i eilijfum Tialldbudum̄. GJØRed YDur VJne Af ÞEim RANGlætis MAMMona / seger Frelsaren̄:

Svo

Svo kallar hann Audlegd Heims þessa ; Þad ber til þess/ ad vallä er nockurt þad Ranglæte i Heimenum / sem ad Audurenn sie ecke vidrïdenn med einhvorriu Moote / Hvada Ranglæte hafa Menn ecke vid i þvi / ad abla hans i Kaupum og Sølum/med Yfervarpe Laga og Rettenda / til ad svæla under sig Eigur annara/med Feburde i Dooma/med Rane og Stulde/ med Ofrijke og Asælne / med Lygum og Prettvijse? Enn svo sem þad er ecke minna vert / ad giæta feingens Fiaar enn abla þess / svo skiedur og ecke minna Ranglæte i Medferd Audsens / helldur enn i Safnenu / Edur hvad giøra þeir ed bruka hann til Ofmetnadar / stæra sig þar af/ packa siälfum sier fyrer sitt Lucku-Lään/ færa Foorn-er fyrer sijnu eigenn Nefe / bruka Fe sitt til ad nidurdrepa hønum sem Ranginden lijdur/ til ad Riettlæta hinn Ranglaata / enn fella ranglæts ann Doom yfer hinn Saklausa/ til Ohoofs i Mat og Dryck/og annars Bijlijfes/ enn læta hinn Fatæka og nakta þorsta og Hungur lijda/ifie-hallda lænudu Fie/ og svijkia Daglaunarann/ og þann sem sleiged hefur Lønd hins Rijka umm sitt Verdkaup/svo ad þeirra Hroop er inngeinged i Eyru DRottenns Zebaoth ? Jac. 5. Eru þad þa Undur/ þott hier nefnest Ranglætis Mammona ? Og þott ecke æfe aller allt af þessu / þa er hver Partur þar af noogur til ad fordæma þann ed þad fremur/ þvi hvert ad einn tapar Lijfenu fyrer Lauslæte / eins og hann er sam-lagade sig Skiækiunne af Moabs Børnum / Num. 25. Edur fyrer Agyrne og Nijdsku / eins og Nabot / Edur fyrer Asna-Leikena / eins og Simei/ Edur Frumgetningu sinne med Laungunenne epter hinum fæta Rette/ eins og Esau / Edur Himnarijke fyrer Miyskunarleyse og Hard ydge / þa mæ einu gyllda / Litlu vardar umm hvern Veg ad einn steypper sier til Helvijtis. Nu er svo æstatt umm Audenn/sem eg sagt hefe/ecke þad / ad hann sie illur i siälfum sier / Guds Blessan er hann / og næsta þarfur þeim er vel vita med hann ad fara / og bruka hann Gude til Dijrd-ar / og Naunganum til Gagns / og til þess ad vera rijkur i goodum Verkum/ annars er hann skadlegur/ søkum Vanbrukunarennar/ og þvi seger Paulus/ ad þeir ed rijker vera vilia falle i Diøfulsens Snørur / þar fyrer søgdu og hiner Gømlu / ad hinn Rijke være annadhvert rang-

lætur

lækur edur Rangläts Arfe / Nu giekur þad ecke ad øllu Leike satt vered / þvi ei veit eg hversu stoor-rijkur ad Abraham var / þegar hañ foor ut af Vr / i Caldæa Lande / ædur eñ hañ kom til Haran / Gen. 11. Ecke var Jacob rijkur / þegar hañ kom med einsamlañ Gøngu-Staf siñ til Labans / og ecke var David Fiølskrudugur / þegar hañ foor Land-Flootta fyrer Ofsokñe Sauls / og mælltest til Matarverdar fyrer sig og Foolk sitt af Nabal / 1. Sam. 25. Svo kuña og marger ad vera eñ nu i Dag / sem vel eru komner ad Fe synu / svo sem þeir ed audgast af Orlæte Konunga siña / og añarra Høfdingia / ef þeir eñ vanbruka Gunst þeirra ødrum til Skada / þeir ed med Bindinde og Sparseme Audlegd safna / svo framt ad hañ sie ecke Opocke Fiær syns / edur neite hiñi Þurfanda uñ þad / sem Gud hefur hønum boded ad giefa. Margur verdur audugur af Embættis Launuñi og Kuñ allu sinie / verie hañ þar til Yduu siñe og Astundan / og take ei framar eñ Gud og Yfervallded boded hefur / þa ma hañ eiga sitt med goodre Samvitsku. Margur græder af Hand-Abla synu / og brukar Rætturuna / sem er rijk til Vtvega siña / þad er saklaus Groode / ef allt er añad rieltt : Eñ fyrer þvi / ad i øllu þessu er Hoofed vandhitt / svo ad eingeñ er ad fullu viss þar uñ / ad eckert sie Rangfeinged i Bue hañs / þar Audureñ er fagur / eñ Meñ eru ecke alltyd adgiætner i syku og fyrergiefa siælfum sier miked / þa kalla eg þad stoora Rad fyrer alla / ad Meñ eiga Kost a / ad giøra sier Vine af þessum Ranglætis Maññona. Tveir liggia Veger til þess sierdeilis / sa eine er / ad gialda aptur þad sem einhver af ødrum ranglega droo / Añar / ad giefa Ølmusur Fatækum / bæda kieñer oss Zachæus Tollheimtu-Madur / er hañ sagde vid DRottiñ / Luc. 19. Helmingeñ af Eigum mynum gief eg Fatækum / og hafe eg prettad nockurn / gief eg ferfallt aptur. Gud hiælpe oss vel / Lytell var þesse Tollheimtu-Madur vexte / eñ mørgum stoorum Mañe mun hañ kieña meiga Adferd Christelegs Apturhvarfs / DRottiñ gaf hønum þañ Vitnisburd / ad hañ være Abrahams Sonur / Lykast er ad hañ hafe svo vered ad Burdum / þad syner Nafned / og marger Gydingar voru Tollheimtumeñ Romveria /

Enn hann hafde tapad Abrahams Barna Rietke med Tollheimkune / Þvi Neidingia og þa leggur Frelsaren ad jøfnu / Matth. 18. Enn þvi olle Audmiukt hans og Averker Truarennar / ad DRottenn kallar hann Abrahams Son. Eg seige enn nu/ ad þetta Smæ-Menne gielur kiennt mørgu Stoor-Menne sannann Veg Yðranarennar/hann dæmde siælfann sig i Þioofs-Bækur/ þvi svo segia Moyses Løg/ Exod. 22. Ad Þioofurenn skule gialda fioora Saude fyrer einn / sem stolenn er. Nu er þo Straffed herdt af Christnu Yfervallde/epter þvi sem Slæpernet vared hafa / Enn þess være Oskande/ ad hiner stooru Þioofarner lietu ei heingia þa smæu / eins og Hvalfiskarner gleipa litlu Fiskana / Ef øll þvilijk Varmenne ætte under Galgann ad draga / þa munde Bødla vanta/þa munde Snørulaust verda/ svo ad Gaungu-Madurenn feinge valla þad hann kynne ad vefia umm Tøtur sijn / Enn hier er þo ecke svo miøg hætt vid/hinn Riettlæte Doomare hefur sied þvilijkum Mønnum bæde fyrer Bødle og Snøru / þar ed hver heinger annann a Stundum / Stundum kvelur einn giælijfur Sonur / ein lauslæt Doottter sijns Foðurs Hiarta/Stundum plæga þa opennberer Þioofar/ ødrum sender hann Elld og Vatn/ Vind og Ovedur/til ad tugta þa/ enn fyrer þvi ad þesser Fe-Þukar ecke taka þvi svo sem af DRottens Hende komnu / ann adhvert fyrer hans Lijdun edur Tilhlutan/ þa kyrker Buksorgenn þa/ og Aura-Elskann / jafnvel midt i Daudanum / Nema þeir ædur sieu Afhuga Neimenum / og hafe golldeð þad aptur a einhvern Hætt / er þr med Raungu fra ødrum tooku/svo fyrerfarast þesser Aumingiar/ og verda heingder jafnvel fyrer utann Bødul og Snøru/ & i Sannleika/ Christner Menn / þa er þ einsætt hverium einum ed erfa vill Himnarijke / ad gialda þad aptur / er hann hefur svælt under sig fra ødrum / þvi jafnvel hinn minnste Peningur/er hann veit sig med Oriettu hallda/hann er Pantur Andskotans uppa hans Sælu / sem giefur honum Riett til hennar/ svo fliootl sem hun skreppur ut af Kroppnum/ nema hinn hafe ædur bætt fyrer sig / ef hann ma þvi vidkoma / og fyrer þvi ad eingenn veit hvad mikel Vmsvif ad Daudenn lætur honum epter/þa er ei Raad nema i Tijma sie teked/ Gud hefur alldrei heited þeim Kvittun Synd-

anna/

aña/ſem ecke lækur af Jllu/ og lærer gott ad giøra/ Eſ. 1. Sa ed ſtoled hefur hñ ſtele ecke meir ſeger Paulus/ Eph. 4. Tak ecke ſvo Ord hañs / ad hañ bañe alleina ad ſtela framvegis / eñ leiſe ad ſtela þad ſm allareidu ſtoled er/ þvi Gud bÿdur ecke alleina ad lata af Jllu/ helldur og ad giøra hid Gooda/ og ſkyllde þad vera fyrſt af Goodgiørdunum / ef ſvo ma kalla / ad giefa þad aptur / ſem eiñ ranglega ifie helldur / og ſa ſem ecke hefur Leida a Syndeñe / hañ giekur valla atlad til Fyrergiefningar / Eñ hñ ſem ecke hefur Andſtygd a þvi Fe/ er hañ ranglega took/ hañ hefur og ecke helldur Leida a hinum rang-lata Giørninge: Meñ vilia ſegia/ ad þad ſie Omøgulegt/ ad gialld a øllu aptur/ þ ſem med Orietku teked var: Hañ er daudur er þu tookſt fra/ þa lifa þo kañ ſkie Erfingiar hñs/ gialld þeim ſiqtt er þu varſt hm ſkylldugur/ añars ertu eingu betre eñ hñ/ ed ſvæler under ſig añars Arf. Vera ma þu viker ei hvar hañ er ad fiñna/ edur Arfa hñs/ þa høfum vier þo Fatæka jafnañ hia oſs / þr taka vid Arfenū / þegar eingeñ er Erfingeñ/ þu manſt ecke hvad mørgū / edur um hvad miked ſierhverium þu hefur Oriett giørdt / þetta er Lÿklegt / ſierdeilis hafer þu til margra Ara ſamañſafnad/ þetta er Lÿklegt/ ſege eg/ þvi vier ſkrifum þ ecke ſvo a Minis-Toblurna/ ſm vier tøkū fra ødrū/ eñ þad ſem fra oſs kañ teked ad vera / þvi gleimum vier ecke ſvo bradlega: Eñ attu þar fyrer ad vera Hyggiulaus hier um? Nei / Barn mitt/ þeſs meira ſem þu hefur fra ødrum ranglega teked / þeſs fleirum ſem þu hefur Oriett tilgiort/ þeſs meire Hug ſkalltu leggia a Mal þitt / þad er og ecke Omøgulegt ad giøra nockurn Jøfnud i ſiqku: Til Damis/ þu veiſt hverſu frekt þu hefur byggt Lond þyn / hvad miked þu hefur dreiged af Verkamøñum i þuñ / hverſu ofmikeñ Abata þu haft hef-ur a þvi þu ſellder og keypter / giør ſvo ſmaſmuglegañ Reikning vid ſialfañ þig hier um/ ſem þu kant / añars vill Gud reiknaſt vid þig / Damer þu ecke ſialfañ þig / þa verdur þu af hønū dæmdur / 1. Cor. 11. Hañ hefur ecke gleimt þo þu gleymer / og nær þu hefur ſvo giørt / þa kaſta nocktu frañyfer/ og þo meira eñ miña/ ſvo þu ſiert viſs um / ad Satan hafe ecke eina Klauf epter i Bue þÿnu / helldur eñ Jſrael

a Ægyptalande/ Sie þa nockud ofgollded/ þa er þvi ecke spillt/ ꝥ verd
ur ad Fiesiood a Himnū/ ꝥ verdur ad Olmusu/og ꝥ er riett/Ad GJøra
SJer VJne Af HJNum RANGlæta MAMMon. Ecke eins
asta gallt Zachæus aptur ꝥ hñ ranglega teked hafde / helldur og gaf
hañ Helming Eigu sinar Fatækum/ þad Giediadest Frelsaranum svo
vel / ad hañ sagde: A þessum Dege er Huse þessu Heilsa skien. Hallt
Sal þyna svo Dyrmæta/ Barn mitt/ ad þu sæer ecke epter nockrum
forgeingelegum Alnum / til ad nioota sønnu Blessunar / þvi jafnvel
þoott ecke viñe vorar Olmusur edur øñur Verk til neins hia Gude /
þar vier giørum eckert fram yfer þad / sem vier eigum ad giøra/ þa
eru þær Gude þo hvad kiærastar af øllu þvi vier bioodum hønū/nær
þær af Truñe framkoma/ og af Kiærleikanū/ añars gyllda þær ecke/
þvi þoott eg bitade allar Eigur mynar modur fyrer Fatæka / og hefde
ecke Kiærleikañ/ þa være eg eckert/seger Pall/ 1. Cor. 13. Þar fyr-
er siæe Meñ til hverneg Meñ Olmusur giefa / ef þeir vilia ad þEir
TAke þa i EJlyfar TJalldbuder/ sem þær þiggia: Ecke til For-
dilldar sier eins og Pharisæi / ꝥ heiter ad læta blæsa i Basunur fyr-
er sier / ad giefa Olmusur til ad taka Byrding af Moñum / og sier-
deilis þeir ed utsiuga Hus Eckna og Fødurlausra / meinande þo ad
af þvo allt svoddañ med nockrum Olmusugiørdum/ þoott ꝥ sie best ur
Vondu ad ræda/ad giefa af þvi/ sem Jlla er feinged/eins og Zachæus
giørde/og læta svo af Ranglætenu eins og hñ/ þa ætla ecke ad þynar
Olmusur mune gyllda miked/ef þu helldur æfram i Prettunū. Lat
þier umhugad vera/ad þad sie vel feinged/sem þu giefur af: Eg elska
Rietteñ og hata Ráned/ þad er samteingest vid Breñefoornena/ seger
DRotteñ hia Esajam/ Cap. 61. Hier af kuña Meñ ad siæ/hvad
þær Olmusur gyllda mune i Auglite DRottens / sem eirn ætlar ad
betala siálfum sier aptur med Fe-Ráne af Náunganum / þær eru
eingu betre eñ Hunds-Verd edur Skiækiu / sem Gud villde ecke læta
bera iñ i Helgedoomeñ a Tymum Gamla Testamentesins/Deut. 23.
Þar fyrer/nær þu Olmusu giefur/þa siá til ad hun sie i Gude giørd.
Siertu Rykur/ þa gief rykuglega/ og giæt þess /af hveriun þu Aud
þiñ

þiñ feinged hefur / þo ſvo / ad þyn vinſtre Hond vite ecke hvad hin hægre gaf. Giæt og þeſſ / ad þu giefer ecke oflyted ef þu mætt vel / Þad er ſtoor Synd ad hafa alls Nægter / eñ læta hiñ Volada ſvo fra ſier fara / ad hañ hafe valla Magañ fullañ / auk helldur til nærſta Mals. Þier ſundurmened Andlit hiña Fatæku / ſeger DRottiñ / Eſ. 3. Þott þad ſie talad i añare Meiningu i þeſſu Stad / þa heite er þad riett / ad ſundurmola Andlit hiñs Volada / ad læta hañ horfa a Audlegd ſyna / eñ ſkamta honu ſvo naumt / ad hañ ſie litlu nær / Ecke giorde þ DRottiñ / er hñ ſadde 5000. Mañs i Eydemørku / þvi Guds ſpiallamadureñ ſeger / hñ hafe giefed ſvo ſm̃ hver villde hafa / Joh. 6. Ef þu villt ſegia þ Nydſkuñe til Umbootar / ad hañ hafe haft betre Rad eñ þu / þa vil eg ſegia / Giefur þu ecke truad honum / er þ giorde / ad hañ kuñe ad giefa þier tyfallt aptur / vid þad ſem þu gafſt Veſælingnum / ſierku Fatækur / þa gief þo af Fatækt þiñe / ſlyk er þu af mætt leggia / og læt þad vera af Gnægd Hiarta þyns / þvi Gud elſkar Hiartad. Lauſnareñ ſagde : Ad Eckiañ ſu / er lagde ſvo ſmaa Peninga i Guds Kiſtuna / hun hefde meira lagt eñ aller hiner Ryku / þvi hun gaf af Leifum ſynum alla Lyfs-Næring ſyna / Marc. 12. Viſt þvi / ad þad lyted / er þu gafſt / þad er Gude eins þægt / og hid mikla / er hiñ Ryke gaf / þvi bæda yckur giorde Gud / eñ hverneg ſem þier halltad er / þa gief med goodu Skape / þvi hyrañ Giafara hefur Gud kiærañ / ſeger Salomon / Paulus byduꝛ þad ſkule gioraſt / ecke med Naudung / helldur med fuſum Huga / ſa ſem med illu Giede ute lætur þad hñ giefur / hañ hefur bæde tapad þvi er hñ gaf / og ſvo þeim Launum / er hñ kuñe ad vænta af Gude / gief ſtrax ef þu giefur / þvi hñ ſm̃ fliott giefur hñ giefur Tviſvar / Seig þu ecke Naunga þynum / far burt z kom aptur / þvi a Morgun ſkal eg giefa þier / eñ þu hefur þ / Prov. 3. þ gioꝛer Veſælingeñ Længeyrgdañ epter Giofeñe / ſierdeilis ef Þorf hañs er bræd / og Gud kañ ad læta þig byda Eins leinge epter Hiælpeñe / nær þier æliggur / þvi med þeim ſama Maler er þier Mæled / mun ydur aptur Mælt verda / ſeger Frelſareñ / Matth. 7. Olmuſur hafa ſtoora Rad i Guds Auglite / Vaxer þyn-

ar og Olmusugiørder eru uppstignar fyrer Gud til Miñes / sagde Eingilleñ vid Cornelium/ Act. 10. Bæneñ er Offur þad sem vier eigū Daglega Gude ad færa / þad eru Kalfar Vara vorra / Hos. 14. sem koma i Stadeñ Foornfæringa Gamla Testamentesins / Olmusurnar eiga þeim ad fylgia/ ei siður nu eñ þa / Olmusañ blijdkar Gud meir eñ Foorneñ / þvi a Myskunseme hefur hañ Þocknan / eñ ecke a Offre / haf Raad mitt Konungur / sagde Daniel vid Nebuchadnezar / Giør Synder þijnar ad Riettlæte/ og Ranglæte þitt ad Myskunseme vid hina Aumu / Dan. 4. Lijklegt er ad hañ hafe þad giørt/ og kañske ecke apturhorfed ur Vargs Hamnum til Mañlegrar Rænu og Skyckunar ella. Ad Endingu vil eg minnast a þad / er hier sijdarst stendur i Gudspiallenu : Svo Ad Nær YDur ÞRYTur / Þa Medtake/ ÞEir YDur J EIlijfar TJalldbuder. Hverier þa? Guds Volader Sauder: Nær þrijtur oss? þegar vier førum nakter burt ur Heimenū/eins & vier i hañ komū: Nær medtaka þr oss? Vegeñ leggia þr til þss hier i Heime/med Bænū sijnū & Andvørpunū til Guds/ad þ mege oss endurgollded verda i Upprisu Riettlætra/ er Meñ gæfu i Guds Nafne. Johañes sa i Openberaneñe eiñ Eingel standa frame þ Altarenu/ hañ hafde Reykelsis Kier af Gulle i Hende sier/og var giefed Reykelse myked/ad hañ offrade þvi med Bænū Heilagra/Apoc. 8. Eg efast ecke um/ ad hier med eru og teiknadar Bæner Voladra þurfa-Mañа/ sem eru riettir Christi Limer/ þetta Reykelse skylldu Meñ dijrū Doomum kaupa / þvi þad gagnar meir eñ mørg Þusund Stycke Gulls og Sylfurs/ Nauta og Sauda/ eñ um sijder munu þeir MEDtaka oss i EIlijfar TJALLDbuder/þegar Konungureñ seger a efsta Doome til þra/sem eru a hægra Veg/ þad sem þier giørdud einum af þessum mijnū miñstu Brædrū/þad giørdud þier mier. Komed þier hiner blessudu mijns Fødur/og eignest þad Rijke/sem ydur er fyrerbued fra
Upphafe Veralldar/ Þess niootande ad verda/ uñ þu oss
eilijfur Gud og alleina rijkur/fyrer hañ sem vor vegna
Fatækur giørdest/JEsum Christum vorn
Frelsara/ Amen.

Tijunda

Tijunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 19. Cap.

Þañ Tijma. Og þa ed JEsus kom nær/ad hañ sa Borgena / grieł hañ yfer heñe / og sagde: Ef ad þu visser hvad til þijns Fridar heyrde / þa munder þu a þessum þijnum Tijma þar Vaktan a hafa / eñ nu er þad huled fyrer þijnum Augum. Þviad þeir Dagar munu koma yfer þig / þad þijner Oviner munu byggia Nervirke i kringum þig / og umkringia þig / og a alla Vegu ad þier þreingia / og nidur i Grunn kollkasta / og þijnum Bornum med þier / og ecke munu þeir i þier lata Stein yfer Steine vera / af þvi þu þeckter ecke þiñ Vitiunar Tijma. Og hañ gieck iñ i Mustered / og took til ad reka ut þa sem selldu og keiptu þar iñe / og sagde til þeirra: Skrifad er / ad mitt Hus sie Bæna Hus/ eñ þier hafed giört þad sem añad Spillvirkia Jñe. Og hvørn Dag kiende hañ i Musterenu. Eñ Kieñemaña Höfdingiar og Skriftlærder og þeir Yppurstu Lydsins / leitudu fast epter / ad fyrerkoma honum / og gatu þad ecke funded/hvad þeir skylldu giöra honū. Þviad allt Folked hnie ad honum / og hlijdde hañs Ordum.

Exordium.

HEr utmalar H. Paulus þad Skrijmsle Agyrndena / er hañ seiger / 1. Tim. 6. Þeir sem ad ryker vilia verda / þeir falla i Freistne og Snörur / og i margar Girnder Vitlausar og Skadlegar / hverjar ad steypa Mañeskium i Töpun og Fordiörfun: Þetta er Þeigenum lisosara / þvi under þeña Skaplöst þienar svo mikid Illþyde añara Lasta / ad valla er nockur su Odygd ad ei þurfe hun Lid af ad þiggia / nær hun er mögnud / Eins og eiñ Stoor Herra þarf margra Þienara / svo er og Ovættur þesse / hun tekur heila Sveit af siñe Kynslood i Lid med sier / Lyge / Roogur / Bakmælge / Meinsære / Flærtskapur / Underhyggia / Ofryke / og jafnvel Mord og Mañdrap eru heñar Förunautar / þad vottar Postuleñ skömu sydar i þessum sama Capitula/ er hañ seiger: Ad Agyrndeñ sie Root alls Ills / J hverria þegar nockrer fyst hafa / þa hafe þeir villst fra Trwñe / og sialfa sig i giegnum lagt med Harmkvølum mörgum. Hiñ Agiarne hefur Otal Veidebrellur til Ødvega siña/ eñ ecke hefur Diöfulleñ færre Snörur / til ad veida hañ / hvad drap Achan? Jos. 7. Hvad rænte Achab Ryke og Fiöre? Hvad sælgade Judas? Matth. 27. Allt samañ giörde þetta Fe-Girndeñ / og Otal fleira sem ei verdur uppreiknad / og kuñugra er / eñ med mörgum Ordum seg-

la þurfe / Nu eru þo marger Veger til ad verda Rykur/ Sumer Leifeleger/ Sum-er Oleifeleger / hiner fyrre eru Blessan DRottens / Astundan i synu Embætte / og Christeleg Fyrerhyggia / og añad þvilijkt / sem eg hefe nockud drepeð a i næst fyrerfarande Predikun: Hiner Oleifelegu eru svo marger sem Agyrndeñ fær upp-dyktad / Eñ med þeim hættustu er Gradvønd Kauphøndlan / hverrar vegna ad DRotteñ kallar / ad Guds Hws sie orded ad Ræningia Bæle hier i Gudspiallenu / þvi seiger Syrach Cap. 27. Eiñ Kaupmadur gietur valla vared sig Oriette / nie eiñ Kramare fyrer Syndeñe. Nu fyrer þvi ad eg hefe ecke til forna i Book þessare neitt merkelegt um̄ þeña Hlut ritad / sem þo er harla Naudsynlegt ad vita nockud um̄ / þa vil eg taka mier Orsøk af Vandlæte DRottens / til ad Hugleida Tvent hier af / sem er. 1. Hvør ad sie Leifeleg Kauphøndlan. 2. Hvør ad sie Oleifeleg. Hialpa oss goode Gud til þessa Verks fyrer JEsum vorn DRotteñ / AMEN.

Vtleggingeñ.

ÞAD er vyst / ad ecke gietur Verølld þesse stadest án Kauphønd-lunar. Mismun hefur hiñ Alvyse Skapare giørt bæde Land-aña og Mañaña / eñ eingum hefur hañ giefed allt/ þvi hañ ællade sialfum sier allt / Rykur og Fátækur mættu hver ødrum seger Salo-mon/ eñ Gud hefur giørt þa báda/ Prov. 22. Hañ meinar Rykañ/ Rykañ/ eñ Fátækañ Fátækañ/ þvi hvorttveggia kiemur af hønum: Hvar fyrer mun nu hiñ Almáttuge svo giørt hafa? Gat hañ ecke alla Fullryka giørt/ sem á alla Jørdena/ og þad sem þar iñebygger? Ad vyssu gat hañ / Hvar fyrer er þad svo skied þa? Eingeñ hefur ad señu hañs Rádgiafe vered/ eñ þo má þad skilia/ ad hañ hefur giørt þeñañ Mismun til ad láta dyrka sig af bádū/ af þm̄ sem noog hafa/ med Kiærleikans Verkum / af hinum sem Skorteñ lyda / med Þoleñ-mædeñe / eñ þo ecke sydst til ad láta Daudlega Meñ æfa sig i Riett-vyseñe og Kiærleikans Verkum/ i allre Høndlan og Vidskiptum/ þar eingeñ er sialfum sier Fullnoogur um̄ allt / ad ei sie hañ añars Þurfe i einhverju: Bruke þvi nockur Kaupmañskap/ þa æfer hñ eingañ ill-añ Hlut / helldur Naudsynlegañ: Gud hefur ecke fyrerboded sialfañ Hluteñ / Helldur Vanbrukun Hlutarens: Vigt og Mæler eru þeir Hluter / sem Kauphøndlan má ecke án vera / þad hefur Gud ecke bañad / eñ ranga Vigt og Mæler hefur hañ fyrerboded/ Lev. 19. Og þetta er ecke sydst ad taka Vara á i Vidskiptum Maña: Riett er og

hverium

hverium Manne ad kaupa pa Nluke / er hann vid þarf / til þessa Lijfs-Næringar / edur skickannlegrar Brukunar / sem Gud hefur ecke i sijnu heilaga Orde fyrerboded / Svo keipte Abraham Landed af Nephron til ad grafa Kvinnu sijna / Gen. 23. Jacob keypte Land under Bu sitt af Sonum Nemors / Gen. 33. Joseph keipte Fe hinna Ægypsku til Nanda Pharao fyrer Alvinnu / Gen. 47. Jeremias Akuren af Chanameele Syne Fødurbroodur sijns / og giørde Giørning þar umm / Jer. 32. Og Lamuel samlijker forstanlle Konu og ydinne vid Kaupskip / þvi ad hun sæke Fædslu sijna langt ad / Prov. 31. Fyrer þvi er þad saklaust ad bruka Kauphondlan umm þvilijka Nluke. Aller þesser Menn / er eg strax upptalde / voru Guds Viner / og kunna Menn ecke annad umm þa ad ætla / enn ad þesse Negdan þeirra hafe Leifeleg vered / Enn ef þeim var saklaust ad kaupa / þa var og hinum Syndlaust ad giøra þad falt / er þeirselldu / þvi ecke er Kaupande nema Seliande sie. Lydia su er Paulus skijrde i Borg þra Thyatirorum / Act. 16. Hun sellde Purpura / og heyrest ecke ad Postulenn hafe bannad henne Nøndlan sijna / og var þetta þo ecke svo miøg Naudsynlegur Nlutur til Lijfs Næringar / sem hun hafde med ad fara. Sa ed selur Handa-Verk sijn / hveriu Nafne sem heita / Hann brukar saklausann Kaupmannskap / þvi hann neyter Brauds sijns i Sveita sijns Andlitis / Ef hann ecke falsar Verkefned / edur brukar i þvi adra Rangsleitne / fyrer þvilijku mun hier epter Rad giordt verda i sijdara Partenn. Hann ed selur þad / er hann missa kann ur Bue sijnu / þeim er vid þurfa / hann giører goodann Nluk / sierdeilis ef hn ecke innehelldur þvi er hn ma̅ an vera / nær hinn er Naudstaddur: Svo giørde Joseph / þegar Gud sende Hungur i Ægyptaland / og þoott ad Herodes Konungur Aschalonita være hinn verste Madur / þa var þ þo Lofs verdt a hønum / sem Joseph Sagna-Meistare skrifar / ad hann hafe sellt jafnvel Gersemar sijnar fyrer Alvinnu handa þegnum sijnum. Þeirra Adferd er og Saklaus / sem hafa Fe i Nøndum / og kaupa Naudsynlega Nluke / a medann Nægter eru af þeim / til ad selia ødrum sem fatæker eru / og ei høfdu Rad til ad kaupa til margra Ara / og þott þr Abatest nockud þar af fyrer Omak sitt / þa er þad ecke Synd /

nær þad skiedur med Jofnude og ann Okurs / og þad hygg eg ad sie hid sama / sm̄ Paulus bijdur / 1. Cor. 7. Ad þeir sem kaupa / sieu svo sem ad ecke eige þeir / þad ræd eg af þvi er hañ seger strax epter / ad Meñ skule bruka svo Heimeñ / ad Meñ ecke Vanbruke hañ / þad skil eg svo / ad Meñ fære sier i Nit þa Hlute / er Gud hefur lanad / þo svo / ad þ ei verde med Asælne vid Nauungañ / til ad giora sig rijkañ eñ hañ fatækañ / sierdeilis þar hñ i þssū Stad er ad tala um̄ þa stuttu Tijd / er Meñ eiga ad fast vid þetta Tijmanlega. Þeirra Atburder eru og riettvijser / og nærsta þarfer / er færa þa Voru yfer Hafed / sem eitt Land ma ecke an vera / nær þeir giæta þess er St. Paull bijdur / 1. Teß. 4. Eingeñ yfersijge edur asæleſt siñ Broodur i nockurre Hondlan / þvi Gud er Hegnare alls þessa. Eñ nær þeir giora þad til ad hafa þar af sitt Ærlegt Vpphellde / eñ ecke til þess alleina ad verda rijker af Þorf añarra / þa er þra Verk eingañvegeñ lastande / og ma um̄ þa segia eins og um̄ hvern añañ / sem ver Erfide og Ydiu siñe til ad hialpa Nauunganum / ad verdur er Verkamadureñ Launa siña: Fyrer þvi a ecke Kaupandeñ ad sia Offsioonum yfer þvi / þoott þeir abatest / ef þeir giora hañ ecke ad Løgræninge / sierdeilis þar hañ vogar Lijfe og Gootze til ad sia hinum borged / þvi hvortveggia þetta eru dijrmæter Hluter / og Lijfed ad vijsu hiñ Kostulegaste af Verallð' ar Munum / Jafnvel ad Vitne Satans / er hañ sagde / Job. 2. Hud fyrer Hud / og allt hvad Madureñ a / mun hañ giefa fyrer sialfañ sig: Þvi a ecke ad misuña þeim nockurs Agooda / er svo miked leggia i Sølurnar: Þad kañ og til ad bera / ad þess hattar Kaupmadur / giore þeim eingañ Oriett / er hañ selur Voru sijna frett / ef hañ ma hana añarstadar kaupa dijrum Doomum / og þad kiemur eitt hvad a mille / sm̄ hindrar Asetning hañs / þvi þad er eins og hvert añad Tilfelle i Vtrettingum vorum / og er þad margt sem Kaupande kañ ecke ad vera so froodur um̄ / ad hañ vile hvort hiñ giorer Oriett edur ei / ma hñ þvi ei strax vijta hiñ þar fyrer / og þo ad hañ vijsse sier Oriett giordañ / þa giorer hañ sialfañ sig eins sekañ / ef hañ vill rietta Hlut siñ med ødrū Oriette / þvi þad heiter ad giallda Illu Illt / hvad Gud

hefur

hefur hañad. Þetta er nu svo sagt um̃ þa Kauphøndlan/ sem Leife leg er/epter þvi sem̃ i stuttu Male sagt verdur/ hvert þo betur skiliast mun / af þvi er i hiñe sijdare Greineñe talad verdur / um̃ þad sem er Oleifelegt i nockurre Kauphøndlan.

Hier erud eins og Snara i Mizpa og uthaned Net yfer Tabor / seger Gud vid Israel / Hos. 5. Af þessum Drottens Doome mattu Kieñemeñerner ecke hiñ miñsta Hlut / vegna Agyrneñar / svo sem rada ma af Textanum / Eñ ecke voru þeir Rædvandare / þegar sa Drottnareñ kom til syns Musteris / sem rak ut þadañ Seliendur og Kaupendur / svo sem i Gudspiallenu stendur / þad verdur sañad med Ordum Hieronymi Læresødur / hverra Meiningu eg vil sekia hier ad nedañ/ til Frodleiks þeim er epterkaka vilia/ eñ øllū til Vidvørunar/ þvi sierhver Christeñ Madur a ad vera Guds Kieñemadur i Hiarta synu/ sem er Mustere Heilags Anda/ hañ skrifar a þa Leid i siñe Utskijringu yfer Matthæi 21. Capitula: Kieñemeñerner uppþeynktu hverneñ þeir giætu abatast af Almuganum / og selldu allañ Fenad þañ er þurfte til Foornaña/ svo ad þeir selldu þeim er ecke høfdu/ og tæktu sialfer aptur þad þr sellt høfdu/ Eñ þeña Prett þra hindrade Fatækt margra / sem ecke einasta ei høfdu þad þeir kyñu ad offra / helldur og ecke þad þr mættu kaupa med/ þvi tilsettu þr þa ed lanudu Peninga. Eñ fyrer þvi ad i Løgmalenu var bañad ad taka Rentu/ og lanad Fe kuñe ecke ad gagna fyrer utañ Avøxt / þa uppþeinktu þeir añad Bragd/ ad þeir tilsettu þa er i stadeñ fyrer Peninga-Rentu tæktu adskilianlega Avexte / svo ad þad sem er leifdest ad taka i Peningum/ þa tæktu þeir i þeim Hlutum/ sem med Peningum keyptter eru. Fyrer Rangsleitne þessa og Hreckvijse rak Drotteñ ut þa ed med þessu moote selldu og keyptu i Musterenu/ af hverium flester voru Þienarar Kieñemañaña/ edur þm̃ athangande. Hugleidid nu/ Christner Meñ / hvad miklu Gøfugre og Dijrdlegre ad er Guds Kyrkia medal vor / helldur eñ Jerusalems Mustere / þar hun er bygd uppa Grundvøll Spamañaña z Postulaña/ hvar sialfur JEsus Christur er Hyrningar-Steirneñ / Eph. 2. Sie ꝥ þvi til hver og einn / ad ecke

 verde

verde hañ utrekeñ ur Huse sinu og Osynelegu Guds Kyrkiu / fyrer svoddañ rangsnueñ Kaupmañskap / eñ þvi er æ verr og midur / ad eg hygg ad margur kemie sier þissa Ohlutvendne/ sem ætlar sig vel Christ- eñ: Gydingū vard þra Hus i Eyde læted/fyrer þessa og adra Glæpe / Eñ væru þeir aller utrekner ur Guds Kyrkiu / sem þvilijkt adhafast nu i Heimenū/þa ugger mig ad verda munde þuñskipad þar iñe/Edur hvad er þad/Christner Meñ/þegar eiñ selur sijnū Naunga eiñ Hlut / eñ dylur þa Leste er hañ hefur ? ja / hroosar hønum i mesta Mata / þo liugande/og a Stundum sver vid Guds skielfelegu Nafn/ ad þad sie svo sem hañ seger / og hversu marger Klækier eru þa samañkomner/ til ad steipa eins Syndara vesælle Sælu i Helvijtis Afgruñ? Hier er Þioofnadur / Hier er Lyge/ Hier er Meinsære ef til vill/miña næger: Sierhvert af þessu/ er noog til ad fordæma Syndarañ / hefur ei Gud bañad ad Stela/ad Liuga/ad leggia Nafn sitt vid Hiegooma ? Þier skulud olldungis ecke sveria / seger Lausnarañ / eñ ydar Ræda sie Ja Ja / Nei / Nei / Matth. 5. Hvad vill þad þa verda / ad leggia þad vid Svik og Prettu/svo þad er nærsta undarlegt/ad nockur skule mega Sal sijna svo lijtels/og voga heñe fyrer svo lijteñ Hiegooma/og nærre þvi fyrer eckert a stundum. Ad ei tale eg þar uñ/ad hañ sem veit ad Gud er til/ skule svo berlega forsmaa hañs stooru Helgun fyrer einkis verdañ Hlut. Eingu betre er hañ sem gyller vonda Voru med ein- hverju Tale þvi/ jafnvel þoott ecke liuge hañ sialfur/ þa lætur hañ Hluteñ liuga/eñ Þiofnadureñ er allur hiñ same. Þessu er þad lijkt/ ef nockur selur einhveriun þad hañ þecker ecke / og hefur ei Vit a ad dæma uñ/hvert þad er Illt edur Gott/ þad eru bañvæn Svik/þvi sa þad giører/hañ selur ødrum Heimsku sijna/og veider hañ i Nete Faa- kiænsku siñar / þetta er alltijt þeim / er leina þvi sem gagnlegt er fyr- er hinum Einfallda / eñ bioda þeim hid Onijta / og af þessum Prett vaxa tvær adrar Stoor-Skamer/ sem er/ ad hañ er þvilijkt æfer/fagn ar i Hiarta sijnu / hversu forsiall hañ vered hafe/ og þackar Abatañ Sviñu siñe / eñ hins Osviñu forsmaaer hañ / og skamast sijn ecke ad hroosa þessu fyrer sijnū Lijkū/ leggur svo Drambsemeñar / og Sialf-

hælneñar

hælneñar Synd til Þioofnadareñs / og er þa ecke Von a vöru verra / nær Diøfulleñ hefur svo blindad eiñ / ad hañ stærer sig af Klækiunū/ einsog Lamech er hañ hroosade sier af Forsskañe vid Kvikur sijnar / Gen. 4. Med þessum eiga þeir Sess i Andskotans Rijke / sem bruka falska Vigt og Mæler / uṁ hveria eg hefe noog sagt / þegar eg seg þad med Salomons Ordum : Ad þvilijkt sie Andstigd fyrer Gude/ sa þad giører/ hañ uppsker hvar hañ ecke sæde/ og selur einum þad hañ alldrei feck. Þeir ed setia Vøruna of-dijrt/og miklu hærra eñ ad svarar þeim Abata er þeir med riettu hafa meiga / fyrer Omak sitt og Umhyggiu fyrer sijnum Kaupmañskap / Þeir meina ad sañu ad vera Saklauser / og helga sig giarna þar med / ad eingañ bidie þeir ad kaupa ad sier / og Vara þeirra sie Osvikeñ / Eñ hier i er þo margt athugavert / sie svo ad eg hafe einhvern Hlut/ þañ eg man ecke missa an mijns Skada / eñ hañ ætlade sier nokeñ Hagnad af/ er kauper / þa er þad ad sönu rietkvijst / ad eg selie hañ nockru dijrara eñ eg keypte / Eñ ef eg hefe þañ sama Hlut til Sølu og vil hañ falañ læta/ þegar mier lijkar Andvirded/eñ Brooder edur Syster eru Naudstodd/ svo þau gieta ecke an hañs vered/ og eg bruka Neyd þra Vøru minre til Gyllides/ þa er þad stoor Synd / og eingu betra eñ þad / sem ædur er uppkaled/ þvi þad heiter ad selia einum Þorf sijna / Eñ hverneñ kañ hañ ad giøra Hluteñ betre edur Dijrmætare / i sialfum sier / helldur eñ hañ være þar fyrer utañ ? Kañ nockud Hungur Naungans ad giøra þiñ Mat betre / og ef ecke betre / þa ecke helldur Dijrmætare / edur hañs Verleike/ þad Fat er þu selur hm̄ Kostulegra ? Þetta er nockurskonar Hæglætis Ofrijke / og Ulfur under Saudar-Giæru / þvi hvert eg svijk Fe ut af Einhveriuni / sem ecke man ræna mig þvi sem hønum ætliggur/edur og ræne hm̄ Fe sijnu/ þvi er eg hefe eingañ Riett til/ þad er allur hiñ same Orietkur i Guds Auglite. I þessū Flocke vada þr ed kaupa upp alla Vøru / þa sem hiñ Fatæke ma ecke an vera/ nær þeir hafa noog i Nondunum / eñ selia hana so dijrt aptur / sem sialfer vilia þeir / nær Neydeñ þreinger/ og þo eru hiner hvad verster/ sem hafa a Bodænge gyrnelega Hlute / og þo alldeilis Oparfa / eñ læta

Þa

þa ſvo dyrt / ſem Agyrndeñ bijdur / nær Dareñ ſparar ecke fyrer ad giefa/til þeſſ ad ſløckva Gyrndena uñ Stundar ſaker/eñ ſvelltur ſiꝺ añ. Þetta er ad ſelia einn Synd ſijna / ſm er hiñ verſte Kaupmañs ſkapur / Þetta er ein Andſkotans Svipa / af mørgum Streingium / mørgum Syndum flettud/ þvi fyrſt kauper hañ þeſſhalltar Voru til ad leggia Tal-Beitu fyrer hiñ Neiuſka/ ſijdañ fletter hañ Fie ſijnu/ og epter a hæder ad høñum / eñ prijſar ſialfañ ſig og Kiænſku ſijna / og þad er ecke øllu betra eñ Bileams Raad / hver ed lict Iſraels Sonu glæpaſt a Moabitaña Konum / Num. 31. Aller Heilvirka Meñ / ſem þetta leſa edur heyra / þeir munu nærre gieta / hvar uñ eg tala/ og er allt ofmargt af þeſſu Illþijde i Lande voru. Þetta er nu ſvo talad uñ hañ ed ſelur / eñ þoott ad Kaupande og Seliande ſieu nærre þvi hid ſama / þar eingeñ ſelur nema hañ kaupe / og eingeñ kauper nema hañ ſelie/ þa giøra Meñ þo Miſmun þañ i Daglegu Mæle / ad ſa heiter Seliande/er hefur Voru til Kaups/eñ hiñ Kaupande/ er ad hønum kauper/og þvi hefur hñ og nockurs ad giæta. Einhver kañ a ſtundum ad ſelia þad hañ ecke veit hvad koſtar / og er þeim þa vant/ſm ad hønum kauper/ ad ecke ælſæleſt hañ ſiñ Nauunga i ſiñe Nøndlan/ Ja i Sañleika / giefe hañ miña fyrer Nluteñ eñ ad hañ verdur er/ þa er hañ eins ſekur i Guds Auglite/ſvo ſem hiñ/ er ſellde þeim ofdyrt nock urn Nlut/ er et veit hvad hañ kauper. Eirn neydeſt til ad ſelia Eigu ſijna fyrer Nungurs ſaker/edur einhvern Akviñu Breſt/ſvo hañ getur ecke beded epter þeirre Tijd / ſem hañ kuñe ad fa Lijfs-Næringu med ødru Moote. Fær hañ ecke Jøfnud af þeim er kauper/ þa giører Kaupmadureñ ſtoora Synd / og er eins ſekur / og hiñ er ſelur ødrum Þørf ſijna : Bægt er allt þvilijkt upp ad telia i ſtuttu Mæle / eñ giæte Meñ þeſſ/ er DRottiñ ſagde fordum: Nvad þier vilied ad Meñ erner giøre ydur þad ſama giøred þeim einneg / Luc. 6. Svo og þeſſ Syrach ſkrifar/ Cap. 27. Eins og Fleigureñ klemiſt a millum Mur-Steina/ſvo þreingeſt Syndeñ a millum Kaups og Sals/ fyrer þvi er þeim einſætt / er giørt hafa ſlijka Nøndlan ad Nandverke / kañſkie ſeingur eñ ſkiemur/ſumer hverier/ þeim er einſætt/ ſege eg/ad rañſaka

nockud

nockud Atferd sijna i þessu/ og ef Þr fiña Ranglæte hiaa sier/ ad bæta þad med sæfre Ydran/ eñ hun er alldrei af Alvøru/ nema Meñ gefe þad aptur / sem ranglega var teked / hvar uñ eg hefe nockud talad i nærst fyrerfarande Predikun/ og vil þad ecke hier aptur ytreka: Allеina vil eg rañsaka Tveñslags Affsakaner/ sem Meñ plaga ad giøra sialfū sier i þvilijkū Tilfellum. Ein er su/ ad nockrer lataſt giefa Olmusur af þessu rangfeingna Goodze / og þurfe þvi ecke aptur ad leggia/eñ giæt þess/ ad þad sem Fatækum er giefed/ þad kallaſt Gude lanad/eñ Gud vill ecke þioofs-Naukur vera/ þad sem honū er giefed maa velfeinged vera / ef þad a honum ad lijka: Þvi er þad riett er Syrach skrifar/Cap. 34. Sa sm færer Foorn af Eigu hins Fatæka/þad er svo sem hñ slatre Syneñ i Augsyn Fødursens: Braud hins Þurfkuga er Lijf hins Fatæka/Sa ed svijkur hañ/sa er Bloodgijrugur. Olympias Mooder hins Stoora Alexandri hun helgade AfGude sijnū þad Sverd/ er Madur heñar Philippus Kongur var drepeñ med. Alexander Phereus giørde hid sama vid Lensuna/ med hverre hñ vo Fødur Broodur siñ Polyphronem/og sømu Atferd hafde Keysareñ Antoninus Caracalla/ er hañ Lijfliet Broodur siñ Getam/ Aller Meñ kalla þetta illa giørt/ eñ ecke mun vera svo stoor Munur a þessum Odæda Verkum i Guds Auglite / og hinu / ad svijkia Naungans Braud ut af hañs Muñe i Kaupum og Sølum / eñ lataſt giefa Gude þar af aptur/edur hañs Vesælingum/svo miked sem þeim sialfum lijkar. Þad geingur nærst þvi/ad kasta Bloods Verdenu iñ i Kyrkiuna med Juda/ Eñ þo vil eg segia þad sm eg hefe adur sagt/ ad ef Madur fær ecke aptur skilad þeim sama er nockur hefur Oriett tilgiørt / þa er ecke añad Raad / eñ ad giefa svo miked Fatækum/ sem eiñ meinar sig/epter smasmuglegt Rañsak Samvitsku skillar/ad hafa med Oriette teked. Sijdsst og eingeñ vid þad ad Syndeñ verdur ecke tilgiefeñ / nema aptur sie golldeд hid Rangfeingna / Þvi svo seger DRotteñ fyrer Muñ Ezechielis / Cap. 33. Ef hiñ Ogudlege giefur Panteñ aptur / og lætur Raaned af Hende/ og geingur epter Lijfsens Bodorde / og giører ecker Oriettvijſt / þa skal hañ lifa og ecke deya:

X Med

Med Þessum Skilmaalum hefur Gud Syndaranum Vægdeñe heited / eñ añars ecke; Hier um̃ hefur Augustinus Læredader vel talad i einum Stad. Ef ad añars Fe (af hveriu Syndeñ kiemur) kañ aptur ad giallda st / eñ verdur Þo ecke golldet / Þa er Þad ecke søñ Ydran / helldur Læte hefiar / Syndeñ verdur ecke fyrergiefeñ / ef ei er aptur fært Þad burt var teked. Oñur er Þeirra Afbøtun er segia / ad ei meige Þr aptur-læka / Þad Þr med Raungu teked hafa / søkū Ovirdingar Þeirrar / er af Þvi fylger / og ad Fiærhluter sieu miña verder eñ gott Mañ-Ord / eñ Þesse er og svo nærsta Ogylld. Fyrst er Þad / ad slijkt verdur alldrei af nockrum Ærlegum nie Gudhræddum Mañe misvyrdt / eñ Doom-hiña Ormdvøndu maa sa ad litlu hafa / sm̃ ætlar sier Guds Barn ad verda / hañ maa segia med Paale / Þad er mier fyrer miñstu / ad eg af ydur dæmdur verde / edur af Mañlegum Dege / DRottеñ er sa sem dæmer mig / 1. Cor. 4. Þar ad Auke / eru svo marger Veger til ad bæta Þeim er Raungindeñ lided hafa / svo ei verde Þ Neytrum kuñugt &c. Og hvern-eg sem Þssu er vared / Þa er betra ad missa Virdingu sijna hier i Tijmanum / helldur eñ Eilijflega. Þegar DRottеñ rak ut Seliendur og Kaupendur ut Musterenu i fyrra Siñe / Joh. 2. Þa giørde hañ Svipur af Streingium / er hñ brukade til Þessa Vandlætis; Nu hañ vantar eñ nu ecke Svipur til ad reka ut Þa er med svoddañ Nætte kaupa og selia i hañs Kyrkiu medal vor: Þar er Svipa Løgmaalsins er seger: Þu skallt ecke stela / a hefie er eiñ Hnutur rideñ med Þssum Nætte / Bølvadur sie sa ed ecke helldur allt Þad i Løgmaalenu ritad stendur / Devt. 27. Þar er ein Svipa jafnvel i Evangelio / er slær med Þssu Høgge / giøred Ydran / Þvi Guds Rijke er nælægt / hvert Þad Trie sm̃ ecke ber goodañ Avoxt / skal upphøggvast og i Elld kastast / Matth. 3. Þar er hin skarpa Svipa hñs Hegningar / sem er tilbueñ Þeim ed eria a Hrygg hins Vesæla og Naudstadda / og eta Rannglætesins Braud i hañs Sveita. Eg sege eñ Þa aptur / DRottеñ rak ut ur Musterenu Þa er selldu og keiptu: Þad var Stundlegt Vandlæte / margur af Þm̃ sømu mun sijdañ hafa a hñ truad sier til Myskunar / eñ ad vera utrekeñ ur Þeirre Himneskju Jerusalem / Þad er eitt Straff øllu Þyngra / Þad er eilijf Smaan / og

Obætañ.

Obætanlegur Skade/ Fra hveriu oss & alla Christna Menn vardveite hinn goode Gud fyrer Sonarens Forþienustu / og giefe oss svo ad rækia þetta Jardneska/ ad vier ecke afrækium þad Himneska/ helldur stundum epter hinu gooda Hlutskiptenu / sem eingenn maa af oss taka/ þess giefe oss niootande ad verda hinn Myskunsame Gud/ Fyrer JEsum Christum / A M E N.

Elleþta Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 18. Cap.

A þeim Døgum. JEsus sagde til nockra þeirra sm̃ treistu uppa sialfa sig / lyka sem mundu þeir Rietlaater vera og forsmaadu adra þessa Epterlyking. Tveir Menn geingu upp i Mustered ad bidiast fyrer / eirn var Pharisæus / enn Annar Thollheimtumadur. Phariseæaren stood og badst nu þanenn fyrer med sialfum sier. Gud/ eg þacka þier / þad eg em eige so sem ader Menn/Ræningiar/Oriettvysser / Hoordoms Menn / eda so sem þesse Tollheimtumadur / Eg fasta tvisvar i Viku / & eg gief Tyunder af øllu þvi eg a. Og Tollheimtumadurenn stood langt i burtu fraa / & villde ecke upplypta synum Augum til Himens / helldur barde hann sier a Brioost / & sagde : Gud / vertu mier Syndugum lyknsamur. Sannlega sege eg ydur : þesse foor Riettlatur framar hinum i sitt Hus. Þviad hvør sa sem sig sialfann upphefur / hann skal nidurlægiast. Og hvør sem sig sialfann nidurlæger / hann mun upphafenn verda.

Exordium.

EIngenn Hlutur er svo vidurstyggelegur i Guds Auglite / svo sem Drambláatt Hiarta / og eingenn svo þægur hønum / svo sem Audmiuktur Ande. Drambsamlaatum hratt hann af Stoole / enn upphoof Lytelaata / seiger Guds Mooder i Lofkvædenu / Luc. 1. Gude alleina tilheyrer Tignenn / hann hefur sinn Stool a Himnum settann / enn Jørdenn er hans Footskør / þar situr hann uppe / og sier a þad Laaga / Jehova er hans Helte / og syna Dyrd vill hann eingum giefa / Esa. 42. Allt hvad Dyrduglegt er / hvad Gott er / hvad ægiætt er / hvad Prydelegt er / hvad Heilagt er / þad kiemur allt fraa hønum / enn ville nockur tileinka sialfum sier nockud af þessu / svo sem sialfum sier / þad er / sem villde hann ræna Gud sinu / þad er riett ad stela helgum Doomum / og þad er Afgudadyrkan / þvi valla veit eg hvert þad er meire Synd i Guds Auglite / ed falla fram fyrer Tre-Stobbanum/

anum / helldur eñ ad giøra sialfañ sig ad Gude / og seigia med Pharao : Hvør er Jehova / þad eg skule Ottast hañ ? Exod. 5. Edur med hinum Blindu Judum : Gude skeitum vier ecke / og hvad villde oss Konungureñ giøra ? Meñ hallda sumer / ad þad hafe vered Svyvirding Foreydsluñar / sem DRotteñ talar um̃ / Matth. 24. Ad Bylæte hins Romversska Keysara hafe sett vered iñ i Jerusalems Mustere / Eñ þad er Svyvirding Foreidsluñar riett køllud / þegar Madureñ setur sitt eiged Bylæte iñ i Guds Kyrkiu / sem ætte ad vera hañs Hiarta / eins og Phariseus þesse : Svoddañ Mañe er Gløtuneñ buveñ / nema hañ audmyke sig bradlega under volldugra Guds Hønd / þvi Gud mootstendur Dramblatum / og þarf sa ecke ad vænta sier añars verra / sem hefur Konung Himnaña fyrer Ovin. DRotteñ talade Epterlykingu þessa / seiger Lucas / til nockurra þeirra / er treystu a sialfa sig / eñ forsmadu adra : Svo sem eckert er Vidurstyggelegra i Guds Auglite / eñ Hofmoodureñ / svo er hønum valla nockurt fegra / eñ audmiukur Ande / þad syna oss Dæme Ephraims / Dæme Manassis / og ecke sydst Davids Konungs / alltyda i hañs Psalma Book. Eg jatade DRottne Synd myna og þa fyrergafstu mier þad / seiger hañ / Ps. 32. Og eñ aptur / DRotteñ vardveiter Litilmagnana / eg audmykte mig / og þa vard eg frelsadur : Og þad syner oss Dæme Tollheimtu Mañsins / hvers Lausnareñ syñest framsetta hier i Epterlykinguñe / øllum Sorgbitnum Afbrota-Møñum til Huggunar. Villium vier þvi tvent af Gudspiallet nu Hugleida. 1. Eirn Skynhelgañ Hræsnara. 2. Eirn Ydrande Syndara. Styrk oss hier til DRotteñ miñ i JEsu Nafne / AMEN.

Utleggingeñ.

JNNgaungur til þessa Mals hiar Gudspiallamañenum / er þañveg. Eñ Nañ TAlade Til NOckurra / Er TREJstu Vppa SJalfa Sig / Ad ÞEir VAru RJEttlater / Eñ FORsmadu ADra ÞEssa EPTErlyking. An alls Efa eru hier med Phariseæi meinter / þar fyrer setur DRotteñ eiñ Phariseañ i Epterlykinguñe / svo sem Dæme eins Sialfbyrgings / er ei þyrfte myked af Gude ad þyggia / Þess vegna eru þeir i Grein þessare med sijnum eigeñ Lit afmaalader / Þeir villdu vera fraaskilder ødrum Møñum / þad syner þeirra Nafn / Phariseus / þad merker Adgreindañ edur Fraaskileñ. J mørgu var þetta foolged / sem ecke er Naudsynlegt hier uppa ad telia / eñ þo var þad hellsta / ad þeir þottust ødruñ Heilagre / þ dylur ecke þesse þeirra Brooder / er hañ seger : EG ÞAcka ÞJer GUd / Ad Eg Em Ecke EJns Og ADrer MEñ / þvi kølludu þeir Almugañ Jardareñar Foolk / eñ sialfer þottust þeir Himnesker vera / og Borgarmeñ Heilagra / svo sem Paulus nefner christna Meñ :

Edur

Edur hvad var pad þeir søgdu i Radenu Fordum/ þegar Nicodemus villde hafa mællt Frelsaranum Lidsyrder/ Joh. 7. Truer nockur af Nefdingiunum a hann/edur af Phariseis ? Enn þetta Foolk/sem ecke veit Løgmaaled / þad er bølvad. Þeir villdu ecke Samneike eiga med Tollheimtumøñum og Syndurum/þvi løstudu þeir Frelsarann/ ad hann giørde svo / Matth. 9. Ja/ þeir meinkuad þeir saurgudust/ er snertu þa. Svo sagde Hræsnarenn Simon Fordum / þegar hin Bersynduga sat Grratande vid Fætur DRottens / Luc. 7. Ef þesse være Spamadur þa munde hann vita hver og hvilijk ad þesse være/er hann snerter! Þvi hun er syndug. Um þvilijka Drambseme / þvilijka Skynhelge talar Esajas under svoddann Manna Persoonu / Cap. 65. Kom ecke nærre mier / og snert mig ecke / þvi eg em þier Heilagre. O minn JEsu/ Er ecke þetta ad giøra sig Gudelijkann/nærre hverium eckert saurugt ma koma. Ecke breytter þu svo/DRottenn minn/þegar þu ædst og dreckst med Tollheimtumøñum og Syndugum i Huse Matthæi/ Matth. 9. Þegar þu giører hann jafnvel ad þijnum Lærisvein / þegar þu mællter ad Fyrrabragde til Dagverdar af Zachæo / þegar aller Tollheimtumenn og Bersynduger flyckiast ad þier/ til ad heyra þig / og þu mæter lijda Brixl Phariseana þar fyrer/ Luc. 15. Þu varst GudsMynd/ sem er eitt forterande Elldur/Deut. 4. Þo hiellstu þad ei fyrer Ran/ ad þu Gude Jafn varst / helldur Lytelæckader sialfann þig / tookst a þig Þræls Mynd / vordenn Møñum lijkur / Philipp. 2. TVeir Menn GEINgu Upp i Musteried Ad BIDiast FYRer / EInn VAr PHARIsæus / Enn Annar TOLLheimtumadur. Vier vitum fyrst Hugleida Pharisearans Bæn / Af þvi hann þoocktest vera Madurenn meire / og hvad hann talde sier til Gylldes fyrer Gude. HANN STood UP Af FYRer Sig : Þess var og øll Von / ad hann munde vilia ødrum frasneiddur vera i þessu/ sem øllu ødru. Hverneg bad hann þa fyrer ? GUD þAcka þIer GUD / Ad Eg Em Ecke EIns Og Ader Menn. Hvilijkur var hann þa ? Ad vijsu betre mørgum ødrum i Utvortis Lijfernis Hættum / Enn hid Innra mørgum verre i Guds Auglite. Þad sanna eg med Ordum Frelsarans / Er hann sagde i

 Matth.

Matth. 21. Tollheimtumenn og Skiækiur munu fyrr Inngánga i Guds Ryke enn þier / þvi Johannes kom til ydar med Veg Riettlætesins / og þier trudud honum ecke / Enn Tollheimtumenn og Skiækiur trudu honum. Þetta er Dagsanna/ þvi Tollheimtumønnum sagde Johannes/ Luc. 3. Er þeir komu til hans Skyrnar : Taked eckert framar enn þad sem boded er/ Enn vid Pharisæos sagde hann : Þier Nødru Kyn / hver hefur synt ydur ad umflya tilkomande Reide ? Fyrer þvi/ Giøred verduga Avøxtu Ydranenne/ Matth. 3. Enn þad giørdu fæster af þm/ svo var Hug-þoottenn ryckur i Giede þeirra. Hvad er nu framar? Hann segest ecke vera eins og RÆNingiar : Ecke talar Frelsarenn umm einn / helldur enn annann i þessu Maale / helldur er einn settur til Dæmis fyrer marga/ svo sem i hverre annare Epterlykingu / Munu þvi aller hafa eitt Oskiled Maal af þessum Flocke Enn hvad er þad þa/ sm Frelsarenn seiger/ Matth. 23. Ad þeir utsiuge Hus Eckna og Fodurlausra/ under Hilmingu langra Bæna ? Er þ ecke hid versta Rann ? Hvad er þ hann aptur seger : Ad hid Innra hia þm sie allt fullt af Ranne og Ohoofe ? Verda mæ ad sumer af þm hafe ei vered svo miøg seker i þessu/ enn fæer af þeim munu hafa skyrst vid ad seigia Naudstøddum Forelldrum/ þ er Corban/ edur Gaafa sm eg kynne ad hiaalpa þier med/ Marc. 7. Eins og ad hønu / sem eingu vill seigia til ef hn hungrar hafe þægare vered Gaafa tra / helldur enn Hlydne hans Bodords / ad heidra Fødur og Moodur. Hann seigest ecke vera eins og ORIETE Vysser/þad kann ad vera/ Enn hvorsu Riettvysser voru þr / þa er þeir fordæmdu Guds Son aller/ afslyfudu Herkoga Dyrdarennar / þegar þr grytttu Stephanum i Hel / Act. 7. og villdu Paal hafa af Døgum raaded. Ecke seigest hann vera eins og HOORdooms Menn. Verda mæ ad hann hafe i Verknadenum saklaus vered / Enn mun hann alldrei hafa lited eina Konu til ad gyrnast hana ? Matth. 5. Edur hvad var þad/ad þr skømmudust syn/ og geingu i burtu/ þegar DRottenn afleyste Hoor-Konuna i Musterenu/ z sagde vid þa : Hver ydar sm er æn Syndar / hann kaste fyrstur Steine a hana/ Joh. 8. Þesse Oflæt-ungur sagdest ecke vera svo sem TOLLheimtumadur ÞEsse / þad er

satt

satt/ þvi miklu var hñ verre ad Doome sialfs Guds Sonar/ sem sijdar mun sagt verda: Tollheimtumeñ voru halldner hid versta Foolk med-al Gydinga/ og ecke munu þeir Raadvander vered hafa / þvi DRottenn teku þa samañ vid Heidingia/ Eñ allðrei var þm̃ um̃ þad kieñt / ad þeir færu i kring Land og Sioo/ og giørdu eiñ ad Gydinge / eñ sijdañ ad Helvijtis Barne / ei helldur ad þr bøñudu Møñunum iñ i Himna-Rijke/ Matth. 23. Nu þoott ad allt þad hefde satt vered ; sem Phari-sæus þsse talde til Gilldis sier/ þa var þo eiñ Løsturen/ e spillte øllum Kostunum / þad var Drambsemeñ og Sialfhælneñ i Guds Auglite / Svo hafde hun blindad þeña vijsa Mañ / ad hun hafde giørt hañ ad Ovita / og lijkañ Smaa-Børnunum / hver ed plaga ad rijfa þad i sundur er þeim vænt um þyker/ þvi viliom vier nu skoda i hverio hm̃ ærsalt vered hafe. Hañ þoottest vera Løgspakur / treistande þvi ad hañ være Leidtoge Blindra / og Lioos þeim sem i Myrkrunum eru/. Typtunar Madur Fasfroodra/Læremeistare Heimskra/ hafande Form Skynsemeñar og Sañleikans i Løgmaalenu/ og kiende svo ødrum/ eñ sialfum sier kiende hañ ecke / þvi hañ vantade þad sem mest a reid i Undirbuninge Riettlætingareñar/ sem var ad þeckia Gud og sialfañ sig. Ecke þeckte hañ Gud/ þvi audsært er/ ad hañ ætlad hefur/ ad hñ munde ænægdur vera med hina utvortis Helge / Føstur og Tijunda giorder/ Eñ þad þeckte hañ ecke ad Gud rañsakar Hiartad / Ps. 7. Ecke helldur þad hañ hefur allt under Ohlijdneñe inneluckt (þad er under Þeckingu Syndareñar) svo ad hañ Miskunade øllum/Rom. 11. Og ad hñ finnur jafnvel Brest hia Einglum sijnū/Iob. 4. Sialfañ sig þeckte hañ ecke/þvi jafnvel þoott hañ være froodur i Ritningune/ þa hafde hañ gleymt þessum Ordskvid Salomonis/ er ritadur stendur i 21. Capit. Mañenū þykia sijner Veger riettler/ eñ DRotteñ veg ur Hiartad. Edur þess ed David seger : Ad fyrer Gude sie eingeñ Mañ a Riettlaatur/aller sieu þeir af-fallner/þar sie eingeñ sa sem gott giøre/ og ecke eiñ/ Rom. 3. Mun þesse Hræsnare hafa þoockst vera undañskileñ þessū Davids Doome ? Hañ var frañskileñ ødrū Møñum til ad æfa sig i Løgmaalsens Skilninge/ og þess Utskijringu/Eñ mieg

svo

ſvo vard hønum ꝛc i þvi / ad hañ hlioop yfer þeſſar Greiner / og ad var miklu fleire i Gamla Teſtamentiſins Bookum / er Sakfella allt añ Neimeñ fyrer Gude / Rom. 3. Og þar ad Auke forſmaade hañ / ja / hañ fordæmde ſiñ Naunga. EDur Svo Sem þEſſe TOLL NEJMTB Madur / ſeger Nrœſnareñ : H Erra Gud / Hvad munde hiñ gamle Paall hafa ſagt / hefde hañ þetta heyrt / munde hañ ecke hafa broteſt ut med þeſſum Ordum / Rom. 2. Meinar þu / O Madur / er dæmer þa er þvilijkt giøra og giører þ þo / ad þu muner Guds Doom umflija / J þvi þu añañ dæmer / þa fordæmer þu ſialfañ þig / Hver ert þu ſom añarlegañ Þioon dæmer / hañ ſtendur og fellur ſijnū Herra ? EG FASTa TBJSvar J BJKu ſeger Phariſæus þſſe. Ecke hafde Gud boded þad ad ſoñu ; Eiñ Foſtudag hafde Gud boded a Aare i Logmaalenu / þad var hiñ Tijunde Dagur hins Siøunda Manadar / þo kuña Meñ ecke ad neita þvi / ad þetta var vel giørt / hefde þad framkomed af Truñe / þvi Faſtañ er Gude kiær / og mꝛ miked hiꝛ hønum / Þvi ſagde Frelſareñ : Þetta Diøfla Kyn verdur ecke utreked / nema med Føſtu og Bænahallde / og hiꝛ Zachariam / Cap. 8. Er gieted um Føſtu a hinum Fioorda / a hinum Fimta / Siøunda og Tijunda Manade / ſem DRottiñ ſpaer ad ſkule umbreytaſt i Gladværdar Hatijder / eñ þo bijdur hañ þar jafnframt / ad þeir ſkule Sañleikañ og Fridañ elſka / Þvi ſeger hañ hiꝛ Eſajam / Cap. 58. Hver ad ſie ſu Faſtañ ſem hañ utvelur / ſem er / ad Meñ uthlute hinum Hungrada Braude ſijnu / og leide hina Fatæku / ſem utrekner eru / i Hus ſitt / ad Meñ klæde hiñ Nakta / þa Meñ ſiꝛ hañ / og byrge ſig ecke fyrer Hollde ſijnu : Eñ hvert ad Phariſæi edur þeirra Lijkar hafa giætt þeſſa / þad ſijner Vitnisburdur Chriſti / er hañ ſeger / ad þeir utſiuge Hus Eckna og Fødurlauſra / Matth. 23. Hañ ſeger: Eg GJEllð TJBNDer Af Ollu þBi Eg A. Ei hafde DRottiñ helldur þetta boded i Logmaalenu / Hañ baud ad giallda Tijunder af Korne / Vijne og Vidſmiøre / af Nautum / Saudum / og Eplum / Devt. 12. Eñ ecke af ødru þvi ed Ox i Alldengørdum / Þetta var þo i ſialfu ſier vel giørt / ad þeir Tijundudu allt hvad þeir attu / hefdu

þeir

þr ecke viliad reikna til Skulldar hiaa Gude þar fyrer/ Eñ þegar fara a betur eñ vel / þa fer verr eñ illa / seger Malkæked/ þvi seger Freisarenñ/Matth.23. Vei ydur Skrifftlærdum og Phariseis/hier Hræsnarar/ sem Tiunded minku/ Anis og Cumen / eñ undanfelled þad sem þyngra er i Løgmaalenu / Truna/ Doomeñ og Myskunsemena / þetta byriar ad giøra / eñ hitt ecke epter ad skilia / Vakte þeir sig / hverra Gudhrædsla ad er alleina þar i foolgeñ / ad ganga i Kyrkiu / ad tala margt um̃ Gud/og hñs Ord/ og Christelegar Dygder / eñ under Skyne þessu fremia þeir a moote Samvitskuñe og Ydrunarlaust marga þa Hlute/ sm̃ Gud bañad hefur. Eñ lærũ nu af þessũ Sialfbyrging / Christner Meñ/ ad þegar vier giørum vort Ydrunar Verk/ þa berum oss ecke samañ vid adra/sem oss verre þykia / epter vorum Doome/þvi hver eiñ mun siña Byrde bera / seger Postuleñ : Munu nockud añars Glæper þvo miña af/edur Ranglæte hañs riettlæta mig/þott eg ecke være svo mørgum Lytum hladeñ ? Fiærre sie þvi / og allra sijdst ef eg forsmaade hañ hiaa mier / þvi Maltkugur er Gud ad reisa hañ / þ er eins og ad skoda sig i Ohreinum Speigle/ ad vilia sina Mynd sitña Afhafna i añara Giørdum/ Guds Ord og hañs Løgmaal eru su Skuggsiaa/er vier eigum ad skoda oss i / þad er Lioos a vorũ Vegũ / og Lampe Fota vorra. Þess er og ad giæta/Børn miñ/ad ef þesse Madur var fordæmdur vegna þess/ ad hañ hroosade sier af Goodverkũ siñũ/ hvad mun þa um̃ hina verda/sem hroosa sier af Klækiunum/og þyker vænt um̃ þa/ Ef hiñ Riettlaate verdur naumast Saaluhoolpeñ/ hvar mun þa hiñ Ogudlege og Syndareñ byrtast/seger Petur/1.Pet.4. Þar eru ecke marger / sem gieta stært sig af miklum Føstum og Bindinde / hiner eru fleire / sem gledia sig i Ofaate og Ofdryckiu siñe / edur ad miñsta Koste þyker þad lijtil Synd vera/ jafnvel þoott Paulus sege / ad þeir ed slijkt adhafast erfe ecke Guds Rijke / 1. Cor. 6. Ecke ætla eg Meñ þurfe ad hroosa sier miøg af Tiundargiørdum i Lande voru/ langtum helldur er þad førullt sumum Møñum / ad svykia Gud og hañs Volada/og Konungeñ/svo vel sem Guds og hañs Þienara/med rangre Tiund / Og þykest sia goodu bætlur/sem hvad mestu gietur

undañskoted/ Jafnvel þoott valla sie meire Bølvan vid nockra Synd løgd i Guds Løgmaale/ eñ vid þessa/ Eg vil ei fa mier til Orda hvad margur Dære ad hroosar sier af þvi/ ad hañ hafe Fefleett añañ/ edur uñed Sigur a hønum med raungũ Doome / Laga-Flækium / og følskũ Riettargænge/ hvilijker Snøpar eru fleire eñ telia meige/ um̃ hveria David sijnest talad hafa / er hañ seger / Ps. 52. Hvad stærer þu þig af Illsku þiñe/sem Megtugur ert i Ranglætenu. Ei vil eg helldur margt tala um̃ þa Gærunga / er stæra sig af Lauslæte sijnu / þad er/ hroosa Synd siñe eins og Sodoma / Esa.3. Og jafnvel liuga a sig Skømmuñũ til ad vanvirda adra/ hafe Phariseiñ giørt øll sijn Good-Verk Ogylld med Hroosenu / þa vite þesser Gudlausu Meñ / ad fra Fordæming er vijs / nema þeir ydrest af Hiorta / og ad Ydraneñ verde þeim svo beisk / sem̃ ædur var þeim Syndeñ skemteleg. Þyfest nu nockur vera sekur i þessu/ og vill þad Ofgiørt hafa/ hañ lære sañañ Veg Ydranareñar af Tollheimtumañenũ/ og gange hñ / ef hñ vill hoolpeñ verda / Og vil eg svo nockud þar um̃ tala i hiñe sijdare Greineñe.

Þesse Tollheimtumadur gieck i Musterid/svo sem̃ Textiñ vottar / ecke fyrer Sida Saker / ecke til ad laata skoda sig edur skoda adra / nie ad sijna þar Fordillo sijna i Klædaburde/svo sem kañ skie nockrer giøra niedal vor/ Ecke er þad alltijd Gude edur Helgeñe til Virdingar giørt/ ad Meñ bua sig hvad mest i Skart a þeim Døgum/ edur til ad miña oss a þad / ad vier eigum ad klædast einum nyiũ Mañe. Hvert var hañs Eyrende þa? TJl Ad BJDiast FYRer/seger Textiñ: Ecke eins og Phariseiñ/til ad hroosa sier i Bæneñe/þad sijna oss Ord hñs og Atvik/sem hier uppteiknud standa: Hañ hefur adgiætt Løgmaals Toblurnar/ sem hiengu i Musterenu/ og yfervegad þær ødruvijsse eñ Skriftlærder og Pharisæi/sem hiengu i Bookstafnum/og løgdu hañ ut epter eigeñ Þootta sijnum/þar fyrer Onijttu þeir Løgmaaled fyrer Setninga sijna/svo sem DRottiñ seger. Spaameñerner voru lesner hvern Sabbatsdag i Musterenu/ svo sem Paulus vottar/er hñ flutte Guds Eyrende til þeirra i Antiochia/Act.13. Þar hefur hñ mætt heyra Utskijringu Løgmaalsens ad miklu Leite / og er hañ þar af

herlega

berlega sied hefur/ ad Gud fordæmer Okur/ Rænginde/ Underferle/ Rængsleitne/ Gripdeillder/ Hardydge og Myskunarleyse/ og hafi visse sig i ollu þessu sekafi / þa hefur honum Ofboded Skard Syndafia / og Guds Heypkar Reide/ jæ / honum hefur Ognad hvad morg volud Sæl ad munde hroopa i Himenefi yfer sier/ og Ottast ad þeirra Hroop munde iñgeinged vera i Eyru DRottens Zebaoth/ þesse þunga Byrde hefur a hafis Hiarta leiged/ sm er Brufiur allrar Illsku og Ogudlegs Athæfes / Matth. 15. Þvi ber hafi sier a Brioost / svo sem villde hafi þad straffad hafa/ sem mest hafde tilufied / og mest klagade sijna eigefi Vondsku / med Slogum og Bite Samvitskufiar: Illa var vared þessum Vesælinge i sialfum sier / Efi Gud giæfe ad vier sm betre þyk tumst/ ad vier / sege eg / geingium med sama Hiartalage i Guds Hus / og sætum under hafis Orda Heyrn eins og hafi / þa mundum vier ecke svo kallder vera i voru Ydrunar Verke / svo sem berlega nu sia ad margur er. HAfi STood LANgt FRæ / seger Texten : an Efa þess vegna / ad hafi hefur reiknad sig verre efi adra Mefi / og Overdugafi ad koma nærre þessum heilaga Pharisæo / hafi hefur skolfed af Kvijda vid Guds Reide / er hafi hugleidde sifi Overdugleik / og hafis Logmæls straungu Hootaner / Ecke sijdur efi Israel þegar ad dunade i Horeb/nær hid sama Logmæl var utgiefed/ Exod. 19. Hvad giora þeir þa/sem jafnvel i Guds Huse kieppast epter hinum fremstu Sætum/og utvelia sier þau/ efi þott ei rijde svo miog a þessu utvortis Hæstalage/ þa giætum þess/ ad i Kyrkiufie byrtumst aller vier fyrer Guds Auglite/ þar er sæ mestur Madurefi / sem mifistur er i sijnum Hæanka/sa er best buefi/sm sundur-rijfur Hiarta sitt med Tollheimtu-Mafienum/Efi eingefi er svo heilagur/ad ecke skilie hfis Synder mille Guds og hafis / ef hafi vill þær tilreikna/ og hversu eigum vier þa ad audmykia oss under Vollduga Guds Hond/ nær vier Iñgaungu i hafis Helgedoom / til ad Fridmælast vid hafis Guddoomlegu Hætign / fyrer hverre oll Verolldefi leikur a Reideskiælfe: efi vier erū Dupt og Aska/ og hvad meira er / aller svo sem hifi Ohreine / og jafnvel Riettlæte vort svo sem nidlags Fat / Svo ad allt Holdded er siukt / allt Hofuded

veikt/ Frm. Qvirkle/ og allt til Ilia/ Er þar ecke nema Saar/ Kaun/ Beniar og Proke/ Og þessa vora Sinkdoma hefur Guds Sonur bored/ þessum Orkumlum hefur hann a sig hladed/ svo ad vier fyrer hans Beniar Heilbrigder vrdum/ Esa. 53. Enn vier høfum lated oss þad lysted til Hiarta ganga/ Ecke hafa þeir Naglarner er i giegnum groofu hans Hendur og Fætur/ Ecke hafa þeir enn nu til Fulls Krossfest hinn gamla Adam i oss/ og ecke su Lensan/ er opnade hans Sijdu/ vid Hiarta vort svo miøg snorted/ ad vier høfum læted Porten vijdopenn þ Konunge Dijrdarennar/ þegar sa Drottnarenn hefur vikiad sijns Musterls/ miklu helldur hefur opklega vid þvi leiged/ ad vier mundum Hertoga Dijrdarennar ad nyiu Krossfesta. Æ minn Gud/ Æ minn Frelsare/ Hver af oss er þa svo Heilagur/ svo Fullnoogur sialfum sier/ ad ei skyllde hann berta sier a Brioost med Tollheimtu Manne þessum/ og segia: GUD VERtu MIer SYNDugum LIKNsamur/ og med hinum tapada Syne/ Fader/ Eg hefe syndgast i Himinenn og fyrer þier? Nu/ þott ad Vesælingur þesse være svo lytt staddur/ þa ørvænter hann ecke: Ei griipur hann til Knijffsens/ eins og Saul til Sverdsens/ Ecke til Snørunnar med Juda/ og ecke ofbiooda hønum svo miøg Syndernar/ ad hann ørvænte sier Guds Myskunar: Ad vijsu skammadest hann sijn ad lyta Augum sijnum til Himens/ þvi hann hafde styggt þann svo Mookþrooanliga/ sem i Himnenum byr/ enn þo rædur hann þ af/ ad leita Liknar hia hønum/ af hvers Giæsku ad øll Jørdenn full er/ og meinar sig vesælann Orm ecke frasskilenn vera eins og Pharisæinn ødrum Mønnum. Giør hid sama/ Barn mitt/ nær þier med David ofbiooda Synder þijnar/ svo þu hefur ecke Frid i Beinum þijnum fyrer þeim/ þa vit þo þad og treyst þvi/ ad Syndenn kann allorei ad vera svo stoor i Illskunne/ ad Gud sie ei meire i Giæskunne/ þad vottar Johannes/ er hann seger/ 1. Joh. 3. Ef vort Hiarta fordæmer oss/ þa er þo Gud meire Hiarta voru/ z Paulus hefur oss epterlæted eina dijrmæta Huggun/ dijrmætare enn Verølldenn er/ þar hann seger/ Rom. 5. Hvar sem ad Syndenn yfergnæfer/ þar yfergnæfer þo Nadenn myklu framar. Christur er Forlijkun fyrer allar Verølldarennar Synder/ þvi mun hann

ecke

ecke og svo vera fyrer þijnar/nema þu sierk fyrer utan Verølldena? J hønum hefur Faderenn alleina Velþocknan. Ef Paulus þorde ad segia vid Philemonem umm Onesimum / hafe hann þier nockurn Skada giørt/ edur sie þier skylldugur/ þa reikna mier þad til / Eg Pæll hefe skrifad þad med minne Hende / eg skal betala. Hvad miklu meire Rett hefur Guds Sonur til ad tala þannig oss til Fridar vid sinn himneska Fødur/ Jæ/ vid sialfann sig / ad hønum skule tilreiknast sa Skadenn / sem vier høfum giørt. Su Skulldenn er vier luka ættum/ þu minn Herra/ þu hefur neglt þa Handskriftena a Krossenn/ sem mootе oss var/ Col. 2. Hver vill þa æklaga Guds Utvallda/ þu ert sa sm dæmenn er/ Rom. 8. Þu hefur eina Kvittan giefed i Umbode allrar Guddomsins Þrenningar/ er svo hlioodar: Hver sem truer a Sonenn/ hann kiemur ecke til Domsins/ Joh. 3. Jæ/ sendt oss eitt Aflæt med Þienara þijnum Paulo / skrifad med Guds Fijngre/ sem er Heilagur Ande / ad eingenn Fordæming sie hiæ þeim/ sm eru i Christo Jesu/ Rom. 8. Þu hefur betalad þ þu ræntер ecke/ Ps. 69. Þvi skyllde þa einn Rænemadur kręfiа fyrer þeim Betaling / sem þu hefur loked? Þvi mun eg þa mistreysta Gude? Er hann ecke Trufastur? Kunna hans Ord ad forganga/ þoott Himen og Jørd forgange? Hønum sie Dijrd og Heidur umm Allder/ Amen. Nu hafed þier heyrt af Tollheimtumanenum hinn rietta Veg Apturhvarfsins fra Vondskunne / hver sem hann geingur / sa mun med hønum Riettlætur verda. EG SEige YDur/ Ad Þesse FOOR RJETTlætur FRAMar HJNum J SJtt Hus / seger Frelsarenn i Texkanum: Hver Ord ecke þannveg skiliast eiga / svo sem ad Phariseінn hafe ad sønu Riettlætur heim apтur fared/ enn Tollheimtumadurenn þo Riettlætare/ helldur var sa Munur Riettlætesins/ ad Phariseus þesse var Riettlætur i sijnum Þanka/ og fyrer Mønnum/ umm hvert Riettlæte DRottenn seger/ Matth. 5. Nema ydar Riettlæte yfergnæfe meir enn hinna Skriftlærdu og Phariseanna / þa kuned þier ecke inn ad ganga i Guds Rijke: Enn Tollheimtumadurenn/ sem jætade Synder sijnar/ og afneitade sijnum Verdugleik/ enn betdde umm Myskun/ hann vard Riettlatur fyrer Gude/ med þvi Riettlæte/ s Paul

us seger/ ad sie af Truñe/ og þvi var hañ framar Riettlætur/ ad hañ hafde þad Riettlæte/ sem fyrer Gude gylldte/ eñ hiñ fyrer Mønnunum. Heim APTur i SITT Hus stendur i Textanum : Nockrer meina/ ad hñ hafe yfergiefed Tollheimtuna / þar hañ for ecke til Tollbud-areñar/ helldur heim i sitt Hus: Eñ ecke er þad vyst/ ad hañ hafe láted Syslan sijna/ þess var og ecke Þørf / þvi hun var Riettvys i siálfre sier/ ef þ er Riettvyst fyrer Yfervallded ad taka Skatta og Tolla / svo sem þad i allañ Máta riett er/ þvi Paulus seger/ Rom. 13. Gialld ed øllum hvad þier skyllduger erud/ þeim Toll er Tollur heyrer / þa er þad ecke Orietvyst fyrer Þienara þeirra ad safna Tekiunum : Ecke bañade helldur Johañes þessū Mønum Tollheimtuna/ alleina/ ad ei skylldu þeir taka meir eñ boded være / Luc. 3. Giøre þeir þess/ er slykt Starf a Hende hafa / þvi hvad sem þar er fram yfer/ þad er af hinū Vonda. Eñ hverneg sem þessu er vared/ þa er þad vyst ad Kvittun Syndaña Einusiñe feingeñ / hun er Onyt / nema Syndareñ læte af Illu/og lære Gott ad giøra/ z hier til heyrer þ/ad bæta þad Oriett var giørt / ef bæta má : Hvar um eg hefe nockud talad i tveimur næst þ farande Predikunū/eñ miñest eñ nu a þad hier i þridia siñ/ af þvi/ ad svo miked rydur a þessū Hlut/ þvi sie þ ecke giørt / þa er Ydraneñ alldeilis Onyt. Þad er ei noog/ ad styngá a einu Meine/ nema hiñ vonde Vesse/ sem i þvi er samañdreigeñ/ hñ verde utdreigeñ/ svo er þ ei helldur noog / ad Mønum svyde Einusiñe af Brodde Løgmálsens / nema þvi Illa sie fra sier kastad: Drecke nockur Eytur iñ/ þa er hm einsætt ad æla þvi upp aptur/eñ eingeñ Olifian er so banvæn Kroppnū/ svo s mangfeingner Muner Sáluñe/ þvi er þad Omissande/ ad skilia sig af med þa/mædur eñ þeir sálga heñe i Daudanū/ þegar Meñ skulu þo vid þa skilia / og þeir vid oss hvert sem er / eñ eingeñ veit nær hañ ber ad Dyrū / og hvad hefur þu þa þess Madur / er þu hefur med Ahyggiu og Oriette safnad. DROttiñ miñ/ kieñ þu oss ad hugsa þ vier hlioottū ad deyia/ lát oss ecke deyia med Mammona/ helldur med vorn Frelsara i Hiartanu/gief oss ad hafa Fiesiood a Himnenum safnad / framar eñ i Heimenum/ svo þegar hin Forgeingelega Tialldbud vors Lykama i

sundur

sundur glidnar / ad vier þa hofum svo fyrer oss giort i Tijmanum / ad þeir niedkafe oss i eilijfar Tialldbuder / Bænheyr þad DRotten minn og Gud minn / fyrer JEsu sæta Kvol og Blessadar Vnder / AMEN.

Toolfta Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Marc. 7. Cap.

OG þa JEsus gieck i burt aptur ur Landsælfum Tyri og Sidonis / kom hann til Siofarens i Galilæa / i midiar Bygder þeirra Tiju Stadanna. Og þeir leiddu til hans þann Mann / sem Daufur og Mælhalltur var / og bædu ad hann legde Hendur yfer hann. Og hann veik honum afsijdis fra Foolkenu / liet sijna Fingur i hans Eyru / hrækte ut / og ahrærde hans Tungu / leit upp til Himens / andvarpade og sagde til hns: Hephatha / þad er / opna þig. Og jafnsnart upplukust hans Eyru / þa uppleistest og eitnenn Fiøtur hans Tungu / so ad hann talade riett. Og hann skipade ad þeir segdu þad ecke neinum / Enn þvi meir sem hann fyrerbaud þeim þad / þess meir þa vijdfrægdu þeir þad ut / og þa sialfer undrade þetta nærsta miøg / seigiande: Allt giørde hann vel / þviad Daufa lætur hann heyra / og Mallausa tala.

Exordium.

MARGT er vid mørgu / seiger i fornkvedinum Ordshætte; Þoott ad DRottenn hafe straffad Syndena epter Falled med adskilianlegum Siukdoomum / til ad aga vort glæpfyse Holld / þa hefur þo hans Giæska lagt þa Lykn med Þraut þessare / ad Nattwrann er ryk af þeim Hlutum / sem bætt gieta Mein Manna / þegar þar med er Skynsamlega høndlad / þvi seiger Syrach / Cap. 38. Ad hinn Hærste hafe framleidt Lækniskoomenn af Jørdunne / z umm Lækneren seiger hann i sama Capitula: Heidra þu Læknarann fyrer Naudþurftarennar Saker / þvi DRottenn er hans Høfundur / þvi aller Lækniskoomar koma af hinum Hærsta. Nu misfellur þo þetta a stundum / þvi jafnvel þoott Lækneren kunne margt og miked ad giøra / og hans Verk sie gott / þa er þo ecke Heilsa nie Vanheilinde / Lyf edur Daude i hans Hende / helldur Guds / sem er allra Meina Grædare / og sa DRottenn DRottenn / sem fra Daudum frelsar. Enn Guds Sonur / a sinum Holldsvistar Døgum / hann auglyste þad øllum Heime / ad hann sannur Gud være / med þvi ad hann læknade allrahanda Mein og Krankleika / ecke med Nattwrunnar Medølum / þvi hann var Nattwrunnar Herra / helldur med einu Orde a stundu

um.

um. Kona / mikil er þijn Trwa / sagde hañ vid hina Canaanitsku: Vert Hughraust mijn Dootter / þier eru þijnar Synder fyrergiefnar / vid hina Blodfallsiwku: Far þu / Sonur þiñ lifer / vid Konungs-Mañeñ: Verde þier epter Trw þiñe / vid Hundrads Høfdinglañ: Eg vil / vertu hreiñ / vid hiñ Lijkþraa: Fared og sijned ydur Kieñemøñunum / vid þa Tiju: Og er þesse Dæme nærsta mørg ad lesa i Gudspialls Søgunum. A stundum brwkade hañ nokurskonar Ceremoniur til ad lækna hina Siwku / svo sem hier i Gudspiallenu verdur fraa sagt / hvertar þo ecke munu Forgiefens uppteiknadar / þvi allt hvad skrifad er / þad er skrifad oss til Lærdooms / Rom. 15. Helldur til ad þijda þær uppa vor Andleg Vanheilinde / og þeirra Lækningu: Eñ nu vil eg i þetta Siñ Einungis Hugleida þeña auma Mañ / og svo vort Hættalag i Andlegum Efnum / sem ecke erum betur æ oss komner ad þvi Leite / helldur eñ hañ / margur hver.

Send oss þijna Naad og Adstod til þessa Erendis / vor Gud / fyrer Lausnarans Forþienustu / AMEN.

Vtleggingen.

OG þEir LEIddu Til HAñs þAñ MAñ Sem DAVFur Og MAAlhalltur Var. þesse Mañeskia hefur þungelega halldeñ vered. þegar David utmaalar Mootgang siñ / þa segest hañ heyra sijna Mootstødu Meñ / svo sem Daufur / og svo sem eiñ Mállepsingur ecke uppliuka Muñe sijnum / Ps. 38. Eins og hefde hañ valla nockurn lakare Kost vid ad jafna. Illa er hinuñ Daufa fared i mørgum Hlutum / Eiñ Daufinge er nærre þvi eins i Verølldiñe / og Vtlægur Madur i framande Lande / hvar hañ einkis Mál skilur / Hañ hefur eckert Gagn edur Skiemtun af þvi ed adrer tala / Varer þeirra sier hañ hrærast ad søñu / eñ þad má vera stoor Hugraun ad sia þad / eñ hafa þess þo eingeñ Not sem Gud hefur gieft til ad vidhallda Selskap Mañaña i Heimenum / Gange nockud ad hønum / þa giefur eingeñ huggad hañ / eñ þo lekur þad yfer / ad þeir ei geta Guds Ord heyrt til Sáluhiálpar sier / þvi fyrer Heyrn Guds Orda kiemur Truuñ seger Postuleñ / eñ áñ heñar er Omøgulegt Gude ad þocknast / Heb. 11. Og hversu er hønuñ þa illa vared fyrer Mañaña Sionum / er hefur Brest a þessu Skilningar Vite. Nu eru þeir þo med tveñu Moote er þeña Skort meiga lijda. Sumum fellur þad til nær þeir komner eru til Vits og Aara / þeir meiga þess Not hafa ad Søñu / er þeir numdu a medañ þeir høfdu Hluster heilar / bæde i Dag-

Daglegre Umgeingne / og hvad mest ærgdur i Verke Sæluhiælpar sinar/og satt er pad/ ad ei glepur fyrer þeim Bulldran Heimsens/ þeir hafa valla ad skemta sier nema vid Gud sin / ef þeir eru Lundlægner þar æ/og bera sin Harm i Hlioode/ Og Reyndar þa er betra Daufur ad vera / en ad heyra margan þan Oþarfa / sem taladur er i Heimenum/fierdeilis skammarleg Ord og fiblslegt Hial/sem Christnum soom er ecke. Adrer eru þeir ed Daufer eru borner/ þvi þar a epter fylger Mælleysed/ hverneg kan sa adnema Mana Mæl/ sem ei giefur heyrt a Tal þeirra / og hafa Menn þess Dæme nockur hiæ oss / pad mæ og marka ad þesse aume Madur sem hier talar um i Gudspiallenu / han hefur æn Efa heyrt einhvern Tijma / þvi jafnvel þoott han Mælhalltur være / þa hefur han þo nockud talad : þessara Kostur synest miklu þijngre ad vera/ en hinna i fliooku Alike/ þvi sa sem Daufur er en hefur þo Mæled / han giefur sagt til þess er han vardar um / og lofad Gud med Tungunne / hafe han nockud af Guds Orde numed / en hin ecke/ þo er þad hier aptur ad segia/ ad eingan langar til þess sem han þecker ecke/svo kan og ei helldur þeim ad leingiast svo miøg epter ad heyra a Tal Manna / sem þad alldrei heyrt hefur. En hvad Sæluaterinnar Efnum vidvijkur / þa hygg eg ad eingenn kunne ad fordæma þessa Guds Vesælinga / ia / kan vera ad þeir sieu miklu nær Guds Rijke en hiner sem eingan Brest hafa a Skilningar Vitunum / en bruka þau Fiandanum til Þioonustu/og Næunganum til Ogagns / Gud er Riettlatur / og þo under eins Myskunsamur / þad er ecke lijkt honum/ Fødur Giæskunnar / ad han mune heimta Reikningskap af þvi Punde / er han ecke feck einum i Hendur / og hver vill efast um Mætt hans edur Vijsdoom/han sem gat læted Johannem fagna Tilkomu sinne i Moodur Lijfe / Luc. 1. Mun han og ecke geta verkad undarlega Hlute i þess Hattar Manneskium/ satt er þad / ad æn Truarennar er Omøgulegt Gude ad þocknast / Heb. 11. En han sem giefur innplantad Truna i Hiørtum Smæbarnanna / mun han ecke med Oranssakanlegum Hætte gieta tilbued hana i þessara Hiørtum ? þad sem ecke er af Trunne þad er Synd / En af Munne Smæbarnanna og Brioostmylkinganna hefur

han

hann sier Lofed tilreidt/ þvi mun hann og ecke geta opnad Skilning þess ara Skiepna sinna / svo þær þecke hann til Myskunar sier? Er nockurt Ord fyrer honum Omættugt / Luc. 1. Kann hann ecke alla Hlute framar ad giøra / enn vier kunnum ad hugsa edur mæla ? Eg vil hier umm segia/ þad sem Christur sagde vid Læresveinana / er þeir søgdu : Hver mun þa hoolpenn verda ? Þad sem Omøgulegt er fyrer Mønnum/ þad er møgulegt fyrer Gude / Matth. 19. Nu søkum þess / ad fyrer hinum Dauffa verdur ecke talad / Gud verdur sialfur fyrer honum ad predika i hans Hiarta/og er einginn slijkur/ þa tala eg þetta til Huggunar þeim sem angrast þar af / ad Børn þeyra edur kiærustu Naungar hafa slijkann Brest / og efast kann skie umm Velferd þeirra / og þar ad auke leida sier i Hug / ad þeyra kome framm vid þa vegna Synda sinna. Til hinns fyrra hefe eg ad nockru Leite Allareidu svarad / enn þo vil eg þessu vid auka sem epterfylger. Gud hefur skapad Afkvæme þitt i Moodur-Lyfe / Job. 10. edur þijns Naunga : Hver hefur Manenum Muninn giefed ? Hvør hefur giørt hinn Mallausa edur Dauffa ? Edur hinn Siaanda / edur Blinda ? hefe eg þad ecke sialfur giørt ? seger DRottenn vid Moysen / Exod. 4. Og fyrst hann hefur þetta sialfur giørt/ Mun þa ecke hann / sem vill ad aller Menn verde Saaluhoolpner / mun hann ecke sia þeim Farborda til Himnarijkis / sem ecke hafa Skulld i þvi / ad þeir gieta ecke Guds Ord heyrt ? HANN SEm GJØrde ALLT Vel / Þvi DAuffa Liet HAnn HEyra Og MAALlausa Tala/ A Døgum Holldsvistar sinnar / mun honum vera aptur fared sijdann hann sestur er til Kraptarens hægre Handar / hann er uppfarenn i Hæderner / og hefur Mønnum Gæfur giefed / Eph. 4. Mun hann þa ecke giefed gieta Barne þijnu Heyrn og Maal / nema ad hann giæfe Saalu þess Heyrn / og giørde þad vel talande fyrer sialfum sier / med þvi Moote sem ecke skilur þu/eda nockur annar? Barn þitt er i Skijrninne innteked i Guds Sattmaala/Hver sem truer og verdur skijrdur/ hann skal hoolpenn verda/seger Christur. Hier stendur/Hver sem truer/ enn ecke hver sem heyrer og talar / Mun hann þa kalla afbrugded Sattmaalanum fyrer þessa Orsok / er Befalingenn sialfur giørde / og giefur þo Truna i

honum

Hönū verkad/ Gud læte oss allrei meir afbregda/ sem Mæl og Neyrn höfum. Seg þvi med David / Eg vil þegia og Munne mijnum ecke uppliuka/af þvi þu giørder þad/og hallt Barn þitt ad vera eitt Lim a Christi Lijkama / Mustere H. Anda / og Erfingia Himnarijkis/ ef eckert aftad i Vege stendur / eñ þesse Brestur / sem Skaparent alleina og eingeñ añar læknad getur : Eñ hvad þvi vidvijkur / ad margur freistast af / ad Vanheilende Barnaña Orsakest af Syndum Forelldraña / Þa verdur þvi ad søñu ecke neitad / ad allt Mootlæte er Verdlaun Syndareñar / Svo sem Daudeñ er/svo er og allur sa Ner/sm̄ under hañ þioonar/eñ þad heiter ecke svo Straff/svo sem Reynsla hia Guds Børnū/hverre Jacob Postule skipar oss ad taka fegens Hende/Jac. 1. Þvi Orsakast þetta ecke af þvi / ad Forelldrar þessarra Vesælinga sieu verre i Guds Auglite eñ adrer Meñ/þar fyrer svarade Endurlausnareñ fordum Læresveinunum/er þeir frietktu hañ ad/hvert þesse hefde syndgad edur hñs Fader: Hverke syndgade þesse nie Fader hañs/ sagde hañ: Helldur svo/ ad Guds Dijrd yrde opeñber /Joh. 9. og vidlijkt skiedur i þessu: Gud setur oss þesse Dæme fyrer Siooner / oss sem hañ gefed hefur heilbrygda Sal i heilum Lijkama / til ad sijna oss hvada Vallð hañ hafe yfer Mañeskiuñe/til þess/ad þacka sier og lofa sig þar fyrer/ad oss og vorū Børnum og Naungum er betur vared i Lijkamans Nattfalage / til ad miña oss þar a/ad ei brukum vier Skilningu vora til þeirra Nuta/sm̄ Gude til Skygdar eru, miklu helldur til Vegsemdar hønū/og Naunganum til þarfa. Eñ Gud næde / ad ut af þessu ber nærsta miøg a stundū / og þad er nu hin Andlega Deyfa/sem miklu hættare / miklu Skadsamlegre / og þo miklu Almeñare/eñ su sm̄ a Lijkamañū er / yfer hverre ad David klagar/er hañ seger / Ps. 58. ad þeir tilbyrge Eyru sijn / eins og Hoggormureñ fyrer Raustu Særinga Mañsins : Margfallt er þetta Heyrnarleyse/ og i mørgu foolged / eñ Rooteñ til alls er þad/ad Meñ Daufheyrast vid Guds Orde/ svo þ fær ecke Rum i þm̄ / helldur eñ Tal Christi i Phariseis. Aller Meñ lasta þa fyrer þta / sem vert er : Eñ þoott ad einge Madur talad hafe / edur eñ nu tale

ſvo ſm̄ hn̄/jafnvel ad Vitne þeirra/ſm̄ voru Vißendarar hn̄s Fiand mana / þa eru þad þo Guds Ord/er hans Þienarar tala i hn̄s Am̄ bode/nær þeir byggia Mal ſitt a Ordum hn̄s Spamana z Poſtula/ yfer hvoria Grundvoll/ ad hn̄s Chriſtne er bygd/ þvi ſvo ſeger Drottẽ en̄ vid Jeremiam/Cap. 1. Eg hefe lagt mijn Ord i þin̄ Mun̄/og vid Eſajan / Cap. 59. Min̄ Ande ſem i þier er/ og mijn Ord/ er eg hefe ſett i þin̄ Mun̄/þau ſkulu ecke ur þijnū Mune vijkia. Nu þoott ad ecke ſie Andans Gafa ſvo rijk hia oſſ / ſem hun var hia Spamonn unū og Poſtulunū / þa eru þ þo Guds Ord/ ſ hn̄s Þienarar tala/nær þ er af þeirra Togariett ſpuned/ z þr tala eckert an Ritningarinnar: Guds Ord elldeſt ecke / þ blijfur Eilijfliega/ ſeger Eſajas/ Cap. 40. Þvi er þad eins gott i Mune hins veſælaſta JEſu Chriſti Þienara/ nær þad er hn̄s Ord / ſvo ſm̄ i Mune Peturs/ edur Pals / þvi vil eg hier um̄ ſegia þad hid ſama/ſm̄ Paulus ſagde vid þa i Teſſalonica/ ad þeir hafe medteked þad Guds Ord/ er þeir heyrdu af honum/ecke ſvo ſ Ord Manana/helldur ſvo ſm̄ þ var/eins z Guds Ord/1. Teſſ. 2. En̄ ef þad Guds er/hvern forſmaed þier þa/ þier hiner Daufu VeralldarSyner/nær þier þ ecke heyra vilied af hn̄s Þienara Mune/ nie lata undervijſa ydur og Bornū ydar i Chriſtendoomenū/ecke lata ſtraffa ydar Synder / og ecke lifa epter þvi / er ydur af Guds Alfu boded verdur. Hvern forſmaed þier þa/ſege eg/Gud edur Mennena? Seger hn̄ ecke/Luc. 10. Hver hn̄ forſmaer ydur/hn̄ forſmaer mig/ hver hn̄ heyrer ydur/hn̄ heyrer mier? Svoddan̄ er rett ſkelfelegt Heyrn arleyſe. Munu þſſe Frelſarans Ord na alleinaſta til Poſtulana/edur þeirra er lifdu a þeim Dogum/og ecke til vor/ſem nu lifum? Mun han̄ ecke hafa lofad ad vera hia oſſ / allt til Veralldarennar Enda? Matth. 28. Hverneg er hn̄ þa hia oſſ? Med ſijnū H. Anda i Ordenu og Sacramentunū. Nu/ ef Menn vilia niota Nalægdar hn̄s! þvi lata Menn þa ſvo tregt vid ad heyra hn̄s Ord? J Ordenu talar Gud vid oſſ/vid hn̄ tolū vier i Bænū vorum/ en̄ ſa ſem ecke vill heyra han̄ Talanda / þan̄ vill han̄ ecke heyra Bidianda/ þvi hver ſem forſmaer mig/þan̄ vil eg forſma/ ſeger hn̄/ 1. Sam. 2. Eg em gladur

af

af þvi/seger David/ ad til myn verdur sagt: Vier skulum ganga i Hus Drottens/Ps.122. Þetta sagde hn/sm i Ritningunne er nefnd ur Madur epter Guds Hiarta. Enn margur Gœrungur/margur Sal tiere/ margur Fepuke/ sem er Madur epter synu Hiarta / han verdur þeirre Stundu fegnastur / ad han þurfe ecke i Guds Hus ad ganga/ edur hans Ord ad heyra / og þoott þeir gange edur heyre/ þa geingur Ordenu eins og Sædenu þvi / er Frelsaren talar um hia Lucam 18. Cap. Hverk ed fiell utan hia Veigenu/ad þad verdur Foolk trodet/ og Fuglar Himensens atu þad/Diofullen tekur þad i burtu ur Hiør tum þra/svo þr ecke trua skule/ og verda holpner. Hvar fyrer? Þvi þeir hyrdtu ecke um ad taka a sig Guds Alvepne / til ad mootstanda Prettu Andskotans/Eph.6. Guds Ord skal til þess hafa/ad vardz veita Guds Ord/ en þeir gleymdu Sverde Andans/sem ad er hid sama Ord/ad þr kynu ad beita þvi fyrer sig/nær Ovinuren ad Garde gieck/ til ad ræna þa Dyrgrip þessum. Oskande være/ad ei hugsudu þeir hid sama/er Judar sogdu Fordum vid Jeremiam: Vier skulum ecke heyra þvi Orde/er þu sagder oss i Nafne DRottens/helldur skulum vier gis ra epter sierhveriu Orde / er framkiemur af vorum Munne / Jer. 44. J svoddan Gyllde er DRottens Ord hia sumum Monnum. Munu þr þa ecke næst a Þyckheyrder vera? Heyr mier þo um Stund/ Barned gott/ Þu ert Oskierkur a Hlustum þynu/og en nu ert þu svo i Dag: Þar fyrer/ i Dag/ i Dag/ ef þu heyrer Roddu hans/þa forherd ecke Hiarta þitt/ Hebr. 3. Seig mier / Hefur þu Bref fra Gude/ ad han lyde þyn Skilningar. Vit til Morguns / meir en þesse Daufe og Mœlhallte Madur. Gud steypte hinne Vantruudu Verolld um Koll i einu. J einu dreckte han Pharao med ollu hns Lide. J einu fargade han Canaanitum fyrer Hond Josua. J einu Augnablike sloo han þa med Blindne / er fœlmudu epter Huse Loths / Gen. 19. J einu Augnablike stack han Augun ut a Elimas / sem mootstod Paulo / er han foor med Christne Boded/ Act.13. Mun han ei kunna ad giora hid sama vid þig / ef þu mootstendur hns Þienurum og villt ei heyra þa/nær þeir tala Guds Ckyrende z ecke sitt? Eda hvad villtu giora / nema

nema þu hafer eitthvad þier til Sälargagns numed af Orde DRottens / ä medan þu hafder Eyrun heil / ef hann kynne ad läta þier tilfalla þvilijkann Brest/eg vil þad i stuttu Maale segia/þu hefder eckert til ad kenna þier ad þeckia Syndena / eckert til ad fä Boot hennar / og eckert til ad hugga þig i þessu Volæde ? Og fyrer þvi / ad þu alldrei hafder smackad hid Gooda Guds Ord / So sem þad er / þa gietur ecke a þier sannast Malshätturenn sä / ad eingenn vite hvad hann ätt hefur fyrr enn hann miste. Einhver vill segia: Eg get lesed Guds Ord þoott ecke heyre eg þad / Þvi er verr / ad þeir eru svo fäer/ sem lesa kunna / ia/ þoott siälfer kunne / þa hyrda sumer ecke umm ad kenna þad Bornunum sijnum / og er þad Gudlaust Rækarleyse/ enn hverneg sem þvi er vared / hvad veistu nema Gud take undereins frä þier Siooneна og Heyrnena/ Og hvar stendur þu þa / Ef þu hefur forsmäd Rijkdoom hans Langlundargiedz/ Rom. 2. J þvi/ad vilia ecke hans Ord heyra þier til Sälubiälpar/og þoott Gud spare Eyru þijn allt fram i Daudann / þa vita Menn / ad ecke fä þa Augun leingur / og ecke heyra þa Eyrun leingur/ Hiartad verdur þa ad tala vid Gud/og Heilagur Ande ad vera vor Prestur i sijnu Mustere/ enn ef Menn hafa styggt hann med Vanrækt Guds Orda / og slöckt hann med Forøgtun þeirra / hvar i ä hann þa ad lifa/ef eckert var numed sem hann kunne ad lifa i/og er þetta eitt Skadlegt Heyrnarleyse. Margur leggur þad ad litlu/ad gänga i Guds Hus/og helldur þad fyrer Einkoomes Ceremoniu/þvi er verr/ kann skie þad sie og svo hiä allmørgum/ sem þar byrtast/ alleina fyrer Sida Saker / enn giæte Menn þess / ad fyrer utan þad/ ad Gud hefur Skulldbunded sig til ad vera midt a millum Tveggia edur þriggia/sem eru samansafnader i hans Nafne/Matth. 18. Þa er þad ei svo mióg vijda i Lande voru/ad Almúgingur fäe Guds Ord heyrt nema i Kyrkiunne/O hvad miklu Goodu fyrer sä Madur sig/er byrger Eyrun fyrer Guds Orde/þau eru Lijf og Ande/seger Frelsarenn/ Joh. 6. Þvi er hann Andlega daudur sem ann þra er. Vier truum/ad fyrer Truna verde Madurenn hoolpenn ann Verkanna / seger Paulus : Enn Truenn er af Heyrnenne/ enn Heyrnenn af Guds Orde/seger hann/ Rom. 10. Hvar vill

vill hñ lenda þa/ sem er Truarlaus/ nema i Eilijfre Glötun? Vlañ
hañ betre sig. Mijner Sauder heyra mijna Raust/ seger Frelsareñ /
Joh. 10. Eñ hvers munu þr vera/ sm̃ ei vilia heyra Rödd hañs?
Munu þeir ecke sielfer verda med Höfrunum a vinstre Hlid/ og þa um̃
sijder heyra hina skielfelegu Raust alls Hollds Doomara / Fared fra
mier bölvader i eilijfañ Elld / sem fyrerbueñ er Diöflenum/ og öllum
hañs Aarum/ Matth. 25. Sa sem er af Gude/ hañ heyrer Guds
Ord/ seiger Lausnareñ/ Joh. 10. Eñ þeir sem þad ecke heyra vilia/
og þo heyra kuña/ af hverium eru þeir ? Af Fodur þra Andskotanũ /
svo sem DRotteñ sagde vid Gydinga fordum. Vt af þessare Deyfu
fædest margfalldur Eyrna Dofe. Hvad giöra þeir ed heyra
Vein hins Naudstadda og Volada / eñ byrgia sig þo fyrer sijnu eigeñ
Hollde? Þad er fyrer þeim sm̃ ad eru sömu Nattuuru og vier/ og giefa
þeim eckert/ iafnvel þott sumer hafe Audlegd Heims þessa. Eingeñ
hefur um̃ Alldur sitt eiged Holld hatad / seger Guds Ande / helldur
foostrar hañ þad og nærer/ Og hvad er þad þa / ad eg skule sia mitt
eiged Holld / eñ Guds Vesaling / miñ Brooder i Christo/ ad eg skule
sia hañ frioosa edur svellta i Hel/ þar eg hefe þo noog / iafnvel til ad
kosta uppa Munade mijna ? Þetta er skakt Heyrnarleyse. Sa sem
Oskunda og Oriettenñ lijdur/ hañ flijr til Doomarans/ og bidur um̃ Ad
stod/ eñ hañ sem af Gude og Konunginum er settur til ad skipa Riett-
indum Mala / hñ stijngur Fijngrenum i bæde Eyrun / og vill ei heyra
Kvein Log-Raningsens / añadhvert fyrer Leti/ fyrer Vinattu/ fyrer
Hrædslu edur Agyrnes Saker / svo hiñ fer iafnnær fra honũ: Verr
er honũ fared eñ hinum Ranglata Doomara / er Frelsareñ talar um̃
i Epterlijkingunñe hier Luc. 18. Hver þott hañ Ottadest hverke Gud
nie Meñ / þa liet hañ sig þo samt leida af Þrabeidne Ekiunar/ til
ad atijka Mal heñar. Ein gömul Kona beidde Augustum Keysara
eitt Siñ/ ad heyra Mal sitt / Eñ hañ kvadst ecke Toom hafa / Hun
svarade : Svo legg þa af Stioornena: Vid þesse Saniyrde bra svo
þeim vijsa Hofdingia/ ad hñ liet strax a Mal heñar/ og dæmde þad /
Eñ þad være Rádle / ad þesse Barmeñe/ sm̃ nodur er um̃talad/ ad þr
legdu

legdu af ſier þetta Starf/ þar þeir valla eru hæfare til þeſſ / eñ Aſn-
eñ til Norpu-Slaatkar. Meñ nema þañ Lim i burtu af Kroppnū/ ſm̃
er daudur/ og lyklegur til ad ſpille odrum/ ſæmra være og þeim er ſvo
þyckheyrder eru/ſem nu hefe eg ſagt/ ad Eyru þeirra være af ſkoreñ/
helldur eñ þau ſtædu þm̃ til Vanheidure/ eñ eingū til Gagns a Noſd
enu. Þar er eingeñ Kiendur ſ hñ kemur ecke : Ef þier blinder værud/ þa
hefdud þier ecke Synd/ Eñ nu ſeged þier/ vier ſiaū/ þar þ blyfur Synd
ydar/ ſagde Lauſnareñ vid Phariſæos / Joh. 9. Svo være og hinum
betra/ ad Nluſter þeirra byrgdar væru / helldur eñ ad hafa Eyru og
heyra ecke/ eins og oñur Lykneſkia. Margt mætte hier um̃ fleira tala /
þo læt eg þetta duga ad ſvo ſtoddu : Eñ þad eg hefe ad framañ talad
um̃ Neyrnar Skorteñ/ þ ſama vil eg um̃ Maalhellteña tala / ad ſoñu
er hun ſtoor Vanſe Lykamans/ margur Ohlutvandur forſmaaer þañ/
ſem er ſvo Maale fareñ/ þeir hæda ad hønum/ herma epter þeim/ og
laata miklu verr optaſt/ eñ hiner ſem þeir epter herma : þetta heiter
ad laſta Skaparañ / þvi hañ hefur Mañenum Maaled giefed/ og ſaa
ed fremur þvilykt Gudleyſe/ hañ er nærſta illa talande i hñs Eyrum /
ſem allt heyrer / hañ giører Maalſnille ſyna Þuſundſtſum argare eñ
Breſt hins Maalhallta. Ecke helldur bañar Tungu Hafted nockrū
ad gaanga fram̃ fyrer Naadar-Stoleñ / ſem Gud hefur ſett i hañs
Bloode/ hañ ſem ecke upplauk ſynum Muñe/ helldur eñ eitt Lamb til
Slaatrunar leidt/ hñ getur vorkent þeſſum ſynum Veſælingum/ er hñ
ſiaalfur ſkapad hefur/ giete hañ ecke odrum kent/ giete hañ ecke brukad
Maaled til ad tala Maale Eckiuñar og hins Fodurlauſa / þa gietur
hañ þo lofad Gud/ hañ ſkilur Maal hñs/ ſem adgreinde Tungurnar/
og allar hefur giørt af eiñe/ hañ gietur beded Gud ſier til Hiaalpar og
Myſkuñar/ hañ er noogu ſniallur i Guds Eyrum/ ſm̃ bidur i Anda og
Sañleika/ Joh. 4. Eins vel aakalla hiner ungu Hrafnarner Gud og
Svanureñ/ og hverutveggiu þeſſa fæder hañ / þvi ſtendur nu eingum
þeſſe Tungu-Breſtur fyrer neinu Goodu hia hønum / ſem bæde hef-
ur ſkapad hiñ Maallauſa/ og hiñ Veltalande : Hin er Maalhellteñ
meire og ſkadlegre / þegar Meñ bruka Muñeñ til ad laſta Gud/ hañs
Nafn/

Nafn / hans Ord / rangfæra þad / og ad Næde hafa/ til ad skiema Naungann / til ad rægia hann / liuga a hann Lystum og Skømmum þo saklausan/ brygsla hønum/ leggia Napt a Tungu sýna/ þegar hann æ ad forsvara/þegar Sannleikanum æ Vitne ad bera/ og færa Alutena til betre Vegar. Þetta er skelfelegt Mælleyse / þad er ein Høfud-Skømm i Guds Auglite / þarfara være þeim Manne/ ad hans Tunga være fra Koofum uppskoren/en ad bruka hana til slýkra Ódæda/þvi svo seger Frelsaren. Betra er ad þu halltur og Handarvane ingaunger til Lyffsens / en ad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eilýfan Elld kastadur/ Matth.5. Hver ed vyss er þeim sem kemia sier Þøgn þessa / og þessa Mælhellte/ og nema þeir ydrest af Hiarta /og læte af slýku Æde / þa munu þeir eilýflega med hønum verdæ/ er vier Rægekall nefnum/og hefur sitt Nafn af þvi / ad hann æklagar Guds Utvalda Dag og Nott / þar ellda þeir Sælun en eta Tungur / Elldurenn er noogur/Kosturenn er mikill/ Blæstur DRottens uppkendrar hann svo sem annad Brenesteins Flood/Esa.30.Fra hveriu Ósköpu hinn goode Gud vardveite alla Christna Menn/En þu sem ALLT Giorder Vel/ Þu SEm LIEst DAUfa HEyra Og MAALlausa TAla / Vijk þeim afsýdis fra Foolkenu/fra vondre Verølldu þessare/hverra Eyru ad allt ofmiøg kläia epter hennar Glaum/hveriu eckert Mæl lýkar/nema þad sem henne er þocknanlegt/Rek þa ut af Babylon/DRotten min/ jafnvel med Svipu þýns Krossburdar / svo ad ecke medtake þr af Plaagum hennar/ Snert Eyru vors Hiarta med Fyngre þýnum/ sem er þinn Ande/svo ad vier høfum vora Lýsting i Løgmaale þýnu/og upp leys Fiøtur Tungu vorrar / svo ad vier tølum rett/ þad sem Gude sie til Lofs og Dýrdar / Hans Kyrkiu medal vor til Uppbyggingar /en Andskotans Rýke/ og allre hans Ydne til Nidurdreps. Vænheyr þad vor Lausnare/ fyrer þýna Forþienustu/ þier med Fødur/og Heiløgum Anda /sie Vallo og Krapfur/ Rýke og Mattkur/ Æra og Dyrd/Fra eilýfd til annarar/Amen.

Þrettanda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc.10.Cap.

OG JEsus hñ snere sier til siña Lærefveina / og sagde þeim Einslega. Sæl eru þau Augu sem siá þad / hvad þier siaaed / þviad eg seige ydur / þad marger Spámeñ og Kongar villdu hafa sied hvad þier siaaed / og sáu þad ecke / og ad heyra hvad þier heyred og heyrdu þad eige. Og siá / ad nockur Løgvitringur stood upp / freistade hañs og sagde: Meistare / Hvad skal eg giøra / so ad eg eigneft eilyft Lyf ? Eñ hañ sagde til hañs: Hvad er skrifad i Løgmálenu ? Hvørneñ les þu ? Hañ svarade og sagde: Elska skalltu DRottiñ Gud þiñ af øllu Hiarta þynu / og af allre Ondu þiñe / og af øllum Mætte þynum / og af øllu Hugskote þynu / og þiñ Náunga sem siálfañ þig. JEsus sagde til hañs: Þu svarader rieitt / giør þad og muntu lifa. Eñ hañ villde riettlæta siálfañ sig / og sagde til JEsu: Hvør er þa miñ Náunge ? JEsus svarade og sagde: Madur nockur for frá Jerusalem / ofañ til Jericho / og hrasade a medal Ræningia / hvørtier ad ræntu hñ Klædum / og lemstrudu hañ Sárum / geingu sydañ i burt / og lietu hañ þar epter hálfdaudañ liggia. Eñ so bar til / ad Kiennemadur nockur foor ofañ þañ sama Veg / og er hañ leit hañ / gieck hañ fram hiá hønum. Slykt hid sama Levitiñ / þa hañ kom nærre þeim Stad / og sá hañ / gieck hañ þar fram hiá. Eñ Samverskur Madur nockur foor um̃ fareñ Veg / kom þar nærre hønum / og sem hañ sá hañ / þa hrærdest hañ af Myskun vid hañ / og gieck ad hønum / batt um̃ Sár hañs / hellte þar i Vidsmiøre og Vyne / og lagde hañ uppa siñ Eyk / og flutte til Herbergis / gaf og Giætur ad hønum. Eñ añars Dags þar epter þa hañ foor i burt / took hañ upp tvo Peninga / og fieck Husbuandanum / og sagde til hañs: Haf þu Gát a hønum / og hvad þu leggur meira ut / þad skal eg borga nær ad eg kiem aptur. Hvør þeirra þriggia synest þier vera þess Náunge / sem hrasadur var a medal Ræningia ? Eñ hañ sagde: Sa sem giørde Myskunarverked a hønum. JEsus sagde til hañs: Far þu og giør slykt hid sama.

Exordium.

Hvilkt

HVylyk Meining ad vered hafe millum Gydinga og Samariskra Fordum / þad vottar Heilög Ritning i nockrum Stødum. Hvernig bidur þu mig um ad drecka/ þar þu ert Gydingur/ sem er ein Samarisk Kona/ sagde hun er talade vid Frelsarañ hiá Jacobs Bruñe / þvi ecke samneyta Gydingar Samaritanum? Joh. 4. Segium vier ecke vel / ad þu ert Samverskur / og hefur Diöful / sögdu þeir Gudlastararner Fordum / Joh. 8. Og svo miked Hatur bäru Gydingar til þeirra / ad eiñ Heidinge mætte Gydingur giørast / eñ ecke Samariskur / jafnvel þott þeir brwkudu marga Gydinga Sidu i Þionustu siñe / svo sem eitt af þeirra Meisturum skrifar / og sañast hier medal añars / þad er Frelsareñ talade vid Phariseos / ad þeir bönudu Mönnunum iñ i Himnaryke / eñ siälfer kiæmu þeir þar ecke / Matth. 23. Af þessu Jñbyrdis Hatre / sem i þa Daga var millum Gydinga og Samariskra/ tekur Frelsareñ sier Orsök til ad sañfæra þeña Lögvitring/ sem Gudspialled umgietur / og mä hier rekia Spor hañs Guddomlegrar Speke / svo vel / sem i öllu hañs Tale. Hefde hañ ecke teked hiñ Samariska til Dæmis um Myskunarverked / helldur læted hañ vera þañ / sem hrasadur var medal Ræningia / þa hefde þesse Gydingur sagt / ad hañ ei vered hefde Näunge hiñs/ og Gydingureñ þar fyrer ei skylldugur til ad Kiosiña hönum i neinu: Eñ fyrst hañ var Samaritan/ sem Myskunsemena framde / eñ hiñ var Jerusalems Madur / þad er Gydingur / og mætte þvi Myskunar verdur þykia / þa gat hiñ ecke fra þvi geinged / ad hañ være hañs Näunge / sem giørde gott Verk a hönum. Ecke æ þesse Epterlyking svo ad skilliast / ad sa sie einaste Näunge / sem giörer eins og þesse Samaritan / þad giörer Frelsareñ bert / er hañ seiger: Hver Laun hafed þier þess / ad þier elsked þa / er ydur elska / Giöra ecke Tollheimtumeñ hid sama? Matth. 5. Helldur er þesse Meiningeñ: Fyrst þesse Samaritan giørde þetta vid eiñ Gyding / þa ber þu / sem ert Gydingur / og giör slykt hid sama vid eiñ Samaritan / edur þiñ mesta Ovin / þviad hver ein Mañeskia er þiñ Näunge / nær hönum ælíggur. Vt af þessu Tale DRottens / vil eg taka mier Orsök til ad tala um Kiærleikañ / og hvad langt hañ eige ad ná.

Vert þu i Verke med oss DRotteñ / svo ad þetta vel luckest / Amen.

Vtleggingeñ.

Margar Dygder eru bodnar i heilagre Ritningu / og mørgum hroosad/ þo eingum meir eñ Kiærleikanum. Nu blyfa þesse þriu/ Trueñ / Voneñ og Kiærleikureñ / eñ Kiærleikureñ er þo mestur af þessum/ seger Paulus/ 1. Cor. 13. Þetta er stoor Vitnesburdur af hønum/ er svo var kiært til Ætkmaña siña Gydingaña/ ad hañ æskte sier ad vera utrekeñ fra Christo fyrer þeirra Skulld / Rom. 9. Hañ mun meint hafa/ ef þad kiñe ad gagna þeim/ og þad mogulegt være/ þvi siþdarst i hinum. 8. Capitula / Segest hañ vera þess Fullviss/ ad eingeñ Hlutur mune geta skiled sig vid Kiærleika Guds / sem ad er

i Christo JEsu : Eñ þvi hroosar hañ nu svo miøg Kiærleikanũ fram̃
yfer Truna / æn hverrar hañ þo seger / ad Omøgulegt sie Gude ad
þocknast / Hebr. 11. og æd fyrer hana verde Meñ hoolpner / æn Ver-
ka Løgmaalsins ? Þad velldur þvi / ad Trueñ er daud æn Verkaña /
seger Jacob Postule/ Jac. 2. Hañ meinar æn Kiærleikans Verka sem
þo af heñe framkoma / þvi Trueñ sijner Afl sitt hvød mest i þeim.
Satt er þad/ad eingeñ verdur Hoolpeñ æn þess/ad hañ true a Gud/og
hañs Christ/og treiste þvi/ æd hañ endurkeyptur sie fyrer Guds Son-
ar Blood/eñ þvi giefur sa ecke truad/til Saaluhiaalpar sier/ sem er æn
Kiærleikans / Paulus bydur / ad Meñ skule reyna hvert þeir sieu i
Truñe/ Eñ hvar med eiga þeir ad reyna þad / nema med Kiærleikanũ/
æn hvers Trueñ er eingeñ Tru ? Svo sem Kiærleikureñ giefur ecke
vered æn Truareñar/ svo giefur ei Trueñ æn Kiærleikans vered/ þad
vottar Paulus / 1. Tim. 1. er hañ seger : Ender Løgmaalsins er Kiær-
leikureñ af hreinu Hiarta/ z godre Samvitsku/ z Tru Hræsnislausre.
Løgmaaled er Omøgulegt upp ad fylla/ þ vottar Paall/er hañ seger : Af
Løgmaalsins Verkũ mun eckert Holld þ. hm̃ hoolped verda/Rom. 3. Þo
seger hañ aptur i sama Pistle/ Sa ed elskar añañ/ sa hefur Løgmaal-
ed uppfyllt/Rom. 13. Hvad ber til þessa/ christner Meñ ? Ad vyssu
svarade JEsus Løgvitringnum / er spurde hañ ad/ hvert ed være hid
mesta af øllum Bodordunum/ Marc. 12. Hañ svarade hønum : Hid
ædsta allra Bodordaña er : Elska skalltu DROtteñ Gud þiñ af øllu
Hiarta þijnu/og af allre Saalu þiñe/og af øllu Hugskote þijnu/og af
øllum Mætte þijnum/þetta er hid ædsta Bodord/ og añad er þvi lijkt.
Elska skalltu Naunga þiñ / sem sialfañ þig/ Og i þessum tveimur
Bodordum / seger Lausnareñ/ ad foolged sie allt Løgmaaled og Spaa-
meñerner/ Matth. 22. Eñ svo sem oss er Omøgulegt allt Løgmaaled
upp ad fylla/ svo er oss þad og laangt um Megn fram̃ / ad fullnægia
þessũ tveimur Bodordum / svo sem vera byriar/med vorũ Tilverknade.
Hvilikur er þa sa Kiærleikureñ/sem er Løgmaalsins Uppfylling? Þad
maa eg fyrst og fremst hier til svara/ad þ er hñs Guddoomlegur Kiær-
leike/sem gaf sitt Lijf i Daudañ fyrer Syndaraña/ Rom. 5. svo hañ

mætte

mætte lifa / 1. Joh. 4. Su Elskan / sem vard honum svo sterk sem Daudenn / og Vandlætingenn svo hörd / sem Helvijted / hin miklu Vötnen kunu ecke ad utslöckva þann Kiærleika / og ecke Byfgiurnar ad kefia hann / seger Brudurenn i Lofkvædenu / Cap. 8. Þesse Ounnn ædelege Kiærleike og Brune Elskunar / Hann er fyrst og sijdarst Lögmalsens Uppfylling / þad vottar Paulus / er hann skrifar / Rom. 8. Þad sem ad Lögmalenu var Omögulegt / af þvi þ veiktest fyrer Hollded / þad hefur Gud giört / sendande sinn Son i Lijkingu syndugs Hollds / og fyrer Syndena fordæmt Syndena i Hollldenu / Enn þoott ad Giæska Guds hafe so yfergnæft til vor i Christo JEsu / þar fyrer vill hann ecke ad vier skulum Hlutlauser vera af Kiærleikans Verkum Innbyrdis medal vor / þvi Johannes seger med berum Ordum: J þvi er Kiærleike Guds Auglijstur vid oss / ad hann hefur giefed Sal sijna ut fyrer oss / Svo eigum og vier ad utgefa Salena fyrer Brædurnar / 1. Joh. 4. Elskann til Naungans er Omissande / og ann hennar er eingenn Kriettnesudur Christenn: Hver sem seigest elska Gud / enn hatar sinn Brodur / hann er einn Lijgare / seger Johannes / þvi ef hann ei elskar sinn Brodur / þann ed hann sier / hvernig ma hann Gud elska / þann ed hann sier ecke? Og þar af skulu aller þeckia ydur / ad þier sieud mijner Læresveinar / ad þier elskest Innbyrdes / seger DRottenn sialfur / Joh. 13. Hier af vill þad fylgia / ad hann sem ecke elskar sinn Brodur / hann er ecke Læresveinn Christi / Sa sem ecke er hans Læresveinn / hn er ecke Christenn / og hann sem ecke er Christenn / hann hefur ecke Hlutdeilld med honum / Med hvertum þa? Med Vankruudum mun hann setia hns Hlutskipte i því Dijke / sem vellur af Ellde og Brennesteine / sa / med Diöflenum og öllum hns Arum / þeir ed hata bæde Gud og Menn: J einu Orde ad segia: Þar er einkis goods Von a þeim Manne / i hverium Kiærleikurenn ecke bijr / Jafnvel þott hann sijnest giöra nockud gott / kannske til ad firra sig Vijtum / til Fordilldar sier / og til ad þyggia Hroos af Mönnum / eins og Pharisear giördu Ölmusur sijnar: Þar umm tekur Paulus Tvimælenn af / er hann seger / 1. Cor. 13. Þoott eg Vitade allar Eigur mijnar midur fyrer Fatæka / enn hefde ecke Kiærleikann /

þa gagnade mier þad ecke / Og hier hvert a moote / Hver sem Kiær-leikann i sier hefur blyfanda / hann er til allra goodra Verka hæfur. Svo seger Johannes / Gud er Kiærleikurenn / og sa sem blyfur i Kiær-leikanum / hann blyfur i Gude / og Gud i hønum / 1. Joh. 4. þetta hef-ur sa Guds Madur ann Efa lært af synum Meistara / hver hann elskade / þvi svo seger hann blessadur hia sama Gudspiallamanne / Cap. 15. Sa sem blyfur i mier fyrer Kiærleikann / og eg i hønum / hann ber mikenn Avøxt / þvi ann myn geted þier eckert. Siaed hversu Omøgu-legt er ann Kiærleikans Gude ad þocknast / og hversu ad hann er Saal allra Dygda og Mannkosta / þvi ef sa blyfur i Gude / sem i Kiærleik-anum blyfur / svo sem strax var sagt / þa eru hans Verk i Gude giørd / Þvi seger og Paulus / Col. 3. Umm alla Hlute framm þa hafed Kiær-leikann / þvi þad er Band Fullkomlegleikans. An Truarennar er O-møgulegt Gude ad þocknast / sem adur er sagt / enn søn Tru er alld-rei ann Kiærleikans / þvi ma eg svo kalla / ad þau sieu eins og Fader og Moder allra þeirra Athafna / sem nockud eiga fyrer Gude ad gyllda. Esajas skrifar svo um Gud / ad Elldur hans sie i Zion / og hans Ofn i Jerusalem / Esa. 31. Teiknande þar med Guds Þioon-ustuna i þeim heilaga Stad / hvar enn Allra Hærste hafde sett Minning syns Nafns / enn su Dyrkan hefur Enda teked / Sool Riettlætesins hefur Skuggann afmaad / Zion er Eydelagd / Jerusalem er uppbrend / og Gydingum sitt Hus i Eyde læted / Matth. 23. Þvi kalla eg ad nu bue Guds Elldur / og hans Ofn i Nya Testamentesins Musterе / (er riett-Christens Manns Hiarta / hvar Gud hvylest yfer Cherubim / yfer þeim Nadar Stoolnum er hann framm sett hefur i hans eigenn Bloode / Rom. 3. J einum gloandе Anda / i einne lifande Tru / sem verkar med Kiærleikanum / þvi hun gyllder fyrer Gude i Christo / enn hverke Umm-skurn nie Yferhud / Gal. 5. J Elskunne til Guds og Naunngans / þad kalla eg hinn Ævarande Elld / og stỹfellt Offur / Þad nefne eg Guds Ofn i Mannsens Hiarta. Þesse Høfud-Dygd / Kiærleikurenn / er nu i mørgu foolgenn / og alla Vmmgeingne vora uppkendrar hann til hins Gooda / ecke sydur enn Tungann til hins Jlla / nær hun er upptendrud

af

af Helvijte/svo sem Jacob ad Orde kemst/ Jac. 3. Eñ Paulus hef-
ur i stuttu Mæle uppteiknad alla hañs Edles Náttu svo merkelega/
ad þad verdur ecke af syndugre Tungu betur giørt/svo skrifar hañ/ 1.
Cor. 13. Kiærleikureñ er Þoleñmoodur/ seger hañ: Alla Hlute þolæ
Meñ fyrer þad/ sem þeir elska. Hvad vilja Meñ ecke fyrer Mune
Veralldar þessarar / fyrer Audeñ/ fyrer Metordeñ / til þess/ ad fæ
Hefnd yfer Ovinum sijnum? Þad sama giører Kiærleikureñ vid Gud
og Náungañ/Guds vegna. Hañ er Goodgiarn/ eckert mæ hñ aumt
siæ/ Hañ er ad sijnu Leite eins lyndur og Gud/af hverium hañ er/ 1.
Joh. 4. Hañ giører Gott ef hñ getur bæde Vinū og Ovinū/ Matth.
5. Kiærleikureñ Ofundar ecke/ þad er a moote hañs Náttúru/ ad
siæ Ofsioonum yfer nockurs Mañs Velgeingne / sem ollum vill vel.
Kiærleikureñ giører ei Jllmañlega/ þad er/ med sǫtu Orde ad fegia/
hreckvijslega/ Hañ geymer eingañ vondañ Mañ / Ei talar hañ añad
med Muñenum/ eñ hañ hefur foolged i Hiartanu. Hañ þijtur ecke
upp/Hañ er ecke Drambsamur/ þvi sæ sem elskar eiñ/þañ vyrder hñ/
eñ Kiærleikureñ elskar alla/svo miked sē elska mæ med Riettu. Hañ
er ecke Osidsamur/þar er valla fra ad fegia hvilijks Oþocka og Mañ
hatturs ad Vanskickuneñ ablar i Heimenū / og utvortes Osider/ jafn-
vel þoott sumum Moñū þyke lijted i Kurteiseña spuñed/ samt er hun
þo optast Dygdañna Førunautur / og hun prijder þær / eins og fagur
Buningur Mañsens Alit/þetta vill ecke Kiærleikureñ sig vanta læta/
svo ad eingum giefe hañ netna Hneixlan. Hañ leitar ecke epter þvi
sem hañs er / þvi hañ leitar Almeñelegs Gagns hvad mest / og ecke
svo miog sijns eigeñ. Hañ er ecke Þunglyndur / verde hønum þad /
ad hñ reidest / þa lætur hñ þo ecke Soolena undergæanga sijna Reide:
Hañ þeinker ecke Jllt / ecke a hiæ hønum heima þad gamla Ord-
tæke/Margur ætlar mig sig/og mæfulega dyggvañ/ nie hitt/ ad Jllur
veit hvar Odyggur situr: Af þvi hañ ætlar eingum Jllt/ þa dylst hañ
vid i fremstu Løg/ad Hreckvijseñ mune ætla sier þad. Hñ ber allt/ Allt
hvad hønum er uppalagt / þad ber hañ eins og Mæattar Tre i Hus-
um/ þau bera allt þad sem a þau er lagt / hvadañ og Mæalshættur

þesse

þesse dregeñ er / Svo rys hñ og under ollu / sem hñ ma umbera / Guds og þeirra vegna / sem hañ er hvad mest skylldugur. Hañ truer ollu / hañ vill helldur trua þvi/sem honum er saklaust ad trua/ helldur eñ ad væna eiñ Lyge ad Naudsinialausu / edur Ofyrersyniu. Hañ vonar allt / hañ Orvænter ecke um neiñ / ad ei kuñe hañ ad betra sig/ þoott Ovænlegt mege uñ hñ þykia / Olykur þeim sem ecke vilia neina Tilraun giora vid eiñ / sem af einhverre Nrøsun verdur yfersteigeñ / eins og Gud sie ecke Mattkugur ad reisa hañ/ og þess vegna lydur hañ allt/hañ sparar eckert Þolgiæde til ad byda epter Betran þeirra/ þar fyrer talar Salomon vyslega er hañ seger / Prov. 10. Hatred uppvekur Þrætur/ eñ Kiærleikeñ hylur Misgiorder nar. Hvad er nu lykara Gude eñ þetta Hiartalag ? Og þesser eru nu Kiærleikans Avexter / sem upp eru talder / Eñ sier i Lage vill Frelsareñ hafa kieñt med þessare Epterlykingu Myskunsemena og Goodgyrnena vid sierhvern þañ sem Naudstaddur er / þvi hañ svarar hinum Skriftlærda uppa Spurningu syna / Hver þar være hañs Nauunge ? Þad er ædur hier ad framañ synt/hversu ad Gydingar og Samariter hafe hatast a innbyrdis/og hveruger meintu adra syna Naunga ad vera/ Eñ DRottiñ snart hier nockud biturt vid Kaun hiña Skriftlærdu og Phariseanna/ þar ed hñ tekur til Dæmis i Epterlykinguñe Presteñ og Levitañ/ Þesser heilogu Meñ/ sialfer Gydingar / þeir geingu fram hia Gydingenum/ þar hañ la svo illa fareñ sem i Gudspiallenu seger. Eñ Framdmadur hañs/ hverium einkis Gydings Auga munde Myskunad hafa / hañ giorde Myskunar Verk a honum. HAñ SA ABMVR A HONum / seger Texteñ: Fyrst vaknade Kiærleikeñ i Hiartanu / svo eigum vier og lynder ad vera / þvi nema ad Goodgiorder vorar framkome af Gnægd Hiartans/ þa eru þar Onytar/ þad er ædur vottad af Paals Ordum/ er hañ seiger / 1. Cor. 13. Þoott eg bitade allar Eigur mynar nidur fyrer Fatæka / og hefde ecke Kiærleikañ / þa gagnade mier þad ecke. Og aptur bydur hñ/ ad Meñ skule giora Gott/ecke af Naudung/ helldur af fusum Huga/ Eñ hañ liet Goodgyrne syna ecke alleina vera foolgna i Medaumkuneñe / helldur braust hun

hun uk med Verkunum. HAn̄ BAtt HAns Saar/ HEIlle þAr
I VIJne Og VIDsmiøre / med ødru fleira sem Textenn̄ upptel-
ur/og et þarf framar ad uppreikna/ En̄ i einu Orde vil eg þad segia:
Eingen̄ Mooder hefde kunad betur ad giøra vid Barn sitt / Eingen̄
Fader vid sin̄ einka Son / Eingen̄ Brooder vid annan̄ / helldur en̄ þesse
Utlendingur giørde vid Ovin sin̄ i slyku Tilfelle. Far þu nu/Christ-
en̄ Madur/og giør slykt hid sama/sem Neidinge þesse giørde: Elska
ecke med Orde og Tungu / helldur med Verke og Sannleika / 1. Joh.
3. Nær þu sier Broodur edur Systur nakta/ & hafa Skort a Dag-
legre Næringu / þa laat ecke þin̄ Kiærleika vera þar i foolgen̄/ ad þu
seger: Lifed heil/ vermed ydur / og metted ydur/ en̄ giefed þeim þo ecke
hvad Lykamans Naudþurft tilheyrer/Jac. 2. Þetta er Hræsne Ein-
foom / og þad mun eins lyted gagna Saalu þinne / nær þu skallt fara
eins naken̄ i burt ur Heimenum / og þu i han̄ komst / svo sem ad þyn
Fagurmæle gøgnudu hinum Nakta og Hungrada / a medan̄ þu hafd-
er Audlegd Heimsens: Þad er merkelegt/ad a hinum Efsta Deige/
þegar Reikningurenn̄ skal halldast / þa verdur oss þesse Poostur sier i
Lage fyrerlagdur/hvert Men̄ hafa mettad hin̄ Hungrada/giefed hin-
um Þyrsta ad drecka / hyst hin̄ Framanda / klædt hin̄ Nakta / vitiad
Siukra/edur þeirra sem voru i Myrkvastofu/svo sem Frelsarenn̄ kiener
oss siaalfur hia Matth. 25. Cap. Og er þad ecke nog ad vilia þra/
þad er eins gott og ad segia vid hin̄ Nakta/klæd þig/og vid hin̄ Hung
rada/ mettast/ en̄ giefa honum þo eckert. Vor Vilkiun a i þvi ad
vera foolgen̄/ad Hugsvala þm̄/hiaalpa þm̄ med Raad og Daad / annars
eru Men̄ ecke betre en̄ Presturenn̄ og Levitenn̄ / Þeir saau ad Sønn hin̄
auma Man̄ / er hrasadur var medal Ræningia / en̄ geingu fram̄ hia
honum. Ja/Vier eigum ad hiaalpa þessum Krossberendum / jafn-
vel med Skada vorum/ og þoott vier meigum̄ nockurs i þarfnast. Hier
stendur i Gudspiallenu / ad Samaritanenn̄ hafe lagt hin̄ saara Man̄
uppa sin̄ Eyk. Lykast er han̄ hafe laated hn̄ sitia a Dyrenu en̄ geing
ed siaalfur / Þvi i Textanum stendur / ad han̄ hafe sett han̄ uppa sin̄
eigen̄ Eyk/ja/ef vier ecke berum̄ Kunnattu edur Vitsmune til ad hialpa

þeim siælfer/ þa eigum vier ecke ad spara til þess Fe•Mune vora/ ad þeim meige hoolped verda / Þvi ef Johañes vill ad vier skulum gefa Lijfed ut fyrer Brædurnar / þa er þad vijst / ad hañ ecke vill ad vier þyrma skulum hinū Ranglæta Mamon / er oss mun þo yfergefa i Daudanum/ þvi þad stendur fast/sem Lausnareñ sagde: Ad alltijd er Lijfed meira verdt eñ Fædslañ/ og Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ/ og meira høfum vier ecke af øllu þvi vier eigum/og a þekka ecke ad giøra svo naumt/ad þeir sieu litlu nær/sem vid þurfa. Ecke var þsse goode Samaritan anægdur þar med/ad koma þessum Vesæling til Mañabygda/helldur Gaf Hñ GJÆTur Ad HONum/ Og uñ MORGuneñ Er Hñ REiste/Feck Hañ HVSBONDanum Tvo PENinga/ og SAgde: HAF þu Gæt a HONum / Og HVad þu LEGGur MEJra Vt/þad SKal Eg BORga/Nær Eg KJem Apkur. O hvad morgū/þm̄ er sig Christiñ nefner/gefur Vtlendingur þesse Kiñroda giørt a þessum verstu og sijdustu Tijmum / uñ hveria DRotteñ hefur talad hina søñu Spa / ad søkum þess / ad Ranglæted vex/ þa mune margra Kiærleike koolna/Matth.24. Eñ þessa Goodvilld eigum vier ecke alleina ad audsijna Næungū voru edur Kuñingium/þad sie eg berlega af þvi/ er Frelsareñ sagde vid þañ/er hønū boded hafde/Luc.14. Nær þu helldur Middags Verd edur Kvølld Maaltijd / þa biood ei Vinum þijnum / edur Brædrum þijnum / edur Ættmønū þijnum / edur rijkū Nagrønū / svo ad þeir bioode þier aptur einhvørn Tijma/ og þad verde þier endurgollded / Helldur/ nær þu giører Heimbod/þa biood Fatækū/Vønudū/Hølltum z Blindum/og muntu sæll verda / þvi þr hafa þier ecke aptur ad giefa / þvi þad skal þier apkur gollded verda i Vpprisu Rietlætá/þar fyrer/ef þu Christeñ Madur ert/ef þu villt i þre Vpprisu Hlutdeilld hafa/ þa siaa til / ad þu nær Hlutskipte i hiñe fyrre/ svo þu verder sæll/ og fel þig ecke fyrer Hollde þijnu/ þad er/ fyrer þijnū Næunga / hver sm̄ helst hañ er/og nær þu sier eiñ Naudstaddañ/ er þu hiaalpad getur / þa læt svo sem hid sijdarsta Ludurs Hliood kvede fyrer Eyrum þier/z tak þad fyrer Bod fra Gude/ til ad miña þig a/ ad giøra Skylldu þijna med

Kiærleikans Verke vid hiñ Naudstadda: Skal eingañ vera undañ skil-eñ/ þo þier Opteckur sie/ Gleymed ecke Giestrisneñe/ seger Pall / þvi fyrer hana hafa sumer Einglana hyst Ovitande / Hebr. 13. Nañ meinar an Efa Abraham / Gen. 18. Og vard hønum þad ad mikille Blessan: Þu veist ecke hvørium Guds Þøck er ad giøra/ eñ þ veistu / ad hñ þacka vill allt þ/s i hñs Nafne giørt z giefed er. Framande var eg/ og þier hystud mig seger Domare alls Hollds. Þu skallt ecke giøra Ofrijke hinū Framande/ þvi þu varst Framande i Ægyptalande/ seger Gud/ Exod. 22. Þu skallt og huxa þ/ ad þu ert Framande i hiñe vondu Ægypto / Verølldu þessare / J þeirre Leyrvellkuñe / Þvi Þrældooms Husenu: J hiñe Eilijfu Canaan er þitt Fødurland/ þangad attu ad ganga til hñs Hyhldar/ þangad a þig ad leida/ ecke Jesus Sonur Nun/ helldur JEsus Sonur Davids/ forsmañ ecke þa/ sm hñ hefur med sijnu Bloode Endurleyst / er siálfur Framande var medal siña eigeñ/ og hvad miñst vyrdtur a siñe Fooftur Jørdu fyrer þijna Skulld/ sem varst Vtlægur ur Himnarijke/ og svo þu viter/ ad þ sie ecke noog/ ad giøra hinum Framanda/ edur Naudstadda eckert Mein/ þa leggur Drottiñ siálfur best ut sijn eigeñ Ord/ þar hñ seger/ Lev. 19. Svo sm hiñ Jnlende/ svo sk Vtlendingureñ vera/ sa ed reiser um hiā þier/ Og eñ framar: Þu skallt ecke upptaka Leifar Kornskieru þiñar: Þu skallt láta þær epter hinum Fátæka/ og hinū Vtlenda / Levit. 23. Jaa/ þier skulud elska hiñ Framanda/ þvi þier vorud Framande i Ægyptalande / seger hiñ Alvallde Konungur/ Devt. 10. Ecke eru undañ þessare Skylldu Oviner þijner skilder / Guds Barn / helldur i heñe tilskilder/ svo seger Drottiñ/ Exod. 23. Ef þu fiñur Naut Ovinar þijns/ edur Asna Villurañande / þa skalltu endelega færa þad til hañs. Vilie nu DRottiñ ad eiñ skule vera sijnum Ovin Skulldbundeñ i svo litlum Hlut/ Hvad þa ecke / ef hønum meira aliggur / og þoott eckert være añad/ sem kyñe ad hræra oss til ad giæta þessarar Skylldu vorrar/ þa er hid algiørda og alkuñuga Løgmál Christi / er ritad stendur hia Matth. Cap. 5. Elsked Ovine ydar / Blessed þa er ydur formæla / og bidied fyrer þm ed smána ydur og offækia. Til hvers? svo ad þier sie-

ud Børn Fødur ydar / sem a Himnum er / hver ed lætur Sool sijna uppreña yfer Riettlaata og Ranglaata / og rigna yfer Vonda og Gooda. JEsus maatte hier diarft um̃ tala / hañ var i Guds Mynd / Phil. 2. Ja / sialfur Gud / eilijfur Fader og Fridarhøfdinge / Esa. 9. Þo Lijtelæckade hañ sialfañ sig / takande Þioons Mynd / vordeñ Hlijdugur allt til Daudans / ja / allt til Krossens Dauda / sijdañ er hañ uppfareñ i Hæderner / og hefur Mønnunum Gaafur giefed. Eñ hvilijkar Gaafur? Naad Guds og Vingan / Syndaña Fyrergiefning / H. Anda og eilijft Lijf. Hverium hefur hañ þessar Gaafur sendt? Ovinum sijnum / þeim sem hañ Hæddu / Fiøtrudu / Hudstrycktu / med Þyrnum Korondudu / og a Gaalgañ uppheingdu / ecke einasta þeim / er stoodu ad Verkenu / helldur og øllum ødrum / hverra Synder ad Þyrdarenar Herloga Krossfest hafa / þvi fyrer alla er hañ daueñ / og øllum er Guds Heilsusamleg Naad frambodeñ: Þetta giørde hañ / sem er Lioome Fødursins Dyrdar / þegar allt Mañkyn var statt i hinu hersfelegasta Volæde. Skamastu þijn þar fyrer / Syndareñ / nær þu sier Ovin þiñ hungra / ad giefa hønum ecke ad eta / edur þyrsta / og giefa hønum ecke ad drecka / og nema þu svo giører / þa þeink alldrei til þess / ad þu siert kvittur um̃ Synder þijnar fyrer Gude / þvi valla hefur Guds Ande i Nya Testamentenu lagt svo rijkt a vid Meñena um̃ nockurn Hlut / sem þeña. Aller køllum vier Gud vorn HErra / eñ ef hañ er vor HErra / hvar er þa hañs Heidur? Mal. 1. Hvar er Hlijdne su / er vier eigum hønum ad audsijna? Þvi kalled þier mig Herra / og giøred þo ecke þa Hlute / er eg byd? seger Christur / Luc. 6. Hañs Bodord eru ecke þung / seger Johañes / eñ eg vil segia / ad þetta er eitt af þeim̃ Liettustu / af þeim Audvelldustu / fyrer þañ sem hugleider hvad lijtel sie Naungans Misgiørd vid sig / hia þvi ē hañ sialfur hefur giørt Gude i mot / og hversu þ er ecke(r)t / sem hañ gietur liñsint Broodur sijnum / hia øllu þvi goodu sem Gud hefur hønum giørt / og tekur hañ þad þo ecke af sijnu / Helldur hañs / sem a allar Eigur.

O Rotteñ uitsløck þu i oss Baal Illskunnar / og Heiptræknenar / eñ kveik i oss Elskuna til þijn og Naungans / Þier sie Lof Dyrd og Heidur / um̃ Allder / Amen.

Fioor-

Fiortanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 17. Cap.

Y hañ Tijma. Og þad skiede so þa ed JEsus gieck til Jerusalem / ad hañ ferdadest i giegnum midia Samariam og Galilæam. Eñ sem hañ gieck iñ i nockurt Kauptun / mættu hønum Tiju Lijkþraaer Meñ / Hvorier ad stoodu langt fra/ Hoofu sijnar Radder/ og søgdu: JESV goode Meistare/ mijskuna þu oss. Eñ sem hañ leit þa/ sagde hañ til þeirra: Fared þier og sijned ydur Kieñemøñunum. Og þad skiede so/ þa er þeir geingu þadañ / ad þeir urdu hreiner. Eñ eirn ut af þeim/ Nær hañ sa þad/ ad hañ var Heilbrigdur vordeñ / snere hañ aptur/ lofande Gud med hærre Raust/ fiell fram a sijna Asioonu fyrer Fætur JEsu/giørande hønum þacker/ og þesse var Samverskur. Eñ JEsus svarade og sagde: Hvort vorū ecke Tiju hreinsader? Eñ hvar eru hiner Niju? Fundust aungver þeir aptursnere / ad giefa Gude Dijrdena / nema þesse Utlendingur? Og hañ sagde til hañs: Statt upp z far hiedañ/ þvi ad þijn Tru giørde þig hialplegañ.

Exordium.

Huersu stoor ad sie Mismunur Guds og Mañs / þad kañ eingeñ Tunga wt ad skyra / og eingeñ Hugur ad skilia: Hver Maña veit hvad Mañsens er / nema Mañsens Ande sem i hønum er? Svo og hvad Guds er / veit eingeñ / nema Guds Ande / seiger Paulus / 1. Cor. 2. Eñ þo ad voor Natturlegur Skilningur nær skamt til þess / ad rañsaka Guds Vnderdiwp / þa kuñum vier þo a þessum Mismun nockud skyrare Grein ad giøra / ef vier leggium vorn Hug a / ad samañbera hañs Almætte og vorn Vanmætt / hañs Riettlæte og vort Ranglæte / hañs Ugsdoom og Fæfrædsku vora. Eñ þo allra helst hañs Polenmæde og vora Þrermoodsku / hañs Gæsku og vort Opacklæte. Hañs Almætte þeckium vier ecke soo sem þad er, Sitt Riettlæte syner hañ oss ecke svo opt/ nema i Reidskuñe / þvi velldur Rykdoomur hañs Polenmædes: Hañs Ugsdoom skyniun vier ecke/ eñ hñs Langlundar Gied/hñs Giæsku z Myskunseme meigū vier hvad best þeckia / þvi hun er ny og þersk yper oss a hverium Morgne / Jørdeñ er full af heñe / a hverre vier skrydum synduger Ormar / og meigum Daglega rekia þar hañs Spor / sem drwpa af Feite. Eg skal ecke fullkomna myna breñande Reide / Eg skal ecke fordyrna framar Ephraim / þvi eg em Gud og ecke Madur / seiger Gud skañ sialfur fyrer Muñ Hosea Spamañs / Cap. 11. Og þo vill Syndareñ ecke kañast vid þessa Guddoomlega Elsku / Myskunseme og Polenmæde /

jafnvel

jafnvel þoott hañ ſie Madur / þad er / ein Gufa / ein Vatns-Boola / og ecke Gud / og ecke þacka hønum edur kañaſt vid hañs Føđurlega Giæſku / margur hver / Ja / Gud glæpe ad þarre være eñ fleire. Vær hier uppæ ſiaum vier i Textanum / a þeſſum Tiju Lijkþraa Mønnum / ſem hreinſader voru / hverra eiñ alleina apturſnere / og gaf Gude Dyrdena / eñ hiner Tiju gleymdu þvi ad Bragde er giørt var. Eg vil ſkipta Gudſpiallenu i Tvo Hlute / og Hugleida. 1. Oþacklæte hiña Tiju. 2. Þacklæte hiñs Eina. JESU GOde Meiſtare / hiaalpa oſſ hier til med Krapte þijns Anda / AMEN.

Utleggingeñ.

EKke er Trueñ allra / ſeger Paulus / 2. Teſſ. 3. Øllum er hun þoframbodeñ ſem Orded heyra / þvi Heilſuſamleg Guds Nad er Opeñber vordeñ øllum Møñum / ſeger Poſtuleñ aptur / Tit. 2. Er hañ talar uñ Chriſtnebođed / i hveriu ad Trueñ er eitt Høfud-Sticke / Margur truer uñ Stundar Saker / eñ a Freiſtingar Tijmanum / þa fellur hañ þar fraa / ſvo ſem Lauſnareñ kieñer hia Lucam / Cap. 8. Ad vyſu er þad ſatt / ad Freiſting merker optlega i Ritningunñe þær Nørmungar / er Gud lætur Børnū ſijnum mæta / til ad reyna þau: Ydur hefur ecke hendt nema Mañleg Freiſtne / ſeger Paulus / þad er Mootlæte þad ſem Møñum er bærelegt: Svo nefner og Jacob Mootlæte Guds Barna / Cap. 1. Eñ Gud Freiſtar Mañſens a Stundum med Epterlæte ſijnu: Þegar Gud liet David allt ad Oſkū gaanga / þa vard hañ ſvo freiſtadur / ad hañ talde Foolked / 2. Sam. 24. Þegar Ezechias Konungur hafde Luckn i øllu ſijnu Verke / þa freiſtadeſt hañ til ad ſijna Babylons Høfdingia Sendemøñū Fiaar-Sioodu ſijna og Gerſemar / 2. Cron. 32. Svo ad þad maa allt ſijndugt Hollð jaata / ad ecke er miñe Freiſtinga Von i Medlætenu eñ i Mootlætenu / ſvo ſem Mootgaangureñ ſteyper ſumum i Orvænting / ſvo þurfa og ſterk Bein til ad þola gooda Daga. Mørgum hefur Velgeingneñ komed til Ohoofs / til Ofmetnadar / til Oþacklætes vid Gud / og jafnvel til Afgudadyrkunar / ja / þeim og ſem Gud hafa aadur vel þeckt / og hañ ur Duptenu hafed hefur / eñ ſett til mikillrar Tignar / hvar uñ liooſt Vitne bera Jeroboam og Jehu Jſraels Konungar / ſem ecke voru Kongborner / eñ Gud þo upphof a Tignar-Stool Drottna ſiña. Ecke verdur þvi neitad / ad aller þeſſer Lijkþraa Meñ / þeir hafa i

Fyrſtuñe

Fyrstuñe truad ā Christ / þvi upphoofu þr Radder sijnar/ og søgdu : JESU MEISTare MYSkuna þu Oss / Þad hefdu þeir ei giort/nema þeir hefdu heyrt Rikted af DRottne/og treyst þvi/ad med hoñū være Guddoomlegur Kraptur : Er eg Gud sā ed kuñe ad deyda edur lijfga / sagde Israels Konungur / þegar Konungureñ af Syria sende Naaman hiñ Syrlendska til hañs/þad eg giete hreinsad þeña Mañ af siñe Lÿkþraa/ 2. Reg. 5. Hvar af audsært er / ad þad hefur vered ad jøfnu lagt i þa Daga / ad lækna þess hꝛttar Stukdoom/ og ad uppvekia af Daudum / sēm er Guds alleina/svo sem David vottar/ og er þvi audvitad / ad þesser veiku Meñ hafe til lagt Frelsaranum hockurskonar Guddoomlegañ Heidur / þoott ei hafe þeir vered Sañ-frooder um̄ hañs Persoonu/ samt dugde þsse Tru til Lÿkþramans Lækn-ingar. DRotteñ læknade þa ecke strax/eins og hiñ Lÿkþraa/ er getur um̄ hiaa Matth. 8. Cap. Vid hvern hañ svarte og sagde : Eg vil vertu hreirn / Helldur sagde hñ alleina : FARed Og SYNed YDur KIENNEmoñunum / og ættu þeir þo lꝛnga Leid til þeirra ur Samaria upp til Jerusalem / eñ a Leideñe hafa þr hreinsader vorded/ þvi Gudspiallled seger : Og ÞAd SKede Er ÞEir VOru A Ferd-eñe / Ad ÞEir HREINSudust. Þetta sijner Tru þeirra / ad þeir efudust ecke um̄/ad giøra Frelsarans Skipan / helldur i Trauste hañs Orda byriudu Ferd sijna til Kieñemañaña / sēm epter Løgmaalenu ættu ad dæma um̄ hvert þeir være hreiner edur ei. Olijker voru þr t þssu mørgum þeim / er ei vilia Gude treista / verde þeir ecke strax Bæn-heyrder/um̄ þa Hluke er þr þurfa þykiast. Bankrueñ seiger : Þott Gud giøre Glugga a Himeneñ / þa kañ ecke þetta ad ske/ hun skÿldur sier iñ jafnvel hiaa Guds Børnū/ og Predikar/ Hvar fañ vier Braud hier i Eydemørku svo ad þesser neyte/Marc. 8. Hvad tÿtt hender oss hvilÿkt nær oss þyker eitthvad Olÿklegt? Og er margur af oss i þessu mieg Olÿkur þessum Lÿkþraau Møñum / Eñ i hinu erum vier þeim næsta lijker/ad þegar DRotteñs Almꝛttuga Hønd hefur utrykt oss af Neydeñe/ þaerum vier þess svo skam̄tiruger/og hñs Otte er valla leingur hiaa oss eñ Sniooreñ ā Steinunū/þegar Regned Ofañkemur/

svo

ſvo ſem Spamadurenn ſeger/Og hvad er tydara enn þad/ad nær Angiſten preynger ad oſſ/ad vier þa kollũ til Drottens/þa er vort Sinne til hns/ſvo ſem Eſajas ad Orde kiemſt. Cap. 26. Hver er ſa/ nær hann ſiukur er / edur af einhverium Lykamans Meinum plagadur / ad ecke ſie hann reidubuenn til ad giefa Gude Handſkrift ſyna / ef hann mætte / uppa Betran Lyfferneſins/og ad hn vilie læta af øllum þeim Syndũ/er hann veit og vidkannaſt / ad hann hafe hinn gooda Gud ſtygdann med? Þetta er ad vyſſu Alvara fleſtra Manna / þvi eingenn hygg eg ad vilie gabba Gud / þegar ſvo æſtendur: Aſetningurenn er ad ſønnu goodur / og geingur þad fyrer fullt / ef Gud lætur einn burtkallaſt i Siukdoomenum / Enn þa er Efndanna vant / þegar Neited er komed/ ſeger Ordtaked / hverneg þeim ſie vared a Stundum / þad ſiaum vier af þeim mørgum ſem hætt hafa leged / enn Guds Þolenmæde og Gæſka hefur aptur a Fætur reiſt / ad þeir lifa eingu betur ſydann enn ædur / nema midur ſie a Stundum / og læta jafnvel ecke af þeim Løſtum / er vered hafa Orſøk til Meinlætis þeirra/ edur annars Mootgangs / og bruka ſvo Myſkun Guds til Eblingar Syndanna/ſvo langt er fra þvi / ad þeir læte Ryckdoom hans Þolenmædes draga ſig til Ydrunar/ Rom. 2. Menn hafa a medal vor eina Skrøk-Søgu um̃ Barn nockurt/þad er fiell i Þytt/ og er þad meinte ſier Dauda Von/beidde þad Gud ad hiælpa ſier til Lyffſens / enn er þad ſlapp ur Dykenu upp a Backann/þa ſeger Æfenntyred/ ad Barned hafe ſagt: Ecke þarftu/ eg gat / Einfalldleg er Saga þeſſe / enn þo er hun mæknleg til þeſſ / og þar til mun hun dikkud vera / ad giøra þeim Kinnroda / ſem eru Børn i Skynſemenne / enn ecke i Hreckvyſſenne / 1. Cor. 14. Og leita Guds alleina nær þeim æliggur / Enn annadhvert þacka ſier / edur giallda hønum litlar Packer/nær þeir ſlopner eru ur Vandrædunum/ Þetta er Almennara/enn Vitne þurfe til ad leida/ Jafnvel hiaa þeim/ ſem hvad beſt ætti ad vita ſyns Herra Vilia/ Luc. 12. Og ødrum ad vera til Epterdæmis/er þo mætti Oftaſt fyrer hinum fleſtu Sløgũ/ nær Mæler Syndanna er uppfylltur. Til eru þr ſem meina/ad Preſtarner hafe umſnued þyſſũ Ngu Spdingũ/ og taled þeim Tru þar um̃/ ad

ad JEsus hefde ei giørt Jarteikn þſſa af Guds Krapte/ og þvi hafe þeir ecke aptur horfed. Alls var ad ſøkn Jlls Von af þeim i þa Daga / Sierdeilis þegar Chriſtur mæle Nluteñ ad / og var ecke Olÿkt/ þvi er hñ mætte heyra / ad fyrer Belzeebub rake hañ ut Diøf- lana/Luc.11. Þad gietur og ſked/ ad þeir hafe kalad þetta fyrer Gyd- ingum/Løndum ſÿnum/ eñ ecke hyrdt ſvo miøg um̃ hiñ utlenda Mañ: þeim hefur þad i eingu Rume leged / þoott hañ ſnere aptur til hañs/ er þeir kølludu Samartſkañ og hefde Diøfuleñ / Joh. 8. Eñ Gætu þſſærar er eingeñ Þørf / Nolld og Blood er nogu banvænt til ad vekia i oſſ Syndena / og ad letia oſſ til ad giøra. Gude Þacker fyrer Myſkun ſÿna / er þo Daglega uppreñur yfer oſſ Ranglætū a hverrū Morgne. A medañ þeſſer veiku Meñ lææu under Kroſſenum / þa voru þeir goder Viner / og aller i einum Flocke / eñ þegar DRotteñ hafde gefed þeim øllum Heilſuna aptur/ þa føñduſt hiner Nÿu vid þad / ad þeir voru Gydingar/eñ hiñ Samverſkur/ þvi ecke villdu þeir verda hønum ſam- ferda i Apturhvarfenu til Frelſarans/ Þañveg er vort Þacklæte vid Gud/ er hvad meſt hefur boded ad dÿrka ſig med Kiærleikanum/Myſk- unſemeñe og Eindrægneñe. Þegar Skeinkiare Pharaonis hefur næd aptur ſÿns Herra Gunſt/ þa gleymer hañ Joſeph/ þvi hañ var Vt- lendur/ Þegar Skullda-Þrioodureñ/ſ m̃ atte 10000. Þund ad giallda / þegar hañ er utgeingeñ fra Hus-Fødurnum/ ſem gaf hønū upp alla Skulldena/ þa grÿpur hañ fyrer Kverkar ſÿnū Verka-Naut/ er høn- um var miklu miña ſkylldugur. Svo geingur þad til fyrer mørgum af oſſ/ Hafe Gud upphafed eiñ Veſæling til Heidurs/ til Rykdooms/til Embættis/þa vill hañ ecke kañaſt vid Brædur ſÿna/ er ſkømu ædur voru hñs Jafningiar/og kañſke høfdu giørt vel til hañs. Þegar hiñ Almættuge hefur lagt einhvern under Lÿma med nockru Mootlæte / añadhvert Heilſubreſte / Femiſſu / Ofbellde og Offooknum vondra Mañna/er hañ lÿdur ad fliuga a ſuma/ ſem miñe Mættar eru/ til ad kypta einhvern/eñ læted hañ þo raka ur þeſſu/ og ſett hñ aptur i ſiñ Stad/þa ſtÿngur hañ bæde Augun ut/og vill ecke myſkuna hønū/ ſem hñ þo ſier/ad mæ lÿda hid ſama/ ſem hañ mætte þola/og Gud hafde

agad hann med/ til ad þeckia Vanmatt sinn/ og Skaparans Giæsku / og þegar hann sier Ovin sinn/ er hann þykest eiga Heipter ad gialda/ þa seger hann med sialfum sier: Eg skal giora honum/ svo sem hann mier giorde: Svoddann er hid mesta Opacklæte. VOru Ecke Tiju þeir Ed HREJNsader VOru / Enn HVAr ERu þa NJNer Nju? seger Endurlausnarenn i Gudspiallenu. Betra hefde þessum Opacklætu Monnum vered / ad Siukleike hra hefde fylgt þeim inn til Dauddans / enn ad þeir yrdu heilbrygder a Lijkamanum / enn fyrer Vanbrukun DRottens Giæsku / a Salunne Vanheiler. Þeir skilldu sig fra þessum utlenda Manne i þvi/ ad þeir sneru ecke aptur til sijns Lækn ara/og stiudu þar med/ ad ei være þeir af hinne Osynelegu Guds Kyrkiu / þoott ad þeir være Limer hinnar Synelegu / Svo vil eg segia: Ad þeir / sem eg hier ad framann hefe talad umm / er vilia framskilder vera Christi Limum / og ecke þeckia þa / þeir eru Stallbrædur þessara Opacklætu Manna/og ecke Limer a hans Lijkama/sem er Hofud Safnadarens/ og ecke einasta gieck kring/giorde Gott og grædde alla/helld ur og leid fyrer Ovine sijna/ Jafnvel þa/er hann sialfer kvoldu. Vier vorum til forna Vtlender/ van Guds i Heimenu/ og fiarlæger Israels Borgar-Rette / svo sem Paulus ad Orde kemst / Eph. 2. Hverk ad þesser nuju Gydingar hafe nockurn Tijma aptur nad sinne Andlegre Heilbrygde / Þad veit hann einn / sem alleina veit Tolu sinna Utvaldra Barna: Enn sinnum vier til / Utlendingans Syner / ad vier helldur lijkiumst þessum Utlending / helldur enn Abrahams Sonum þessum / epter Holldenu / svo ad Spadoomur Frelsarans mætte rætast a sierhverium af oss / þar hann sagde. Marger munu koma af Austre og Vestre / og sitia til Bords med Abraham/ Isaac og Jacob / enn Rijkesins Syner munu utrekner verda i hin ytstu Myrkur/ Matth. 8. Vier erum ad sonnu komner i Stadenn Gydinga. Svo sem ad DRottenn utrak Heidingia fyrer þeim / vegna Synda sinna og Stoorglæpa / svo hefur hann utreked þa fyrer oss sokum Hardydgis sins og Vantruar / þeir eru afbrotner / enn vier innplantader/ svo sem Paulus ad Orde kiemst/ Rom. 11. Enn Gud giefe / ad fleire enn einn Samaritan finnest a med-

al tiu Israels Manna / pad er peirra / sem eiga ad vera / og kalla sig Abrahams Syne epter Trune. Diogenes Spekingur var eitt sinn adspurdur / hver Hlutur ad mest fyrnkest a medal Mannanna / enn hann svarade / Pad væru Goodgiordernar/ pvi maa ei neyta/ad hann sagde satt/ Daglig Reynsla kienner pad : Enn hverneg sem pessu er vared a medal vor Mannanna Innbyrdis / pa ætla eg po / ad Velgiorningar DRottens/ og Packlæted fyrer pa/ pau eige hinn skiemsta Alldur hiaa sumumhvertum / og eg maa segia/ hiaa allmorgum. Par umm hyggs eg pad satt sie/er hiner Spoku segia : Ad sumer vanpacke pess meir/sem peir meira skyllduger eru / sokum pess / ad vier siaaum hver annann / og par sem oss er eitt sinn Gott giort/ padann vænkum vier meira/ pa lærum vist vier packa Monnunum/ecke svo af Hiarta sumerhverier/svo sem til ad orsa pa til/ ad hallda æfram Goodvilldenne/ sem siest a stunndum/ nær peir eru i einhverium Praukum stadder / sem hvad best hafa til vor giort / Enn Fedur Lioosanna / fraa hverium ad kiemur oll good Giof / og oll fullkomenn Giof/ Jac. 1. Og allt hvad fraa Monnunum kiemur/ pad kiemur i fyrstunne fra Gude/ Honum packa Menn svo lijtt/ af pvi vier siaaum hann ecke/enn preifum po a hans Giaffu/ hans Velgiorningum og Dæsemdum/ hvern Dag/ hvern Tijma/ og hvert Augnablik/ Og skal pad nu svo uttalad umm pad Fyrra.

Nu er sijdann ad tala umm Packlæte Utlendingsins / og hvad vier eigum af pvi ad læra. Drottningenn af Sudre mun upprijsa og for dæma pessa Kynslood/sagde Lausnarenn/Matth. 12. Nun var Framande/og po dædest hun svo ad Speke Salomonis/ad Lausnarenn hroosar henne i pessum Ordum : Enn oll Salomonis Dijrd var lijtel ad reikna hiaa pessu Krapltaverke DRottens/ pvi maa eg pad segia/ad pesse Utlendske Madur mun giora kiennt morgum Atferd Packlætesins vid Gud/ sem medtekna Velgiorninga. Hverneg giorer hann pad ? Gudspialled seger: Hann Hafe Prijsad Gud med Hærre Roddu. Lof seig pu Ond mijn DRottne/ og allt hvad i mier er hans H. Nafne/ seger David / hvar af siaa maa / ad hann vill ad aller Partar Skapnadar vors skule Gud lofa/ en medal hverra ad Raustenn er ecke hinn minnste. Alla Hlute

hefur Gud giort sier til Dyrdar / og til vorrar Saaluhiaalpar / Osk=
ande være / ad Menn brukudu þa þar epter. Hvad opt bydur David /
ad Menn skule Gude Lof syngia ? Moyses saung Gude nyann Lof=
saung / Maria Syster þeirra Aarons geck ut og pryssade Gud med
Bumbum og Hlioodfærum/ þegar Gud hafde giort hina stooru End=
urlausn synu Foolke af Egyptalande / Exod. 15. Svo er þad enn nu
hia oss bæde skipad og Beniulegt/ ad pryssa Gud med Psalmum og Lof
saungvum/epter Pauls Bode/ Col.3. Ecke sege eg/ad þesse Samari=
tan hafe kveded vid Raust / Enn þetta / ad hann PRISSade GUD
Med HARRe RØddu / þad minner mig þar a / ad vier lætum Lof=
saungva vora ecke alleina vera foolgna i Hlioodunum / helldur þar med
i Gudrækne Hiartans / þvi hier stendur / ad hann hafe PRISAD
GUD / af hvertu audsært er / ad Hugur hefur Mæle fylgt. ecke
verdur DRottenn med þvi pryssadur / ad nalgast hann med Vørunum /
ecke helldur med Raustenne alleina/ hversu sem hun fogur er/ hn vegur
Hiartad/sem er Hiartanna og Nyrnanna Rannsakare / giæte þeir þess /
er fara med Andlegar Vysur og Psalma / alleina ad Gamne sier /
bruka þær fyrer Ol=Vysur / edur til annars Gimlyfts / hygge Menn
ad / hvert ecke er i þessu nockur Gudlastan : J þetta mun þykia lyted
spunned / þvi þad er Alment / enn Gud lætur ecke ad sier hæda / þoott
Ordenn sieu good/ þoott Dicktur enn fallegur / þoott Raustenn sie van /
þa eru svoddann Loffaungvar ecke annad enn Nyt fyrer utann Kiarna /
Sky fyrer utann Regn / og meir til þess ad styggia Gud / enn ad pryssa
hann / Vilie Menn þvi syngia Gude Lof / edur pryssa hann med Roddu
sinne/þa syngie Menn eins og Paulus og Silas i Fangelsenu/Act.16.
Eins og Guds Mooder/ eins og St. Paull umm sig seger/ 1. Cor. 14.
Eg skal syngia med Andanum / Eg skal og syngia med Hugskotenu /
þad er/ eg skal lata Hug Mæle fylgia/ enn þessa er Raustenn Onyt til
ad pryssa Gud/Miklu betur lætur Þogn Moysis/er hann hroopade til
Guds / Exod. 14. Enn ecke getur umm/ ad nockur hafe sied hanns Var=
er bærast / miklu betur þeigiande Grætur Aunu Mooder Samuelis /
og miklu betur Tru og heimugleg Andvarpan. hinnar Bloodsallsiuku

i hanns

i hans Eyrum / sem Eyrad plantad hefur. NAñ FJELL Til FOOta JEsu/seger i Gudspiallenu : Petta var hid mesta Audmÿkt ar Merke : Ad sonu plogudu Gydingar ad bidiast fyrer standande i Samkundune. Tollheimtumadureñ stood og badst fyrer/sama giørde Pharisæiñ / pvi seger og Lausnareñ/ Marc. 11. Nær þier standed og bidiest fyrer/þa fyrergiefed/ ef þier hafed eitthvad a moote nockrum/ svo bÿdur og Paulus / 1. Tim. 2. Ad Meñ skule upphefia heilagar Hendur/þo var þad Sidur Gydinga/nær þeir stier i Lage villdu audmÿkt ta sig/ ad þeir køstudu sier flotum fram fyrer Gud : Þañeñ giørde Josua/Jos. 7. Svo breytte David/og sialfur Frelsareñ i siñe mestu Angist. Audmÿkteñ geingur undañ Vegsemdeñe / seger Salomon / Prov. 15. Eingeñ Hlutur er Gude þægare/eñ eitt audmiukur Ande. J vorre Augmÿkt mifiest hañ a oss/seger David/Ps. 136. Ja/hañ lÿtur a Tal hins Audmiuka / og forsmær ecke hañs Bæn / seger hañ eñ apfur/Ps. 101. Hversu vel þocknadest Gude Audmÿkt Abrahams/ er hañ sagdest vera Dupt og Aska/ Aunnu Husfru Elkanæ / Gedeonis / er hañ sagdest vera hiñ Miñste i sÿns Fodurs Huse/ Jud. 6. Þad stendur fast sem Salomon skrifar/ Hiñn Dramblata fylger Nydurtreped a epter/ og þañ sem audmiukur er i Anda/ mun Vegsemdeñ upphefia/ Prov. 29. Og þvi skyllde Mañeskiañ ecke audmÿkia sig fyrer Gude / Eiñ Syndare fyrer hinum Heilaga / Eiñ Ormur fyrer Konunge Himens og Jardar/ Eiñ Skullda-þrootur fyrer þeim er Daglega uppgefur honum svo mørg Tÿu Þusund Punda / hvers Graska ad er hætte eñ Himeneñ/ hvers Reide ad breñur allt til nedsta Helvÿtis yfer hinum Dramblatu / hver ed Vollduguum hryndur af Stoole/ eñ Lÿtelatum giefur hañ Naad/ Og hversu eru Meñ ecke audmiuker i añara Mañna Augsÿn / jafnvel a Stundum fyrer eiñ Bita Brauds/ Ohvillt Lofning ber þa honum/ sem Daglega upplÿkur siñe milldu Hende/og sedur allar lifande Skepnur. GJORande HONum PAESKer/ seger i Textanum. Þesse Framande Madur hafde adur sÿnt DRottne Gudlegañ Heidur / þar hañ fiell til Foota honum/hvad Gude allema tilheyrer/jafnvel þott sumer Veralldar Hofdingiar

ingiar hafe læted sig svo Tigna/ einkum Persafia Konungur i Fyrnd efne / þvi ecke villde Eingilleñ taka slýku af Johañe/ Er hañ sagde: Sia til ad ei giorer þu þetta / tilbid þu Gud / Apoc. 19. Nu fyrst hañ þeckte hñs Guddoomlegañ Krapt og Vallð / þa offrat hañ hønum þackargiørdeñe. Svo sem eingeñ Hlutur meir styggir Gud eñ Oþacklæted/hvar uñ mædur er nockud talad/Svo er og Þacklæted hñs kiærasta Skattur/og snart ad segia / sa einaste / af Mioñunum/ þvi ad þesse Skyllda æ ad sýna sig i øllu þvi/ er vier leitumst vid ad giøra Gude til Þocknunar / þar fyrer seger Paulus: Allt hvad þier giøred med Orde og Verke / þad giøred i Nafne JEsu Christi / og þacked Gude og Fødur fyrer hañ/ Col. 3. Þackiætenu er svo vared/ nær þad framkiemur af Elskuñe til Guds / og kruudu Hiarta/ ad þad ecke einasta giellдur Gude undañfarnar Velgiørder / þvi aftad heimter hañ ecke / helldur og býdur ødrum heim af hañs Mÿskunar Hende / Ecke þrýtur hiá hønum / ef oss þrýtur ecke þad sem hñ hefur æ oss skiled / og syndugum Mañe er hagañ ute ad læta / sem er audmiukt Þacklæte. Et eg nockud Kiøt hiña sterku Uxaña / edur dreck Blood Hafrañá? seger Gud fyrer Davids Muñ/Ps. 50. Offra þu Drottne Lofgiørdeñe / og giallð hinum Hæsta þýn Heit / og er Mañeskiañ næsta Hyrdu lýtel uñ sýn eigeñ Efne/ ad hun ecke skule leggia allañ Hug a þetta/þar Gud krefur svo lýtels Hlutar af heñe/i hveriu heñe ecke einasta eru eingeñ Vtlæt / helldur er þad i sialfu sier hid mesta Yndæle / þeim sem vordeñ er eiñ Ande med Gude / þad er sa Fognudur i Heilogum Anda / sem vier eigum ad byria hier fyrst i Guds Nadar Rýke/eñ sýdañ skal fullkomnast i Dyrdeñe/ þegar þad tekur Endi sem Hælfverked er/ þvi þad mun i hiñe eilýfu Sælu verda hid mesta Epterlæte Guds Barna / ad lofa hañ og þacka hønum fyrer allar hañs Dasemder og Velgiørninga/ hveria vier þa fyrst þecktum/ svo sem vier þeckter verdum / eñ hier ecke nema svo sem fyrer Speigel i Rad-Gatu / 1. Cor. 13. Nu er þad ecke noog / ad Meñ giøre Gude Þacker med Muñenum alleina / Hiartad æ med ad fylgia. Hversu ýllelegar Þacker ad Madur þesse hafe giørt Frelsaranum / þad sýna

oss

oss Ord DROttens / er hann sagde: ÞJN TRua GJORde ÞJG HOOLPenn. Og ecke einasta a Þacklæted ad framkoma af Hiartanu/ þad er lieft fyrer þann/ sem Hugleider/ ad hann er Gude umm Sal og Lijf skylldugur / ad þacka Gude af Alvoru / helldur a og Gnægd Hiartans ad briootast ut med Verkenu i Betran Lifnadarens / i Jdkun hinna bestu Dygda og Mannkosta / og ollu þvi er vier Gude þocknanlegt vitum vera/ þad bijdur Paulus/ er hann seger: Epter þvi Christur er dauenn fyrer alla/ þa er þad riettvijst / ad vier ecke framar skulum lifa siaalfum oss/ helldur honum sem fyrer oss er daenn/ 2. Cor. 5. Enn þo a þesse Vidurkiening Guds Giafsku hvad mest ad laata sia sig i Myskunar Verkunn/ vid þa sem bera DRottens Kross. Frelsarenn sa Aumur a þessum veiku Monnum / og læknade þa / Gior slijkt hid sama/ vert Myskunsamur/ svo sem hann var Myskunsamur/ og nær þu sier þvilijkt eitt lifande Hræ/ þa hugsa til þess/ og lat sia þad i Gjorningunni/ ad þu vidkannest/ ad þu ert i Skyrnenne hreinsadur af hinne Andlegu Lijkþraa Syndanna/ sem er ollum Siukdoomum skiadare. Minn HErra JEsu / Eg hefe ecke Glede af nockurs Manns Hormungu / heima þinne / Hvar fyrer ? Þviad allra Manna Harmkvæle eru Straff Syndarennar/ enn nær eg sie / ad þeir eru typtader / enn eg ein Heill og hraustur/ þa kiemur mier i Hug/ ad eg hefe hid sama forskulldad/ Eg/ sa ad er hinn mesti a medal Syndaranna/ Enn þegar eg allt þijnar Hormungar/ DRottenn minn/ er þu ecke hafder forskulldad/ enn leidst þo Saklaus minna vegna / þa stend eg upp med þessum Utlending / þa hressest Hugur minn / þar eg true/ ad mijnar Jllgiorder sieu þar fyrer kvittar/ ad Gud hefur lided i Holldenu/ Svo GJorer Myn TRua MJG HOOLPenn/ og þess fulloruggann/ ad þinn Himneskur Fader hefur kastad Syndum mijnum i Hafsins Diup / svo þeirra Minning kome ei upp ad Eilijfu. Þier med honum / asamt heilogum Anda/ sie Vallde og Kraftur / Dijrd og Heidur / umm Allder Allda / Amen.

Fimtanda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 6. Cap.

A þeim

Þeim Tijma. JEsus sagde til sinna Lærisveina: Einge eñ kañ tveimur Herrum̃ ad þiona. Annadhvert hañ af-ræker hañ eina / og elskar hiñ annañ / eda hañ adhilliest hañ eina / og fyrerlijtur hiñ añañ. Eige giefed þier Gude þioña ad / og Mamona. Þar fyrer sege eg ydur. Vered eige hugsiuker fyrer ydru Lijfe / hvad þier skulud eta og drecka / og eige helldur fyrer ydrum Lijkama / hvoriu þier skulud klædast. Eda er ecke Lijfed meir eñ Fædslañ / og Lykameñ meir eñ Klæbnadureñ? Lijted a Fugla Himinsens / þeir ed hvorke sa nie uppskiera / og ecke helldur safna þeir i Korn hlødu / og ydar Himneskur Fader hañ fæder þa. Eda eru þier ecke miklu framar eñ þeir? Eñ hvør ydar giefur med siñe Ahyggiu auked eirnre Aleñ vid syna Leingd? Og hvar til erud þier hugsiuker fyrer Klædnadenum? Hygged ad Akursins Liliu Grøsum / hvorneñ þau vaxa / þau viña ecke nie spiña. Eñ eg seige ydur / þad Salomon i allre siñe Dyrd / var eige so skrijddur sem eitt af þeim. Og ef Gud klæder so Grased þad i Dag er a Akre / og a Morgun verdur i Ofn kastad / Skyllde hañ ecke miklu framar þad sama vid ydur giora / O þier Lijtiltruader? Þar fyrer skulud þier ecke Hugsiuker vera / so seigiande: Hvad eigum vier ad eta eda hvad eigum vier ad drecka / eda med hvoriu eigum vier ad klædast? Þviad epter þessu ollu leita Heidnar Þiooder. Og ydar Himneskur Fader / hañ veit ad þier þurfed alls þessa vid. Þar fyrer leited fyrst Guds Rijkes / og so hans Riettlætes / og mun ydur allt þetta til-leggiast. Fyrer þvi skulud þier ecke Ahyggiu bera fyrer Morgundeigenũ / þviad Morgundagureñ mun fyrer sialfũ sier Umhyggiu bera. Hvøriũ Deige næger syn Þiaaning.

Exordium.

ÞOtt ad Hugur vor sie hin Þarsamlegasta Skiepna Guds under Sooluñe / þa gietur hønum ecke tvijskipt vorded / til ad rækia þa Hlute / sem Gagnstæder eru hver ødrum / svo er hañ kreinktur af Spillingu þeirre / sem vier epter Adam erfdum / Eñ ædur eñ Vondskañ iñkom i Heimeñ / þa var eckert Gude Mootstædelegt / allar Skiepnur hlyddu hønum / þad var allt harla gott / er hañ skoop / Illskañ eñ er hønum Obliƺƺed / og þeir Hluter / sem af heñe framm koma / hvørra Høfundur af Diøfulieñ er / og hans Þienare hiñ Gudlause Heimur þesse. Medal Guds og hans / er ellyfur Fiandskapur stadfestur / sydañ hañ var

ut

wt wr Himnenum reken / Svo er og Heimurenn / þvi seiger Jacob / Cap. 4. Hann / sem er Heimsins Vinur / hann gjørest Guds Ovinur : Hægra er Vatne og Vidsmiøre saman ad blanda / enn þessa ad forlyka / svo ad hvorugs Þienarar giete annars vered / þad vill Frelsarenn kienna oss i upplesnu Gudspialle / er hann seiger : AD EJNGinn KVnne Tveim HERRum Ad ÞJoona / Og Ad ÞJer GJETum Ecke VidDer EJns / ÞJoonad GVDE / Og MAMMona. Þetta Ord MAmmona / hvder Abata / epter sumra Vysenda Manna Utleggingu / Enn allskonar Nægter og Fullsælu Fiar / epter sumra : Hun er ad skilia / stoor Guds Gafa / nær hun er af hønum þeigenn / og ecke af Fiandanum edur ad hanns Raadum wt vegid / brwkud edur medfarenn / þvi seiger Frelsarenn ecke : ÞJer KVnned EJge GVDE Ad ÞJoona / og þo leita Næringar ydar i Sveita ydar Andlitis / edur taka vid þvi / er Gud vill lata ydur i Skaut falla : Ecke helldur seiger hann : Þier Kunned Ecke GVde Ad ÞJoona / og Ryker ad vera : Margur Abraham / Isaac / Jacob og Joseph / ecke einasta hann / sem var Forvista Ægyptalands i Tyd Pharaonis / helldur og hinn af Arimathia / er DRottenn groof / þeir hefdu vered wtrekner wr Þienustu hinns stoora Konungs Himens og Jardar / enn svo være / helldur søkum þess / ad Audurenn er Gud Veralldar þessarar / og hennar Børn leita hanns framar / Enn GVds Rykis Og Hanns RJettlætis / þa vill Frelsarenn kienna hafa i Predikun þessare / ad Omøgulegt sie bædum ad þioona / og þad Ord er hier i Textanum stendur / Ad ÞJoona / þad merker ad vera ænaudugur Præll einhvers. Nu þarf einga adra Røksemd til þess ad syna / ad þessu Tvennu sie Omøgulegt saman ad koma / helldur enn DRottens eigenn Ord / hvørad i hanns Munne eru alldrei Svik fundenn. Enn eg vil wt af Gudspiallenu Tvennt Hugleida / sem er, 1. Hversu gott þad sie Gude ad þioona. 2. Hvílykt plaga þad sie / ad vera Mammons Præll. Þu alleina Ryke Goode Gud / Stioorna þu Hiørtum vorum / hier til Þioonustu hier i Tymanum / svo vier meigum þier Eilyflega þioona / fyrer JEsum Christum / AMEN.

Utleggingenn.

HVersu Gott sie Gude ad þioona / þad kann eingenn nooglega ad skynia / nema sa / sem af Alvøru er Guds Þienare. Aller Menn keppast vid ad na Þienustu hia Tignum Mønnum / þvi þad þyker Heidarlegt : Sæler eru Menn þijner / og Þienarar þijner / er standa yduglega framme fyrer þier / og heyra Speke þijna / sagde Drottningenn af Saba / vid Konungenn Salomon / 1. Reg. 10. Enn sia / hier er meire enn Salomon / þvi / ef ad DRottenn seger hier i Gudspiallenu / Ad SAlomon i ALLre Sinne Dyrd NAfe Ecke Svo SKrijddur VEred / Svo Sem EJtt Af Akursins LJLiu-GRøsu : Hversu langt var hann þa fra þvi / ad koma i nockurn Samjøfnud vid Himnanna Konung / hann

 sem

sem þa hefur utþaned / og prydt med hinum fogru Liosum og dagelega Himensins Her / sem vier Augum lýtum / Og er þad þo svo sem Myrkur ad reikna hia siälfre hǖs Dýrd / sem upplioomar hina fogru Jerusalem Guds Barna Borg/s er þar uppe/hverrar Sool og Tungl hañ siälfur er/ og siälfur býr i þvi Lioose/sem eingeñ fær tilkomest: Hañ sem Lopted hefur utbreidt/ og skapad alla Fuglana þar inne/ forsorgar þa/vidhelldur þeim/giefur þeim sijna Fædu i hentugañ Tijma/ svo ad Lausnareñ seger hier i Gudspiallenu : Ad Ecke EJñ Af ÞEim FAlle a JORDu An SJns FODurs VJLia / hañ hefur Siooeñ giørt og alla Fiskana þar inne/ Smaa og Stoora/og inelykur hañ i sijnu Hnefa/segiande til Hassins/hijngad skalltu komast/og hier skulu þijnar stolltu Bylgiur leggia sig/Job. 38. Hañ ed siälfur hefur tilbued Akursins Liliu-Gras/ prydt Jordena med Skoogum/ Dýrum/ Fiollum/ Hälsum/ Dolum/ og Arlega framleider af heñe allra handa Avoxt og Alldine / hinum lifande Skiepnunum / og þo allra hellst Manienum til Nota og Upphellldis / og allra sijdarst skoop hañ hid Veglegasta og Dasamlegasta Dýr under Sooluñe / epter siñe eigeñ Mynd / sem er Madureñ / Ja / Endurskoop hañ i Synd og Dauda falleñ/og took hañ i Satt aptur / Endurleysste hañ/ecke med Gulle og Sylfre / helldur med sijns Eingietens Sonar dýra Bloode / 1. Pet. 1. Helgade hañ Ohreinañ / af Ohreinum komeñ / Endurnyar alla þa / sem siñ Skýrnar Sattmala ecke Vijsvitande under Footum troda / Fyrergiefur oss Daglega margar Synder / þvi Daglega syndgumst vier / og vitum ecke nema til Hegningar/Hverium er oss sama ara/hverum skylldugra og vegsamlegra ad þioona/ eñ hønum / i hvers Hende ad er øll lifande Säl? Hver ad er vor Styrkleike/vor Prijs/ og er vordeñ oss til Hjälprædes/ Esa. 12. Eñ svo sem þad er augljost og Veglegt / ad þioona Konunge Dyrdareñar/svo er þad ecke sijdur Gagnsamlegt. Þad er oss øllum kuñugt / hversu mikel Vmsvif ad Daudleger Meñ hafa fyrer þessa fallvallta Lijfs Næringu / sem þo lýtels vid þarf i siälfu sier/og þrýtur nær allra minst Vonum varer/ og þo eru sumer Meñ ecke anægder / fyrr eñ þeir hafa Korn-Hlodur sijnar fullar/

fullar/ svo þeir gete sagt med hinū Ryka Maura-þegn/ Luc. 12. Ef og dreck Saala myn/ þu hefur til margra Ara samansafnad. En hvad seger Frelsarens hier i Gudspiallenu? VEred EJge NVEsiuker Fyrer YDru LJJfe / NVad þJer SKulud Eta Og DRecka / OG EJge NELLDur FYRer YDrum LJJKAMA / NVERiu þJer SKulud KLADast / Med ødrum fleire Ordum / sem þar a epterfylgia / Og eru full af Guddoomlegre Speke. Med miklu Snarræde hefe eg þa aflòked allre Ahyggiu minne / sem kvelur hiñ Vantruada og Agiarna / þegar eg hefe kastad hene uppa hañ / sem a øll Dyrenn a Morkene / Ps. 50. Og allt Sylfur og Gull er hans / Mun Hugsyke myn draga mig leingra a Leid / en hans Fyrerhyggia? Og fyrst um Mattenn er ecke ad efast/ þa kañ eg ecke Viliañ ad ugga. Noog er þad/ ad DRottenn seger hier i Gudspiallenu / YDar NJM neskur FADer VEit / Ad þJer NAfed Alls þEssa þArf. Ef Gud er miñ Fader / mun hñ þa ecke forsorga mig? Ef eg/ sem vondur er / kañ ad giefa Barne mynu goodar Gafur / mun þa miñ Himneske Fader giefa mier Stein fyrer Braud / edur Høggorm fyrer Fisk? En þoott hañ a Stundum læte mig vanta þessa Lyfs Næringu/epter syn um þægelegum Vilia / mun hañ þar fyrer hafa gleimt Myskunsamur ad vera? Mun hañ samt ecke vera miñ Fader? Eg kalla þad ecke goodañ Fødur / og ecke forsiælañ/ sem ad elur Barn silt svo kappsam lega/ ad hañ under eins elur upp i þvi Malvendne og añañ Osooma / Ma eg þa kuña Gud fyrer þad / ad hañ neitar mier um þær Nægt er/ er mig skadar/ Noog er þad/ ad eg veit ad hañ er miñ Fader/ trur er hñ/og freistar einkis yfer Megn frañ. þegar mier allt ad Oskū geingur/ þa fiñ eg kañske valla til þess / ad hañ er miñ Fader. Eg kyñe ad gioraſt lauslætur þegar eg er fullur og feitur eins og Israel/ Devt. 32. Af þvi veit eg ad eg ecke er him-Barn/ ad hañ kyptar mig. Af þvi sie eg ad hañ elskar mig/ Hebr. 12. J allre þeirra Angist/ þa angrade hañ þa ecke/ helldur verndade þa Eingill hans Andlitis/ og forsvarade þa med Millde siñe/ seger Esajas Cap. 64. Hver er sa Auglitesins Eingellen/ miñ HErra JEsu / nema þu Christe? þu

byrkest an Aflaks fyrer Auglite vors Fødur a Himnum / svo sem eitt eilijfur Kiefiemadur/ þu ert Mynd hins Osijnelega Guds/ Col. 1. Þu ert i Fødursens Skaute / Joh. 1. Þijn Medalgaunga verkar þad / DRottenn minn / ad jafnvel i hinne mestu Angist / finna Børn Fødur þijns til einkis Angurs/ þvi ad þinn Vøndur og þinn Stafur hugga oss/ Ps. 23. Vitnisburdur þijns Anda telur oss Tru þar um/ ad vier Guds Børn sieum/ Rom. 8. Þar fyrer reiknum vier ecke Motlætingar þesse ara Tijma verdar þrar Dijrdar / sem vid oss framkoma mun i eilijfu Lijfe/ og hier af kiemur þad / ad svo veglegt og svo þarflegt sem þad er Gude ad þioona/ svo er þad og Yndælt og Vnunarsamlegt. Hvad er þad sem Men allra mest sækia epter i Heimenum ? Þad er ad vera anægdur/ og una vel Nag sijnum/ enn þar er valla nockur sa / er nære þeirre Fullsælu af Veralldar Munum/ edur Munudum / ad hm þyke sig eckert vanta. David kienner oss eitt Ædra og betra Rad/ er han seg er: Haf þijna Vnadsemd i DRottne/ og mun hann gefa þier þad sem þitt Hiarta gyrnest/ Ps. 37. Satt er þad/ ad vegna þeirra nækvæmu Teingda/ sem eru a millum Salar og Lijkama/ þa hryggest hun edur gledst af þvi/ sem honum gott edur Illt til fellur / Enn þo eru þau ecke svo miog skylld / ad ei sie Gud hefie skylldare / Ecke er hun af sama Efne gior og Lijkamenn / sem af Molldu var skapadur / Gud bliees lif ande Anda i Mansens Naser / seger Ritningenn / Gen. 2. Hun er af eingu skøpt eins og Einglarner/ hverier i Jobs Book/ Cap. 1. kallast Guds Syner / Svo kallar og Lucas Adam Fødur vorn / Luc. 3. Og Paulus seger/ Vier sieum hans Kyns / þad er lijkrar Veru / enn þo ecke hinnar somu / Gud er einn Ande / seger Johannes : Ande hefur ei Holld nie Bein/ eins og þier siaed mig hafa/ seger Frelsarenn: Hier af kiemur þad/ ad þott ad Adam yfergiæfe sinn Vpprunna/ þa hefur hinn allra Nærste svo bætt Rad vort aptur fyrer hinn annann Adam/ sem er Gud af Himnum/ ad hvad elskar sier lijkt/ svo þegar einn er vordenn einn Ande med Gude / og Endurmyndadur epter hans Mynd / er skapade hann/ þa fær Salenn Krapt af Hædum / sem er hefie miklu skylldare / en Merkt are þeirre Elsku sem hun hefur a Lijkamanum / svo ad hun reiknar

alla

alla Hluke Ureck ad vera hia JEsu Christo synum DRottne/eins og Paulus/ hun hroosar sier af eingu/nema af hans Krosse/ fyrer hvern-heñe er Heimurenn Krossfestur og hun Heimenum/ Gal. 6. Svo yn-dællt er pad nu Gude ad pioona / ad pad er Unnunarsamlegt/ jafnvel i Hormungunum. Paulus talar pañig um̃ hiñ saña Christeñdom/ 1. Tim. 4. Ad Gudhrædslañ sie til allra Hluta Nytsamleg/hafande Fyrerheit bæde pessa Lijfs / og hiñs Komanda. Pesse er hin riettka Guds Pioonusta/ Eñ hvad pa? Ecke hefur Gud i Nya Testament-enu heited synum Pioonustumonnum svo mikille Veralldar Farsælld / jafnvel pott hañ veite peim hana a Stundum. Hvar i er pa Fyrer-heited iñefaled? J pvi ad hañ gtefur peim sialfañ sig / sem er ollu ædra / Sa sem hañ a / hañ hefur eignast allt / og sa sem ecke hefur Hlutdeilld i honum/ hañ hefur missa eñ ecke/ hañ vantar jafnvel pad hañ hefur/pvi Guds Ryke er ecke Matur nie Drycktur/helldur Fridur og Fognudur i Heilogum Anda/ par fyrer seger Paulus eñ aptur / 1. Tim. 6. Ad Gudhrædslañ sie mikill Abate med pvi Skaps/sem lætur sier syna Lucku nægia. Nu er pad ecke einasta Vegsamlegt / Parf-legt og yndællt Gude ad pioona/helldur og er pad Einfallt og Omiss-ande/svo ad man pess kuña Meñ ecke Guds Born ad heita/nie Sælu-hiælpena ad erfa / og sia pa aller peir sem trua pvi / ad Himnaryke og Helvijte sie til/ peir sia hvad mikkit ad tapad er / ef Meñ skiookast ur Guds Pioonustu: Bolvadur vere sa sem ecke elskar DRottenn vorn JEsum Christum/seger Paulus/ 1. Cor. 16. Eñ ad elska hñ/og ad pioona honum/ pad er allt hid sama/ honum verdur alldrei pioon-ad fyrer utañ Elsku/og alldrei verdur hañ elskadur fyrer utañ Pioon-ustu / pvi i Pioonustuñe skulu Meñ syna Elskuna / og af Elskuñe Pioonustuna. Pess vegna spurde DRottenn St. Petur ad/adur eñ hañ baud honum ad fæda Lomb syn og Saude syna / hvert hañ elsk-ade sig/Joh. 21. Sama er ad segia um̃ hvern eiñ/ hvada Starf sem hañ a Hende hefur af Gude Alsu / Eñ aller hafa noog / Eingeñ er sa/ ad ecke hafe sitt Pund af Gude/ Eins vel Boondeñ a Akrenum / svo sem Presturenn i Kyrkiuñe / edur Doomareñ i synu Sæte / og aller

þesser eru hønum eins kiærer / nær þeir giøra Verk sin ar Kallanar trulega i Otta DRottens/ þvi sialfur hefur hañ þm̄ Verked i Hendur feinged. A ecke Smidureñ Leirsens Walld ? Man hañ ecke giøra þar af hvad hañ vill ? Rom. 9. Þvi er einsætt ad þioona hønum af allre Tru/epter þvi sem hañ hefur sierhverium um̄boded/ añars erum vier ecke hañs riettker Þioonustumeñ. Eiñ Stryds-Þegn ma ecke þar ad standa i Fylkinguñe/er hñ sialfur vill/ helldur þar sem Høfdingeñ baud hønum. Eg em Madur Yfervalldenu undergefeñ / hafande under mier Stryds-Foolk / sagde Hundrads Høfdingeñ i Capernaum/ vid Frelsarañ/Luc.7. Og nær eg sege þessum kom þu/þa kemur hañ/ og hinum far þu/og hñ fer/og Þræle mynum giør þetta/og hañ giør er þad: Eins a þad ad vera i Christi Her-For hier a Jørduñe / þar skal hver sitia/ sm̄ hñ hefur hñ settañ/ þar iñe skal hñ Gude þioona/ ef hañ vill þocknast hønū sem valde hañ til Bardagans / 2. Tim. 2. Þvi ecke er þad noog / ad leggia Hondena a Ploogeñ / eñ lyta aptur til þß sm̄ til Baka er/sa þad giører/hñ er ei hæfur til Guds Rykis / seger Lausnareñ. Seged mier /. Til hvers hefur Gud Mañiñ skapad / nema til þess / ad hañ skule þioona sier ? Aller Huter adrer eru Mañsens vegna skapader / þvi alla þa hefur hañ lagt under hañs Fætur/Ps.8.Eñ Madureñ er Guds vegna giørdur/ ecke þess vegna / ad hañ þyrfte hañs med / helldur ad hñ skyllde þioona sier/til ad lifa þar af eilyflega. Hvørium er oss skylldara ad þioona / eñ hønum sem oss skapade ? Hefur Mañion nockurn skapad ? Vesæll er hañ til þess / Vanskapad gietur hañ suma Meñ / Eñ eingañ hefur hañ skapad ne Endurskapad. Kalla Meñ þad ecke Gudlaust Rækarleyse/ ef Børn eñ ei vilia lima st Forelldrunum til Þioonustu? Og hvad skulum vier þa um̄ hañ tala / sem er Fader yfer allt þad sem Børn kallast bæde a Himne og Jørdu? Til hvers hefur Guds Sonur Endur leyst oss ? Seg er ecke Lutherus oss þad i Frædunum ? Til ad þioona hønum i Riettlæte og Heilagleika alla vora Lyfdaga. Til hvers hefur Ande DRottens kallad oss/ helgad og upplyst med synum Asgiøfum? Mun ecke til þess/ad vier gaungum verduglega þeirre Kallan/hvar iñe vier

kallader

kallader erum? Eph. 4. Pvi miğckla eg svo/ ad sá sem ecke vill Gude Pioona/ hañ er ecke hñs Barn/ ecke Christi Lærefveirn/og ecke Limur Guds Kyrkiu. Hvad er hañ þa? Diefulsens Barn/ Præll Syndareñar /og Helvijtis Elldebrandur. Nu er þetta svo sagt uñ þad Fyrra / er eg hiet uñ ad tala.

Hvad hinu Sïdara vidvijkur / þa hefe eg til Forna i Jñgœngenum sagt/ hver ad sie Meining Frelsarans i þessum Ordum/ þo vil eg þvi hier vidauka uñ sama Efne / ad þar DRottenñ seger : EINGeñ KAñ TVEImur HERRum AD ÞJONa/þa meinar hañ Tvo/ þa sem eru hver ødrum gagnstæder/ þioona kuña Meñ Forelldruñ/ Yfervalldenu/og Naunganum/ i øllu þvi sm̃ Gud hefur boded/ eg þo under eins Gude / Hvar fyrer ? Pviad svoddañ Pioonusta og Guds Pioonusta eru Eitt / Sæ sem þioonar þm̃ sem af Konungenũ sender eru / hñ þioonar Konungenum / Sæ sem Konungenum þioonar i þvi sem Gud boded hefur / hañ þioonar Gude. Eins er a hina Sïdo una/sæ sem þioonar Mañona/hañ þioonar Heimenũ/sæ sem þioonar Heimenum/hañ þioonar Syndeñe/ Hver ed Syndeñe þioonar / hañ er Præll Syndareñar / eñ hañ sem er præll Syndareñar / hañ er under eins Præll Andskotans/og er þssu Omøgulegt samañ ad koma/ þetta vottar Paulus / er hañ seger / Rom. 6. Vited þier ecke / ad hverium þier gioreſt Pioonustu-bundner/ til Hlijdnes / hñs Pienarar erud þier / hvert helldur Syndareñar til Daudans/ edur Hlijdneñar til Riettlæte sins. Og þetta Ord/HERRA/merker hier svoddañ Yferrád/nær eiñ setur sig einum svo alldeiles a Valld / ad hañ er ad mestu hañs oll Ráad: Vel kañ eg ad þioona einum/ þoott ecke sie hañ miñ Herra/svo hefur og Gud alldrei bañad/ ad þioona ad Gæfum sïnũ/ helldur leyft ad bruka Heimeñ / eñ ecke ad vanbruka hañ / ecke bañæd ad eignast Audeñ/helldur ad festa Hiarted vid hañ / þvi sa þad giorer / hañ er riettur Mañons Præll/ hañs Herra er Abateñ og Audureñ/ þvi alla Hlute vill hañ til hañs viña/ og jafnvel ad tapa Sælu siñe/sem mørg munu Dæme gefast/ og er þa eingeñ Pionusta argare. Nun er sierdeilis med tvenu Moote. Fyrst/ nær Madur safnar Audnum med

hveriu

hveriu mooke/sem hñ kañ/hyrdande ekkert uñ/ hverk pad er riett edur rangt/ edur hversu Prælslegt edur Ohreinlegt pad er/ pekka er Skap' løstur sa / er vier Ægyrne køllum. Paulus seger uñ hana / ad hun sie Afguda Dyrkun/ Eph. 5. Pad er hveriu Orde sañara/ pvi hiñ Agiarne hefur ecke añañ Gud / eñ Mañona. Nañ svyfist ecke ad ryia Guds volada Saude / til ad fylla Pung siñ / ecke ad sveria vid hañs Nafn/og po ranglega a stundum/ ef hañ getur ábatast uñ eitt Alnar virde : Ecke pyrmer hañ Kyrkium nie Kteñemøñum / Konungs eñ sygkur hañ giarnast/ef hañ maa/sem er ein Nøfud-Skøm/og i einu Orde ad segia: Nañ tredur øll Guds Bodord under Fætur sier: Nvad vantar pa til Skurgoda-Dyrkunareñar ? Betra er af Illu ad til' bidia Lykneskiuna / eñ ad vera svo selldur Mañona i Prældoom / pvi margur sa sem eiñ Afgud hefur/ hañ ætlar po / ad hañ mune hegna vondra Verka / eñ launa hin goodu / Og svo hafa flester Neidingiar meint / Eñ Agyrndeñ hefur eingañ Gud / og er pa ei Von a verra. Pu seger : Eg vil dyrka Gud/ heyra hañs Ord/ syngia honum Lof : Eg geing til hañs Bords/true a hañ/ydrast Synda miña/verda maa/ ad svo sie. Eñ ef pu dyrkar Gud/ pa lat mig sia ad pu giører pad ei/sem hañ bañad hefur/ edur verdur hañ nockud dyrkadur med Rane og Skulde/med Svikum og Prettum/med Lygñ og Meinsære : Ef hñ er piñ Gud/ef hañ er piñ Fader/Nvar er pa hañs Neidur? Pu segest heyra hñs Ord/ hvar eru pa Avexterner? Eru peir pad sem strax var uppkaled? Sia til/ ad pu ecke heyrer pad til Dooms Afelles pier/ pu heyrer pad/ svo er pekka. Saadmadureñ gieck ut ad saa/ eñ pad hañ saade/fiell a medal Pyrna/par sem pu ætter Nluteñ ad / og Pyrneñ uxu upp/og kiæfdu p/Nvad pad sie/mætti læra af Utleggingu Frel' sarans/ er hañ seger/ Matth. 13. Pad sem saad var medal Pyrna/ er sa ed Orded heyrer/ og Vmsorgun peßarar Alldar/og Villa Audsins kiefur Orded/og hñ verdur Avaxtarlaus. Pu lofar Gud ad søfiu med Vorunum/eñ Niartad er langt par fraa/pad er ut a Bugarde pyñu/ og hia Aknautum pynum. Pu geingur til Guds Bords / eñ tekur po med pier Gestie pa / sem hañ ecke maa lyda / Sia til ad ecke eter

pu

Þu og drecker þier Doom. Þu truer a Gud / sijn mier Tru I ſijna af Verkunum/ ſeger Jacob. Þu ydraſt Syndaña/Lœt þa af Illu/og lær Gott ad giøra/Eſ.1. Afaars meina eg þu vilier under eins Þioona Gude og Mañona / og er þijn Guds Þioonuſta þa eingu betre eñ Gydinga Fordum/þeir ed færdu Gude Foorner i Jeruſalems Muſtere/ eñ offrudu þo a Nædunum / og i øllu þeſſu launar Mañon Þienurum ſijnum illa: Hañ ſedur þa med Harma-Braude. Paall ſeger/ad Agyrndeñ ſie Root alls Ills/ 1. Tim. 6. Fyrſt er hun Root Laſtaña / ſvo ſem ædur er ſagt : Gud Forſmaær Hun/ Hañs Nafn ſkyrreſt hun ecke vid ad misbruka vegna Abatans / Hvijldar-Daga DROTTens hefur hun til Avitings / Þa geingur hefiar Ploogur hvad Kappſamlegaſt / Svo ad hun jafnvel kiemur þa ødrum til ad ſyndga/ Forelldrum/ Børnum og Nærfrændum þyrmer hun ecke. Margur hefur veged Mañ til Fiær / Ecke ætlaeg ad ſumer Meñ ſieu vander ad Hlut ſijnu i Skijrlijfenu / þegar Fied er i Bode. Um ſioúnda Bodorded vil eg ei tala : Hun a þar heima/og hvad er tijdara/eñ ad liuga vegna Abatans / og giøra ſig falañ til ad bera Liugvitne / Eñ ecke einaſta fremur hun þetta moote Gude og Naunganum/helldur kvelur hun ſiñ eigeñ Þræl/ſvo þad mæ um hana ſegia/ſem David ſeger um hiñ Ogudlega / a medal hverra Hie Pukeñ er hiñ meſte / ad hañs Plaagur ſieu margar. Helvijte og Gløtuneñ verda alldrei fylld/ſeger Salomon/ Prov. 27. Svo eru og Augu hiñs Agiarna/ þeſſ meira hañ dreckur / þeſſ meira þyrſter hañ / eins og hinar møgru Pharaonis Kyr/ſvo er hiñ Agiarne/ þegar þær høfdu uppeted hinar feitu/ þa ſaaſt þad ecke/ ad þær hefdu komed i Maga þra/ ſeger Ritningeñ/ Gen. 41. Rett eins z Ovidius Skalld kvedur um Eriſichthonem Gudhijding/ad þeſſ meira ſem hañ æt/ þeſſ meira ſvallt hañ/ Fylleñ vard hønum Orſøk til æ meira Hungurs / ſvo þegar hañ hafde ſellt Aleigu ſijna fyrer Mat/ þa ſellde hañ Doottur ſijna / og ſijdarſt allra took hñ ad naga ſijna eigeñ Limu. Svo er og hiñu Agiarna vared/ þad hñ fær/ þad fyller hañ ecke/ Hañ er eins ſollteñ epter ſem ædur/ Ecke ſparar hañ Vine nie Frændur/ og þegar hañ nær eingu/ þa etur

ur hañ sitt eiged Hiarta/ af þvi/ ad hñ getur ei uppeted Hus Eckna og Fødurlausra. Mørgum af þessum Mam̃ons Þukum lijdur Drotteñ ad fylla Kornhlødur sijnar/ og adrar Hyrdslur med Auranægt. Eñ þess vita Meñ og nockur Dæme/ ad þess meira þeir nidursaa i Rangslætenu/ þess miña uppskiera þeir/ nema i Skadsemeñe/ svo ad Hyrdslur þeirra eru eins og Opiett Lagar-Fat/ sem ecke helldur þvi/ sem i þad er læted. Þess getur Salomon/ Prov. 11. er hñ seger: Eiñ utbijter sijnu eigeñ/ og verdur rijkare/ añar iñehelldur þar sem ecke skal/ og er jafnañ fatækur. Þetta er rieft ad eta/ og verda þo ecke mettur/ og ad drecka/ z verda þo ecke druckeñ. Hin øñur Þioonusta Mam̃ons/ er su/ ad liggia of-fast a þvi/ sem eiñ aa/ eins og Moab a Dreggium sijnũ/ jafnvel þoott velfeinged vera kuñe: Ad søñu eru þetta adgreind er Lester ad nockru leite/ eñ þo nærsta skyllder hver ødrũ. Til eru þeir ad vijsu/ sem taka allt fraa øllum/ sem þeir naa/ eñ læta þo eckert af hende rakna vid nockurn/ þeim er hvad verst vared/ og optlega plagar slijkt ad halldast i Hendur: Hins eru og Dæme/ ad sumer Meñ eru ecke miøg aasælner/ eñ vilia þo eckert utelaata/ þessa kalla Meñ nijdska/ og er hañ ad søñu Jll skaarre eñ hiñ/ eñ þo samt Mam̃ons Þræll/ ecke munar þa nema i þvi/ ad þegar Mam̃on skipar/ þa fer hiñ Agiarne/ eñ Nijdingureñ hefur ecke svo miked Valld yfer hønum/ ad hañ giete reked hañ ur Stad. Jafnvel þoott hañ eige øll hañs Raad/ þa lætur hñ svo dant ad hønum/ svo sem Mooder ad einka Syne/ og vill ecke giøra hønum Omak. Lijker eru þeir Sadducæis/ er ecke villdu giøra a añars Hlut/ ecke villdu þr helldur neinum Gott giøra/ þeir eru Brædur Nabals/ er ei villde giefa David Mat/ þegar hñ mællte til þess i Naudsyn siñe/ og hafde þo til Matar ufied/ 1. Sam. 25. Jaa/ þeir eru argare eñ Nabal/ þvi hañ tijmde/ ad laata epter sier og Nyske sijnu/ eñ þessum er svo Audureñ saar/ ad þeir neita sijnum eigeñ Lijkama um̃ Naudsynlega Hlute/ Ecke hafa þeir lesed þad er Salomon skrifar/ Prov. 3. Hiñ Riettlaate etur svo miked sem hañ vidþarf/ eñ Maga hins Ofrooma vantar alltijd/ og eñ sijdur þad hañ ritad hefur i Predikunar Bookarteñar. 6. Cap.

þar

Þar er ein Olucka er eg sa under Soolune / og hun hin mesta yfer Mønnunum : Einn Madur sa ed Gud giefur Rijkdoom og Audæfe / og Heidur/ hvers Hiarta ad eckert vantar / og Gud giefur hønum þo ecke Magt til ad nepta þess hins sama / Svoddann Opockar siaalfs sijns eru þo nockrer/svo langt er fra þvi/ad þr klæde edur mette Brod ur edur Systur / nær þeir sia þau Nakenn/ edur Hungrud/ og er þetta hinn meste Þrældoomur / þad er riettkølluð Afgudadyrkun / þad sem Christner Menn ættu ad giøra Gude til Þionustu/ sem er ad þvinga Lijkama sinn/og giora hnn ad Þræl/þad sama giøra þeir vid Mammona/ Seged mier/Er hnn þa ecke þeirra Gud ? Bere þeir nu samann i milesa þetta/ hverium betra sie ad þioona / Gude edur Abakann/ Hverneg ad Gud ale Onn fyrer sijnum Þienurum/ þad er ædur sagt i hinum fyrra Partenum/ enn hverneg Mammon fare med sijna / þad hefe eg i hinum Sijdara talad umm/ med faam Ordum/þvi vil eg segia vid ydur/ Christi Børn/Hid sama og Josua sagde vid Israel skømmu fyrer Andlaat sitt/ Jos. 24. Seged hvert þier vilied þiona Jehovæ Gude ydar/edur ei/ Enn þeir svørudu aller : Vier vilium þioona DRottne Gude vorum: DRottenn minn og Gud minn/ gef þu oss þ Sinne/ad þad sem þr iatudu med Munnenū/meigū vier med Hiarta/Orde og Verkum uppfylla/allt til Enda vors Lijfs/svo vier meigum ur Bijtum bera Coronu Lijfsins/ Hverta þu Konungur Nadarennar giefa munt øllum þeim/sem elska Tilkomu þijns Sonar. Bænheyr þ fyrer hnns Skulld og Forþienustu / AMEN.

Sextanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 7. Cap.

A Þann Tijma. Og þad skiede so epter þad/ ad JEsus gieck til þeirrar Borgar sem kallast Naim/ og hans Lærisveinar geingu marger med hønum/og mikell Fiollde annars Foolks. N þa er hann took ad nalægiast Borgar-Hlided/Sia þu/þad frammlidenn Madur var borenn ut /einka Sonur sinnar Moodur / og hun var Eckia / og mikell Fiolde Borgarmanna gieck ut med henne. Enn þa ed DRottenn leit hana/hrærdest hann Myskunar yfer henne/og sagde

til hennar: Grát þu eige. Og hann gieck þar ad og ahrærde Kistuna. Enn þeir sem báru stodu vid. Og hann sagde: Þu Ungmenne / Eg sege þier / Rijs þu upp. Og sa settest upp sem framlidenn var / og took til ad mæla / og hann gaf hann aptur sine Moodur. Enn aller urdu Otta slegner / Lofudu Gud og sogdu: Spamadur mikell er a medal vor upprisenn / og Gud hefur vitiad sijns Foolks. Og þesse Saga barst ut af hønum / um allt Gydinga Land / og um øll kringum liggiande Hierød.

Exordium.

SKømmu adur enn DRottenn giørde þetta mikla Kraptaverk / sem þessa Dags Evangelium hermer oss / þa flutte hann þa ægiætu Predikun fyrer Lijdnum / sem ritud stendur i næst fyrerfarande Capitula / Lucæ 6. Hver og er af Matthæo uppteiknud i hanns Gudspialla 5. Capitula. J hverie stannda medal annara þesse Ord: Sæler eru þeir sem Harma / þvi þeir munu Huggast. Matthæus seiger oss þad a þenna Hatt / Þeir skulu Huggader verda / sem er allt hid sama / þvi þar heyrer eingenn Sorg til ad giøra sig gladann / seiger Ordtæked / og eingenn hlær / nema hønum sie gladt i Hug / og gladur er eingenn / nema hann huggadur sie. Þad er Addaanlegt ad Hugleida / hvernig Frelsarenn a Døgum Holldz vistar sinnar hefur vijslega hagad sijns Embættis Utrettingum / Margt þad sem ad greindre Predikun stendur / þad er gagnstædt Hollde og Bloode / hvøriu ad øll Typtan þyker Sorg og eingenn Glede ad vera medann hun aliggur / seiger Paulus / Heb. 12. Og glæter ecke þess / ad epter a giefur hun Fridsamlegann Avøxt Riettlætesins. Enn til þess / ad hinn goode Meystare giørde Sønnur a Male sitt / þa giører hann sier Ferd ur Capernaum til Borgarennar Naim / til ad styrkia med þessare Jarteikn hvad hann adur talad hafde. Eingenn skal meina ad þetta hafe skied af Hendingu / ad DRottenn mætte þessare Lykfør / helldur fyrer þvi hann visse alla Hlute / þa hefur sa arm Ekia vered Tilgangurenn / sem nu hefe eg adur sagt / og þar ad auke ad giefa øllum Sorgbitnum Ekium og Munadarlausum eitt Agiætlegt Huggunarennar Dæme / og fullrar Vonar og Trunadartrausts um sijna Hiartgroona Myskunseme yfer þeim / ad hann ville vera Fader Fødurlausra / og Forsvar Eknanna / Davt. 10. Ps. 68. Og fyrer þvi ad þetta Heilaga Gudspiall er nærsta Gledelegt ad Hugleida / fyrer alla þa sem þreya epter Astvine sijna / sem þeim i Lyfenu hafa til Glede og Aestodar vered / Þa vil eg af þvi Tvennt yfervega. 1. Hvad Ekiurnar eige ad hugga sig vid i sijnum Einstædingskap. 2. Hvad þeim eige til Huggunar ad verda er missa Børn sijn / i sinn vel a unga Alldre. Enn þu sem ert Fader yfer allt þad sem Børn kallast bæde a Himne og Jørdu / Styrk þu Mal mitt / og Tilbu svo Hiørtu Barna þinna / ad þetta þitt Eyrende meige vel takast / J JEsu Nafne / Amen.

Utleggingenn.

Nier

HJer stendur i Gudspiallenu um Móodur þessa Ungmennes / ad hun hafe Eckia vered / pad Stand hefur jafnan hallded vered aumt og Ostiemtelgt / sem og ad Lyftindum lætur / David veit valla annad Lykara ad Oska / hvert helldur synum edur Guds Ovin / en ad Børn hans skule verda Munadarlaus / og hans Kvinna Eckia / Ps. 109. Bønder Omagar eru Fødurlauser/ og Mædur vorar svo sem Eckiur/ seger Jeremias i Harmagrætnum/ 1. og 5. Cap. Nu er þad vyst/ad slykt er Reide Teikn DRottens a Stundum/ og Straff Syndanna / eins og hvert annad Móotlæte / En hverge nærre allt ÿd/ þvi valla er nockurt Stand i heilagre Ritningu umgeted/sem hinn Almattuge vill helldur taka i Forsvar/ en Eckiudoomenn/ þvi fyrer utan þad/ ad hann vill sialfur vera þeirra Forsvar og Fada þar/ þa hefur hann sier i Lage gefed þm Verndar Bref i synu N. Løgmaale/ a þessa Nætt. Eingre Eckiu edur Omyndugum skalltu Pianing giøra / ef þu syner honum Pianing nockra/ (þvi ef hann ad eins kallar til myn / þa vil eg Bænheyra hann) þa skal myn Reidebrenna / og eg skal slaa ydur i Hel med Sverde/ Svo skulu ydar Konur Eckiur verda/ og ydar Børn Fødurlaus/ Exod. 22. Og enn seger hann / Eckiune og Omyndugum skalltu einga Skada giøra. Hefur hann ecke skyckad þeim sinn Hlut af Tiundunum/ Devt. 14. Byldur hann ecke ad kalla þar framar ødrum til Almennelegrar Maalo Dryckiu fyrer DRottne/ Cap. 16. Ja/ hann hefur sier i Lage umbooded Vallostiettenar / ad þeir skule dæma Maal hinsunga Manns og forsvara Eckiuna/ Esa. 1. Jafnvel þoott eg ætle ad valla sie nockur Guds Boodorde nidur hlyddt en þessu af sumum Monnum. Oskande vare/ad ei fyndust þr / ed sialfer hafa Eckiurnar fyrer ze / og giøra þar sier ad Ranne/ svo sem Esajas ad Ordi kemst / Cap. 10. Hefnast a þeim og þeirra Munadarlausum Børnum / ef þr þooknast eiga Fødur fra nockrar Heipter ad giallda/ en feingu ecke stoled Hefndenne fra Gude a medan hann lifde: Svoddann er hin mesta Lødurmenn ka / sem ein Hugprudur Tyrke ei villde verda fundenn ad / og þo skammast ecke sumer Christner Menn syn ad æfa þetta Blygdunarlaust / svo hoppa þesser Myslingar a einu daudu Leone / sem þeir þo

ecke þordu ad geiſpa a mooke/ a medañ þad hafde Muñeñ opeñ. Lyk
ed muna þeir til hiñar ſkielfelegu Bølvunar/ er DRottEñ leggur yfer
þa/ ſem umhverfa Riette Eckiuñar/ Devt. 27. Edur hins/ ad Rik
ningeñ telur þad med hinum helſtu Orſøkum hiñar Babyloniſku Her
leidingar/ ad þeir dæmdu ei Mælefne Eckiuñar/ Jer. 22. Nu vil
eg ſleppa þſſu/ eñ hverfa aptur til hins er eg ſkildeſt vid: þeſſe Kviña
var Eckia/ Lyklegt er ad Madur heñar hafe burtkallaſt a ſynū beſta
Alldre/ hvad þar af ráda má/ ad hañ hafde heñe epterlæted eñ ein
aſta Son/ ſem ad eñ þa var Ungmeñe: þetta var ſtoor Sorg/ hveria
hun gat ecke duled/ þvi ſagde Frelſareñ vid hana: GRAAT ÞU
ECKE / og þetta Mooklæte heñar var ſvo miked/ ad Bæar Meñ
ſampynduſt heñe/ þvi ſeger i Textanum: AD MIKILL FIOLDE
ÞEirra HAfe GEINGed Ut Med HEñe. Læriñ þad af þeim/
ad græta med Grætendum / og hafa Medaumkun med þeim er i ſlykar
Rauner rata/ ſvo giørde hñ ſem beſt kañ ad ſampynaſt Eymdū vorū /
Þvi Gudſpialled ſeger: Ad þegar DROTTeñ LEit HAna / ÞA
HRÆRDeſt HAñ MYSKunar Yfer HEñe / og fáum vier jafn-
añ Orſøk þar til/ þvi ecke lydur á Stundum langt a millum þeſſ/ ad
ſvoddañ tilfellur. Mørg volud Eckia a þvilykt til Bruñs ad bera:
Eñ ut af þeſſare Medaumkun Frelſarans take Eckiurnar ſier hina
meſtu Huggun/ Strax ſē hñ ſá þſſa ſorgande Konu/ þa hrærdeſt hañ
af INſtu MEDaumkun/ ſeger Texteñ: Ecke giører hñ þ ſydur nu/
helldur eñ þa hñ umgieckſt i voru Hollde/ ſē nu er upphafed til Kraptar
ens hægre Handar/ hañ hefur Likel Lyffsens og Daudans/ Barn mitt
hafe þvi Daudeñ griped Hendeñe iñ i Hus þitt/ z veitt þier eitt mik
ed Saar/ þar hñ hefur teked Helming þyns Hiarta burtu/ z giørt Børn
þyn Munadarlaus/ þa vit / ad þad er ecke ſked án hañs Rádſtøfun-
ar/ Einga Magt hefde Daudeñ haft yfer þynum kiæra Egta-Make
án hañs Leyfis/ I hvers Hende ad er øll lifande Sál / Audmyk þig
þeſſ vegna under Vollduga Guds Hønd/ og ſeg med David/ Eg vard
Mállaus/ og talade ecke/ af þvi þu giørder þad / Sierdeilis þar þu
hefur þo ecke lapad þynum Egta Make / Meina ecke/ Barned gott/

ad

ad sialfur Giafkuñar Bruñur sie eins lyndur / og suñer Drockar i Heimenum / þeir ed aptur taka þad þeir gæfu / helldur vil eg hier um̃ seigia eins og Paull sagde um̃ Onesimum vid Philemonem. Hañ er um̃ Stundar saker vidskileñ / svo þu hallder hønum Eilijflega. Hañ er ecke daudur / ad þvi Leite sem vidkiemur Salunñe / þvi Gud Abrahams / Isaacs og Jacobs / hañ er ecke Gud Daudra / helldur Lifendra / seger Frelsareñ / þar fyrer er hañ ecke daudur / helldur kalladur fra Daudanum til Lijfsins / Fra Volade þessa Heims / til eilijfrar Sælu / Fra Selskap vondra Mana / til Samfelags heilagra Eingla. Ja / hañ er ecke helldur daudur / þad Lijkamañ ahrærer / helldur sefur hañ / svo sem DRottieñ sagde um̃ Høfdingians Doottur / Matth. 9. Þad stendur Æfenlega stødugt / er Frelsareñ sagde: Hver sem truer a mig / þad skal skie / ad þott hañ deye / þa skal hañ samt lifa / Joh. 11. Þar fyrer / þott ad þad sie Nattúrlegt / ad syrgia Astvine sijna / þa er ecke svo stoor Orsok þar til / þvi vier høfum ecke mist þa / helldur eru þeir undan oss farner i eilijfa Sælu / eñ Lijkameñ hvijlest af Ervide sijnu til þess Dags ad DRottieñ uppvekur hañ / og giører Einglunū jafnañ / Ja / samlijkañ sijnum Dijrdlegum Lijkama / Phil. 3. Nu er þad vijst / ad eckert Guds Barn misañ sijnu Egta-Hiarta þvilijkrar Sælu / eñ þad er Veikleike vor / ad Meñ syrgia siñ eigeñ Hag / og siña Epterlateña / þeinkiande meir a þid Narveranda / eñ þid Epterkomanda. Eñ huxa til þess / Barn mitt / ad Gud hefur kañske þiñ Egta-Mañ i burtu teked til sijñar Dijrdar / uppa þad þu skyllder hafa allt þitt Traust / alla Von / alla Gleide og Unadsemd i sier einum / og Føgnud af þvi / ad sia og reyna sijna Naad a þier / og vid þig og þijna / nær øll Mañleg Hialp er ute / giør svo / þar af hefur þu tvøfallda Nytseme / þa einu / ad þijn Sala gledur sig i Gude Heilsugiafara þijnum / hver Føgnudur ad yfergnæfer allañ Skilning / og drepur alla Sorg / Allt Mootlæte giører hañ lieitt. Hina adra / ad a medañ þu ert svo Skape fareñ / þa er þad Feste-Bref uppa Guds Rijke / þad er Pantur þess / ad þu muner fagna med þijnum Egta-Mañe i himneskre Salu / Eilijflegana med Gude og hans Heiløgum. Lat þvi sia / ad þu tileinke

einker þier þad sem DRotteñ seger vid Israel/ Es. 54. Sa sem hefur skapad þig/ hañ er þiñ Madur/ DRotteñ Zebaoth er hañs Neine/ og þiñ Lausnare/ sa Heilage i Israel/ hvern øll Verølldeñ Gud nefner. Hvar fyrer grætur þu/ og þvi ber þitt Hiarta sig svo illa? Er eg þier ecke betre eñ tiju Syner? sagde Elkana vid Konu sijna Añu / 1. Sam. 1. Og hvad miklu betre er þa Gud Himnaña / helldur eñ eiñ daudlegur Madur/ vilie hañ ganga þier i Mañs Stad/ Hvada Naud hefur þu þa? Hañ er noogu vijs til ad Rædleggia þier / noogu rijkur til ad forsorga þig/ noogu mættugr til ad forsvara þig/ noogu Giæsku rijkur til ad hugsvala þier : Hvers villtu framar æskia? Ecktur og Munadarlauser hafa stoorañ Rett i Himneñi svo sem ædur er sagt: Þegar DRotteñ leit Eckiu þessa / Þa HRærdest HAñ Af JNstu MEDaumkun Yfer HEñe. Nun hefur kañske ecke þeckt Drottñ/ edur ecke sied hañ/ þvi sorgande Mañeskiur geingu med huldu Hofde hiaa Gydingum / Nun hefur og ecke Orde ulkomed fyrer Harme / svo hun giæte beded hañ / og þo gaf ecke Bruñur Giæskuñar holled sier. Hañs Hiarta brast i honu/ svo hañ hlaut heñe Myskuñsamur ad vera/ strax sem hañ leit Eymd heñar/ med einu Orde/ einu Atvike þurkade hñ øll Tareñ af Augu heñar. Þegar þær Ruth og Naemi voru aldeilis Munadarlausar / þa sende Gud þeim Boas / Ruth. 2. Þegar Eckiañ i Sarepta og heñar Sonur voru adkomeñ Dauda i Atvinuleyse / þa baud Gud Elia ad baka Bref heñar / Mun hañs Hond eñ nu stutt vordeñ? Er honum nockud apturfared/ sidañ hañ er hafeñ yfer alla Himna? Nei/ Nei / ukrielt er hun eñ nu i Dag til allra Þra / sem a hñ vona / og þoott hañ reyne sijna a stundum / þa efest eingeñ um Sañsøgle hañs/ edur ætle sig yfergiefeñ/ Hañ gat hallded Mañe þssarar Eckiu vid Lijfed/ hañ gat læknad Son heñar a Bara Sængeñe/ Eñ hier færde DRotteñ Sotinn a Maal sitt/ et hañ skomu ædur talad hafde / ad sæler væru þeir sem harma / þvi ad þeir mune huggader verda/ þvi miklu meire var Fognudur þesse / ad hñ gaf heñe aptur Son siñ/ sem daudur var/ helldur eñ þoott hñ hefde læknad hañ Daudsiukañ. Læt þvi þier til Hugar koma / Guds Barn /. ad þoott

Daudeñ

Daudeñ hafe sliked pad Band um̃ Skund/ sm̃ var a millū þyn z þyns Egta-Mañs/ þa er þo ecke sliked pad Einingarenar Band / sm̃ hefur bunded Hiarta pitt vid Gud/ hver alleina hefur Odaudleikañ/ hver og hefur trulofad þig sier ad Eilyfu/ i Nad og Myskunseme/ i Rietklæte og i Doome/ Hos. 2. Ef þu elskar hañ / þa er ecke ad ugga hañs Elsku til þyn / hañ vill vera hiá þier i Neydeñe / og þier þadañ utrekia / allar þynar Andvarpaner heyra / oll þyn Taar reikna / og hella þem i sin̄ Siood/ og sijdañ af þurka med eilyfre Glede/ og þootst ad þu meiger sia a Bak þyns kiæra Egta-Mañs um̃ Nyjd/ þa er þ stutt hiá Eilyfdeñe/ hvar þid munud um̃ Allder Allda samfagne/ æn nockurs Kvyjda fyrer þvi/ ad skiliast framar. Seig þvi ecke/ eg er af ollum forlæteñ / medañ þu hefur ecke Gud forlæted / mun hañ þig alldrei forlæta / Treyst þvi ad fullu / ad þad sem DRotteñ seger vid Christnena / hiá Esajam Cap. 54. þad vill hañ til þyn sagt hafa / svo sem eina forlætna Konu/ og Sorgbitna/ þa kallar DRotteñ þig aptur/ Fyrr skulu Fiolleñ ur Stad vyjkia/ og þessar Hæder nidurfalla/ eñ ad myn Nad vyke fra þier/ edur miñ Sattmaale nidurfalle/ seger DRotteñ þiñ Myskunare. Ja/ hū sm̃ er trur/ og sialfū sier ei kañ ad Reika / seger Postuleñ. Oll Um̃sorgun og Um̃hyggia Buskaparens liggur nu a þier/ sijdañ Gud took þiñ Mañ fra Sijdu þiñe / hugsa til þess er David seger / Ps. 68. Gud leggur oss eina Byrde uppa / eñ hañ hialpar oss ad bera/ Vantreist honum ecke/ sem bar allañ Israel i Eydemorkuñe / svo sem ein Mooder ber siñ Son / seger Moyses / Edur hañs Synt / hver ed ber alla Hluke med Orde syns Krapftar/ ad hañ giete ecke hialpad þier / til ad bera þad hañ hefur sialfur þier a Herdar lagt / Haf þyna Unadsemd i honum / hañ hefur lofad ad giefa þier hvad þitt Hiarta gyrnest / Fiñest þier Byrdeñ þung / þa varpa allre þiñe Ahyggiu uppa hñ/ sem þvi mun vel til Vegar koma/ Og er þad nu svo um̃ hid Fyrra ut-talad.

Hvad hinu Sijdara vidvyjkur/ þa reyna Meñ þad opklega/ ad Foreldrunum fellst ecke miña um̃ þad / nær þeirra Bornum verdur fyrer Tijmanlegañ Dauda burtu kipt/ helldur eñ þo ad hverk miste añars/

 fierdeilis/

sierdeilis / ef pad eru einka Børn / svo sem hier a stood st / ÞVi HAñ Var EINka SONur SINNar MOODur / seger i Textanum: Og par ad auke / ef ad þvilijk Børn eru lijkleg til Giæfu / og Mentingar / svo þau giæte sijdañ Gude og Fødurlandenu med Sæmd og Aru þioonad / og ecke verdur þvi mooke sagt / ad stoor Hørmung læ a Kvisnu þessare / þar Daudeñ hafde rænt hana fyrst sijnu Hiartkiæra Egta-Mañe / og þo a heñar besta Alldre / og þar ad auke sijnum Einasta Syne / eiñig i sijnu Æsku-Bloome / hver æn Efa hefur vered heñar einasta Ynde og Adstod i heñar Munadarleyse / eñ pad eykur miklu hier a / ad pad var eitt Brixle halldeð a þeim Døgum fyrer Kvisturnar / ad læta ecke Sæde epter i Israel / þvi allar gyrntust ad vera Mødur ad Messia / og ecke hefur pad einasta Læging þoott Obyria ad vera / helldur og hitt ein stoor Sorg / ad missa Børn sijn / og eiga kañske ecke Von til añarra / pad sie eg a Dæme hiñar Sunamitisku / er sagde vid Elisæum / nær Sonur heñar læ Andvana / 2. Reg. 4. Beidda eg miñ Herra nockud um Son? Sagda eg ei / prekta mig ecke? Svo sem hefde heñe þoott sa Kostur lieffare / alldrei ad hafa Barn fædt / helldur eñ ad Syne heñar hefde vered i burt svipt / og mæ sæ vera af Jærne gior / sem ecke vorkieñer þeim svoddañ Mootgæng / sierdeilis / þar Guds Ande setur oss þetta til Dæmes um hina mestu Sorg / þar hañ seger / Amos. 8. Ad Harmkvæle Gydinga skule verda eins z Harmur epter eiñ einasta Son / þ sama Itrekar hñ hia Zacharjam / Cap. 12. Þvi er svoddañ miøg Nattturlegt og eingum ad læ / þo skulu Christner Meñ haga sier i þessu svo sem Guds Børn / og læta hañ rada / sem alls Ræd a bæde a Himne og Jørdu. Hinar sømu Røksemder skal ad søñu til þess hafa / ad bæta Sorg sijna i þssu Tilfelle / og hinu / er i fyrre Greineñe var umtalad / Seg mier / Christeñ Madur / Hefur þu ecke Barn þitt af Gude ødlast? Svo seger David / Ps. 127. Børneñ eru Guds Gæfa / og Lijfsens Avøxtur er eiñ Skeinkur / þau eru eckesvo alldeilis vor Børn / ad þau sieu ecke miklu framar hañs / sem er Fader yfer øllu þvi er Børn kallast bæde a Himne og Jørdu / þvi nær hañ gaf oss þau / þa gaf hañ þau med þeim Skil

mæla

mæla / ad hönū være frialst ad taka þau til sijn nær hn̄ villde / Eda giørum vier ecke svo hver vid an̄an? Þoolt eitt læte Barn sitt til Vin ar sijns um̄ Skund / mun þad ecke standa i hans Vallde / ad læta þad til sijn aptur hverfa / nær hönum lijkar / Allumst þvi ecke til / ad Gud mune hafa min̄e Riett yfer oss / og Børnum vorum / en vier þykiumst yfer þeim hafa / Seg þvi midt i Sorgen̄e / midt i Harmenum eins og Job / hvern Gud svipte ecke einasta øllum Børnum sijnum / helldur og allre Aleigu sin̄e i einu Vetfange / Job. 1. Gud gaf / og Gud aftook / sie Nafn DRottens blessad. Ef þu ert Guds Barn / (þvi fyrer þeim vil eg siet i Tage þetta talad hafa) Ef þu ert siælfur Guds Barn / sege eg / þa veit eg / ad þier hefur um̄hugad vered / ad fela þessa Guds Gjafu hönum siælfum a Hendur / ad Barn þitt mætte hans Myskunar og Forsioonar i øllu niooka / En̄ allra hellst muntu hafa Um̄hyggiu bored fyrer þess eilijfre Velferd / ad þad mætte Gude sem kiærast vera / og sem mest vardveitt fyrer Andskotans / Heimsins og Holldsins Vielum / hier um̄ muntu Gud beded hafa i øllum Bænum þijnum / meir en̄ um̄ langa Lijfdaga. Seig mier / Hefur þa Gud ecke Bænheyrt þig / er han̄ hefur teked þad burt ur Þrældoome Heimsins i Sælu Himensins / fra Um̄sætrum Diøfulsins til Guds Barna Frelsis / fra Ofrijke Holldsins / til þijns og þess Fødur Rijkis / hvar þad mun skijna svo sem Sool um̄ Allder Allda? Þier skilst þetta lijtt kanskie / a medan̄ Sorgen̄ er sem brædust / En̄ lat þa svo sm̄ Christur seige vid þig hid sama / er han̄ sagde vid Petur fordum / þa han̄ ei villde læta DRotten̄ þvo Fætur sijna / Hvad eg giøre / þad veistu ecke nu / en̄ þu munt þad sijdar þeckia / Joh. 13. Þier munde vænt um̄ þikia / þu munder af Hiarta gladur verda / ef Gud giæfe þier Barn þitt aptur / eins og Eckiu þessare / En̄ eg vil svara þier eins og hn̄ svarade þm̄ i Nazareth fordū / Margar Eckiur voru a Døgum Eliæ / en̄ til eingrar var Elias sendur / nema til Eckiunar i Sarepta i Sidons Lande / Luc. 4. Gud veit hvad hn̄ vill giøra / eckert giører hn̄ til Onytis / Tilgangur DRottens i þessu Kraptaverke er audsien. Fyrst er sa / ad han̄ sijnde bæde þier og øllum Sorgbitnum / ad han̄ bæde vilie

og kunne ad samþyknast Eymdum þeirra. Nu akar/ad han Auglyste
þad han Gud være / sem ad hefur Halld yfer Daudanum / þvi þesse
var hinn Fyrste af hinum Daudu / er hn uppvakte a synum Nærvistar
Døgum/en sydan ad hann hefur hvertveggia þetta med mørgu Røkum
stadfest / hver Naudsyn ber þa til þess / ad hann umbreyte synu Løg-
mæle? Og þott þu mætter þann Kost eiga/ad Barn þitt hverfe aptur
i Veroldena/hvilykt Fævitska være þad / ad selia Rykdoom fyrer Ar-
mood/Heilbrygde fyrer Siukdoom/ Glede fyrer Sorg / og hina allra
sælustu Roo og Hvyld fyrer allskonar Andstreyme og Erfide/ þad være
ad hafa/og ecke ad elska Barn sitt/ ef riett er ætlad/sierdeilis þar hin
er Vtvølldu Guds /sem i DRottne dæner eru / þeir lofa Gud Dase-
mdarlega fyrer syna Endurlausn i Himnenum / þvi skylldu Menn þa
syrgia þeirra Burtfør af Heimenum/ allra hellst þar vier høfum eckert
misst/ helldur undan oss sendt / og munum finna eitt heilagt Barn fyrer
Syndugt/ Odaudlegt fyrer Forgeingelegt / og Einglunum samjafnt/
fyrer þad sem ædur var þo ecke nema Molld og Aska/Leifed þvi Børn-
um ydar til DRottens ad koma/ Christner Menn / og bannid þeim þad
ecke /og seged eins og Baruch vid hina Herteknu i Babilon / Baruch
4. Eg hefe læted ydur burt med Harme og Grate / enn Gud mun skila
ydur mier aptur med Glede og Fagnade eilyflega. Eg veit ad mørg-
um er þad stoor Harmur/ ad missa eitt Einasta Barn / sem var Giæfu-
legt/ og vel ad sier um alla Hlute/ Enn Hugleid þo Christenn Madur /
ad Gud gaf sinn eigenn og Einasta Son ut fyrer þig / i hverium hann
alleina hefur syna Velþocknan/ecke til ad bada i Roosum/ helldur til
þess / ad ecke hefde hann þar hann mætte Høfde synu halla ad / Luc. 9.
Ecke til ad læta sier þioona / helldur til ad þioona ødrum / ecke til ad
lifa i Sælu nockre/ jafnvel þott hann mætte þa vel Sælu hafa/helld-
ur til ad þola Krossenn/Ebr. 12. Þetta giørde hann/sem þier var um
eckert skylldugur / Ojafnt hafest þid ad / sem ert hønum skylldugur
bæde um þig og Barn þitt/ ad þu æængrast af þvi/ad hann flutte þad
i Eilyfa Sælu/ sem hanns Sonur hefur þvi med sinne Kvøl afrekad i
Hverstu giørfuglegt sem þad var / þad var þo alldrei svo veglegt/ svo
sem

sem hiñ Frijdaste medal Mañaña Barna/ Ef Gude og Fødur þockte hñ ecke Ofgoodur i Kvalernar/ Hvar fyrer skyllde þier þa þykia Son ur þiñ Ofgoodur til Dijrdareñar: Þu villder hafa hønum Skoor-Fe epterlaated i Verølldeñe / mun þad vera betra eñ hañs Arfa-Hlute i Lande lifande Maña? Misiafnt fer um Arfaña hier i Verølldeñe/ Eñ Petur seger oss ad þesse Arfur skemest ecke/ 1. Pet. 1. Nooger eru Erfingiarner/ þott eiñ deye Barnlaus/ ſteu ecke adrer/ þa er Fødurlanded/ þa eru Guds Volader / giør þeim Gott medañ þu lifer / og hefur þu Fe-Stood a Himnum. Sonur þiñ doo burt i sijnu Æsku-Bloome/ eñ eingeñ veit Æfe sijna fyrr eñ øll er: Vor fyrsta Mooder fagnade nærsta miøg hinum fyrsta Mañe/ sem i Heimeñ var fæddur/ eñ þad villde ecke svo rekiast ur fyrer hønum. Eli Høfud-Prestur liet dælt ad Sonu sijnu/ 1. Sam. 2. þo voru þeir Skalkar. Vænt þockte David um Absalon / hverneg hañ launade hønum / þad er alkuñugt: Þu þyker vita/ ad ei var Barne þijnu hælt vid slijku/ svo er þad/ hveriumm af oss þyker siñ Fugl fagur. Eñ þegar ad Gud hefur ad fullu raaded Son þiñ sier til Handa/ þa hefur hañ teked þessa Umsorgun af þier / hañ er þangad komeñ / hvar hañ ecke skal vega siñ Broodur / ecke vanvyrda Guds Þioonustu / og ecke giøra Uppreist i mooti Fødur sijnum. Þu villder hafa sett hañ til Menta / ad hañ lærde alla Heimis Speke/ og øll Tungumaal: Heir nuer/ Guds Vinur: Eingeñ er þuilijk Speke sem ad deyia vel / og þar ad a øll Speke ad luta/ añars er hun Ongvt. Hañ kuñe ecke svo margar Tungur sem þu villder / þoott hañ kuñad hefde / munde þad hafa gagnad hønum til Himmarijkis? Þacka Gude ad hañ er þangad komeñ/ hvar Tungumaalunum slotar/ eñ Kiærleikureñ varer Eilijflega/ 1. Cor. 13. Noogur Vijsdoomur er þad/ ad hñ þecker Gud/ svo sem hñ er af hm þecktur / og talar Einglaña Tungu. Adgreining Tungumalaña er Straff Synndareñar/ eñ þad er Naad Guds/ ad Tunga hiña Maalhølltu skal tala riett/ Esa. 32. Svo veit eg og ad hver Ukvalldra mun skilia añan / og ad þetta fullkomnast i Himmarijke / þar skal ecke Barn mikt þola mørg Høgg fyrer siñ Lærdoom/ ecke Ottast fyrer/ hvert þad mune

visia edur kapa i einu Prætu-Male / ecke helldur æra sig i Reikning Stiarnana/ edur Mælingu Nimensins/ nær þær eru dottnar/en han samanvafen eins og annad Klæde / Heb. 1. Jafnvel þoott Men verde ad flækiast vid þessa Niegoowa epter Naudsyn Spillingarennar Nætta lags. Þu meinar ad Gud sie þier reidur/ af þvi hann leifde þier ecke ad uppala þad er han svo vel skoop / sijnum Brædrum i Heimenum til Nota og Gagnsemdar/ Gief þig til Frids/ Barn mitt/ þacka Gude/ ad þu med hans Adstod hefur uppaled þ til Himnarijkis / han a margan Goodan/lat hann sorga fyrer Londum og Lijdum/ sem þ leingst hefur giört. Svo hygged nu ad þessu/ Christner Men/ hver i sin Stad/ Laled han rada sem rada a/og alldrei rædur sijnum Bornum/nema til hins Besta/ og ætlest ei til / ad þier smed befur þ ydar Rade edur Barna ydar og Astvina / helldur en han / Til hvers ad bæde ydur og þeim er varpad allt i fra Moodurlijfe. En þu eilijfe Fader/ sem ecke einasta kaled hef ur alla Daga vora/ helldur z oll vor Hofud Hær/ Kien þu bæde Foreldrum og Bornum/ad huxa þad vier hliotum ad Deya/svo vier Forsiaaler verdum / ad alldrei lifum vier svo sem ætlum vier i þessu Volæde Afenlega ad lifa/ helldur gef þu oss / sem ert Gud Lijfsens og Dauðans/ad hvert vier lifum edur deyum / þa sieum vier DRottens/ Bænheyr þad DRotten minn/Fyrer JEsu Pijnu og Dauda/og gief. oss þar til Styrk Heilags Anda / Amen / J JESU Nafne / AMEN.

Seytianda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 14. Cap.

Þeim Tijma. Og þad skiede so ad JEsus kom i Hus nockurs Phariseara Hofdingia a Þvottdeige Brauds ad neyta / og þeir hofdu Vardhalld a honum. Og sia þu / ad Madur nockur Vatnssiukur var þar framme fyrer honum. Og JEsus andsvarade og sagde til Logspekinganna og Phariseanna/so seigionde: Hvert leifest nockud ad lækna a Þvottdegum: En þeir þogdu vid. Og han took a honum/ læknade han/ og liet han i burtu fara/ svarade og sagde til þeirra : Hvors ydar Asne eda Naut

sem fellur i Pitt / er þad eige jafnsnart utdreiged a Hvyrkdeige? Og þeir gatu hønum aungvu þar til svarad. Enn hann sagde þessa Eptirlijking til þeirra sem bodner voru / þa ed hann merkte hvørnenn þeir mottust epter hinum fremstu Sætum / seigiande so til þeirra: Nær ed þu verdur bodenn af Einhvørium til Brudkaups / þa set þig ecke i hid Ædsta Sæte / kannske / þad annar Heidarlegre enn þu / sie bodenn af hønum / og kome sa sem þier baud og hønum / og seige til þijn / Gief þessum Rum / og hliooter þu þa med Kinnroda ad hafa hid ysta Sæte. Helldur so / nær ed þu verdur bodenn / þa far þu / og set þig i hid ysta Sess / so ad þa nær ed sa kiemur er þier baud / þa seige hann til þijn / Vinur / þoka þier upp betur. Þa mun þier Virding veitast hia þijnum Sessunautum. Þviad / hver sig sialfur upphefur / hann mun niderlægiast / og hvør sig lijtelæter / hann skal upphafenn verda.

Exordium.

N Meral þiker Veglegustu Guds Þioonustu / er vier eigum ad dyrka hann med / þa er Helgun Sabbats Dagsens / hun er i Fyrstunne ecke boden Syndarennar vegna / helldur ádur enn Spillingenn innkom i Heimenn. So seiger i Genesis Bookar 2. Cap. DRottenn blessade hinn siøunda Dag / og helgade hann / þar hann a hønum hvijldest af øllu sijnu Verke / er hann skapad hafde / þad er / ad hann hætte þa ad skapa Himen og Jørd / og allt hvad þar er inne. Þetta Bodord er aptur Itrekad i Moysis Løgmaale / og er eitt af þeim Tiju Guds Laga Bodordum / Þess gietur i Exod. Bookar 20. Cap. Minnstu ad helga Hvijldardaginn DRottens Guds þijns / og er þetta Bodord optlega stadfest i gamla Testamentesins Bookum. A sex Døgum skulud þier Verk vinna / hinn Siøunde Dagur skal Helgur kallast / þvi þad er Hvijldardagur / Þier skulud eckert Verk a hønum vinna / seiger i Lev. 23. Cap. Hin fyrsta Orsøk til þessa Hvijldardags i Gamla Testamentenu var sw / ad endurminnast hins mikla Stoorvirkes / er Gud giørde i Skøpun allra Hluta / Þvi nefner DRottenn þad eitt Teikn a millum sijn og Israels Barna / Ezech. 20. Onnur var sw / ad a þeim Deige skyllde almennelig Guds Þioonusta halldenn verda / med Foornfæringum / med Kienningu Guds Orda og ødrum Þvylijkum Gudrækninis Erendum i Helgedoomenum. Umm Foornernar maa lesa / Num. 28. Enn umm Guds Orda Kienningu / vottar Lucas Cap. 4. med Dæme Frelsarans / Hann kom til Nazareth / hvar hann var uppalenn / og gieck inn ad Venju sinne a Sabbats Deigenum i Samkunduna / og stood upp ad lesa. Hin þridie var / ad Menn og Vinnu Dyr skylldu hvijlast af sex Daga Erfvide / þad er bert af Exod. 23. Cap. Og hin Fioorda var sie i Lage fyrer Israels Foolk / ad Endurminnast Lausnarennar af Egyptalands Þrældoome / svo sem seiger i Devt. Bookar 5. Cap. Nu þoott ad Gud sette svo i Ondverdu / ad hinn siøunde Dagur skyllde brwk-

ast

ast til þessarar Helge / þa er hun nu og hefur vered sijdan Himnafør Lausnarans halldeñ a hinum fyrsta Deige Vikuñar / er vier i Miñing Christi Upprisu helgum / i Miñing Endurskøpunar Heimsins / sem fyrer hans Dauda er skien / og Miñing hins Eilijfa Sabbats / er øllum Guds Børnum i hans Upprisu feinged er. Þetta skulu Meñ ecke ætla ad sieu Maña Setningar / helldur svo sem Moyses flutte Guds Løgmaal a millum hans og Israels Barna / Svo hafa og Christi Postular giørt þessa Skyckun / an alls Efa epter hans Bode / þvi ecke(r)t seigiast þeir munde þora ad giøra fyrer utan hans Skipan / Act. 15. Þad er og kunnugt / ad þeir afmædu sumar Greiner af Kyrkiu Løgunum i Samkomuñe i Jerusalem / þegar Paulus og Barnabas voru til þeirra sender fra þeim Christnu i Antiochia / Og er þessa Slutning Sabbatsdagsins ecke meira i spursed. Eg vil ecke ætla / ad nockur giøre sier i Lund / ad Christur hafe ei haft Valld til þessarar Færslu / þvi hañ seigest vera HErra Sabbatsdagsins / og ef þad var ecke a moote hans Gudi doomlegu Hætign ad afmä Sacramente hins gamla Testamentis / þa var ei helldur þetta. Eñ ad þesse Raadstøfun sie af hans Postulum giør / er þad til Vitnis / ad þeir komu samañ a Hvytasuñu Deige / Act. 2. sem tilfellur a vorn DRottens Dag. Lucas skrifar / Act. 20. Ad hañ fyrsta Dag Vikuñar hafe Læresveinarner samañkomed til ad briota Braudid / og ad Paall hafe þa Rædu hallded / Og siaalfur Paall skrifar Corinthu Borgar Møñum til / 1. Cor. 16. Ad a hinum fyrsta Deige Vikuñar skule þeir leggia Afsydes Olmusur synar / er Naudstødduum Christnum Møñum ætladar voru. Þeña same Dag kallar Johañes Postule og Gudspiallamadur DRottens Dag i synum Opinberuninn / Cap. 1. Og svo hefur Christeleg Kyrkia nefnt hañ upp fra þeirre Tyd / allt til þessa / Þad ber til þess / ad nær Postularner ecke nefna Frelsarañ synu eigen Nafne / þa kalla þeir hañ DRotteñ i Stadeñ fyrer Guds Heite / sem er Jehova i gamla Testamentenu / Þvi kalla eg þad vyst / ad þesse Raadstøfun sie fra Gude komeñ / og ad þessu svo fyrer mælltu / þa vil eg nu taka mier Orsøk af Spurningu DRottens til Gydinga / Hvert Þat LEIFDest Ad LÆKna a SABBats DEige. Af heñe vil eg taka mier Orsøk ad tala um þetta Tvent. 1. Hvad Christnum Møñum sie Oleifelegt ad fremia a Sabbats Døgum. 2. Hvad þeim byrie ad giøra / og Leifelegt sie.

Þu stoore HErra DRottens Dagsens og hins eilijfa Sabbats / Laat oss so giøra þitt Verk a þessum Deige / ad vier um sijder meigum inganga til þinnar Hvyldar / Amen / J JEsu Nafne / AMEN.

Utleggingeñ.

HJD fyrsta sem bañad var a Sabbatenu / þad var ad viña nockurt Verk a þeim Dege / Svo seger DRotteñ i synu Løgmaale / Deut. 5. Vardveit þu Hvijldardageñ / ad þu helger hañ : Eckert Verk skalltu a honum viña / og svo streingelega var þetta bañad Israels Sonum / Exod. 35. ad þeir ecke mættu Elld kveikia i Hybijlum synum a þessum Døgum / Hvar fyrer þeir ecke helldur mættu

matreida /

Makreida / og er valla nockurt Bodord svo opklega Itrekad i heilagre Ritningu/svo sem þetta / og hversu ad Gud hafe freklega straffad Vanhelgun Hvijldardagsins/þad syner oss Straff þess/er tijnde upp Smælked a Sabbatsdege / ad hann mætte deya epter Lögmalenu / Num. 15. Fyrer Vanhelgun þessa/ hootar Gud sijnu Foolke/ ad hann vilie uppbrenna Borger þeirra/ hiaa Jeremiam Cap. 17. og hiaa Ezechielem Cap. 22. Sverded Kongsins af Babylon/og er þeir aptur komner ur Herleidingunne fooku til ad vanhelga Drottens Hvijldardaga / þa ætalde Nehemias þa hardlega/ og leidde þeim fyrer Siooner / ad fyrer þessa sömu Synd / hefde Ogiæfann komed yfer Fedur þeirra/ seigiande : Þegar Forfedur ydar giördu svo/ munde ei Gud vor leida yfer oss alla þa Olucku og yfer þessa Borg ? Og þier villied upperta Guds Heiptar Reide moote Israel/med þvi ad vanhelga Sabbatsdagenn/ Nehem. 13. Nu er þo umm Sabbatsdagenn Tventt ad Hugleida/ þad eina er Sida Lögmalenu vidvijkur/ þad er helst i þvi foolged/ ad lofa Gud og dyrka a þeim Dege/ og svo ad gefa bæde sialfum sier og Hiuum sijnum Toom og Stunder til þessarar Þioonustu / svo og ad hallda einhvern Viku Dag til þessarar Jdnar / og þad er svo rijkt i Natturuna innskrifad / og medfædt Mannenum / ad hiner orgustu Heidingiar fooku sier vissa Daga / nærre svo marga sumer hverier/svo sem vier Christner Menn/ til ad fremia Bloot sijn/og adra Godanna Þioonustu/ hverre Skipan þeirra þoott ad Mannkynsens Ovinur hafe spillt med sinne Dyrkun/þa er þo audsært hier af/ad Natturann hefur boded þeim / ad slijkt være ein sialfbodenn Skyllda vid Gud/ og hafa ad þvi Leite og med þessum Setninge sannad þad sem Pall skrifar / Rom. 2. Ad Heidingiarner sem ecke hafa Lögmaled / þeir giöre af Natturunne þad Lögmalsins er. Annad er þad sem Kyrkiu Lögum Gydinga sier i Lage vid kom / sem er / ad hallda Sabbated a hinum Siounda Dege / hvar umm ædur er nockud i Inngangenum talad/svo og ad vinna alldeiles eckert Verk a þessum Dögum/sem þo ann Efa hefur nockurn Skilmala hafft/ sem sijdar mun sagt verda. Nu þoott ad Christenna Manna Frelse hafe nockra Lijkind hier i giört/svo

og linad Straff þeirra/ er DRottens Dageñ vanhelga/ þa vite. Meñ samt/ ad þad er ein hroopande Synd/ ad briooka hañ med Onaudsynlegu Erfide. Til Guds Dyrkunar var hañ helgadur i Fyrstuñe/ laungu ádur eñ Lögmaaled var utgefed. Christelegt Frelse hefur ei afmaad hañ/ helldur flutt a hiñ fyrsta Dag/ hñ er i Sida-Lögmaalenu bodeñ/ allðrei er hañ af Christo fyrerbodeñ/ helldur Hræsne og su Nía-Tru er Gydingar uñ hañ höfdu/ hun er ströffud af Frelsaranum. Þetta Bodord uñ Helgun Hvýldardagsens er Alyktun hiñar fyrre Bodorda Töbluñar/ hvers vegna ad synast maa/ ad hañ sem þad mootþroanlega brytur/ hañ neite allre Guds Dyrkan fyrer utañ þad/ ad þad stendur alltyd stödugt er Jacob skrifar/ Cap. 2. Ad sa sem brytur eitt af Bodordunum/ hañ er vid öll sekur/ sa sem brukar Hvýldardageñ til sina Vrietkinga/ ad þarflausu/ fyrer Agyrnes sakir/ edur af Forsmaan vid Gud/ hañ er eiñ Afguda Dyrkare/ þvi Gude einum eñ eingum ödrum tilheyrer. sa Heidur ad hallda hañ helgañ/ þar fyrer seiger hañ/ Exod. 31. Sioaed til/ ad þier hallded miñ Hvýldardag/ þvi þad er Teikn a millum myn og ydar/ vanbruke þvi nockur þeña Dag/ med þvi Moote/ sū ádur er sagt/ þa ræner hñ Gud synū Heidre/ og tileinkar sier/ þad hönum alleina tilheyrer/ hañ vanhelgar og hañs Nafn/ þvi a þessum Dege a ad pryssa og lofa þad med hiñe mestu Audmykt/ Eñ sa sū ecke er med mier/ hañ er a moote mier/ seg er Christur/ Matth. 12. Svo vil eg segia/ Ad hañ sem ecke Guds Nafn helgar a þessum Dege/ hañ vanhelgar þad/ Og i Sañleika/ Christner Meñ/ þiker oss þad Oflyted/ ad Gud hefur gefed oss hina Sex Dagana til Vrietkinga vorra/ ad hañ hefur blessad vort Erfide/ vora Lyfs Næringu/ vorar Kaufer og vorar Afgangs Leifar? þoott vier giolldū hönū þioonustu Siöundarteñar/ svo sem eiñ Skatt af öllū Tymanū/ þad være stakt Opacklæte/ ad skora sig undañ þvi. Eg vil ei þar uñ tala/ ad Gud er laangtū Vægdarsamare vid Lykame vora/ eñ vier erum sialfer: Þar fiñast þeir/ ed svo eru akafer i Busorgeñe/ ad þeir mundu eingañ Tyma giefa sier/ Hiuum synum og Vinnu-Dyrum til Hvýldar/ nema þesse Dagur være tilsettur/ svo ad þeir

þeir sialfum Lijkamanum fyrer Lijkamans Næringu ad Þarfleysu / hvar med Gude er eingen Þioonusta giørt / þvi ad han / sem ad baud Manenum/ ad i Sveita sijns Andlites skyllde hn sijns Brauds neyta / Gen. 3. Han hefur og boded / ad a hinum Siøunda Dege skyllde han hvijlast af sijnu Erfide. Og þoott nu ad Skrift-Vissa og ønnur þvi lijk Veralldar Umsvif sieu bønnud a helgum Døgum / þa meine þo eingen/ ad Gud verde med Einkomes Idiuleyse dijrkadur. Idiuleysed er Orsøk til margra Lasta. Þegar David gieck Idiulaus uppa Hus Þake sijnu/ þa freistade Diøfullen hans til ad girnast Bersabe / og var han þo Guds-Madur/ Ætla ecke ad þu sierf Ohultare fyrer hon um ef til vill/ þvi talar Hieronymus vijslega og Gudrækelega / er han seger/ Haf alltijd eitthvad ad sijsla/ svo Diøfullen hitte þig ecke Idiu lausan/ þvi Idiuleysed færer med sier Lestena/ Men læra Jllt ad giøra/ af þvi ad giøra eckert / Þar fyrer / seger og Eitt af þeim Christinu Forn-Mønnum / Betra være Gydingnum ad vinna Eitthvad til Þarf enda a Akre sijnum / helldur enn ad giøra Upphlaup a Akrenum / og betra være Konum þeirra ad sitia ad Ullar-Verke/ helldur enn ad dansa Openberlega a sijnum Tunglkomu Hatijdum / og er þad Mæla sann-ast / ad oss Christnia Menn vantar alldrei Verk a helgum Døgum / til ad þioona Gude med / ef vier værum Lundlægner þar ad / þoott vier hvijlumst af Dagligu Erfide / hvar um eg vil framar tala i hinne sijd are Greinenne. Enn ef þad er ecke Leyfelegt / ad vinna Ofmiked/ edur eckert a þessum Døgum/ þa er þad vijst/ ad þad er ein Høfud Skømm/ ad hafast þad ad/ sem illt er z i sialfu sier Oleifelegt / þvi þad er ad dijrka Diøfulenn i Staden þss Menn ætlu Gud ad dijrka. Þetta giøra aller þr ed bruka Guds helga Daga til Lauslætis/ til Ofneytslu og Of dryckiu/ til lioofrar Skemtunar/ til Okurs z Agyrne/ til ad vinna sier inn Fe med Duble og Teninga Kaste / hvar af þrælega orsakast Svar-dagar/ Agg og Þræta/ Aflog og Rifkingar/ til Jlls Samtals/ til ad Baktala/ Rægia/ og liuga uppa Naungann/ til ad Atyrda hn/ z giøra Jllt i Skape. Oskande være/ ad ecke kiæmu Menn saman til slijks/ a helgu Døgu/ under þvi Skyne/ ad ganga z Guds Hus/ um hverja Þall

 seger

seger/ 1. Cor. 11. ad þeir samañ safnest til hins verra eins/ og er eingeñ Vanhelgun argare eñ þesse / Þvi ef þad eru i sialfu sier þvilijker Klæker / ad Paulus seger / ad med slijkum skule Meñ ecke Vmgeingne hafa/ og ad þeir ed þvilijkt fremia / erfe ecke Guds Rijke : Hvilijkur Glæpur mun þ þa vera/ ad adhafast svoddañ a þm̃ Tijmū/ sm̃ DRott eñ helgad hefur ? A medal þessara Klækia / er ecke hiñ minste Guds Hus s Forsoomun og hañs Heilogu Orda / sem morgum Veralldar Syne þijker lijtil Synd/ og allt añad þarfara ad vita : Þyktast sialf er noogu vel uppfrædder / svo ad ei mune þeir læra miked af einfolldū Prestum. Herra Gud / Olijker eru Sialfbyrgingar þesser heilogum David/ Hañ var svo vel uppfræddur af Heilogū Anda/ ad hañ hefur morgum odrū Himneska Speke kient i Psalmum sijnū/ þo seger hañ/ Ps. 27. Eins hefe eg beded af DRottne / þess krefst eg af honū/ ad eg sitie i Huse DROTTens alla mijna Lijfdaga / til ad sia Fegurd DRottens og leita hañar i hañs/ Mustere. Hvad synest ydur/ munde David ecke gieta funded Gud heima i Huse sijnu/ eins vel og þier ? Ju miklu betur/ þvi eg efast um/ hvert þier finned hañ Nockurstadar/ sem svo Toomlæter erud / ad þier vilied ei lia Fætur ydar til ad gainga i Guds Hus/ til ad leita hañs þar/ edur Eyrun til ad heyra hñs Ord. Hvad sañ þo David i Guds Huse añad eñ nockrar Fornfæringar / i hverium ad fyrermyndud voru epterkomande Giæde/ vid hveriar hñ þo huggade sig / og var gladur af Voneñe : Eñ þier hverium Christur er med ollū sijnū Velgiorningū Krossfestur afmaladur / i hverre riett-skickadre Predikun/ þier forsmaaed þo Lijkamañ / þar sem David unde sier vid Skuggañ. Hier af spretta adrer Avexter/ lijker Rootenu sem er Bænrækarleysed/ þvi Guds Hus er Bæna Hus : Vantrueñ / þvi hverninig meiga þeir trua/ nema þeim sie predikad/ seger Paulus/ Rom. 10. Kiærleiksleysed / þvi þeir yfergefa Safnadeñ a moote Postulans Bode / Hebr. 10. og Samneyte Guds Barna / sem hvad mest eblest i Guds Helgedoome. Hier af fylger hañs Þienara Forsmaan / þeir eru svoddañ Mońum eins og ein Gaman Vijsa / sem er fægur ad leika/ svo sem DRotteñ sagde vid Ezechielem/ þeir eru þeim

nockurskonar Epterlijkinga edur Ordskvida Smidet eins og han / Ezech. 21. Enn hvad vill hier af fylgia / O þier hin Fauvijsu Børnen? Þad mun Efa / ad hver sem þa forsmaaer / hann forsmaaer Christ / enn hver sem Christ forsmaaer / hann forsmaaer þann er hann sende / enn þann ed Gud forsmaaer / þann vill hann forsmaa / 1. Sam. 2. Og er þa ecke leingra ad leita ad Gløtuneñe / sa finnur hana i eilijfum Elde / sem ei villde leita ad DRottne i hans Huse. Hier umm mætte margt fleira tala / enn eg læt þetta nægia ad svo støddu / og vil koma til hins / er eg adur lofad hefe umm ad tala.

Hvert ad vera eige vort hid sierlegasta Verk a DRottens Døgumm og ødrumm helgum Tijdumm / Þad er audvitad af Skickun Sabbats Dagsens i Gamla Testamentenu / hvar Foolked ætte samann ad koma til Helgedoomsins / til ad dijrka Gud med Offrum og Foornfæringum / svo sem adur er sagt / þvi sialfnvel þoott Dagurenn sie umbreittur / og Foorneernar afmaadar med þeirre einu Foorn / sem hun Mose Nyia Testamentesins Kennemadur hefur inbored i þad allra Helgasta i Himnenum / ad utvegadre eilijfre Endurlausn / þa er þo ecke hans Vilie umm breittur i þvi / ad vær ta þioona sier af Christnum Mønnum. Fyrer Synda-Foornernar Offrum vier þvi saklausa Guds Lambe / sem fra Upphafe Veralldar slatrad er. Vor upplyptingar Offur eru Bæner og Þackargiørder / þetta eru Kalvar Vara vorra / þad eru vorer Frumburder / sem DRottne eru helgader / þa eigum vier framm ad bera ad sønnu allt tijd og allstadar / enn þo sierdeilis i hans Huse a þeim Døgum / sem þar til helgader eru / þar til er hinn fyrste Dagur Vikunnar bodenn / sem adur er umgeted / sem og adrar Hatijder / þær ed Christelegt Yfervalld hefur sett / og eiga ad halldast i jøfnu Gillde / þvi hann sem baud ad helga hinn siøunda Dagenn / Hann hefur og boded ad hlijda Yfervalldenu / og a þad þo hvad mest ad framkoma i þeim Hlutum / sem Guds Dijrd ahræra / og hans sierlegustu Velgiørninga / hvar fyrer hinn fyrste af Christnum Keysurum / hinn stoore Constantinus / liet hallda Føstudagenn helgann i Minning Krossfestingar DRottens / og varde sa Sidur leinge nockud / nu er þad þo ecke noog / ad koma samann til Kyrkiunnar / nema

 nema

ma Menn giøre þar Guds Eyrende med allre Alud / afþars er vor Kyrk iu Gaangur ecke nema einkoomis Nrafne/ og vare af Illu skarra / ad koma þar allrei(sem þo er stoor Synd i sialfu sier / nar þvi ma vel vid koma) þvi hitt er ad nalagiast Gud med Vorunum / en Hiartad er þar langt fra / og hvad gagnar þad til Guds Dyrdar og vorrar Saaluhiaalpar / ad Menn sitie i Kyrkiunne / eins og Gud seger um Til heyrendur Ezechielis/Cap. 33. þeir koma til þyn Hoopum saman / og sitia fyrer þier svo sem mitt Foolk og heyra Ord þyn / en þeir giøra þau ecke. Þad er Teikn til þess / ad Eyfterlettenn hefur ecke mikel vered/ og ecke einasta er þad nu Skyllda vor/ ad koma saman a helgum Døgum til ad lofa Gud/helldur er þeirr gledelegur Hlutur/þ er Myski un Guds / ad hann hefur atlad þessa Daga til Sadningar Saalum vorum / þar hefur hann tilreidt eitt mikid Gestabod i Syne sijnum. Þar vid huggar David sig i sinne mestu Sorg / er hann kvedur þanenn / Ps. 42. Eg uthelle Hiarta mijnu i sialfum mier / þat eg mun med þeim Flocknum burtganga/og med þm fara til Guds Huss med Glede-skap og Þackargiord/med þeim Hoopnum sem Helgena hélldur / eg fagna af þvi/ seger hann enn aptur/ Ps. 122. Ad til mijn verdur sagt/ vier skulum ganga i Hus DRottens. Þetta sagde hann Konungurenn i Israel/og einum Verk-Þræl a medal vor ma valla nua til þess/ ad sækia Sooknar-Kyrkiu sijna a Stundum / edur og Husboonde hans hefur svo iwo hann i Erfide/ ad hann getur þad valla / hvad og er ein Hroopleg Synd. Nu er ecke þar med bued/Christner Menn/ad Menn heyre Guds Ord i Kyrkiunne. Allann Daginn a Gude ad gefa med Riettu/ef þad giøra ma Stoor Naudsynia vegna. Þegar Menn eru fra Kyrkiunne geingner / þa eiga Menn ecke strax ad hætta sijnu Gud rækners Verke/edur lifa svo sem allrei hefdu þeir komed þar/ og huxa ecke framar þar til/Hvad a þa ad giøra ? Riett er ad sedia Lijkamann epter Þorfum / þad er og ecke bannad ad hallda skickanlegar Maal-Dryckiur a þessum Døgum / þo svo ad Menn gledie sig med Otta og dyrke DRottenn med Virdingu / Ps. 2. Þetta gietur og vered eitt af Kiær leikans Verkum/ef þ er giørt an Ohoofs og Meinadar. Svo søgdu

þeir

þeir Nehemias og Hezras Kienemadur og Levitarner / er kendu Fooklenu / Eted hid Feita og drecked sætañ Dryck / og sended þeim eiñ Part sem ecke hafa tilbued / þvi Dagur þesse er helgadur DRottne vorum / Nehem. 8. Þetta budu þeir ecke af eigeñ Myndugleika / helldur epter Løgmaale DRottens er ritad stendur i Devteronomii Bokar Cap. 16. Hvar fyrer slijkt er Telfelegt / sierdeiles ef Meñ gleyma ecke Naunganum og hinū Fatæka / þvi þeim bijdur DRottenn med svoddañ Hætte Gott ad giøra / Luc. 14. Eñ þoott ad Skapareñ hafe latted þetta epter Lijkømum vorum / þa eiga Meñ ecke ad lata Saalena Hvijldarlausa vera / helldur æfa hana i Vmþeinkingu Guds Orda / er Meñ heyrt hafa / og þess Lestre / þeir sem a Bækur kuña / og meiga fyrer ødrum lesa / Ecke høfum vier Christner Meñ færre edur smærre Velgiørninga DRottens ad miñast / a vorum Døgum / eñ Gydingar / Eins er oss skylldt ad miñast a Verk Skøpunareñar og þeim / og øllu meir a vora Endurlausn af Helvijtes og Syndareñar Þraldoome / eñ þeir a Lausnena af Egyptalands Anaud / ad hverre fullendadre / (eg meina vorre Endurlausn) ad DRottenn / sem doo fyrer Synder vorar / er uppriseñ oss til Riettlætes / A vora Endurskøpun og Helgun i Skijrneñe / hverrar Fyrermyndañ ed var Gangur Israels Sona yfer um Hafed Rauda ur Egyptalande / þvi meigum vier tileinka oss þad sem DRottenn bijdur i sijnu Løgmaale / Geimed mijna Sabbatsdaga / svo ad þier vited ad eg er DRottenn sem ad helga ydur / Ezech. 20. A Deydingu Holldsins / ad vier ei giørum þad oss lyster a hans helga Dege / nie gaungum a vorum Vegum / Esa. 58. Vm þetta eigum vier ad huxa a þessum helgum Tijmum / þad eigum vier ad brijna fyrer Børnum vorum og Hiwum / ecke sijdur eñ Israels Syner Løgmaaled / og skule Meñ satt tala / þa er eingeñ Idia Gude þeckare a Sabbatsdøgum / eñ ad uppfræda Vngdomeñ og hina Fafroodu i þeirra Christendoome / þvi til þess maa eg segia / ad christeña Maña Sabbat sie giørt sier i Lage / Giæte þeir þess ed af Gude setter eru til slijkrar Idnar / bæde KiekeMeñ / Forelldrar og Husbændur / og Hugleide / hvad stoorum Reikningi þeir eige ad svara fyrer þeña Dag / ad ødrum frateknū. Nu

fyrer

fyrer þvi/ad ſvo er vared ſpilltu Edle voru/ ad færſter af oſſ/ jæ/ ſvo fæer ſem eingver af þeim ſem lifa a þeſſare kølldu og ſiødurſtu Øld/ þeir geta allañ Dag til Enda Gude þioonad i Hiarta ſinu / an þeſſ ad Hugur þeirra hvarfle fræ/ þa meina eg ad Leifelegt ſie/ ad hreſſa Hiarta ſitt med Sidſamre og Hæverſkre Skemtan a þeſſum Døgum. DRotteñ og hañs Læreſveinar geingu ut um Korn-Akur a Sabbats Dege/ Matth. 12. Þvi veit eg ad hañ bañar ecke ad giøra ſier eitt hvad til Dægur Styttingar / hvert helldur þ er med lïtelle Vinnu edur Meinlauſum Leik / nær þad ecke ſkedur af Giælïfe / af Lauſlæte / af Hreckvïſe / edur ødrum Hlutum ſem Guds Hæleita Nafn verdur laſtad med/ ſvo og eru Naudſyneñe eingeñ Løg ſett. HVErs VDar ASne EDur NAut / SEm fELLur I PJtt A SABBats DEge / Er þad Ecke JAfNſkiott VPPdreged ? Seger Frelſ-areñ hier i Gudſpiallenu. Þvi veit eg ad ecke a ſvo Løgmæled ad ſkilia / ad øll Viña hafe Judum bañad vered a Sabbats Dege/ hvernig ſem æſtædiſt/ þ kieñer Chriſtur ſiælfur med þm Ordum/ er ſtrax voru leſeñ/ z aptur med þvi ad hñ ſeger/ ad Kieñemeñerner i Muſterenu vañhelge Sabbated/ hañ meinar epter Phariſæaña Vtleggingu. Eins mikel Viña var ad ſlætra Fornunum fyrer Altarenu/ ſvo ſem i heima Huſum. Eñ fyrer þvi / ad þeſſer Phariſæi kyñu ad hafæ ſagt / ad ſlïkt helgadeſt af Muſterenu / þa leifde hañ Læreſveinunum Axen ad plocka fyrer utañ Muſtered a Akrenum/ og ſagde : Hier er ſa / ſem meire er eñ Muſtered / Matth. 12. Hvad ed ſatt var / þvi hñ var Muſtereſins HErra / ſvo vel ſem Sabbatsdagſins / Luc. 6. Þad var og af Guddoomlegre Speke talad / er hañ talade under eins / Sabbated er giørt fyrer Mañeñ / eñ Madureñ ecke fyrer Sabbated / Marc. 2. Þetta er ſatt/ ſvo ſem øll hñs Ord/ þvi Madureñ var ſkapadur ædur eñ Sabbated var ſett / Hvar fyrer ſkyllde þa hin ædſta Skiepna Guds / ſem er under Sooluñe / vera ſvo miøg bundeñ vid Kyrkiu-Løgeñ / ſem ecke ætti ad vara leingur eñ til Chriſtum / ad et mætte bregda ut af Løgvitringaña Vtleggingu. Guds Løgmæl utleggur og ſiælft ſig i þeſſare Grein / þviad i Levitici Bookar. 23. Capit. ſtendur optlegá / Þu

ſkallt

skallt eckert Prældooms Verk vinna / Þad er Jtrekad aptur i Num. 28. og 29. Capitulum. Hvilkt þad sie / kenner bæde Esajas og Jeremias / Ad ei skule bera Byrder inn umm Jerusalems Port a Sabbats-Døgum / og mæ þar af ræda / hvad i þessu hafe mest hanglad vered. Nu er þo Frelse vort Christena Manna meira / þvi vier erum ecke ad øllu Leite bundner vid Gydinganna Sabbat / nockud hefe eg ædur þar umm sagt / nockud vil eg hier epter segia. Þad er nu øllum kunnigt / ad Kyrkiu-Løg Moysis eru fyrer Dauda DRottens afmæd / enn þad er ædur sijnt / ad Forbod alls Erfides a Sabbats-Dege heyrer til Kyrkiu Løgunum. Satt er þ / ad Gud skipar / ad þetta Løgmaal umm Sabbats Dagenn skule vera þeim eitt Æfenlegt Løgmaal i þeirra Kynslodum / enn þær rugludust / ei langt epter Himna-Før DRottens / & nu veit eingenn af þim / af hverre Ætt hann er / þvi er þad bert / ad þetta Løgmaal hefur ei ad øllu Leite vered gefed nema Gydingum. Vmmskurnenn kallast og eitt Æfenlegt Sattmaal / þo er hun afteken med Skyrn Christena Manna / þvi ber þest ad giæta / ad Ritningenn kallar þad Æfenlegt æ Stundum / sem leinge a ad vara / Enn hvernig sem þessu er vared / þa vil eg adspyrta: Hvar fyrer mun Paulus straffa þa i Galatia seglande / Gal. 4. Þier taked Vara a Døgum og Mænudum og Tijmum og Arum? Hvar fyrer mun hann aptur segia vid þa i Colossis / Cap. 2. Eingenn skal dæma ydur i Mat edur Dryck / edur umm Nætidardags-Hallo / edur Ny-Mænuda Helgar / edur Hvijldardags / sem ad er Skugge þess Epterkomanda / enn Christi er Lijkamenn? Hvad er þetta annad / enn ad Sabbatsins Løgmaal er ad nockru Leite linad / og ecke svo strenglega boded christnum Mønnum / svo sem þad var Judum / Eg vil og þad til-leggia / ad þ kallast Teikn i Exodi Bookar. 31. Cap. Hvad munde þad þa teikna? Þad Ævarande Sabbat sem DRottenn byriade med sinne Vpprisu hier i Nædenne / Enn mun fullkomna i Vpprisu allra Manna / hvar epter ad Vtvalder munu eckert annad Verk vinna / enn ad lofa Gud. Fyrst Menn nu hafa sialfer enn Hlutenn Allareidu ad nockru Leite / þvi Truenn er Vera þeirra Hluta sem Menn vænta epter / Heb. 11. Og ad vyssu hver einn fullkomlega sæ ed i DRottne deyr: Þvi

 skyldu

skylldu Menn þa svo mieg hallda uppa Teikned? Þegar eg Lijkamann hefe/ hvad gyllder mig þa um̄ Skuggann? Svo er nu Christnum̄ Monnum Leifelegt ad vinna a Sun̄udøgum allt hvad Stoor Naudsyn vid liggur/ þo svo/ ad Men̄ heyre adur Guds Ord/ ef heyra mà/ svo sem er ad biarga Akvinnu sinne frà Skiemdum/ Ef þar vidliggia/ ad giøra Naudsynlegar Reysur / ad hiálpa þvi sem ad Lande ber / ef an̄ars er hætt vid ad missest/ad Roova til Fiskiar i Nallæris Tyd/ þo svo/ ad ei sie Fatækum gleymt/ epter þvi sem Løgenn bioода/og an̄ad þessu lijkt / Þetta er Leifelegt ad vinna / og jafnvel þoott ecke bere brad Lijffens Naudsyn til / þa er þo ecke sooddan̄ ban̄ad. Ecke liggur Man̄sens Lijf vid ad draga Nauted upp ur Dykenu a Sabbats-Dege / og þo ma sià / ad Gydingar hafa þad Leifelegt hallded. Ecke hefdu Læresveinar Drottens af hungre Daed / þoott ecke hefdu þeir plockad Axen̄ a Nvildar Degenum / og took han̄ þa samt i Forsvar moote Illkvittne Pharisæan̄a/ han̄ gat og sadt þa med ødru Moote/hefde þetta ecke Leifelegt vered/ þvi ecke var hn̄ komenn til ad uppleysa Løgmaaled / Matth. 5. Nu er þetta og an̄ad Christnum Mønnum lofad med søgdum̄ Nætte/ Enn þess a eingenn ad dyrkast ad Naudsynialausu / edur ad bruka Frelse Guds Barna til Agyrne / edur giøra þad af Vantrausste vid Gud / edur Forsmaan vid han̄s helga Daga. Enn hvad hier um̄ er framar ad tala / þa er Gude eingenn Nlutur þeckare ad giøra a Sabbats Døgum / næst sin̄e Þioonustu / helldur enn Kiærleikans Verk/ Hier stendur i Gudspiallenu/ Ad NAn̄ NAfe TEKed A þESSum VATNSiuka MAn̄e / LEKNad NAn̄ / Og LATed NAn̄ J BVRtu FAra / Og hversu ad han̄ hafe Pharisæana saman̄fært hier um̄/ er Auglioost/ecke einasta af han̄s Tale i þetta Sinn̄ / helldur og af Andsvare han̄s vid Samkundu Nøfdingian̄ / er vandlætte um̄ þad/ ad hn̄ læknade hina veiku Konu a Sabbats Dege/ Luc. 13. Þu Nræsnare/ sagde han̄/ Leyser ecke hver ydar sitt Naut og Asna af Stalle a Sabbats Dege / og leider til Vatns / Byrtade þa ecke þessare/ sem er Abrahams Doottер / hveria Andskotenn hefur bunded/ Sia/ i Atiган Ar/ ad leysast af þessu Bande a Sabbatsdege?

Ecke

Ecke erum vier megnuger um̄ ad giøra Kraptaverkeñ / samt eigo þeir ed Tæknes Kunstena vita / ad giæka þessa / og aller ad giøra vidlyk Kiærleikans Verk hvad mest a þessum Dege/epter þvi sm̄ hver hefur Orsøk og Efne til. Eg veit þar er eingeñ su Predikun/ ad eg fæe ecke ad heyra þar talad um̄ Synder mãnar/um̄ Giæsku Guds og hañs Velgiørninga / um̄ Avøxtu Truareñar/ og Betrun Lifnadarens/ og þoott alldrei sie Predikuneñ svo Einfalldleg/ þa veit eg / ad eg er ecke svo lærdur sem Lutherus/er sagdest alldrei hafa heyrt þa Predikun/ ad hañ ecke hefde eitthvad af heñe lært / og mun hañ þo hafa heyrt þær misjafnar a þm̄ Døgum/ Sie eg nu Guds Barn/ þa vil eg sijna þad i Verkenu / sem eg numde af Ordenu / Añars er þad falled utañ hia Vegenum / i gryttta Jørd / edur medal þyrna. Alltyd eigum vier Kiærleikans mistuger ad vera/ eñ þo hellst a þessum Døgum. Gud giæfe/ad Christner Meñ nu villdu giøra sier þ ad Skylldu Løgmæle/ sem Paulus ried þeim i Corintho um̄ Tillaged til Heilagra. Hiñ fyrsta Dag Vikuñar/ sagde hañ/þad er a Suñudageñ/þa legge hver eiñ hia sialfum sier/safnande i Siood/þad sem hønum hefur heppnast: Fatæka høfū vier jafnañ hia oss/eñ þo høfū vier sier i Lage Orsøk til ad giøra þm̄ Gott a þssū Døgū/þvi þr koma masamt oss fram̄ fyrer Gud i Helgedomenū/þar fañ vier best ad heyra Naudsyniar þra/ þar getū vier rææded Bot a þm̄/vier sm̄ Gud hefur giefed Audlegd Heimsins þssa. Þar kuñū vier ad giøra oss Vine af hinū Ranglæta Mam̄on/þa er medtaka oss i eilyfar Tialldbuder. Svo og eigū vier ad vitia Siukra/Husa-Eckna og Fødurlausra a þessum Døgū/þvi þad kallar Petur Gudræknes Verk/Hugga þa/Rædleggia þeim/og ecke koma Toomhendter/ ef vier meigum af leggia/ eñ þr eru Naudstadder/ Añars geingur þ nærre þvi/ad segia/Fared i Fride/vermed ydur og mettest/eñ gefa þeim þo ecke hvad Lykamañ gagnar/Jac. 2. Svo giæked nu þssa/Christner Meñ/og giøred ei Hiegoma ur Drottens Døgū/ hañs Orde/ edur hũs Huse/ þvi hañ lætur ecke ad sier hæda/og hvern sem hañ forsmaer/hañ vill hñ forsmaa. Eñ þu goode Gud og Konungur Dyrdareñar/verka þu þ med oss/ad vier so tækiñ þyna Sabbats

Daga/ þitt Ord/ þijna Þioonustu/ og allar þijnar Helgar Tijder/ ad vier meigum med þier Oendanlegt Sabbat hallda / fra eirne Eilijfd til allarar/med øllum Heiløgum/ Bænheyr þad Naaduge Fader/ Fyrer JEsum Christum/ A M E N.

A Michaelis Messu.

Gudspialled/ Matth. 18.

Ï þaň Tijma /Geingu Lærersveinarner til JEsu / og søgdu/ Hvør er mestur i Himnarijke ? JEsus kallade eitt Barn til sijn / og sette þad midt i millum þeirra og sagde: Saň-lega sege eg ydur / Nema þier umsnuest / og gioreft so sem Smæborn / munud þier ecke inganga i Guds Rijke. Hvør sialfur sig lækar so sem Vngmenne þetta/sa er mestur i Rijke Himnaňa. Og hvør sem medtekur eitt þvilijkt Vngmenne i mijnu Nafne/ sa medtek-ur mig: Eň hvør haň hneixlar eirn af þessum Smælingium sem a mig trua/ þarfara være hønum ad Mylnu-Steirn heingdest uň haňs Hals / og være i Siafardiup sockfur. Vei sie Heimenum fyrer Hneixlaner / Þar hlioota þo ad koma hneixlaner. Eň Vei þeim Maňe / fyrer hvørn ad Hneixlaneň kiemur. Eň ef þijn Hønd edur þiň Footur hneixlar þig / sniyd haň af og snara hønum fra þier. Betra er þier iň ad ganga til Lijfsins Hølltur og Handar vane/eň þad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eilijfaň Elld kast-adur. Og ef Auga þitt hneixlar þig / þa slijt þad ut og snara þvi fra þier / Betra er þier Eineygdum iň ad ganga til Lijfsins / eň þad þu hafer tvo Augu / og verder i Helvijtiskaň Elld kastadur : Sied til ad þier forsmaaed ecke eirn af þessum Smælingium. Þviad eg sege ydur / ad þeirra Einglar a Himnum / sia jafnaň mijns Fødurs Auglit / sem er a Himnum.

Exordium.

Þesse Heglega Hatijd / er vier i Dag hølldum / er Tileinkud hinum stoora Høfud-Eingle Michael / hvers Nafn ad merker / Japa GVDE / eda / Hver Er Svo Sem GVD / Ecke þess vegna / ad haň sie Gude jafn/ edur nockur Gaur Skiepna / helldur hins / ad hin øňur Guddoomsins Persoona Guds Eingetenn Sonur haň ber þetta Nafn Sumstadar i Ritningunne / og medal

aňars hjá Danielem í 10. og 12. Capitulum. Ecke helldur er þesse Dagur helgaður Guds Eingle í þeirre Veru / ad Menn skule dyrka hann þar með / þvi DRottenn Gud þinn skalltu tilbidia og hønum einum þioona / seiger Ritningenn / Matth. 4. Þad bannar Paulus / er hann tekur oss Vara fyrer / ad vier ei skulum lata villa oss med Dyrkun Einglanna / Col. 2. Og ecke villde Eingillenn sem fyrrest Johann taka a moote þvilijkre Lotningu / þegar Postulenn fiell hønum til Foota ad tilbidia hann / er hann sagde / Apoc. 19. Sia til ad ei giører þu þetta / eg er þinn Samþioon. Helldur er þesse Hatijdes Dagur þar til giørdur / ad þacka Gude fyrer Vernd H. Eingla / hverium hann umbodeð hefur / ad þeir bere oss a Høndum sier / svo ad ei steitum vier Foot vorn vid Steine / Matth. 4. J Ritningunne høfum vier mørg Dæme uppa Varatekt H. Eingla: Gud DROTTenn Himensins mun senda sinn Engel fyrer þier / sagde Abraham vid Eleesar Þioon sinn / Gen. 24. er hann reiste i Mesopotamiam / til ad bidia Syne sijns Konu til Handa. Jacob seiger / ad Eingillenn hafe frelsad sig fra øllu Illu / Gen. 48. Petur seiger: DRottenn sende Eingil sinn / hver ed frelsade mig / Act. 12. Enn þoott ad ei siaum vier Einglanna Siooner nu a þessum Døgum / þar hinn stoore Michael / hinn stoore Eingill þess mikla Rads hefur bæd svo um vor Saaluhialpar Efne / og svo lioosliga opinberad oss sijns Fødurs Vilia / ad vier þurfum ecke Einglana af Himne til ad kienna oss hvad til vors Fridar heyrer / þa sannt skulum vier vita / ad þeir blessadir Andar eru oss nalæger til ad afstyra Skadræde og Arasum Fiandmanna vorra / og þad vottar Paulus / er hann seiger epter David / ad þeir sieu aller Þioonustu samer Andar / utsender þeim til Þioonkunar / er Saaluhialpena erfa skulu / Hebr. 1. Nu villdum vier aller i þettra Tølu vera / þat fyrer eigum vier ad leggia alla Huga a / ad vier styggium þa ecke fra oss med Hneixlanlegum og Oguðlegum Lifnade / Hvar um ad þetta H. Evangelium gefur oss Orsøk ad ræda / ut af þeim Ordum / er DRottenn talar um Hneixled / hvert ad er Tvøfalldt. 1. Þad Menn giefa ødrum af sier. 2. Þar Menn hneixla sialfa sig: Um hvorttveggia vil eg med þeim Ordum tala.

Enn þu goode Gud / styrk oss hier til med þijnum Anda / i JEsu Nafne / AMEN.

Utleggingen.

HVER Sem HNEIXLAR Einn Af þEssum SMaa / seger Frelsarenn: Þad Ord er i Textanum stendur / er dreged af ødru Orde / sem merker Ad HALLTra / og þad þess vegna / ad sa sem hneixladur verdur / hann er ecke Heilfættur / hann Halltrar a Guds Vegef og geingur ecke riett fyrer DRottne. Þetta a vel saman vid vora Tungu / þvi HNEixle drogum vier af þvi Orde / ad HNiga edur HNEigia / þvi sa sem Hneixle af sier gefur / hann kemur ødrum til ad hniga edur rasa / og hneiger hann til vondra Verka. Þetta Ord merker

er a Griska Tungu þad Tre / sem Snørufie helldur / a hvert þegar Dyred rekur / feller þad hana yfer sig / og verdur Veidemanienum ad Bræd. Svo brukar og Dioful leñ sýna Eyrendsreka i Heimenum/ til ad veida Einfalldar Sæler / þeir hallda Snørū hañs yfer Hofde þeim: Svo kallar Paulus hañs Viela Brøgd/ er hañ seger: ad þeir sem rýker vilie verda falle i Dioful sins Snørur. Þar fyrer seger og DRotteñ fyrer Muñ Hosea/ uñ hina Otruu Kieñemeñ i Juda/ þier erud Snara i Mitzpa/og utþaned Net a Thabor/Hos.5. Dragande Dæme af þeim Veideskap er brukadest a þessum Stødum. Nu er þesse hin fyrre Grein af Hneixleñu med tveñu Mooke: Añad hvert verdur þad med ORDum edur VERKum. Med Ordum skiedur Hneixled/ þegar þeir sem eiga ødrum ad underviisa/ þeir kieña Villur og rangañ Lærdoom / þañ ecke er a Guds Orde bygdur/ og leider til Glotunar. Fyrer þessare Orepsoott hefur Guds Føduleg Millde þyrmt Lande voru/ sijdañ hid klara Lioos Evangelii skein i hñs Kyrk iu medal vor: Lofad sie hañs Dyrdarfulla Nafn uñ Allder Allda. Þetta verdur og / nær þeir sem i Guds Stad eru setter/ predika þad sem er Hiegoome/ ecke sundurskiiufa Ord Sañleiksins/svo sem byriar / Ecke giefa Guds Hiuum i rettañ Tijma þad þeim tilheyrer/ og tala þ fyrer Foolkenu/sem ei er til Saaluingar Sælu þeirra/svo hun er litlu edur eingu nær / Ecke segia hiñum Ogudlega til Synda siña / Ecke Leidrietta þañ/sem fer villur Vega/Ecke underviisa hiñ Fæfrooda/ Ecke hugga þañ Sorgbitna z Angrada/sæ/þegar Meñ i Guds Naf ne z under hñs Personu reka sitt eiged Eyrende/til sijns Abata / z ad leita sialfū sier Virdingar/eñ læta Guds Dyrd fara/ og eru ei mieg huxunarsamur þar uñ/hvad hefie vidlijdur / þessa kallar Paulus O'trua Erfidara/og Esajas Mallausa Hunda/sem ei kuñe ad giellta / eñ þo sterka Hunda til ad eta: Hvar fyrer? Þvi þeir segia þm Strijd a Hendur/sem ecke leggia i Muñ þeirra/eñ boda Frid/nær þeir tyggia med Tøñunum / Mich.3. Þeir eru Hverfuler / Ofañsoguler og Liuga/ segiande: Eg skal drupa / þad er kieña þier fyrer Vijned/og fyrer æfeingañ Dryck/ svo sem DRotteñ ad Orde kemst/ hiaa Micheam

Cap.

Cap. 2. Og eg veit ecke hveriu þeir betre eru þeim folsku Spamonnum/ er DRottenn talar um̄ i Gudspiallenu/ er koma i Saudaklædum/ enn inn̄ra eru þeir glepsande Vargar/ þvi einu mꜳ gyllda med hvertu Moke Menn draga Andskotans Ploog / til ad spilla Guds Akre/ og er þetta eitt skielfelegt og banvænt Hneixle. Næst þessum tel eg þa/ sem̄ bæde sialfa sig og adra venia a skam̄arlegar Ordrædur og Fiblslegt Hial/ sem̄ eru Blot/ Musi-Eydar/ dꜳrleg Skemtan/ Hroop og Nyd / liooter Kvedlingar/ z þo allra helst illar Umrædur z Hneixlanlegar um̄ Nꜳungann/ sierdeilis dauda Menn edur fiarlæga/ af hveriu ad þrꜳvalldlegꜳ fram̄ kiemur Agg/ Reide/ Þræta/ Mord/ Mannadrꜳp/ z allra handa Fiandskapur og Daudlegt Hatur: Þetta kalla sumer Ohlutvander Menn litlar Synder/ aukhelldur ad þr varest ad læta jafnvel sijn eigenn Born og adra Fꜳfrooda þetta til sijn heyra / Enn Paulus seger oss/ ad illt Samtal spille goodum Sidum/ 1. Cor. 15. Og framar seger hann / ad þvilijkt ecke Christnum hæfe/ Eph. 5. Enn hvad er þad? Eckert annad enn ad sꜳ siste ecke Christenn / ad Postulans Doome/ sem ad kemur sier þvilijkt edur um̄ Hond hefur / Enn ef hann ecke Christenn er/ þa er hann ecke Guds Barn/ og hefur forbroted hans Nꜳd / og tapad Velferd Sꜳlar sinnar / nema hann ydrest af Hiarta/ enn forþienad ecke einasta Ad MYLNUsteirn HEINGDest Um HAAls HONum / Og YRde J SJAfARdiup SOcktur / Svo sem hier stendur i Gudspiallenu/ helldur og/ ad honum yrde i eilijfann Elld kastad: Og af þessu er nu audsært / hvad skielfeleg Hnꜳdung þad sie fyrer Gude og ollum Heidvirdum Monnum / ad hafa þetta Ofooma fyrer Smꜳ-Bornunum/ edur odrum Einfolldum / og draga þa med svoddann Hætte fra Gude under Satans Valld/ Hverutveggium bæde þm̄ sem hneixla / og hinum sem hneixladur er til eilijfrar Glotunar. Þeir eru og ecke Saklauser af þessu/ er hroosa vondum Verkum/ og þeim er þau i frame hafa/ forsvara þa/ og tala þeim alla Hlute til Umbootar/ þvi hier af leidest hinn Einfallde og Barned til ad giora hid sama/ og elska þad sem þad lofad heyrer af odrum sier Elldre og Vitrare / Þad er satt/ ad Manninn skal elska/ enn Verkenn hata / og færa alla Hlute a betra

fra Veg . Enn þvi skal eg lofa hann/ sem hafar Gud og gooda Sidur. Jafnvel þo margur kalle þad Næversku og Spaklynde/ ad giora þann enn/ Eg voga ad segia / ad þar er eingenn meire Drepsoott i eine Bygd edur Lande / Enn þeir Menn sem Ogudlega lifa og einkis sw fast hvad þr giora/ enn eru þo heidrader i Ordum/ og hvad þeir tala edur giora/ þad er teked svo sem af Himnum ofann komed/ og Jafnvel Klæker þra eru Dygder kallader . þesser eru eitt Aku-Mein alls Neidurlegs Afhæfes og goodrar Skickunar / Snara hins vonda Neims/ Taal-Fuglar Diøfulsens / Og svo eg þad i einu Orde sege/ þeir eru Meistarar til ad fordiarfa/svo sem Drottenn talar umm Babilon hia Ezechielem/ Þvi kalla eg þa litlu betre sem ala Osooma þra i sænqtu Nroose/ þo vil eg hier hafa fræskiled þann Neidur / er Menn eiga Balldstioornenne ad veita/ ecke einasta Goodum og Froonum/ helldur og Nreckvyssum / seger Petur . Og skrifad er / Nøfdingia þijns Lyds skalltu ecke Bøls bidia/ seger Paulus . Enn hitt Atiad er eg fyrer Skømmu umm talade/ þad orsakar stoort Hneixle / þvi þad er nockurskonar Kængdæme / og rietttæter hinn Kænglæta/ edur ad minsta Koste leggur vonda og gooda ad jøfnu. Nu er allt þetta illt sem allareidu er upptaled/ enn Kunstenn stijgur enn þa hærra upp i Diøfulsins Næskoola. Þar eru þeir sem ad hafa Balld yfer ødrum / Svo sem eru Foreldrar yfer Bornum sijnum/Husbændur yfer sijnum Þienurum/ Stoor-Nerrar og Magtar-Menn yfer þeirra Vnder saatum/ Nær þesser bioda eitthvad þad sem Ogudlegt er/svo ad hiner voga ei ann ad enn hlijda/ þad er eitt fullkomed Ofrijke og Yfergangur Satans i sijnu Rijke / svo baud Nebucadnezar sijnum Vndersaatum ad dijrka sitt Gull-Bijlæte/ Dan. 3. Svo skipade Jessabel ad utvega Falsvitne a moote Naboth. Svo baud Nerodias Dottur sine ad bidia umm Johannis Nøfud. Svo kem Jeroboam Israel til ad Syndga/ er hann baud ad dyrka þau Skurgodenn i Dan og Bethel : Og þo ad i øllu ødru sie Olijku saman ad jafna/ þa var siælfur David hinum lijkur i þvi / er hann liet slaa Vriam i Hel med Sverde Ammons Barna. Þessa Eptermynd høfum vier i Lands-Nøfdingium þeim/er bioda ødrum þa Nlute/ sem Gud hefur Andstygd a/ Mein-

sære/

fære/ Ofbellde/ Gripdeillder/ og i hvern hellst Maata/ sem þeir lecka þa edur hræda til ad vika Dioflenum/ eñ mootþægia Gude. A Husbændum/ er þeir giøra slijkt hid sama/ ad þvi Leite sem i þra Vallde stendur/ til Dooms : Nær þeir biooda þeim edur kæla þa til ad giøra ødrum Orett sier til Abata/ Ad forsooma Guds Ord og helgar Tijder fyrer sijn Eyrende / Ad hefna a einhvertium / er þeir þykiast eiga Neipker ad giallda/ edur ad þr bruka þa a einhvern Hatt til ad framkvæma sijnar Gyrnder/ þtta er eitt skadsamlegt Hneixle/Og hid sama er ad segia uñ Foreldrana/ edur adra þa/ sem yfer Børneñ eru settet / edur uñgaangast med þeim / og er þeim þo miklu meire Vande a Hende/ eñ øllum ødrum/ fyrst þess vegna / ad Forelldrarner eiga hina mestu Rætt a Børnunum ad hafa / og er þad Mæla sañast/ ad þeir eru fæster sem vilia þeim Illt giøra i Lijkamlegum Hlutum/ og sumer eru allt Ofhlijfner i þvilijku / sumer steypa sialfum sier til Helvijtis fyrer þeirra Skulld/er þeir safna þeim rangfeingnum Aude/og keña þeim ad giøra hid sama / Eñ trued mier / ad betra er ad giøra Barn sitt Arflaust ad Saklausu/ betra er ad slaa þad og lemia til Obroota / betra er ad myrda þad/ eñ ad hneixla med þvi/ ad vijsa þvi a nockurt Forræde/hvar af þvi kyñe ad orsakast einhver Sælar Vode/þvi allur Lijkamlegur Skade er Hiegoome ad reikna hiaa Meinum Sælareñar. Hin øñur Orsøk til þess/ ad oss er vandast vid Børneñ/ er su/ad þau eru hvad næmust a hid Vonda / og hvad þau ung numdu / þad verdur þeim torvelldara ad lææta nær þau dragast a Legg/og þvi tekur Frelsareñ þau til Dæmes hier i Gudspiallenu. Hañ virdte þau Blessadur svo mikels / ad hañ sagde : Leifed Børnunum til mijn ad koma. Hañ setur þau til Epterdæmis þm sm iñ vilia ganga i Guds Rijke/ Hañ took þau uppa siñ Armlegg / Hañ blessade þau/Hañ seger hier i Gudspiallenu/ Ad PEirra EJNGLar SJæe JAFNañ SJJNs FODurs ANDlit Sem A HJMNum Er : Meined þier ecke / ad hañ take þad sært / þegar þau eru hneixlud / er hañ svo miøg virder og elskar / þegar þau eru dregeñ fraa Himnarijke / sem eiga þess vissa Vona medañ þau þañeñ eru : Munu ei Guds heilager Einglar

 klaga

klaga þa sarlega/ þegar þra Niørd/er þeir eru setter til ad vakta/ þeg ar hun er svo illa utleiken / af þeim er sjøst skyllde / edur ødrum O'hlutvøndum/er vilia sem flesta jafnsvarta sier/ þvíad ef þar er Glede i Himnenum yfer einu Syndara Sem Ydran giører/ þvi skyllde þa ei Guds heiløgum Einglum lijka þad stoor-illa / nær svo er høndlad med þeirra Foostur-Børn / Þvi kan hver ein nærre ad gieta sem nockra Rækt hefur a þvi Barne / sem hønum er Asfoolged. Og þo nu Frelsaren tale sier i Lage um Børnen i Gudspiallenu/þa vited ad aller adrer eru þar inne falder. Gefed eingu neina Hneixlan/ seger Paulus: En sierdeilis eru þad þeir/ sem eru hans/ einkum Volader/ Einfallder/ og þr sem bera hns Kross/ þvi hn gefur þeim sømu Meining ar Nafn hia Matth.25. Þar hn kallar þa hina Minstu/ jaa/ þna minstu Brædur/ i sama Capitula/ þvi skulu vier nu vita/ad hin annar Maate til ad hneixla med Ordum/ er saa/ ad raada einhverium til nockrar Syndar / þegar han er Sorgfullur og Mootlættur / Jobs Kona seger vid han i hans stooru Mannraunum / bølvadu Gude / og far ad deya: Hene eru aller þeir lijker/ er raada Harmþrungnum Manneskium til ad leita Oleifelegra Medala / hinum Siuka til ad leita Fiølkinges Manna / edur bruka adra Hiaa-Tru og Afgudadyrkan / Hinum Fatæka til ad stela / edur vinna sier inn Fe med Prettum og Raangsleitne / þeim sem Orietten lijdur/ad hefna siaalfur sijn/en forsmaa Løgen/ og stela Hefndenne fraa Gude / Hafe nockur eitt Odaada Verk i Sinne/eins og Absalon / þa vantar ecke einn Achitophel til ad raada hønum ad kreinkia Fridlur Fødur sijns / 2. Sam. 16. Og nær Ammon lijtur Gyrndar Augu til sinnar eigen Systur/ þa verdur jafnvel hans Brædrungur Jonadab til þess ad gefa hønum Raad/til ad fremia sinn Ogudlegan Villa/ 2. Sam. 13. Eg vil ei tala um þa sem Fleka adra einfallda til ad giøra sier Selskap i þvi/ ad Fefletta adra/ til ad utsiuga Hus Eckna og Fødurlausra / til ad draga under sig annars Goods med Yfervarpe Laga og Rettinda: Eingenn hefur þa betur utmaalad enn Salomon/er hn seger/ Prov. 1. Son minn/nær Synduger Menn vilia locka þig / þa kom ecke / þegar þeir segia / gack med oss/ vier vilium

umsitia Blood/vier viliū umsitia hin Saklausa : Og skomu þar epter seger hañ oss hvada Tæl-Bita þeir bruke til sꝛoddañ Veida : Vier skulum finna allra Handa kostuleg Audæfe / vier skulum fylla vor Hus med Herfang/vier skulū aller hafa eiñ Siood. O ja/ þier Satans Einglar/ verda mæ þier hafed aller eiñ Stood i ydar Fodurs Ryke / sem er Høfdinge þessa Heims/Eñ svo munud þier og eiñ Stood hafa med hønum i hinu vellanda Dijke / þegar Guds Vesælingar lioma i Ryke sijns Fødur/ eins og Stiørnur Himens / þier munud seigia eins og Israel fordum/ nær þier fagned ydar rangfeingnū Aud: Þesse erū þau Laun er mijner Elskugar hafa giefed mier/Hos.2. Eñ nær þier uppvakned i Helvijte og Kvølunum med øllum þeim er þier leidt hafed til Sløkunareñar med ydar falskre Aeggian/ munud þier þa seigia : Þesse eru mijn Laun er mijner Elskugar Holdded/ Heimureñ og Diøfullen hafa giefed mier ? Svo er nu þetta hin Skadlegasta og Hnetyklanlegasta Tæl-Snara/ og þad þess helldur/ ad slijkt er hallded Framsijne og Skynseme af Børnum Veralldareñar. Meñ hneixla og siñ Naunga/ nær Meñ brigsla hønum um einhvern Hlut/ jafnvel þañ / sem ecke er i hañs Vallde/ Vm Fæfæke sijna/ um Fævitsku/um Lijkamans Skapnad / herma epter hønum og spotta hñ / Aller þeir ed svo giøra/ þeir ecke einasta hæda ad Skaparanum / helldur koma hin um til ad Syndga/ i þvi hañ reidest slijku/og leitast vid ad hefna sijn/ og fæe hañ ei Hefndeñe framkomed/þa hatar hañ þañ/sem hñ lijdur slijkañ Driett af/ Eñ Hatred er ein Synd/sem bañar Mañenum iñ i Himnarijke. Eg vil eñ framar segia : Hver sem brygslar einum um þetta Synd / hañ gefur stoort Hneixle af sier/ þvi Naatturañ er svo Illgiørn/ ad Sañendunum verda Meñ reidaster/ Eñ vier eigum ecke ad gefa Naunganum Orsøk til neiñrar Syndar / añars giøra Meñ sig Hluttakande i añarlegum Syndum/ og hver vill uppkelia allt þad sem Tungañ hneixlar med/ nær hun er upptendrud af Helvijte / seger Jacob. Eins vil eg geta ædur eñ eg skilst vid þetta Maal/sem er þad Satans Ide / er margur Gærungur brukar / ad spotta Guds Þioonustu/og hlæia ad þeim er hana ydka : Þetta er riett ad gabba Gud/og

hæda ad Christo i sijnum Pijslum / þvi svo sem ad hiner Ogudlegu Kiennemanna Høfdingiar/ med þeirra Hræduglegre medferd / leiddu þad Foolked sem Skømu ædur hafde sijn Klædebreidt a Vegenn/og kallad / Hosianna Syne Davids/þeir leiddu þad/ sege eg/ til ad hroopa litlu sijd ar/ Tak burt þenna/ og gef oss Barrabam lausann/ svo fyrerverdur sig margur Einfalldur og Istødulijtell/ þegar þr siaa/ad Christelegt Lijf- erne ablar þeim Haturs hiaa Mønnunum/og þetta er verra enn allt ann- ad/sem ædur er uppkaled/þvi nær Hneixled hefur þrijst einhverium til ad burtkasta Guds Otta/og lata meir ad Mannanna Dome enn Guds/ þa fylgia þar allar Skammer a epter/og þannenn verdur nu Hneixled med Ordunū. Enn med Verkunū skedur þad ecke minna : Vei HEIM- enum FYrer HNEIXLaner/seger Drottenn. Þetta VEI talar hann af Medaumkan/ alijka og þegar hann grief yfer Jerusalem/hvar fyrer? Þvi hn̄ saa/ ad þar VRdu Ad KOma HNEIXLaner/ Ecke af Guds Tilstille / hverium ecke lijkar Ogudlegt Athæfe / helldur af Heimenum/sm̄ ad liggur i hinu Vonda/ og hefur hanns Alvijsa Speke ad vijsu ennig lited til Illsku þessarra Tijma/sm̄ er svo mikil/ ad i Villu kynne ad leidast ef sie mætte iafnvel Utvalder. Nu kemur Hneixled af Verkunū. 1. Þegar Menn drygia Opennberar Skammer og Leste / sm̄ eru þvert a moote Guds Bode z Løgunum/ svo sem Okur/Ranng læte / Agyrne / Ohoof/ Ofmetnadur/ og þad svo Blygdunarlaust/ ad Menn ecke einasta fremia þad sialfer/helldur samsinna þm̄ ed þ giora / Þetta Eikur skadar med tvennu Moote. Fyrst/ ad þ leider bæde adra eins vonda/ svo og þa sm̄ af Natturunne eru þo ecke Illgiarner/til ad giora þad Illt er. Saa sem umgeingst med hinum Hallta/hann lærer ad halltra. Saa sm̄ gefur eina lioota Forskrift/hann velldur þvi/ ad annad eins liootl verdur epterskrifad/og Menn hafa allt ofmørg Dæme til þess/ad Almenningur lockast til ad giora þær Synder s̄ færster mundu giora, nema þr sæe adra giora þ þ sier/z ad þ være Sidvane z Tijdska Manna a medal/Enn a annann Veg hneixlast og þr sem Froomer eru og Radvander/ad þr verda Opolennmooder yfer slijku/ eins og Elias yfer Achabs Hüse, og Paall yfer Ranglæte Ananiæ Høfud-Prests/svo hn̄

rasade

rasade med Tungu sinne; ja/ þar kvíknar i þeim nockurskonar Leide z O-
skickanlegt Vandlæte/ svo þeir taka þad til Rads/ sem Gude er Styggd
i/ eins og Jonam hendte / er hann flude undann Guds Bode. Og enn
nu munu þeir finnast/ er leita svoddann Oyndis Urræda/ nær þr sia/ad
allt geingur Andhælis/ annadhvert ad þeir slaist i Selskap med þeim/ er
þanenn breyta / edur ad þeir yfergefa siælfa sig og Skylldu sijns Em-
bættis. A øllum er þetta Hneixle Skadsamlegt/ enn þo hvad mest a
þeim/ sem eru Mæls metande og bodner yfer adra. Kiennemennerner
hneixla / nær þeir giøra allt annad enn þeir Predika / svo ad þegar Al-
mugenn ser Kienninguna samann vid Lifnadenn / þa verdur Þioonustu-
giørdenn løstud / og þeir fallast miklu helldur a þad / er þeir sia fyrer
Augunum/ sem er ein þeigiande Predikun/ helldur enn þad þeir heyrdu
med Eyrunum/ þvi bæde gleymist þad fliott/ og þyker eingenn Alvara/
nær þvi et hvad siist epterfylgt af þeim/ sem þad hellst ætti ad gio-
ra/ þvi ecke eru aller þr ed giort geta þ/ sem Frelsarenn bijdur/ ad hlijda
þvi er þeir tala / sem sitia a Moysis Stoole / enn breyta þo ecke epter
Giørningum þeirra. Enn hvad verdur þa? Þad sama sem Frelsar-
enn seger/ er hann kallade Læresveinana Sallt Jardar : Enn ef Sallted
skemmest/ i hveriu verdur þa salltad? Matth. 5. Og ef Guds Þienarar
lifa illa/ hver er Von a þvi/ ad Tilheyrendurner giøre þad betur? Nid
Veralldega Valld hneixlar stoorlega / nær þeir dæma rannglega / ta-
ka Fe til Dooma/ umm hverfa goodum Løgum og giøra Rettenn ad Mal
urt / svo sem Spamadurenn ad Orde kemst / taka ranga Eyda vijs
vitande/ Tradka Mælum og draga þau/ til ad þreyta þann sem Ran-
gindenn lijdur. Af øllu þessu frammkemur eitt skielfelegt Hneixle / þvi
þad elur Ofooma upp i Skælkenum / og venur hann af ad hrædast
Løgenn / enn tekur allann Dug fra hinum Frooma/ svo hann verdur hin-
um ad Brad edur og ad hn tekur þad Orad/ ad ræna Riettenn sijnum
Rette/ og hefna siælfur Vanvirdu sinnar. Og frammveigis skedur þtta
Hneixle/ nær þr s Tølldenn hafa/ brioota siælfer Løgenn hvad mest: Eru
Lauslæter/ Ofrædvander/ Agiarner/ svijkia Daglaunarann/ fleka Eig-
ur sijnar ut af hinum Einfallda/ eru Barattusamer/ Ofbelldner/ z frem-

ia allrahanda Skam̃er & Ohæfu / er þeir straffa a ødrū/ svo sm̃ være ecke Løgmæled giørt nema fyrer Almugañ. Forelldrar og Hus-bændur hneixla Børneñ og Hiueñ / ecke einasta nær þeir leggia ein-hveria Synd i Vana siñ/helldur og fremia eckert Gott/eru tomlæter i ad heyra Guds Ord / Yfervalldenu Ohlÿduger/Later/Hyrdulauser/ Reidegiarner/ og lifa i þvilÿkum Syndum / þvi þa meina hiner ad ei sie sier Vandara / & ꝥ heiter riett ad Hneixla Christs Hina Smæu / svo sem hier stendur i Textanum. Hiner Rÿku-hneixla hina Fatæ-ku / nær þeir lifa i allskonar Ohoofe/eñ hiner svellta. Fatæker hi-na Rÿku/nær þr fara illa med Olmusuna/ og eru Opacklæter / gefa svo hinum Orsøk til ad hallda þvi iñe / sem añars ætte ute ad læta: Og þar Verølldeñ er nu full af þessu / þa er ei Undur þo Frelsareñ sege: VEI Sie HEimenum FYRer HNeixlaner. Framvegis rÿs þar a stundum Hneixle af þeim Hlutum / sem hverke eru gooder nie vonder i sialfum sier/eñ verda þo ødrū til Hneixlis: Eg vil taka þad til Dæmis/ad a St. Pals Døgum leifdest allañ Mat ad eta a med-al Christeña/ eins og nu i vorre Kyrkiu/ Sæ sem æt allañ Mat/ og hiñ/er hiellt sig fra sumū/Bæder voru þeir Gude eins kiærer/og hver-ugur vill hañ ad añañ dæme / þo seger hañ: Ef ad þiñ Brooder hryggest vegna Fædslunar / þa geingur þu ecke epter Kiærleikanum / Tortyn hønum ecke med Fædslu þiñe / fyrer hvern Christur dæeñ er / Rom. 14. Þo nu lÿted þyke i þetta spuñed/ þa metur Postuleñ þad svo mikels/ ad hañ helldur þad kuñe ad verda einum til Gløtunar/sem Guds Sonur hefur þo Endurleyst/og hañs dÿra Blood svo til Onÿtt-is a hønum/Þvi seger hñ og i ødrum Stad: Vissa eg ad miñ Brood-er Hneixladest / skyllda eg alldrei Kiøt eta. Þvilÿker eru nu marger Hluter medal vor/svo sm̃ er ein & øñur Siergiæde i Umgeingne/er vier køllum Affarasnid a vora Tungu/ eitt og añad Latgiæde þeirra/sem añadhvert i Klædaburde edur añare Hegdan vilia vera ødruvÿse eñ adrer Meñ / hvad jafnvel sumer af oss bruka a Helgum Tÿdum/ nÿ-ar Uppafindingar i ymsum Hlutum / sem ecke eru verre eñ hid gamla Skick / ecke helldur betre / og añad þvilÿkt / sem Adgiætner Meñ fæ

vel

vel athugad. Þetta er ad sønu einge Synd i sialfu sier/ eñ þad verdur ad Synd ef Næungeñ hneixlast þar af / til ad tala edur þeinkia illa um̃ þañ / er svo giører ad þarflausu / og þvi bañar Paulus / ad giøra þad nockud / a hveriu ad nockur Brooder kuñe ad hneixla sig edur steita / Rom. 14.

Hvad hinu ødru vidvÿkur/ sem eg hiet um̃ ad ræda/ þa kuñi a Meñ hvad mest ad hneixla sialfer sialfa sig / þad kiemur af þeirre Synd / sem i oss bygger/ voru spilltu Hollde og Bloode / þess gietur Frelsareñ hier i Textanum/ Er hañ seger : EF Þÿn HØnd EDur FOOTur HNeixla Þig / Þa SNÿd Hañ Af Og SNara HØNum FRa ÞJer. Ecke er þad Frelsarans Meining / ad Meñ skule Bana sig edur Limlesta/ helldur su/ ad vier skulum eckert svo kiært hafa/ad vier ei høfnum þvi edur fra oss køstum fyrr eñ þad hneixle oss/svo ad vier føllum i Freistne / og dregur hañ hier Dæme af Læknurum : Oss er eingeñ Hlutur kiærare eñ vorer Limer / og þo ef nockur af þeim er svo rotteñ/ad hætt er vid/ad hañ meige feigta hina / þa lÿcum vier Læknernum/ad hañ skere hañ af/ þvi skylldum vier þa ecke deyda vora Jardnesku Limu/ Saurlÿfe/ Ohreinleika/ illa Tilhneiging/vonda Gyrnd / Agyrne / hver ad er Skurgoda Dyrkan / svo sem Paulus ad Orde kiemst/Col. 3. Og þad sem hañ hier seger um̃ þessa Leste/þad vill hañ sagt hafa um̃ allt hid Vonda / sem i giegn Saaluñe strÿder/hvert hañ upptelur i Pistlenum til Galatas Cap. 5. Þesse er Lÿkame Syndareñar / sem um̃getur / Rom. 6. Þad er hiñ gamle Madureñ / hver ed brukar sÿna Limu / vondar Gyrnder / til ad reka Andskotans Erende / Eins og eiñ Verka-Madur brukar Hendur og Fætur til ad þioona Nattkurlegu Lÿfe/þa byriar oss ad deyda/þa eigum vier ad afsnÿda og snara þeim fra oss / svo þeir hneixle oss ecke. Hversu opt verdum vier hneixlader af Høndunum/ þegar Foolskañ blæs þær upp / til ad meida Holld Næungans/ þegar Agyrndeñ riettir þær ut til ad grÿpa hañs Goots og Peninga/ þegar Leteñ svæfer þær til ad leggia sig samañ/Prov. 24. svo Meñ giela ecke eted sitt eiged Braud/ z verda þvi ad leita þss i añarra Andlites Sveita. Faturnar hneixla oss/nær

Leideñ

Leidefi a Guds Orde og Toomlæted i vorū Saluhialpar efnū giøret þa krega til ad ganga i hafis Hus / efi fuſa til ad hlaupa þangad ſem þr Hluter eru ydkader/ hveria Gud hefur bafiad/ þa er hifi Gamle Madurefi ſkioofur a Fæte/ efi hifi Nye halltur/ og þa helltum vier oſſ og hneixlū næſta miøg ſialfer ſialfa. Sama er um Augun ad ſegia/hverra Frelſarefi og giefur hier i Gudſpiallenu. Hvad er i Heimenum? Pad er Gyrnd Holldſens/ Fyſn Augnafia og Drambſamt Lyfferne/Hverſu opt feſta ſig vor Augu a þeim Hlutum/ſem eru fuller af þeſſu? Føgur Aſynd/ Audæfe/ Mekord/og ſvoddafi Tal Veralldarefiar/ þad er vor Augna-Bode: O hvad miklu betur være þad Auga utſtunged/ er lætur ſig blinda af þeſſum Hlutum / efi hverfur af Gude ſijnum og hafis Bodordum: Þeſſ vegna giørde Job Sattmala vid Augu ſijn/ad ei like hafi þm til Meyarefiar: Þvi bidur David Gud: Snu þu Augū mijnum/ ad ei lijte þau a Hiegoomafi/lat mig ganga a þijnum Vegum/ geſande þar med til Vitundar / ad ſa ſem ſtarer a Glis Veralldarefiar / hafi kufie ecke Guds Veg ad rata/Efi þad ſem DRottefi hier ſeger um þeſſa Limu hins gamla Mafis / þad vill hafi ſagt hafa um allt þad ſem oſſ ma fra Gude draga. Sa ſem virdet meir Fødur og Modur/Syſtur edur Broodur/edur Eigefi Konu ſijna/ og jafnvel ſitt Lyf / helldur efi Chriſtum! hafi hneixlar ſialfafi ſig. Sa ſem gyrneſt þad Embætte / ſem hafi er ecke Madur fyrer/(hvad margur Dære giører a þeſſum Døgum)hafi hneixlar ſialfafi ſig / þvi hafi giører ſig verre med þvi / ad hafi fer illa med Guds Vīnbod / ſøkum Fatkiænſku edur afiars Dugleyſes/ þar hafi hefde afiars kafiſke goodur Madur vered. Sa ſem tekur ſier Hneyxle af þeim Hlutū/ ſem ecke eru Hneixlanleger/helldur goder og Eide þecker/ ſvo ſem er ſkynſamlegt Vandlæte i Kefiinguſie/Rokſeme Yfervalldſens i Skioornefie/ Alvørugiefne Skoolameiſtara/ Foreldra og Husbænda i Typtanefie og Umvøndunefie/ hver ſm ſteiker ſig a þeſſu/hfi ſame hneixlar merkelega ſialfafi ſig / Svo hneixludu þr ſig a Moyſe Guds Mafie / þvi hafi rak Guds Eyrende ſkøruglega: A Elia/Michea og Jeremia / af þvi þeir vandlættu i Guds Stad: A ſialfum Chriſto/ þvi

hafi

han heidrade sin Fodur / en þeir vanheidrudu han : A hans Pestulum/ þvi þeir hlýddu framar Gude en Mønnum. Sa sin steiker sig a annars Naglæte / og meinar sier leyfest allt vid han ad giora / þvi hin er ecke Neipktækur/ han hneixlar siælfan sig/ svo hneixludust Israels Syner a Moyse/ þvi han var hin þolenmoodaste Madur a Jordune: A Christo/ þvi hn hroopade ei nie kallade/ han at og drack med Tollheimtumønnum og Bersyndugum. Sa sem er Rængeygdur / ef nockur er Goodgiarn/ Nan hneixlar siælfan sig / Svo voru þeir ed fyrster voru leigder i Vyngardenn / en øfundudu hina / sem ecke høfdu nema Eina Stund erfidad : Svo var hætta- Broodur hins forkapada Sonar/ er ecke gat lided ad hans Fader Myskunade sig yfer hann/ Svo eru og aller þeir / ed sia Offsoonum yfer annarra Velgeingne og Luckulæne/svo sin hefdu þeir af Gude eins miked edur meira forskulldad. Sa ed vogar sier i nockurn Selskap, sem hønum er Ofvaxen / edur leggur Laz sitt vid þa/sem han kan ad hlioota Skada af/ hn hneixlar siælfan sig/ Þvi bannade Gud sijnu Foolke ad taka til Egta Canaans Dætur/edur ad giora Sattmæla vid þa / er han utrak fra þeim / ad ei yrde þeir þin ad Snøru/ þvi bannar Salomon ad hafa Vmgeingne med Reidegiørnum Manne. Þad Mælltæke er satt / Ef nockur tekur a Tiørune / þa loder hun vid hann: Nefde Israel ecke samlagod sig Skiækiunu i Moabs Lande / þa hefde ecke svo skielfeleg Guds Negning yfer þa komed : Nefde Samson ecke bunded svo fasta Ast vid Dalila / þa hefde han Augunum hallded/ og hefde Petur ecke geinged inn i Biskups Høllena/ munde han ecke hafa sijnn Meistara afneitad. Sa sin reider sig uppa siælfan sig edur sitt Atgerfe/ Abl/Vitsmune/ Magt / Ryfdoom / edur nockurn annan Hlut / En gleimer þvi/ad han hafe þad þeiged/ Nan hneixlar hvad mest siælfan sig / og kan ecke Oluckuna ad umflya/Þad kenna oss Dæme Egyptalands / Assyriæ og Chaldæalands Konunga/er a Augnablike urdu uppratter/þvi þr gæfu ecke Gude Dyrdena / Og hefe eg svo nockud um Hneixled talad : En hvert ad sie þess Straff/þad seger Frelsaren med þessum Ordn. Vei ÞEim MAnne FYRer HVErn AD HNEIXLaned KEMur:

Enn hvad þad sie/ kenner hann oss sialfur er hann sagde: Vei þeim Manne sem Mannsens Son forrædur/ og hier i Gudspiallenu mæ þad sia/ ad hann sem ecke kastar-fra sier þeirre Hønd edur Fæte sem hann hneixl-ar/ hann hefur forþienad ad kastast i eilijfann Eld: Sama er ad segia umm hinar adrar Greiner af Hneixlenu/ þvi ecke skulum vier meina/ad sa sem Børnenn hneixlar edur adra Guds Vesælinga/ hann mune sleppa þar med / Ad MYLNUsteinn HENGDest Umm HALs HONum / Og VERDe J SJAFARdiup SOEKTur: Helldur tek-ur DRottenn til þessa/ eins og hins Smæmarlegasta Lijfs-Straffs a medal Gydinga / til ad sijna Stærd þessarar Syndar. Þar fyrer / Christner Menn/gefed nu Giætur ad þessare Volldugu DRottens Pre dikun / og læted ydur hana i Eyrum loda / Rannsaked ydar undanfar ed Lijferne og spyried Samviskn ydar ad/hvern þier hafed øreged med Orde / Verke / edur Epterdæme a vondann Veg / med Giælijfe / med Lauslæte / med Fegyrne / med Hofmod og Oflæte / og i einu Orde ad segia/med Ollrkan Veralldarennar og hennar Muna / og ef hann geing-ur enn nu a hønum / þa legged allann Hug a/ad leida hann a hina riettu Leid/ ef þier vilied lifa / og ydrest hins af Hiarta. Sa sem nockru stoled hefur/hann a epter Moyses Løgmale Ferfallt ad gialda. Sa-chæus sagde vid Christ/þegar hann ætlade sier Christenn ad verda/ Hafe eg nockrum Rangt giørt / þa gelld eg þad Ferfallt aptur / Enn svo miklu dijrare sem Salenn er Fienu/ svo miklu þijngre sem Guds Reide er Mylnu-Steinenum / svo miklu fegra sem Hinmarijke er Stundlegu Epterlæte/svo miklu meire Hug skylldum vier leggia a/Christner Menn/ ad bæta þeim aptur/ sem vier rænt høfum sijnum Andlegum Fiesiood. Nær þier sióed eitt Ungmenne/eitt Vesæling/eitt sem DRottenn lijdur ad medtaka i sijnu Nafne/þa huxed med ydur/Smáer eru þesser ad Vijsu/ enn hann er stoor/ Sem er þeirra Fader og þeirra Brooder/Smælingiar eru þeir ad sønnu/ enn Hneixled er stoort/Syndenn er mikel/ og Straffed Obærelegt: Vesælingar eru þeir/Enn sæll er sa/sem ecke hneixlar sig a þeim/þvi hann hneixlar sig a Christo/ enn Vei sie hinum: Þar fyrer/ef þier vilied Guds Viner vera/ef þier vilied Saluhialpena erfa/ ef þier

vilied

vilied heilagra Eingla Þioonustu niota/ ef þier vilied Helvijtis Kvaler umflya/ Þa giefed þeim eckert Hneixle/ Hverke med Orde/ Verke nie Epterdæme/ Þvi nær þier hneixled þessa/ þa hneixled þier siælfa ydur/ Þar fyrer medtaked þa i Christi Nafne/ svo medtaked þier hñ/ og fæed ad heyra a hinum Efsta Dege/ Þad þier giørdud einum af þssũ mijn um minstu Brædrũ/ þ giørdud þier mier. Þess uñe oss ad niota hins eilijfa Guddoomsens Hæslign / Fyrer JEsu blessada Forþienustu/ AMEN.

Atianda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 22. Cap.

J þañ Tyma. Þa Phariseærner heyrdu þad/ ad hañ hafde nidur þaggad þa Saduceos / samañsøfnudust þeir i eitt. Og eirn Løgvitringur af þeim spurde hañ ad/ Freistande hañs og sagde: Meistare/ Hvørt er hid Hædsta Bodord i Løgmælenu? Eñ JEsus sagde til hañs: Þad / ad þu skallt elska DRottiñ Gud þiñ / af øllu Hiarta þijnu/ og af allre Aundu þiñe / z af øllu Hugskote þijnu. Þetta er hid fyrsta og stædsta Bodord. Eñ hitt añad er þssu lijkt / þad Ad elska skalltu Naunga þiñ so sem siælf añ þig. J þessum tveimur Bodordumer iñebunded allt Løgmæl og Spamenñerner. Eñ þa Phariseærner voru so til samans komner/ spurde JEsus þa ad og sagde: Hvad virdest ydur um Christ / hvørs Son hañ sie? Þeir søgdu hønum / Davids: Hañ sagde þa til þeirra Hvørneñ kallar David hañ þa i Anda eirn HErra? Þar hañ seg er: DROTTeñ sagde mijnum DROTTne: Sit þu mier til hægre Handar/ þangad til ad eg legg Ovine þijna Skør Foota þiña. Nu ef David kallar hañ eirn Herra / Hvørneñ er hañ þa hañs Sonur? Og eingeñ gat svarad hønum einu Orde. Og eige dyrfdest nockur upp fra þeim Deige / hañ framar ad spyria.

Exordium.

Tveir eru Partar Christelegs Lærdooms / Løgmæled og Evangelium. Løgmæled er þyrer Moysen utgiefed / eñ Nad og Sañleike er þyrer JEsum Christum vordeñ / Joh. 1. Af Løgmælenu verdur eingeñ Hoolpeñ / þvi þad verkar Reide: Fyrer Trwna i Evangelio verdum vier Riettlæter: Moyses

Moyses seiger oss hvad vier eigum ad giøra/ Christur/ hverneñ vier eigum ad trwa: Moyses voor med Skugga epterkomande Giæda/ i Christo er sialfur Lykameñ oss veittur. Nu er þetta þo ecke svo ad skilia/ ad Feadurner i Gamla Testamenti enu hafe af Evangelio Hlutlauser vered: Sia eg kiem/ J Upphafe Bookareñar stendur skrifad af mier/ þiñ Vilia/ miñ Gud/ giøre eg/ seiger Messias fyrer Davids Muñ/ Ps. 40. Hver er sa hañs Vilie? Sa/ ad Kvinuñar Sæde skylde i sundurmola Høggormsins Høfud. Fyrer þad blessada Fyrerheit hafa þeir aller hialpast eins og vier/ sem Hoolpner eru vorduer/ allt þar til ad Christur leidde Sañleikañ i Lioos. Fyrer Trwna vard Abraham Riettlætur/ og fyrer Trwna seiger Petur ad Feadurner hafe Hoolpner vorded: Eñ svo sem þeir voru ecke añ Evangelii og þess Ufsgiafa/ svo skulum vier þad og vita/ ad vier ecke erum añ Løgmaalsins/ þvi DRottenn kom ecke til ad uppleysa/ helldur ad uppfylla Løgmaaled/ Matth. 5. Satt er þad/ ad þeir sem Christo tilheyra/ þeir eru ecke under Løgmaalenu/ þad er under Løgmaalsins Bølvan/ Eñ þo Krossfesta þeir sitt Hold med þess Gyrndum og tilhneigingum/ Gal. 5. Þad heimtest ecke af þeim/ ad þeir uppfylle Løgmaaled/ eñ þess krefur Gud/ ad Meñ life epter þvi/ sem fremst vier megnum/ edur þvi mundu hañs Postular svo opt biooda oss ad lifa Gudrækelega/ Sparsamlega og Riettvijslega i Heime þessum? Þvi munde Jacob seigia/ ad Trweñ sie daud añ Verkaña? Þvi munde Frelsareñ sialfur wtleggia Løgmaaled/ og vijsa Møñum til þess/ ef ecke ættum vier epter Løgmaalenu ad lifa. Þetta siaaum vier i þessa H. Dags Evangelio/ i hveriu oss verdur fyrer Siooner sett øll Skyllda Christens Mañs/ sem fooigeñ er i þessu Tveñu. 1. Ad elska Gud og Naungañ. 2. Ad þeckia Christum og hañs Persoonu riettelega. Um þetta hefe eg æsett mier framar ad tala.

Eñ þu goode Gud/ Styrk oss hier til med Naad þijns Anda/ i JEsu Nafne/ Am.

Utleggingeñ.

JNnu fyrra høfum vier Tvo Bodord ad athuga/ sem er/ AD Elska GUD/ Og Aññad/ AD Elska NAungañ. Þad fyrra kallar DRottenn hid ædsta og mesta Bodord i Løgmaalenu/ svo sem Von er aa/ ecke einungis þess vegna/ ad eckert er svo Ypparlegt/ svo Dasamlegt/ svo mikillrar Elskuverdt sem Gud/ helldur og þessvegna/ ad øll oñur Bodordeñ hafa siñ Kraft og Myndugleika af þvi/ þar allt hvad vier giørum med Ord og Verk/ hverju vel sem þad sijnest giørt/ þad er Onijtt/ utañ þad frañkome af Elskuñe og Virdinguñe til Guds. Allt þad sem Gud hefur boded/ þad eigum vier ad giøra/ af þvi vier Ottumst og Elskum hañ/ Eñ hañ eigum vier ad elska fyrer þa Ometanlegu Yferburde/ er hañ hefur yfer allar sijnar Skiepnur/ hañs Magt/ hañs Dijrd/ hañs Riettlæte/ eñ þo allra mest fyrer

fyrer hans Giæsku / þvi vier høfum ei svo Skynbragd a ødrū Greinū hans Dyrdlegu Nærtegnar / Eñ hana fiñum vier og þreifum a hefñe a hveriu Augnablike/þvi hñ uppfyller vora Epterlaungun med Giæd um/seger David/ Ps.103. Og ef vier fyrst vilium hugleida Giæsku hans i Likamlegañ Mata. Er hañ þa ecke sa ed hefur giefed oss Ønd og Likama? Þvi skylldum vier þa ecke elska hañ af allre Ønduvorre? Hefur hañ ecke inplantad Raad og Skilning i Saaler vorar? Þvi skylldum vier þa ecke elska hñ af øllu Hugskote voru? Hefur hañ ei giefed oss Hiartad/ sem er Bustadur Elskuñar? A hveriun skyllde hun helldur festa sig/ eñ a hønum/ sem hana hefur sialfur tilreidt og bued svo Dæsamlega uñ hana? Mun hañ ei vera sa/ i hverium vier lifum/erum og hrærumst? Act.17. Uppfyller hñ ecke Hiørtu vor med Fædslu og Fognude? Uppliker hañ ecke siñe milldu Hende / og sedur allar lifande Skiepnur? Ps. 145. og hvad mest hina Opacklatu Mañeskiu. O vor Gud/ eg huxa til þess / er DRottiñ brixlar sijnu Foolke hiá Jeremiam/ seigiande: Hefe eg vered Israel soo sem Eydemørk edur Jord su/er kapar Avextenum? Jer.2. Gud giæfe/ ad vier villdū og læta oss til Rifia reña þessa hans Fodurlega Hiarta-Giæsku/og athuga hvad ørlæt hñs Millde hefur vered/ hversu Vijsdooms full hñs Guddoomlega Forsioon/ad hañ hefur aled oss a þessum Arum/ ei sijdur eñ friofsomt Jord Akurkalleñ/ ad hønum Sofande / a hverium vier høfum þo hvad verst lifad. Ef vier hugleidū þetta/ ad nuñista Koste i hverk Siñ / er hañ veiter oss nockurn fierdeilis Velgiørning/ þa mundum vier helldur leidast til ad elska Gud/og ecke segta med Gudlausum Judum: Vier drottnum og vilium ei framar til þijn koma/Jer.2. Og þo nu ad Drottiñ læte oss kieña hardt a stundum/aftadhvert alla Almeñelega/edur og nockra sier i Lage/ til ad typta oss þar med Lyfada Kalfa/Jer.31. Edur til ad reyna sijn Børn/ þa eigum vier samt ad elska hañ / þvi hvern þañ Son / sem Faderiñ elskar/ þañ agar hañ/ seger Paulus, Hebr.12. Eñ ef þetta er hans Elsku-Merke / Hvilijk Fasiña er þad þa / ad elska hañ ei aptur a moote. Svo sem þad er lijtill Heidur hallden / ad elska Vine sijna

 medañ

medan þeir kunna ad duga oss/ svo er þad lÿked Rackarmerke vid Gud / ad elska hann alleina medan allt ad Oskum geingur: Og Gud Nade/ Þad eru þo svo faer / sem giora þad: Enn svo sem Gulled reynest i Ofnenum/ svo proofast og Elskann til Guds i Mootgangenum: Og hvad morgum hefur hann þrÿst til ad elska hann / sem þvi adur fiarlæger voru/og hafa Menn til þess fulla Orsøk / nær Menn giæta þess/ ad hvad sem hanns Elskendur vantar hier / þad mun oss margfalldlega Endurgolldet verda i Vpprisu Riettlaatra / þad vottar sialfur DRottenn /er hann seger: Hver sem ad yfergefur Hus og Brædur og Systur/ edur Fødur edur Moodur/ edur Eigenn Konu/ edur Børn/edur Akra fyrer mijns Nafns Saker/hann skal faa Hundradfallt aptur og eignast ad Erfdum eilijfft Lijf / Matth. 19. Enn hvern sem ad hann svipter øllu þessu/edur svo Miklu edur Litlu sem hønum þocknast/og hann elskar samt Gud sinn/og kysser a hanns Vond/ hann giører allt hid sama. Munum vier þa nockud missast Harmkvæla þessarra Tijma/ nær vier skijnum eins og Sool i Rijke vors Føðurs? Matth. 13. Mun Sonurenn reikna þau Høggenn/ er Fader hanns sloo hann/ nær hann situr i Tign og Heidre? Þvi er þad favijslegt / ad vilia ei kaupa þessu/z þvi skylldum vier þa ei elska vorn Himneska Fødur / Jafnvel midt i Hørmungunum. Enn hvad Almennelegre Typtan vidvijkur / þa Gud giæfe/ad vier villdum eins lynder z samhuga vera i þvi / ad elska Gud/ þo hann age oss/ sierdeilis þar vier i þessu fatæka Lande meigum jaata þad/ef vier adgiæta viljum/ad hann burtrekur ecke eilijflega/ vier meigum þeckia þad vid oss framkomed vera / sem hann heiter sijnu Foolke fyrer Munn Joels Spamans: Eg skal Endurgiallda ydur þau Arenn sem ad Eingesprettann / Trie-Ormurenn og Gras-Madkurenn hafa eydt fyrer ydur/ Joel. 2. O vor Gud/ þvi skyllder þu Mannenum betala? Hver hefur þier nockurn Tijma giefed / svo þu þurfer hønum aptur ad giefa? Rom. 11. Vilier þu gialldá oss epter Verdugleikum / þa eru vor Laun Daudenn/ vier høfum ecke annad medteked i Straff Syndarennar/ enn hvad vier tilunned høfum/ og þad med nærsta smaaum Mæler/ enn þvi velldur þijn Giæska / þijn Føðurleg Elska/ ad

þu

þu villt svo ad Orde komast: Þar fyrer Hugleidum nu/ christner Menn/
Hafe Gud typtad oss Ohlijduga Synda-Þræla med O-Aran nockurre/
edur ødrum Landplagum/ Hefur hann oss þa ecke margfalldlega aptur-
golldet / med hinne mestu Ar-Giæsku og ødru Blijdlæte sijnu? Skylld-
um vier nu elska nockurn jafnframt hønum / er svo leikur vid oss eins og
Børn sijn? Enn hvad seger Drottenn þa Munn Joels sijdar i þessu sama
Capitula? Nær þier eted jafnadarlega og erud metter / munud þier
Lofa Nafned DRottens? Enn hvert ad hinn goode Gud hefur ei opt-
lega fundeð Brest a þessu hia mørgum af oss / þad bid eg þa ad Hug-
leida/ um hveria eg hygg þad rett-talad sie/ er stendur hia Hoseam Spa-
Manne/ i Cap. 13. Under eins og þeir sadder urdu/ hoff sig upp Hugur
þeirra/ þar þa hafa þeir gleymt mier. Enn øll þesse Lijkamleg Blessan/
svo mikel sem hun er/ sem þo er svo mikel/ ad alldrei verdur hun full-
þackud / þa er hun þo Smæ-Munet hia hinum Andlegu Giædum ad
reikna/ er oss veitt eru i JEsu Christo. Þvium oss er tamt ad elska
Gud fyrer þær Giæfur/ sem aller jafnt niota/ fyrer hans Sool/ er hann
lætur skijna yfer Vonda og Gooda / fyrer þad Regned er hann falla
lætur yfer Ranglæta og Riettlæta/ Matth. 5. Hvar fyrer? Þviad
aller meina sig þess verduga/ fyrst aller hafa þess somu Not/ enn Avøxt
urenn verdur þo meire hia sumum / enn sumum minne / jafnvel þoott ad
Tveir hafe hina somu Atburde / Þvi Blessan DRottens er þad sem
Hused bygger / Enn hans Heilsusamleg Nad i Christo er auglioos
vordenn øllum Mønnum/ Tit. 2. Hun er alldrei Avaxtarlaus hia þeim/
sem hana medtaka vilia/ og þar er eingenn Mismunur a øllum þeim /
sem jafnt bera sig epter henne / þvi hia hønum er eckert Manngreinar-
Alit/ þar er hvørke Gydingur nie Grijkur/ Þræll edur Frelsinge/ helld-
ur aller Eitt i JEsu Christo/ Gal. 3. Enn fyrer þessa Naleitu Guds
Velgiørninga elska flester hann hvad minst / Hvar fyrer? Þvi Menn
dæma epter Holldenu / enn Hollded skynjar ecke hvad Guds Anda er /
1. Cor. 2. Athugum þo hvert meira er/ ad skapa Himen og Jørd /
edur ad læta Gud/ sem hverttveggia skoop/ taka a sig Lijkingu syndugs
Holldz / Rom. 8. Ad skapa Mannenn / edur ad Endurskapa hann: Ad
giøra

giøra hañs Lÿkama af Molldu / og blaſa lifande Anda i hañs Naſer / Edur ad ſkapa i hønum eiñ nÿañ Mañ / og giefa hønū H. Anda: Ad leggia alla Hlute under hañs Fætur / Pſ. 8. Edur ad giefa ſiñ Eingieteñ Son ut fyrer hañ / ad hañ fyrerfareſt ecke / helldur hafe eilÿft Lÿf: Ad giefa hønum Jardneſka Fædſlu / edur ad ala hañ a ſÿns Sonar Hollde og Bloode: Ad giefa hønum Þrooft og Atburde til ad utvega Næringu ſÿna / eda giefa hønum Styrk i Mootgangenum / Freiſtingunum og Offooknunum: Hvert er meira ad giefa hønum Vit og Rænu / til ad ſia fyrer þeſſu Lÿkamlega Lÿfe / edur ſitt H. Ord / ſem hañ uppfræder til eilÿfs Lÿfs / og ad upplÿſa bæde Viliañ og Skilningeñ / ad hañ gete bæde þeckt Gud og elſkad? Hvert er meira / ad giefa hønum Mæled / til ad tala vid ſÿna Lÿka i Heimenum / edur ad giøra hañs Tungu vel talande / ſvo hañ fae vid ſialfañ Gud talad: Og ad Sÿdurſtu / hvert er meira / ad gefa hønum Gull og Sylfur / Akur og Kvikfenad / edur ad utvega hønum þañ Fe-Siood / ſem er a Himnum / hvørtum ei kañ Mølur nie Rid ad granda / Matth. 6. Hver ed Guds eiged Blood og hañs dÿrañ Dauda koſtad hefur: Sa ſem þetta ſamañ ber / hañ mun finna / ad ſvo miklu Ædre ſem Saleñ er Lÿkamanum / ſvo miklu fegre ſem Himnarÿkis Dÿrd er forgeingelegu Gliſe Veralldareñar / Ja / ſvo miklu Ædre ſem Gud er øllum ſÿnum Skiepnum / ſvo miklu heitara eigum vier hañ ad elſka fyrer hina Andlegu Velgiørninga / helldur eñ þa Lÿkamlegu / þviad i þeſſū veiter hañ hvad forgeingelegt er / eñ i hinum ſialfañ ſig / ſem ad blÿfur / ſem er eiñ og hiñ ſame / og hañs Ar þrotna ecke / Heb. 1. Og hver ſem Gud alleina fyrer Jardneſka Mune elſkar / hañ hefur alleina Matar Aſt a hønum / eins og eiñ Hræſnare ſem tilbidur hiñ Rÿka a medañ hañ elur hañ. Og fyrer þeſſar Ometanlegu Guds Aſtgiafer / eigum vier hañ nu ad elſka hvad meſt Af OLLu HJARta VOru / Og ALLre ONdu VOrre / Og OLLu HUGskote VORu / Þad er / af øllum Salar og Lÿfs Kroptum / ſvo ſem David ſegdur / Lof ſeig þu Ønd mÿn DRottne og allt hvad i mier er hañs heilaga Nafne. Eñ ſu Elſka er vier a Gude høfum fyrer Tÿmañlega Mune / hun a ad vera

ſvo

svo kropkug/ ad hun næme þvi Máale/ er hañ tilætlad hefur/ Sem er/ ad hun leide oss til ad elska hañ i Christo og fyrer Christum / hvers Elska ad Paulus seger ad sie betre eñ allt ad vita / og hañ lÿser Bølvañ yfer þeim / sem ecke elska DRotteñ vorn JEsum Christum/ og þetta er nu svo talad um hid Mesta og Ædsta Bodord i Logmalenu. HJtt ANNad Er þEssu LJJkt/ seger Frelsareñ : ELska SKallt Þu þJñ NAUNGA Sem SJALFañ Þig. Hier hefur Gud sialfur hiñ fyrsta og mesta Neidur skiled / Eñ fyrer þvi / ad sa sem segest elska Gud/ eñ hatar siñ Broodur/ hñ er Liugare/ seger Johañes/ 1. Joh. 4. Þa er audsært / ad Náungans Elska fylger Guds Elsku jafnañ a epter/ þess vegna samteinger og Lausnareñ þesse Tvo Bodord/ þvi hverugt ma añars missa. Sa sem elskar Gud/ hañ elskar siñ Broodur/ og eingeñ elskar siñ Broodur riettelega / nema hañ elske hañ fyrer Guds Saker. Hier til þarf og mikla Alvoru/ og þar Bodord þesse eru svo skylld/ þa rÿdur eins miked a badum / Svo sem Helvÿte er vÿst þeim sem ecke elskar Gud/ svo seger og Christur/ ad sa sem reidest Broodur sÿnū/ hñ sie sekur Helvÿtis Ellds/ Matth. 5. Þetta Bodord þyker mørgū næsta þungt / og sierdeilis epter þvi sem Christur utleggur þad hia Matthæum/ seigiande : Elsked Ovine ydar / blessed þa er ydur bølva / Giøred þeim Gott sem hata ydur / og bidied fyrer þm sem eru ydur mootfallner og Offsækia ydur. Eñ Johañes seger þo/ ad hañs Bodord sieu ecke þung./ Eg vil og seigia/ ad eckert Bodord er Riettvÿsara og eckert Nytsamlegra til Velferdar. Riettvÿst er þad/ þvi hñ hefur oss þ boded sem er sialf Riettvÿseñ/ sm ma Vald a ad biooda oss hvad hañ vill/ sem elskade oss / þa vier vorum hñs Oviner/ sem ad eingum er um neitt skylldugur/ eñ vier erum honum skyllduger um Saal og Lÿf/ og allt hvad vier erum. Gagnsamt er þad/ þvi sa er svo giører / hañ vinnur hiñ besta Hlut / þvi hañ verdur af Gude elskadur. Hver er þvilÿkur Hlutur/ sem ad vita Synder sÿnar kvittar ? Eñ þad veit hañ/ sem svo elskar Ovin siñ / ad hañ tilgiefur honum hañs Misgiørder/ ad Vitne Frelsarans/ er hañ sagde, Ef þier fyrergiefed Møñunū þeirra Misgiørder/ þa mun miñ Fader tilgefa ydur

ydar Synder / þvi vil eg segia hid sama hier um̃ og Paall sagde um̃ Mañ og Kvinnu / Sa sem elskar sijna eigeñ Konu / hañ elskar sialfañ sig / Eph. 5. Og allt hid sama giører hañ sẽ elskar siñ Broodur/ og hver sem hñ hatar / hañ hatar sialfañ sig. Eñ þessa Elsku til Naungans eigum vier ad Auglijsa/ ecke med Orde og Tungu / helldur med Verke og Sañleika / añars elskum vier ecke riettelega : Gud eiñ veit hvad i Hiartanu bygger/ þvi hañ rañsakar Nyruñ/ þad veit Madureñ ecke / hañ dæmer af Avøxtunum. Þvi kañ eg ecke ad segia/ ad sa elske siñ Naunga / sem eckert Gott lætur af sier leida / þar til gefur Jacob mier Orsøk/ er hañ seger: Ef Syster edur Brooder eru nakeñ/ og vantar Daglegt Vidvære / eñ Einhver ydar seger/ Fared i Fride / vermed ydur og mettest / eñ geifed þeim þo ecke þad Lijkameñ vid þarf / hvad gagnar þad? Og þetta er nu svo framsagt um̃ þesse Tvø Storu Bodord/ J hvertum Frelsareñ seger / Ad ALLt LOGMAALed Og SPAMENNerner SJeu JNNEfalder / Eñ þegar vier nu rañsøkum hvad miked oss vantar a ad fylla þesse Guds Bod / þa mun oss til Hugar koma/ ad leita eins añars Lærdoms/ hvar fyrer vier kuñum hoolpner ad verda. Til hñs vijsar oss Christur i siñe Spurningu til Gydinga / er hañ sagde: HVad VIRDest YDur Um̃ CHRIST H Vørs SOn HAñ Sie? Hvar um̃ vier nu vilium med faam Ordum tala i hiñe Sijdare Greineñe.

Gydingar høfdu framsett fyrer DRotteñ Tvær Ongtiu Spurningar/ ædur eñ þesse kom til um̃ Bodordeñ / Adra bæru Pharisæi og Herodis Þienarar fram̃ / Hvert ad leifdest ad gefa Keysaranum Skatt edur ei / þeim svarade hañ ut af / ef eg mæ svo ad Orde komast/ sem verdugt var / þvi Madureñ skal ei svara einum Dæra uppa sitt Tal. Adra Saducæi / er þeir spurdu/ Hvers ad Konañ skyllde verda i Upprisuñe af Sio Brædrum/ sem aller høfdu haft hana/ þa nidur þaggade hañ / og straffade þeirra Ovitulleik. Þesse var hin Þridia / og voru um̃ hana ymsar Meiningar hia Gydingum. Adrer hielldu hin Hell[illegible] vera um̃ Foornernar : Adrer Um̃skurnareñar Løgmaal : Nockrer um̃ Hvijldardageñ : Eñ DRotteñ/ er sialfur hafde Løg-

mæled

mæled utgiefed / J hverium ad bluggu aller Fiærsvooder Wiskk-
uñar / Hañ leyste ur heñe aan Vmhveinkingar / Til þess / ad syna þeim
hvad miked þa vankade a Guds H. Logmæls Vppfylling / sem
meintu hana ad vera einungis foolgna i utvortis Verkum / eñ ecke til
ad kieña þeim / ad nockur giæte af Logmælenu hoolpeñ orded / og þvi
vysar hañ þeim til Christum og hañs Persoonu / svo þeir vel mætty
læra Sæluhiælparennar Veg / hefdu þeir haft Vilia edur Vit a epte
er ad taka / edur framar hier um ad spyria / eins og Nicodemus / H Vad
VIRdest YDur Vm CHRist HVers SOn HAñ Sie ? seger Frel-
sareñ : þEir SOgdu HOMum Davids. Ecke neitar DRotteñ
þvi / ad hañ være Davids Son / svo sem et var Von til. Gud hafde
David heited / ad hañ villde giefa hønum eiñ Son / hvers Ryke ad
skyllde eilyft verda / 2. Sam. 7. Hañ er Sonur Davids epter Hollde-
nu / sem Paulus vottar / Hañ er giørdur af Sæde Davids / eñ þesse
hiñ same Davids Sonur / sem ad er fæddur af Fedrunum epter Hollde-
nu / hñ er þo Gud blessadur um Allder : Þvi seger nu Lausnareñ fram-
vegis : HVERneñ KALLar DAvid HAñ þa i ANda Eiñ HEr-
ra ? Eingeñ Fader er svo Audvirdelegur / og eingeñ Sonur svo Megt-
ugur / ad Fadereñ kalle Soneñ Herra. Lætum vera / ad eiñ Fader sie
ecke Kongboreñ / og Synenum Konungs Tign hlotnadest / svo ad Fad-
ereñ kallade hañ Herra / af þvi hañ ber Guds Persoonu a Jørdune :
Eñ hvørneñ mætte þad eiga heima hia David / hver ed sialfur var
Konungur / og atte sier eingañ ædre / nema Gud alleina / sem byr i
Himnenum / og er allra DRotteñ ? Þvi er þad audsied / ad sa er Gud /
og Guds Sonur / er hañ Herra kallar : Þar fyrer seger Frelsareñ :
EF DAvid KALLar HAñ HErra / HVerneñ Er Hañ þa Hañs
SONur ? Og svo ad eingeñ kyñe ad leida sier i Hug / ad þad være
nockur af Einglunum / edur Høfud-Einglunum / sem David kallar
HErra i þessum Stad / þa fører DRotteñ til syns Mæls þa Grein
af Spaadoome Davids / sem eingum Engle edur nockurre Skiepnu til
heyrer / og ecke utañ alleina Guds Syne / sm er saññur Gud / Gude Fød
ur og Heiløgum Anda Sameilyfur og Samjafn ad allre Tign / Magt

og Vellde/ og þo sannur Madur vordenn / svo miklu ædre Einglunum / epter Manddoomenum / sem hann hefur þeim ägætara Nafn/ þad er Tign hloted fyrer Jbud Guddoomsins : Þa seger hann : DROTTenn Sagde de Mijnum DROTTne / Sit þu MJer Til HÆGre HANdar / þar Til Eg Legg OVJNE þijna Til SKarar FOOta þJna. Þviad til hvers af Einglunum hefur hann nockurn Tijma sagt / Sit þu mier til hægre Handar? Seger Paulus / Hebr. 1. Jtem / Eingillenn kvadst vera Sampioon Johannis/ er hann talade vid hann i Opinberan-ne. Hvernenn mætte þa David nockurn Eingel sinn Herra kalla? Su er þa Meiningenn i þessu Tale Frelsarans vid Gydinga / ad CHRistur sie DAvids Son/ þad er af Fedrunum fæddur/ epter Holldenu/ og þo Guds Sonur af honum geten fyrer allar Allder / þad er sannur Gud og sannur Madur i eirne Persoonu/ hvad og sia maa af þeim Malshætte / Ad SJTia Til GVDS HÆGre HANDar hvad eingum getur tilheyrt / nema þeim / sem er ein Persona samsett af Guddoome og Manddoome. Þetta hefdu Gydingar kunnad ad læra/ og þo miklu skilianlegar og betur, / enn nockur syndug Tunga fær utmælad / hefdu þr lagt nockurn Hug a sitt Maal / z spurt fremur hier umm. Enn vier sem feinged høfum þad ad heyra / og truum þvi sem þeir heyrdu ad sønnu / enn trudu þo ecke / Vier / hveriumm Christur er fyrer Augunum mæladur i hanns Orde/ Vier skulum reikna oss þad fyrer eilijfann Sooma/ og hina ædstu Huggun/ ad Gud er Madur vordenn/ og ad vort Holld er upphafed a Guds Tignar-Stool fyrer Jbud Guddoomsins. Enn hvad er þad / ad sitia a hægra Veg Gude? Þad leggur Paulus ut / e hann seger/ 1. Cor. 15. Honum byriar ad rijkia þar til hann leggur alla Ovine til Footskarar honum. Enn hvilijkt er þetta Rijke? Þad er / ad hann er settur yfer allann Høfdingskap og Vellde og Krapt og Herradæme/ og øll Nøfn sem nefnast/ ecke einasta i þessare Ølld/ helldur og hinne Tilkomande/ Eph. 1. Enn undann þessu dijrdlegu Rijke urdu Þijslernar ad ganga/ þvi lijser hann sialfur/ er hann talade vid þa tvo/ sem til Emaus gengu / Luc. 24. og lagde ut fyrer þeim Ritningarnar / segiande : Naut ei Christur þetta ad lijda/ og inngganga sidann i sijna Dijrd.

Dyrd. Guds Sonur er ad søku Konungur fra Eilyfd/ þess getur
David/ segiande: Gud/ þitt Tignar-Stooll varer um̃ Alldur og um̃
Allder Allda. Einge̅n maa Konungur heita/ nema hañ Ryke hafe/
eñ Mañsins Sonur braut sig til Rykis i gegnum Pijslernar / Daudañ
og Port Helvijtis / þegar hañ took Herleidinguna ad Herfange / eñ
utsnarade honum / sem hefur Magt Myrkrañа / og setteſt a Guds
Hatignar-Stool/ lifer og ryker ad Eilijfu/ svo ad hañ er vor Konung-
ur vorden/ epter vorre Nattúru/ eñ vier hans Brædur/ þad er oss eilijf
Huggun. Verde eg aumare eñ Lazarus / Verde eg audvirdelegre eñ
hans Postular; Verde eg Afrak og Hreinsunar Foorn Veralldar/ eins
og þeir/ Verde eg svo fatækur sem sialfur hañ / ad eg ecke hafe þar
eg kune ad halla ad Høfde minu / þad er mier noog / ad mitt Holld og
Blood ryker a Himnum / og situr a hægra Veg Gude / med hverium
hañ fæder mig og dryckar/ til Stadfestu þar um̃/ ad eg sem med hon-
um lijd / mune og sydañ med honum rijkia / og hversu sem mitt Lij-
kame verde afskramdur af Volæde og Vesolld/ þa skal hañ þo verda
samlykur hans dyrdlegum Lykama / Ja / þad er mier ecke lijtel Hugg-
un/ ad þad sama Holld og Blood/ sem situr a Guds hægre Hond/ þad
medtek eg i H. Alltaresins Sacramente / til Styrkingar um̃ Kvittun
Synda mina/ þvi ad i þeim Lykama / sem brotenn var a Krossenum / og
i þvi Bloode / er þar var uthellt / i þvi sama bygger oll Fylling Gud-
domsins Lykamlega / svo þegar eg medtek Lykama og Blood Mañ-
sins / þa medtek eg og sialfañ Gud/ a moote hverium eg syndgad he-
fe/ og af hverium hvad mest hanges Verdugleike mins Syndagiallds.
Þar fyrer / nær eg skelfest af Stærd Synda miña/ þa verd eg af þessu
huggadur / þvi ef ad mitt Hiarta fordæmer mig / þa er Gud meire
Hiarta minu / og þad mun alldrei bregdast / Er Gud hefur heited i
Christo fyrer Muñ Jeremiæ: Ef leitad verdur ad Ranglæte Israelis/
þa skal þar eckert vera / og Synder Juda skulu eingar finast / þvi eg
mun fyrergiefa þeim er eg mun epterskilia. O minn HErra JEsu /
fyrer hvers Skulld mun þad vera/ ad þin Fader midt i Reidenne miñ-
est a Myskunsemena/ Hab. 4. Hvar fyrer brestur hans Hiarta i hon-

um / ſvo hañ hlÿtur Syndaranum Myſkunſamur ad vera ? Jer.31.
Hvar fyrer ſkedur þetta / DRottenn miñ / Nema fyrer þÿna Medal-
gaungu / ſem ſitur hønum a hægra Veg ? Þegar eg ſed eina þreytta
Saal og uppfylle ſierhvoria ængræda Saal / þa vake eg til þeſſ / miñ
Svefn er mier jafnañ ſætur / ſeger DRottenn epter Maklegum Plag-
ſid / til ad utmaala ſÿna Elſku til Mañkynſens i Chriſto JESU.
Vier ſeigumſt ad vera vakner og ſofner i þeim Nut / er vier høfum
Ynde af / og ſvo talar hñ hier uñ ſig/hver þo ecke ſefur og ecke ſiſiar
hañ / O Gud giæfe/ad vier værum eins Arvakrer og Ydinſamer i hñs
Þioonuſtu/Ja/hvad Stoor og Omælanleg ſie hñs Giæſka/ yfer þm/
ſem jafnvel hafa hinar verſtu Synder drygt / þad ſeger hañ ſkømu
ſÿdar med þeſſum allra Hiarlnæmuſtu Ordū. Ef ad Himenenn verdur
mældur ad ofañ / edur rañſakadur Grundvøllur Jardarenñar ad ned-
añ/þa ſkal eg forſmaa allt Iſraels Sæde/ fyrer allt þ þr giort hafa/
Eñ ſvo ſm þ er Omøgulegt øllū nema hm Einū/ ſem Himeneñ hef-
ur utþaned/z mæler hñ med ſiñe Spoñ/og Jørdena hefur grundvallad/
Svo er þ Omøgulegt / ad Bruñur Myſkunſemeñar verde uppauſeñ/
hver ed alldrei tæmdur verdur/ nema af þeim/ſem ecke vilia koma til
þeſſara Vatna/ og forſmaa Rÿkdoom hañs Þoleñmædis / þar til þeir
hafa uppfyllt Mæler Syndañá. Hvad mun nu vallda þvi / chriſtner
Meñ/ ad hañ/ ſm er eitt fortærande Elldur/ ſa ed breñur allt til hins
nedſta Helvijtis/ hañ vill þo vera oſſ ſyndugū Ormum ſvo Nædugur?
Hvad velldur þvi/ad Himnarÿke lÿdur ſvoddañ Ofrÿke ? Hvad añad
eñ þad/ad hañ ſm er ſiælfur Gud/Hañ ſitur i voru Hollde/hveria hañ
ſkamaſt ſÿn ecke Brædur ad kalla ? Hañ ſitur/ Sege eg/ til Kraptar-
ens hægre Handar og bidur fyrer oſſ / Þeſſe er ſa ſtoore Lenndardoom-
ur/ hvern Paulus ſeger / ad Vitringar Verallldar hafe ecke ſkyniad /
eñ þo er Opeñberadur oſſ/ſem erum Guds Smælingiar. O þa ſtoo
ru Naad/ O þau diupu Myſkunar Ydur Guds/i hveriū hñ hefur vit-
jad vor uppruñeñ af Hædum/ Hønum ſie Lof/ Dÿrd og Heid-
ur / Speke og Kraptur/ uñ Allder Allda /
A M E N.

Ellefta

Nijtianda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 9. Cap.

A Þañ Tijma. JEsus stie a Skip / foor hañ yfer um aptur/og kom i sijna Borg. Og sia/ad þeir færdu til hñs Limafallssiukañ Mañ / þañ er la i sinne Reckiu. Eñ þa JEsus leit nu þeirra Tru / sagde hañ til hins Limafallssiuka: Vertu Hughraustur Sonur / þijnar Synder eru þier fyrergiefnar. Og sia / ad nockrer af Skriftlærdum søgdu med sialfum sier: Þesse Gudlastar. Og sem Jesus sa þeirra Hugrenningar / sagde hañ: Hvar fyrer hugsed þier so vont i ydrum Hiørtum? Hvort er audvelldara ad segia/ þier eru þijnar Synder fyrergiefnar? Elleg ar ad segia/ Statt upp og gack? Eñ so ad þier vited/ þad Mañsins Sonur hefur Magt a Jørdu til ad fyrergiefa Syndernar (Þa sagde hañ til hins Limafallssiuka.) Statt upp/tak i burt Sæng þijna/og gack i þitt Hus. Og hañ stood upp / og foor i sitt Hus. Eñ þa Foolked sa þetta/undradest þad/ prijsande Gud/sa ed þvilijka Magt hefde Mønnunum giefed.

Exordium.

MArga Hlute kalla Meñ vonda i Heiminum / þar er þo eingeñ vondur nema Syndeñ alleina / Vier køllum Straff Syndarennar Jllt / Eñ þad er þo ecke Jllt i sialfu sier / þvi þar er eingeñ Olucka / ad ei kome hun fra Gude / sem er alleina Godur / fyrer vora Skulld verdur þad Jllt / sem þad var blandad hønum med Syndeñe / og verdur þad þo mørgum Gott / sem þvi taka svo sem Guds Børn / sier til Andlegrar Heilsubotar. Være þar eingeñ Root / þa være ecke helldur neiñ Avøxtur / og være þar eingeñ Synd / þa være eingeñ Olucka / Daudeñ er Verdlaun Syndareñar / seiger Pall / svo er og allur hañs Her / sem under hañ heyra / Siwkdoomar / Ørbyrgd / Hallære / Ofsooknir / Bloodsuthellingar / Skadræde af Vøtnum og Voda Elld / Svo er þa Syndeñ hin einasta Orsøk til allrar Olucku Andlegrar og Lykamlegrar / Þess gietur Esajas / Cap. 42. Hver hefur giefed Jacob ad Herfange og Eydelagt Jsrael / hefur ecke DRotteñ giørt þad / a moote hverium vier syndgad høfum / og þeir villdu ecke ganga a hañs Vegum / og hañ uthellte yfer þa Grimd siñar Bræde / og megnu Stryde? Og þarf hier ecke langt ad Røkum ad leita / DRotteñ JEsus kieñer oss hier i Gudspiallenu / hver ad sie Orsøk til alls Mootlætis Mañaña/ þar ed hañ sagde vid hiñ Hælvisna: Vertu Hughraustur Sonur / þier eru þinar Synder fyrergiefnar. Viliu vier þvi af Gudspiallenu læra / hverneg vier eig‑

um ad þær Boot eld Syndenne / J hverre vier alder erum / hverrar Jllsku Kraptur ad Daglega brijtst wt um Lijkama þessa Dauda / Spillande allre vorre Vmgeingne / Enn þad er Tvent sierdeilis / sem er hrein Jdran / og trygg Trw og Traust a JESV Forþienustu.

Hiælpa oss hier til / goode Gud / med Nad þijns Anda / fyrer JEsum Christum / AMEN.

Utleggingen.

DROTTENN SAgde Vid þEnnan HALLFvisna MANN / VERtu HUGhraustur SONur / þJer Eru þJNAR SYNDer FYRERgiefnar. Einginn Efe er a þvi / Brædur M. Ad þesse Vesælingur hefur Angrædur vered vegna Syndanna / er hann hefur þeinkia mætt / ad væru Orsok til sijns Krankdæmis: Þess vegna sagde hinn goode Meistare / Er visse hvad med Manninum bioo / ad hans Synder væru honum fyrergiefnar / Enn þu Christenn Madur / sem þetta heyrer / athuga hvad JEsus fraraде sijnum Læresveinum / Joh. 9. Er þeir spurdu hann / hvert hann / sem blindur borenn var / hefde syndgad / edur Foreldrar hans / DRottenn svarade: Hverke syndgade þesse / nie Foreldrar hans / helldur svo ad Guds Dijrd Openber yrde / ecke meinte JEsus þad / ad hann edur hans Foreldrar væru Syndlauser / þvi þa hefde hann ecke blindur fæddur vered / þar Gud straffar einganu fyrer eckert / Nei meinte hann / ad hverke hann nie Foreldrar hans hefdu meira unned til þessa Vanskapnadar / Enn marger adrer / helldur være þesse Vanheilinde / sem margur hefde forskulldad / a hann lögd / til ad birta Guds Dijrd og Almætte hans Sonar / eg hygg þad sie Mæla sannast / ad ef Gud vilde tilreikna Syndernar / þa munde Fæer heilskygner i Veröldena fædast / Fæer heilum Fæte a Jördena stijga / Fæer Ovisinn Arm utrietta / og einginn um Eitt Augnablik heill vera / helldur hefur Gud lagt sumar Skiepnur sijnar i Lijma / til ad sijna þier Heilbrygdum sijna Dijrd / og hvert Valld hann hefur yfer þijnum syndugum Kroppe / ef hann vill i Rettlætis Doom ganga / Lat þar fyrer þann Orkumlenn / er þu a ödrum sier / enn þu hefur til unned / hrijsta Hiarta þijnu til ad ydrast fra Syndanna / er hafa þann gooda Gud styggdann / er lient hefur þier heilvita Sal i heilbrygdum Lijkama /

og

og leikur vid þig eins og Barn sitt med allskonar Medlæte / jafnvel þoott þu hafer Daglega til Reide reiker: Hvernig a þa Ydraneñe hattat ad ad vera / Barn Guds ? Hun a ad vera heil og alvarleg / þesse Nalfvisne Madur hefur ein Efa vered Sorgfullur i Hiartanu vegna Synda sinna / þad kenna oss Ord Christi / svo sem eg strax sagde: Forgefenskemur þu / Barn mitt / fram fyrer Gud / til ad bidia um Kvittun Synda þinna / nema þig angre þær / nema þu grater beisklega med Petre / nema þu þvoer Christi Fætur med Tarum Hiarta þijns / eins og Maria / nema þitt Hiarta brædne i þier svo sem annad Vax / eins og Davids / ecke svo miøg af Tilfinningu Guds Reide / svo sem af Elskunne til hans Giæsku / sem upplauk þijnum Augum / er varst blindur boren af Modur Lijfe og daudur i Syndunum / er þig hefur Endurkeypt fra eilijfu Helvijtis Bale / med sijns Sonar Dauda / og sparad þig sijdan mitt i Syndunum: Lat þier þ til Hiarta ganga / ad þu hefur hann mood gad og daglega stygger / jafnvel med vitanlegum Syndum. Svo a Guds Barna Ydran hattad ad vera / og er hun Gude svo þæg / svo sem ad Synden er honum leid / Ja / en þa þægare / þvi Synden getur alldrei svo stoor vorded / ad ei sie meire Myskunnen / hvar sem Synden yfergnæfer / þa yfergnæfer Naaden miklu framar / Svo lijted giører Gud ur Syndenne / þegar hun er af þvegen med Ydranenne / en hun a ad vera alvarleg / eige hun Gude ad þocknast / Sa sem vill af Hiarta ydrast Syndanna / hann skal vel ransaka sialfan sig / og hallda Reikning vid sitt eiged Hiarta af Ordum og Giørdum / og svo mikla Kiæte sem hin Ydrande hefur haft af Syndenne / svo miked Angur byriar honum ad hafa i Ydranenne: Meñ eiga ad breyta vid Syndena og Amnon Fordum vid Systur sijna Thamar / a medan hann framde sinn vilia med henne / elskade hann hana / þar epter rak hann hana ut af Dyrunum: Þoott honum føre svo Skammarlega / ad ecke sie nærre þvi verra Dæme til / þa eigum vier þo eins ad breita vid Syndena / Vier eigum ad lata oss hana leida vera / og er þad vijst / ad sa sem hefur Gaman af giørdum Syndum / nær honum þær i Hug koma / honum eru þær en þa aptur hallonar: Drage eingenn sialfan sig a Tælar / Ætlum ecke ad Gud

nægest þar med / ad vier lækumst um̄ Stundarsaker ydrast Syndan̄a/ en̄ gaungum þo aptur til þeirra/eins og Hundur til Spyiu/edur Svijn þad / er vellter sier i sama Saur / 2. Pet. 2. Þegar DRotten̄ hafde fyrergiefed Hoor-Konun̄e Glæp hen̄ar / þa sagde han̄ þo : Gack nu burt/ og syndga ecke framar : Gefande þier þar med til Vitundar/ Christen̄ Madur/ Ad þad er forgefens/ad þu þigger Kvittun Syndaþin̄a af Gude/nema þu sporner vid þm̄ framvegis þ mesta þu mætt. Þegar JEsus sa þan̄ Man̄ i Musterenu / er hn̄ skømu ádur læknad hafde vid Dijked Betezda/ þa sagde han̄: Sia/ nu ertu heill vorden̄ / syndga ecke framar / ad et hende þig aūad verra/ Joh. 5. Teiknande þar med/ ad Synden̄ hefde vered Orsøk til han̄s Siukleika / En̄ þu / sm̄ framkemur fyrer Guds Fætur/til ad læta þier boda Kvittun Syndaþin̄a af han̄s Um̄bodsman̄e i Skrifta-Stoolnum/ Þad er ad søn̄u vijst/ ad ef þu ydrast af Hiarta Syndan̄a / og treyster a JEsu Guds Sonar Forþienustu/ þa verda þier þær fyrer hn̄s Blood fyrergefnar/ þoott þær sieu raudar sem Blood / og svo sem Purpure raudar / og þu Læknadur af øllum-þijnum Andlegum Oheilendum / en̄ ef þu ecke leitast vid framvegis ad Krossfesta þitt Holld af fremsta Megne/ þa mun Forþienusta hins Krossfesta ecke miøg gagna þier / miklu helldur fordæma þig/nema þu sporner vid Synden̄e. Vit þad fyrer vijst/ ad Christur hefur ecke forgiefens talad um̄ þan̄ Ohreina Anda / sem utfer af Man̄enum/ ad han̄ take Siø Anda sier verre/og hverfe aptur i sitt fyrra Hus / og verde svo þess sama Man̄s hid sijdara argara hinu fyrra. Eingen̄ er Efe a þvi/ad DRotten̄ meinar hier þa/ sem Einusin̄e hafa utreked Diøfulen̄ ur Hiarta sijnu fyrer Guds Krapt og san̄a Ydran/ en̄ byggia hønum þo in̄ aptur / og æfa sømu Synder Ydrunarlaust/ edur og adrar verre/ þad vitnar St. Petur/ hn̄s eigen̄ Læresvein̄/ er han̄ seger um̄ þa/ er vellta sier i sømu Syndum/ ad þeirra hin sijdare Kiør sieu verre hinū fyrre / þvi betra hefde þeim vered / ad alldrei hefdu þeir Veg Riettlætesins vitad / helldur en̄ ad þecktum hønū ad hverfa aptur fra þvi Bodorde / er þeim feinged er. Christner Men̄ eiga ad breyta epter þessum Hælfvisna Man̄e i han̄s

Audmijk-

Audmykt og Angre fyrer Syndernar / eiñig i Trufie og Traustenu a Gud Sonar Matt og Myskun / Eñ ecke eigum vier hañs Sookkar-Ferle lijker ad vera / i voru Apkurhvarfe til Guds fra Syndunum. Nañ var Nalfvisen / Svo eigum vier ecke ad vera / þoott vier sieum veiker / þa eigum vier ecke Nalfvisner ad vera / svo vier meinum ad giefa Gude Nelfkena Niarka vors / eñ Nelmingeñ Syndeñe og Fiandanum. Gud bañar i Moysis Løgum / ad hafa eiñ Mæler fyrer hiñ Islenda / og añañ fyrer þañ Framanda. O hvad giøra þa synduger Meñ / þegar þeir skamta Gude ut i Dropa Tale / hver med sijnum Blood-Dropum hefur af þveged Synder vorar / eñ Andskotanum gefa Meñ fullañ Mæler meñ allra vorra Lijfdaga / Þad er Baals þioonusta / eñ ecke Christs. Eñ St. Pall seger: Ad Christur og Belial / þad er hiñ same Diøfull sem Baal / eige eckert Nlutskipte samañ. Verum þvi añadhvert heiker edur kallder / þvi þeim sem volger eru / vill hañ skyrpa ut af sijnu Muñe / Apoc. 3. Þesse Madur leitade NErrans / þa hañ var veikur ordeñ: Lær þad af hønu / Guds Barn / ad Akalla Drotteñ i Neydeñe / eñ bijd þo ecke epter þvi / ad hñ neydest til ad straffa þig Syndareñar vegna / Mørgu hefur ad søñu Guds Negning komed til Ydranar / sem ecke hafa þeckt Synder sijnar fyrre; Eñ giæt þess / ad þeirre Ydran / sem fram kiemur af Otta Negningareñar / heñe er hætkara vid ad koolna aptur / eñ hiñe / sem af Ihugan sijns Overdugleik ka / z Guds Giæsku uppspreltur / Þad sie eg af Achab / er klæddest i Seck fyrer Gude / nær hønum illa gieck / eñ strax sem Gud hafde lieck Nrijs-enu af hañs Nrygg / þa fiell hñ fra hm til añarlegra Guda. Sa sem undañ dregur Tijma Ydranareñar / z meinar ad þar sie alltijd noog ur Tijme til / hañ virdest mier vera eins og sa / er ecke hyrder um þott hañ lijde Skipbrot / af þvi þad kuñe ad henda sig / ad hañ kuñe af ad komast a einum Flaka. Meñ segia / Ad sa sem giører sitt Testa-ment / ecke fyrr eñ a Dauda-Sængeñe / hañ giefe af Erfingians Fe / og ecke af sijnu: Nætt er vid / ad Gud mune eins hallda og kalla þad ecke sier gefed / sem þa er fyrst boded / nær sagt verdur: Giør Reikn-ingskap þiñar Raadsmeñsku / Þu mætt ecke leingur Raadsmeñsku hafa.

hafa. Sa sm̄ Daglega frestar Yðraneñe/ hñ er eins og sa Skulldu Naukur/ er giefur iafnañ good Ord/ eñ betalar alldrei. Skyllda vor er þad Mañanna/ ad lijda þvilijkt hver af ødrum/ Naunganß Kiærleika vegna/ i lengstu Løg/ þvi vier erum Gude meira skyllduger/ sem er Fader vor allra/ eñ hañ er ecke skyllugur ad lijda svoddañ Hrasne af oss/ hveriū vier erum skyllduger um̄ Saal og Lijf. Malachias Spamadur lijser Bølvan yfer þeim/ sem eiga Heilbrygt Fe/ eñ offra þvi Hallta og Limlesta. O Guds Barn mun̄ sa ecke þurfa ad Ottast fyrer þessare Bølvan/ sem gefur Fiandanum sitt Vngmeñis Alldur/ eñ ætlar ad Foornfæra Skaparanum þad/ sm̄ hañ verdur a Nætiunni ad bera? Skiooþ þvi ecke a Frest Yðraneñe/ Barn Guds/ helldur þeink a þiñ Skapara i þijnum Vngdoome/ Þvi þu veist ecke nær Angistiñ kemur/ og þu leitar ad Fridnum/ og sinnur hañ ecke/ Ezech 7. Og er þad svo hier um̄ utkalad.

Hvad hinu Sijdara vidvijkur/ sem er um̄ TRVNA/ Þa eru hennar furduleger Kraptar/ og eg maa segia/ Guddoomlegar Verkaner/ sem langt yfergañga Mañlegañ Skilning/ svo mikkar/ ad þad maa valla med Ordū utskijra/ hañ sm̄ ad er Høfundur Truareñar JEsus Christus/ Hebr. 12. Hañ hefur giørt hina bestu Grein a þvi/ er hañ seger vid sijna Lærestveina: Ef þier Tru hefdud svo sem eitt Mustards-Korn/ svo mundud þier segia Fialle þessu/ Tak þig upp og fleyg þier i Siooeñ/ Og ef ein lijtel Tru kañ þvilijkt ad orka/ hvad mikla Hlute mun þa hin sterka faa afrekad/ Svo sem var Abrahams/ er hñ trude til Vonar þar eingeñ Von var/ Rom. 4. Nu vil eg i þetta Siñ ecke um̄ þvilijka Hlute tala/ helldur ad þvi Leite sem hun þienar til Syndañā Fyrergiefningar/ z er þad Maala sañast/ ad eingeñ er stærre Kraptur heñar eñ sa/ Þvi miña var þad/ ad giøra Moyses Staf ad Høggorme/ Miña ad sundurskipta Hafenu/ Miña ad laata Sooléna standa kyrra/ miña ad tilbyrgia Himeneñ/ og kalla Elld af Himne/ þvi allt eru þetta Guds Skiepnur/ er hm̄ hlijda Mootmælislaust. Miña er allt þetta/ Sege eg/ helldur eñ ad koma Mañenum/ af Syndeñe og Andskotanß vanskøpudum/ i Saatt vid Gud/ og þvi er þad hin stærsta

Jart-

Jarteikn og Kraptaverk Truarennar. ÞEGar JESVS Sa HERra TRV / stendur hier i Gudspiallenu / SAGde HAñ Til HJns HALFvisna / VErtu HVGhraustur SONur / ÞJer Eru ÞJJNar SYNDer FYRERgiefnar. Tvent giørde JEsus hier Gott / Sem var / ad hañ gaf þessum vesæla Mañe Lykamans Neibrygde aptur / og svo under eins Sæluarennar / eñ mikell var þesse Munur / og svo mikell sem ad skilur Sæluarennar og Lykamans Vanheilsu / hvi talade DRottenn eckert um Lykamans Ohranskleik / helldur sagde hañ: ÞJer Eru ÞJJNar SYNDer FYRERgiefnar / þar fyrer sagde hañ og vid hina vantruudu Gydinga: HVert Er AVDvelldara Ad SEGia / ÞJer Eru ÞJJNar SYNDer FYRergiefnar / EDur Ad SEGia / STATT Vpp Og Gack? Eñ hier sier þu Krapt Truarennar / ædur eñ þesse aume Madur talade Eitt Ord til Fødur Myskunsemdarña / þa heyrdust hañs Myskunar Ydur i hønum til Medaumkunar / Neiter ecke þetta ad Bænheyra ædur eñ kallad er? Nins sama mætti þier vænta / Christeñ Madur / nær þu lætur þig af Hiarta angra þynar Synder / Fyrr meiga Himen og Jørd Foregañga / eñ ad Eitt af hañs Ordum falle a Jørdu / er sagt hefur til eins Ydrande Syndara / ad þegar hañ lætur af Illu / og lærer Gott ad giøra / þa skule hañs Synder vera hønum fiarlægar / sem Austred er Vestrenu / fyrr mæ Stiarfar Hafed uppþorna / eñ ad Brunnur Myskunarennar verde uppausenn / sem lofad hefur ad kasta Ydrande Mañs Syndum i Hafsins Diup / svo þeirra skule ecke ad Eilyfu miñst verda: Þessu kiemur Trueñ til Leidar. DRottenn undradest ecke yfer neinum Hlut / sem hañ sæ hier a Jardrijke: Allt Verallдarennar Yferlæte þootte hønum einkis vert / svo sem Von var a / þvi allt Silfur og Gull var hañs / Hañ gaf sig lyted ad Tale Læresveinaña / þegar þeir syndu hønum hina kostulegu Byggingu Musterесins / og þootte eckert til þess koma / eñ vid hina Cananæisku sagde hañ: Kona / mikel er þyn Tru. Svoddañ Gerseme er jafnvel eins Gaungumañs Tru / i Auglite DRottens / og hversu dyrmæt ad hun sie i Guds Auglite / þad giefur DRottenn sialfur til Vitundar i Epterlykingunñe um hiñ

 syndar

Synda Saud og Pening/ er hañ mlykkar med þessu Orðu : Svo sege eg ydur/ ad meire Glede er i Himnenu yfer einum Syndugu sem Yðran giører/helldur eñ yfer Nyu z Nyutyu Riettlætum: Nøllðum þvi þad fyrer satt sem Johañes seger/ 1. Pist. 1. Cap. Ef vier jætum vorar Synder/ þa er hañ Trur og Riettlætur/ad hañ fyrergefur oss Synder var/z hreinsar oss af øllu Ranglæte voru/ Svo voru Myskunar Ydur DRottens vidkvæm/er hañ leit Eymd þessa vesæla Mañs/ad hañ sa strax Aumur a hønum. O þu Guds Barn/villtu þa efast um / ad hañ hrærist Myskunar yfer þier / þegar þier taka til ad svijða þijn Andleg Kaun / þegar þau funu Sareñ taka til ad lifna/ og þu tekur til ad Andvarpa i Leinum / segiande : JEsu Goode Meistare/ Myskuna þu mier. Hvad seger JEsus hiá Lucam / Cap. 11. Ef ad þier sem Vonder erud / kuñed ad gefa Børnum ydar goodar Gafur / hvad miklu framar mun ydar Himneskur Fader gefa þeim Heilagañ Anda / sem hañ þar um bidia / Þvi vil eg i fullu Trauste segia/ þegar þu audmyker þig under Volldugar Guds Hønd / og bidur af Hiarta um Fyrergiefning Synda þiña / Þa mun hañs Ande bera þijnum Anda Vitnisburd um/ ad þu sert Guds Barn/ Rom. 8. Þvi jafnvel þoott vier sieum Otruer / þa er hañ samt Trur/ Siælfum sier kañ hañ ecke ad neyta/seger Paulus. Nu er þad satt/ Br. M. ad Sañydrande Mañs Tru verkar svo mikeð hiá Gude/ sem nu hefe eg sagt/ eñ hañ a þa ad vera viss um þad / ad hañ sie bæde Sañydrande og Riett-truadur. Margt er sagt med Skylldum/segia Meñ i Ordtake gømlu/ Eñ Trueñ og Ydruneñ eru Tvær Systur/ er ei meiga skilia/ eins og þad / ad su Ydran er Onyt i Guds Auglite/ sem ecke þvingar Mañeñ til ad Krossfesta sitt Holld/ svo er og Trueñ daud án Verkaña/ seger Jacob/ og Pall seger / Ad su Tru alleina gyllde / sem ad er kroptug fyrer Kiærleikañ. Med Truñe fornfæra Meñ Gude sijnu Vitsmunum/ og giefa sijna Skilningu fangna under hennar Hlijdne : Med Ydraneñe Offra Meñ Vilianum / ad hañ sie Guds Bode undergiefeñ. Trueñ giører oss ad Guds Læresveinum : Ydraneñ ad hañs Þioonum. Trueñ upplijser vort Hiarta i Skilninge vorra Sæluhiælpar Efna :

eñ ydraneñ/ Ef hun er alvarleg / hun þrýster oss til ad giøra Guds Vilia/og alla Skylldu christens Mañs. Svo sem þad er ecke noog/ad ydrast um̃ Stundarsaker/ z gánga aptur til ad drygia sømu Synder / svo er þ ei helldur fullur Christeñdoomur/ad trua um̃ hrýd/eda giøra Avøxt Truareñar / eñ falla þo fra a Tijma Freistingareñar: Være þad nog til Sæluhiálpar ad byria vel/ þa sate Bileam hætt i Himina rýke / og ef ei þyrfte ad vaka og bidia / þa hefdu hinar Fávýssu Jomfrurnar ecke vered utelokadar. Þad er skemtelegur Draumur/ad ætla ad Gud mune tilreikna sier Forþienustu Sonarens / eñ vilia þo eckert giøra af þvi sem Gud boded hefur ; Miøg svo er eg uggande fyrer þvi/ ad sa sem geinged hefur i þvilijkre Leidslu allañ siñ Alldur fram i Daudañ/ hañ mune uppvakna i Helvijte og Kvølunum / þvi jafnvel þoott ad Goodverkeñ vor / ef nockur svo kallast meiga / þau sieu ecke Mackug til ad giøra oss hoolpna / þar vier erum skyllduger ad jata / ad Onyter Þioonar sieum vier/ Jafnvel þo vier giørdum allt þad vier ættum ad giøra/ Samt eru hin Vondu noogu kroptug til þess/ ad fordæma oss. Eg veit ad søñu/ad þetta kañ ad stutla margañ mañ/sem mikeñ Part Æfe siñar hefur i Illskuñe aled/ eg fæ ecke vid þvi giørt/ þetta eru þo Gudleg Sañende/ og ecke er Von a ødru/ eñ ad syndugs Mañs Hiarta mune kieña til / þegar Broddur Løgmálsins tekur til ad stijnga a Kauninum/vel sie þeim er svo eru vidkvæmer/ad þeir fiña til Sarsaukans/hiñs er ølluñ midur fared/er ei kieña til Guds Strøffunar/ecke til Løgmálsins Hookana/ og ecke til Helvijtis Ellds-Loga/ hvern þeir forþienad hafe/ um̃ hveria þad seigia má/ sem Jeremias sagde um̃ Gydinga: Þu kyptar þa DRottenn/ eñ þr fiña þar ecke til/ hverra Samvitskur ad Paall seger ad sieu Breñemerktar. Eñ hiñ/ sem ad søñu Oguðlega lifad hafa/ eñ láta sig þo ángra sijnar Synder af Hiarta/og vilia þar a Boot viña/ þm̃ vijsa eg til þeirra Lijknar Orda/er DRottenn talar til Syndugra Mañá/ Es. 1. Þvoed ydur/ Hreinsed ydur / Taked ydar Illskubreytne fra mijnu Auglite / komed sijdañ og eigumst Løg vid/ þoott ydar Synder sieu raudar sem Blood/ þa vil eg giøra þar hvijtar sem Ull. Þu þeinker kañske i Hiarta

þijnu/

Þijnu / Eg em i Syndenne gietenn og fæddur / hvernig man eg Gude þocknast: Enn giæt þess / ad þinn Endurlausnare / sem er Gud blessadur umm allar Allder / hann er fæddur af Fedrunum epter Holldenu / hreinn og Heilagur og fraskilenn Syndurunum: Þu ert Syndugre enn adrer Menn / Christur er heilagre enn aller Menn / hann er Forlijkun fyrer þijnar / og ecke Einungis fyrer þijnar / helldur og fyrer allar Veralldarennar Synder: Þu getur ecke aldeilis af Syndenne læted / svo þ Vonda lode ecke vid þig / þa þu villt giora hid Gooda / þad gat ei helldur St. Pall / samt feck hann þad Svar af Gude / Lat þier nægiast mijna Nad / minn Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum: Þu syndgar optlega / Christur bidur fyrer þier Oaflatanlega: Þijnar Synder eru þier yfer Hofud geingnar / samt yfergnæfer þo Nadenn miklu framar: Þig henda optlega somu Synder / Sporna vid þeim sem mest þu mætt / svo ad þær drottne ecke i þijnum Daudlegum Lijkama / enn vit þo / ad JEsus hefur bored uppa Treed þa Handskriftena / sem moote þier var / og hana a Krossenn neglt / þar er eingenn af þinum Skulldunum eptirskilenn nie Olokenn / enn bruka þa slijkt til ad afplana giordar Synder / enn ecke til Frelsis ad drygia þær framveigis: Þu þyckest eckert Verk Gudrækneligt fullkomed giort geta / þesse Medkenning þijns Overdugleika er Verk Heilags Anda / þvi bidur hann fyrer þier med Oumrædelegum Andvorpunum / og hialpar þijnum Veikleika. Þu hefur allann þinn Alldur i Illskunne aled / og ert adkomenn Dauda / hafande eckert gott Verk Gude ad biooda / þoott þu hefder / mundu þau kunna ad Rettlæta þig? Hvad hafde Tollheimtumadurenn? Luc. 18. Hvad hafde Ræningenn a Krossenum? Luc. 23. Hvad hafde Þrællenn / sem var sijnum Herra skylldugur umm 10000. Punda? Matth. 18. Samt uppgaf Herrann honum alla Skulldena. Þijn Trua tekur til ad veikiast i Daudanum / þa Lijkamans Kraptar eru ad Þrotum komner / og meiga valla taka a moote Daudans Ofbode / mundu þa til þess / ad Guds Sonur hefur Daudann sigrad / þad skal skie / ad hver sem truer a hann / sa skal lifa jafnvel þott hann deye / Joh. 11. Lat þier þa i Hug koma hvad Fader hins Tunglsiuka sagde / Herra / Eg true ad sonnu /

enn

eñ himlpa þu Truarleysu minne. Ein veik Tru er þo Tru / Eitt Ellds-Neiste er þo Elldur / Ein lijtel Perla glansar svo sem ein Perla / Eins skijn ein veik Tru i Augum Guds svo skiært / svo sem þo hun være sterkare / þvi Truen er ecke vort Verk / helldur hans Anda / þar fyrer beiddu Læresveinarner DRottenn ad auka sier Truna / Ꝥ Lærum vær han rænda Mælingu hennar / hann mun ecke sitt eiged Verk Ovirda / enn lærum þo ecke af ad næra hana med ydugleg:e Bæn og Andvarpan. Lutherus seger i einum Stad / ad einginn verde Fordæmdur / nema sa sem ei vill trua: Þad er satt / ef þ er riett skilid / þvi sa vill ecke Ølmusu ha fa / sem ecke vill um̃ hana bidia / svo vill og ecke sa trua / sem ecke bidur Gud ad skapa hreint Hiarta i sier / og giefa sier nyian vissan Anda / enn hitt er vijst / Ad ein veik Hønd tekur eins vid Ølmusu / svo sem ein Fullhraust / og eins vel um̃fadmar ein veik Tru Christs Forþienustu / svo sem ein fullørugg / þvi Guds Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum / og eirn Veiktruadur man um̃ sig segia eins og Paulus / Eg formä alla Hlute fyrer hann / sem mig mattugann giører / Christum / þvi þa eg Breiskur er / þa er eg Mattugur / þo ebldest svo DRottens Kraptur med hønum / ad hann hroosar þvi under sijna Foornfæringu / ad hann hafe goodre Baraattu barest / Skeided fullkomnad / og Truna geymt / og framveigis sie sier afløgd Corona Riettlætesins / hveria DRottenn hinn Riettlaate Doomare mune giefa sier a þeim Deige / og ecke einasta sier / helldur jafnvel øllum þeim hans Tilkomu elska. Hennar mookande ad verda / unne oss hinn goode Konungur Lijdarennar / fyrer

JEsum Christum / AMEN.

Tuttugasta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 22. Cap.

A þeim Tijma. JEsus svarade og talade i annad sinn i Epterlijkingum til þeirra / og sagde: Himnarijke er lijkt þeim Konunge / sem Brudkaup giørde Syne sijnum. Og utsende sijna Pioona ad kalla Bodsmennena til Brudkaupsins / og þeir villdu ecke koma. J annad sinn sende hann ut adra Pioona / og sagde: Seiged þier Bodsmønnunum: Sioed / Mijna Maaltijd hefe eg til bued/

bued / mÿner Uxar og aled Fe er slatrad / og allt er reidubued / komed til Brudkaupsins. Enn þeir forsmaadu þad og geingu i burt / einn a sinn Bugard / enn annar til sinnar Verslunar / enn hiner adrer gripu hans Þioona / og lögdu þeim Hædungar til / og dræpu þa. Enn þa Kongurenn heyrde þetta / vard hann reidur / og sende ut sitt Herlid / og fyrer foor þessum Mordingium / og brende upp þeirra Borg. Þa sagde hann til sinna Þioona: Brudkauped er ad sønnu reidubued / enn þeir sem bodner voru / þeir voru þess ei verduger. Þar fyrer fared ut a Gatnamootenn / og biooded til Brudkaupsins hverium sem þier finned. Og hans Þioonar geingu ut a Strætenn / Og samansøfnudu øllum þeim sem þeir fundu / Vondum og Goodum. Og Brudkauped vard fullt med Bordsett Foolk. Enn þa ed Kongurenn gieck inn ad sia þa sem til Bordsins satu / Sa hann þar einn Mann / eige klæddann med Brudkaups Klæde. Og sagde til hans: Vinur / hvørnenn giecktu inn hyngad / hafande ecke Brudkaups Klæde? Enn hann þagde. Þa sagde Kongurenn til sinna Þienara: Binded hans Hendur og Fætur / og kasted hønum ut i hin ytstu Myrkur / þar ed vera mun Oop og Tannagnistran. Þviad marger eru kallader / enn fáer Utvalder.

Exordium.

Hver ad sie Meining þessarar føgru Epterlykingar / sem DRottenn hier framm setur / Þad er audrædeð af ødru Guds Orde / og þo sierdeilis af Predikunum hans / sem annarstadar ritadar finnast i Gudspiallaa Bookunum / ecke sydst af þeirre umm Verkamennena / sem leigder voru i Vyngardenn / hia Matthæum i 20. Cap. Og hinne umm þa miklu Kvølldmaaltyd / sem er ad finna hia Lucam i 14. Cap. Umm hverjar bæder nockud hefur talad vered hier ad framann. Konungurenn er hinn Alvallde Himens og Jardar Konungur / Hans Sonur er DRottenn JESVS / sialfur Konungur / ecke einasta epter Guddoomenum / helldur og Manndoomenum / þvi Gud hefur sett sinn Konung yfer sitt heilaga Fiall Zion / Psal. 2. Jafnvel þoott ei være hans Ryke af þessum Heime / og allt Vald er hønum gefed / bæde a Himne og Jørdu / Dan. 7. Matth. 28. Brudkauped er hans Holldtekia / og allar þeir Velgiørningar / er i henne framboodner verda øllum Mannkyne / enn veitter þeim einum / sem trwa a Nafn Eingetens Sonar Guds. Hiner fyrstu / sem boodner voru / eru Gydingar / hverium framar ødrum var booded til þessa mikla Brudkaups / enn þeir forsmaadu þad / svo sem Paulus og Barnabas vottudu / Act. 13. Segiande: Til ydar byrtade fyrst Guds Ord ad tala / enn fyrst þier forsmaaed þad / og reikned ydur ei verda eilyfs Lyfs / þa snuum

vier

vler til Heidinglanna. Sumum bægdu Verralldar Vmsvif fra þessare Guds Giøf / svo sem af Gudspiallenu er audsært. Hiner gripu hans Þioona / løgdu þeim Hardingar til / og Afliifudu þa: Þeirra giætur Frelsarenn / er hann sagde vid Gydinga: Hvern af Spamønnunum hafa ydar Fedur ecke Lijflated? Og yfer þa er geinged þad skielfelega Straff / sem hier um giætur i Evangelio: Fyrst / þegar Nebucadnezar Eydelagde hina fyrre Jerusalem / og sydann yfer Børn þeirra / sem ad uppfylltu Mæling Fedra sinna / er hun var uppbrend og ad Stein-Hrwgu giørd af Tito Vespatiano / og alldrei uppbygd sydann. Hiner / er sydann voru kallader / eru Heidner Menn / og medal annara Forfedur vorer / þad Foolk / sem i Myrkrunum sat / Eph. 5. og er innplantad i Stadenn Gydinga / sem afbrotner voru / Rom. 11. Enn vier heyrum i Gudspiallenu / ad til þessa Brwdkaups er safnad Vondum og Goodum / þvi seiger og Paulus / 2. Tim. 2. ad i stooru Hwse sieu ecke einungis Ker af Gulle og Sylfre / helldur og af Tre og Steine / og sum til Heidurs / enn sum til Vanheidurs / Enn ef nockur hreinsar sig af þessu / þa mune hann verda Ker til Heidurs helgad / og sialfur Lausnarenn endar þessa Epterlijkingu med þeirre dyrmætu Grein / Ad MArger SJeu KAllader / Enn Fæer VTvalder. Hvar af liooft er / ad þeir eru ecke aller Christs Þegnar / sem nefna Christum sinn Herra / Til hvers hann bender oss med Dæme þess Manns / er kom til Brwdkaupsins / ecke skrijddur Brwdkaups Klæde / Af hverium eg vil taka mier Orsøk til / ad tala um þa Hlute / hvar af einn og sierhver meige þeckia sinn Bwning / hvert hann sie hæfur til ad byrtast fyrer Konungenum / nær hann geingur inn ad sia Bord-Gestena.

Þu Alvallde Konungur [illegible] / sem villt / ad aller verde Hoolpner / og komest til Sannleikans Vidurkienningar / Veit oss þyns Anda Nad til þessa Verks / J JEsu Nafne / AMEN.

Vtleggingenn.

ENN þEGar KONungurenn GECk Jnn / AD Sia þa Sem Til BORDsins Satu / Sa Hann þar Einn MANN / EJge KLÆDDann BRVDkaups Klæde / seger i Textanum: Hvert ad sie þetta Brudkaups Klæde / er audvitad / þad er sialfur Christur / z hans Riettlæte med Trunne høndlad / þvi fagnar hans Christne / hia Esajam Cap. 61. segiande: Eg gledst mikelega / og mijn Sala fagnar i mijnum DROttne / þvi hann hefur klædt mig Bwninge Hialpræde sins / og med Klæde Riettlætesins hefur hann huled mig / eins og einn Brudguma i Kiennemannlegum Skruda / og eina Brude Jklædda Skarte sijnu: Þetta er augliooft af sialfre Epterlijkingunne. Hvar fyrer var þessum Vesæla Manne kastad i hin ytstu Myrkur? Af þvi / hann var ei skrijddur Brudkaups Klæde. Hvar fyrer verda hiner Vantrudu fordæmder? Af þvi / ad þeir trudu ecke a Nafn Eingietens

Ll 2 Sonar

Sonar Guds. Hvar fyrer sækku ecke hiner ødrer þvilijkre Refsing? (Þvi um̃ hañ eiñ verdur gieted) Fyrer þvi / ad þeir voru Kládder hi-nu rettta Brudkaups Skarte. Hvar fyrer verda Blvalder iñleidder i Fognud sijns Herra? Mun þad skie fyrer þeirra eigeñ Riettlæte? Fiarre fer þvi. DRottteñ / ef þu villt tilreikna Syndernar / hver fær þa stadest / seger David / Ps. 130. Eingeñ lifande Mañ mun Rett-lætast i þijnu Auglite / seger hañ / Hvar fyrer er þad þa? Af þvi / ad þeir trudu a hañ / sem Rettlæter Ogudlegañ / seger Paulus / Rom. 4. og þvi kemur hañ ecke til Doomsins / seger Frelsareñ. Sæll er sa / hvers Synder huldar eru / seger David / Ps. 32. Eñ med Klædunum verda Lyteñ huleñ / Eins vor Andleg Blygdan / med JEsu blessudum Riettlætis Skruda / þess getur hañ sialfur i Opeñberunum Johañis / talande vid Biskupeñ i Laodicea / hvern hañ nakeñ kallar / þar hañ rædur hönum / ad kaupa af sier Gull þad sem̃ i Elldе er reynt / ad hañ rijkur verde og klæddur hvijtum Skruda / svo ad Blygdan hañs Fat-leysis ecke Opeñberest / Apoc. 3. Nádar stooleñ hulde fordum Daga Sattmaals Ørkena / J hverre Logmaals Toblurnar geymdar voru / Þu JEsu / þu ert eiñ Nádar Stooll i þijnu Bloode / Rom. 3. Fyrer þitt Sakleyse / O Herra / sem Logmaaled uppfyllt hefur / eñ varst þo a moote Logmaalenu dæmdur / fyrer þad eru huldar allar vorar Synd-er / sem moote Logmaalenu giordar eru / þegar vier a þitt Nafn tru-um. Hvad mun eg ætla til þess / ad eg Syndugur Ormur i mijnum eig-iñ Klædū byrkast kuñe i þijns Himneska Fodurs Auglite? Hvad mun eg vilia koma fram̃ med þad / sem er eins og Nidlags Fat? Hvad mun eg biooda þad fram̃ sem er Hálfverk? Eg hrædest øll mijn Verk / sagde hiñ Riettlaate Job / og þvi mun eg ætlast til þess / ad mijn sieu betre? Hvar fyrer mun eg vilia baka þañ fagra Kyrtel / er þu mier gef-ed hefur / med mijnum Tøtrum? Mun eg heilagre eñ Josua hiñ Ædste Prestur / er stood i saurugū Klædum fyrer Engle hins mikla Rꜳds / Zach. 3. Svo mun best fara / DRottteñ miñ / ad bæde eg og adrer Synduger Meñ moote þeirrar Nꜳdar / sem hañ nout / ad þu burt taker vort Rangløte / og skipter um̃ Klæde vid oss. Svo er nu þetta

Brud-

Brudkaups Klæde eckert añad eñ Rettlæte JEsu Christi med Truñe medteked/ Þvi Jklædumst vier fyrst allra i Skijrneñe/ Þss getur Paulus/ segiande: Þier erud aller Guds Børn fyrer Truna a JEsum Christum/ Þvi hverier sem uppa Christum skijrder erud/ þier hafed Jklædst Christo/ J heñe verda oss Syndernar fyrergiefnar/ ecke einasta Uppruna Syndeñ/ helldur eigum vier/ i Krapte heñar/ Fyrergiefningar Von/ um alla Æfe vora/ a Gioranlegum Syndum/ nær vier leitum heñar Riettelega/ þvi kallar Petur hana Sattmaala goodrar Samvitsku/ Þvi eingeñ kyñe um Eitt Augnablik Roolega Samvitsku ad hafa/ nema hañ visse sier Kvitkunar Von Synda siña. J heñe verdum vier Guds Børn/ J heñe medtøkum vier Heilagañ Anda/ sem Þa alla Endurnyar/ fyrer Krapt Endurgetningareñar/ sem ecke mootstanda honum nie slockva hañ/ Þvi er sa Rettelega skrijddur Brudkaups Klæds/ sem Endurgeteñ er af Vatne og Anda/ ef hañ ei spiller aptur siñe Endurgetningu/ eñ Þad verdur mørgum/ Þvi midur/ og Þar fyrer er Skyrneñ ecke Einhlijt til Þessa Buunings/ nema ad heñar Kraptur auglijse sig i oss/ nær vier drøgumst a Legg/ og lærum vorn Christeñdoom/ og er Þad fyrst i Þvi Jñefaled/ ad trua Rettelega a Gud/ hvad ed skiedur med Tveñu Moote. Fyrst ad hafa saña Þeckingu a honum/ hañs Stoormerkium/ hañs Velgiorningum/ sem oss verda i Ordenu frambodner. Añad er Þad/ ad vier treystum honum/ elskum/ og virdum/ fram yfer alla Hlute. Hvad Þvi Fyrra vidvijkur/ Þa er Þad vijst/ ad i Skijrneñe fæum vier Gude og øllum hñs Stoormerkium/ Þar til Skulldbundu oss vor Gudfedgin med siñe Jatningu/ Eñ hvad stodar oss su Jatning/ nema vier lærum ad Þeckia hañ er vier jatadum/ hañs Almætte/ hñs Gcountrgyrne/ hañs Riettlæte/ hañs Elsku til vor/ og hvad añad sem hañ hefur i sijnu Orde Openberad oss til Sæluhiælpar? Þetta vil eg bidia Þa ad Hugleida/ sem añad hvert siælfer vited edur eckert vita i sijnu Christeñdoome/ svo sem vila hvorrar/ edur forsooma ad kieña Þad sijnum Børnum og Hiuum/ jafnvel Þott siælfer nockud vita merge. Hier skiedur i Gudspiallenu/ um Þa sem forsmaadu Konungsins Bod/ eñ geingu i burt/ Eiñ a siñ Bu-

gard/eñ Akar til sitiar Spyslanar/ad þeir hafe þsſ ecke verduger vered; Seged mier þa i Guds Nafne/ seged mier/ þier sem allareidu erud kall⸗ ader/ og til Bords setster i Konungs⸗Stofuñe/ munud þier þvi fyrer hlýta/ ad þier erud þar Einuñie Innkomner? Munud þier byrkast i þvi saña Brudkaups Klæde/ er þier læted Veralldlegar Spyslaner/ sæ/Giælyfe og vondañ Selskap draga ydur fræ Gude og hañs Christs þeckingu? Hversu margir eru Bordgester erud þier vid DRottens Kvolld mæltyd/ nær þier edur ydar Børn vita eingañ Greinarmun ad giora Lykama Drottens og añarrar Fædu/ecke ad Reyna nie Proofa siælfa sig/og ecke ad Rañsaka Hiarta/ hvert þier sieud i Truñe. O Vei/ O Vei/ hversu lyktt eru Meñ þa til Brudkaupsins buner? þad heit⸗ er med Rettu/ad hafa Altared til ad Syndga/ svo sem DRotteñ ad Orde kemst fyrer Spamañsins Muñ/ um Afgudadyrkanena i Juda: Vier keppumst vid ad bua oss i Skart/ nær vier hallda vilium Mæñing DRottens Dauda/ og svo er Heimskañ ryk i oss sumum hverium/ ad sæ sem ecke hefur siælfur/ hañ lænar af ødrum/ hvad ad sofu er Vytalaust i siælfu sier/ Eñ Gud nade hvad lyted Sumum mune um⸗ hugad vera/ ad byrkast i JEsu Christi dyrmæta Rettlætes Klæde/sem utvegad verdur med sañre Ydran/stødugre Tru/og Asetninge Christe⸗ legs Lifnadar. þar fyrer/ Christner Meñ/ Læred ad þeckia Gud og hañs Skoormerke/ Læred ad þeckia siælfa ydur og ydar Overdugleik/ Læred ad þeckia Guds Vilia af hañs Bodordum/ svo þier og þeckia meiged/ hvad mikeñ Skort þier hafed a þre Nroosan/sem fyrer Gude gyllder. Hiñ Akar Partur vorrar Jætningar er sæ/ ad vier lofum ad treysta Gude/ og reida oss uppa hañs Fødutlega Giæsku og For⸗ siæ/bæde i Medlæte og Mootlæte/eñ af þssu ber æred miøg hiæ møtg um hverium/ sem þo meinar sig velbueñ i Lambsins Brudkaup/ J Medlætenu treistum vier uppa siælfa oss sumer hverier/ uppa Aud ϋorn og Metord/ uppa Vine og Høfdingia/ eñ ecke uppa hañ/sem er DRotteñ alleina Rykur. Konungureñ af Tyro sagde i Hiarta synu: Eg er eiñ sterkur Gud/ Eñ DRotteñ seger hønū/ muntu segia vid þañ Veganda: Eg em sterkur Gud? Og þo treista Meñ uppa svodd

añ

añ eina Vatns-Boolu framar eñ a Jørd/ sem øllu rædur bæde a Himne og Jørdu/ Hvar er þa Traustid? Hvar er þa Truen/ sem Meñ eiga a Gude ad hafa? Munu þesser vera hentuger Giester i Christi Brudkaups Stofu/ Er sagt hefur/ Hver sem til mijn kiemur/ og ei hatar Fødur og Moodur / Konu og Børn / Systur og Brædur / og jafnvel sijna eigeñ Saal/ hañ getur ei vered miñ Læresveiñ: Meñ standast ecke Reide-Svip eins Veralldar Høfdingia/ er Meñ svo kalla/ þegar þeir ygla sig/ þa eru sumer Meñ buner til ad giora allt hvad þeir bioda/ og jafnvel hinar versstu Skam̄er og Klæke i giegn Gude / eñ hañ Ottast þeir ei / i hvers Hende ad øll Veralldarenar Magt er eins og ein tijdande Poka / og þo vilia Meñ Christner hetta / þo ætla Meñ sier med þvilijku Skape i Lambsens Brudkaup iñ ad ganga / med þeim Guds Nefnum / sem jafnvel ecke sitt Lyf elsku alle i Daudañ / þar fyrer hafa þeir nu fangad sitt Skruda i hañs Bloode. J Mootlætenu eru Meñ ecke einasta Opolenmooder / sem jafnoel Guds Børn hender/ helldur Moglunarsamer mote Gude/ kalla sier Orett giordañ/ Örvanta hañs Adstodar/ grypa til þra Rada/ sem hañ bañad hefur: Og i einu Orde ad segia/ Kasta i burtu Truñe a hañ/ og briooka Oked i sundur. Fiñe Meñ nu eitt hvad af þessu hia sier/ añad hvert/ ad þa vante Naudsynlega Þeckingu a Gude og sinnu Saaluhialpar-Efnū / og hañ hyrder ecke um̄ ad rada Boot þar a/ sem best hañ kañ/ edur hañ Ottast nockra Veralldar Magt/ Vinsælldu edur Velgeingne/ eins mikid og Gud/ þa drage eingeñ sialfañ sig a Taalar/ edur meine þad hañ sie Rett-truadur/ þoott hañ skyrdur sie/ þoott hañ sie Bordgiestur DRottens i Heilagre Kvølldmaaltijd / og fylger þad þa epter / ad hañ ei er skrijddur Brudkaups Klæde / a medañ hañ er svo buen. Take eingeñ svo Ord mijn / ad eg meine þoott einhvern kune nockud af slijku ad henda / ad honum þar fyrer eige strax ad kasta i hin ytstu Myrkur. Grafska DRottens er Þolenmoodare yfer Syndum vorum eñ svo/ þad sijna oss Dæme hiña mestu Syndara / sem þo hafa adur haft fulla Guds Þeckingu/ svo sem Aarons/ Davids og Peturs/ eñ hitt sege eg/ ad Meñ skule ecke bruka þessa Guds Nad til ad ala Syndena og

hetta

hefe: Eg sagda fyrer skømu/ ad i Skyrneñe værum vier fyrst Iklædder Brudkaups Klædenu / Eñ Gud næde / ad þar fellur svo optlega Blettur a/og svo akast þad i Forødum Veralldareñar/ ad þad valla þeckest a stundum / eñ þad a burku ad þvo med heitre Ydran og hañs Forþienustu/ sem hrein giører Børn Levi/ JEsu Christi/ hver ad er eins og Sæpa þvotta-Kveña/seger Spamadureñ Malach. 3. Eitt Klæde er jafngott þo ad Saur falle a þad / ef þad er vel þvoged / nema þad sie Groomteked/ Eins er Syndareñ/ Hañ er jafngoodur/ þegar hañ ydrast af Hiarta / Truer ad sier verde Syndernar fyrergiefnar/og leitast vid ad lifa betur af øllu Megne / Eñ velke hañ sig svo miøg i Gudleysenu/ad hañ burtkaste Drottens Forþienustu/og hyrde ei ū ad leita heñar med þeim Medølum/ sem til þess eru giørd / Þa seger Paulus oss / ad þar sie eingeñ Forlykun fyrer Syndena framar/ Hebr. 10. Eg fiñ i heilagre Ritningu svo sem þriu Troppu-Stig / til Glǿtunareñar/fyrer þa/sem medteked hafa þo Guds Anda: Hrygged ecke Heilagañ Anda / seger Paulus: Þad skedur þegar þeir/sem eñ þa eru i Guds Nææd / þeim verdur þad/ad þeir læta epter Holldenu/ þo ecke allt ad af ásettu Rææde / Eñ veikia þo med þvi Krapta siñar Endurgetningar / Svo þeir eru ecke svo liuser a ad giøra þad Guds lykar. Aptur seger hañ: Slockved ecke Heilagañ Anda: Þad skedur nær Meñ svo venia sig a syndsamlegt Athæfe / ad þar fiñst eingeñ Barætta Holldsins og Andans/ helldur læta Meñ Syndena drottna i synum dauðlegu Lykama/svo þeir þioona heñe/ þar med tapa Meñ Andanum til fulls/og rata i Guds Ovingan. Hiner þridiu eru þeir/ed mootstanda Heilogum Anda/svo sem DRotteñ sagde vid Gydinga/og hañs Pyslar-Vottur Stephanus: Þad skedur/ nær einhver forsmær Andañ / nær hañ añadhvert straffar Syndena i Ordenu / edur og med synu iñre Verkunū i Hiartanu / og standa a moote honum af øllu Megne/svo ad þoott þeir vite hvad riett er og Hiælpsamlegt / þa smyda þeir sier Meiningar og Afsakaner a moote Guds Orde/ og Iñblæstre Heilags Anda/ og leitast vid ad styrkia þær med þeim Røkum/ sem Holldeð og Diøfulleñ fyrer þa dycktar: Og þesse er hin

skÿdarsta Trappa / um hveria mier virdest ad Postulen tale til Hebræos. Cap. 6. Ad valla edur ecke eige Apturkvæmt til Ydranar. Giære þvi hver og eirn ad sialfum sier / sa ed þetta himneska Gest hefur Einustinne hloted / ad hann læte sig af honum leida i allan Sannleika / hann breite eins og Ezechiels Dÿr / þau geingu rett afram / eins og þeirra Andlit horfdu / hvert sem ad sialfur Anden foor / þa feru þau. Svo eigum vier og ad giøra / Christner Men / a medan Gud geingur undan oss i Skÿ-Stoolpa sijns Orda / hvar i Anden byr / þar vier ræsum i Eydemørku Heims þessa / Þvi ef vier gaungum i Andanum / þa munum vier ei framnkvæma Holldsins Gyrnder / Gal. 5. þar hann leider alldrei nema til Guds / af hvørium hann framgeingen er. Trued mier / Christner Men / Ad mikel Gaumgiæfne heiter til þess / ad rannsaka hvert Men hafa Vitnisburd heilags Anda um þad ad þ þ sieu Guds Børn / edur og / ad þeir leidast af fólskum Anda / sem lofe þeim Arfleifd Guds Barna / uppa Ovissa Von / sem hættar eru þo mikist verder / hvad marga an mun henda / þvi verr. Þad sia Men ecke einasta af Phariseunum / þeim Hræsnurum / er meintu sig alleina ad hafa Lykelen ad Guds Rÿke / En hversu langt þeir hafe fra þvi vered / voktar sialfur Sannleikuren / Matth. 23. helldur og a mørgum ødrum / sem ad sønnu ecke efast um Guds Raad / en lifa þo eingannveigen ad Guds Vilia / jafnvel þoott ei drÿge þr Stoorglæpe / Þessu rædur Postulen næsta Heillt / er hann seger : Reyned hvert þier erud i Truñe / hvad ei verdur med ødru Moote betur giørt / en ad Men rannsake sinn Lifnad Grandgiæfelega / þvi sønn Tru er alldrei Avaxtarlaus / helldur verkar hun þ Kiærleikann / hver ad er Løgmalsins Vppfylling / og allar Christelegar Dygder hefur i sier foolgnar. Ad sønnu er JEsu blessad Riettlæte þ sanna Brudkaups Skart / sem Textenn umgetur / nær þ er med Truñe hondlad / En Glansenn a þessu Tignar Klæde / eru Verkenn / sem af hesse framnkoma / hver hana auglÿsa / og um hana votta / þvi af þeirra Avaxtu skulud þier þeckia þa / seger Frelsaren um Vlfana / sem koma i Sauda-Klædum / og eins ma um Guds Børn segia : Ecke hylur Farve Klædanna Lÿte Lÿkamans / ei helldur utebÿrger hn Frost og Kulda /

 helldur

helldur Faked/ sem̄ ad Lyten̄ byrger. Svo giøra og Verken̄ eingan̄ Rettlatan̄/ helldur Truen̄/ sem þvi velldur / ad vort Lioos svo lyser fyrer Mønnum̄/ ad þeir sia Goodverk sin/ og dyrka vorn Fødur/ sem a Himmnunum er / Matth. 5. Soolen̄ er ecke Byrta/ en̄ þo gefur hun Byrtuna fra sier: Epled er ecke Eyk/ og þo ber Eyken̄ Epled. Truen̄ er helldur ecke Verk / en̄ þo er hun alldrei an Verkanna / þvi seger Jacob: Syn mier þyna Tru af Verkunum. Vere þvi einginn svo Blindur/ ad han̄ atle þad han̄ sie Rett-Truadur a medan̄ han̄ ecke ber Truarennar Avexte. Hvad skulu Men̄ þa tala um̄ hina vondu Tijd / sem̄ vier lifum i? Eg skal gefa þeim eitt Hiarta og eirn Veg til ad Ottast mig / seger Drottenn um̄ Christnena a Nya Testamentesins Døgum/ fyrer Munn̄ Jeremiæ/ Cap. 32. Mun þetta siast hier nørgum a vorum Døgum / þar ed svo margt er Sinned sem Madurenn er / Jafnvel i þeim Hlutum̄/ sem̄ heyra til Guds Dyrkunar / og Saaluhiælpenne viekoma. Ad eg tale ecke um̄ adra Hlute / svo langt er fra þvi/ ad Men̄ hafe eitt Sinne til ad Ottast Gud/ ad i einu Lande/ einne Bygd/ i einne Sookn/ er þar daudlegt Hatur/ Agg/ Reide/ Þræta/ Tvidrægne/ Innbyrdis Flatskapur: Men̄ liuga hver uppa annan̄ Lygum̄ og Skømmum / Þretta hver annan̄ i Kaupum og Sølum / Svijkiast a Innbyrdis med Kiassmælum/ berande Hunang i Munne / en̄ Gall i Hiarta. Hvad þa? Eru Guds Ord ad Brygdmælge vorden̄? Fiarre er þvi: Sie Gud Sannsøgull / en̄ aller Men̄ Lygarar / helldur er þad þess vegna / ad vier erum svo Fraleiter og Olyker vordner hinne fyrstu Guds Kyrkiu / þar aller Christner voru Eitt / og aller Hluter Sameigennleger medal hinna Trundu / og þo hallda aller sig hafa hid fagra Brudkaups Klæde til ad bera. Brædur myner / Vilied þier heyra þær Saker / fyrer hveriar Gud utrak sitt Foolk i hina Babylonisku Herleidingu / hvar þeir mattu lyda svo skielfelegar Hørmungar/ ad valla hefur þvilijkt heyrst fra Alldødle / þær standa skrifadar hiaa Ezechiel Spamanne/ Cap. 22. a þessan̄ Hatt: Fødur og Moodur virdtu þeir einkis/ vid hinn Framanda høndla þeir forksamlega/ Eckiunne og hinum Fødurlausa giøra þeir Oriett; En̄ ad þessu leika Men̄

sier

ſter a Stundum og ødru þvilíku/ og þyker þad Nofmeńſka vera. Mun nu Konungureń þeckia þetta fyrer Brudkaups Klæde / nær hań lıtur af Himnum ofań/til ad ſiá epter Brudkaups Gieſtunum? Eg vil ei tala um̄ Flaatſkap og Underferle/ er ſvo miøg drotknar i Heimenum/ Jafnvel medal þeirra/er vel Chriſtner heitá vilia / og alla ſier einkis Ábóota vænt. Ein af þeim meſtu Skømmum/ ſem þvingade Gud til ad yfergefa ſitt Foolk Juda/ var hin ſtaka Olrigd/ er drotknade a þeſſ Døgum / Þeſſ getur Jeremias / Cap 9 Seigiande: Være ſig hver eiń vid ſiñum Vin/ og treiſted ei uppa neiń Broodur/ þvi eiń Brood-er hań bregdur ødrum / og ſierhver Vinur brukar Afdrætt og gabb-ar Vin ſiń / þeir tala ecke Sańleikań / þeir keńa Tungu ſińe ad tala Lygar/ og þreyta ſig i Rangſleitneſſe. Seged mier/ ef Jeremias mætte hverfa aptur til Lyfſins / munde hań ei þeckia nockud þeſſ Nattar medal vor? Og má þad Eingvańvegeń Brudkaups Klæde nefna / Langtum helldur vil eg kalla þad Andſkotans Bodsmańs Ham/er hań klæddur var/þegar hań talade vid Evu i Høggorminum/og baud heńe uppa Epled/ Þvi David / og Paulus Rom. 3. ſegia / Ad Høgg-orma Eytur ſieu under Vørum þeirra/eń Muńurıń er ſier allıgd lık-ur/og þad þeſſ helldur/ſem hań veit ad hań hefur ſtyttre Tıma. Eg vil ei ſá mier til Orda uḿ hina ſkadlegu Agyrne þeirra / ſm̄ utſiuga Hus Eckna og Fødurlauſra Barna / og ſelia hiń Fátæka fyrer eiń Skoo: Margań mun Gud ſiá i hińe Almeńelegu Brudkaups Stoofu ſińs Sonar/ þad er hińe ſańelegu Guds Kyrkiu hier a Jørduńe/ Eg ſege / hań mun þar Margań ſiá lıkań þeim ſem framfalla i Pant-ſettum Klædum/ já/hań mun ſiá Blood ſiña Voladra i Løfum Klæda Fra/hvad ſiıneſt ydur/Chriſtner Meń/ Munu Meń i þvilıkum Bun-inge Jńgánga i Lambſins Brudkaup? Langt er frá þvi. Fyrer þvi Hreinſed ydur/ Þvoed ydur/Læted af Jllu/Læred Gott ad giøra/ Eſa. 1. Giøred hvad Rett er a hverium Morgne og frelſed þań ſm̄ Ræned lıdur af þeſſ Hende ſem under þrycker hań / ſvo ad Brade DRottens ecke utfare ſvo ſem eiń Elldur / ſá ed eingeń fær ſlockt / fyrer Jllſku Saker ydar Athafna/ ſeger DRotteń fyrer Muń Jeremiæ/ Cap. 21.

Eñ vilie Meñ vita / hvad ad sie hid retta Brudkaups Klæde / þa er þad JEsu blessad Rettlæte / med eiñe sañre og lifande Tru umfadm-ad / sem adur er sagt: Eñ hvad Avøxtum Truareñar vidvykur / sem alldrei kuña vid hana ad skilia / helldur eñ Byrtañ vid Liooſed / þa fæ eg þad ecke betur sagt / helldur eñ David i hinum Fimtanda Psalme / med þessum Ordum: DRotteñ / hver fær ad bua i þiñe Tialldbud / ed-ur hver mun hvylast uppa þyñu heilaga Fialle? Sañ sa ed frame-geingur Flecklaus og giører Riett og talar Sañleikañ ut af Hiarta / hver ed ecke Svikſamlega mæler med siñe Tungu / og Náunga sy-num ecker Jllt giører / og leggur synum Náunga eckert Lastlegt til / hver hañ leider hia sier hiñ Jllgiarna / eñ þ Heidre hefur hiñ Guds-hrædda / hver hañ sver synum Náunga / og svykur hañ ecke / hver hañ gefur ecke Fe ut uppa Okur / og tekur ecke Mutu yfer hiñ Saklausa / hver ed þetta giører / hañ mun stødugur blyfa Æfeñlega. Lyted nu hier / svo sem i ødrum Speigle / hvorneñ þeim byrie Hañkudum ad vera / sem rettelega eru til þessa Brudkaups buner / Eñ vilie Meñ þad ei heyra / þa heyred þo / Christner Meñ / hver ad urdu Endalok þessa auma Mañs / er vanvirdte Samsæted med Almeñelegum Bun-inge: BJNDed HAñs Hendur Og FÆtur / sagde Konungureñ / Og KAsted HOnum i Hin YTstu MYRkur / Þar Mun VEra Þop Og TAña GNIstran. Ecke þarf eg margt ad segia af þessu For-dæmingareñar Lande / þad er noog / sem hier stendur / Ad þar Sie Þop Og TAña GNystran / Og meir vantar oss þad / ad varast Helvyte / helldur eñ ad vier ecke nærre getum hvørsu hertt þad sie: Þesse vesæle Madur var ecke einasta utreken / ur Brudkaupenu / helldur og var hoñum i Myrkvastofu kastad / Svo munu ∡ aller þr / er ecke eru JEsu Dyrmætum Rettlætis Kyrtle skrydder / þeir munu ecke Einungis utrek-ner verda fra Auglite Guds / og Styrkleika hañs Dyrdar / 2. Thess. 1. Helldur og i eilyfum Ellde brenna med Dioflenū ∡ øllū hañs Arum. Þegar Jsrael heyrde / ad Guds Reider sloon i Horeb / nær Logmaled var utgefed / þa hræddust þr þ Elldenū / og þordu ecke nær ad ganga: Eñ hvad mun verda þegar hañs Reide tekur til ad brena allt til nedsta

Nel-

Nelvgtis yfer þui/ er valla añad giørdu/ eñ ad briooka þetta Løgmaal/ og ydruduſt þo alldrei Afbrotaña/ edur þeinktu um/ ad afplaana þau med Guds Sonar Forþienuſtu? Elldureñ ſnerte ecke Gydinga / þo gaatu þeir ei ſtadeſt ad ſiaa hö/ Eñ hvilijk mun þeirra Ofraun verda/ ſem i Nelvgtis Ellde vellkaſt munu fra eiñe Eilijfd til aññarar? Þar fyrer mijner Elſkaañleger/ ſtaned til/ ad þier giøred ydar Utvalningu viſſa/ 2. Pet. 1. Jkladeſt DRottne JEſu Chriſto/ Rom. 13. Þad er hañs Rettlæte/ Jkladeſt Herſkruda Rettlætenſins/ Eph. 6. Jkladeſt Brynju Truarennar og Kærleikans/ 1. Teſſ. 5. Svo ad þier Verdug er verded i Lambſins Brudkaupe ad ſtanda framme fyrer Gude/ Jſkrydd er bleiku Lijn-Klæde/ ſem eru Rettlætingar Heilagra/ Apoc. 19. Þeirr ar eilijfu Farſælldar/ giefe oſſ Gud ad niooſa/ fyrer JEſu ſijns Son ar dijrmæta Blood og Forþienuſtu / A M E N.

Tuttugaſta og Fyrſta Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpiallid / Joh. 4. Cap.

J Þañ Tijma. Þar var eirn Kongemadur / hvers Son ur ad ſiukur laa til Capernaum. Þa hañ heyrde þad/ ad JEſus var komeñ af Gydinga Lande i Galileam / foor hañ til hañs / og bad hañ / þad hañ fære ofañ og lækna de Son hañs / þviad hañ var ad meſtu daudur. Þa ſagde JEſus til hans: Nema ad þier ſiaed Teikn og Stoormerke trued þier ecke. Kongsmadureñ ſagde til hañs: HErra / far þu ofañ adur eñ Son ur miñ andaſt. JEſus ſagde honum þa: Far þu / Sonur þiñ lif er. Og Madureñ trude þeim Ordum er JEſus ſagde honum / og geck þadañ. Eñ þa ed hañ foor ofañ epter / geingu hañs Þienarar a mooti honum og kuñgiordu honum / ſegiande: Sonur þiñ lifer. Hañ ſpurde þa þar ad / a hverium Tijma þad honum hefde batnad / Og þeir ſøgdu honum: J Giær um Siøundu Stundu hvarf fra honum Kaldañ. Þa formerkte Fadereñ/ ad þad var um þañ Tijma / a hverium ad JEſus hafde ſagt/ Sonur þiñ lifer: Og hañ trude / og allt hañs Heima Foolk.

Exordium.

Hvad er sterkara enn Leonen / sögdu þeir i Thimnath fordum vid Samson/ er þeir höfdu rádid Gaatu hans ? Jud. 14. Enn eg vil seigia / ad Trwenn er enn þa sterkare / þvi hun sigrar þad Leoned af Kyne Juda / er hefur hid prægasta Sigur unned / sem um Allder heyrst hefur. Þvi lyser hann Blessadur/ er hin Canaaniska þreytte vid hann / enn hann sagde: Kona / mikel er þyn Trwa / verde þier epter þvi sem þu villt. Trwudum er allt mögulegt / þvi sagde og Frelsarenn/ Matth. 17. Ef þier hefdud Trw svo sem Eitt Mustards Korn / þa mundud þier seigia þessu Falle: Far þadan og hyngad /, og þad mun færa sig / eckert mun ydur Omögulegt vera. Hvad velldur þa þvi / ad vier sem þo bæde villium trwa / og trwum a Christum / ad vier ecke færum öllu til vegar komed / sem vier girnumst? Þar liggur Svar til / þad sama sem Frelsarenn sagde Lærisveinunum / er þeir adspurdu hann / þvi þeir hefdu ei giætad wtrekid Töngulmeina Diöfulenn/ Hann sagde: Vegna ydar Trwarleysu: Og fyrer þvi / ad þessa Heilaga Dags Texte / gefur oss Orsök til / ad tala framar hier um / wt af Dæme Konungsmannsens/ þa vill eg af hönum Tvent Hugleida. 1. Veikleika Trwarennar/ og hennar Framfför. 2. Guds Visku i þvi / ad efla hana. Styrk oss hier til Naduge Fader / fyrer JEsum Christum / AMEN.

Utleggingenn.

HVer ad vered hafe Konungs madur þesse / eru margar Gætur a / lyklegust er þeirra Meining / ad miske Nyggiu / er ætla hann vered hafa eirn af Herodis Þienurum / þvi jafnvel þoott Herodes være ecke Konungur / helldur Fioordungs Höfdingie alleina/ þa var hann þo svo nefndur af symum/ og svo ödrum epter þeim/ svo sem ad lesa er hia Marcum i Siotta Capit. Og hefur hann þa enn Efa Gydingur vered/ þvi Gydinga Þioonustu og Sidum liest Herodes fylgia: Enn þoott hann Gydingur være / og heyrt hefde Spaadoomana um Messiam / og af JEsu / þad hann giörde þau Verk/ sem eingenn kunne ad giöra/ þa fæst hann ei miked um hann edur hanns Lærdoom / vegna hvers hann var þo epter synu Spaamanns Embætte i Heimenn sendur: Svo geingur þ Mörgum af oss / Vier erum skyrder / vier erum i Christendoomenum uppalder/ vier kunnum ad þilia vorn Barna Lærdoom / og sumer vita ad giöra Grein a honum/ med utvortis Vidurkienningu / enn hversu ad Kraptur Truarennar sie rykur i Hiartanu hia Allmörgum/ þad synest i Lysfernis Hattunum / þegar Gud a ad elska fram yfer alla Hlute/ þegar Naunganum a til ad gefa hanns Misgiörder / og giöra Gott

þinum

hinum Volada / þad skeneſt nær Hollded a ad Krossfeſta / og i Kross- burdenum þegar øll Mañleg Hiælp er uke. DRottenn var i Cana þegar þetta ſkiede / þad var lyttill Bær og liggur hier um þyngmañar Leid fra þeirre ſtooru Borg Capernaũ/ þar giørde JEſus þad mikla Krapſaverk / er hañ ſnere Vatne i Vyn / þad var hid Fyrſta er hañ giørde i þm̃ Stad: Þetta hefur Konungsmadureñ heyrt æn Efa/og: þvi leitar hañ DRottens Hiælpar / eñ þo ecke nema til Lykamlegrar Adſtodar / af þvi hañs Sonar Neyd þreyngde ad hønum / Eñ miklu meir laa hønum a þvi / ad bruka þetta Krapſaverk ſier og ſynum til Andlegrar Heilſubotar/ þvi ſæ er hiñ rette Avøxtur Krapſaverkaña/ og ſæ er Tilgangur DRottens / nær hañ giørde þau/añadhvert fyrer ſiaalfañ ſig/ edur ſyna Poſtula/ Eñ Gud Nade oſſ/ ad vier erũ eins lynder og þeſſe Konungsmadur var / Medañ oſſ lydur vel ad øllu þvi ſem Lykamañ vidvikur / þa hyrdum vier ecke ſvo miog um Saalena / og leitum ei Chriſts/ſafnvel þoott allt Høfuded ſie ſiukt/allt Hiartad veikt / fra Hvirfle og allt til Ilia ſie þar ei nema Saar/ Kaun / Bey- lur og Drcke: Vier leitũ hñs/ſege eg/ ef oſſ breſtur nockud af Ty- raldar Muniũ/þegar vier ſiuker erum/ þegar oſſ breſtur Atvinnu vora / nær vier Oſſookter erum/ og Raangendeñ lydum/ og vier eigum ſvo ad giøra / Þvi hañ er Meiſtare til ad hiælpa / og vor Hiælp kemur fraa DRotne/ſm̃ ſkapad hefur Himen z Jørd: Eñ ad leita Guds Rykis z hañs Rettlatis/ þar erũ vier ſvo treger til/ ſafnvel þoott þad ſie þ eina/ſm̃ er Omiſſande/þvi giørdũ vier ſvo/þa munde oſſ allt añad til leggiaſt/z ſeged mier/hvad er vorre Tru þa betur haattad/eñ þſſa Kon- ungsmañs? Hñ hefur ad vyſſu Høfdinge vered. Nockrer ætla ad hñ hafe vered hiñ ſame z Chuſa / ſæ ed var Armadur Herodis/ Hvers Kvinna Johañna ad ſydañ epterfylgde Chriſto af Galilæa/og þioonade hønũ / Og er þetta Saaka ecke Olyklég / Þvi hier ſtendur um þeña Mañ ſydañ/ Ad Hañ HAfe TRuad/ Og ALLT Hañs HEima-Foolk. Eñ fyrer þvi / ad hañ var Magtar-Madur / Eñ um Chriſt hefur hañ ecke odruvyſe meint / helldur eñ um eiñ Spaamañ / ſvo ſem Eli- am/ Eliſæum og adra ſvoddañ/ þa vill hañ ad DRotteñ kome ofañ

med sier. Þesse er slykra Fugla Tegund/ ad jafnvel þoott þeim liggi miked a/ vilia þeir læta sig virda framar ødrum Monnum. Eins var Jairus Samkundu Høfdinge lyndur/ hver ed var sømu Borgar-Madur/ hann beidde DRottenn ad koma med sier/ og leggia Hønd yfer Doottur sijna/ svo sem hann giæte ecke reist hana af Daudum Fiarlægur/ og hefur hann þo an Efa heyrt þetta Dæme: Enn þoott DRottenn liete þad epter hønum/ þa hefur þad ei vered þess vegna/ helldur ad hann giørde þad mikla Kraptaverk i Augsyn svo margra/ er i Fyrstunne dærudu hann. Hversu lijkt er þetta Naaman hinum Syrlendska/ er Elisæus baud hønum ad þvo sig siø sinnum i Anne Jordan/ 2. Reg. 5. Þa strauk hann burt i Reide-Svip/ og sagdest meint hafa/ ad hann munde hafa komed ut til sijn/ og akallad Nafn DRottens Guds sijns: Hann leit a Virdingar sijnar/ enn ecke a sinn Lijkþrææ Kropp. Ecke giørde svo hin Cananæiska/ ecke hin Bloodfallssiuka/ ecke hyner Blindu/ er sætu vid Vegenn og kølludu/ HErra Sonur Davids Myskunna þu ockur/ Matth. 20. Þesser beiddu umm Christi Hiælp/ so sem adra Olmusu/ þvi þeir ættu ei miklum Veralldar Aud nie Virdingum ad treysta: og Gud giæfe vier villdum og þeckia þad/ ad aller erum vier DRottens Þurfa-Menn. Ecke gat Naaman kastad af sier Lijkþrææne/ med hans mikla Gulle og Silfre: Ecke gat Ezechias Konungur bætt sier Heilsuna med allre sinne Magt: Og ei gat þesse Konungs-Madur teked Kølldunna fra Syne synum/ annars hefde hann ecke til Christum komed: Enn miklu sijdur kunnum vier ad auka oss Truna/ enn Truarveikena Orsakar marg opt þad Þeckingarleyse/ er vier høfum/ bæde a Gude/ og a sialfum oss: A sialfum oss i þvi/ ad vier køllum oss eckert Ommattugt/ nær ad Oskum geingur/ enn a Gude i þvi/ ad vier treystum hønum svo lited/ þegar Mannleg Hiælp er ute. Enn hvad er þo Madurenn? Ein Gufa er hann/ hver ed siest umm Stundarsaker/ enn hverfur sijdann/ seger Jacob: Hvad er Vijnvided fremur enn ønnur Tre? Verdur teked af þvi Efne til nockurs Verks? seger Drottenn hia Ezechielem Cap. 15. Og hvad er Madurenn an Guds? Enn Fauskur/ sem til einkis er hæfur/ nema ad upphøggvast og i Ellde brennast. Konungurenn af

Egypta-

Ægyptalande er Madur/og ecke sterkur Gud/Hestar þeirra eru Hold/ og ecke Ande/seger DRottenn vid sitt Foolk / Es. 31. er. þr treystu þessu Hosdingia framar enn Gude sijnu: Og hvad skylldu þeir þa ætla uppa sialfa sig/sem langtum eru minne Mæktar: Enn Vantraustad a Gude kiemur af þvi/ad Menn reidu sig ecke uppa hann/þegar vel gieck/helldur uppa sialfa sig / og færdu Foorner fyrer Nefe sijnu. Menn eru Ovaner þvi/ad trua i Vonenne a moote edur framar Von/ eins og Abraham/Rom. 4. Vier vitum sijn eitthvert Medal fyrer Augunum/ef vier trua skulum / eins og þesse Konungs-Madur: HAnn BEidde DROTTenn Ad FAra OFann Og LÆkna SON Sinn: Ad sonnu var þar nockur Truar-Neiste hia honum/ enn miøg sro veikur: Svo kunnu vier og a stundum Skape farner / jafnvel þoott vier vel vitum / ad Gud hafe Þusund Veige til ad hialpa/þa er þad svo sem vier vilium skrifa hönum Alrgja eitt Mæta fyrer / hvernenn hann hialpa skule. I Þurvidrenu bidium vier um Regn/ I Regnenu um Þurk/enn ecke svo um Guds Blessan: I Offsooknunum um Fall Ovina vorra/enn ecke um Guds Adstod a moote þeim: I Stukdoomenum um Heilsubost/enn ecke svo miøg um Þolenmæde; Langt er fra þvi/ad eg sege þad sie illa bedid/þvi allt skal af Gude þiggia: Enn þo mä þad vera med þvi Mooke/ad vier kastum allre vorre Ahyggiu uppa DRottenn/Fulløtugger þess/ad hann mune þvi vel til Vegar koma: Enn vier verdum Oþolenmooder a stundum/ef vier ecke strax Bænheyrder verdum/og þo svo miøg/ad oss verdur Lijfed leitt eins og Eliæ/eins og Job/er hann sagde/Job. 3. Þvi giefur Gud Lioosed hinum Moollatta/ og Lijfed þeim/ sem eru Angurfuller/ til hverra Daudenn ei kiemur/þoott þr bijde epter honum/svo sem hulldum Fiesiood? Þvilijk Ord z Nuxaner pressar Mootlæted optlega ut af þeim/ sem jafnvel hafa mørgum kiendt og styrkt hinar veiku Hendurnar eins z Job / enn þeim verdur rettelega svarad med Ordum Eliphas af Theman/ er hann sagde vid þessa Guds Astvin: Mun hinn Daudlege vera Rettlaatare enn Gud? Mun Madurenn vera hreinne enn hanns Skapare? Vier erum hanns Verk//þvi moglar þa Leirkered a moote þeim sem giørde þad.? Hvar fyrer eckert er annad Raad i Mootgangenum / Børn mijn/

eS ad halloa stødugt afram i Bæneñe / þvi Komande mun hañ koma z ecke tefia : Svo giørde þesse Konungs-Madur / þo Trueñ være veik / þa gaf hañ samt ecke upp ad bidia : DRottiñ svarade høñum ad sønu ecke af / eñ þo i hardara Lage : Ecke ad sijdur bidur hañ nærre sømu Ordum / segiande : HERRA Far Þu OFan Adur SONur Miñ ANDast : Og mega sia / ad hans Tru hefur eblst vid þau Ord / er Christur talade : Lærtum oss ei fara midur eñ þessum Mañe. Ei visse hañ / ad JEsus var Messias / helldur ætlade hañ munde vera Guds Madur nockur / lijkur Spamoñunū / sē ædur er sagt. JEsu Lærisveinar voru ei Sañfrooder uñ hñs Persoonu i þañ Tijma / auk helld ur þesse Okende Madur. Eñ vier høfum heyrt svo mørg Takn og Stoormerke epter hønum : Vier vitū / ad hañ er af Gude utgeingeñ. Vier þeckiū / ad hañ er aptur til Himens uppfareñ / og hefur Mañnunū Gæfur gefed. Ecke þarf Gud Kraptaverkeñ til þess / ad hiælpa oss / þau eru giørd fyrer hina Vantruudu / seger Paulus / Eñ vier truum / og segiumst trua / þvi er þa Tru vor svo veik a stundum / ad vier truum ei nema vier føkum a / eins og þesser Galilæi / er ecke trudu / nema þeir sæu Teikn og Stoormerke / og strax sē vier ei finum til Bæn heyrslūnar i Lijkamlegum Efnum / þa føllum vier oss yfergiefna. Bæn trueñ er svo megn / ad hun giører Almætte Guds Vanmættugt / (ef svo mætte ad Orde komast) þvi hun metur Guds Krapt epter Smæmunum sijnum / þar yfer klagar DRottiñ / Zach. 8. segiande : Af þvi / ad þad er Furdanlegt i Augum þessa Foolks / skylde þad þa vera Furdañlegt i mijnum Augū ? Vitum vier ecke / ad þess nær vier eru Gude / þess meire høfū vier Smeck epterkomande Alldar / eñ nu erū vier høñū alldrei nær / eñ i Krossburdenū / ef vier berū Christi Ok rietteliega. Seged mier / giører Gud þa illa vid oss / ad hañ svarar oss utaf a stundum / nær vier bidiū uñ þetta Tijmanlega / til þess ad auka oss Trunad / og festa Hiarta vort vid þad Eilijfa / sem vier eigum lengst vid ad bua ? Þegar DRottiñ nu svarade þessum Mañe med fullre Bænheyrslu / þa seger Texteñ : Og MADureñ TRVde ÞEim ORDum Er JESVS SAgde HOMum / Og GEck ÞADañ. Svo

Eblist

Ebldest nu Trua hans / er skomu mdur var lytt truande / hann Rad-
gadest ecke um vid Hold og Blood / þegar hann hafde feinged Truna /
helldur reidde sig Einfalldlega og med fullu Trauste uppa hans Ord/
er hann þo ecke þeckte ad fullu / og valla meir enn hann heyrt hafde /
annadhvert sialfur / edur af ødrum / sem voru i Jerusalem a Hatyd-
ardegenum/og þvi er ecke ad undra/þoott Guds Børn treyste hønum/
hverium hann i sijnu Orde er fyrer Augunn afmaladur/ hverra Kraptur
hann er midt i Harmungunum/ Offsooknunum/ Angistenne/þvi þa þau
veit eru/megna þau alla Hlute/fyrer hann/ sem þau Mallug giører/
eins og Paulus: þegar Konungsmadurenn þesse fyrst trude) þa flytte
hann sier ecke heim ad vitia um Son sinn/þar af ma marka Tru hans/
þad var um Siøundu Stund ad hann skyllde vid JEsum / þad svarar
litlum Tijma epter Hadege hia oss / og ei kom hann heim fyrr enn ann-
ars Dags epter/ enn Vegurenn er ei leingre enn adur er sagt : Eins eru
og þeir lynder/ sm til fulls eru bygder a þann Hyrningar Stein i Zion/
Es. 28. JEsum Christum/ þeir flyta sier ecke miøg/ seger Spa-
madurenn / þeir hlaupa ecke med þioofnum til ad stela / ecke taka þeir
til franskra Rada eins og Achaz/Es.7. Ei giøra þeir Samband
vid Daudann/nie Sattmala vid Helvijted med hinum Gudlausa/Esa.
28. Helldur bijda þeir epter DRottne / styrkia Huga sinn/ og eignast
Saler sijnar i þolenmæde/Luc.21. Og sa ed sier temur þetta Hug-
arfar/ i hønum er Truenn fullvaxenn/ og Christur ad fullu myndadur.
Og hvert skyllda eg helldur flyta mier? DRottenn/ef þu varer reidur/
þoott eg upphefde mig med Edom / eins og Ørnenn / og bygge mier
Hreidur medal Stiarnanna / þa munder þu kasta mier ofann þadann /
Obad.v.4. Og hvert vilia þeir ellta mig/ nær þu ert Nadugur/nema
ad þijnum Footum? Hverra Skør ad Jørdenn er/og allar þioodernar
a henne fyrer þier svo sm Vatns-Drope i Ausu/þar vil eg flatur ligg-
ta / þar vil eg fulløruggur bua / þar vil eg hæda ad øllum þijnum og
mijnum Ovinum/þar vil eg DRottens bijda/og vardveita hans Vegu/
þa mun hann upphefta mig / Hønum sie Lof / Dyrd og Heidur ad Eil
lyfu/ Amen. Svo er nu uttalad um Veiklleika Truarennar og hennar

Ebling / Epterfylger hid Sijdara / er eg hiet um̃ ad tala.

Gudspiallamadureñ seger Skom̃u ádur eñ Texteñ byriar / Ad JESUS Nafe Fared Burt i Galilæam / þvi Nañ Nafe Sialfur Vitnad / Ad Spaamadur Nefde ei Virdingu i Sijnu Fodurlande. Marger hallda / ad þar med sie Nazareth meint / sem var Foostur-Jørd DRottens/og svo er hun kølluð hiá Matthæum/Cap. 13. Eñ þesse Borg var og svo i Galilæa/þvi gefur þad eins vel Judæa edur Gydinga Land vered / hvar hañ fæddur var. Eñ hverneñ sem þvi er vared / þa reiste hañ fram̃ hiá hiñe Vänkunudu Nazareth i þetta Siñ/ um̃ hverta Matthæus sijdañ skrifar / ad hañ hafe ei giørt þar mørg Kraptaverk Søkum þeirra Truarleysu / og ferdadest til Cana hver ed lœ i þeim Parte Landsens/er nefndest Galilæa Heidingiaña / þar lœ og Capernaū/ er var hin Frægasta Borg af þm̃ Tiju Stødū a þetta Land bygdu marger Heidingiar / þar voru Tyrus og Sydon / þadañ var hin Cananiska/ er þreytte vid DRotteñ/ J Capernaum var Hundrads Høfdingeñ/hvers Tru hñ svo miøg hrosade. þetta kemur mier til ad prijsa hañs Fødurlega Giæsku i þvi / ad sneñma took hañ til þess Blessadur/ad lijta til vor Heidingiaña/iafnvel þoott hañ sier i Lage være sendur til fortapadra Sauda af Huse Israels. Ecke er ad efa/ad þau mørgu Kraptaverk / er hañ giørde i Capernaum / er nefndest hañs Borg / þau hafa snued mørgum Heidingia a Lijfsins Veg. Eñ lijtū nu til vor/ Christner Meñ/sem vorum Vpptøk Christnebodsins hiá oss i Fyrstuñe/ og ecke var liuflega á moote tekeð þessare Guds Giøf / Vor Christeñdoomur var og svo miøg i Veikleika fram̃ epter Olldunum/þo høfum vier/sem nu lifum/og svo Fedur og Forfedur vorer til þess funded / ad þad er satt sem DRotteñ seger i Epterlijkinguñe / Matth. 13. Ad Himnarijke sie lijkt Mustards-Kornenu / hvert ad Eiñ took og sæde i Akre sijnum / hvert ad er hid Minsta af Sædunum/ eñ þegar þad vex upp/ er þad hid Stærsta af Kaalgrøsunum/ og verdur ad eiñe Eyk / svo ad Fuglar Himensins bua sier Hreidur i Greinunum þess. Svo hefur nu Gud eblt Christelega Tru hiá oss / sem i Fyrstuñe ei vorum nema lijted Sæde / þvi ei kuñ-

num

um vier ad neyka þvi / ad ei hue Christi Ord rykuglega vor a medal. Vier høfum heyrt hans Kienningar / hans Kraptaverk / hans Pijnu og Dauda/ hans Vpprisu og Himna-Før/ svo ad JEsus Christus er oss fyrer Augum afmaaladur Krossfestur a medal vor/ ei sydur en þeim i Galatia/ Gud giefe / ad vor Christiendoomur þar epter auglyse sig i Truarennar Avøxtum og Kiærleikans Verkum / svo vier þeckium og findum til / ad Guds Rijke vere inne hia oss. Men heyra ecke / ad Kongsmadurenn hafe stadnæmst i meinne af Galilæ Borgum/ fyrr en hann kom til Cana / þar hafde hann adur giort þad mykla Kraptaverk / er hann snere Vatne i Vijn/ svo sem hier ad framan er umgietid/ og Efa lijt ad reyna hvert Avøxt ad Bæjar-Men hefdu fært þar af / og hvad þeim hefde Truenn framfared / en þad maa merkia af hans Svare vid Konungs-Manenn / ad hann ei hafe fundid fyrer sier allt ad Oskum/ þvi sagde hann : NEma þJer SJaed TAkn Og STOOR-merke / þa TRUed þJer Ecke. Hann talar ecke til hans alleina/ helldur til allra þeirra sem nalæger voru/ svo sem bendande til þess / ad jafnvel þott þeir medtæke hann vegna Kraptaverkanna/svo sem Gudspiallamadurenn seger/ þa nædu þau samt ecke þvi Male/ hvar fyrer þau giord voru/ sem var/ ad trua þad hann være sa sem koma skyllde/ hvar fyrer hann og vijsade Johanni / edur riettara ad seigia / Johannis Lærisveinum til þrra. Þanninn breyter Guds Føduurleg Giæska einninn vid oss/ til ad vekia i oss Truna og adrar christelegar Dygder : Hvad optlega straffar hann i oss Vantruna/ Vænarleysed / Avaxtarleysed / og O þolinmædena/ þegar hann talar vid oss i synu heilaga Orde? Vel sie þeim sem hafa þvi Eyrun til nockrar Epterteckar og Vmbootar Lyfserneskins/ En Gud nade/ ad þad vill ei alltyd a epterfylgia: Vier heyrum Guds Ord med Leidendum a Stundum / eins og Israels Syner aatu Manna a Eydemørkunne/ og þvi verdur oss svo fætt til Rada i Angistenne / jafnvel þoott hun sie þad Verkfæred/ med hveriu ad Gud umsker þau Oumskornu Eyrun og Hiørtun/ sem ecke a annann Veg heyra nie trua vilia. Ecke sneriſt Ephraim til Guds/ fyrr en hann var typtadur/ svo sem lijſadur Kalfur / Jer. 31. Ecke liede Manasses hønum

Fyrun / fyrr eñ hañ var beigdur i Þungum Jarn-vidium : Ecke hlÿdnadest Juda hønū / fyrr eñ hañ lærde þad af Anaudeñe i Babylon : Og ecke munde þesse Konunge-Madur hafa skipast vid Ord DRottens / nema hañs Sonur hefde leiged Daudsiukur i Capernaū : Svo Ebler nu DRotteñ Truna i Krossburdenum / og er þad Mala sañast / ad þad sem Omøgulegt er fyrer Mōnnū / þad er møgulegt fyrer Gude : Þeim sem aun Guds eru i Heimenum / þm̃ er Mootlæte hin mesta Orsøk til Hugarvÿls / þad tekur allañ Dug ur þeim / sem ecke Gude treysta / Eñ hañ sm̃ reider sig uppa Gud / hñ lætur DRotteñ vera sitt Hiartans Traust og Hlutskipte / þoott ad Lÿf og Sæl vanmegnest / þess getur Jacob i hañs Pistils 1. Cap. segiande: Halldeð þad fyrer hiñ mesta Føgnud / Brædur mijner / svo opt sm̃ þier rated i Imislegar Freistingar / vitande þad / ad Reynsla ydar Truar verkar Þoleñmædena : Hvar fyrer verkar hun þa Þoleñmædena ? Þviad svo leinge sm̃ þar er eiñ Truar-Neiste i Mañsins Hiarta / þa er hañ alldrei aun Guds / hversu lÿtell sem hañ er / eñ Guds Kraptur er alldrei lÿtill / þo hañ bue i Litlu / þess vegna fullkomnast hañ i Breiskleikanum / sagde hañ sialfur vid Paal / Þar fyrer skrifar sa Guds Madur svo kuñuglega hier um til Romveria / Cap. 5. Vier hroosum oss af Hørmungum / seger hañ / vitande ad Hørmungeñ verkar Þoleñmæde / eñ Þoleñmædeñ Reynsluna / eñ Reynslañ Vonena / eñ Voneñ lætur ei til Skammar verda / Þviad Elska Guds er uthellt i Hiørtum vorum / fyrer Heilagañ Anda / sem oss er gefeñ. Hverneñ verkar nu Hørmungeñ Þoleñmædena / þviad hvar eingeñ Hørmung er / þar orkar ecke a Þolgiæded / hvi verkar Þoleñmædeñ Reynsluna ? Um Ezechiam Konung kendur skrifad / 2. Cronic. 32. Ad Gud hafe freistad hañs svo ad uppskaatt yrde hvad hañ i Sinne hefde / ecke fyrer þvi / ad Gud visse þad ecke / þvi hvar fyrer skyllde hañ ecke vita hvad med Mañenum byr / sem Mañeñ skapad hefur ? helldur ad hañ reynde sialfañ sig / hvad mikla Krapta hañ hefde þegid / til ad bera Guds Alag / ad hañs Tru og Von eblldest þess meir frammegis / og þañeñ verkar Þoleñmædeñ Reynsluna / og Reynslañ Vonena / Þviad Elska

Guds

Guds er ulhellt i Hiørtū vorū: Vier lijdum/ Vier freistumst/ Vier þolum/ og truum þo i ollū þessu/ þviad vier elskū hañ/ sem reyner oss/ og vitū/ ad hvern þañ Son sīn hañ elskar/ þañ agar hañ. Guds Sonur var svo yferkomeñ i Pijslunū/ ad hañ beidde ad hiñ sure Reidesñar Kaleikur mætte fra sier takast/ ef þ være Fodursins Vilie/ og þo var hañs Elskañ svo megn til vor Syndugra/ ad hañ þreytte vid Daudañ/ og gaf ecke upp/ fyrr eñ Þad Var FULLkomnad. Hier med hefur hañ þ afrekad oss/ ad vier hañ elskum/ aller þeir/ sem a hañs Nafn rettelega trua/ þviad i þvi er Kiærleikureñ/ ecke ad vier elskudū Gud/ helldur ad siálfur Gud oss elskade/ seger Johañes/ 1. Joh. 4. Þvi skyllde þa ecke Elskañ til hañs vera svo ryk i oss/ ad vier lijdum þad med Tru og Þolinmæde/ sem hañ a oss leggur/ til þess ad verda hōnū lijker i Angistekie/ svo vier med honum fagna meigum i Dyrdeñe. Þegar DRotteñ hafde nu svarad þessū Mañe nockud hardlega/ og hañ gaf þo ecke upp ad bidia/ jafnvel þoott þad være i Veiklerka/ þa vill hañ blessadur ecke utslockva þeña Lijtilloganda Hørkveik/ helldur seger hañ: Far Þu/ SONur Þiñ LIFer. Þad Ord/ sem i Textanū stendur/ getur og merkt/ Hañ LIFer H Ellt: Hañ sem visse hvad med Mañenū bioo/ Hañ þeckte/ ad ei munde þesse Madur svo þolenmoodur edur Truarsterkur/ svo sem hin Cananæiska/ þvi tefur hañ ecke framar fyrer honum. Merk hier þad/ Christeñ Madur/ ad DRotteñ veit Tijma z Stunder/ nær Mal er ad hialpa/ þvi freistar hañ einskis yfer Megn fram/ svo ad Truñ þrotne ecke: Fyrer þvi/ jafnvel þoott ecke þykest þu geta bored meira a stundum/ þa vit þo/ ad hañs Stund er eñ þa ecke komeñ/ sem ad hefur Tijma og Hentugleika i siñe Hende/ Act. 1. Bijd þvi stoduglega epter DRottne/ þa mun hañ hneigia sitt Eyra til þijns Akalls/ Psalm. 40. Eckert skinelegt Medal sa þesse Kongunga-Madur til þess/ ad Barne sijnu munde hoolped vera/ og þ bestast honum/ er hañ vonade helst epter/ sem var/ ad DRotteñ munde fylgiast ofañ med honū/ þo TRude Hañ ÞEssum ORDum/ er JEsus sagde: Sæler eru þeir sem ecke sia og trua þo/ sagde DRotteñ vid Thomas/ af þvi hañ ei villde trua/ nema hañ take a honū. Vier

kollum

kollum pa sala/ er Kraptaverken sau/ En han kallar oss en salle/ er truum a han/ man pess / ad vier sieum pau; Ecke villdu Teiknen alleina pess orka hia Gydingum / ad peir sneruft og urdu hoolpner. Peir spurdu/ Hvert Teikn syner pu/ ad vier leisest petta? Pegar han rak ut pa er selldu og keyptu i Musterenu/ og han giorde svo morg Teikn a medal peirra : Peir leitudu af honum epter Teikne af Himne/ pegar han hafde utreked Diofull pan / er Dumbe var / Luc. 11. eins og pad være ecke i sialfu sier noogu berlegt Teikn. Han formallte peim Oþacklætu Borgurn / Corazin og Bethsaida/ hvar han hafde giert hin flestu Teikn/ og heita/ sem jafnvel allt til Himins var upphafen/ Luc. 10. pessare somu Capernaum / er hier getur um i Gudspiallenu / en margan hefur hn leidt a Lyfsins Veg fyrer einsamlan Ordsins Krapt/ og Heilagan Anda / er verkar par t/ hvers vier og noted hof um / sem ecke sieum/ og truum po: Ad sonu eru Kraptaverken til pess giord/ ad efla Christelega Tru/ Pad sia um vier berlega af pessu Dæme/ sem hu er hondlad um : Pesse Madur kom til JEsum/ af pvi han hefde hafde pad sem giordest i Cana og annarstadar / en ecke i peirre Meiningu i Fyrstunne/ad læra Christendoomenn af honum eins og Nicodemus/en po trude han peim Ordum/ er JEsus sagde honum i Lykamlegum Efnum/ um Barna Sonar syns / en sijdan / er han fieck ad reyna pad er han truad hafde / pa seger Textenn / AD Han TRuad HAfe/ Og Allt Hans HEima-Foolk. Med hverre Tru e Ecke ad han være ein almennelegur Spamadur / helldur Messias og Frelsare Heimsins / Pvi svo merker petta Ord/ad trua/ opllega i Ritningunne : Petta Dasemdarverk/ var ecke helldur Idiulaust/ Pad kom Jairo til ad bidia um Lyfgiof Dottur sinnar/ Pad leidde Hundrads Hofdingian til ad leita Hialpar synum Daudsiuka Pione. Vier hofum og pesse Undur heyrt/ z morg onnur fleire/ Latum pau svo styrkia Hiarta vort i Trunne/ ad allerei vantreystum vier honum/ sem er svo viss/ svo Goodgiarn/og Maattugur/hvad sem oss kan til Handa ad bera/ helldur glediumst/ svo sem Petur oss seger/ad vier hrygder verdum um litenn Tijma/ ef Porf giorest / med Imislegum Freistingum / svo ad Reynsla vorrar Truar verde

fundes

fundeñ miklu dýrmætare/ eñ Gullsins/ hvert ed forgeingur/ og verdur þo i Ellde reynt/til Lofs/Heidurs og Dýrdar/ þegar Jesus Christus verdur Opeñberadur/ hvern vier elskum/ eñ siaum þo ei/ hvern vier nu ecke siaande/eñ þo Truande a hañ/ glediumst med Ouumrædelegum og Dýrdlegum Fognude/ Berande ur Býtum Verdlaun Truar vorrar / hvert ad er Saluhiaalpeñ. Neñar niookande ad verda/ ufie oss.

O Rottleñ Allsheriar Konungur eilifrar Dýrdar / fyrer JEsum Christum/ A M E N.

Tuttugasta og Añañ Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 18. Cap.

OG JEsus sagde til sinna Lærisveina. Himnariket er lyft vid eirn Konung / sem reikna villde vid Þioona sýna: Og er hañ took til ad reikna Kom eirn fyrer hañ sa ed hønum var skylldugur um Tiu Þusund Punda / eñ þa hañ hafde þad eige til/sem hañ skyllde giallda/skipade Herrañ ad selia hañ/ hañs Husfreiu / og so Børneñ / og allt þad hañ ætte / og borga þar med. Eñ sa Þioon fiell fram / tilbad hañ og sagde : Haf Þolenmæde vid mig/ allt skal eg þier giallda. Eñ Herrañ sa aumur a þeim Þioon/ og liet hañ lausañ/ og gaf hønū upp alla Skulldena. Eñ þa hñ gieck ut/fañ hañ eirn af sýnum samlags Þioonum / sa ed hønum ætte ad giallda Hundrad Peninga/ hañ sama handtook hañ/greip fyrer Kvérkar hønū og sagde: Gialld þad þu ert mier skylldugur. Og hñs samlags Þioon fiell fram til Foota hañs/ bad hañ og sagde: Haf Þolenmæde vid mig / þvi allt skal eg giallda þier. Eñ hañ villde ecke. Helldur foor burt/ og liet hañ i Dýblyssu/ þangad til hañ hafde borgad sýna Skulld. Eñ sem hañs Samþioonar sau hvad skiede/ urdu þeir miøg hryggver vid/ komu og Kuñgiørdu sýnum Herra/ allt hvad ed giørst hafde. Þa kallade hañs Herra a hañ/ og sagde til hañs: Þu illur Þioon/alla þa Skulld gaf eg þier upp/af þvi þu badst mig. Hvort byrtade þier þa ecke Myskunsomum ad vera vid þiñ Samlags Þioon/ Sýka sem þad eg var þier Myskunsamur? Og hañs Herra vard reidur / og ofurselldi hañ Kvolurunum / þangad til hañ hafde

forgad/allt þad han var hønum Skylldugur. So mun og minn Himneskur Fader giøra vid ydur/ef ad hvør ydar sem eirn fyrergiefur ecki ut af Hiarta / sijnum Broodur / hans Misgiørder.

Exordium.

HAD er skrifad um Augustum Keysara/ad þa þar Eitt Sinn doo eirn Riddare/ sem liet svo miklar Skullder epter sig / ad hans Arfar vanst hvørge nærre til Lukningar/ þa hafe Keysaren boded/ad kaupa Sæng hans til Handa sier/ þvíad Umhyggia Stioornarenar hiellt Vøku fyrer hønum optlega: Teiknande þar med / ad sa Madur munde Svefnsæll verid hafa / er han gat þo nokurn Tijma sofed / svo miklum Skulldum vafen: Þvi han sem til Læns tekur meir en han þar golldeð / han hefur Frelsed sellt / og er Þræll hins / sem han Skulldbunden er: Þess gietur hin Vijse / er han seiger: Sa ed bygger sitt Hus med annars Fe / han er lykur þeim er safnar Steinum ad Grøf sine / Syr. 21. En Þrællen hefur eingar Næder/ nema þær sem hans Lavardur vill hønum epterlæta. Hvernig sem þvi er nu hættad vor a medal / þa tekur þad yfer / ad vera Okvittur vid hin Stoora Himins og Jardar Konung / sem ecke þarf ad leita Votta ad Skulld sine/ Ecke sækia hana med Løgum / Ecke mørg Umsvif hafa til Atfarar / helldur kan ad varpa Lijfe og Sælu i eilijfan Elld nær hønum þocknast/ Þvi veit eg ecke hvørnin sa kan ad hafa nockra Roo edur Hvijld / er veit sig Okvittan vid slykan Herra / svo sem Skælldid seiger: Hver vill vænta sier Værd og Frid / vera Osættur þo vid Gud? En þad eru þo aller þeir / er ei vilia tilgiefa sijnum Broodur hans Misgiørder / svo sem oss i þessa Dags Evangelio berlega kiennt verdur / Af hvøriu vier tvent Hugleida villium. 1. Hvad miked og hvernen Gud oss fyrergiefe. 2. Hvad miked og hvernen vier eigum Naunganum ad fyrergiefa.

Hialpa oss i þessu Gudhrædslunar Erende / Naduge Fader / fyrer han / sem hefur betalad allar vorar Skullder / Þin Son JEsum Christum / Amen.

Utleggingen.

HVersu miked ad Gud oss fyrergiefe / verdur ecke fullsagt/ Ef nockur vissi hvad opt han syndgade / þa mætte han kannske nærre geta hvad miked hønum tilgiefed være / en David kallar þad Omøgulegt/ er hn seger: Hver skilur hvad opt han syndgar? Þo villum vier nu fyrst Hugleida / hvilijkan Rett Gud hefur til vor / miklu er han stærre en sa / er vier eigum yfer vorum Vinnu-Dijrum / þvi ecke høfum vier skapad þau / en han hefur giørt oss / seger David / Ps. 100. Og þegar vier høfdum skotist under Andskotan/og vorum i hans Vallde / þa hefur han Endurleyst oss / þvi þier erud Verde keypter/ seger Paulus / 1. Cor. 6. Ecke med forgeingelegum Hlutum / Gulle

og

og Silfre/helldur med JEsu Christi Saklausu Dyrmætu Bloode / hver ed hefur gefed sig Lausnar-Gialld fyrer alla / og þegar vier svo Endurleyster vorum / hefur hañ helgad oss / þui Guds Ande hefur kallad oss i hañs Vyngard / Fyrst i Skyrnenne/ sydañ Daglega i Ordenu og Sacramentunum/ svo vier erum ecke vorer eigeñ/ svo sem Paall ad Orde kiemst/ og þad er riett til vor talad / sem DRottenn sagde vid sitt Folck/ Es. 44. Þu ert mitt Þræll Israel/ Eg hefe frelsad þig. Eñ til hvers erum vier þa skapader/ frelsader og kallader? Ecke til ad vera Idiulauser/ helldur til ad Erfvida/ eñ allra syst til ad skiema edur spilla hañs Akre / Ollum af oss hefur hañ sitt Pund i Hendur feinged/ sumum Meira/ sumum Minna/ eñ aller hafa noog / þegar kiemur ad Reikningskapar Deigenū. Þioon þesse var skylldugur Konungenum 10. Þusund Punda / þad eru 60. Sinnum Hundrad Þusund Cronur/ þetta var eingeñ Smæ-Skulld / Eñ þo er þad meira / sem Gud hefur oss laanad / sem er Lykame og Sæl / hver Gud skoop i Þndverdu/ epter sinne Mynd/ hver hañ Endurskoop/ fyrer syns Sonar Blood i Heilagre Vatne-Laug / hver og Daglega eiga fyrer Heilagañ Anda ad Endurnyast epter hañs Mynd / sem þau skapad hefur: Eñ giedum vier nu svarad Gude þessare sinne dyrmætu Skiepnu Jafngoodre? Lángt er fra þui / ef vier nioodum oss ei Fullkyngis. Hefdum vier utaf dæed vid Skyrnar Sæeñ / þa vorum vier svo ad kalla Jafngooder / eñ hversu opt hefur nu slettst uppa vort Skyrnar-Klæde sydañ? Lykameñ er hiñ Oadre Partur vors Skapnadar/ þo eru bæde Sæleñ og hañ med Guds Bloode Endurleyst/ Hendurnar ættum vier ad bruka til ad Erfida / Margur hefur lagt þar saman med hinum Lata til ad hiælpa Naunganum/ eñ sumer hafa utrett þar til ad meida hñ: Augun til ad siæ Aumur a þñ Voludu Guds/ Margur hefur stunged þau ut / þegar oss hefur giefist Orsok þar til / eñ ecke þegar þau hafa hneixlad oss: Eyruñ eru oss giefeñ til ad heyra Guds Ord/ þeim læsa Meñ fyrer þui opllega/ eñ luka þeim upp fyrer Hiegoomanum/ Sumer fyrer skammarlegum Ordrædum og fyblslegu Hiale: Muñ og Tungu hofum vier þeiged til ad lofa Gud / og ad

hiálpa Náunganum/ til ad tala Máále Ecktiuñar/ hins Födurlausa/
og hins Underþryckta/ O vor Gud/ Verdu Nádugur/ hvad margra
Þusūnd Punda Skullð ad þetta verde mier rada ecke einasta af Treg-
leikanum til Bænarenar og Lofgiørdarenar / helldur af svo margri
Vanbrukun Tungunar / Gudlaste/ Roog/ Lyge/ Svardegum/ Bak-
mælge/ og allre þeirre Ohæfu / er Spilling Náttúrunar leiður sier
ad / svo sem ødru Table / Ad eg fare mier ecke til Orda / hversu illa
vier høndlum med þessa Tiálldbud Saalarenar / þar vier brioosten opl-
ega nidur þad Guds Mustere / med Ohooffsamre og Ostiickanlegre
Umgeingne / og ef þar nu fellur þvilijkur Avoxtur af Lijkamanum /
hvertum vier alldrei svarad faaum / meir en þioon þesse synum 10.
Þusund Pundum/ Hvad mun þa ecke af Saalunne fallas? Høfum vier
brukad Tilhneygingarnar til ad elska Gud og Ottast hañ / Viliañ til
ad stunda þad hønum lijkar / Skynsemena til ad æfa sig i þvi / sem
vors Fødurs er? Og ecke miklu helldur a moote hønum / en hver ødru
til Skada / og Fiandanum til Þioonustu. O Vei/ O Vei / hversu
diupt erum vier þa sokner nidur i Afgruñ Skulldaña/og være þo allt
goodra Gialda vert / Nema ad vier afræktum þañ Fesiood / er oss er
bodeñ af Einskiærre Náð/ til ad bæta allt þetta fullum Bootum/ og
færum illa med sialft Lausnar Gialldeð/ þ. er, JEsu Dijrmæta Blood/
sem hreinsar oss af øllum vorum Syndū. Oss er Vitanlegt/ ad i hei-
løgu Alltaresins Sacramento verda þeim øllum Skullderñar upp-
gefnar / er þad verduglega medtaka/ En hvad seger Paulus um hina?
Seger hañ ecke / ad þeir ete og drecke sialfum sier Doom? þad er
Fordæmingu. Og seged mier þa/ad hvøriu mun þm̄ gagna Sættmaal-
ans Blood / er hallda þad svo Almeñelegt / og treda Gud Son under
Footunum? Vier vitū / ad heilagur Ande upplijser oss / og helgar med
synum Astgiøfū: Hañ leider þa i allañ Sañleika/er sier lata stioorna
af hønum / hañ er Pantur Arfleifdar vorrar / En hversu opt høf-
um vier nu mootstaded hønū: Hvad tijdt høfum vier hryggt hañ/ hvad
þrásinis høfū vier nu slockt hañ / med vijsvitande Mootgiørdum og
Bodorda Brotum i giegn Gude/og leiged i þeim ecke all lijteñ Tijma/

á skiundum þvert á moote Samvitskuñe / svo vier hofum mist Nád-
ina/og hefdum hana ad fullu mist / Nema Guds Fodurleg Giæska
hefde runned á moote oss Fortøpudum Sonum / Og af þessu sem nu er
sagt/sem þo er eingañ Vegeñ hælfsagt/ þa kañ hvers eins sañydrande
Mañs Hiarta ad dæma / hversu miked ad Gud honum Daglega til-
gefe. Eñ hvernin tilgefur hañ þa/edur hveria Atferd brukar hañ
i þvi? Þad syner oss Textiñ: Hañ REIknast Vid þIOna SIJna/
Svo giører hañ vid oss/ hañ kallar oss til Reikningskapar / ad standa
Skil á Ordum/ Giørdum og Hugrenningum/ Svo kallade Gud siálf-
ur Adam / er hañ syndgast hafde / Svo kallade hañ Ninive Borgar-
Meñ fyrer Jonam / Svo stefnde hañ David til Reikningskapar fyr-
er Nathan Spámañ/ Svo stefnde hñ ollu Foolke á Hólldtekiu Dög-
um DRottens/ med Predikun Johañis Skijrara/ Svo stefner hañ oss
eñ i Dag af Munne sinna þienara / þeir hafa hañs Krøfu i Høndun-
um/ þad eru hañs Skuldaga Bodord/ vor Medkienning er skrifud i Bok
vorrar Samvitsku/ Hver sem þetta Tvent samañber/hañ mun fiñaz
ad hañ ecke einasta er 10. þusund Punda skylldugur / helldur og svo
miked á moote hverium Bodorde af þeim Tiu / er vier mættum upp ad
fylla. Eñ þoott Meñ heyre þetta nu svo opt/ þa eru þo ecke allier
svo fuser á ad kastast vid Skulldena/ og eñ sijdur ad giallda/ þvi þad
er ei til/er giallda skal/hiá siálfu oss: Vid svoddañ Skullda-Þrioota
brukar hiñ Riettlaate Kongur svo sem nockurskonar Hardræde / og
skipar Ad SElia þa/ þEIrra KOnur Og BØrn/ Og Allt Hvad
þEir EIga / Svo selde Gud sitt Foolk Israel / nær þeir voru hon-
um þverbrotner/þar um spáer Moyses/segiande: Deut. 32. Hvernenn
elltir Eirn Madur þusund Israels Meñ / og Tveir reka 10. þusund
á Flootta? Mun þad ei þess vegna/ ad hra Gud hefur sellt þa? Þar
um kvartar David/segiande: Ps. 44. Þu hefur sellt þitt Foolk fyr-
er ecke neitt/og ei ábatast af þeirra Verde/ Svo selur hañ þa eñ i Dag/
sem ei villa skipast vid hañs þienara Aminningar/ þegar hañ leggur á
þa Krossen/tekur af þeim Heilsuna/ þeirra Kvinnum og Børnum/sem
hanga af þeirra Saalu / eins og Benjamins af Jacobs/ Sviptier þa

Tymanlegre Blessan/ edur giefur þa i Valld Ovina sina/ ad ei skule þeir verda Ofurselldir i framleitt Sike / eins og Pharao / Achab og Jeroboam/ sem var selldur til ad giøra Jllt / hveria hñ hafde þo ædur fyrer sig kallad / og er þad stoor DROttens Naad / ad hañ breiter þañeg vid Syndarañ/ ædur eñ hañ hefur uppfyllt Mæler Syndaña. Þegar nu svo ber vid / þa true eg flestum kome til Hugar/ ad tysta eins og Tranañ/ og kurra eins og Dufañ/ z ad bidia med þessu auma Þion: NAF ÞOLeñmæde Vid Mig / Allt SKal Eg ÞJer GJallda. Gud giæfe/ ad sæ þænke være stødugre hiæ oss/ eñ hañ var hiæ honum: Eñ hvad skulum vier þo giallda? Hvad æ Snaudur fyrer ad giefa? Þoott vier lifdum Eingla Lifnade/ ur þvi vier snerumst til Guds/ þa ættum vier ad jata: Onytter Þioonar eru vier/ auk helldur ad vier fæum hina miñstu Synd afplænad af oss til. Þetta er Huggunen alleina / Ad HERRañ Sæ Aumur a ÞEim Þioon / Og Gaf HOÑum Upp Alla SKulldena. J Uppgiefeñe er oll Lukningeñ / J Myskunsemeñe oll Fullnægian / J Christi Forlykun oll Fridþægingeñ: Eñ er hun þa alldeilis giefens? Ad sonu/ ad voru Leite/ eñ dyrt hefur hun kostad vorn Borgunar-Mañ / þvi hañ gaf sitt Lyf ut fyrer syna Saude / Joh. 10. Miñ HErra JEsu/ Eg hugsa til þess/ er DRottiñ seger fyrer Muñ Esaiæ Cap. 13. um þær Hørmungar/ er Chaldæi mundu lyda / af þeim Medis og Persis: Eg skal þad giøra/ ad eiñ Daudlegur skal verda dyrmætare eñ hid besta Gull: Teiknande þar med / hvilkur ad verda munde Grimleike Ovinaña / ad Lyf Mañsins munde ei falt verda fyrer nockurt Verd. Eñ hvad var aumt Mañkyn þess/ miñ DRottiñ/ ad þad mætte ei Endurleysa/ nema med þynu Bloode O Gud? Svo mikel var Bræde Fødursins/ Svo miked hañs Riettlæte / Svo mikel Skærd Syndareñar / ad hiñ miñsta Uferstoon vard ei leyst med allrar Veralldareñar Aud / og svo dyrmæt var þesse Skiepna / sem i Ondverdu var epter Guds skøpud / þar fyrer bar Veralldareñar Skapare Veralldareñar Synder/ og mæ hier medal añara af Skærd Lausnargialldsins marka þyngd Skulldareñar / sem upp er gefeñ. Þegar Syndareñ nu svo frañkemur fyr-

er

er Nadar-Skoolenn/ med mingiuzu Hiarta/ i Krapte JEsu Forþien-
ustu/ þa er hønum Uppgiøfenn vijs : Þvi hvar sem ad Synden yfer-
gnæfer/ þar ofergnæfer þo Nadenn miklu framar. Enn hvilkt Upp
giøf : HAnn GAf HONum Upp Alla SKulldena / seger Textenn :
Svo fer nu Gud ad tilgiefa Misgiørdena/ þegar hann er Fritstilltur /
þvi brukar Ritningenn þessa Ordshætti/ Ad hann kaste vorum Synd-
um i Hafsins Diup/og vilie þrä ecke ad Eilijfu minnast : Ad hn giøre
oss þær svo fiarlægar/sem Austred er Vestrenu. Hvad seger þu/Drott-
enn minn/Er þu talar um/ hversu litted Foornernar gillde i þijnu Aug-
lite/ Esa. 40. Fialled Libanus munde ecke duga til ad brenna/ og øll
þess Dijr mundu ei hrøckva til Brennefoorna : Enn þu/ vor Gud/ sem
allt þetta næger ecke. Þu later þier nægiast med ydrande Manns Tar/
Þau sløckva Elld þinnar Reide/þau deigia þad Skæled af Nordrenu/
Þau leggia Bønd a hann/sem Diøfulenn bunded hefur/Þu/fyrer hver-
ium ad Þiooderna eru ecke meir enn Vatns-Drope i Ausu/og svo sem
Dupt i Metaskælum / Þu ert ánægdur med einn Harmþrungenn og
Sunderknosadann Anda. Hvar fyrer? Ecke fyrer vorrar Ydranar
Skulld / sem ad jafnvel er Synd af vorre Alfu / helldur fyrer JEsu
Blood / Nærst ed Teingest vid Syndarans Tar i Metaskælenu a
moots vid þitt Riettlæte. Þegar DROTTENN brixlar Jeru-
salem um sijna Vanrækt og Þrekingarleyse / Þa seger hann hiaa
Esajam Cap. 50. Hvar er su Skilnadar-Skraa / er eg gaf ydar
Moodur? Edur hver er sa/af minum Kaupanautum/er eg hefe sellt
ydur? Sia/þier erud fyrer ydar Ranglætingar sellder/og søkum Fra-
hvarfs ydar Moodur/ er hun ein læten. Og þo seger hin eilijfa Giæ-
ska fyrer Munn þar a Spamanns/ taled þad sem Jerusalem er þockn-
anlegt / og predeked henne / ad hennar ærkvarcadur Time sie uppfylltur /
hennar Ranglæte sie befalad / hun hafe feinged Tvøfallt af Hende
DRottens fyrer allar hennar Synder : Þesse allra Huggunarsamleg-
ustu Ord/eru svo sem Inngangur til Spaadoom sins um hinn fyrsta Nya
Testamentesins Ydranar Predikara / Johannem Skijrara. O minn
HErra JEsu/ Hver hefur þad Stallded loked? Hver nema þu Gud/
hver

hver ed i voru Nollde ſtdande hefur oſſ tvøfalldañ Fieſtood afrekad/ ſem er/ Fyrergiefningu Syndaña/ og eilyft Lyf: Þeſſe er Andur þyns Ryſkis i øllu Evangelio/ hveriu[m] þu Konungur Dyrdarenar/ af ein-ſkiærre Naad utbyter Þegnum þynu: Nar vier heyrum Moyſen kref-iaoſſ Skullda þeirra/ er vier eigum Gude ad gialldа/ þa møglar Nolld-ed/ þad geingur hønu ecke betur hiꝛ þvi/ helldur eñ hiꝛ ſynu Eigeñ i Eydemørkuñe: Þad vill lata tala þad/ ſem þui er þocknanlegt/ eñ haſta þu a þad/ D Rotteñ/ ſvo þad þeige/ Straffa þad/ ſvo þ hræ-re ſig ecke/ Ogna þvi/ þvinga þad/ ſvo þvi ſvyde/ eñ tala ſydañ þad/ ſem Jeruſalem er þocknanlegt/ ſem er/ ad oſſ ſie øll Skullden uppgefen/ og lat oſſ ecke ſafna þm ſydañ. Og er þad ſvo utfalad um̃ hid Fyrra.

Epterfylger hid Sydara med ſmmuni Ordum ad Hugleida. Texteñ ſeger: Eñ þa Nañ GEck Ut/ NJtte Nañ EJñ Af Syñum SAMlags ÞJonum/ Er Nonum Atte Ad GJallda 100. PENinga/ Þañ Sama NANDtook Nañ/ GRerp Fyrer KVERNar Nonum/ Og SAgde: GJalld Þad Þu Ert Mier SKYlldugur. Ecke Efaſt eg um̃/ ad þeſſe vonde Þioon hefur næſta Blygur/ Nrædur/ og Skiælfande vered/ þegar hañ ſtood framme fyrer Kon-ungenum/ og heyrde/ ad þar atte AD SElia NANN SJalfañ KVIñu NANS Og BØrn/ Og Allt NVad NAñ ATTE: Eñ þeſſe Audmykt varde ecke leinge/ ſtrax ſem hañ var ut af Dyrunum geingeñ/ og hañ ſa ſiñ Verkanaut i vidlykum Þraukum ſtaddañ/ ſem hañ hafde ſkomu adur vered/ Nøndlade hañ vid hañ Myſkunarlauſt. Gud Naade oſſ auma Meñ: Þegar vier leſum vort Synda Regiſtur/ og Samviſkañ tekur ad lemia oſſ med Miñingu Jllgiørdaña/ þa tær-umſt vier fyrer Gude/ þeir ſem nockud hyrda um̃ Sælu ſyna: Eñ Gud betre þad/ ad vier munum ſvo lyted til hañs Myſkunar/ þegar vier eigum Nauunganum ad myſkuna/ og ſumer ecke meira eñ þeſſe von-de Þioon/ Añars være ecke þeir ſvo marger/ ſem Þriſvar/ Fioorum Sinñum a hveriu Are/ lataſt taka Kvittun Synda ſiña i Skriptar-Stoolnu/ eñ eru þo Nardſvyrader/ Myſkunarlauſer/ Neiptrækner/ og vilia ecke hid allra minſta uppgiefa af ſynum Rette: Og þetta er nu

ſvo

ſvo alment / bæde i Skulldaheimtum/og ſvo i Vppgiøf Misverkaña/ ad þar uñ mæ tala þad/er DRotteñ ſeger / Jer. 2. J Løfum Klæda þiña er funded Blood hiña Voludu Salna / Blood hiña Saklauſu : Ecke þarf eg ad grafaſt epter þvſu/þvi þad er yfer allt/ſeger DRottẽ. Þu ſeger: Hañ er ecke Saklaus / Hañ hefur giørt mier ſtoorum til: Eg ſege / Ju/Hañ er Saklaus/ þegar hañ vill þad ofgiørt hafa: Þvi DRotteñ ſeger hia Lucam : Ef þiñ Brooder ſyndgar a moote þier / þa ætel hañ / og ef hañ ydraſt/þa forlæt hõnum : Villtu þa dyrfaſt ad kalla þañ Sekañ vid þig / Sem Gud hefur ſkipad þier Saklauſañ ad hallda ? Þu ſeger : Hañ hefur og i þvi Gude moote broted/ad hañ vid mig afgiørde/hvad kemur þad vid þig ? Sæ til ad þu giører þijna Skylldu / ſem er ad fyrergiefa hõnum / Hver ert þu ſem añarlegañ Dioon dæmer ? Hañ ſtendur og fellur ſijnum Herra / Læt þier ei verda þad ſm̃ Petre er læd/er hañ ſagde : Hvad ſkal þeſſe? Gief þijna Søk epter/ Læt Gud ræda hvad hañ giører af ſiñe / Eñ þad er viſſt / ad hañ tilgiefur hõnum hana/ nær hañ ydraſt/ þvi er þad Skøm̃ fyrer þig/ad apturhallda þiñe/og nær gaf hañ þier Vmbod til ad krefia Skulldar ſiñar / Nema þu ſiert Yfervalld / og eiger Guds Rett ad ſækia : Eñ þar uñ giøra Meñ ſier ecke ſvo añt a Stundum/ hellдur læta ſiñ fyrergaunga / Jafnvel þoott ad ſlijkt atte ad gaunga þvert a moote þvi ſem þad Almeñelega tilgeingur/ þvi DRotteñ hefur ſagt : Bleſſed þeim er ydur Bølva / eñ ecke þeim ſem bølva mier / og mun eingeñ Vfunda þig af þvi / ad fara til Helvijtis med þa Hefnd er þu ſtalſt fra Gude. Þu ſeger/ Gud giefur teked ſiñ Rtett nær hñ vill/eñ eg ecke/ eg vil taka medañ eg gief : Þu Vitfirringur / af þvi ad þu ert Veſæll og Vanmættugur/villtu þa hafa ſtærre Rett eñ hiñ Almættuger? Eñ þad er þier ecke Ofgott ad taka þiñ Rett þar ſm̃ Gud ſlepper ſijnum / þu ſier hverneñ þad gieck hinũ vonda Þioon/ Ad HErrañ OFVRſellde HAñ KVOLurunum / Þar Til HAñ HAfde BOrgad Þad HAñ Var SKYlldugur / Eñ Frelſareñ ſeg-er hier i Textanũ : Svo Mun Og Miñ HJMneſkur Fader GJøra Vid YDur / Ef Ad Hver Ydar Sem Eiñ FYRergefur Ecke Vt

Af HJarta SJJnum BRoodur Hans MJSgiorder. DRottenn seger: Hanns Misgiørder / Hann tekur einga undann / allar vill hann til gefnar sieu/sama seger hann Bak vid DRottenslega Bæn / Matt. 6. Þar bidium vier/ ad Gud fyrergefe oss vorar Skullder / Svo sem vier fyrergiefum vorum Skulldunautum/ Viliu m Vier þa ad Gud forlæte oss ad nockru Leite / og ecke ad øllu ? Ei mun þad Rædlegt / þvi hin minsta Synd vilur til eilijfrar Fordæmingar/ neira hun sie uppgiefenn og forlijkud / Þvi sæ sem helldur allt Løgmæled/ og verdur Brotlegur i einu/ hann er sekur vid Øll/ seger Jacob/ Nu forlæter Gud oss eins og vier Næunganum forlætum/ Þar fyrer/ Ef vier vilium ad hann tilgefe oss allar vorar Synder/ þa fyrergefum vorum Broodur allar sijnar. HAnn Gaf HONum Vpp Alla SKVLLDena / seger i Textanum: Svo eigum vier ad breita / Allt eigum vier ad uppgefa / hveriu Nafne sem heiter / Hversu rijkt sem þad liggur oss i Skape / Hvern Skada / Ovirding edur Vansa sem vier hloted høfum / þad mæ ei gyllda/ þad skal allt uppgefa fyrer Guds Saker/og mun þad eingum þeim Ofgollded þykia / sem Iduglega Hugleider / hvad miked hønum siælfum sie af Gude uppgefed/og hvad vardar mig um Ovirding þessa skynlausa Heims/ þegar eg lioomæ eins og Sool i Rijke mijns Fødur? Hier mun margur spyria / hvert hann sie skylldugur ad uppgefa lænad Fe og Skullder / sem hann æ ad ødrum? Þar til svara eg/ad ecke talar DRottenn um Fiærheymtur i þessum Stad/ helldur brukar hann þetta Dæme i Eptlerlijkinguńe til ad sijna oss Skylldu vora/ J þvi/ ad uppgefa Misgiørdernar/ Enn þo vil eg þar um segia / adef þinn Skulldunautur er svo Vesæll / ad hann ecke mæ missa þad sem hann æ þier ad gialla/nema hann þar fyrer rate i Armood og Volæde/þa byriar þier ad hafa Þolenmæde vid hann/og jafnvel gefa hønum upp alla Skullden / ef hann mæ ei annars lifa / enn þier er fullborged/ ellegar ertu sekur i hanns Dauda fyrer Gude / þvi hann er þa Þurfamadur / enn Gud hefur feinged hønum sinn Rett til þess / sem þu hefur Ofmiked. Apter munu Menn spyria/ hvert ei sie Rettvijst fyrer Gude / ad sækia Rett sinn fyrer Christelegu Yfervallde/ a moote þeim sem oss hafa tilgiort? Þar

Þar til liggur Svar / ad þad leifest ad Vÿssu / ef Madur nær ei Rettę ssnum a annan Veg / ella være ei Løgen og Yfervallded af Gude tilskickad / Verøllden gefur og ecke ann þess vered / sokum Rangsleitnis Ohlutvandra Manna / þo skal þad med slijkre Vareigd giøra / ad ei rasskest Christelegur Kiærleike / og ad Sakiandenn ecke halest vid þann / sem hann Varhent a / nie hverigur vid annan / ei helldur hlaupe til Doomarans fyrer Smaa-Mune hveria / alleina fyrer Mefnadar Saker: En fyrer þvi / ad Medal-Hoofed er vandratad i þessu / þa er fram veges verdt ad vita / hvernenn vier eigum ad fyrergiefa / og er þad fyrst ad athuga / ad þeir ed oss moote giøra / eru med Tvennu Moote. Þar eru þr sem giøra oss til / og ydrast þess ecke / þyker vænt umm þad / hroosa sier þar af / edur bidia Forlaats til ad gabba oss / ad ei verde þeir afhendter Doomaranum / enn hafa þo hid sama i Sinne / og Ifreka þad nær þeim rædur svo vid ad horfa / Þessum eigum vier þo ad fyrergiefa med þvi Moote / ad vier ei ølum neina Heipt til þeirra / jafnvel þoott vier neydumst til ad forsvara vort Nafn og Rickte / vora Vine og Vanda-Menn / vorar Eigur og Fiaar-Hlute / sem annars munde verda Orædvøndum Mønnum ad Bræd / ad vier þo ecke glediumst yfer Oførum þeirra / helldur bidium Gud ad snua þeim / Svo seger Salomon / Þegar Ovinur þinn fellur / þa gledst ecke / og nær hann hrapar / þa fagne ei Hiarta þitt / ad þad ei sijnest illt i Augum DRottens / og hann snue fra hønum Reidenne a þig / Prov. 24. Ecke Oskum þeim neinnrar Hefndar af Mønnum / nema þeirrar sem Løg leifa oss / og þo ecke Oska henar frekare enn Tilgiørdenn er / enn þo miklu sijdur / ad beidast Guds Hefndar yfer þeim / allra sijst eilijfs Straffs / Þad er ein Ogudleg Osk / Sa ed þess bidur / hann bidur umm slijka Hefnd / sem Gud alleina hefur Riett til / og er Afgudadijrkare / hvad þo margt Fool giører i Osstæke Bræde sinnar. Helldur eigum vier og þessum ad fyrergiefa / enn gefa Gude Hefndena / og jafnvel þoott vier gaungum ad þvi vijssu / ad þeir mune leita a oss aptur. Svo giører Gud / hn liet Pharao standa þegar hn beiddest Fridar / þoott hn visse ad ei munde hann sleppa Israel / Hann fyrergaf Achab þa hann klæddest i Seck / 1. Reg. 21.

Wisse han þo/ ad su Þdran munde et leinge vara / en Frelsaren hefur skipad oss / Vered Myskunsamer / Likasvo sem ydar Fader er Myskunsamur/ Og ecke talar DRottenn um þad vid Petur / er han skipade hønum ad tilgefa sinum Broodur Siøsinu Sinum Siøsinum/ Matth. 18. Nuørt ad hinn Seke ydradest sinar Mookgiørdar edur ei. Adrer eru þeir / sem ut af Hiarta ydrast Mookgiørdanna / vilia þad giarna bæta/ er þeir brooted hafa/ og sijna þad i Verkunum/ er þeir jafna med Munnenum / þa eigum vier aptur i fulla Sætt ad taka / svo sem ecke hefde a mille bored: Svo giører DRottenn fyrer Munn Zachariæ/ Eg skal Myskunna þeim / og þeir skulu vera svo sem alldrei hefde eg þeim i burtu kastad: Og hier meina eg ad eige heima sa Skilmæle/ er stend ur Lucæ. 17. Og jafnvel þo svoddan optlega til bere/ Þvi svo giører Gud vid oss/ eingenn af oss mun neita þvi/ ad vier Daglega syndgumst/ og vitum ei nema til Hegningar / Og þo er hans Naad Ferst og Ny yfer oss a hverium Morgne / og alldrei hefur han nockurn Yðrande fra sier reked/ hversu opt sem hann syndgast hefur. Ef vier nu vitum þessarar Myskunar niioota/ þa audsijnum hana og vorum Brædrum/ annars høfum vier aungva Hlutdeild i henne / og þær Synder / sem oss voru ædur tilgiefnar/ þær munu oss ad nyiu tilreiknadar verda/ eins og þessum Vonda Þioon / þvi Myskunarlaus Doomur mun yfer þann ganga/ sem ecke Myskun sijner/ seger Jacob/ Cap. 2. Og er þad eitt stoor Daraskapur / ad lata Neiptena svo fyrer sig raada / ad Guds Blood og hans Naad snuest þeim til Fordæmingar/ er þannig breyter / og ad Menn gange ur Skugga um þad/ ad vier skylduger sieum ad tilgiefa vorum Broodur / hversu opt sem hann syndgar / þa bijdur hann / Lucæ. 17. Ad hønum skule Siøsinum a Deige fyrergiefast / ef hann Siøsinnum ydrast / lijklegt er/ ad eingenn mune optar briooka a Deige/ og þo svo opt ydrast / en hvernig sem þvi er vared / þa merker þetta/ svo opt sem hann brijtur/ epter Ordshætte Ritningarennar: Hinn Rietlaate fellur Siøsinnum a Dege/ seger Salomon/ Prov. 24. Siøsinnum a Dege lofa eg þig/ seger David / Ps. 119. Ef þier heyred mier ecke/ þa skal eg strassa ydar Siøfalldt / seger DRottenn / Levit. 26. þad er Afenn-

lega/

lega / svo leinge þier ecke heyred / þa verdur og ad vera / þvi sa sem vill vænta Fyrergiefningar Synda sinna allt fram under Daudann / hann skal og hvern Dag fyrergiefa allt i Daudann / nær hønum giefst þar Orsøk til / og þad af HIARTA / seger DRottenn hier i Gudspiallenu / an Yferdrepskapar / an Møglunar / Bryxle / og Eptertalna / Svo giører Gud / hann gefur øllum Einlæglega / og telur ei epter / seger Jacob / Cap. 1. Þad er ei nóog / ad Menn umgangest i Meinleyse / enn geyma þo einn Mordingia i Hiartanu / og kyssa a þa Hondena / er Menn giarna villdu ad af være / Svoddann Fyrergiefning er Hræsne fyrer Gude. HErrann Sa Aumur A þEim þJoon / seger Textenn: Hann komst vid i Hiartanu / ad sia Eymd hans / er i Þrældoom ganga mite / med Konu og Børnum / fyrdtur øllu sinu / Svo stendur Opllega umm vorn Frelsara / nær hann sa Eitthvad Aumt / ad hans Ydur hafe hrærst af Medaumkan / Svo vill hann ad vier lynder sieum moote þeim / sem oss tilgiora / og idrast þess. Þad er vel tilfunded i voru Maale / ad sia Aumur a Einum / Sa þad gører / hann kienner i Briooste umm þann sem hann Myskunar / hann tekur sier nockud / hann ber nockud af hans Eymd / og verdur sialfur Aumur med sialfum sier / og þad kann ske ecke sijst þess vegna / ad hann veit / ad hann hefur slijkt forþienad / og er slijku Bølvade underorpenn / ef Gud vill. Hann sem tilgiefur af Hiarta / hann athugar hvad mikid hann sie Gude skylldugur / og hvad brædlegar hann kynne þvilijkt ad henda. Jklædest Hiartgroenne Myskunseme / seger Paulus / ecke þeirre sem er a Vørunum / og seger / Eted og Drecked / klædest og vermed ydur / enn giefur eckert hinum þurfanda / ei helldur hine / er seger / Eg vil tilgiefa hønum / enn gleymer þvi þo alldrei / er hønum var tilgiort. Helldur þeirre sem hefur diupar Rætur i Þelalausu Hiarta / Elskar Ovine sijna / Blessar þa ed Bølva / Bidur fyrer þeim sem Offsækia / og gører Gott þeim ed misgiøra / Og er eckert Skaplynde farsælla enn þetta / eckert Rosamlegra / z eckert sem betur Nag sinum one / Þvi svo sem ad hinn Heiptræke hefur einga Roo / hvørcke Matur og Dryckur er hønum Sur z Beiskur / þegar Foolskann leggur uti hvern hans Lim og Lid / og hønum fliúgur Mootgiørdenn

i Hug/ Svo maa og um̄ hiñ segia/ Er Footkredur Orðtkes/ þad sem David syngur/ Ps. 119. Mikeñ Frid hafa þeir/ sem elska þitt Løgmaal/ og þm̄ mæter eckert Hneixle/ þvi a medal þeirra hellstu Bodorda i Løgmaalenu er/ ad tilgiefa Misgiørdernar / og þeir hneixlast ecke af Orettenum/ sm̄ forsmaa Oretteñ/ Þar fyrer vered brædlega samþycker ydar Mootstødu-Møñū/ Christner Meñ/ a medañ þier erud eñ þa a Vege med þm̄/ svo ecke Ofurselie Mootstødu-Madureñ ydur Domaranū/ Doomareñ afhende ydur Kvalaranū/ og þier verded svo i Diblissu kastader. Hvar fra hiñ Naaduge Gud vardveite øll syn Børn/ i JEsu Nafne/ og gefe øllū oss svo ad umgangast hver vid añañ hier i Naadarike/ ad vier i eilyfum Kiærleika meigum samfagna hver Ødrū i Dyrdeñe. Þad Bænheyre hiñ Naaduge Gud/ Fyrer Sonarens Forþienustu/ A M E N.

A Allra Heilagra Messu.

Gudspialled/ Matt. 5. Cap.

Þa er JEsus leit Foolked / gieck hañ uppa Fiælled. Og þa hañ sette sig nidur/ geingu hañs Læresveinar til hañs. Og hañ lauk upp synum Muñe / Kende þeim og sagde: Sæler eru þeir sem Andlega eru Volader / þviad þeirra er Himnaryked. Sæler eru þeir sem Harma / þviad þeir munu hugg ader verda. Sæler eru Hogværer / þviad þeir munu Jardryked erfa. Sæler eru þeir sem Hungra og Þyrsta epter Riettlætenu / þviad þeir skulu sadder verda. Sæler eru Myskunsamer/ þviad þeir munu Myskun hliooka. Sæler eru Hreinhiartader / þviad þeir munu Gud sia. Sæler eru þeir sem Frideñ semia / þviad þeir munu Guds Børn kallader verda. Sæler eru þr sm̄ þ Riettlætesins Saker Offsookter verda / þviad þeirra er Himnaryke. Sæler erud þier nær sem Meñerner hallmæla ydur/ og Offsookn veita/ og tala i giegn ydur alla Vondsku/ fyrer mynar Saker / þo liugande. Fagned þier og vered glader/ þvi ad ydart Verdkaup er miked a Himnum. Þviad so Offsooktu þeir Spaameñena/ þa sem fyrer ydur voru.

Exordium.

Exordium.

SVO er margt Sinned sem Mäduren er / Seiger i gømlum Mælshætte. Fææt eru þeir Hluter / sem aller Gooda kalle / . Eñ i þvi kiemur øllum saman / ad þad sie gott ad vera Sæll / og vanta ecke uppa þad þeir gyrnast / þo meta ecke aller Sæluna med einu Auga : Pad sem Paulus hiellt Prect ad vera / þad kalla adrer Full-Sælu. Pad er skrifad um̃ Anaxagoram Speking / ad Sælkere nockur hafe spurt hañ ad Einhvertu Sinñe / Hver ad Farsæll være ? Og hafe hañ svarad : EINGeñ Af PEim / Sem Pu MEINar / HEldur Sa / Ed Pu KAllar VEsælañ Ad VEra / Hañ Er Sæll. Og hid sama er ad segia um̃ Børn Veralldar þessarar / Pad sem þau Sælu kalla / þad er reyndar Volæde / Ef rietr er ælited. Pesse Hatydis Dagur er af Lærefedrum Christelegrar Kyrkiu i Fyrnd-eñe helgadur øllum Helløgum / þad er øllum þeim / sem hafa yfervuñed fyrer Lambsins Blood / eñ þo sier i Lage þeim / sem i giegnum margar Hørmungar / Vilegd / Ørbyrgd / Hwdstrokur / Forsmann / Hungur / Klædleyse / Lijflaat / og allt þad Jllt / er þeir lidu fyrer Christi Nafns Skulld ; Peim sem i giegnum øll þesse Ofkøp / Seige eg / Hafa brotest inn i syna Herra Dyrd / og þa nefner hañ nu Sæla i Gudspiallenu / sem er Brunnur allrar Sælu / og fyrer utañ hvern eingeñ Sæla maa nefnast / þvi hañ er Gud alleina Sæll / og þeir sem i hønum eru alle-eina Sæler / og eingeñ Sæll fyrer utañ þa. DRotteñ hafde marge þvi i hælst At predikad Evangelium Rykesins / J hvertu þeim verdur Sælañ heiteñ / er þvi trwa : Hañ hafde ædur sagt / ad hver sem trwde a Soneñ / hañ skyllde ei fyrerfar-ast / helldur hafa eilyft Lijf / Joh. 3. Ad sa sem drycke af þvi Vatne / er hañ munde giefa hønum / skyllde ecke þyrsta ad Eilyfu / Joh. 4. Og fleyra þess Hattr af hafde hañ talad um̃ Guds Rykes Sælu. Eñ svo sem ad Konañ / er talade vid hañ hiaa Jacobs Bruñe i Samaria / Hun skilde ecke hvad hañ meinte / þar hun segir : HErra / Gief mier þetta Vatn / ad ei þyrste mig / og ei þurfe eg ad koma hyngad til ad ausa Vatn : Svo hafa og flester af hans Tilheyrendum verid Os-frooder um̃ þessa Guds Giøf / Sierdeilis þar ed Løgmalsins Fyrerheit / vid hver þeir voru uppalder / þau voru añadhvert Lijkamleg / Edur vafeñ i Hylmingu Lijk-kamlegra Hluta. Fiølde Mañs took vel þessum Bodskap i Fyrstuñe / eñ þegar til Reingdar liet vid / og þess Fyrerheit ecke komu svo brædlega fram / þa hefur Foolked geingid i Tvær Sveiter / svo sem raada maa af Joh. Gudspiallaþ Bookar Siøtta og Sietunda Capitulum : Og jafnvel hafa runnid tvær Grymur a sialfa Læresveinana / þoott ad bæde þeir og adrer sææu Kraptaverkeñ / er hañ giørde a þeim Siwku i Galilæa / Matth. 4. Eñ til þess / ad undervysa bæde þeim og ødrum i siñe Rykiseiß-Stioorn / þa tekur hañ þa hier Afsydis fraa ødrum uppa Fialled / og talar fyrer þeim Eyrende Rykesins / i hiñe merkelegu Predikun / er ritud stendur i Matth. 5. 6. og 7. Capitulum : Hverrar Jñgangur ad er þetta Heilaga Guds-spiall / af hvertu vier i þetta Siñ hugleida viljum hina Fyrstu SÆlu / og tvenñt þar af oss fyrer Hendur taka. 1. Hversu ad Fatæktañ sie Gagnleg. 2. Hvertu þeim heited sie / sem eru Andlega Volader.

Eñ þu sem ert alleina Rykur / styrk þu oss Fatæka og Auma til þessa Verks / svo vier verdum i Gude Ryker / Fyrer JEsum Christum / AMEN.

Utleggingeñ.

Utleggingen.

SÆLER Eru ANDlega VOLader/ seger DRottenn: Eg veit/ ad Mest Greinast a þar um / hvad þetta Ord VOLadur merke i þessum Stad: Bæde Augustinus og Chrysostomus hallda ad þad sieu þeir ed afneita øllum sijnum Verdugleik/ og kalla sig alls Goods Overduga/ enn einkis Ills/ Og kann eg þvi ecke ad neita/ ad su Meining sie og fooigen i þessu Orde/ þvi svo eiga aller Christner lynder ad vera/ hvert helldur Rijker, eda Fatæker eru/ samt hygg eg þo/ ad Lausnarenn meine hier sier i Lage þa / sem eru snauder af Veralldar Munum edur Virdingum / þviad svo mun þeim flestum hafa hrttad vered/ er hm i þad Sinn epterfylgdu: Þad ma sia af þvi er Kennemenn einer og Phariseæi søgdu fordum/ Joh. 7. Truer nockur af Høfdingiunum a hann/ edur af Phariseis? Enn þesse Almuge / sem ecke kann Løgmaaled/ er Bølvadur: Og þar ad auke skrifar Lucas alleina i sijnu Evangelio: SÆLer eru Fatæker/ og er hann vijkur Rædu DRottens til hinna/ sem Vesæler eru ad Guds Doome / Þa seger hann/ Luc. 6. Vei ydur Audugum/ þvi þier hafed ydar Huggun medteked: Þa kalla eg þad vijst/ ad DRottenn meine i þessum Stad/ þa sem ei hafa mikla Veralldar Lane ad fagna / ecke alleina þa / sem Urbyrger eru / helldur og þa / sem a einhvern Hatt eiga vid bagann Kost ad bua/ þvi ad þvilijkra er Guds Rijke/ seger Lausnarenn: Þad eru þeir/ sem eru eins illa stadder og Vreigar/ og þo ecke þa alla helldur/ þvi margur er Fatækur/ og skickar sier illa i sinne Fatækt/ er Oþolenn moodur/ hleiþur med Þioofnum til ad stela/ vinnur alla Ohæfu fyrer Gulltardoom / til ad rydia af sier Fatæktenne/ sem i sialfre sier er einn Heilagur Hlutur/ þvi Guds Sonur hefur hana helgad med sijnu Dæme/ þegar hann giørdest Fatækur vegna vor/ þar hann var þo Rijkur/ svo vier af hans Fatække Rijker yrdum/ seger Postulenn/ 2. Cor. 8. Þar fyrer utann er hun Straff Syndarenar / og a einga Hlutdeilld i þessu Fyrerheite: Svo eru marger af þessum Husgangs Herrum / er ganga a medal vor / og leita sier Olmusu i Guds Nafne / enn giallda Bølvan fyrer Blessan / nær þeir ecke hafa ur hvers Mans Hende þad þeir vilia /

Grm·

Fraskiled er þetta Illþyde slykre Nand / Gud Myskunar sijnum Fa-
tækum / seger Esajas Cap. 49. en ecke Andskotans / þeir verda ad
hafa slijka Myskun / er hann vill veita / sem þeir liggst til Þioonustu / ad
vellta af sier Christi Oke a moote hans Løgmaale / er skipad hefur / ad
sa skule ecke eta / sm ei vill erfida / 2. Theß. 3. En Matthæus seg-
er oß hier i Gudspiallenu / hverier þeir sieu er þesse Sæla tilheyre / þar
hann leggur til þetta Ord / ANDLEGA / seger hann: Þad eru þeir /
sem ecke Orvænta i Volædenu / ecke eru Oþolenmooder / helldur til
Frids i Hørmungunum / J Offsooknunum / J Angistenne / J Naudunum /
eins og Paulus / þeir ed ecke grijpa til Oleifelegra Medala / og ecke
Ofunda þa / er hafa Velgeingne Heims þessa / helldur Audmijkia sig
under Vollduga Guds Hønd i Mootgangenum / og segia jafnann / Verde
þinn Vilie: Þesser hroosa sier i sinne Fatækt / svo sem Jacob ad Orde
kemst. Og þad eru þeir ed David kallar Guds-Volada / Psalm / 72.
Þetta er su Fatækt / er eg meina ad ecke allțjed gagne til Himnarijkis.
Margt ber til þess / Christner Menn / Ef vier þad viljum rett athuga:
Þad er oß ofanlegt / ad vier dugum ecke til þss / ad giøra tvent i einu /
Munum vier þa under eins fa þionad Gude og Mammona? Og er þa
hætt vid þvi / ad ef annad hvern skal yfergiefa / ad þeim sem Skurgod
þetta fagurt þyker / Þeir mune segia laust vid Gud / hvern þeir sia
ecke / en þijdast Mammona / hver ed glansar i Augunum / svo ad marg-
ann hender þvilijkt og Gydinga Fordum / vid hveria DRottenn seger /
Esa. 22. Þier gioored Farveg a mille tveggia Muranna / fyrer Vatne
hins gamla Fiske Dijkesins / en þier lijted ecke a þann / sem þad skapad
og myndad hefur / En sa sem eckert a i Heimenum / hann hefur
miklu betre Orsøk og Tækefære til þess / ad verda Rijkur i Gude / og
fyrst hann þeinker ecke a Jardneskann Aud / þa skal hann alldrei draga
hann fra þeim Himneska. Sa sem miklum Aude safnad hefur / hann
liggur a sijnum Dreggium eins og Moab / Jer. 48. Hann hefur sijna
Vmgeingne a Jørdunne / þar sm hans Fiesioodur er / þar er hans Hiarta /
En Oreigenn þarf ecke ad geyma vandlega þad sem eckert er / hans
Vmgeingne er a Himnum / hvadan hn væntir Frelsarans DRottens

JEſu Chriſti / ef hañ er añars Andlega Voladur / hañ kieppeſt vid ad ſafna ſier Fieſiood a Himnū. Þar eru og kañ ſke fæer ſem hafa Rettfeingeñ Aud i Heimenum / þvi heiter hañ og Ranglætis Mammona / Eñ a þeſſare Audlegd / ſem i Himnenum er / eiga aller Koſt ad Saklauſu / Gaungu Madureñ ſvo vel ſem Kongureñ / Blindum / Hölltum og Lömudum er þar til boded / þeir kaupa fyrer alls eckert / ſem hañ eignaſt / og hverſu ad þeir ſieu hæfare til ad ná þeſſare Audlegd / ſē ei hafa nnked epter ad draga / þad kener oſſ Frelſareñ / er hañ ſeger / Ad hægra ſie Ulfalldanum ad ganga i gegnum Nalar-Augad / eñ Rijkum Mañe iñ i Himnarijke : Eg vil ei þar um tala / ad Rijkdoomureñ aflaſt med Erfide / geymeſt med Ahyggiu / og miſſeſt med Sorg / ef miſſa ſkal / eñ ſu Sorg er ſkalldañ Syndar / Mørgum hefur hun ſteypt i Orvænting / og dreged ſiklad bæta Rad ſitt aptur med Rangindunum / og ad vyſſu eru fleſter Opolenmooder yfer Skadanum: Fæer eru eins lynder og Job / er hañ ſagde : Gud gaf og Gud aftook / Sie Nafn DROTTens bleſſad / Job. 1. Eñ ſa grer alldrei fyrer Gull / ſē ecke atte þad: Hañ ſem er ſañur Guds Veſælingur / hañ ſem er Andlega Voladur / þoott hañ miſſe þañ Fatækdoom / er hañ brukar til Dags og Nætur / þa hefur hañ eckert af ſiñe Audlegd miſt / þvi hun er i Himnenum / hun ſkiemeſt ecke / ſeger Petur / hana ſkal eingeñ fra honū taka / og þoott hñ ſkylde i Hungre og Klædleyſe utaf deyia / þa flyter þad honum alleina til Rijkes. Þad er ſkrifad um Alexander hiñ Stoora / þañ fræga Kong / ad þegar Lid hñs var allt Offþungbued vorded af Herfanginu / ſvo þeim um þoockte lyked framgeingt verda / þa brende hañ upp Fang þeirra / og huggade þa med þvi / ad þeir munde ſafna Ogryñe Fiar / ef þeir helldu þeſſu af ſier / eñ ſæktu med Flyte til þeirra Landa / ſem væru audug af Gulle og Silfre. Meige eg nu ſamañtaka þad ſē ſundurlerdaſt er / þa ſyneſt mier / ad hiñ Alvyſſe Kongur giørde vidiſſt med Fatæktenne vid ſyna Volada / þvi nær þeir hafa orvænt ſier Veralldlegs Auds / þa kieppaſt þeir epter þeim Himneſka / þegar þeir aflaſt til einkis Lids af Mañinum / þvi fæer eru Viner hins Snauda / Prov.

19. Þa leika þeir Lids hia Rolkne / og nær hañ hefur/ fro sems Speigle/læted þa sia Dyrd syns Rykes midt i Vrbyrgdeñe/ þa giora þeir Skøll ad øllu Oflæte Neimsins/ og er þvi Avøxtur Fatækkareñar þesse / ad hun gyrnest ei meir eñ hun hefur / z er hun þa rykare helldur eñ Salomon edur Assverus/ Ja / hun gyrnest eckert nema siñ Gud/og hñ stendur hinū Fatæka alltyd til Boda : Eñ sa er Agiarn/ sem vill eiga meira eñ Nimens og Jardar Skapara. Aller vitum vier þad/ad vier bærum eckert iñ i Neimeñ / og eins vel/ad eckert mun um vier i burtu bera/ jafnvel þoott syñast meige/ad nockrer þ ecke satt halldi / añars mundu Meñ leggia meire Hug a / ad lifa vel / eñ verda rijker/ z velldur þad þvi/ ad Hiartad er svo diupt nidursocked i Mauruna/ ad sumer giæta þar ecke ad / fyrr eñ Daudeñ grefur þa upp/ til ad leggiast i eina adra Grøf : Þeir gleima þvi / Ad Nakter komu þeir af Lyfe Moodur siñar/ og so munu þeir þangad aptur fara/ Job. 1. Þad er ofañ i Jørdena/ sem er allra Mooder. Þar er eingeñ kiendur / sm̄ hñ kiemur ecke / fyrer þeim Volada : Nañ a ecke vid mikeñ Neim ad skiliast / Þvi skal þad ecke draga hañ fra Nimnaryke / og su Audlegd / er hañ atte i Gude i þessum Neime / og ecke var nema Pantur epterkomande Farsælldar/hun fullkomnast/ nær hañ iñgeingur i Dyrd syns Nerra / og ratest a hønum þad/er Syrach skrifar : O Daude / hversu goodur er þiñ Doomur hinñ Fatæka? Vier vitum hversu ad hin lioota Skrymsle/ er Syndeñ z Diøfulleñ hafa fært iñ i Verølldena / Agyrne/ Vfund/ Ofryke/ Drambseme/ Ohoof/og Ranglæte / hversu / sege eg / ad þad sie Gagnstædt Nimnaryke/ eñ allt þetta vill hanga vid Rykdoomeñ / Sa skal vel giæta syn / er ecke hefur neiñ Snert af þessu / ef hañ Rykur er / þar fyrer seger Paulus / Ad þeir sem vilia Ryker verda/ þeir falle i Diøfulsens Snørur/ Eñ Fatæktenñe er eingvañveigeñ svo hætt vid slyku/ og ad vysu ecke þeim/sem er Andlega voladur / þvi er hñ nær Nimnaryke / eñ hiñ/ nema sa Ryke astunde ad vera i Gude rykur/og i goodum Verkum/ og ad vysu hefur Christur lagt Grundvøll siñar Kyrkiu i Fyrstuñe af hinum Fatæku/ þad kieñia oss þesse Frelsarans Ord/er i Gudspiallenu standa/og med

sama Hætte hefur þesse Bygging reised epter hañs Himna-Før / þad Auglÿser Paulus / er hañ skrifar til Corinthios / Cap. 1. Siaed ydar Køllun/ Brædur/ ad hier erud ecke marger Volduger/ ecke marger Gøfuger/ þad keñer oss Jacob Postule/ hver ed var a Tÿfe Primtku Arum epter þad DRottenn var uppgeingenn i sÿna Dÿrd / segiande/ Cap. 2. Hefur ecke DRottenn utvaled hina Fatæku i Heime þessum rÿka i Truñe/ og Erfingia þess Rÿkes er hañ ætlad hefur þeim sem hañ elska / þessa Alvøffa Byggingarlags hefur Margur Audugur sÿdañ noted / þvi er þad Synd fyrer oss / ad forsmaa Guds Volada/ Eñ fæer voru þeir af Rÿkesmoñum / er geingu DRottne til Handa / medañ hañ umgieckst i Holldenu/ Eg ætla þegar Meñ taka Zachariam og hañs Hus/ Nicodemum/ Joseph af Arimathia/ Johañam/ Hus-Fru Chusæ / þegar Meñ taka þessa burt / þa mune hiner teliande / sem skipudust vid hañs Kieñingar af Høfdingiunum / utañ þeir fæir Neÿdeñ dro til/ svo sem voru Jairus/ Konungs-Madureñ/ og Hundrads Høfdingeñ/ og eru þeir þa i Selskap med Fatækum/ svo sem adur er sagt. Hier af ælykta eg nu svo/ ad eins og eiñ vijs Forsmidur/ hañ velur hid besta Efne til þeirrar Byggingar / er hañ ætlar sier vel ad vanda / Svo hefur Frelsareñ breytt i þessare siñe Kyrkiugierd / hañ hefur valed þad i Vnderbygginguna/ er hañ sa ad hentugast var / þad voru hañs Fatæker / Svo var hañ sialfur / sem var Hyrningar-Steinneñ i þessu mikla Forvirke/ Svo voru hin sterkustu Meñta-Trie þar i/ sem eru hañs Postular / uppa hveria vier bygder erum / Svo voru þeirra Epterkomendur fram epter Olldunum/ þar til Diøfulleñ spillte þessu Guds Verke med Agyrndeñe/ Ofundeñe/ og Drambsemeñe / svo sem lioost er af Christeñdooms Søgunum / og sem Meñ of þessu medal añarra/ hversu ad Fatæktenn og Guds Rÿke eiga vel samañ/ eñ þo ad Rÿke DRottens JEsu hefde sijn Upptøk hier a Jørduñe/ sem var af Umkomulitlum Fiskurum/ Olærdum og einkes megnande / þoott þad Eblist hafe fyrer utañ allt Ofbellde / Hareÿste og Vopnaburd / þvi eingen heyrde hañs Raust a Strætunum / og hañs Rÿke var ecke af þessum Heime / ei helldur Vopn hañs Herfarar Lÿ-

kamleg/

kamleg/ Hvørs Skrydemen ad hafdu Tunguna fyrer Verju/ Þolenmædena fyrer Atvinnu/ Truna fyrer Skiølld/ Kiærleikan fyrer Vÿge/ Fatæktena/ ja/ sialfviliuga Fatækt a Stundum / i Staden Gulls og Silfurs/ er Heimuren kallar Abl þeirra Hluta/ sem hann vill laata Framgang hafa / samt hefur þo eingen af Veralldar Hofdingium svo vydt utbaned sitt Vellde um Heimen/ svo sem hann / þvi Gud hefur gefed honum Endemørk Veralldarennar til Arfleifdar/ svo þad er ad fullu og ollu ræst/ sem Esajas fyrer spaaer/ Cap. 2. Þad skal ske a Sydustu Døgum/ ad nær þad Fialled Guds Hws er sett uppa adra Fialla Tinda / og upphafed yfer Hælsana / ad allar Þiooder skulu þangad saman safnast. Hvert er þad Fialled? Þad er Christi Rÿke: Hvert er þad Hused? Þad er hans Kyrkia : Hver eru þau Fiøllen? Þad eru Rÿke Veralldarennar um Heimen: Ja/ eingen hefur svo sliooft an/ svo frægan Sigur unned/ sem vor Konungur/ og þo med faaum og fatækum Mønnum/ Hann lagde under sig meira Rÿke med Tolf Postulum a stuttum Tÿma / enn Alexander hinn stoore a Tolf Arum med øllum Gricklands Her. Ein Madur / St. Paall/ hroosar þvi ad hann hafe allt i fraa Jerusalem og til Illyricum uppfyllt allt med Evangelium/ svo þad er sannkvedad/ er Esajas skrifar/ Mun Jørdenn fæda a einum Dege ? Mun ein Þiood geten verda i Einu ? Þar Zion geingur under eins þungad med Børn sijn og fæder þau / Esa. 66. Svo hefur nu hinn Stoora Allsherjar Konunge þocknast ad byggia sitt Rÿke med Fatæktenne/ þvi skylldu þa ecke Þegnar hans kalla hana øllum Rÿkdoome ÿkare ? Þar hann er alleina Rÿkur / sem þad hefur utvaled / sem audvirdelegt er fyrer Heimenum. Enn Gud Naade oss Auma / þad er hinn allra næste Skade vor / ad þoott vier berum oss ad Þioona Gude / þa haungum vier svo fast vid Auden og Aurasafned / ad Men gleyma Guds Bodordum/ og stÿga framm yfer þau Takmørk/ er hann hefur sett oss/ svo erum vier freker til Fiaarens: Enn hvad er þad/ Christner Menn? Þad er ad færa Foorner i Jerusalems Mustere/ enn Offra þo samt a Hædunum/ þad er ad sveria vid Nafn DRottens/ og þo under eins vid Malcom eins og Juda. Neyrn þvi Ord DRott

ens af Munne Jeremiæ: Ef þu ætlar ad snua þier aptur til min/ Israel/ þa snu þier/ og reika ecke hingad og þangad. Eingañ vegeñ er þad hier med sagt/ ad Meñ skule kasta fra sier allre Umhyggiu fyrer Lykamanum/ Alla Hlute hefur Gud Mañenum under Fætur lagt/ til þess hefur hañ giørt Natturuna svo ryka/ ad Mañeskiañ skyllde audgast þar af/ Eckert hefur hañ forgefens skapad/ helldur Mañkyneinu til Nota/ og sier til Lofs og Dyrdar/ Eñ hitt sege eg/ ad Meñ læte Gud vera Herrañ/ eñ Mamona Prælen/ Ja/ ad vier sieum Audsins Herrar/ eñ lætum ecke hañ drottna yfer oss/ eñ þo allra syst/ ad vier lætum þeña þietta Legr svo klessast vid Hiarta vort/ ad vier gleymum Gude edur hans Bodudum. Og er þad nu svo ut-talad uṁ hid Fyrra.

Nu epterfylger ad tala uṁ þad/ sem hinum ANDlega BOLudu heited er. J Textanum stendur: HVad HVilykra Er HJMnaryke. Nu er Guds Ryke med tveñu Moote: Eitt er hans Nadar-Ryke/ hvert og kallast Himna-Ryke/ Matth. 13. Þar ed stendur: Himna-Ryke er lykt einum Konunge/ sem reikna vilde vid þiona syna. Añad er hans Dyrdar-Ryke: Sa sem vill na til þess sydara/ hañ skal endelega hafa Hlutdeilld i hinu fyrra/ og eingeñ hefur sa komest i hans Dyrdar-Ryke/ sñ ecke hafe adur vered i hans Nadar-Ryke/ Sumer leingur/ Sumer skemur: Þar eru nockrer kallader snemma Morguns/ Adrer ecke fyrr eñ uṁ hina Ellefstu Stund/ eñ þad er vyst/ ad hvorutveggiu þessu lofar DRottenn þeim/ sem ad eru Andlegg Volader/ z þeirra Lykum. Hver eru þa Giædeñ i DRottens Nadar-Rykes Ecke Metord/ ecke Audæfe/ ecke Sællyfe i Mat og Dryck/ ecke Hefnd yfer Ovinum synum/ nie þad Hiartalag/ er feste sig vid nockud af þessu/ þoott þad meige þeim giefast/ sem eru Christi Þegnar/ þvi Guds Ryke er ecke Matur og Dryckur/ helldur Rettlæte/ Fridur og Fagnadur i Heilogum Anda/ seger Paulus/ Rom. 14. Og ut af þessum hans Ordū vil eg i stuttu Male segia/ hver ad sieu Audæfe Guds Nadar-Rykes: Þad er Riettlæted/ ecke vort eiged/ sem ecke er betra eñ Nidlage-Fat/ þegar þad er sem kostulegast/ helldur JEsu

Christi/

Christi/ hver oss er til Rettlætis af Gude giefen. Skyllde eg nu þiþa taka nockurn Veralldar Aud fyrer þad/ DRotten minn? Fyrer þad eru mier Synder mynar tilgefnar / Enn þegar þær eru kvittar / þa er eg rykare i ollu mynu Volæde/ enn Salomon i allre sinne Dyrd/ J þvi maa eg byrtast fyrer Auglite þyns Fødur / enn ecke i Pelle og Purpura hins Ryka Sælgiætings/ Luc. 19. Fyrer þad mun eg Guds Barn kalladur verda/ enn ecke þo eg nefndur være Dootlur Sonur Pharaonis. Hvad gagnar þad Manninum/ þoott hann eigneſt allann Heim þenna / enn lijde Tøpun a Sælu sinne? Hverre eg veit ad borged er / medann eg a þann Fiesiood/ ſem hun er Endurkeypt med. Þoott ad Sveinenn Sonia være Signets-Hryngur a minne hægre Hende/ þa skyllda eg slijta hann þadann/ seger DRottenn um Jeconiam/ Son Joachims Gydinga Kongs / Jerem. 22. Enn eg er þess fullørugge / DRottenn / ad þu ecke slytur þyna Volada ur þyns Sonar Hondum / hvar þeir skrifader eru / þvi eru þeir ollu betur til þyns Rykis borner / helldur enn Veralldarennar Børn/ hversu sem þau megtug eru / þegar þeir hafa hans Riettlæte fyrer sig ad bera / þvi hann hefur giefed þeim Magt til ad vera Guds Børn/ sem a hans Nafn trua/ Joh. 1. Af þessare Root Jesse sprettur Fridurenn/ sem Paulus umgetur/ þvi hann er Fridar-Herfdinge/ Esa. 9. Og er þad nu sa annar Rykdomur i Guds Naadar-Ryke. J Rykium Veralldarennar er eingenn Fridur: Þegar Menn taka Salomon og Augustum Keysara i burtu/ þa skulu Menn ecke finna mørg Dæme til/ ad Veralldar Hofdingiarnir hafe lenge Fride ad hallda/ Jafnvel þoott Goodir og Riettvyser vered hafe/ og kynne þad sked ad vera/ til ad teikna þar med Christi Ryke/ J hverju ad a Fridinum mun eingenn Ende verda/ Esa. 9. Þvi sa eine þeirra var hans Fyrermyndan: Enn a Dogum hans var Landsnar. f: Heimsins faedur: Enn i Christi Ryke teingur þad otruvygge til/ þar er ecke sa Fridur/ sem Verolldenn giefur/ helldur hans Fridur/ sem hann oss gefed/ sem hann oss epterlated hefur/ hvern einginn skal af oss taka. Hliner Ogudlega hafa einganu Frid / seger DRottenn hia Esajam Cap. 48. Þeir tønlast og tyggiast um þetta Volæde / er þeir Rykdoom kalla / eins og Gadd-Hestar um Jllt Foodur.

Fodur. Eñ Fridureñ i Christi Nadar- Rÿke er stadfastur / þoott hañs Vndersätar hafe Þiäning i Heimenum / þa hafa þeir Frid i hønum / og eru fullørugger / þvi hañ hefur Heimeñ sigrad : Þad er Fridur vid Samvitskuna / Þvi Syndeñ er afmääd med Guds Sonar Rettlæte : Fridur vid Gud / sem er Fridstilltur fyrer hañs Blood : Fridur Innbyrdis / og Eindrægne i Andanū medal allra Guds Barna : Og i einu Orde ad segia : Þad er sa Fridur Guds / sem ædrer øllū Skilninge / af hvorium og kemur Fognudureñ i heilogum Anda / sem er hin Þridia Afgiøf / su ed Guds Voludum heiteñ er i Christi Nadar Rÿke / Þad er sa Fognudur / sem Krossfester Mañeñ Heimenum / og Heimeñ Mañenū / Gal. 6. Sa ed forsmäer alla Veralldarennar Glede / sa ed lætur Paal og Silam lofa Gudi Fangelsinu / Danielem ganga Ohræddañ i Leona Grøfena / Sa er þvi til Þegar kemur / ad Meñ græta svo sem ei Grätande / og fagna svo sem ei Fagnande / 1. Cor. 7. Svo sem Hriggver / og þo iafnañ Glader / svo sem Fatæker / eñ þo marga Audgande / so sem eckert hafande / og eigande þo alla Hlute / Eins og Paulus um sig skrifar / 2. Cor. 6. Þesse er Fognudureñ i heilogum Anda / sem rÿker i Christi Rÿke. Þegar Lærisveinarner voru hryggver af þvi / ad Lausnareñ sagde þeim fyrer sÿna Burtfor til Fodursins / þa sagde hañ : Þier hafed nu ad sonnu Hrygd / eñ eg skal sia ydur aptur / Og ydvart Hiarta skal fagna / og ydvarn Fognud skal eingeñ af ydur taka. Ecke talade DROtteñ i þ Siñ um hina eilyfu Himnarÿkes Glede / helldur um þañ Fognud / er þeim gafst af hañs Vpprisu / hver svo var mikell / ad þeir trudu ecke þvi / ad hañ upprisen være / fyrer Fagnadar Saker / Eñ þo allra hellst talar hañ um Afgiafer Heilags Anda / er hañ hafde lofad ad senda þeim af sÿnum Fodur. Hañ var sa ed til fulls upprette Israels Rÿke / þad er Guds Rÿke inne hia oss / svo þeir hofnudu ollū Hlutū / og reiknudu þa þreck ad vera hia DRottne sÿnū JEsu Christo / og med þeim sama stiorn ar hañ eñ nu sÿnum Þegnum / Þad er øllum þeim er a hañs Nafn trua / Hañ er þad / sem ber Vitnesburd vorum Anda / ad vier sieū Guds Børn / eñ ef vier Børn erum / þa erum vier og Erfingiar / sem / Erf-

ingiar

tingiar Guds og Samarfar Christi / uppa þad ad ef vier med hønum lijdum / þa skulum vier og med hønum Dyrdleger verda / Rom. 8. Þesse Guds Ande er Pantur Arfleifdar vorrar / Eph. 1. Þeirrar sem þar uppe er og ei må skemast/ eige saurgast og ei rotna/ svo sem Petur ad hene kvedur / 1. Pet. 1. Þad er hans eilijfa Dyrdar-Rijke / er eg fyrer skømu minnest a / hvert ed hinum Andlega Boludu heited er / Þad er sa Fognudur / sem ecke hefur Auga sied / og ecke Eyra heyrt/ og ecke hefur i nockurs Manns Hug uppstijged / seger Esajas / Hvar Gud er Allt i Øllu / og eingen Umskipte Lioossens nie Myrkursins um Oendanlegar Allder Allda. Eckert Rijke Veralldar hefur svo Megtugt vered/ ad ecke hafe þad Eydelagst / og Eitt hefur uppetid Annad/ En þetta mun eingann Enda taka/ þvi vier munum Eilijflega med Christo vera. Veralldar Høfdingiar drottna yfer mørgum Misjøfnum/ Sumum Bondum/ Sumum Goodum/ Sumum Rijkum/ Sumum Fatækum/ Sumum Truum/ Sumũ Hreckvijsum: En þetta er Samkunda Heilagra / utvaled Foolk og Konunglegur Prestskapur. Hinn Nafnfræge Konungur Pyrrhus / Epirota Konungur spurde sinn Sendemann/ er hann hafde giørt fra sier til Romaborgar/ hvilijker ad væru þra Rads-Herrar / En hann svarade: Ad Radsed være eins og Konunga Samsæte/ en þ må eg med øllu meira Rette segia um̃ Høll ens Mikla Konungs/ DRottens Zebaoth/ þvi þar eru aller Undersaatar ner Konungar. Allur Heimurenn nægde ecke Metorda Gyrnd eins Makis/ Alexandri hins Stoora/ En Guds Rijke næger svo miklũ Skara/ sem eingenn fær taled/ og hefur þa hver einn svo miked Rijke/ ad Alexandri Vellde må i eingann Samjøfnud koma. Þegar Drottenn spaer um Vegsemd Christi Rijkes hier i Nadenne/ Þa seger hann/ Zach. 12. Ad a þm̃ Dege skule hinn Vesælaste af Juda verda eins og David/ og ad jafnvel Þr Heimsku ei kunna ad fara villt/ Es. 35. Þvi voga eg ad segia/ ad hinn minste i Rijke Himnanna mune verda heilagre enn Johannes/ Vitrare enn Salomon/ Frijdare enn Absalon/ Sterkare enn Samson/ og Rijkare enn øll Rijke Veralldarennar og þeirra Dyrd. Þessarar Salu niotande ad verda/ unn þu oss Konungur eilijfrar Dyrdar/ JEsu Christe/

þier med Fodur og Heilogum Anda / sie Vallд og Heidur / Rijke og Kraptur / um Allder Allda / AMEN.

Tuttugasta og Þridia Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 22. Cap.

Vpp a þann Tijma. Þa geingu Pharisearner / og hielldu eitt Rad / ad þeir feinge veidt hann i Ordum. Og sendu til hans sijna Læresveina med Herodis þienurum / so segiande: Meistare / Vier vitum þad þu ert Sannsøgull / og kienner Guds Vegu i Sannleika / skeyter eige nockrum / Þviad þu fer eige ad Mannvirdingum. Þar fyrer seig þu oss / hvad þier lijst: Hvort leifest ad giefa Keysaranum Skatt eda eige? Enn þa JEsus formerkte þeirra Vondsku / sagde hann: Hvad freisted þier mijn Hræsnarar? Sijned mier Minteina Skattsins. Og þeir feingu honum Einn Pening. JEsus sagde til þeirra: Hvors Mynd og Yfirskrift er þetta? Þeir søgdu honum Keysarans. Þa sagde hann til þeirra: Giefed þa Keysaranum hvad Keysarans er / og þad Gude hvad Guds er. Og er þeir heyrdu þetta / undrudust þeir / forlietu hann og geingu i burt.

Exordium.

Vier vitum / ad þeim sem Gud Elska / samverka aller Hluter til hins Gooda / seiger Paulus / Rom. 8. Þetta sannar øll heiløg Ritning med Postulanum / bæde med Ordum og Dæmum: Eingenn hefur sw Torfæra vorded a Gøtu fyrer Guds Børnum / ad hin mattuga DRottens Hønd hafe eckert rudt hana / og leidt sijna Elskendur þar i giegnum / a einhvern Hatt / til þess Gooda / er hann hefur þeim fyrerbwed. Hardydge Josephs Brædra vard hønum til Uppheffdar / Gen. 41. Þvermoodsku Pharaonis snere Gud sijnu Foolke til Triwar styrktugar / Exod. 12. Sw Bølvan er Balach Konungur villde hafa keypt af Bileamis Munne / Num. 23. Vard Jsrael ad Blessan. Achitophels Rad urdu ecke einungis ad Ongvu / 2. Sam. 17. helldur David til Sæmdar Auka. Aræser Sauls Konungs giørdu hann frægann i Jsrael. Jessabels Ofsookner styrktu Eliam / 1. Reg. 18. Ofstope Hamans liette Þrældoomenum af Guds Foolke / Esth. 8. Og þurfum vier ecke margra Dæma hier umm ad leita: Eingenn hefur svo Jllt i Sinne haft / svo sem Æduste Hrøfdingiarner / þegar Herodes og Pontius Pilatus, med Heidingiunum og Jsraels Foolke samansøfnudust yfer JEsum Guds Son / til ad giøra alle þad / er hans Hønd hafde adur fyrerhugad ad skie skyllde / Act. 4. Enn þessare Jllsku þeirra snere Guds Alvitra Rad øllum Heime til Frelsunar og

Syndar

Syndalausnar / hvad i hans Nafne / sem þeir i þad Sinn heingdu uppa Tred / svo sem adra Bølvan / þa þær þeir allar Syndanna Fyrergiefning / sem a hans Nafn trwa / ad Vitne allra Spamanna / Act. 10. Svo Menn meiga jata þad satt ad vera / sem Eliphas seiger / Job Cap. 5. ad DRottenn þænge hina Vitru i Slægdum þeirra / og Rad þeirra / er i giegn standa / munu detta. Dæme þar uppa høfum vier i þessa h. Dags Evangelio / þar vier heyrum / ad hiner Volmu Hundar voru enn nu Einusinne wtsender / til ad þænga hid saklausa Guds Lamb / og høfdu svo haglega tilbwed sijnar Veidebrellur / ad ecke skyllde tilsleppa : Enn hann sem visse hvad med Mannenum bioo / og Ongt giører Rad hinna Ogudlegu / hann felldé þa i hina sømu Grøf / er þeir høfdu hønum bwed / og vann a þeim med þeirra eigenn Vopne / svo sem vier heyrdum af Gudspiallenu /. Af hverju vier nu vilium Hugleida. 1. Hvad vier sieum Yfervalldenu skyllduger. 2. Hver ad sie Skyllda vor vid Gud Almættugann.

Styrk oss hier til / DRottenn minn / fyrer þijns Sonar Forþienustu / Amen.

Utleggingenn.

GIEFed KEYsaranum HVad KEYsarans er / seger DRottenn : Menn leggia þad kannske ad Lillu sumer hverier / ad þeir bioda ad hlijda sier / hverra Virding ad vex vid annarra Undergiefne. Þad kynne ad fliuga einum i Þænka / ad ecke være ad hirda Reidur a þvi / þoott ad Løgenn og almennelegar Skickaner sege þeim nockur Þyngsl a Hendur / sem eingu gieta af sier hrunded / saker Vanmættar sijns / þvi þeir sømu ræda fyrer Løgunum / sem Tollana taka : Enn giætum ad hver sa er / ed þetta seger : Þad seger sa / sem allt Valld giefed er / bæde a Himne og Jørdu / Matth. 28. enn er þo i Þræls Lijke auglijstur / Philipp. 2. Hann sem allt Silfur og Gull a / og ecke vill segia Mannenum til / ef hann Hungrar / Ps. 50. enn hafde þo ecke hvar ed hann mætte Høfde sijnu ad halla / Matth. 8. Hann sem a hverre Stundu kunne ad bidia Fødurenn um 12. Legion Eingla / Matth. 26. enn kom þo i Heimenn / ecke til þess / ad læta sier þioona / helldur uppa þ hann ødrum þioonade / Matth. 20. Hverium Gud hafde giefed Tignar-Sæte sijns Fødur Davids / Luc. 1. Enn vard þo Forsmaan Mannanna og Fyrerlikning Foolksins / Fyrer vorar og allrar Veralldarennar Synder / Es. 53. Seged mier Brædur mijner / Mun hann / sem svo Hættadur var / hafa talad þesse Ord fyrer sijna Skulld / edur munde hann ecke hafa kunnad ad ná Riette sijnum / hefde hans Rijke vered

af þessum Heime? Ecke munde hønum hafa þad Torsookt vorded/ helldur talade hann þau til Blygdunar þverbrotnū Gydingum/ hverier ei villdu þeckia hinn Romversta Keysara fyrer sinn Hofdingia / er þo hafde af Gude þeged Vald yfer þeim / og til þess / ad kienna þier / Guds Barn / þa Aligdne / Er þu ect Yfervalldenu skylldugur / um : Þier kann ad søkiu til Hugar ad koma : Hvad velldur þvi / ad hann skule helldur drottna yfer mier / enn eg yfer hønum/ þar vid erum þo bæder nakter i Heimenn borner / bæder eigum vid Att ockar til Adams ad rekia / bæda hefur Gud skapad / og hverigur ockar hefur neitt af sialfum sier? Þar fellur Svar til : Fyrer Guds Saker skalltu hønum undergiefenn vera / hver ad er allra Konungur : Paulus seger med berum Ordū / Rom. 13. Þar er eingenn Valldstiett / nema hun sie af af Gude/ helldur eru þær Valldstietter/ sem til eru/ af Gude stickadar / þar fyrer / Sa ed Valldstiettenne mootstendur / hann mootstendur Guds Skickun/ enn þeir ed mootstanda/ abla sier Fordæmingar : Þar fyrer / Sa sem seigest Gude vilia vera undergefenn / hann sie og Valldstioornenne undergefenn / Hver af Gude er stickud. Þu seger / hann kom nakenn i Heimenn eins og eg / enn ef Gude þocknast ad klada hann i Purpura/ enn þig i Tötur/ attu Sök a þvi? Ertu þar fyrer Rangeygdur þviad hann er Goodgiarn. Þid erud bæder/af Adam komner / enn sa sem hafde Valld til ad mynda Adam af Leir Jardar / Mun hann ecke hafa Valld til ad setia Eitt Kiered til Heidurs/enn Annad til Vanheidurs? Rom. 9. Hverigur yckar hefur neitt af sialfum sier/ Af hverium þa? Af Gude/ þar fyrer attu hvad mest ad virda þann sem yfer þig bodenn er/ þvi þa Virdingu hann hefur fram yfer þig / hana hefur hann af Gude þeged / Forakta þvi ecke hanns Skickan / enn lat þier nægiast þinn deilldann Verd/og svo sem Menn eru Konungunū skylldugar ad hlyda næst Gude/ i øllum þeim Hlutum/ sem Gud ecke bannad hefur/ þvi framar ber ad hlyda Gude enn Mønnum/ sagde Petur/Act. 4. Svo byrtar oss og ad vera þeim undergiefner/sem hann yfer oss skipad hefur/ ad svo miklu Leite sem hann hefur þad skipad / þvi svo seger Petur/1. Pet. 2. Vered undergiefner sierhverre Mannlegre Skepnu/

Saker

Saker DRottens/hvert helldur Konungunum/svo sem Yfirrꝛdandes/ edur Stioornurunum/svo sem þeim er af honum eru sender: Sꝛ sem þann mootstendur/er af Konungenū sender eru/hān mootstendur Konunginum/Sꝛ sem Konunginum mootstendur/hañ mootstendur DRottne/ Sꝛ sem mootstendur DRottne/ hañ skeyper sier i Fordꝛmingu/ hvar af þad vill fylgia/ ad sa sem sꝛna Yferbodara svijkur / vanvirder edur mootstendur/i þvi Starfe/er þeir a Hende hafa/hañ er sama Doome undervorpeñ hiꝛ Guds. Hvad eru Menn þa Yfervalldenu skyllduger? Þad seger oss Paulus/ Rom. 13. Giallded ollū þad þier skyllduger erud/Þeim Skatt er Skattur heyrer/þeim Toll er Tollur heyrer/þeim Otta er Otte heyrer / Þeim Heidur er Heidur heirer. Tvent þad sꝛdara er ecke svo miog Abota vant / Jafnvel þoott ad Otte sꝛ / er standa ꝛtte af Valldstioornarenne hallde sumum Monnum lijtt aptur fra vondum Verkum/ Eñ utvortis Lotning og Virdingar sꝛ Menn noogar/ þar er ei yfer ad klaga/ þviMargur verdur til ad kyssa a þa Hondena/er hañ giarnañ villde af vꝛre /eñ þad sem gialldast a / er optast fregara hiꝛ Morgum / ecke sijst vid þa sem oss eru af Gude skickader til ad vaka yfer Sꝛlum vorum / af þvi þeir ecke hafa Sverded þad Lijkamlega i Hondunum / Eñ hvad þvi Andlega vid vijkur / þa hafa sumer Menn svo brintad Samvitsku sijnar med einu Stꝛl-Hiarta / ad Sverd Andans / sem er Guds Ord / vill ur ecke a hana / jafnvel þoott þad sie giort til þess/ ad þreyngia sier i gegnū Bein og Merg/ Og vil eg ecke fꝛ mier þad til Orda / þoott Menn sieu treger i Giolldunum / Gud gꝛfe þeirra Christelegum Aminingum hlijdt vꝛre / þꝛ mattu þeir hitt einkis ꝛkta/ þvi DRottenn er þeirra Hlutskipte. Eg vil aptur hverfa til þess/ er eg strax uñ talade : GJefed KEYsaranū H Vad KEYsarans Er/ seger Christur : Hañ talar hier sier klage uñ þꝛr Skylldur / er Yfervalldenu gialldast eiga / og þetta er ecke Mañs edur Eingels / ecke nockurs Veralldlegs Konungs / helldur sialfs Guds Sonar Bod / þar fyrer / ad lijka svo sem sꝛ Kongs Umbodsmadur / er tekur framar eñ hañs Herra hefur boded honum / Hañ sielur / svo er og hiꝛ Prootur i Guds Auglite / er dregur þad af

 Yfer-

Yfervalldenu/ er Þvi med Rettu lyriar ad hafa/ og sæ er Þad utelæt-ur med illu Giede/ hañ giører Giallo sitt ad Synd og ad vondu Verke/ Þvi seger Paall/ Rom. 13. Þar fyrer er einsætt Undergefeñ ad vera/ ecke alleina vegna Reidenar / helldur og Samvitskunar vegna / hañ meinar Konungsins Reide / hvert ed Salomon seger/ Prov. 20. Ad sie eins og ungs Leons Öskur / helldur og Samvitskunar vegna / Þad er vegna Guds/ sem Þetta boded hefur/ hverium vier erum i Hiortum og Samvitskuñ vorū Skulldbundner. Margur Ohlutvandur Þeink-er svo/ og sumer kañske leyfe sier ad tala : Eg hefe eckert Gott af Valldsticorneñe / hun er ecke nema Almuganum til Þyngsla / Þeir hafa miklar Alogur / Meñ sæta hordum Reffingum af Þeim / jafn-vel fyrer smæar Saker. Neyr mier/ Barn mitt/ Jeg vil ecke tala um̃ Guds Bod i Þssu/ Þar Postuleñ skipar ad Meñ skule vera sijnum Yfer-bodurum undergefner / ecke einasta Froomum og Goodum / helldur og einneñ Hardrædum og Hreckvijsum / 1. Pet. 2. Og St. Paall skipar/ 1. Tim. 2. Ad bidia fyrer Nerone Keysara / sem Þo var Gudlaus Madur : Eñ seg mier / kañ eitt Haf-Skip ad fara Leid sijna fyrer utañ Styre ? Eñ Þa sijdur kañ Londum og Lijdum vel ad gañga/ Þui er eingeñ styrer / Hver a ad straffa Synder og Leste ? Hver a ad refsa Ogudlegum Skælkum / Þeim er Froomum og Meinlausum veita Yf-ergang? Hver a ad dæma a mille Bloods og Bloods? Hver a ad skipa Rettindum Mañа / svo hver hallde sijnu ? Hver a ad gefa oss Log ad lifa epter ? Hver a ad skicka oss Kiennendur og Predikara / til ad upp-fræda oss til eilijfs Lijfs / Eñ varna vid Eilijfum Helvijtis Ellde ? Hver a ad vernda oss fra Hernade og Arasum Omilldra Mañа/ svo ad vier lifa megum i Nægu og Roosomu Lijferne med allre Gudrækne og Sidsemie? 1. Tim. 2. Hver a allt Þetta ad giora/ ef Þar er eckert Yfervalld? Gud vardveite sijna Christne fra Omilldum Konungum/ honum sieu og Eilijfar Packer fyrer Þa Stooru Naad / er hañ hefur oss gefed framar ollū Mønnū i Heimenū. Eñ Þ pore eg ad segia/ betra er illt Yfervalld/ eñ eckert/ Þvi hvar svo astendur/ Þar er hvers Hond i moote odrum/ Þar er hver añars Bodull/ Þar er eingeñ Ohultur um̃

Lijf

Lijf sitt/eingeñ um Born nie Kriñur/eingeñ um Eigur sijnar nie Akvisñu/þar er eingeñ Sidseme/eingeñ Kiærleike/eingeñ GudsOtte/i einu Orde ad segia: Þad er halft Helvijte. Þetta munu þr Dögar kalla/er lijda þyktast Alögur af Yfervalldenu / eñ eingeñ veit hvad ætt hefur fyrreñ mist hefur: Ollum Mönium i Heimenum hefur þad ad Vege vorded / ad taka sier Höfdingia / þar sem Almeñingur hefur teked til ad stioorna. Illa gieck þad til a Dögum hiña Ogudlegu Israels Konunga/ Jeroboams/ Manassis/ Achabs/ og añarra: þo var þad eñ þa vert/ þegar eingeñ var Doomare i Israel / og hver eiñ giörde þad rett þootte i hañs Augñ / Jud. 17. Þa var valla nockur Guds Otteking i Israel / þa giördu Benjamitar þa Hæduug / er Scoleñ hefur aungva verre Yferskined / hvetia Sodoma og Gomorra mættu skamast sijn vid ad heyra/þa slatrade Guds Foolk sijnum eigeñ Bræd rum og Systrum/ heille Aitkrijst / mörgum Þusundum Mañna / Svo þar var ecke ein Kona epter i Benjamin / Og hvad vilu vier lengt leita / Vier höfum Epterdæmeñ hier sialfñ oss / þegar þetta Vesæla Land flaut i sijnu eigeñ Bloode / ædur eñ Gud gaf oss Konung / svo ad eingeñ mætte Ohullur leggiast i Reckiu sijna / hversu ægiætlega leid oss þa? Hversu foor þa fram i Lande voru: Mundu Meñ þa ecke Allshugar fegner verda ad jata Konunge/og ganga undir hñ/til ad hallda Lijfe og Lunñ/ Fride z Frelse? Svo er þvi hæltad / Br. M. Fyrer oss Syndugñ Mönñ/ vier hlioottñ Lagaña Þrælar ad vera/uppa þad vier kuñum Frelse ad hallda. Hver sem nu yfergvegar allt þad Gooda/er vier hlioottñ af Valldstioornene/og under eins allt þad Illa/ er hun afstijrer / Hañ munde med betre Samvitsku og fusare Huga giöra Christi Bod / J þvi ad gefa Keysaranum hvad Keysarans er. Eñ ef nockrum þyker Valldstiettarñ Refsingasom/ honum kañ eg ecki ert betra Rad eñ þad er gefur St. Pall/ Rom. 13. Segiande: Villtu ei Valldstioornena Ottast / þa giör hvad Gott er / og muntu Lofstijr af heñe hafa / þvi hun er Guds Þienare / þier til Gooda/ Eñ ef þu giörer hvad Illt er / þa vert Ottastegeñ/ þvi hun er Guds Þienare / til Hegndar og Reide þeim sem illa giöra: Og er svo ut-talad um hid Fyrra.

Eñ

Enn hversu miked ad vier Gude skyllduger sieum / þad kann einginn Tunga ut ad skyra / hverke Eingla nie Manna / og hvi mun þad nockur Mutur fa utsagt / þar sem ad aller Utvalder / aller Heilager i Eilijfu Lijfe fa þad ecke fullgiort um alla Eilijfd ? Eilijfa Tyd skal til þess hafa / ad pryssa hina Eilijfu Giæsku / og Oendanlegar Allder / til ad Vegsama hans Nafn / sem alldrei Enda tekur. Nuersu meigum vier þa jatta med David: O DROTTENN / Mikie erum vier ollum þijnum Miskunsemdum: Samt hefur þo hin Eilijfa Nadugn boded ad vier pryssa skylldum þær Dasemder / er hann giorer a medal Mannanna Barna / ecke fyrer þui / ad hann þurfe vorrar Hroosunar vid / þui hann er Gud Blessadur um allar Allder / helldur ad Jhugan hans Velgiorninga mege verda oss til Sidbootar og Saaluhialpar. Vier heyrdum Fyrra Sunnudag talad um hinn Vonda Þioon / sem var sijnum Herra 10000. Punda skylldugur / Munum vier ecke aller meiga atla a Beck med honum / þegar ad Skullda-Dogunum kiemur ? Saal og Lijkama hefur Gud giefed oss! Til hvers ? Ecke til ad bruka þad svo sem vier villtum sialfer / helldur til ad þioona DRottne þar med: Lijkamenn er hinn Oædre Partur vors Skapnadar / Hann hefur Guds Giæska lient oss til ad utvega Atvinnu vora / svo ad vier i Sveita vors Andlitis kunnum vors Brauds ad neyta / Gen. 3. Þo hefur hann skiled sier Leigu hier af / þui St. Pall seger: Vited þier ecke / ad ydar Limer eru Musterer Heilags Anda sm i ydur er / hvern þier hafed af Gude / og þier erud ecke sialfs ydar Menn: Hendurnar hefur hann lient oss til ad brioota Voludum vort Braud / Fæturnar til ad gánga fusleg i Guds Hus / Augun til ad upplypta þeim til Himens / hvadann oss kiemur Hialpenn / Eyrunn til ad heyra Guds Ord / og vardveita þau / Tunguna til ad lofa hans Nafn / Enn i ollu þessu hofum vier reftast vid hinn Almattuga / þad hefur geinged Andhælis fyrer oss / vier hofum lied vora Limu Syndenne til Jbudar / og læted hana drottna i vorum Daudlegum Lijkama / Rom. 6. Þar vier attum ad lia þa Riettlætenu til Verkfæra. Margur utrielter Hendurnar til Rans og Þioofnadar / Til ad meida Holld sijns Naunga / og ad hefna sialfur sijn /

Enn

Eñ stela Nefndeñe frá Gude / Svo lángt er frá þvi/ ad Meñ giefe Gude hvad Guds er / Fatækurnar eru næsta fimer / til ad hlaupa a hiñ breida Veg/ Auguñ eru Skalkur/svo ad allur Lykameñ verde Skalk- ur / Grañskign til ad sia Bialkañ i sijns Broodurs Auga / Eñ ad Kvistenum i sialfum sier giæta þau ecke / Eyrun klæia epter þvi er þau heyra vilia / og eru opeñ vid Bulldre Veralldar þessarar / svo ad Guds Ord fa ecke Rum i þeim/ Tungañ kemur sier skamarleg Ord z Fiblslegt Nial/ sem Christnum hæfer ecke/ Roog/ Lyge / Bakmælge / og añad þvi um lykt. A oss Auma Meñ/ hversu illa høfum vier þa Gude gollded hañs Husa-Leigu ? Vited þier ecke /ad þier erud Kyrkia Guds ? Seger Postuleñ: Eñ hañ sem Guds Kyrkiu skemer/ hañ vill Gud skeña / seger hañ / 1. Cor. 3. Eñ hvernig høfum vier rækiad Guds Hus/ Brædur mijner ? Pad ætte ad vera Bæna-Hus / eñ vier høfum giørt þad ad Ræningia-Bæle. Eñ ef Gud skilur sier nu þvi- lijkañ Skatt af Lijkømum vorum / Mun hañ þa læta Sælena bua Oleigis? Aungvañ Vegeñ/Peningureñ er Judar sijndu DRottne/ hañ var golldeñ fyrer Høfud hvert i ollu Roma Rijke / þar fyrer gallt og JEsus Skatteñ fyrer sig og Petur/er hñ spurde hañ ad/hvert Ver- alldleger Konungar tækiu Skatt af sijnū eigeñ / edur af Añarlegum / Matth. 17. Þar hañ ætte þo ecke Skatt ad gialldа/þvi hañ var ecke einasta Kongboreñ / helldur Konungur ad Eilijfu / Svo a og sier hver Eiñ af oss fyrer Sælu ad sia / Hun bijr i Leigu-Huse / Hun a ecke einasta epter þad ad giallda/ helldur og fyrer sialfa sig . Eñ hvad eigum vier þa ad giallda/Edur hver er Skattur Hins Allra Hæsta? Þad giører hañ sialfur bert/ Ps. 50. Ecke et eg Kiøt hiña Sterku Vxaña / og ecke dreck eg Blood Hafraña / Offra DRottne Lofgiørd- eñe/og luk Hinum Allra Hæsta þijn Heit. Hver er su Lofgiørd/er Gud af oss heimter ? Er þad noog ad kasta uppa hañ Kvediu siñe / med einu Psalm-Verse? Fiærre fie þvi/Þad heiter ad nalægiast hañ med Vørunum/ eñ Hiartad er lángt þar frá. Gud verdur ecke med Mælge prijsadur þeirre er Heidingiar bruka / og meina sig fyrer hana ad Bænheyrast/Matth. 6. Helldur svo siñ David/þar hañ seger.

Sf Lof

Lof seig þu DRottne Ønd mijn/og allt hvad i mier er hans blessada Nafne. Ef vier vilium Gud akalla i Anda og Sanleika / þa skal Syndaren koma hræddur og skialfande fram fyrer Hin Heilaga i Jsrael/han skal yfervega hns Heilagleik/ og sin Overdugleik: Mergd sina Synda / og Fiolda hans Myskunsemda : Guds Þolenmæde/ og sitt Toomlæte : Guds brennande Elsku til syn / og syna Eymd og O-lucku/sin ecke gefur i Lykama þessa Dauda elskad hn af ollu Hiarta/ og ollum Kroptum/ Er oss svo heitt elskade: Og þegar hans Hiarta er af slykre Hugraun brædnad i honum sem annad Vax / þa skal han hroopa af Diupenu til DRottens/ eins og David : Mynar Synder eru mier yfer Hofud geingnar / þær eru vordnar mier mikels til Of-þung Byrde/ og med Tollheimtu Manenum / Gud vertu mier Synd-ugum Lyknsamur / En er þu svo giorer / þa mun Anden bidia fyrer þier/ med Oumrædelegum Andvorpunum : En han ed Hiortun ranw-sakar/ veit hver ad er Andans Meining / þvi han er epter Gude Med algangare fyrer Heilaga / Rom. 8. Og er Gud svarar þier i Leyndum Hiarta þyns fyrer heilagan Anda/ sa ed ber þynum Anda Vitne um/ ad þu sierl Guds Barn / seigiande: Vertu Hughraustur Sonur/ þier eru þynar Synder fyrergiefnar : Þa Offra Gude Lofgiordene / og seig med JEsu Moodur : Myn Ønd miklar DRottenn / og min Ande gladdest i Gude Heilsugiafara mynu: Þesser eru Kalfar Vara vorra/ er vier eigum Gude ad foornfæra / Os. 14. Þad er þad Offred sem fyrer honum gyllder / þvi Harmþrungen og Sundurknosadenn Anda mun hn ecke fyrerlyta/ Ps. 51. Hver eru þau Heilen/ er vier eigum honum ad lula : Þad eru þau er vier hietum honum i Skijrnene/ þeg-ar hans Eingietest Sonur / hinn Frydaste medal Manana Barna / Trulofade oss sier i Naad og Myskunseme / Hver voru þau / þad vier sialudu Gude/ Helga Tru/ uppa hveria vier skijrder vorum/ en afneit-udum Fiandanum og ollu hans Alhafe / Hver er þa Heilog Tru : Ecke su alleina sem þecker Gud ad vera / hvad einig giora Dioflar-ner og skielfast þar af/ Jac. 2. helldur hun/sem ad verkar fyrer Kiær-leikan/ Gal. 5. Hver ad er þolenmoodur og goodgiarn/ ecke Øfund-

sukur/

stukur / giörer eckert Illmanlega / ecke blæs hañ sig upp / er ecke Oꝛ sidsamur / hañ leitar ei epter þvi sem hañs er / ei þunglyndur / hañ þeinker ei Illt / hañ fagnar ecke yfer Rænglætenu / eñ samfagnar Sañleikanum / hañ umber allt / hañ truer øllu / hañ vonar allt / hañ þoler allt / 1. Cor. 13. Þad er su Tru / er vier jætudum Gude i Skyrnꝛ eñe / er sijſka Avexte af sier gefur / hverier sijdur meiga vid hana ſkilia / eñ Byrtañ vid Soolena. Eñ hvert er þa Andſkotans Athæfe er vier neitudum? Þad eru Holldsins Verk / sem Paulus upptelur / Gal. 5. Nordvoomur / Saurlijfe / Ohreinleike / Lausung / Skurgoda Dyrkun / Fiolkijnge / Fiandſkapur / Þrætur / Kapp / Reide / Þrætlaner / Sundꝛ ur þyckia / Flockadrættur / og añad þeim lijkt / Þetta eigum vier ad læra / eñ hitt ad giøra / ef vier vilium giefa þad Gude sem Guds er / þvi svo seger Drottiñ fyrer Muñ Esajæ Cap. 1. Þvoed ydur / Hreinsꝛ ed ydur / Taked ydar Illſkubreytne fra minu Auglite / Læted af Illu / eñ læred Gott ad giøra / Komed sijdañ og eigumst Løg vid / Þo ad ydꝛ ar Synder sieu raudar sem Blood / þa ſkulu þær verda hvijtar sem Snioor / og þo þær sieu sem Purpure raudar / þa ſkulu þær verda hvijtꝛ ar sem Ull. Þeir sem eru ſkyllder under nockurn Konung / þeim byrꝛ ar ecke Einungis ad greida hm̃ Skatta og Skylldur / helldur og ad ſtrijꝛ da a mote hñs Ovinũ / Nu er eingeñ þvilijkur Guds Ovinur sm̃ Diøfꝛ ulleñ / þvi Christur og Belial eiga eckert Hlutſkipte samañ / 2. Cor. 6. Nu fyrst vier erũ geingner Gude til Handa / Þvi ſkylldũ vier þa draga eitt Ok med Satan? Andſkotans Taumi dregur Hollded / eñ Guds Ande stijrer Andeñ / lætum oss i hønum ganga / svo munum vier ei fremia Hollsins gyrnder / og Iklædumst Guds Herſkruda / svo ad vier getũ mootstaded Prettum Diøfulsins / Eph. 6. Þa erum vier retter Guds Þegnar. Eñ Jesus Christus sa ed Høggormsins Høfud hefur i sund ur mared / z nidurbroted Helvijtañs Port / hñ virdest ad troda Diøfuleñ under Fætur vora / Eñ giefe oss ad beriast goodre Barættu / behallda Trune og goodre Samviſku / þar til oss uñ sijder verdur af sijdes løgd Corona Riettlætesins / sem DRottiñ Gud virdest ad gefa oss a þeim Dege / þegar vier eigum ad giallda þa Sijdurstu Skulld / og afhenda

þad Gude hvad Guds er / Sem er Saal og Lijf / hverk' vier høfum ad Lane/og ecke ad Eign þeged. Þad Bænheyre Fader Myskun-semdanna/fyrer Son sinn JEsum Christum/Amen.

Tuttugasta og Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 9. Cap.

Þañ Tijma. Þa ed JEsus talade þetta til þeirra: Sia þu / ad Nøfdinge nockur gieck ad/og tilbad hañ/seigiande: Mijn Dootter er nyfalud / eñ þu kom og legg þijna Hønd yfer hana/og mun hun lifa. Og JEsus stood upp / og fylgde hønum/ og so hañs Lærisveinar. Og sia þu/ ad Kona/ hver ed hafft hafde Bloodfall i Toolf Ar/ gieck a Bak til vid hñ/og snerte Falld hañs Klædnadar. Þvi hun sagde med sialfre sier : Ef ad eg mætte ad eins snerta hañs Klædnad/munde eg Heilbrygd verda. Eñ JEsus snerest vid/leit til hennar/og sagde: Vertu Hughraust Dootter/ þijn Trua giørde þig Heilbrigda. Og a þeirre sømu Stundu / vard Konañ Heilbrygd. Og þa ed JEsus kom iñ i Nøfdingians Hus/ og sa þar Ludurþeitara / og Bulldran Foolksins / Sagde hañ til þrra : Vijked fra/ þviad ecke er Stulkañ dæud/heldur sefur hun. Og þeir dærudu hañ : Eñ sem Foolked var utdrifed/gieck hañ þar iñ/ og took uñ hennar Hønd : Og Stulkañ stood upp. Og þetta Ryckte barst ut uñ allt þad sama Land.

Exordium.

HAD eru merkeleg Ord / Sem Esajas Spaamadur skrifar i hañs Bookar 26. Cap. Og hañig hlioода : J Angistenne vitiudu þeir þijn DRottenn / þeir vthelltu audmiukum Bænum / þegar þu typtader þa. Svo er þvi ad vorü auma Hollde og Bloode / Christner Men / Ad þeger allt ad Oskum geingur / þa þecker þad a Stundum hverke Gud / nie siñ eigen Veikleika / og hvort vier siaum nærre Daglega a þeim / sem DRotteñ typtar / hversu ad Manneskiañ er sier Onoog uñ alla Hlute / þegar hañ byrger ÿfer hette siñ Augliite/ þa er þad eins og þad ecke kame vid oss / soo sem ad eitt helldur eñ annad sie undañ þegeñ þeim Ookostum / er Syndeñe fylgia / og Eliphas af Theman kallar ølium þañ vist fa / seigiande : Ad Madureñ fæddest til Armæduñar/ svo sem Neistarner af Glooðeñe fliuge i Lopted upp : Eñ hvort ad þessu sie svo vared / þa syneʃt svo sem ecke eige aller vid lijkañ Kost ad bwa / þar nockrer bada i Roosum / og vita ecke af miklum Moorgange ad seigia : Hiner þiaast alla Æfe sijna / og sia valla gladañ

Dag

Dag : Enn þad er Eptersioonar-verdt / hverre ad hinn Ríke skeu betre enn þessara / ed Menn þad riett adgiæta : Ad vijsu syniest þad fyrer Mannlegum Dóme / annars er þad vist / ad i Velgeingnenne er Mannenum hætt vid ad gleyma Gude / sem er hin stærsta Olucka / er Syndaranum kann ess ad falla. Þegar Israel vard fullur og feitur / þa giördest hann Lauslætur : Þegar Skeinklare Pharaonis var apturkomenn til Virdingar sinnar / þeinkte hann hvercke a Joseph nie Myrkvastofunna / Gen. 40. Þegar Nebucadnezar virdte fyrer sier øll hans Stoorvirke / er hann hafde læted giöra i Babylon / þa upphafdest hans Hiarta / þar til Gud strapfade hann / og liet hann eta Gras med Villu-Dyrum / Dan. 4. Þegar Baltazar sat ad Dryckiu / og var af Ofmetnade liet saurga Kierenn / sem brukud høfdu vered til Þioonustunnar i Guds Huse / þa vard hann rekenn fra Ryke og Lyfe / Dan. 5. Þegar Herodes Konungur metnadest i synu Hiarta af Velgeingnenne / og gaf ecke Gude Dyrdena / þa vard hann slegenn af Eingle DRottens / og dó vesølum Dauda. Enn svo ad Guds Børn ei rate i þvilykann Saalar Haaska / þa leggur hinn goode Gud þeim syns Sonar Krossa Herdar : Og þore ad seigia / ad DRotten hefur i synu Raadaryke meira ad vinna med hønum einum / enn med øllu synu Epterlæte. A medal annara hlutanna vier tvø Dæme þar uppa i þessu heilaga Evangelio / Samkundu Høfdingians Dóttur / og blodfallssiuku Konunnar / og af baadum þeim hverfu ad Truenn reynist og eflist i Krossburdenum / svo sem Gulled hreinsast i Ofnenum / 1. Pet. 1. Vier viljum i DRottens Nafne hugleida. 1. Dóttur Dæme. 2. Hinnar Bloodfallssiukú.

O þu goode Gud / vert oss naalægur med Fulltinge þyns Anda / J. JESU Nafne / AMEN.

Utleggingenn.

SJA þu Ad HOFDinge Nockur GEck Ad Og TJLbad Hann seger i Gudspiallenu : Lucas og Marcus segia hann hafe vered Samkundu Hofdinge : Kannske hann hafe hvorttveggia vered / þvi Gydingar høfdu Høfuds-Menn i hverre Ættkvyssl / og þar ad auke høfdu þeir Forstodu-Menn i þeirra Samkundum / Hvernig sem þetta hefur vered a sig komed / þa hefur hin þo Mikelsmetenn vered medal Gydinga / enn Lyklinde er / ad hann mune ecke hafa mætt JEsum mikels / adur enn Naudenn þryste hønum til þess. JEsus hafde i heillt Ar kennt / predikad og giørdt Kraptaverk i Capernaum / Enn þess er ei gieted / ad Høfdinge þesse hafe feingest miked þar um / fyrr enn hans einka Dootter var adkomenn Dauda. Þad maa og allvijda lesa i Gudspialls-Søgunum / Ad þess hattar Menn høfudu JEsum fram ar og ofsoktu / Enn ad þeir mundu leita Lids hia hønum i nockrum

 Naud/

Hluf / og þar fyrer søgdu Gydingar fordum Daga / er þeirra Sendemeñ komu aptur/og søgdu um̃ DRottiñ/Joh. 7. Alldrei hefur nockur Madur talad svo sem þesse/þa svørudu þeir/sege eg/Hvert erud þier og villter/. Truer nockur af Høfdingiunum a hañ / edur af Phariseunum. Ad eg fare mier þad ecke til Orda/ad Judar høfdu mynktad/ ad hver sem medkénde JEsum ad vera Christum/ hñ skyllde bañsettur vera / og rækur fra þeirra Samkundu / Joh. 9. Edur um̃ þad tale / ad Samkundu Høfdingeñ reiddest honum nærsta mioog / er hañ læknade Kvinuna a Sabbats Dege / þa er i 18. Ar hafde Ohraust vered/ Luc. 13. Af hveriu øllu sia maa/ ad Guds Sonur hefur ecke Velþockadur vered hia þesslage Foolke / eñ ecke ad sidur rak Neydeñ þeñañ Mañ til ad fasta JEsu til Foota med Audmiukre Bæn / svo sem bæde Lucas og Marcus skrifa/ svo þad rætist a honum/sem David um̃ sig skrifar / Ps. 18. Þegar eg kvelstumst / þa akalla eg DRottiñ/og hroopa til Guds mijns/ þa Bænheyrer hañ mijna Raust/ af sijnu Mustere. Eñ þu/ Christeñ Madur/sem þetta heyrer/Tak þetta Dæme þier til Vidvørunar/ og Tru þiñe til Styrkingar ef a liggur/ þu hefur mate ske ecke hyrdt svo um̃ ad leita ad JEsu a medañ þier vel geck/ A medañ þu varst a Bloome þinar Æsku / þad kañ vel vera/ad Synder þijns Ungdooms hafe vered margar: Hafe nu DRottiñ viliad þijn med Krossenum/ þa kañast þar vid/ ad hañ bender þier til þess ad koma til sijn / sem ad er DRottiñ þiñ Læknare / hafe Gud ecke straffad þig med Lijkamans Ohreyste/ þa rañsaka þo vel/ hvert þu alheill siert. Þesse Høfdinge atte Eina einka Dootftur / sem an alls Efa hefur vered honum kiærare eñ øll hañs Aleiga: Þu att og fyrer eitne Saalu ad sia/ Kostulegre Dyrgrip fiñur þu ecke i allre Verølldeñe/ þvi hvad gagnar þad Mañenum/ seger Endurlausnareñ/ad hañ eignest allañ Heim þeña / eñ lijde Tapun a Saalu siñe/ Matth. 16. Dijrmæt er hun/ecke einasta þess vegna/ad hun er i Fyrstu epter Guds Myndskøpud/ helldur hins añars laangtum framar / ad hun er med Guds Bloode Endurkeypt / Giæt ad hvert hun Heilbrygd er / Þier virdest ad svo sie / af þvi þu keñer þijn einkis Meins / og þijn

Saala

Sála er ecke Órooleg i þier / svo sem Davids var / Enn eru mier til/
Kiære/ ad þau Smæren eru ecke betre / sem daud eru / helldur enn hin er
syrda: Munku þar fyrer hraustare vera þoott þu sierd lijkur þeim er
Jeremias seger: Cap. 5. Þu typtar þa DRottenn/ Enn þeir finna þad
ecke til. Ber Lyfernis Hattu þijna saman vid Mæle-Snuru Guds
Heilaga Lögmáls/ hvert þu hefur elskad DRottenn Gud þinn af allre
Ondu þinne / og öllu Hiarta þijnu / og öllu Hugskote þijnu / Og þinn
Náunga sem siálfann þig / hvert þu getur sagt med hinum Rijka
Yngling/ sem kom til JEsum / og vilde fá ad vita hvad hann giöra
skyllde / svo hann mætte eignast eilijft Lijf / Matth. 19. Ad allt þetta
hafer þu giört frá Barndoome þijnum: Og vil eg nu sleppa þessu /
þvi ad eingenn Manna hefur umm Æfe / Guds Lögmál uppfyllt/ nema
hann Einn/ sem bar vorar Synder/ og alla Lögmálsins Bölvan/ siálf-
ur Syndlaus/ Hreinn/ Heilagur/ og fráskilenn Syndurunum/ Heb. 7.
Enn seg mier / hefur þu halldeð glöggvann Reikningskap vid siálfann
þig hier umm/ svo þu hafer ydrast Syndanna af Hiarta/ og læted þier
þad leidar verda? Hvert þu hefur lagt vid þijn rotenn Sár og Andleg-
ann Hollo-Jua / þann Plástur er alleina kann ad græda / sem er JEsu
blessad Blood med Trunne medteked af Læknarans Hende/ og hvert þu
ad Sijdustu hefur af Alvoru Kappkostad / ad betra þinn Lifnad/ hvert
þu hefur ecke geinged Umþeinkingarlaust aptur til sömu Synda /
vellt þier i sama Saur/og syndgad uppá Nádena/og hvert hinn sijdare
Dagurenn hefur bætt nockud umm fyrer hinn fyrra. Reyned ydur/seger
Paulus/hvert ad þier erud i Trunne/ 2. Cor. 13. Giörum svo/ vit-
um til hvad heitt vier elskum Gud/ þegar Holldsins Lyster ödrumeg-
enn: Hverta Trúar Averxte vier finnum i Fare voru/ hvert Guds Ande
virkar i oss fyrer sanna Ydran / hvert vier erum svo tilbuner med vorn
Reikningskap / ad hvertu Kvöllde Dags / ad vier sieum þar visser/ ad
þott vier deyum/ þa munum vier samt lifa/Joh. 11. Allt svo leinge
ad vier ecke temmum oss þetta Hugarfar/ þa þeinkia Menn hid sama /
sem Eingillenn af Laodicea / Apoc. 3. Eg em Rijkur og Audugur
noog og þarf Einkis vid / enn þu veist ecke/ seger DRottenn / ad þu
Vesall

Vesæll ert/Aumur og Voladur/Blindur og Fatlaus. Eg ræd þier/ ad þu kauper Gull af mier / Gull þad i Ellde er reynt / svo þu Audugur verder/og Jklædest hvijtū Klædum/svo ad Vanvirda þiñar Fatleysu ecke Openberest. Eñ nær vier hölldum Reikning vid sialfa oss/ þa sæum vier ad þeckia / ad vorar Misgiørder setur hiñ Alskygne Gud frame fyrer sig/ og vorar Ovitanlegar Synder frame fyrer sijnu Auglite/Ps. 90. Hvad þa/Brædur mijner? Munu þa ecke um̃ skioer uppliukast vor Augu / svo ad vier sæum ad sia / ad allt Höfuded er siukt / allt Hiartad er veikt / fra Hvirfle og allt til Ilia er þar ecke nema Saar/ Kaun/ Beniar og Þrote/ Esa. 1. Hvad er þa vor Saala betur a sig komeñ / eñ þesse Höfdingians Doottet / su er var Daudvona/edur og Andvana Lijk/svo sem Matthæus skrifar: Stoor Naud þreingde Jairum til ad leita Christi / Eñ læstum oss ecke vera Ræktar mikie vid Saaler vorar/ eñ hañ var vid Doottur sijna: Eingeñ er Krossburdur meire/eñ su Baraatta/ sem er a millum Holldsins og Andans/ Gal. 5. Og Tilfiñing Synda siña / med hverium vier hefum hiñ Naaduga Gud styggdañ/ hun uppþurkade Davids Krapta/ svo sm̃ þa Hey þornar a Sumre/hun lagde hañ i Daudans Dupt/hun hiellt Vöku fyrer hañs Augum/þad hañ vard svo Maattlaus/ ad hoñ gat ecke talad! Ps. 77. Eñ hvad skulum vier þa Raads taka/ Br. M.? Hvad giørde Jairus? Hañ fiell til Foota JEsu/ seger Marcus/og bad hñ mikelega: Giør slijkt hid sama/Christeñ Madur/ Ef þu villt ad þijn Saala heilbrygd verde/ Audmijk þig under Vollduga Guds Hönd: Eg jaatade DRottne Synd mijna / seger David/og þa fyrer gafstu mier þad/þad var og satt/ þvi under eins hñ sagde: Syndgast hefe eg a moote DRottne / Þa svarade Spaamadureñ Nathan honum: Svo hefur DRotteñ Synd þijna i burtu teked/ 2. Sam. 12. JEsus rækte þad ecke vid þeña Samkundu Höfdingia / þoott kañske ad bæde hañ og hañs Lagsmeñ hefdu forackta̅d hañ meir eñ um̃ eitt heilt Ar / þvi hañ visse ad hañs Saala var Angur full i honum/og villde þvi ecke leggia Sorg ofañ a Sorg/ helldur geck hañ strax a þa Leid/er hñ beidde hañ um̃: Hier rætest þad sem Esajas um̃ hñ spaaer

og Matth. 12. Ytrekar / segiande : Hañ mun ecke deila og ecke kalla / og eingeñ mun a Strætunum hañs Raust heyra / Eitt brakadañ Reir mun hañ ecke sundurbriooka / og Eitt riukanda Hør-Kveik ecke utslöckva/ hins sama hefur þu ad vænta / Christeñ Madur / hver helst þu ert/ hia Gude er eckert Mañgreinar Alit / þegar þu med David kallar til DRottens a þijnum Mooþgangs Tijma / þa þu uppretter þijna Hönd a Nattkar Þele og lætur ecke af/ fyrer þvi ad þijn Sala vill ecke huggast lata/ Ps. 77. Jaa/ allra helst þegar þu biður um Fyrergiefning þiña Synda/ þvi til þess er Guds Sonur i Heimeñ kom eñ/ ad hañ niðurbriooti Diøfulsins Verk/ 1. Joh. 3. A medal hverra Syndeñ er hid versta. Edur meinar þu ad hañ/ sem liet þad ad Bæn Jairi/ad uppvekia hñs Dootkur/an hvers hñ kuñe þo hoolpeñ ad ver da / ad hañ mune neita þier um Kvittun þiña Synda / nær þu heñar Sorgfullur leitar/ þar hñ veit ad þu kañt ecke añ heñar Saluhialpena ad erfa/ eñ hñ er þo i Heimeñ komeñ til þess/ad kalla Synduga og ecke Rettlata til Jdranar / Matth. 8. Og vill ad aller Meñ verde Saluhoolpner og komest til Sañleiksins Vidurkieñingar/ 1. Tim. 2. Af Hiartgrooeñe Medaumkvun og breñande Elsku til Syndugra Maña / hroopade JEsus fordum Daga : Komed til Myn aller þier sem Erfided og Þunga þiader erud/ eg vil endurnæra ydur / Matth. 11. Þvi kiemur þu þa ecke til Guds / hvers Synder ad eru yfer þitt Höfud geingnar/ og þier mikils til Of þung Byrde verdnar / þar þu veitst ad hañ svared hefur og sagt : A hverium helst Tijma ad hiñ Ogudlege snyr sier fra sijnu Ogudlegu Athæfe / Svo sañarlega sem eg life / hñs Misgiørninga skal ecke ad Eilijfu minst verda / Ezch. 18. Slijka Hlute afrekar Bmvøndun Drottens hia syndugu Mønñum/ þa heñe er med audmiuku Hiarta leked/svo vier meigum jata þad satt ad vera sem Paulus til Hebræos seger / Cap. 12. Ad øll Typtan/ medañ hun aliggur/ þyke oss hun Sorg og eingeñ Glede ad vera/ eñ epteræ gefur hun Fridsamlegañ Avøxt Rettlætesins. Jairus þesse/ var eiñ Samkundu Høfdinge/an Efa eiñ Skrifftlærdur og uppfræddur i Moysis Løgmale / eñ i þvi finnur hañ eckert Rad moote Daud-

anum / sem ei var Von / þvi Bookstafurenn deyder enn Andenn lijfgar / 2. Cor. 3. Bæde hann og hans Doottler høfdu syndgad a moote Løgmaalenu / enn Løgmaaled skylldar þa alla under Daudann / sem ecke uppfylla þad: Svo høfum og ecke vier synduger Menn neitt rar Hiaalpar ad vænta i Løgmaalsins Verkum / þoott vier sieum þau skyllduger ad giøra / þvi Løgmaaled er innkomed svo ad Syndenn yfergnæfde / seger Paulus / Rom. 5. Þad er / ad hun yrde uppvijs / þvi ann þess mundum vier ei Syndena þeckia: Þad er ei annad enn eitt Brijne / a hveriu Daudenn hvesser sinn Brodd / þar ed Syndenn er Broddur Daudans / enn Kraptur Syndarennar er Løgmaaled / seger Paulus / 1. Cor. 15. Þvi þad fordæmer þa a sem hana dryia: Hvar høfum vier þa Lijfs ad leita? J Trunne a hann sem Løgmaaled hefur uppfyllt / Daudann sigrad / og bored Synder vorar uppa Tried / enn fest þar Handskriftena þa sinn moote oss var. Enn svo sem Paalmavidurenn rietter sig upp under Þunganum / svo vex Truenn i Krossburdenum: Jeg skal ecke segia hversu Truar sterkur ad Jairus hefur i Fyrstunne vered / þ synest hann hafe ecke meint / ad JEsus Guds Sonur være / helldur Spaamadur nockur / svo sem Elias edur Eliseus / sa ed kynne ad uppvekia Dauda eins og þeir / annars munde hann ecke hafa meint / ad hann þyrfte ad ganga heim med sier / og leggia Hønd yfer Dooktur sijna: Hitt er vijst / ad hanns Tru hefur ecke svo sterk vered / sem Kvinnu þessarar / er hier umgetur / edur hinnar Cananæisku / edur Hundrads-Høfdingians. O minn HErra JEsu / hversu næi kvæm er þijn Lyknar-Hønd til ad Endurnæra hinn riukanda Hør-Kveik / hann liet sier þad ecke noog þykia / ad hann Bænheyrde hann svo fliott / sem hinn kunne ad bidia / og geck strax af Stad / helldur a Vegenum styrkte hann Tru hans med þvi allra dasamlegasta Kraptaverke / er hann giørde vid Kvinnuna: Ad sønnu hefde Frelsarenn kunnad ad lata þetta Almættis verk seint vera / eins og øfiur / er hann hanade ad bera ut / enn þad villde hann ecke: Hanns Lyknar-Hønd er Fricoffsom. Hann giorde hier tvent i einu. Hann læknade hina Naudstoddu og Færadu Konu / er allre Aleigu sinne hafde forgefens kostad uppa Læknara / og under eins styrkte hann hennar og Jairi Tru: Þvi trued mier til / ad

hann

hañ hefur ecke forgefens talad þesse Ord: ÞJJN TRua GJørde Þig HEJla. Ja/eñ þa framar / þegar Hus-Karlar Jairi kuñu i moote hønum/ svo sem Lucas og Marcus skrifa / og søgdu: Omaka ecke Meistarañ/Þijn Dootter er sæalud/þa hefde hønũ mætt til Hugar koma / ad þad være ute / eñ JEsus slepte ecke siñe Hende af hønum/heldur sagde hñ: Ottast ecke/Tru þu alleina. Lææt þetta Dæme vera þier jafnañ fyrer Augum/ Chr. M./ þegar þijn Trua tekur til ad veiktast i Mootgængenum/og þier kemur til Hugar med David/ad Gud hafe forgleymt Myskunsamur ad vera/ Ps. 77. Siæ hier hvad trur ad þiñ Lausnare er / ad hañ freistar einkis yfer Megn fram/ 1. Cor. 10. Þu megnar ecke hiñ allra miñsta Truar-Neista ad kveikia i þier/ Guds Verk er þad/ er þad veik Tru/ þa er þad þo Tru/ Gud añ sijnum Giørninge / læt siæ/ ad þu alleina ecke sløckver hañ med Opolenmædeñe og Vænarleisenu / og vert svo viss uñ/ ad hñ blæs siælfur ad þvi glooande Kole / er hañ hefur lagt a Varer þijns Hiarta: Hañ liet ecke Petrum søckva/ þo hañ være Truar veikur/ Mallh. 14. Hañ leifde ecke ad hans Læresveinar forgeingu / þoott þeir være Lytil-Truader/Luc. 8. Hañ upvakte Lazarum/ þoott Martha efadest uñ/ ad hañ munde fyrr upprijsa/ eñ a sijdasta Dege/ Joh. 11. Og hversu opt ætalde hañ Læresveinana fyrer þeirra Truarleyse/Svo ad þeir beiddu hañ / og søgdu: HErra / auk þu oss Truna / samt eblldest Guds Krapttur svo med þm / ad þeir urdu þess Allshugar fegner/ ad þeir mætta niooota þeirrar Tru / ad þola allar Nædungar hans vegna. Jeg vil ei tala uñ þad mikla Myskuniarverk/er JEsus giørde vid hiñ Tunglsiuka/ og Fødur hñs/er hañ sagde: Ef þu truer/þa er Truudum allt møgulegt / Eñ Faderen æpte Nastøfum/og Taradest miøg/ seigiande: Jeg true HErra / eñ hiælpa þu Vantru miñe: Og JEsus rak Diøfuleñ ut af hinum Tunglsiuka/ Took i Hønd hañs og reiste hañ upp/ Marc. 9. Svo læt þier nu og nægiast DRottens Naad/Christeñ Madur/þott þier finest/ad þijn Trua ecke sem sterkust sie/þvi hañs Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum/ 2. Cor. 12. Og er þetta nu svo ut-talad uñ hid Fyrra.

Epterfylger ad tala med fam Ordum uñ þad Sidara. Ecke miña Traust edur Hiælparvon stendur Christinū Mañe af þre Mysk un/ sem vor Frelsare giorde a þeirre aumu Konu / Er med Tru siñe þæde Heilbrygde af honū. Evsebius skrifar i hns Christendooms Sogu/ og 7. Book/ 17. Cap. Ad hun hafe Heideñ Mañeskia vered/ Kyniud ur Cæsarea Philippi. Þier kyñe til Hugar ad koma/syndugur Madur / ad Christur hafe ecke giora viltad þvilijk Stoormerke / nema medal sijns Foolks og Gydingaña : Eñ Dæme hiñar Cananæisku/ Hundradshofdingians / hiña Diøfuloodu i Gergeseaña Landa-Merkium/ sijner allt añad/ Og þvi skyllde hñ neita þeim Kraptaverk aña/ hverium hañ hafde fyrerhugad Nad Evangelii / svo sem stendur hiá Esa.62. Ad Drotteñ mune framleida sitt Rettlæte og sijna Dijrd fyrer allar Þiooder: Þu seger/ Gud giører þo ecke Kraptaverk Maña a medal a þessum Døgum: Eñ seg mier / Hverk er Krapta-Verk meira eñ þad / ad hañ hefur giort oss Abrahams Sonu af Steinum/ þad er af Heidingium/ þeim er Stocka og Steinadyrkudu/ og voru þeim siælfer lijker : Þesse Vesæla Kviña var þungū Stukdoome undervorpeñ / og Ohrein kølluð epter Løgmælenu / Hver hana snerte/ skyllde Ohreiñ vera allañ Dag til Kvølldz / Eñ ecke skede þad þar fyrer / ad Kviñurnar a þeim Tijma væru meir Ohreinar i Guds Auglite / helldur eñ eiñ daudur Lijkame / hvern eingeñ mætte snerta / helldur svo sem þad var boded i Guds Løguni / til ad teikna oss Andlega i Syndunum dauda / Svo var og hitt til ad miña oss a Spillingu Nattúru vorrar/ Eñ þott ad þesse færæda Mañeskia være svo a sig komeñ/ samt fyrerlijtur ecke JEsus hana : Allt er Hreinum hreint/ Tit.1. Svo var og honum/ sem er Hreiñ og Heilagur/og frαskileñ Syndurunum : Þesse Kona var Ohrein epter Levitaña Løgmæle/svo ad eingeñ mætte hana snerta/nie Klæde heñar/ Eñ strax sm̄ hun hñs Klæda-Falld snerte / er siælfur Levi Born hrein giører/ þa vard hun bæde Hrein og Heilbrygd. Tak þier þad til Huggunar / syndugur Madur / þegar Satan freistar þijn med Orvæntinguñe / kaffke ecke fyrr eñ i þeim sijdursku Andarslitrum / Nær hañ er sem akafastur /

þvi

þvi hñ veit hñ hefur ſtuttañ Tijma. Þitt Rettlæte er ſvo ſem Nid⸗
lags Fat : Hvad munu þa vera þijnar Bloodugar Jllgiørder ? Eñ
ſiá/ Hier er opnadur eiñ Bruñur Davids Huſe / og þeim ſem byggia
til Jeruſalem/ til Hreinſunar Syndaranum og Bloodfalls⸗ſiukū : Þu
ert Ohreiñ/ ſvo ſem Kona þeſſe / og eckert Ohreint ma iñkoma i þa
Himneſku Jeruſalem/ Eñ hier er Blood JEſu/ſem hreinſar þig af
øllum þijnum Syndum / 1. Joh. 1. Þijnar Synder eru raudar ſem
Blood/ Eſ. 1. Eñ JEſus er fyrer ſitt eiged Blood Einuſiñe Jñ⸗
geingeñ i þad allra Helgaſta/ ad utvegadre eilijfre Endurlauſn/ Ebr.
9. Þar fyrer vill hñ giøra þær hvijtar ſem Snioo. Þu hefur eck⸗
ert Gude ad luka fyrer Syndena : Þeſſe Kvijña hafde ecke helldur
neitt ad gialldа i Læknis⸗Laun / þvi hun hafde eitt þar til allre Ei⸗
gu ſiñe / ad hun mætte heilbrygd verda / eñ foor þo jafnañ Veſnande :
JEſus æſkte og aungra Launa af heñe / helldur ſagde hañ : VER⸗
tu HUGhrauſt DOTTer/ Þijn Tru GJørde Þig HEilbrigda.
Hañ krefur og ecke Endurgiallds af þier / þvi hvad ma Madureñ
Gude giallda? Tru þu alleina þvi/ ad hñ ſie Forlijkun fyrer þijnar/ og
ecke einaſta fyrer þijnar / helldur og ꝼ allar Veralldareñar Synder/ 1.
Joh. 2. Og heyr þau Lijknar fullu Ord/ er hñ talar/ Eſa. 55. Heyred/
hver ſ ad þyrſtur er/ Kome til þeſſara Vatna/ z hver ſm̃ eckert Giallд
hefur/ hañ kome og fæe fyrer eckert/ Komed/ ſege eg/ Komed og kaup⸗
ed fyrer utañ Peninga / og utañ Andvyrde / Bæde Vijn z Miolk /
Hvar fyrer læte þier ydar Peninga ute fyrer Matleyſu/ og ydar Erf⸗
ide fyrer þañ Hlut ſem ei kañ ad ſedia. Kona þeſſe geck Bak vid
JEſum/ hun var Ohrein/ hun var Ør⸗Fælæk/ hun var ad øllu Leite
aumlega a ſig komeñ / hun þorde ecke ad yrkia Orde a hañ / z ſkam⸗
adeſt ſijn ad bera ſijna Kveinſtafe fram̃ fyrer ſlijkañ Herra : Æ / hvad
mætte Syndareñ þeñkia/ ſa er optlega hefur vellt ſier i ſama Saur /
og eins og Hundureñ geinged aptur til Spÿtuñar / Mun hañ ecke fyr⸗
er verda ſig/ ad koma fram̃ fyrer hñ / i hvers Auglite ad ecke eru Himn⸗
arner hreiner / Fyrer hvertum hiner Dijrdlegu Cherubim hilia ſijn
Andlit ? Sañlega være þeſſ meir eñ Von : Eñ fyrer JEſu Forþien⸗

 uſtu

uſtu Skulld / hvers Aſioonu þeir byrgdu / og hræktu i hans Andlit / þa meigū vier med fullu Trauſte ganga til Nꝛdar-Stoolsins / ſvo ad vier Myſkun odlumſt / i hentugäſt Tijma / Neh. 4. Þo ſkalltu vita / Syndugur Madur / Skylldu þijna / þegar þu ſem ert Molld og Aſka / dyrfeſt ad tala vid DRottenn / ad hønum ber Dyrdenn og Neidurenn / en þier ber Blygdan þijns Andlitis / Svo giørde þeſſe Kvinna / þvi hlaut hun Myſkun / Svo giørdu hiner 10. Lijkþraau / Þeir ſtoodu fiærre / þvi urdu þeir hreinſader / Svo giørde hin Berſyndugu i Simons Phariſæara Huſe / med hverium JEſus var ad Heimbode / Hun kraup Bak til vid hans Fætur / og þvode þa med Taarum ſijnum / og þerrade med ſijnum Haarlockum / Kyſte þa / og ſmurde med Vidſmiøre / en er Phariſæus hneixladeſt þar a i ſijnu Hiarta / og meinte þad være Ohæfa / ad ſlijkur Stoor Syndare ſkyllde ſnerta hñ / ſem Forſked hiellt Spamañ ad vera / þa liet JEſus hañ ſialfañ leggia Doomeñ a / ad Sa munde elſka meir / ſē̄ meira uppgiefed være / en DRotten ſagde til hñs / Af þvi hun elſkade Miked / þa eru hennar Margu Synder fyrergiefnar. Ad Sijduſtu ſnerter Kona þeſſe hans Klæda-Falld / epter þvi ſem hun Raad fyrer giørde med ſialfre ſier / Nær þorde hun ecke ad ganga / Og er lijklegt / ad hun hafe ætlad ad dyliaſt / þar hañ ſtood midt i Mañ-þraungenne / og munde hennar þvi ecke giæta. Margur hefur JEſum ſnorted i þeſſum Hoop / Eñ eingeñ ſvo hart ſem þeſſe Kona. Þad ſtendur ſkrifad um̄ vorn Herra / ad þegar hñ ſa Aumur a nockrum / ad hans Hiørtu hafe komeſt vid i hønum af Medaumkan / Svo hefur og hier vered / Hañ fañ Krapt ut af ſier ganga / Hans Foodurleg Giæſka gat ecke leynt ſier / Brunnur Myſkunarennar vall hier upp ſialfkrafa / Og ſialft Himnaryke þolde hier Ofryke. En lꝛt þier þad af þeſſu til Hugar koma / Guds Elſkulegt Barn / Ad JEſus Chriſtur er uppfarenn yfer alla Himna / og er ecke framar med oſſ ad Lijkams Viſtum / Samt uppfyller þo hans Klæda-Falldur þad hetla Muſtere / ſem er Chriſteleg Kyrkia Guds hier a Jørdunne / þar um̄ ſpaer Zacharias / Cap. 8. Þad ſkal ſke a þeim Døgum / ad Tiju Menn af øllum Tungumaalum ſkulu þrijfa i Klæda-Falld Eydingsins /

sins/og segia: Vier viliu̅m fara med ydur/þui vier heyrum ad Gud sie med ydur. Hvernig er hn̄ þa med sine Kyrkiu hier a Jørdun̄e? J Ordenu og Sacramentunum/ þad eru han̄s Klæde/ þar er han̄ ad finna/ þangad attu ad þreyfa med Truaren̄ar Hende/ þa ertu hønum eins nærre/og en̄ þa nær en̄ þesse Kona/en̄ allra hellst skalltu til þessa Raads taka/þegar øll ønnur bila/ Nær hin̄ Sijdarste Mootgaungur Daudens þier ad Høndum kemur/ og þijnar Lijkamlegar Hendur þreifa ei leingur/ Haf þa svo fest þijna Truar-Hønd a þessum JESU Klæda-Fallde/um̄ Neydar-Tijman̄/ ad þu slepper hønum alldrei fyrer en̄ han̄ blessar þig/og mun i gegnu̅ hn̄ ofan̄ flioota til Sálar þinnar Krapt-ur af Nadum/ sa ed hana heilbrygda giøre af øllum Salar og Lijfs Meinum: En̄ han̄ sem eingan̄ vill fra sier reka / er til han̄s kemur / Han̄ sm̄ lofad hefur ad Bænheyra medan̄ þu ert ad bidia/ Hn̄ s sialf-ur þreitte vid Daudan̄/ z took akaflega ad bidia/og kan̄ þar fyrer ad samþijnast Eymdū þijnum/ Han̄/Sege eg / mun svara Salu þinne fyrer Heilagan̄ Anda/Hver ed Vitnar med þijnū Anda/ad þu sert Guds Barn: Vert Hughraust Mijn Doottet / Þijn Trua Giørde þig Hoolpna. Þad veite oss øllum Goodur Gud / Fyrer JEsVM Christum / A M E N.

Tuttugasta og Fimta Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/Matth. 24. Cap.

ÞAn̄ Tijma. JEsus sagde til sinna Læresveina: Nær ed þier siaed Svijvirding Foreidslunar (af hvørre saget er fyrer Spaman̄en̄ Daniel) standande i Helgum Stad. Hvør sem þad les/ Han̄ hyggi þar ad. Hvører þa eru a Gydingalande/ Flyie þeir a Fiøll / Og hvør han̄ er a Riafre/ Fare han̄ eige ofan̄ nockud ad taka ur sijnu Huse / Og hvør sem a Akre er/snue han̄ ei aptur / ad taka sijn Klæde. En̄ Vei þungudum og Brioost mylkingum a þeim Døgum. En̄ bidied/ ad ydar Flootte verde ecke um̄ Vetur/ og eige a Þvottdeige. Þviad þa mun verda so stoor Hørmung/ hvilijk ad eige var i fra Upphafe Verallдaren̄ar/allt til þessarar Stundar/og ei helldur mun verda. Og nema ad þesser Dag-

at verde styttker / Verdur eckert Holld hoolped. Enn fyrer Utvaldra Saker / þa skulu þeir styttast. Enn ef nockur seiger þa til ydar / Siaed / Hier er Christur eda þar / þa skulud þier ecke þvi trua. Þviad þar munu upprijsa Falschristar og Falsspamenn / og þeir munu giøra stoor Teikn og Undur / so ad i Villu munu leidast (ef ske mætte) eirnenn Utvalder. Siaed eg sagda ydur það fyrer. Nu ef þeir seigia til ydar / Siaed / hann er a Eydemørku / þa gaanged ecke ut. Siaed / Hann er i Launkofum / þa trued eige. Þviad lijka sem Elldingin utgeingur af Uppgaungu / og skijn allt til Nidurgaungu / Lijka so mun og vera Tilkoma Mannsins Sonar. Þviad hvar helst ad Hræed er / Þangad munu og Ernerner safnast.

Exordium.

JEsus bijdur synum Lærisveinum i þessu Gudspjalle / ad þeir skule ei trwa / þoott ad þeim sagt verde: HIer ER Þar Er CHRISTur / Þvi þar Munu Upprijsa Marger FALS-Christar Og FALS-Spamenn / Med ødru fleira sem Epterfylger / og i Gudspiallenu sier lyktast hermer. Allt rættest þetta strax epter hans Daga / svo af þessu mꝫ sia / ad þad satt er sem Paulus umm hann seiger / ad i hønum sieu hulder aller Fiærsiooder Vitskunnar. Ecke einasta fundust þeir medal Gydinga / er sig giørdu ad Christe / Svo sem var Bar-Cocaba er Anno 130. safnade Ogrynne Her a moote Hadriano Keysara / og sagdest vera Stiarna sv / er Bileam umm spaer / Num. 24. helldur og medal þeirra er sig Christna følludu / Svo sem var Simon hinn Fiølkunne / og Ótal fleire / sem utkomu af hans Skoola / og tølldu Foolkenu þa Trw / ad þeir være Heimsins Endurlausnarar / giørdu og mørg følsk Kraptaverk / svo sem af fornum Christendooms Søgum er alkunnugt / Vid þessum varar JEsus Vara synum Lærisveinum / og ecke einasta þeim / helldur og øllum þeim / sem hann og hans Kienningar elska mundu / þvi svo sem hann sagde i Bænenne til syns Himneska Føburs: Eg bid ecke einasta fyrer þeim (hann meinte Lærisveinana) helldur og fyrer þeim / sem a mig trwa munu / fyrer þeirra Ord: Svo hefur hann og þetta øllum þeim sagt / er Postuleg Kienning boodud verdur / svo sem hann og med þessum Ordum seiger hia Marcum i 13. Capitula: Þad eg seige ydur / þad seige eg øllum / Vaked þier: Og fyrer þvi / ad Aminning þesse heyrer og oss til / ydar hverta lykiegt er ad Heimsins Endee sie komenn / Þa vil eg hana alleina med synum Lærdoomum stuttlega yfervega.

Hvar til oss adstode goodur Gud med Krapte syns Anda i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingen.

ALLDrei kunnum vier Guds Fødurlegre Giæsku þar fyrer ad full-
þacka / ad hañ hefur Lande voru þyrmt fyrer Villum og Af-
Gudadyrkun / Hañs Nafn sie þar fyrer Lofad og Vegsamad
um̃ Allder Allda. Samt mun þo ecke Satan læta oss Alutlausa /
Varne Guds millda Hønd vid þvi/ad hañ deyde Sæler Mañaña med
Følskum Kieñingum/þa leikar hñ til med Illum Dæmum/med Bond-
um Forkølum/og Aeggian til Lasta og liootra Verka/med Toenlæte
og Nysne i þvi ad vyssa þeim Guds Gøtu / sem hana ecke fæ siælfer
ratad : Litluskypter med hveriu Mooke ad Fiandeñ og hñs Verkfære
sockia Daudlegra Maña Sæler ur Guds Hende/. Ill Neimsins Ept
erdæme/sierdeilis þegar þau ecke strøffud eru/ þau eru sterkare til ad
draga Taum Andskotans / eñ nockur Villu-Madur : Margur mun
vera fyrer ranga Tru Fordæmdur / og þo kañske ei færre fyrer illañ
Verknad / þar fyrer seger og Endurlausnareñ. Vei þeim Mañe/fyr-
er hvern ad Hneixlaneñ kiemur/ Matth. 18. Epterdæmed er ein Al-
meñeleg Tunga / sem aller skilia. Þad var hallded Furduverk um̃
Mitridatem Konung i Ponto / ad hañ hafde i Lide sijnu Allrahanda
Piooder / og gat þo talad sine Tungu vid hvern þeirra / Eñ þad er
stærra Furduverk/ ad eitt Epterdæme talar þeigiande vid alla Meñ /
sem þad heyra/ z þoott þad sie Hlioodlaust siælft/giører þad Þusund
Tungur skyrt talande : Ill Dæme spilla bæde Vondum og Goodum :
Vonda draga þau til Epterbreytne / þvi hvad elskar sier lykt. Þañ
Gooda til ad tala illa um̃ þañ/sm̃ þad af sier giefur/ þvi fæer eru svo
Raadsetter / ad ecke hallmæle þeim sem Illt adhefst / Jafnvel þoott
Verked byrie ad hata eñ Mañeñ elska / og Meñ eige ad Lagfæra þad
sem illa fer/ eñ lasta ecke/ svo sem Paulus æminer þa i Galatia/seg-
iande / Cap. 6. Brædur / Ef nockur verdur yfersteigeñ af einhverre
Hrøsun/þier sem Andleger erud/Leidriettid þañ sama med hoogværu
Anda. Þad er ad vyssu satt / ad eingeñ er sæ a medal vor / er
kiefie Villu neina / Eñ hvert ad vier kunnum þar fyrer ad hroosa
oss af þvi / ad hin saña Tru a Christum / fyrer hveria Meñ Sælu-
hoolpner verda/ hvert ad hun drottne i allra Maña Hiørtu / þar um̃

 mæklu-

mætku Meñ efast næsta miøg. Endurlausnareñ seiger um̄ Fals-Spameñena/ ad af þeirra Avøxtum skulu Meñ þeckia þa : Og hid sama þore eg ad segia um̄ þa / ed hroosa sier af Gudhrædsluñe (þad er af Christeñdoomenum / svo sem Paulus hañ a stundum nefner) eñ afneita þo heñar Krapte/ 2. Tim. 3. Hver er þa christeleg Tru? Hun ed verkar fyrer Kiærleikañ / Gal. 5. Eñ hverneg hønum vared sie a þessum vestu og skiødustu Døgum / þad fiñur hver Eirn / þegar hañ stijngur Hendeñe i siñ eigeñ Barm/ og spyr sitt Hiarta ad/ hversu fus ad hañ sie æ ad til giefa sijnum Naunga hñs Misgiørder: Hvad miked hañ vill missa af sijnum Munum / til ad hiælpa þeim Auma og Naudstadda: Hversu liufur hañ er a ad afsaka siñ Broodur/ tala vel um̄ hañ/ og færa alla Hlute til betre Vegar: Hvørsu Kostgiæfner ad Foreldrar og Husbændur eru i þvi / ad ala upp Børn sijn og Hiu i Guds Otta og goodū Sidum. Med hveriu Skape ad Børn & þioonustu-Foolk hlijda Foreldrum og Husbændum / edur hiner Undergefnu þeim Yferbodnu : Allt ætla eg þetta fare i Olestre hiæ morgum Mañe. Hver þad heyrer/ hañ hygge þar ad / edur hver er þa Christeñdoomureñ/ er Meñ hroosa sier af / þegar Kiærleikañ vantar ? Hver ad er Sæl Truareñar / Svo sem Jacob seger / Ad hun sie daud ān Verkaña / Cap. 2. Hier stendur i Undverdu Gudspiallenu : NÆR ÞJer Lijted SVJvirding FOReydsluñar/ STANDande i HELGum STad : Margar Getur eru a þvi/ hvad þetta vered hafe: Nockrer meina þad hafe vered Bijlæte hins Romverska Keysara. Adrer neita þvi/ og segia þad hafe alldrei iñkomed i Jerusalems Mustere: Sumer ætla þad eckert añad sie / eñ Her Romveria/ af þvi/ ad þegar Lucas skrifar um̄ þetta Efne / seger hañ: Þegar þier siæed Jerusalem umkrijngda med Herskyllde / Edur og svo Dalldar Flockur sa / er skomu þ Eydelegginguna braust iñ i Jerusalem / og saurgade Mustered med Morde/ Mañdrapum/ og allra handa Svijvirdingum: Þesser voru Gydinga Kyns/ og kølludu sig Zelotas/ þad er Vandlætara/ og var þad Svijvirding noogu stoor / ad þeir tekku uppa sig Nafn Gudlegrar Vandlætingar/ sem Guds Mustere smæmudu og svijvirdtu/ verr

eñ

eñ nockurn Tijma Neidingiar. Til eru þeir sem hyggia / ad þesse Svivirding Foreydsluñar hafe vered Gull-Orneñ su/er Herodes Kongungur liet setia uppa Mustered / til Agiætis vid Roma Rijke / hvers Merke ad Orneñ var/ og høfdu Romverjar a þeim Atrunad mikeñ / þess getur Tacitus i siñar Aññala Bookar Cap. 2. Er z all-lijklegt / ad þad hafe nockud þesshattar vered / Þvi Svijvirding Foreydsluñar/ su er Daniel talar uñ / Cap. 11. Er æn alls Efa Bijlæte Skurgodsins Juppiters / er Antiochus Epiphanes liet setia iñ i Guds Mustere/ af hveriu ræda mæ/ ad þesse / er Daniel uñ spaer / Cap. 9. Og Endurlausnareñ hier uñ getur mune hiñe Fyrre a Einhvørn Hatt hafa lijk vered: Samt er allt Þtta ad vijsu Ovijst/ og þott eg sege hier uñ Imissra Maña Meiningar / til Froodleiks þeim/er epter vilia taka/ Þa vardar oss/Christna Meñ/nærsta lijted hier uñ/ Eñ hitt byriade oss ad rañsaka hvert ad Svijvirding Foreydsluñar kyñe ecke eñ nu ad fiñast i Guds Kyrkiu / ef vel er leitad. J Jerusalem hafde Gud sett Miñing sijns Nafns Æfeñlega/ Hin Lijkamlega er nidurbroteñ / Guds Reide-Stormur hefur heñe uñ Koll kastad / eñ hin Andlega mun verda hiæ oss til Enda Veralldar / Matth. 28. Eñ hvert heñe er alltijd svo hreiñe halldeð/ sem byriar/ þar er vandlega adgiætande/ Jeg sagde / ad i Jerusalem hefde Gud sett Miñing sijns Nafns/þar bioo hañ yfer Cherubim/ eñ þad er ecke miñe Nææd/ad hiñ ædste Prestur hefur sagt til vor/ Joh. 14. Hver sem elskar mig/hañ vardveiter mijn Ord/ og miñ Fader mun elska hañ/til hañs munum vid koma/og Vistar-Veru hiæ hønum giøra. Eñ æ oss daudlega Meñ / under Syndena sellda / Hversu lijtil er Miñing Guds Nafns hiæ oss/ þegar vier metum alla Hlute framar hñs Dijrd? Hversu lijted af vorum Gagnsmunum/voru Lijkamans Epterlæte/vorum Virdingum/vilium vier a stundum missa fyrer hañs Elsku? Hvad opt metum vier Bod Mañaña meir eñ Guds / og hrædumst meir þa ed Lijkamañ kuña ad deyda / eñ hañ/ sem Lijfe og Sæalu kañ ad kasta i eilijfañ Elld? Hvad opt giørum vier siælfa oss ad Gudum / er vier tilreiknum vora Hamingiu og Lucku-Lææn Framsijne vorre og Erfidismunum / eñ giætum

ecke ad þui / ad nema Gud vakte Borgernar / þa voka Vøktmennerner til Forgiefens / nema Gud bygge Hused / þa erfida þeir ed byggia til Onytis ? Ps. 127. Hvad lijtil er Minning hans Nafns hia oss / þegar vier Vanbrukum hans Heilaga Nafn / sverium og liugum þar vid / ia / þyker þad eingen Synd vera / þui þad sie Daglegt Mal? Ja / Margur selur JEsum fyrer minna enn Judas / sa ed leggur hns Nafn vid hid allra minsta Hiegooma ? Hversu lijtil er Minning hns Nafns hia oss / þa vier forsmum hns Heilaga Ord / og fordumst þangad ad koma / sem þad er um Hond haft? Hversu lijted minnumst vier þa a hn / sem Moosmalenn þolde af Syndurunum / til ad opinbera syndugum Monnum Lijfsins Veg ? Þegar vier viliu ecke lia vor Dumbskoren Eyru til ad heyra þad / Sem þo er Kraptur Guds til Saluhialpar øllum þeim sem trua / Rom. 1. Menn sitia a stundum under Heyrn Guds Orda / og vita ad Heilagur Ande er i Ordenu / og þad er eins og eitt Mustards-Korn / hvert ad er hid minsta medal Sadanna / enn vex þo svo hatt / ad Fuglar Himensins bua sier Hreidur i Greinum þess / Matth. 13. Samt vilia Menn ecke lia þui hid allra minsta Rum i Akre sijns Hiarta / Hvar inne þad friofgast meige og Avøxt fara. Svo sitia vorer Bugardar / Vor Akneyte og Allra Handa Hiegoome Veralldarenar þar / sem hin Heilaga Guddoomsins Prediking atte ad sitia / J sijnu Mustere / sem ad er vort Hiarta / 1. Cor. 3. Seged mier i Guds Nafne / seged mier / Er ecke þvilijkt Soijvirding Forendstunar standande i Helgum Stad ? JEsus hefur læted i sijna Kyrkiu hier a Jordunne innsetia sitt Bijlæte / þad er Kiærleikuren / þad er hns Mynd / þui han er Gud / og Lioome sijns Fødurs og Jmynd hans Guddoomlegrar Persoonu / Heb. 1. Enn Gud er Kiærleikuren / 1. Joh. 4. Þetta sitt Bijlæte fieck hn i Hendur sijnum Elskulegum Lærisveinum / er han sagde / Joh. 13. Þar af skulu aller þeckia ydur / ad þier sieud mijner Lærisveinar / ad þier elsked hver annan. Þessa Lijkneskiu JEsu setttu þeir inn i hans Kyrkiu hier a Jordunne / med allre Tru og Dygd / Þui skrifad er / Act. 2. Ad aller Hluter voru sameigenleger med þeim Truudu i Jerusalem / þeir baru Eigur sijnar fram fyrer Postulanna

Fætur /

Fætur/ til ad skipta þeim upp medal Nauðþurftugra/ og aller voru þr i Eindrægne Andans : O hvad Olijker þessum Tijmum / þar Ræn og Stuldur / Okur/ Harddrægne/ Ræningsteitne i Kaupum og Solum/ Myskunarleyse/ Agg/ Reide / Frandskapur / Ofund og Drambseme þykia sumra Manna a medal ann ad hvert einger Okoster / Edur og svo smærer Lester ad vera : Er þad hans Asiane/ sem svo heitt elskade oss/ ad hann doo fyrer oss Ræningiana / þa vier vorum hans Oviner? Rom. 5. Er þad hans Lijking/ sem ecke upplauk sijnum Munne/ þegar hönum var Moolmællt/ helldur enn Saudur til Slatrunar leiddur? Esa. 53. Er þad hans Mynd/ sem geck i Kring/ giørde Gott og grædde alla/ Ja/ Allt giørde hann vel / þvi Dauva liet hann heyra/ og Maallausa tala : O Vei / O Vei/ Jeg þore ad segia / þar er ønnur Mynd innkomenn / Ecke hins Romversku Keysara edur hans Merkes / helldur Andskotans og hans Merkes / Sem er Syndenn / hveria ad Madurenn latur drottna i sijnum Daudlegum Lijkama / og liær Limu sijna henne til Vopna : Pier erud af Fødurnum Fianda/ og lestest vid ad fyrerkoma mier/ seger JEsus vid Gydinga/ Joh. 8. Enn þeir ed eru Hardbriostader / Afælner / Steiplægner / og ecke þyrma hans Limum / Munu þeir ecke stryda under sama Merke og þeir ed hann høfudu og af Lijfe tooku : Edur hvad er þad sem Raustenn af Himne sagde vid Paal/ Act. 9. Er hann foor med Hernade og Ofride til Damascum/ ad moote Guds Søfnude : Saul/ Saul/ hvi Ofsaker þu mig : Edur þad sem Doomare Lifendra og Daudra vill segia til hinna Gudlausu/ þegar hann kemur i Skijum Himens med Magt og miklu Vallde / A hinum strænga Deige alls Holdsins : Hvad þier giørdud Einum af þessum mijnum Minstu Brædrum / þad giørdud þier mier / Matth. 25. Andskotenn kom i Orms Lijke/ þegar hann sveik vora Fyrstu Moodur / þad var hans Mynd / Enn Christur nefner þa Eytur-Orma og Nødru Kyn / Matth. 23. Sem ad utsiuga Hus Eckna og Fødurlausra / þeir ed tijunda Myntu / Aniis og Cumen / Hlute sem eckert var i spunned / Enn gleimdu þvi sem hellst er i Løgmalenu / Truna og Myskunsemenn : Mun ecke þesse Hoggormsins Mynd Allvijda vera skridenn

ið fyrer Ðroftens Alltare/sem er Maññsins Hiarta? Þar Flærtskapur og Vnderhyggia spuñeñ samañ við Agyrne og Fedrætt / og aðra þvilijka Leste/ þyker Framsyne að vera/og Sæ Bitsirringur/sem ecke kañ að fleyta sier i þessu. Christur seger hier i Gudspiallenu / Að Næste þeirra Tijma / sem koma mune epter Jerusalems Eydelegg ingu/ mune svo mikell verda / Að J VJllu MENe JAFNvel ÞEID ast / Ef Ske Kyñe / VTVALDER / Og það vegna Fals-Spæmañaña/þeirra er opuðu epter Guds Almætte/og svíku margar Sæl er fræ honum : Svo skiedur og a þessum vondu Dogum allstjtt og allvijda/ að þeir sem añars mundu Froomer vera / þeim tekst það ecke vegna hitña Rangsnunu og Nreckvyssu i Veroldeñe/um hverja Salomon talar/ Prov. 1. Að þeir sege : Kom með oss/ vier vildum umsitja Blood/ og hylja oss að Osekiu fyrer huñum Meinlausa/ Vier skulum eignast mikel Audæfe / og fylla vor Hus með Herfang / legg Fe Lag með oss/vier skulum aller eitt Stood hafa. Einga argare Fals-Spæmeñ þarf eñ þvilijka Belials Syne/ z svo spillta Nattturu vora/ þvi hver Eitt freistast þegar hañ af siñe eigeñ Gyrno verdur tældur og afvega leiddur / þar epter Gyrndeñ / nær hun er frioofsem vordeñ / fæder hun Syndena / eñ þegar Syndeñ er giord / fæder hun Daudañ / seger Jacob. Cap. 1. Drage eingeñ sialfañ sig æ Tælar þar með / þott að slijker umgangest með sama Hatte og aðrer i Guds Christne / þeir heyra Orðeð / eñ færa ei Avoxt þar af / þeir bruka Sacramenten/eñ þo sier til Dooms-Afellis/þeir seigia/ Herra/ Herra/ eñ giora þo ecke Födursins Vilja/ þvi vill og Doomareñ til þeirra segia a hinu mikla Allsheriar Þijnge / Ecke þeckta eg ydur. JEsus seger um Fals-Spæmeñena/að þeir kome i Sauða-Klædum / eñ iñra sieu þeir glepsande Vargar : Svo eru og þeir / ed locka Einfalldar Sæler fræ Gude með vondu Fortolum : Þesser eru þeir er St. Judas umtalar i hñs Pistle seigiande : Þesser eru Bletter i ydar Kiærleiks Veitslum/ nær þeir hallda Samsæte með ydur : Fædande sialfa sig Hræggiulaust / Sky fyrer utañ Vatn / hveriu Vindureñ i kring feyker / Rotnar Eykur og Avaxtarlausar / Tvisvarsiñum

daudar og uppraktar / Og ef þañ Veg var hagkad a hinum Fyrstu Christnesiar Døgum/ þegar ad Kraptaverkeñ fylgdu eñ þa Kieñingenñe / Hvad mun ei nu vera/ þar ad þvi mun lijda / ad Mañsins Sonur ecke finne Tru a Jørdu/Luc.18. Og lijklegt er/ad þeir Tijmar nu yferstande/ sem Røddeñ af Himne spaer um/ Apoc. 12. Vei ydur sem a Jørdune bued og a Sioonum / þvi Diøfulleñ er ofañ til ydar fareñ/hafande Bræde mikla/ af þvi hañ veit hañ hefur stuttañ Tijma. Nu fyrer þvi/ Christner Meñ/ ad hier er slijkur Vode a Ferdum/ þa verdum vier af hiñu Gooda Meistara æmiñter i þessa Heilaga Dags Evangelio / Lætum oss ecke feikia af hverium Vinde Lærdoomsins / Eph.4. Edur feigia med Hafgyiu Saung Veralldareñar i Snørur Diøfulsins. JEsus giører þad hier bert med skijru Ordum/ hvernig hañ og hañs Kieñingu þeckia meige fra Afvarlegum Lærdoomum. Ef þEir SEGia Hañ Sie A EyDEmørku / stendur hier / Ad søstu kiende JEsus i Eydemørku / þo i Margra þusunda Aheyrn / Ecke i Launkofum/ þvi hañ talade ekkert i Affkimum / helldur kiende hañ Opeñberlega i Musterenu / þar fyrer lijker hañ Tilkomu siñe vid ELLDINGV þa/ er ut fer af Vppgaungu/eñ skijn allt til Nidurgaungu/hvad eg hygg ad ecke sie ad skilia uñ hañs Tilkomu til Doomsins / helldur uñ hañs Nædar Tilkomu i Ordenu/ og Lepptran Evangelii / Hvers Byrta ad strax epter hañs Himna-Før / og allra hellst epter Jerusalems Eydeleggingu upplijste mikeñ Part Veralldar fra Austre til Vesturs / Og þad dreg eg þar af / Ad hier talast ecke uñ Skiootleik Elldingareñar/helldur uñ heñar Byrte/og JEsus er hier uñ Kieñingar ad tala / eñ ecke uñ sijna Tilkomu til Doomsins/ Fyrr eñ sijdar i þessum sama Capitula. Vm þessa Byrte Guds Evangelii og hiñar Predikunar talar Paulus/ 2. Cor. 4. Segiande: þar fyrer hofum vier afsalad oss þau Fylsne / er Meñ meiga skamast sijn fyrer / Ecke gangande med Vnderhyggiu edur falsande Guds Ord / helldur i Openberun Sañleikans / giørande oss i allra Mañá Samvitskum Velþockada fyrer Gude / þvi ef vort Evangelium er huled / þa er þad þeim huled sem tapader verda. Nu fyrst ad Guds Fødurleg

leg Giæska hefur svo vijdt utbreidt þeckingu sijns Nafns / svo þad Foolk sem sat i Myrkrunum hefur sied Lioos miked / Matth. 4. Og hun er eiñig til vor komeñ / sm̃ buñ under þessu ysta Heimsins Skaute / svo ad seigia a Foot-Skør Veralldareñar / þa læt þiñ Foot vera fus añ / Christ: M: / til ad ganga i Guds Hus / þar sem hañs Ord er uñ Hønd haft / og lijd ecke ad Sælu þijna velge vid þui svo sem ødru Liettmete / þui þad er Foodur heñar / eñ hvers heñe mun med Eilijfu Hungre sælgad verda i Helvijte / hvar Fordæmder ecke fa munu eiñ Dropa vatns til ad kiæla Tungu sijna med / þar þeir kveliast i þeim Loga / Luc. 16. HVar Sem Ad HRÆed Er / þAR gad SAFNast ERNirner: Þetta talar Guds Sonur eñ alls Efa um̃ sialfañ sig. O miñ HErra JEsu / þui er svo adkveded þijnum blessada Lijkama? hvern ad jafnvel Einglarner og Høfud-Einglarner tigna: Fyrer hverium ad Kraptar Himnaña bifast: Fyrer hverium øll Verølldeñ leikur a Reidi-Skiælfe: J hverium ad bijr øll Fylling Gudoomsins Lijkamlega / Col. 2. Hañ verdur hier Hræ nefndur: Hvar fyrer er þetta skied / Christner Meñ? Jeg miñest a mijnar Synder a þessum Deige / sagde Skeinkiare Pharaonis fordū i Egyptalande / og þui munde oss þa ecke øllu skylldara vera / ad miñast a vorar Jllgiørder / sem hafa Guds Son kvaldañ / og Herfoga Dijrdareñar a Krosseñ festañ? Þui sañlega bar hañ vorar Synder / og vorum Yrkumslum hlood hañ a sig / Hegningeñ hefur a hønum leiged / og fyrer hañs Beniar erum vier Heilbrygder vordner: Hañ er vordeñ hiñ Fyrerlitlegaste og Forsmaanarlegaste / Fullur Eymda og Krankleika / Svo sem sa / ed hylde sitt Andlit fyrer oss / og þar var eckert a hønum / sem vier virtum / Esa. 53. J einu Orde ad seigia: Hañ var svo sem eitt utkastad Hræ / svo sm̃ Madkur ecke Madur / fyrer vora Skulld / sm̃ lææ i voru Bloode / utkastader a Vijdavangenū / og þar var ecke Eitt Auga sem Myskunade oss / þegar hañ sagde til vor / i voru Bloode / ad vier skylldū lifa / Ezch. 16. Eñ þeña Maalshætt framsetur vor DRotteñ til þess / ad kieña sijnum Læresveinum / hvar þeir sie ad fiña / sem er / i hiñe søñu Christelegu Kyrkiu / er hañ hefur stiptad hier a Jørduñe / þar er hañs

ad

ad leita i Ordenu og Sacramentunum: Þangad sækia aller hñs Elsk-endur / Svo sem Ernerner ad Hrænu. Ef eg verd upphafen̄ fra Jordu/ þa mun eg draga alla til myn̄ siaalfs/ seger JEsus/ Joh. 12. Han̄ meinar / an alls Efa / þegar han̄ yrde upphafen̄ a Krossens Gaalga / Þvi Johan̄es skrifar/ Ad han̄ hafe sagt þetta/ Teiknande med hverium Dauda han̄ deyia munde. J þessum JESV Dauda hafa allar Harmþrungnar/ allar San̄-Ydrande Man̄eskiur/ allar þær sem hungra og þyrsta epter Riettlætenu/ Þær hafa þar/ seg eg/ Eitt Andlegt Foodur / ecke siþur en̄ Ernerner i Hrænu. Nei-lagur Johan̄es/ Sa ed þetta skrifar/ um̄ hvern og segest/ ad JEsus hafe han̄ elskad/ han̄ verdur samlijktur einum Erne/ og þad þess vegna/ ad han̄ hefur med han̄s Andlegum Skilninge svo haatt floged/ ad eingen̄ hefur svo Greinelega talad um̄ þan̄ Oran̄sakanlega Leindardom Guddomsins Predikingar/ og Holldtekiunar Christi/ sem hn̄ i han̄s Evangelii og Pistils Fyrstu Capitulū. Ein Rett-Christen̄ Saala er ein̄ san̄ur Christi Læresvein̄ / hvern han̄ elskar / hen̄ar Vm̄geingne er a Himnum/ hvar hen̄ar Fiesioodur er/ þar er hen̄ar Hiarta/ en̄ hen̄ar Fiesioodur er a Himnum/ hverium ei kan̄ Molur nie Rid ad granda/ Matth. 6. Hun flygur upp i Hædernar med Truaren̄ar Vængium/ under hverrar Hlijdne hun giefur sijna Skilningu fanngna / þar finur hun sitt Foodur/ þvi han̄s Holld er san̄arleg Fæda/ og hn̄s Blood san̄arlegur Dryckur: Þetta sitt Holld og Blood gaf han̄ sijnum elskulegum Læresveinum til Nautnar i DRottenlegre Kvølldmaaltijd / skom̄u ądur en̄ han̄ Lijflaaten̄ var / og giørdest svo sem eitt Hræ fyrer vorra Synda Saker/ þangad safnast en̄ nu i Dag/ epter han̄s Bode/ Aller þeir sem Erfida og Þunga eru þiader/ til ad Endurnæra Saaler sijnar, og ad niotast Dauda DRottens/ med hveriū þeir forlijkter eru vid hin̄ lifanda Gud/ Han̄ sedur þin̄ Mun̄ med Giædū/ og endurnyar þin̄ Vngdoom/ svo sem Arnaren̄ar/ seger David/ Ps. 103. Hvergi skedur þad helldur/ en̄ i Medtøku Christi Hollds og Bloods/ þa Madurenn þess neyter under eins med Truaren̄ar Mun̄e / og ein̄ Harmþrungen̄ Ande smackar hvad sætur ad DRotten̄ er/ Þvi JEsus seger: Eg er

 hid

hid lifanda Braud / sem af Himnum ofañ kom ? Ef nockur etur af þessu Braude/ hañ skal Eilijflega lifa : Eñ þad Braud/ er eg gief/ er mitt Holld/ sem eg mun utgiefa fyrer Lijf Veralldareñar / Joh. 6. Hañ meinar hier / samt hina Andlegu Naudn / sem med Trunne skiedur : Fyrer þvi seger hañ aptur svo/ Joh. 11. Eg em Vpprisañ og Lijfed/ Hver sem a mig truer/ þoott hañ sie daudur/ þa skal hañ samt lifa : Ja/ af þessare Andlegre Naudn / verda þeir Himnesku Erner / sem eru Christnar Saaler Andlega endurnijader/ og allijdo eins og Skiepna i Guds Auglite/ þvi af heñe vidurkvemelest Truen/ af Trune kemur Elskañ/ af Elskune fædest Kiærleikureñ til Naungans/ af hverium ad uppsprettа allar Christelegar Dygder og Manakoster : Þar fyrer seger JEsus eñ þa/ Joh. 6. Sa sem etur mitt Holld og dreckur mitt Blood/ hañ blijfur i mier / og eg i honum : Eñ sa Madur er blijfur i honum/ og hañ i Mañenum/ hañ ber mikeñ Avøxt/ Joh. 15. Eg hygg JEsus hafe teked þeña Ordshaatt af Jobs Bookar / Cap. 39. þar ed DRottеñ seger vid hañ um Ørnena / hun byr i Klettunum og i Fiøllunum/ og i Turnunum/ þadañ skygnest hun epter Ætunni langt a Leid med Augum sijnum / Heñar Vngar drecka Blooded / og hvar sem Hræeñ eru/ þangad flijter hun sier. Miñ HErra JEsu/ hver er hañ / sem seger / Cant. 2. Mijn Dufa / þu sem i Biargskorunum byr/ og i Fylsnum hiña þverhnijptu Klettaña/ Sijn mier þitt Andlit/ og lat mig heyra Raust þijna / þvi þijn Raust er føgur / og þijn Asiund Lysteleg: Ertu ei sialfur þad/ miñ HErra JEsu? Hver er hin sæta Raustеñ ? Þad er þad Lofed þu hefur þier tilreidt af Muñe Vngra Barnaña/ sem mylkia siñar Modur-Briost/ og þiñar Vøggu. Hver er hin fagra Asynd ? Þad er su/ sem þu oss afrekader / þegar þijn Asiona vard Afskræmd/ meir eñ añarra Maña. Hver er þijn Dufa/ miñ HErra? Þad er þijn Christeleg Kyrkia/ sem hier verdur i Evangelio Ørn kollud. Hveriar eru Biargskorurnar ? Þad eru þijnar blæddar Vnder/ þu sem ert vort fasta Biarg / og Hella vors Hialpræd[illegible]. Hverier eru heñar Vngar ? Þad eru þijn og heñar Børn/ þau Børn/ sem DRottеñ hefur giefed þier/ Es. 8. Og epter Hollvsins

Villo/

Villd/ edur mannsins Vilia/ helldur epter Gude eru fædd/ hverium þu hefur & Magt gefed Guds Børnum ad vera/ Joh. 1. Hvert er þad Blooded/ er þier lepiar? Þad er þitt Blood/ O JEsu/ sem ad hreinsar oss af øllum vorum Syndum/ 1. Joh. 1. hvert er þad Hræed/ er þier safnast ad? Þad er þinn blessadur Lijkame/ sem er sannarleg Fæda/ Joh. 6. & a Gálgann var þad vorar Illgiørd er heingdur: Þangad villium vier safnast/ þar villum vier Sadning finna Sálum vorum/ þar villum vier lifa og deyia: I þessum Biarg-Skorum villum vier hylia oss a hinum stranga Degie/ medann Reidenn fram hiá geingur/ og ecke segia til Hálsanna/ hylied oss/ edur Fiallanna/ hrinied yfer oss/ þvi þu Drottenn ert vor Kastale/ vort øruggt Vijge/ vort fasta Biarg. Þier med Fødur og Heiløgum Anda/ sie Lof/ Prijs/ Heidur/ Vegsemd og Æra/ af øllum Utvøldum Einglum og Mønnum Søgd og Sungenn/ umm Allder Allda/ Amen/ I JESU Nafne/ Amen.

Tuttugasta og Siøtta Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 11. Cap.

A þann Tijma. JEsus Andsvarade og sagde: Eg þacka þier Fader og DRottenn Himens og Jardar/ Ad þu dulder þetta fyrer Spekingum og Vitringum/ og Opennberader þad Smælingium. Ad sønnu Fader/ Þviad þad var so þægelgt fyrer þier. Aller Hluter eru mier i Vald giefner af mijnum Fødur. Og einginn þecker Soninn nema Faderenn og einginn þecker Fødurenn nema Sonurenn/ og hvøriumm Sonurenn vill þad Opennbera. Komed aller til mijn/ þier sem Erfided/ og Þunga erud hladner/ Eg skal Endurnæra ydur. Taked a ydur mitt Ok/ og læred af mier/ þvi ad eg em Hogvær og af Hiarta Lijtelatur/ & munud þier finna Hvijld Sálum ydrum/ Þviad mitt Ok er sætt og mijn Byrde er liett.

Exordium.

VAlla trúe eg/ ad nockur Huggunarsamlegre Grein finnest i Hellagre Ritningu/ Enn þau Dyrmætu Ord Frelsarans/ er standa i þessu blessada Evangelio/ med hvørium hann hefur til sinnar Nádar og Endurnæringar boded øllum þeim/ sem Erfide drygia/ og Þunga eru hlader. Hvad kann

sæ Gledelegra ad heyra / sem allskins Lyndum hleden̄ er / og einkis a Von nema eilijfra Pijsla / helldur en̄ þad / ad han̄ sem allt Valld er gefed a Himne og Jørdu / Matth. 28. Han̄ bydur til sijn ad þyrra Bragde svoddan̄ elne voladre og tapadre Man̄eskiu / og ecke einasta bijdur hen̄e til sijn / helldur og lofar ad han̄ ville Endurnæra hana ? Þetta er svo dyrmætt Ord / ad eckert kan̄ Fagnadarsamra ad hugsast edur talast : En̄ hvert ier ad sieu meinter med þessum Lausnarans Ordum / þar um̄ er ecke allra Meining eins. Sumer ætla ad DRotten̄ hafe talad hier um̄ þa sier i Lage / sem ad leitudu Saluhiælparen̄ar a þeim Døgum i Kyrkiu Sidar Løgmælenu / i Fedran̄a Setningum / og i Verkum Løgmælsins / en̄ kunu þo einga Hvyld ad vin̄a Sælum sijnum þar af. Þesse Meining er Guds Orde samhlioda / þvi Esajas Cap. 9. Kallar Løgmaled Byrdar Þunga. Adrer meina ad hier med sieu þeir meinter / sem under Krossenum stynia / og bera Christi Ok a Herdum sier / En̄ brioota þo ecke Oked i sundur / edur þverskallast a moote Gude / sem þad a þa leggur. Ad Sijdustu ætla Nokrer / ad þad sieu þeir / sem stynia under Byrde Syndan̄a / og skielfast fyrer Guds Reide og eilijfre Fyrerdæmingu. Nu fyrer þvi / ad hin̄ Stoore Biskup med þa vollærdu Tungum plagade a sijnum Hervist ar Døgum mikla og marga Hlute i fæum Ordum inn ad binda / þa hygg eg ad allt þetta / sem adur er um̄ getid / sie fooged i þessu Mæle / Han̄ bydur øllum til sijn / þad er øllum þeim / sem a einhvørn̄ Hatt eru mædder edur Þunga þrædder / Jafnvel Ogudlegum i Ranglætisverkum og Yfirbrotnum / hverium hin̄ mesta Byrde a Herdum liggur / þoott ei finne þeir til hen̄ar / þar han̄ er fyrer alla dauden̄ 2. Cor. 5. Og fyrer hveria han̄ dauden̄ er / þeim hefur han̄ til sijn boded / þvi eingen̄ vill han̄ tapest / helldur ad aller komest til San̄leikans Vidurkienningar / 1. Tim. 2. En̄ søkum þess / Nu er eingen̄ sa medal vor / sem leite ad Saluhiælparen̄e i Løgmælsins Verkum edur Setningum / En̄ um̄ Krossburd DRottens hefer eg nockrum Sin̄um adur talad. Þa vil eg i þetta Sin̄ tala um̄ þa / sem under Byrde Syndan̄a kreitter eru / og hvad þad sie helst / sem oss eige ad leida til ad taka þeigiens Hende a moote þessu Nædarfulla Tilbode.

En̄ þu Giæskurijke Fader / sem øllum hefur til þin̄ar Myskun̄ar boded Styrk oss med Krapte þijns Anda til þessa Verks / Fyrer JEsum Christum Amen.

Vtleggingen̄.

ÞOkt þar eckert an̄ad være / sem kynne ad hræra oss til ad fagna þessu Giæskurijka Bode / þa er þad vor eigen̄ Eymd : Nær er svo Þyrstur / ad han̄ verde ecke feigen̄ ad drecka / Hungradur ad mettast / Þreyttur ad hvijlast / Sioohraken̄ ad na Nøfnen̄e / Siukur / ad han̄ ecke giefe Aleigu sijna til / ad han̄ meige Heill verda / og sa ed i Fangelse situr / ad han̄ kaupe ecke Lausn sijna dijrum Doomum ? En̄ nu er þad Audvitad / ad Man̄eskiun̄e / a medan̄ hun̄ er under Guds Reide / hen̄e er miklu ver fared en̄ øllum þessum. Eingen̄ Þorste / Hungur / Erfide edur Siukdoomur kan̄ ad jafnast vid þad / ad eiga Von a

hen̄a

hans Ohlydu / fyrer hvers Auglite ad skialfa Fiskar Siafarens / og Fuglar Himensens/og Dyr Merkurenar/og oll Skriwkvikinde a Jord unne/og aller Men/sem a Jordune eru/Fiollen klofna/Biorgen hryn-ia/og aller Murvegger munu til Jardar falla/ Ezech. 38. Eckert Naf-Rook er svo sem Belials Becker/Ps. 18. Svo sem þau Vatnen/ sem ganga inn ad Sealu eins margrads Syndara/Ps. 69. Hver eru þau Bond og Fiotur/sem mege safnast vid Myrkrana Hlecke/ 2. Pet. 2. Vid þad Dyke sem vellur af Ellde og Brenesteine? Apoc. 21. Og kunnum vier ecke ad efast um/ ad allt þetta er Syndarans biod/þegar vier lesum i Logmale DRottens/ Deut. 27. Ad sa skule Bolvadur vera sem ecke helldur allt þad sem þar er inne skrifad. Seged mier þa/ Born min/ hvilikt Fasinna er þad / ad taka ecke a moote honum med allskonar Blydu/sem bydur Monnunum ad giora þa koitta vid Oskop þesse? Nu hveriun oll Veralldarenar Ograsa/ Hungur/Fatleyse/ Banvænar Sootter / Orbyrgd / Utlegd / Offsookner/ Ellds-Naud / Sverds-Eggiar/og jafvel sialft Fiorbrotet i Daudanum/ hvort allt þetta i Eine hladest a Eina Manestiu um allar Heims-Allder/ þa være þ/ seige eg/ hid mesta Epterlæte og Sæla hia hinne eilifu Normmunnr/ er Synden hefur tilunned. Og være nu þetta Tilbod ecke svo mikels virdande/ef vier hefdum nockud til þess unned/edur leitudum þess ad fyrra Bragde/þvi þad kynne þa ad heita svo sem nockurskonar Verd kaup/ svo sem ef einn Pienare giorer eitthvad þad / sem einum Hofdingia vel lijkar/ad hann setur hann vid sitt Bord/og sæmer hn Giofum/ jafnvel meir en hn hafde tilunned. David giorde vel vid Mephibozet/ og leet hn eta Mat vid sitt Bord / sokum Vinattu sinar vid Jonathan Fodur hns/ 2. Sam. 9. Vidlijkt giorde hann og vid Son Barzillai ur Gilehad/ 1. Reg. 2. Enn þvi er ecke til ad segia hia oss/ Einger verkar ad Gude þegar hann kiemur i þetta Heim / sialfur bydur hann oss til sinar Endurnæringar i Skijrnene: þad nimum um alla Men segia/sem Ritningen seger um hina Vantruudu Verolld/ad allt Hollo hafe for-diarfad sijna Vegu/Gen. 6. Reidenar Born fædumst vier/ Eph. 2. Reidenar Born mundum vier uppalast/ og deyia Reidenar Born/nema

 Gud

Gud fyrer JEsu Dauda hefde meire Myskun a oss giørt. Eg heyre ecke i Gudspiallenu / ad þad Foolked sem var samankomed ad heyra þessa Predikun / þad hafe leitad epter þessu Tilbode. Hañ Blessadur var i þessare Rædu ad straffa þær Ogudlegu Borger Corazin / Betzaida og Capernaum / i hveriñ giørd voru flest hñs Krapta verk / og er hañ sm̃ mest angradest af Mañaña Opacklæte / þa spratt upp þsse Lyknarfulla Vatns-Æd af Bruñe Myskunarenar / ꝫ skulum vier ecke meina / ad hañ hafe þad alleina talad til þess Foolksens / er þa nalægt var / helldur og til vor / sem Ord hñs heyrum eñ nu i Dag. Þarmed þier nu sialfer / Bræđur mijner / Ef eiñ Naudstaddur og alls konar Eymdum hladeñ visse sier Næle vyst / og villde þess ecke leita / Jafnvel þoott ecke være honum þ bodeđ / Jafnvel þoott hañ mætte hafa stoora Eptergangsmune þar fyrer / munde hñ et Radlaus hallð, eñ af øllum Møñum ? O hvad tekur oss þa ad tefia a moote vorum Brudguma / er ad Fyrrabragde hefur oss Glapa Møñu og Ovinum sijnu þiña dijru Nerlsu-Giøf framboded / og hielt af oss þessu Oke ? Þu seger kanske i Hiarta þijnu / eg fiñ ecke til þessarar Byrdar / vel fer um̃ mig / og eg keñe mijn einkis Meins / Þetta er allt Ofsiatt / hvad Gud Naade / fyndu Meñ til Meina siña / þa mundu fleire heilbrygder verda. Þu typtar þa O Rotteñ ꝫ þr fiña þar ecke til / sagde Jeremias / Cap. 5. um̃ Foolked i Jerusalem / Sama ma eg segia um̃ þa / sem Guds Heilaga Løgmaals Reidar-Þrumur sia um̃ Eyrun / og þeir fiña þar ecke til / þoott þar flinge eiñ Skruggu-Steiñ af Sinai i hveriu Orde. O þu Vesæll Madur / giæt þo þss / ad betra er eitt nakeđ Sær / ef þad er lifande / helldur eñ lijtel Skeina daud og fueñ / Betre voru allar Raunglælingar Tollheimtumañsins / þegar þær voru jatadar / helldur eñ allt Pharisæarans Rettlæte / sem hñ stærde sig af / Luc. 18. Betre voru Synder hiñar Bersyndugu / sm̃ þvode JEsu Fætur i Tarū sijnum / helldur eñ Vandlæte Simons / er kallade þad Ogiørning / ad snerta hana / Luc. 7. Þu ert þier eingra Stoorglæpa medvitande / muntu þar fyrer vera Saklaus fyrer Gude? Veistu ecke ad Himnañna Himnar eru ecke hreiner i hñs Auglite: Job. 15. Þvi muntu þa vera / sem Dage-

legā

lega syndgar / og viñur ei nema til Negringar ? Veistu ecke ad jafn-
vel hin minsta Synd sleiper Mañenum i eilijfa Glatun / nema Son-
ur Guds hefde bætt fyrer hana ? Ecke einasta hñ / sem giører Stoor-
merkeñ af þvi sem bañad er i Lögmälenu / helldur og sa / sem ei giører
allt þad sm i þvi boded er / hñ er Bølvadur / Gal. 3. Muntu þa ecke
vid Gud sekur vera / þoott ei veger þu Mañ / Edur kreinker Egta-
Kvinnu þijns Naunga / Edur steler med kannung hñs Feñiñ ? Edur
er þad forgiefens / sm hñ hefur sagt / Matth. 5. Hver sm lijtur eina
Konu til ad girnast hana / hañ hefur allareidu drygt Hoor med heñe
i sijnu Hiarta / Og hver sem reidest Broodur sijnū / hañ er Rääds sekur ?
O Gud giæfe / ad Meñ væru svo Kostgiæfner i þvi / ad rañsaka sialfa
sig / svo sem ad hyggia um annars Hattsemе / þad er oss ecke svo for-
ullt ad giøra / jafnvel þoott eckert sie oss þarfara edur Naudsÿnlegra /
til ad nalægiast vora Frelsara med Christelegre Ydran / þad er svo O-
missande / ad ef vier vilium þad ecke giøra / þa giører hañ þad sem ad
Hiørtun og Nijrun rañsakar ; þvi svo seger hñ hiа Zophon. 1. Cap.
Þad skal ske a þm Dege / ad þegar eg rañsaka Jerusalem med Lioose /
ad eg skal straffa þa Meñ / sem eru samangrooner vid sin Saurende /
Ecke þess vegna / ad DRotteñ hafe þorf ad rañsaka vorar Hugreñ-
ingar / aller Hluter eru berer og nakter fyrer hañs Augum / Ebr. 4.
Helldur ad hañ auglijse Fallegre vorrar Blijgdunar / Apoc. 3. nær
vier hana ei sialfer leckia vilium / og kaste vorum eigeñ þreck i vorar
Asionur / svo sem Malachias ad Orde kiemst / Cap. 2. Þegar vier vil-
ium ecke þvo hñ af med Tarū vorrar Ydranar ; Vite þvi aller Meñ /
ad eingeñ er svo Heilagur / ad ef hañ a fram fyrer Gud ad koma / ad
hañ ecke a einhvern Hatt meige lietta af sier Byrde Syndaña / Eñ
hverneñ ma hñ heñe af lietta / hafe hañ alldrei til heñar funded ? Og
svo leinge hñ ecke til heñar fiñur / svo leinge er hañ Gude og hñs Syne
svarlagur / Hañ er komeñ ad kalla Synduga og ecke Rettlata til Yd-
runar / Heiler hafa ecke Læknarans þørf / Matth. 9. Guds Sonur
er i Heimeñ komeñ til ad lækna þad sem sundurmared er / Eñ hverneñ
ma hañ þitt Hiarta lækna / ef þad er heillt / og þu finnur til eingra

Nema ?

Meina ? Eg heyre hier i Gudspiallenu/ ad hañ bÿdur til sijn ALLum ÞEim Sem ERFide DRYga / Og ÞUnga ERu HLADer/ Þad er øllum þm̃/ sem eru sundurkramder af Megne Samvitskuñar/ fyrer þeirra Afbrota Saker/hverier ed Erfida i Kaunum/og væla um̃ Nætur sijna Sæng med David/ hveriñ Guds Hønd er of-þung vordeñ/ z þar er eingeñ Mattur i þm̃ fyrer hñs Ognan/Ps. 38. z lángar svo epter DRottne a þurrlendenu/ Ps. 63. Þessu̅ bÿdur JEsus til siñ at Endurnæringar/ eñ ecke þm̃ sm̃ hroosa sier af þvi / ad þr sieu ecke eins og Adrer Meñ/ Luc. 18. Ei helldur hinum hverier þoott ad þr sieu hinum versstu og fulustu Klækium og Skømu̅ hladner/ þa fiña þr ecke meira þar til eñ Kletturen / Þo Meñ legge hellañ Skips Farm edur alldrei svo mikeñ Þunga ofañ a hñ/svo Matkugr er Diøfulleñ i þra Vantru/Eph. 2. Þar fyrer/syndugur Madur/ vilier þu niota þssa Tilbods / z allra hellst i heilagre Drottenns Kvølldmaltijd(hvar Endurnæringen er an Malingar frambodeñ øllu̅ þreittu̅ og øllum Sorgbitnum) Vilier þu þessa Not hafa/seg eg/ þa Kvel Hiarta þitt med Jhugan þiña Vondu Verka / og Guds heilaga Logmals : Allt sei eru þau svo fá/ ad ecke meige þau ofbioda þier/nær þu hugleider þiñ Overdugleik og hañs Riettlæte. Tem þier slÿkt Hugarfar/og slÿkt Hiarta þijnu med svoddañ Þaunkum Daglega / þa muntu brædlega erfida þig moodañ/ og svo mikeñ Þunga fiña/ ad þu munt valla fa under rised/ þa ertu z fyrst hæfur til ad taka a moote þssu Bode/ þvi Gialld-Peningureñ verdur ecke gefeñ þeim/ sem Jllt adhafast/ ei helldur þm̃ / sm̃ eckert viña / helldur þeim/sem bera Hita og Þunga Dagsens / Matth. 20. Þoott sumer bere hañ skemur eñ sumer / og þott i þm̃ Stad tale Frelsaren um̃ hid Eilijfa og Oforþienta Verdkaup a Himnum / þa er þo su Endurnæring/ sem eitt Ydrande Guds Barn sthur i Vitnisburde H. Anda þar um̃/ad þad sie Guds Barn / hun er/ sege eg/Pantur þeirrar eilÿfu Endurnæringar/ sm̃ Johañes um̃talar i hañs Opeñberana Cap. 14. Þar hñ prÿsar Sælu þeirra / sem i Drottne dauder eru/ þvi þr hvÿlast edur endurnærast af Erfide sijnu/ Ja/ef þier svo giøred/ Børn mijn/ þa mun ydur brædlega lán-

ga epter Gude/ svo sem Hiorteñ epter ferſku Vatne/ Pſ. 42. David langade eitt ſiñ i Brunneñ i Betlehem/ eñ þegar þr færdu hõnũ Vatn ed/ þa villde hañ et drecka / helldur uthellte þvi fyrer DRottne/ 1. Paral. 12. Eñ þegar þier uthelled ydar Tárũ fyrer Gude/ ſiñ þeck ing Syndaña hefur kreiſt ut af ydar Augum / þa mun hañ Endur-næra ydur med þeim Himneſku Vatns Straumum / ſem fram̃ flioota af Stole Guds og Lambſins/ Apoc. 22. Hver ſm̃ þar af dreckur / hañ ſkal ecke ſmacka Daudañ ad eilijfu. Komum þvi til þeſſara Vatna/gegnum þeſſu Tilbode / Komum og kaupum fyrer alls eckert/ bæde Vijn og Miolk / Eſa. 55. Og þoott ad Angiſt Syndaña kune ad þrijſta ſvo miog ad Hiarta Syndarans/ nær hñ ſtendur under Ranſake Samvitſkuñar / ad hañ telie ſig Overdugañ Guds Nadar / þa giør et þijnum Frelſara þañ Orett/ ad þu efer um̃ hñs Guddoomlega Myſkun/ ſem er eins ſtoor og hañ er ſialfur/ hveiſu ſem þu ert hinum verſtu Syndũ hladeñ/ ef þu ydraſt af Hiarta/ og lætur of þeim/ hver ſem þad ekar/ þad er eins og hañ villde ſetia Chriſt af Tign ſiñe/ þvi hañ et þeſſ vegna Konungur vor Syndaraña/ ad hañ hefur ſigrad vora Ovine/ eñ keypt oſſ Gude til Handa med ſijnũ Dauda. Seg mier/ hvad ſkal ſeg hafa til ad bera/ ſem einum ſkal Myſkuna/ nema Mætteñ og Viliañ ; Eñ um̃ hvertveggia þetta tekur DRotteñ allañ Eſa fra Syndaranum i þeſſu heilaga Gudſpialle. Fyrſt ſeger hañ: Aller Hluter eru mier Ofurgefner af mijnum Fødur. þetta talar Chriſtur epter Mañdoomenum / þvi epter Guddoomenum er hñ Sialfrade allra Hluta/ Fra Eilijfd til Eilijfdar/ med Fødur og Heiløgum Anda: Eñ fyrſt hõnum er allt Vald gefed/ bade a Himne og Jordu/ af hõnũ ſem þad alleina hefur / og ſem alleina kañ ad fyrergiefa Syndernar/ þvi ſkyllde hñ þa ecke kuña ad tilgefa þier þijnar Synder/ hverſu ſem þær liootar eru og Andſtyggelegar/ nær þu hatar þær/ og villt af þeim laata? Hañ ſagde fordum þegar Judar hneixluduſt a þvi/ ad hañ ſagde vid hiñ Nalfviſna/ Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar/ hvert er lettara ad ſegia/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar/ edur ad ſegia Statt upp og Gack? Matth. 9. Miñ HErra JEſu/ meira koſtade

þig þad/ad Endurskapa mig af Andskotans Vanskapadañ / helldur eñ ad skapa hønū Heilsuna / sem þu hafder i Fyrstuñe i Moodurlijfe skapad/eñ fyrst þu sijnder med þessu Kraptaverke/ ad Mañsins Sonur hefde Magt til / ad fyrergiefa Synder a Jordu/ þa get eg ecke Efast um̄ / ad þu kuñer mijnar Synder ad tilgefa / hversu sem þær fulear eru: Þu sm̄ sagder til ens Nalfvisna: Statt upp/ tak Sæng þijna og gack i burt / Matth. 9. Eg veit og ad þu getur hialpad mier med Naad þijns Anda/ad rijsa upp af þeim Syndaña Bed/ er eg svo leinge hefe sofed a. Guder alleina sa / sem Dasemdarverkeñ giorer / Ps. 72. Hañ er og sa alleina / sem tilgefa maa Syndena : Hvert tveggia giorder þu hier/ O Drottiñ miñ/ þvi get eg ecke um̄ Balld þitt efast / Eñ um̄ Viliañ miklu sijdur / þvi hañ seger hier i Gudspiallenu: KOMed TJL Mijn AlLer. Þa veit eg ad þetta Tilbod nær og til mijn/ þoott eg være syndugre eñ aller Meñ / þegar eg Erfida i Þeckingu og Jatningu Synda miña/i hvorium þu miñ Frelsare hefur Erfidad/Esa. 43. þegar eg var þiñ Ovinur/Rom. 5. Þvi þu seger: KOMed Til Mijn AlLer ÞJer Sem ERFided/ z þegar eg stin under Þungañū/er þu barst miña vegna/ þegar Hegningeñ laa a þier/ eñ eg vard heilbrygdur fyrer Benjar þijnar / Esa. 53. Þvi þu seger: KOMed Til Mijn Sem ÞUnga Erud ÞJader / Til hvers? Ecke til þess / ad skipa mier ad borga hiñ sijdarsta Pening/ þvi Gud hefur fyrer þijna Skulld uppgefed mier alla Skulldena : Ecke til þess / ad eg luke þier þa Handskriftena er þu hefur a Krosseñ neglt / Col. 2. Helldur til þess/ad þu taker a moote mier fagnandre Mañeskiu/ svo sm̄ Fadereñ vid hiñ Auma Syne/ er siñe Arfleifd sooad hafde/ Luc. 15. Þvi vil eg Alls hugar fegeñ koma / O HErra JEsu/ og þvo Fætur þijna med Taarum̄ mijnum / og smyria þa med Angre mijns Hiarta og Elskuñe til þijn/ er mier hefur svo margar Synder tilgiefed / Luc. 7. Ef eg þess verdugur verda mætte fyrer þijna eigeñ Forþienustu. KOmed Til Mijn Aller ÞJer Sem ERFided/ seger Bruñur Giafkañar/ Þetta mætte tilheyra jafnvel hinum allra heilogustu Moñum/ Noe/Abraham/Job/Elia/Johañi Baptista og jafnvel Guds Mood-

ur

ur siálfre/ Svo Heilagur er Gud/ Svo er hñ Retlátur/ ad hñ má ei lýda hid minsta Grand a Mañeskiuñe / án fullkomiens Endurgialldz fyrer Syndena / eñ þad verdur ei golldid nema i Christi Forþienustu/ z af þesse hafa Meñ eingeñ Not/ utañ Meñ ydrest Syndaña af Hiarta/ Eñ ad ydrast Syndaña kostar hañ alltýd nockurt Erfide/ sm̃ þeck er Guds Hátign og siñ Veikleika/ þar fyrer skulu hñ aller Kristkunar bidia / Ps. 32. A þeim Týma nær Reikningureñ skal halldast / fyrer þvi hrædest Job øll sýn Verk/ Eñ ef hañ hræddest þau og jafnvel hin bestu/ þa mun hm̃ Guds Mañe þoott hafa/ ad hñ þyrfte Ydranar vid/ hver allðrei geingur Erfideslaust af/ eige hun Gude ad lýka / þar um̃ ber liooslast Vitne hñs sýdarsta Jatning fyrer honum/ Cap. 42. Eg straffa siálfañ mig/ og ydrast i Molld og Ósku: þetta sagde Job / um̃ hvern Gud vitnade a moote Satan / ad ei være hañs Lýke i Landenu/ ad hañ være fullkomeñ/ Rietlotis/ Gudhræddur og fordadest þad Vonda/ Job. 2. Hvar af Meñ siá/ ad þad satt er/ sm̃ Páll seger/ Ad allur Heimureñ sie fyrer Gude Sakfalleñ/ Rom. 3. Og ad eingeñ sie svo Heilagur/ ad hañ ecke Allshugar fegeñ mege taka þessu Nádarfulla Lausnarans Tilbode/ Eñ þar miñ HErra seger: KOmed Til Mijn Aller þJer Sem þUnga Erud þJADer/ þa kalla eg mier boded med þessare Gudlegu Raust/ og øllu Stoorsyndurũ/ sm̃ mikeñ Part Æfe siñar hafa i Þrioofskuñe z Glæpuñ aled/ eñ fyrst hñ hefur þ talad/ hvers Blood ad hreinsar oss af øllu voru Syndũ/ 1. Joh. 1. Hñ sm̃ er Forlýkun z allar Verallðareñar Synder/ 1. Joh. 1. J Krapte þeirrar Foornar / i hverre Gud forlýkade Heimeñ vid siálfañ sig / 2. Cor. 5. Þa get eg ecke æklad/ ad hañ sem alleina er Sañordur/ Rom. 3. Ad hañ mune spyrna mier syndugum Orme i burt af Skør Foota siña/ nær eg þar ligg med sañre Ydran/ og fullum Asetninge til Yfferbotar/ þvi skyllde eg þa láta mýnar Illgiørder og blodug Afbrot hindra mig fra/ ad taka þessu Giæskufulla Tilbode mz hiñu mesta Føgnudemýns angrada Hiarta! J þessu styrkta mig hañs Blessud Fyrerheit/ þar hañ svared hefur / ad hañ ei vilie Syndarans Dauda / helldur ad hañ snue sier og life / Ezech. 33. Vm̃ þetta taka allañ Efa fra mier

þau Ohrmælu Ord/ er hañ talad hefur / ad hañ vilie eingañ fra sier reka þañ sm til hañs kemur / Joh. 6. O / þvi skyllde eg vera þa svo Myskunarlaus vid sialf añ mig/ ad eg ei skyllde leita hñs Nadar/ þar eg veit hañ er svo Myskunsamur ? Þad er kuñugt hversu ad Juda hafde reitt DRottañ til Reide / og hversu ad hañ neyddest til ad reka þa ut ur þvi Landenu / er hañ hafde gefed Fedrum þeira / Eñ þegar hñ hafde teked þa i Sætt aptur/ þa seger hin eilijfa Giafka / Zach. 10. Eg skal Myskuna þm / og þeir skulu vera eins og eg hefde þm alldrei burt kastad/ Svo lang er fra þvi/ ad Gud tilreikne sañyd rande Mañe drijgdar Synder / þegar hañ snijr sier til hañs af ollu Hiarta / og þoott svo meige tilbera/ ad DRottañ legge a þig Tijmanlega Refsing/ Christeñ Madur/ þu sem a JEsum truer/ fyrer undañfarnar Synder / til þess ad þu ecke meiner þig Saklausañ ad vera / þa læt þier ei Nugfallast/ Edur ætla ad hañ mune burtreka Eilijflega. Valla nockur Þiood i Heimenum hefur svo þungre Hegningu sætt af hñs Volldugre Hende/ svo sm hñs Frumgeteñ Sonur Jsrael/ Exod. 4. Eñ nockra Stund / Og þo seger Fader Myskunsemdañar/ Jer. 31. Heyred þier Ord DrottEñs/ O þier Heidingiar/ og kuñgiored þad i fiarlægum Londum/ og seged/ hañ ed sundurdreifde Jsrael/ hañ samañsafnar honum/ og vardveiter hañ svo sem Hyrder Hiord sijna/ þvi DRottañ Endurleyser Jacob / og frelsar hañ af þess Hende sem er sterkare honum. Þacker sieu þier þu Dijrdarenar Konungur/ ad þessa Fridar Bod er og komed til vor þiña Aumustu Vesælinga/ sem buum a Hala Veralldareñar / þvi vilium vier Allshugar fegner heyra hins Gooda Hyrders Raust/ sem til sijn bijdur allum þm Sem EKKide DRYgia / Og ÞVnga Eru ÞJAder. Hver er sa Þioon / ef hñ misbrijkur nockud vid sin Lænar-Drottañ/ og hafe hñ nockra Aru-Taug i sier/ edur hyrde um Velferd sijna/ ad ecke leite hañs Sætta til hñs a alla Vegu sierdeiles ef hñ a Fyrergefningar Von. Nu þott vier a hverre Stundu/ hveriu Augnablike/ styggium Drottañ Himens og Jardar/ Þvi skylldum vier þo ecke samt leita Forlijkunar hia honum / er vier vitum ad er svo audvelldur ad taka vid Syndarañum/ ad

hañ

hañ seger / Zach. 1. Snued aptur til mijn/ og skal eg snua mier til ydar. Hier þarf ecke Joab ad bruka Vijsdooms Konuna af Thecoha til ad frida fyrer Absalon hia David/ 2.Sam.14. Ecke þarf hier Paulum til ad sætta Onesimum vid Philemonem/ Philem. v.10. Eñ hier er JEsus Christus Gud og Madur/ Sa einaste Medalgangare millū Guds og Mañа/ 1. Tim. 2. Hañ seger i Krapte þess Umbods/ er hñ hafde af hinum Alvallda Konunge/ til ad sætta Mañkynid vid hñ og sialfañ sig/ Hañ seger med fullum Myndugleika: KOmed Til Mijn Aller Þier Sem ERfided Og ÞUNga ERud ÞIAder/ Eg Vil ENDurnæra YDur. Þad er eitt mikeд Fyrerheit/ sem Gud giefur Jacob edur Israels Huse / Jer.30. Hañs Hofdinge skal af honum koma / og hañs DROttnare skal af honum frañganga / hvertum eg brooda mun ad hañ nalægest mig / þvi hver er sa / sem þore ad lofa sier i sijnu Hiarta/ ad hñ vilie nalgast mig/ seger DROttenn. Hver er sa Hofdinge? Þad ertu/ Dyrdarennar Konungur/ JEsu Christe. Hver er sa DROttnarenn? Þad ertu Guds og Mariu Sonur/ þu sem af Meyar Lyfe ert utgeingenn/ af Lyfe Dootlur Jacobs/ jafnvel þoott þin Utgangur sie þo fra Eilijfu/ Mich. 5. Hvertum eg nu brooda tik mijn ad koma/ seger DROttenn/ þvi skal hañ til þijn koma/ O HErra? Hañ sem er i þijnu Skaute fra Upphafe Eilijfdarennar/ Joh. 1. Og epter Mañdoomenum er hañ sa Madur sem þier næstur er/ Zach. 13. Vor vegna hefur hañ nalgast þig/ O Gud/ sem fiarlæger vorum/ langt fra þijnu Auglite/ og fra Vellde Dyrdar þinnar/ Eph. 2. Hvertum satte alle i hinu ytstu Myrkur. Vor vegna er hñ þier nalægur vordenn/ svo sem Kiennemadur epter Skickan Melchizedechs/ Ebr. 5. Inngeinged i þad Allra Heilagasta/ i Himenenn framm fyrer þig/ med Eina Foorn / ad utvegadre eilijfre Endurlausn Ebr. 9. Hver er sa / sem þyrde ad lofa i Hiarta sijnu / ad hañ villde nalgast þig? Hver villde taka sier þañ Heidur til? Eingenn syndugra Mañа. O DROttenn / Hvad munu Hælm-Stræenn bua vid eitt forterande Elld? Edur Reked vid Stormenn af Eydemorkuñe? Hvad Legrenn vid Jarn-Spyrunar? Hvad Vatns-Dolañ / Hvad Gufa Jard

arennar vid Reidarsløg Himensens ? Hañ einn / Hañ einn nim þig nælgast /fyrer hverium Troonarner og Magtarvollden skialfa/ og hñ tilbidia / Ebr. 1. Hver alleina i Himeneñ uppstygur / Mañsens Sonur sem ofañ er stigeñ af Himne / og þo a Himnum/ Joh. 3. Og med hønum munu uppstyga aller þeir sem hañ hefur med sier dreged / þa hañ upphafeñ var/ þad er: aller ydrande Syndarar/ Aller þeir Sem ERFida Og ÞUnga Eru ÞJAder/ Ja/ aller þr sem trua a Nafn Eingietens Sonar Guds/ Act. 10. Eñ þess er ad giæta/ Bræbur mijner / ad þessu Nadarfulla Tilbode fylger Skilmale nockur. TAKed A YDur Mitt OK/ Og LÆRed Af Mier/ Þvi Eg Em HOGvær/ Og Af HJarta LJTEllatur. Eg vil nu i þetta Siñ ecke tala margt uñ OK DROttens / er sier i Lage nefnest hañs Kross/ og er iñefaled i Moollætingum þessarra Tyma/ helldur vil eg tala uñ þad/ sm hlyder þvi Efne/ er eg i Ondverdu hrof uñ ad tala/ sm i tveim Hlutum er foolged / Þad er i Fyrstu ad plaga Sialu syna med Hræsneelausre Jatningu og Tilfiññingu Syndaneñar/ hvar af Ydraneñ sprettur. Og i Añañ Mata / ad Krossfesta hiñ gamla Mañeñ/ Rom. 6. Er sig fordiarfar i Gyrndum Villudoomsins/ Eph. 4. Þesse Krossburdur er Gude hvad kiærastur / og ef Mañeskiañ temde sier hñ Daglega/ þa munde þad afstyra mørgu Alvorlis Moollæte/ Jafnvel þo DROtteñ a Stundum virde syna hestu Astvine med Teikne syns Seinar. Vier skømmunst vor ad søku / ad jata Synder vorar fyrer Moñunum : Vier dylium þær hvad mest vier kuñum / jafnvel fyrer þeim sem verre eru eñ vær (nema þeir sem Diøfulleñ hefur svo bared Stgg i/ ad þeir hafa mist alla Tilfiññingu/ svo þeir stæra sig af Skæpunni:) Og þad velldur þvi/ ad Syndeñ er svo lioot./ ad jafnvel marger þr sm Ohlutvander eru/ hata hana og lasta a ødrum / Eñ þvi munu Meñ vilia dylia hana fyrer Gude/ eins z aller Hluter sieu ecke berer og nakt er fyrer hønum ? Ebr. 4. Eñ þetta giørum vier ecke einasta/ nær vier ecke jatum Syndernar helldur og nær vier ecke rañsøkum þær / Leitum ecke epter þeim Smæsmuglega i iñstu Filsnuni vors Hugskots/ og ecke ydrumst þeirra af Hiarta/ nær vier høfum funded þær. Eñ þvi dyl-

ium

inum vier Einkdoomeñ fyrer Lækuaranum ? Edur Þorfena og Van-mætteñ fyrer hm̄/ sem er alleina Ríkurs Þyrmer Þu sialfum þier/ Þa mun hñ þier mis þyrma/ ef þu hylur/ þa mun hñ opeñbera/ Þvi skyllde eg ei villia angrast fyrer honum/ sm̄ gledst af þessu Angre/ og vill mier þad launa med Þusundfalldre Glede / Þvi eg vil Endurnæra ydur / seger Lausnareñ : Þvi mun eg skyrrast vid ad sakka Synder mijnar i Augsijn Heilagra Eingla / þar meire Glede er i Himnenum yfer einū Syndugum/ sem Ydran gierer/ eñ yfer Nýu og Nýutýu Riettlatum ? Luc. 15. Meñ hafa alldrei heyrt/ ad Gud hafe deilt Jll-Deilū vid eirn Sañydrande Vesæling/ eñ um̄ hina seger hñ/ Jer. 2. Eg skal Þrætta vid þig/ af Þvi þu seger : Eg hefe ecke syndgast/ Eñ hvar med Þrætt ar hañ ? Ecke med Ordum toomum / ecke med Þvergmæla-Hlioode / svo sm̄ Spamadureñ ad Orde kiemst/ helldur med Drepsoott z Mañ drapum / Ezch. 38. Og jafnvel med Elsre og Bañagnistrañ vid þa / sm̄ ecke skipast vid þetta Nadar-Tilbod. Þar fyrer/ Brædur mijner/ þess betur sem vier þeckium Guds Hooðurlega Giæsku / i þvi / ad taka vid Syndaranum/ nær hñ ydrast/ og þess meire Hræska sem vier vitum oss buen vera/ nema vier ydrumst : Þess helldur leggium allt Kapp a/ ad bleyta vor Hiørtu fyrer Gude/ svo Heilagur Ande fae þar iñebuið/ an hvers vier ecke getum til JEsum komest/ svo sem vier medkeñum i vorre Truarjatningu/ og er þ ecke noog/ ad angrast fyrer Syndernar um̄ Stundar saker/ þad er eins og Elldur i Sinu Hlaupe/ ad læta sier volgna nockra Stund um̄ Hiartarætunar / nema Ydraneñ verde oss svo sterk/ ad vier hotum̄ þær Synderner/ er oss ædur hafa hvad kiær-astar vered. Hvad gagnade þad hinum Volldugu i Jerusalem/ ad þr gæfu lausa þræla sijna og Ambætter / Þegar Nebuchadnezar hafde lagst um̄ Borgena/ eñ hneptu þau aptur i Þræltdoom/ nær hñ var burt vikeñ um̄ Stundar saker/ Jer. 34. Eins er þeirra Mañа Ydran/ sm̄ græta Synder sijnar fyrer Gude/ eñ hverfa þo aptur til hiña somu : Soddañ Ydran fordæmer Mañeñ meir/ eñ afsakar / Þvi hun sijner þad / ad hañ hefur þeckt Syndena / og vill þo ecke af heñe læta. Drotteñ hefur kient syndugū Mañe eirn Skriftagang hia Jeremiam.

Nañ

Nafn skyllde oss alldrei ur Minne falla: Þier skulud hafa Leida a siálfum ydur fyrer ydar Ranglætinga Saker / og skammast ydar fyrer ydar Svyvirdingar / og blygdast fyrer ydar Vegu. Ef Menn lietu sier þetta Hugfast vera / þa mundu þeir ecke láta sier þykia svo vænt um Syndena / ad þeir velldte sier i hana aptur strax / sem þeir eru geingner fra Prestsens Knium. Good Upphyrium er þad fyrst / ad ausa ut Hiarta sijnu fyrer Gude med Jatningu Syndanna / og ecke skiedur þad nema fyrer Verkan Heilags Anda: Enn St. Paull aminner þa i Tessalonica / 1. Tess. 5. Ad þeir ei skule slöckva Andann / og mun hann þad viliad hafa ollum sagt / Hrygged ecke Heilagann Anda Guds / J hverium þier Jnnsiglader erud til Dags Endurlausnarennar / seger hann / Eph. 4. Hvar af audsært er / ad Madur kann med Apturhvarfe til Syndarennar ad fæla Guds Anda fra sier. Eins og Dufurnar flyia Reikenn / Svo flyr Guds Ande Syndsamlegar Hrasaner / enn þegar Heilagur Ande er burtvikenn / Hvad liggur þa fyrer Vesalle Manneskiu? Ecke annad enn fyrer Saul Konunge / 1. Sam. 16. Ad þegar Gud took sinn Anda fra honum / þa þuste yfer hann Guds vondur Ande / Ja / Ecke annad enn ad einn Ohreinn Ande tekur Sjo adra Anda sier verre / og hverfur aptur i Hus sitt / hvadan hann kom / Og verdur svo þess Manns hid Sijdara argara hinu Fyrra / Luc. 11. Ja / þad kann ad koma þar / ad sa sem svo tydt forsmaaer Anda Nadarennar / Ebr. 10. Ad Gud verde honum svo reidur um sider / ad hann yfergiefe hann i fraleitt Sinne / Eins og Paull talar um Heidingiana / Rom. 1. Þad er Mælshattur Guds optlega i Ritningunne / ad þegar Manneskian lætur sig angra Syndena / þa vilie hann ydrast þess Illa / er hann hugde ad giora henne / Enn þesse Fodurleg Giæska Hins Myskunsama Guds / sem ætte ad draga oss til Ydrunar / hun ablar morgum Dara enn meire Þverudar / svo þeir hverfa aptur til Spyiunnar / sem Petur ad Orde kiemst / 2. Pet. 2. Af þvi Gud hefur svo tydt forlated þeim Syndena / Enn stæe þeir til / sem þanenn hafa vaned sig til ad misbruka Guds Þolenmæde / ad ecke verde þeim sagt eins og Jerusalem: Þu hefur yfergiefed mig / þu ert a Bak aptur horfenn / þar fyrer vil eg utrietta myna Hond

a

a mooke þier/ til ad farga þier/ Eg em vordeñ þreyttur af ad ydrast / Jer. 15. Gud giæfe/ ad þr sm̃ einusiñe hafa smackad hid gooda Guds Ord/ og Krapt epterkomande Alldar/ þeir villdu Hugleida hvad miklu yndælle er/ jafnvel su Hrygd/ sem ad er epter Gude/ 2. Cor. 7. Helldur eñ allur Heimsins Munadur / Þegar hañ geingur sem hædst / Þvi ef hid heidna Skælld seger / ad þar sie nockur Vellyst i þvi ad graata / hvad mun ei þeim þykia/ sem Ande Fagnadarens þressar Tareñ ut af Augunum. TAKed A YDur MJtt Ok / seger Frelsareñ hier i Gudspiallenu / ÞVi MJtt Ok Er SÆtt / Og Mijn BYRDe Er LJett. Eg vil ecke i þetta Siñ tala svo eigenlega um̃ Kross-Byrde DRottens i Vtvortis Mootlætingum/ og þa Hugsvølun hins gooda Anda / sem heñe jafnañ fylger / helldur vil eg tala hier um̃ Deydingu Holldsens/ og Krossfestingu hins gamla Adams/ sem byr i oss/ Sege mier þeir/ ed Einusiñe hafa keñt a hvad sætur ad DRotteñ er/ mun nockur Assverus i sijnu stoora Heimbode/ Esth. 1. Mun nockur Baltazar i øllu sijnu Ofhoofe/ Dan. 5. Nockur Herodes i sijnum Hooru-Danse/ Matth. 14. Nockur Benhadad i Herbuduñ sijnu/ 1. Reg. 20. Munu þeir / sege eg / una svo vel sijnum Hag / Svo sem Rett-truads Mañs Saala i Jafningu Synda siña fyrer Gude / Þegar Ande DRottens ber heñe Vitne um̃ / ad hun sie Guds Barn? Rom. 8. Alldrei hefur hiñ gamle Madureñ svo mikel Vmbrot / ad ecke sie þad yndæle þeim sem i Guds Herskruda berst / Eph. 6. Ad sigra hañ / og hañ gledst af Løgmaale DRottens / seger Paall / Rom. 7. Jafnvel þoott hañ fiña þykest eitt añad Løgmaal i sijnum Limum/ sem Herkake hañ under Syndareñar Løgmaal: Ad søkiu kuña hiner ad klædast Pelle og Purpura/ og hafa kostulegt Bordhalld/ Luc. 16. Margur mun sæ vera/ er seger til Saalar siñar/ þegar hañ hefur alls Nægter misjafnt utvegadar / Et og Dreck Saala mijn / þvi þu hefur til margra Ara safnad / Luc. 12. Eñ alldrei kañ þetta ad jafnast vid þa Nædar-Mola/ er detta af þvi Himneska Borde ofañ a Footskør DRottens/ Matth. 15. Hvar vier synduger Ormar skrijdum̃ og mayñ i Himeneñ/ epter hiñe ellifu Hugsvølun / er Guds Ande heiter oss fyrer Paals

Munn/ef vier berū Christi Ok med Þolenmæde. LÆRed Af MJer/ ÞVJad Eg Em HOOGvær Og Af HJARta LJTELatur. Hvar fyrer? Hier um talar Postulenn/ Heb. 5. Segiande: Þoott hann Sonur Guds være/þa hefur hn̄ lært Hlydnena/ af þvi/ sem hann lided hefur. Seged mier nu/ þier sem erud Ættleidingar/og ecke Guds einka Syner/eins og hn̄ var/ munud þier nockurn Tijma leggia þann Kross a hinn gamla Adam/ ad ecke hafe DRottens Kross vered honum þyngre/ sem hn̄ bar a sijnū Lijkama/samlijkum Holldenu Syndenne undervorpnu/ þegar hann var af øllum yfergiefenn / Og jafnvel af sijnum Himneska Fødur? Marc. 15. O hvilijk Mijnkun er nu þad/ad vier skylldum ei vilia vaka eina Stund med honū/til ad þim Sæler vorar med Christe segre Ydran / og Deydingu vorra vondra Synda / Þar hann hefur lofad oss sijns Anda Hugsvølun/ nær vier svo giørum. TAKED A YDur MJtt Ok/seger DRottenn hier: Enn hvad er Christi Ok? Þad er allt þad/ sem Menn bera med Þolenmæde/ hvert helldur þad kiemur fra Gude sialfum/ svo sem eru Siukdoomar/ Askvina-Misser/ Skade sa/ er vier meinum ad kome ad Hendingu/ edur annad þvilijkt / Ellegar hann kiemur fra Mønnunum/ Svo sem er Orettur/ Forsmaan/ Ofsookner / og þess haattar / Edur og ad þad er Straff vorra eigenn Synda/ er vier sialfer a oss leggium i Ydranarleñar Verke/ z Baraattune mote Holldsens Gyrndū. Allt er þad Christi Ok/ ef Menn bera þad svo sem hann skipad hefur / þvi eckert af þessu kann ad henda oss / sem vier ecke forþienad høfum med Syndenne / edur annadhvert fyrer hanns Tilhlutan edur Tillatseme / Enn ef vier køstum Okenu i burt med Oteifelegū Hnacke/ Jer. 2. þa verdur þad Heilsusama DRottens Ok ad Diøfulsens Oke / Ef vier erum Opolenmooder i Siukdoomenum / Møglunarsamer i Orbyrgdenne/ef vier giølldum eirn Orett med ødrū / og bætum vorn Skada med Skada Naungans / þegar vier þann Veg breitū / þa høfū vier eingar Endurnæringar/ eingrar Hugsvølunar ad vænta Sælum vorum/ þa hverfur Sætleike sa/ er Christi Oke/og hanns Byrde fylger/ Ja/ Hvad meira er / ad þad Ok / sem oss verdur uppalagt fyrer Heimsku vorrar z Synda Saker/ þ kunnum vier ad giøra

ad

ad DRottens Oke/ Ef vier berū þad med Hoogværd og Christelegre Þolen̄mæde. David er oss til Epterdæmes hier i: Eg Efast ei um̄/ad þad hefur geinged hønum til Hiartá/þegar hn̄ var reken̄ fra Rÿke af sÿnū eigen̄ Syne/2. Sam. 15. Og þegar Mord-Eingellen̄ sloo Foolked Søkum hn̄s Yfersioonar. 2. Sam. 24. Þo van̄ han̄ svo miked a med sañre Ydran og Audmÿkt Hiarta sÿns/ad Gud leidde han̄ heim aptur/ med Æru og Heidre/ 2. Sam. 19. Og linade Plaagurnar / 2. Sam. 24. Latum oss þesse Dæme til Christum leida / Audmÿkium oss under Volduga Guds Hønd/ 1. Pet. 5. Vegen̄ vitum vier / sporum ecke ad ganga hn̄/tokum a oss hid sæta Ok Christi/og skiootū oss ecke undan̄ hn̄s Byrde/svo vier meigū fiña eilÿfa Endurnæring/ eilÿfa Hugsvølun Salum vorum/og ganga in̄ til han̄s Hvyldar. Þad veite oss goodur Gud/ Fyrer sÿns Sonar Blessada Forþienustu/ AMEN.

Tuttugasta og Siøunda Sun̄udag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 17. Cap.

Þeim Tÿma. Og Sex Døgum þar epter / took JEsus med sier Petrum og Jacobum / og Johan̄em Broodur han̄s/ og hafde þa afsÿdes uppa hatt Fiall/og um̄myndadest fyrer þeim. Og han̄s Asiona skein sem Sool / En̄ han̄s Klæde urdu so biørt sem Lioos. Og sia/ad þeim byrtust þeir Moyses z Elias/ og toludu vid han̄. En̄ Petur ansade og sagde til JEsu: HErra/ hier er oss gott ad vera. Ef þu vilt þa viltum vier giøra hier þriar Tialldbuder/ Þier Eina / Moysi Eina/ og Eliæ Eina. Og þa han̄ var þetta ad tala/Sia/ad biart Sky um̄skygde þa. Og sia / ad Rødden̄ ur Skyenu sagde: Þesse er Sonur min̄ Elskulegur / ad hvørium mier Velþocknast / Hlÿded þier hønum. Og er Læresveinarner heyrdu þad / Fiellu þeir fram̄ a sÿnar Asiøner / og urdu miøg hrædder. En̄ JEsus gieck til þeirra/ Took a þeim/ og sagde: Standed upp/ og vered ei hrædder. En̄ þa þeir litu upp/ sau þeir Aungvan̄ nema JEsum alleinasta. Og er þeir geingu ofan̄ af Fiallenu/baud JEsus þeim/og sagde: Þier skulud aungvum

þessa Sijn seigia / þar til ad Mannsins Son er upp aptur risenn fra Daudum.

Exordium.

Herra Guder eru Fiallanna Guder / Sögdu fordum Plenarar Benhadads Syrlands Konungs / er þeir voru elltter af Israels Mönnum: Gr. ut segt er til þess ad vita / hverninn Satan hefur blindad Manneskiuna / ad Skynseme Holldsins smijdar sier svo dárlega Þanka umm Guds Hátign / svo sem ad hanns Rijke sie ecke eins rijkt i öllum Attum hanns Velldis / Enn hvernig sem þvi er nu vared / þa siaa Menn þo / ad Gud hefur sig hvad mest openberad Mannkynenu a Fiöllunum: A Fiallenu Sina wegaf hann sitt Lögmaal / Exod. 20. A þvi sama Fialle talade hann vid Eliam i Hellenum. A Fiallenu Moria talade Guds Sonur vid Abraham / er hann villde hafa offrad Gude Syne sijnum Isaac / Gen. 22. A þvi Fialle stood Jerusalems Mustere / hvar Gud hafde sitt Eld og sijn Ofn / Esa. 31. Og maa sijnast / ad Gud hafe Teiknad med þessu / ad hann være hinn allra Hæste / og bygge i Hædunum / svo ad Dioffullenn hefur og apad epter þessare Guds Dyrkan / eins og i mörgu ödru / og lated sier a Hædum offra: Þad vitna þær Hæderner medal Guds Foolks / er hann svo miög til Reide reittu / a hveriunn hann seiger / ad et sieu nema þretter. Enn i þessa Dags Evangelio heyrum vier hina allra Dyrdlegustu og Huggunarsömustu Openberan / þar hinn Eingetne Sonur Födursins / Iklæddur voru Hollde / Ummyndadest Sijnelega fyrer Læresveinunum a Fiallenu Helga / hvert ed hiner Gömlu Lærefedur Christnennar hafa meint ad være Fialled Tabor i Galilæa. Af Fiallenu Nebo i Moabs Lande sijnde DRotten Moysi alla Fegurd og Gæde Canaans Lands / Enn a þessu Fialle hefur hann sijnt Lærisveinunum / og öllum þeim er a Soninn trwa fyrer þeirra Ord / inn i þad Himneska Canaan / er hann nefner sijna Hvyld / Hebr. 3. Og til frekara Vitnis þar umm / þa vil eg kvedia ydur / Guds Börn / til ad ganga Afsijdis med Christo og hanns Lærisveinum / til ad Hugleida þessa Dyrdlegu Openberan / I hverre Tvent er ad athuga / Sem er. 1. Siálfa Forklarunena. 2. Vottana sem Nálæger voru.

DRotten / vertu i Verke med oss / og Naad hijns Anda / fyrer JESU Forþienustu / AMEN.

Utleggingenn.

HANN UMMYNDadest Fyrer ÞEim / seger Textenn: Ecke er þad svo ad skilia / ad hanns Manndoomleg Nattura hafe umbreytst a nockurn Hatt / helldur Forklaradest hun / Hin Dyrdlega Guddoomsins Fylling / sem i hönum bioo / skaut ut Geislum sijnum i Mannlegu Hollde / svo þeir kynnu ad siaa hijns Dyrd / Dyrd svo sem Eingetens Sonar af Födurnum / Hann afklæddest / svo ad seigia / þiooons

Myndenne

Myndeñe um̃ Stundarſaker/ eñ ecke Naalkrukke. Tak þad til Hug-
ieidingar af þeſſu/ Guds Barn/ ad aadur eñ þu maatt ſamlykur verda
þeſſare Dyrdlegu Mynd þyns Frelſara/ ſem hier um̃giefur / þa byriar
þier ad um̃myndaſt epter hañs Mynd/ ſem þig ſkapad hefur/ þad er/
Endurnyaſt i þynu Hugſkote/ þvi ſvo ſeger Frelſareñ/ nema þier um̃-
myndeſt/ og gioreſt ſvo ſem þetta Ungbarn/ þa kuñed þier ecke ad iñ-
ganga i Guds Ryke. Matthæus ſkyrer fraa þvi i Textanum/ hvi-
lyk ad vered hafe Forklaaran þeſſe/ þar hañ ſeger/ Ad HANS A-
SJaana HAfe SKJned Sem Sool / Og ſkulum vier þo ecke ætla /
ad Sool Riettlætesins/ Mal. 4. Hafe þo ecke ollu fegur ſkyned/ eñ
þeſſe er a Himnenum lioomar/ þvi heñar Byrte kuñum vier aller ad
ſtandaſt/ eñ þegar Lærer veinuñ gaf ſi Syn þeſſe en mikla/ þa ſkrifar
Marcus/ Cap. 9. Ad Petr hafe vorded Ottaſlegner / ſvo ad Petur
viſſe ecke hvad hañ talade/ ſvo ſem bæde hañ og Lucas Cap. 9. ſkrifa/
helldur tekur Gudſpiallamadureñ Lyking af Sooluñe / þvi hañ hafde
eckert biartara ad jafna vid / ſem Daudlegum ſkilliaſt kuñe/ og ei ſkulũ
vier helldur meina þetta hafe vered ſu Dyrd/ er Guds Sonur aatte hia
ſynum Fodur/ aadur eñ Grundvollur Verallдareñar var lagdur/ þvi
jafnvel Utvallder ſkulu ſkyna eins og Sool i Ryke ſyns Fodur/ Matth.
13. Eñ hvilyk ſu Byrte mune vera/ er þar af audſært/ ad vier ſkulum
verda Eingluñũ jafner / hverra Siooner ad Daudleger Meñ þo valla
ſtadeſt faa / þvi ſagde Manoha / Vid munum ſañlega deyia / þvi vid
hofum ſied Engel DRottens / Og ſkulum̃ vier þo vita/ ad Dyrd og
Hatign Guds Sonar yfergeingur ſvo miked Einglaña Dyrd/ ſem hañ
hefur þeim Ædra Nafn Odlaſt. Framar ſeger Texteñ / Ad Hañs
Klæde Hafe Vorded Svo Biort Sem Lioos: Þegar Moyſes kom of-
añ af Fiallenu Sina med Logmaaled / Þa ſkrifar Paulus / ad hañs
Aſiaana hafe vered ſvo biort / ad Iſraels Syner hafe ei maatt lyta i
gegn heñe / Alleina af þvi / ad hañ hafde vid Gud talad / og þo fieck
Moyſes hana byrgt med Skyluñe / er hañ heingde fyrer ſitt Andlit /
Eñ þetta yfergnæfer / hier faa ecke Klædeñ iñelukt þañ ſkiæra Gud-
doomſins Fegurdar Liooma/ ſem bioo i Chriſti forklaarudu Hollde/ hello

ur skein hun i gegnum / svo þau urdu fagur eins og Liios. O minn HErra JEsu / er þetta su Mynd / sem ad hieck a Krossenum / þegar þu giørdest Bølvan fyrer mijnar Synder? su sem Esajas um talar i 53. Capitula / segiande: Þar er einginn Mynd edur Fegurd a honum / og þegar vier lijtum hann / er þar eckert Alit / sem vier girnumst / hann er forsmadur og Manna Audvirdelegastur / hann er plagadur af Meinum / og Krankdæmenu alvanur / og svo sem eirn Madur er byrger sitt Andlit fyrer oss / svo Foracktanlegur / ad vier virdum hann Einskes? O þu Saklausa Guds Lamb / hvilijk voru nu þijne Umskipte / O Rosenn minn? Hvad voru vier Synduger Ormar / ad þu Liooma Fødursins Dyrdar skylldir svo bera vor Krankdæme? Hvad þrysste þier til þess / minn Lausnare / ad þu skylldir breyta þijnare Dyrd þa herfelegu Asiaun / er Spamadurenn talar um: eckert annad enn þijn Guddomleg Elska / þijn einu þu Myskunar Ydur / i hverium þu vidkiender vor Upprunenn af Nadum. En þu Guds Barn / sem heyrer þenna Dyrdlega Atburd / Tak þier hina mestu Huggun af honum / þegar Guds Fødurleg Giæska virder þig med sijns Sonar Krosse / ad svo Dyrdlegur sem hann giørdest hier fyrer Augum Læresveinanna / svo Vegsamlegur og øllu Vegsamlegre muntu verda / nær þu inngeingur i þijns Herra Fognud / ef þu tekur hans Ok a þig / og fylger honum epter / þvi þessa hans Dyrd sau þeir Daudlegum Augum / svo sem bæde Petur og Johannes votta / Enn þad hefur ecke Auga sied / og ecke Eyra heyrt / og ecke hefur þad i nockurs Manns Hug edur Hiarta komed / hvad Gud hefur þeim tilbued sem hann elska: Enn Elskann til hanns sest alldrei betur enn i Mootlætenu / þar reinest hun svo sem Gulled i Ofnenum / þar er sa Leik-Vøllurenn / hvar ed hinar Andlegu Kempur eiga ad syna Frækleik sinn / Þar er Skeid-Fløturenn / er aller þeir eiga ad hlaupa med Paale / sem vilia Hnossed ødlast. Lucas einn hefur sagt oss þad / hvert ad vered hafe Innihald þess Samtals / er þeir Moyses og Elias attu vid Drottenn a Fiallenu Helga / sem var um þa Utfør / er hann skyllde fullkomna i Jerusalem / þad er su Burtfør til Fødursins / er hann nefner hiaa Johannem i 16. Capitula / i þeirre Hiartnæmu Predikun / er hann talade fyrer Læresvein

unum

mum under sÿna Pÿslar-Gaungu / þa ed hn̄ fullkomnade og hafl full-
an̄ Enda a þad / sem hn̄s Fader hafde hönū umboded. Ecke hefur
þesse Sÿn edur þetta Samtal skied fyrer Christi Skulld / þvi sialfur
vissе han̄ allt þad er yfer han̄ ætte ad koma / Sialfur þeckte han̄ og
Guddomsins Mægtign og Vegsemd / sm̄ ad i honum bioo / helldur Post-
ulana vegna / hverter ed sydan̄ mættu þola svo miklar Hörmungar /
Fiotur / Hudstrokur / Offsookner / Bannsætur / ja / Sÿka og Græfs / þeg-
ar Heimurēn fagnade / og þ fyrer Christi Nafns Saker / svo ad alltÿd
nær þeir i Hörmungunū minnust a þssa Dÿrdlegu Openberan / skylldu
þeir hafa þad þeir kynni ad endurnæra Hiarta sitt med / sem var ein
full Vissa um̄ þvilÿka Dÿrd / er þeir sau nu fyrer Augum sier / z þvi
er ecke ad undra / þoott ad þeir og þra Lagsmen̄ geingu glader ut fra
Rædenu / nær þeir Hudstrykter voru / Ja / ecke þoott ad S. Paall
være vel til Frids i Offsooknunum / J Angistene / J Naudunū / þar hn̄
hefur ecke einasta þssa Sÿn heyrt / helldur og var sialfur i hin̄ þridia
Himen uppnumen̄. Petur hafde fyrer skömmu spurt DRotten̄ ad / hvad
þeir skylldu i Laun hafa / sem ad yfergæfu alla Hlute / og fylgdu hon-
um epter / En̄ DRotten̄ sÿner honum hier a Fiallenu / ad svo miklu
Leite sem hn̄ syni kune / i þessu Daudlega Hollde / hvers hn̄ ætte Von
fyrer sÿna Pioonustu / og er þ Meala sannast / Petre þoottе svo miked
til þessa koma / Jafnvel þoott ecke være þad meira hia hine Eilÿfu
Dÿrd / Helldur en̄ Rikte Salomonis fyrer Drottningunne af Arabia /
honum þootte svo miked til þess koma / sege eg / ad han̄ sagde / HJer
Er Oss GOtt Ad VEra : Han̄ var fæddur i Judæa / einu Lande /
sem er Paradys af Veröllldene / han̄ hafde vÿda vered med Christo /
bæde þar og i Galilæa / han̄ hafde sied Jerusalems Mustere / og hina
kostulegu Guds Pioonustu þar inne / En̄ öllu gleymde han̄ þvi sem til
Baka var / hier þoockte honū alleina Gott ad vera O hversu munu
þeir þa gleyma öllu Oflæte Verralldar / öllu Epterlæte og Fagnade
i Heimenum / Er sitia Lambsins Brudkaup i Himnenum? Ad Vÿsu /
var Sÿn þesse mikel / er Postulunum gaf / og sæla maa þa kalla af
hene / en̄ þo er þeim ei minna veitt / sem DRotten̄ Auglÿser sig i Hiark-

[illegible]

anu/Þvi sæler eru þeir sem ei sia og trua þo/sagde Lausnareñ Forð-
um vid Thomas / Þad sie eg a svo morgum Þusundum Þyslarvotta
DRottens/ um̄ hvoria þad satt kveded er sem Esajas spaer/Cap. 24.
Ad þr prysudu DRottenn midt i Elldenū. Petur var vidstaddur þessa
Openberun / Hañ heyrde Moysen og Eliam tala um̄ Fullkomnan
DRottens Utfarar / Og þar ad auke heyrde hañ Fodursins Raust/
þo gleymde þesse Guds Vinur ollu þessu skømmum Tyma þar epter/i
Bisk ups Hollene/ ecke varde þesse Umm̄yndan DRottens leinge hiá
honum / Eñ þegar Christur var i honum til fulls myndadur / Svo
sem̄ Paulus ad Orde kemst/þa munde hañ fyrr hafa þolad hinar skelfe-
legustu Þysler Veralldar / eñ ad falla fra Christo / og gafst Raun
þesse opt lega sidañ : Og þetta er nu su Sioon a JEsu Christo / er
vier eigum ad kosta Kapps um̄ ad na/ a allre vorre Reisu fra Vogg-
unne til Grafarennar. Þad er þad heilaga Fiall/ er vier eigū ad klifrast
uppa/medañ vier lifum. Sa sem þangad hefur komed Auga a Christ-
um/ hañ kallar DRottenn fyrer sitt Hlutskipte/ þoott ad Sal og Lyf
Vanmegnest / og nær hañ Gud sinn hefur / þa skeiler hañ hverke um̄
Himen ne Jørd. Eñ svo sem ad þetta er eitt mioked Hlutskipte/ hver
sem̄ þvi nær/ Ja/ svo miked/ ad Himen og Jørd meiga i eingañ Sam-
jøfnud koma/ Svo skal og mioked til þess vinna / Ef vier viliū verda
mootakande Arfskiptis Heilagra i Lioosenu/Col. 1. Ef vier viliū þockn-
ast Gude i Lioose lifande Manna/ Ps. 56. Þa byriar oss ad skrydast
Hvijta-Vodū/ecke sijdur eñ þr i Fyrndenne/sem̄ Skyrn og Christne taka
villdu/þ er/ ad vier Iklædumst Herklædū Lioossins/ ad vier Iklædumst
einū nyium Manne/ad vier Iklædumst Guds Herskruda/ þad er/ i einu
Orde ad segia/med Pals Ordū/ Col. 3. ad vier Iklædumst svo s Ut-
valder Guds H. og elskuleger Hiartgroenne Myskunseme/Goodgyrnenne/
Lytelætenu/Hoogværdenne/Þolenmædenne. Eg veit þ mā þykia undar-
lega til Ords teked/ad Postulenn kemur sier þenna Ordshætt/ad Iklæd-
ast Dygdunum/ eñ valla kañ þo nockur betre ad finnast: An Klædanna
getum vier ecke lifad/þau eru þad sem̄ veria oss Froste og Kulda/Svo
kunnum vier ecke helldur ad lifa Andlegu Lyfe fyrer utañ þenna Sakley-
sesins

sesins Skruda: Hañ varnar oss vid Nekvyllis Bruna. Klædnadur DRottens vard fagur og Leiptrande af þvi/ ad Guddoomsins Byrte/ sem i hñs Holde bioo/ hun skein i gegnum þau / eins og Sorleñ Glered/ Svo eigum vier ad læka þad siæ i vorum Lijfernis Hættñ/ Ordum og Athøfnum / ad Gud bue i oss fyrer Truna / Pad bijdur Frelsareñ Lærisveinunum/ Matth. 5. med þessum Ordñ: Svo lijse ydar Lioos fyrer Møñum/ad þeir siæe ydar Goodverk/og dyrke ydar Fødur / sm a Himnum er: Eñ fyrer þvi/ad Daglega flekkest uppa vort Skyrnar-Klæde/ a medañ vier gøngum i gegnum Forod Veralldar þessarar/ þa mæ þad Daglega þveged verda. Marcus skrifar uñ Klædnad DRottens Cap. 9. Ad hañ hafe svo Biartur verid/ ad eingeñ Þvolla Madur a Jørdu kunne þvilijkt ad giøra: Og sama er ad segia uñ vort Brudkaups-Klæde / Pad kañ eingeñ svo hreint ad giøra a Jørdu/ ad i Guds Augum byrkast mege: Pad mæ uñ oss alla jæta/sem DRottceñ seger uñ sitt Foolk / Jer. 2. Poolt þu þvoer þig i Sallt petre/ & safnar þier mikille Sæpu/þa ertu samt Ohreiñ fyrer mier: Hañ eiñ/ hañ eiñ getur þau ad fullu hreinsad/ sem er eins og Kopar-Smidsins Elldur / og eins og Sæpa Þvotta Maña / Mal. 3. Pad er þitt dijrmæta Blood/ miñ Frelsare / J hveriu ad aller Heilager hafa þveged siñ Skruda / Apoc. 7. Svo kañtu og/ DRotteñ miñ / ad giøra jafnvel Synder mijnar hvijtar eins og Snioo þoott þær sieu raudar sem Blood/og Ullhvijtar/ þoott þær Purpura raudar sieu/ Esa. 1. Jæ/eg m þij fulløruggur / ad nær þu breider þiñ Lioomande Klædafalld ut yfer mijn saurug Tøtur/ þa mune þeirra ei giæta/Guddoomsins Fyllingsem i þier bioo Lijkamlega / Hun skein i gegnum þiñ Klædnad a Fiallenu Helga / Eñ Sorte mitiar Jllsku mun alldrei geta brotist i gegnum þessa Byrte iñ i Augu þijns Himneska Fødur: Pessu fulltreiste eg/ DRotteñ miñ / þvi eg veit/ ad þu ert komeñ til ad leita ad þvi sem tapad er / og ad kalla Synduga / og ecke Rettlæta til Ydrunar/ þier sie Lof/Æra/Magt og Dijrd/ad Eilijfu/Amen.

J Munne Tveggia edur Þriggia skulu øll Ord standa / Sagde DRotteñ i Log-Book siñe Fordum. Eñ uñ þetta Þijng mæ eg segia

ra þad/ er Johañes seger i hns fyrsta Pistils Fimta Capitula: Þryr
eru þeir sẽ vitna a Himne/ og þryr eru þeir sem vitna a Jordu. Hier
eru þryr Vottar Jardnesker/ og adrer þryr Himnesker. Eg vil tala
fyrst um̃ þa Jardnesku/ þvi Textenn getur fyrr um̃ þa: Þad voru Pet-
rus/ Jacobus og Johañes / Þesser voru einger Smælingiar i Guds
Huse/ Jafnvel þoott þeir være halldner Afrak og Hreinsunar Fiorñ
hiñ Verølldene. Petur var sa ed fyrstur allra Postulañá þeckte /
ad JEsus være Christur Sonur Guds lifanda/ Matth. 16. Hañ var
sa ed DRottenn fyrstum afhendte Lykla Himnarykis/ til ad leysa og
binda/ ecke þad/ ad Petur afhendte þa hinum Postulunum ut af sier/
helldur giørde DRottenn þad sialfur sijdañ: Hañ lagde Lijfed ofañ a
syna Medkieñingu um̃ JEsum/ Þvi jafnvel þoott ecke hafe Meñ
svo vissar Søgur um̃ hañs Lijflat/ þa kieñer Johannes oss þad/ ad
Lausnareñ hafe spad honum þvi/ Ad hañ munde Gud med synum
Dauda dyrka. Jacob var sa/ er fyrstur allra af þm̃ Tolf leet Lijf
sitt fyrer Vitnisburdeñ JEsu/ og underskrifade hañ med synu Sak-
lausa Bloode. Johañes var sa / ed laa fyrer framañ DRottenn um̃
Kvølldmaaltijdena/ honum auglijste hañ Svikarañ/ hañ er sa Lære-
sveiñ/ um̃ hvern skrifad stendur/ ad JEsus hafe hañ Elskad/ Hañ
hefur og Greinelegast af øllum Gudspiallamønnunum talad um̃ Per-
soonu Frelsarans/ honum auglijste DRottenn þa miklu Hlute/ er ske
skylldu a epterfylgiande Tijmum/ Svo sem lioost er af hañs Opinberi-
unum/ Hañ lifde og leingst allra Postulañá/ til ad mootstanda þeim
Ebioni og Cerintho/ er neitudu Guddoome vors Frelsara/ Og þess
vegna er þad af Gudlegre Forsioon sked/ ad hañ feinge hañs Hatign
Augum ad lijta i þessum Stad/ svo hañ þess betur kyñe þar um̃ ad
vitna. Mooter þeirra Jacobs og hañs beidde Frelsarañ um̃/ ad añar
Sona siña mætte sitia honũ a hægra Veg/ eñ añar a vinstre/ Drott-
eñ svarade heñe/ Þier vited ei hvers þier bidied: Eñ þo synest mier/ ad
hañ Blessadur hafe ad nockru Leite orded vid Boon heñar i þessum
Stad/ þar hañ took þa framar ødrum med Petre/ til ad syna þeim
svo sijñ Aleingdar siñ i þa Dijrd/ sem hañ a hia synũ Himneska Fødur.

Eñ

En af þessare veglegu Sioon hafa þesser Guds Men lært / þar þeir valla gætu stadest hana/ad ei munde þm̄ hendt i þßu Daudlega Hollde ad sitia honum a hægre edur vinstre Hlid i Dijrd Himnaſta / og þvi spurdu þeir ecke sijna Daudlega Lijkame skijdan fyrer hans Skulld / þegar þeir vaxner voru epter fullkomnu Mæler Christi Alldurs / svo þeir med Paulo/Phil. 3. Mæ kynnu i Vpprisu hisia Daudu/og Nioss enu þeirrar Kollunar/ sm̄ þar uppe er i JEsu Christo. En vier sm̄ nu heyrt hofum Vitne þeirra um̄ Forklaran DRottens/og vitum ad þeir isigeingner eru i Dijrd sijns Herra/Vier skulum leggia allan Hug a / ad vera eins lynder og þeir / ad vier hølldum alla Hluke Þreck ad vera / og jafnvel sialfst Lijfed / svo vier ævinnum Christum/ Phil. 3. Þvi hver sem ad hatar Salu sijna i þessu Heime/han mun vardveita hana til eilijfs Lijfs / Joh. 12. Og þesser eru nu hiner Jardnesku Vottar ad Skoormerke þßu/sm̄ teked hafa vid Vitne fra Himnesku/ Vm̄ hveria eg hefe hier epter nockud ad tala.

DRotten sagde Fordum under sijna Pijnu / Joh. 12. Fader / Vegsama þitt Nafn/og Rausten af Himne svarade honū/Eg hefe Vegsamad/ og eg skal aptur Vegsama / Pa sagde han vid Lærestveinana: Þesse Raust skede ecke vegna mijn/ helldur ydar vegna. Svo mæ eg og segia um̄ þa Himnesku Votta/ sem Textenn umgetur / ad ei byrkust þeir DRottne fyrer hans Skulld/helldur þeirra sem med honū voru / Jaa/vegna allra þeirra/ sem epter þeim heyra mundu þenā Tilburd. Vottarner eru þryr af Himnum/ Moyses/ Elias / og sialfs Fødursins Raust/er vitnade af Skyenu. Moyses var eitt trur Raadsmadur i ollu Guds Huse / Han valde Gud til ad utleida sitt Foolk af Egyptalande / Han talade vid Gud i Horeb / þegar Jsrael villde hafa sig undan þegen ad heyra Raustena DRottens Guds sijns / Han medtook Løgmaled af hans Hende / og talade vid han Optlega eins og Madur vid Man talar. Hvert Moyses hafe vered hier med Saal og Lijkama / skal eg ecke margt um̄ tala / Pad er vijst / ad han Doo a Fiøllunum Habarim / hvadan Gud sijnde honū Landed Canaan/ og Gud groof han i Dalnum/ seger Ritningen/ Deut. 34. Po

er lijklegt / ad Moyses hafe hier allur vered / Þvi um Eliam er þad vijst / ad hann foor med Ønd og Lijkama til Himens / Enn eingan Mun giører Matthæus edur hiner Gudspiallamenner þeirra i sijnu Rite um þessa Openberan. Nockrer færa til ad styrkia þessa Meiningu / þad sem stendur i Judas Pistle / v. 9. Ad Michael Høfud-Eingell hafe þrættad vid Satan um Lijkama Moysis / Svo sem ad vilde Andskotenn hafa feinged Vald hans / Enn Gud hafe hann uppnumed / Og ad Postule lijtur Petur til þeirrar Søgu / er þar skrifud stendur / J sijns Sijdara Pistils Ødrum Capitula 2. Enn hvernenn sem þessu er vared / Þa veit eg / ad hann sem uppvakte Son Eckiunnar af Sare-pta / og hinnar Sunamisku / Hann sem Lazarum leidde ut af Grøfenne / Hann sem uppreiste Doottur Jairi / Hann sem liet Marga Framlidna ganga ur Grøfunum i Christi Upprisu / Honum var ecke um Megn / ad læta Moysen koma til þessarar Hætijdar a Fiallenu Helga med Ønd og Lijkama / Og þesse var nu Hinn Annar Himneskra Votta af Mønnum. Enn hinn var ad sijnu Leite eingu minne / Elias / hver med øllum Rette ma nefnast hinn Ypparste af Spamønnunum / Hann var hinn Meste Vandlætare vegna Guds Nafns / Hann liet slatra Jessa-bels Spamønnum vid Lækenn Kischon / Honum sende Gud Elld af Himne yfer þa Tvenna Fimtiju Achabs Sendemenn / Hann fieck med Bæn af Gude Dogg af Himnenum / þa ecke hafde rignt i heil þriu Ar / Hann foor med Elldlegum Hestum og Vognum til Himna / Hann tal-ade vid Gud a Fiallenu Horeb / Eins og Moyses / og bader fostudu þeir i 40. Daga og 40. Nætur / Eins og Christur i Eydemørkenne / Beggia þeirra getur og Malachias i Þridia Capitula sinnar Spa-Bookar / under eins og hann Endar hid Gamla Testament. Slijka Votta byriade Guds Syne ad hafa til Dijrdar sinnar / er hann For-klaradest / Og skulum vier vita / ad Gud giører eckert Forgiefens / auk-heldur svo mikla Hlute / sem þesse var / Ønd var og þørf a þvi / Su Tijd var nærre komin / ad Gud munde sla Hyrderenn / og ad Sauder Hiardarennar mundu sundur tvistrast / Enn hversu ad Lærefedurnar hafe vered þaner under þa Ogn / þad sijna oss Gudspialls Søgurnar.

Ad

Ad Sonu hafde Petur lyst þvi skömu ádur/ Matth. 16. Ad JEsus være Christur Sonur Guds lifanda / og kallade Frelsaren hann sælann þar fyrer / þvi Hold og Blood hefde hönum þad ecke Openberad / helldur Ande síns Fodurs/ En þo took Holldid svo ad Rada skömu þar epter/ Er JEsus talade um sína Pijnu/ ad Petur atalde hann/ og sagde: Spara sialfann þig/ ad ei verde þier þetta: Ja/ þegar hann heyrt hafde/ ad Moyses og Elias töludu vid DRottenn um hans Eydurstu Wtfor frá Jerusalem/ þa var þo Einfelldnen so rijk i Holldenu/ ad hann sagde: Wier WJlium GJora HJer ÞRJar TJalld-Buder / ÞJer EJna / Moysi EJna/ Og Eliæ EJna / Og þott hann hefde Maal fyrer hinum Postulanum / þa er audritad / ad þeir hafa eins fákunner vered. Hier má nu segia þ sama um þessa Guds Ast-Win/ sem Paulus um sig seger: þegar eg var Barn/ giorda eg sem Barn/ og eg talade sem Barn: Petur var enn nu ecke fullvaxenn i Christendomenum / og þvi talade hann Barnslega. O þu Guds Madur / Munde hann neckud þurfa Tialldbudar vid / hvers Asiona ad skein sem Sool/ og hans Klæde voru biart eins og Lioos? Munde hann ætla sier ad eiga langa Dvol a þessu Fialle/ sem ádur sagt hafde/ ad hann munde Lijflaten verda i Jerusalem / Hvad þu og heyrder / Guds Vinur/ af þessum Tveimur Himneskú Wotum? Var þesse Openberan til þess gior / ad hun skyllde leinge vara / og ei miklu helldur til ad vera Forsmeckur hinnar eilijfu Tijdar? Þvi skyllde Moysi og Eliæ giora Tialldbud / Eins og ad ei være i JEsu einum Sælann fullt? Riett hafa þeir nu Marcus og Lucas skrifad um þetta Jáfrade Peturs / ad hann hafe ecke vitad hvad hann sagde / kannske þvi/ ad Felmtur var yfer þa komenn/ Enn i þvi má marka Elsku þa og Traust / er hann hafde a DRottne / ad hann giorer ei Rád fyrer neinne Tialldbud handa sier edur sijnum Lagsmonnum / þvi hann hefur vered fulltrúa þar um/ ad þar sem hans HErra være/ þar mundu og þeir verda. Svo skulum vier og Lynder vera/ Christner Menn/ þegar vier erum vißer um Christs Vinattu / þa verum ecke Hugsiuker fyrer Lijfe þessu. Hvar kunnum vier svo ad vera hiá JEsu / ad oss illa

 lijde?

lijdet? Hvar meigum vier svo vera fyrer utan hann / ad oss vel lijde? Vørpum þvi allre vorre Ahyggiu uppa DRottenn / hann mun þvi vel til Vegar koma. Og þesse var nu Veikleike Peturs og hinna Lærisveinanna / Enn til þess ad bua þa under hina miklu Freisting / sem a epter fylgde / þa skiede nu þess Dijrdlega Jarteikn / og þootti þeim fiellest miøg svo Hugur / þegar i Raunernar rak / þa er þad vijst / ad þeir hefdu miklu midur haft sig/ hefde ecki hennar vered. Þesser voru þeir þrijr Lærisveinar/ er JEsus took Afsijdes med sier/a þeirre Nætt er hann forrmaden̄ var / þegar Kvølenn hoofst. Gud nade oss Auma og Synduga / Vier giefum hvørke þolad Heitt nie Kallt med JEsu / Þessa Dijrdlegu Syn giætu þeir valla stadest / enn i Kvølenne freistu þeir/þa yfergiæfu þeir hann aller : Enn Þacker sie þier / hin Guddoomlega Speke / þu kannt ad midla fyrer oss bæde Medlæte og Mootlæte/epter þvi sem þu veist ad med Mannenum byr : J þisse Dijrdlegu Forklarun tielstu þijna Postula sia þijna Dijrd / ad svo miklu Leite / sem þeirra Dandleg Augu giætu þolad / enn i Kvølenne leifder þu þeim ad sofa um̄ Hrijd / Þu gafst þeim og Fararleife þegar Hoopur Manna var yfer þig komenn / svo þad mæ sæia/ DRottenn minn/ ad þu ert Einn Biskup freistadur a allan Hatt lijka sem vier / þo ecki Syndar / Þar fyrer kanntu ad samþijnast Eymdum vorum.

Adur enn eg skilst vid þetta maal/ þa vil eg þar um̄ tala/ad Postularner þecktu þaa Moysen og Eliam / er þeir alldrei høfdu þo adur sied. Lijkleg er þeirra Gaata/er meina/ad af Samtalenu hafe þeir maatt þeckia þaa: Enn hvørke Moyses nie Elias høfdu Greinuglegar spaad um̄ DRottens Pijsler/helldur enn David og hiner Spaamennerner/ sierdeiles Esajas / nema hann hafe þa vid Nafn kallad/ hvar um̄ eckert er skrifad/Þvi helld eg þad lijklegra / og nærre þvi fyrer satt/ad Guds Ande hafe þeim þad Opennberad i þad Sinn/ Þvi hann sem liet Samuel þeckia Saul Konung/ adur enn hann hafde hann sied/sem liet Johannem þeckia sinn Herra i Moodur Lijfe/Hann gat og audvelldlega gefed Christi Lærsveinum̄ þessa Þeckingu aa Moyse og Eliæ/ Er þad ecke lijtel Huggun fyrer Christna Menn/ad hver Einn mun þeckia ecke Einasta sijna Ast-

Vine/

Vine i þeirre Himneskv Glede/helldur og alla Æfvalda/sem hafa þvt-
 uned fyrer Lambsins Blood/frá þeim Fyrsta til þess Sidarsta/sem in-
 geingur i Fognud sijns Herra/z med þeim Eilijflega glediast/z Gude
 Lof syngia a þessu Fagnadarens Lande/z er nu þetta sagt um̄ Moyses
 og Elias Vitne/sem voru frá Himnum. En hier kemur eitt ollu meir-
 re/ sem uppfyller bæde Himen og Jord/Þad er Fader DROttens vors
 JEsu Christi/sem hier vitnar: ÞEsse Er SONur MJñ ELSKA-
 legur/HWNum SKALud ÞJer HEyra. Rett er Sagt Hieronymi
 Lærefødur/ad minne Hyggiu/er hañ skrifar ad Moyses og Elias hafe
 þess vegna vered sveipader i Skye því hinu biarta/ ædur eñ Rausten
 kvad vid/ad ei skylldu Postularner meina/ad añarhver af þeim være sa/
 er til var talad: Og þegar þeir uppstoodu/ þa sau þeir eingañ nema
 JEsum: Þeir sau hañ alleina/J hverium alleina er Saluhiælpeñ:
 þeir sau hañ alleina/sem er hiñ einaste Medalgangare mille Guds z
 Mañа: Eñ hvilijkur er nu Vitnisburdureñ? ÞESSe ER MJNN
 ELSKULEGUR SONUR. JEsus stood hier i sijnum fullum
 Mañdoome/fullū af Guddoomenum/ og þo seger Faderenn: ÞEsse Er
 MJñ ELSKUlegur SOnur/ Hvar af audsiatt er/ ad Christur er
 Guds Sonur/ bæde epter Guddoomenum og Mañdoomenum. Miñ
 Frelsare/ Þeir kolludu þig Tymburmañsins Son/ Þiñ Fader seger:
 ÞEsse Er Miñ Elskulegur Sonur: Þeir sogdu ad þu gierder þig ad
 Gude/af því þu kalladir Gud þiñ Fodur/ Eñ Gud seger hier: ÞEsse
 Er Miñ Elskulegur SONur. Þeir sogdu: Vier viljum ecke láta
 þeñа drottna yfer oss/ Eñ DROtteñ allra DROttna/ þiñ Fader/ er
 þeir kolludu siñ Gud/ eñ þeckttu hañ þo ecke/ Hañ seger: ÞEsse Er
 Miñ Elskulegur SONur HANum SKulud ÞJer HEyra. Moyses
 hafde ædur fyrer sagt/ Devt. 18. Spamañ mun DROtteñ uppveckia
 ydur af Brædrum ydar/ hm̄ skulud þier heyra: Eñ sa hiñ same kom
 ut fra Eignar/ og hañs eigen þecktu hañ ecke. Moyses lærde og
 siælfur meira hier/ helldur eñ hañ siælfur hafde fyrerspaad: Ad søku
 vijsade hañ til hañs i greindum Spaadoome/Eñ hier sa hañ þad/sm̄
 bæde hañ og marger Spameñ gyrntust ad sia/ og sau þad ecke. Ab-
 raham

a hann sa hans Dag ad sønu / Enn ei sa hann DRottenn voru Hollde Klæddann / eins og Moyses i þessum Stad. Allra sijdarst vil eg giæta þess Myskunar-Verks / er DRottenn giørde a Lærisveinunum / er þeim var lided i Briooste af þessare Dyrdar-Sioon / ad hann gieck ad þeim / og snart þa / og sagde: STANDed VPP Og VERed ONRÆDDer. Hann sem alvanur var Dyrdenne / og þo i Mannlegu Hollde Opennberadur / hann kunne best ad vægia Holldsins Veikleika: Þad sijner hans Manndoom / ad hann snart þa / þad auglijser hans Guddoom / ad hann reiste þa a Fætur med þeirru Atvike. Minn HErra JEsu / eg veit ad þu ert ei sijdur Mattkugur nu enn þa / og eckert Manngreinar Alit er hia þier: Svo þegar vier føllum i Andleg Omerge / z hofum eingann Mætt edur Frid i vorum Beinum vegna Syndanna / þa giefur þu snorted oss / og reist oss a Fætur aptur / Ja / DRottenn / þegar hid Sijdarsta Aungvited kiemur yfer oss i Daudanum /

Snert oss þa minn Frelsare / og seig til Sælar vorrar:
Statt upp og vert Ohrædd / og leid oss svo inn i
þijna Dyrd / þar er oss gott ad vera / þar vil-
ium vier Eilijflega med þier hafa: Þitt /
Fødurnum og Heilogum Anda Een-
annlegt Lof syngia / umm Allder
Allda / Amen.

Errata.

Pag. 21. Lin. 22. les Apoc. Pag. 25. Lin. 7. les uttalad. Pag. 30. Lin. 27. les et. Pag. 40. Lin. 20. les Gess. Pag. 49. Lin. 15. les Cap. Pag. 52. Lin. 23. les brennande. Pag. 129. Lin. 2. les þeim. Pag. 128. Lin. 28. les Act. Pag. 183. Lin. 29. l. atlyta. Pag. 205. Lin. 14. les Audv nijtt. Pag. 209. Lin. 5. les hann. Pag. 241. Lin. 17. les þess. Pag. 304. Lin. 29. les ap.

Og hvad fleira hefur mætt yfersiaust i Pryckingunne / Er Gudhræddur Lesare umbedenn ad lagfæra og lesa i Maaled.

Bjarni Jons son
a þessa Bok og engin
annar hvor sem þad
Lanar sin hond þad sam
Bjarni Jons son a
Þalefsar hals Parti

Spirra

Hinns Son

a Bess Bot

g'en